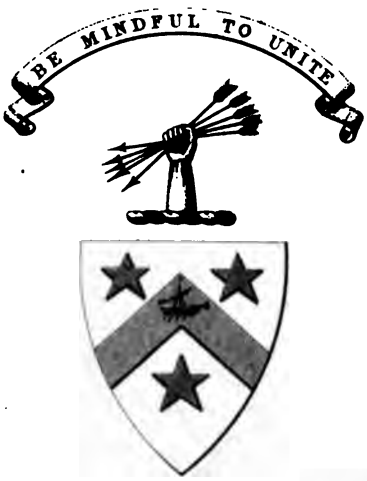

John Clerk Brodie

RERUM BRITANNICARUM MEDII ÆVI SCRIPTORES,

OR

CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN AND IRELAND

DURING

THE MIDDLE AGES.

THE CHRONICLES AND MEMORIALS

OF

GREAT BRITAIN AND IRELAND

DURING THE MIDDLE AGES.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

On the 26th of January 1857, the Master of the Rolls submitted to the Treasury a proposal for the publication of materials for the History of this Country from the Invasion of the Romans to the Reign of Henry VIII.

The Master of the Rolls suggested that these materials should be selected for publication under competent editors without reference to periodical or chronological arrangement, without mutilation or abridgment, preference being given, in the first instance, to such materials as were most scarce and valuable.

He proposed that each chronicle or historical document to be edited should be treated in the same way as if the editor were engaged on an Editio Princeps; and for this purpose the most correct text should be formed from an accurate collation of the best MSS.

To render the work more generally useful, the Master of the Rolls suggested that the editor should give an account of the MSS. employed by him, of their age and their peculiarities; that he should add to the work a brief account of the life and times of the author, and any remarks necessary to explain the chronology; but no other note or comment was to be allowed, except what might be necessary to establish the correctness of the text.

The works to be published in octavo, separately, as they were finished; the whole responsibility of the task resting upon the editors, who were to be chosen by the Master of the Rolls with the sanction of the Treasury.

The Lords of Her Majesty's Treasury, after a careful consideration of the subject, expressed their opinion in a Treasury Minute, dated February 9, 1857, that the plan recommended by the Master of the Rolls "was well calculated for the accomplishment of this important national object, in an effectual and satisfactory manner, within a reasonable time, and provided proper attention be paid to economy, in making the detailed arrangements, without unnecessary expense."

They expressed their approbation of the proposal that each chronicle and historical document should be edited in such a manner as to represent with all possible correctness the text of each writer, derived from a collation of the best MSS., and that no notes should be added, except such as were illustrative of the various readings. They suggested, however, that the preface to each work should contain, in addition to the particulars proposed by the Master of the Rolls, a biographical account of the author, so far as authentic materials existed for that purpose, and an estimate of his historical credibility and value.

Rolls House,
December 1857.

CHRONICA MONASTERII DE MELSA.

Alexander abbas quintus.

De creatione Alexandri abbatis et de perquisitione grangiae de Wharrom.

Cedente ab officio confessore Thoma abbate nostro. Eligente praedicto abbate 1.
de Fforda quidam monachus Alexander de Fforda vir utique bonus et bene literatus. Cum omnibus
hujus monasterii nostri incognitus, ipse solus tamen per abbatem sanctae nostrae in nostrum abbatem est
electus. Existimabat enim idem pater abbas praefatum Alexandrum prudentia qua inter Thomam abbatem
et fratres de ablatione grangiae de Wharrom imminebant emendare posse. Ipse namque
Alexander bonae notus et satis familiaris fidei fratribus habebatur dum in ... Sed et ipse
Alexander anno domini MCC. in abbatis officium confirmatus in ... mense ... iii. ...

IRONICA MONASTERII DE MELSA,

A FUNDATIONE USQUE AD ANNUM 1396,

AUCTORE THOMA DE BURTON, ABBATE.

ACCEDIT CONTINUATIO AD ANNUM 1406

A MONACHO QUODAM IPSIUS DOMUS.

EDITED,

FROM THE AUTOGRAPHS OF THE AUTHORS,

BY

EDWARD A. BOND,

ASSISTANT KEEPER OF THE MANUSCRIPTS, AND EGERTON LIBRARIAN,
IN THE BRITISH MUSEUM.

BLISHED BY THE AUTHORITY OF THE LORDS COMMISSIONERS OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

VOL. I.

LONDON:
LONGMANS, GREEN, READER, AND DYER.

1866.

106120

Printed by
Eyre and Spottiswoode, Her Majesty's Printers,
For Her Majesty's Stationery Office.

CONTENTS.

PREFACE.

PREFACE.

ANTIQUARIAN research has done much to illustrate matters connected with conventual life; but the subject of monastic history, in all its bearings, has not been treated by any writer in our language. In the simple religious aspect, there is much to study in efforts, continued for many centuries, to elevate the human nature by painful exercises of self-mortification and bodily hardships. For, though men entered monasteries from many motives, undoubtedly the vitality of monastic institutions was due to a genuine aspiration after a certain spirituality of being, aimed at by the extinction of the animal appetites and passions; and the persistence in this aim and the general sympathy it attracted are proved by the fact, that, as fast as existing orders of monks were found to have grown lax in their discipline and faithless to their rules, they were superseded by others of still loftier pretensions, originated by men of genuine sanctity and sincerity of purpose. Surely, then, the whole results of these efforts deserve to be carefully worked out, not only as to success or failure in their highest objects, but as to the numerous political and social interests associated with them.

When we reflect how thickly religious houses of these various orders were set over the face of the country, and from what remote time; how superior to human weaknesses the assumed character of their inmates was; how holy in the eyes of the believing people they were

placed amongst; to what an extent they became the protectors, advisers, and instructors of the poor; how, as considerable landowners, they were interested in the political concerns of the kingdom, exercising by combination among themselves, and the support of the court of Rome, a sensible influence on the direction of public affairs; we ought to be prepared to allow to them a large share in the formation of the national character and in the general progress of the country.

The reasons that the operation of these monastic institutions has not been fully displayed are not far to seek. Foremost, are the religious animosities that the subject too surely awakens; then, the disposition to sit in judgment rather on the general principle of asceticism than on the actual influence of the religious communities, such as they existed, on the age that fostered them; and further, the mistake of being contented to look to the professed constitutions of the different orders, instead of comparing the actual life and conduct of the several convents with the rules they bound themselves to live under. Over and above these causes, it must be admitted that a real obscurity hangs over the actual history of the several monasteries. The knowledge we have of them is mainly confined to their external condition. When the monks wrote of themselves for the edification of the world at large, a great deal was said of their holiness of life and little of their shortcomings—little too of their indirect influence, good or evil, on the people they were planted amongst. In some instances they have furnished us, unwittingly, with a truer insight into the actual character of their communities, by simple and uncoloured records of their proceedings, designed solely for their own instruction, and not at all for the prying eyes of the sceptical generations which have since sat in judgment on them. But although such a record was probably kept in most convents, no great number of purely conventual histories have come down to us. The chronicles of religious houses are

usually narratives of public events, intermixed with notices of incidents connected more particularly with themselves. And, meagre as they are, they afford very valuable glimpses of monastic life and social manners. When chronicles are not forthcoming, we are left to collect the external history of monasteries and particulars of their property from their chartularies and registers, in many instances still extant; but these supply no details of the vicissitudes that may have befallen them, of their action on the surrounding population, or of the positive result of such efforts as they may have made to carry out the first purposes of the several orders to which they belonged.

The present chronicle reveals nothing designedly of the religious life of the convent, and makes no pretension of recording the state of discipline of the inmates or their individual characters. It will be found, however, to be a faithful and often minute record of the establishment of a religious community, its progress in forming an ample revenue, its struggles to maintain its acquisitions, and its relations to the governing institutions of the country. It is peculiar in its arrangement in this respect, that, although treating of public events, it never intermingles them with the narrative of the affairs of the monastery, but collects its notices of them apart at the end of the history of each abbot's administration.

The abbey of Meaux was a Cistercian house; belonging to that great order of monks which sprung from the impulse given to the monastic system by the intense religious aspirations of St. Bernard. How well the institution of the order was in accordance with the temper of the age is shown by the rapid spreading of its monasteries not only over France but throughout Europe. In this country it was received with so much enthusiasm, that from its first introduction in the year 1128 to the middle of the following century, when the orders of mendicant friars had supplanted it in the

favour of the people, its foundations were already more than sixty in number. And of these Meaux abbey was not one of the earliest, nor most richly endowed, though it dates from the year 1150, and its territories extended many miles on every side of it.

Constitutions of the Cistercian order.

It should be borne in mind, therefore, in studying the contents of this chronicle, that it records the transactions of a self-denying society, professing to court poverty, to seclude themselves from the world, and to devote themselves to religious exercises and manual labour. Wealth and outward splendour were especially forsworn. The constitutions of the order required abstinence from animal food, silence, and denial of the practice or enjoyment of the fine arts. Cistercian monasteries were to be established in places remote from human intercourse; their buildings were to be free from ornamentation; the bell towers not to be built of stone, and even the wooden structure was to be of modest height. No coloured glass was to be used, excepting in abbeys formerly of a different order, in which the existing stained glass might be retained. No extravagances or noticeable refinements in sculpture, painting, building or pavement, were allowed, nor any pictures excepting of our Saviour. The altar paintings were to be in one colour; and visitors of the houses were enjoined to enforce this regulation. The dress of the monks was to be of the plainest description, and they were suffered to shave themselves only once a month. Even this was a concession made out of reverence for the holy communion. They were to give unqualified obedience to their superior, and all appeal to the chapter of the order was prohibited under penalty of excommunication. With a view apparently to check litigious dispositions in the convents it was ordered that no works on canon or civil law were to be kept in the common book-chests of the monasteries. Every abbey was to have its strong prison, in which criminals, such as thieves, incendiaries,

forgers and homicides, should be locked up at the pleasure of the abbot.[1]

A history of a monastery of the order, embracing two centuries and a half of its career from its first foundation, and written within the convent, ought, therefore, under its religious aspect only, to show to what extent and how long these constitutions were practically observed, with what effect on the monks themselves, and with what influence on the surrounding population. And much may be gathered from the present work to satisfy curiosity on these points, as well as on many other subjects of secular interest incidentally illustrated. We may accept the information it furnishes with the greater confidence, from the certain assurance that the writer of it had no purpose in his mind to convey to posterity any particular impression of the merits of the house he was a member of, but simply detailed circumstances as they affected its interests, and for the sole information of his own convent.

Foundation of Meaux abbey.

The story of the foundation of Meaux abbey is very graphically told by the author of our chronicle. He relates how William le Gros, earl of Albemarle, a powerful nobleman, lord of Holderness and of other broad lands in the county of York, had made a vow to go to Jerusalem, which from age and corpulency he felt indisposed to fulfil. The earl was of a liberal as well as devout turn of mind, and had already exhibited his zeal for religion by founding in France the Cluniac abbey of St. Martin, near Aumale, and in England the abbey of Thornton on Humber, of the order of Augustinian canons, and the Cistercian abbey of Vaudey, or Vallis Dei, in Lincolnshire. In the erection of the buildings of Vaudey the earl seems to have employed the architectural talents

[1] I quote from the compilation of rules of the order, issued by the general chapter in the year 1257, making use of copies in the Harleian MSS. 3708, 3898, and Additional MS. 11294.

of Adam, a monk of Fountains, who had already proved his ability in the construction of the works at Kirkstead and Woburn. In his interviews with the earl, Adam detected his uneasiness on the subject of his unfulfilled vow, and so far played upon it for his own purposes as to suggest to him the foundation of a monastery of the Cistercian order, to which he belonged, as a means of obtaining the pope's absolution from his engagement. Under the stipulated condition of this being secured to him, the earl pledged himself to the erection of a Cistercian house. Adam had recourse to the great Bernard, father of the order, for assistance in procuring the required dispensation from pope Eugenius III. with complete success, and was invited to survey the earl's estates for the purpose of selecting a suitable site for the promised foundation. Coming to a place called Melsa, or Meaux,[1] in Holderness, between three and four miles to the east of Beverley, he found just the situation he desired, in a country, it is stated, well planted with woods and orchards, surrounded with rivers and waters, and favoured with a

[1] The locality, we are told in the chronicle, had derived its name from the grandfather of Sir John Meaux, Gamel, son of Ketel of Meaux, in France, who had come over into England with William of Normandy, and had settled there with followers from his native place. By desire of Adam, first abbot, the Latin form of the name had been allowed by the earl of Albemarle to be changed from Meldis to Melsa, in order to guard against confusion with the French town; besides that, as the place was henceforward to be devoted to the furtherance of religion, it might well be likened to the mellis sapor, or flavour of honey, expressed in the word Melsa (p. 78).

It will be observed (see p. 75) that our chronicler in another place enters into an amusing dissertation on the etymology of the word Melsa, but in which I find it difficult in some instances to follow his meaning. He gives the choice of six significations, or rather plays upon the word, each of the most whimsical character, and extremely far-fetched and obscure, though he calls them particularly lucid. His first interpretation is "mellis sapor," which certainly accounts for the two syllables intelligibly enough. But his second suggestion is, that it may be understood to mean strife—"rixa"—possibly from the idea of mêlée. His third choice is "in "azymis," where the allusion is hard to trace, unless the word meal

rich soil. In the midst of it was a rising ground, known as St. Mary's hill; ascending which, the enthusiastic monk struck a staff he carried in his hand forcibly into the ground, exclaiming "Let this place be called a palace of " the eternal King, and a vineyard of heaven, and gate " of life! Here be established a family of worshippers " of Christ!" And turning to a group of followers, he added, "Have you not heard, my dear brethren, what " the prophet promised respecting the building of " the Lord's house? 'In the last days,' he said, 'it Micah iv. 1.
" 'shall come to pass that the mountain of the house of " 'the Lord shall be established in the top of the moun- " 'tains.' These words, not knowing why, I have been " repeating all this day; and now I see it was by the " providence of God, whose will it is that his temple " should be erected on this hill."[1] Unfortunately the good earl of Albemarle had an objection to giving up this particular property for the monk Adam's purpose. He had taken a strong liking to it, and had obtained it only a few days before from Sir John de Melsa in exchange for his manor of Bewick, near Aldborough, with six carucates of land. The deed of exchange had not so much as been executed; and already the earl had

---

or flour is conceived to be indicated. The fourth suggestion is, "Melsa, " quasi messa," signifying "hospes " salvans;" the terminating syllable, I presume, representing "salvans." The fifth is the same suggestion of the form "messa" for "mensura " salutis;" apparently from the first two letters in each word. The sixth is again "messa," "sive dans " potum."

Our author's system of etymology is not of his own invention. He received it from the learned of yet earlier generations. Instances of its application fully as ludicrous as the foregoing example may be taken from many authors. We may select one from the very popular compilation, the "Legenda Aurea" of Jacobus de Voragine, a copy of which, it may be added, is entered in the catalogue of the library of Meaux, and is likely enough to have inspired our chronicler:—"Secundus " dicitur, quia secum Deus; id est, " se honestate morum componens: " vel secundus, quia secum dans; " id est, obsecundans; id est, man- " datis Domini obtemperans," etc. etc.

[1] Infra, p. 76.

planned to impark the estate, and had actually begun to enclose it on the west side with a raised bank and broad ditch, still bearing the name of Parkdike. He tried hard to induce the monk to be satisfied with some other situation, offering him liberty of selection from all his property. Adam, however, was not to be diverted from his first choice; and eventually the earl solemnly devoted the whole estate to God and the blessed Virgin Mary, for the foundation of a monastery of Cistercian monks.

Temporary monastic buildings. Having once overcome his chagrin at the loss of his promised hunting ground, the earl set about the establishment of the monastery with a good will. To provide immediate though temporary shelter for the infant convent, he had a large house built "ex vili cemate"—of mere mud walls—just on the spot where the bakehouse was subsequently erected; and close to the house he placed a chapel, afterwards converted into the cellarer's chamber, of which the monks were to occupy the lower floor as a dormitory and to use the upper story for the performance of divine services. The convent was to be an affiliation of the abbey of Fountains, and before these buildings were well finished he sent for the required detachment of monks—twelve in number, with the destined abbot, according to the regulation of the order—from that house, on the 28th of December, the morrow of St. John the Apostle, the foundation day of Fountains; and on the 1st of January introduced them into the quarters provided for them. Then, having appointed the monk Adam abbot of the community, he executed a deed conveying to them and their successors the site ot the foundation.[1] The domain is described as of four

[1] The Register of Meaux (Vitellius C. vi. f. 2) gives abstracts of three deeds of the earl of Albemarle assigning Meaux for a Cistercian foundation, and of a fourth conveying it to the abbey after it had been established. His next earliest charter is printed in Dugdale's Monasticon, vol. v. p. 393, from a Register of Fountains now in the Bodleian Library, Rawlinson MS. 449. It conveys Meaux and the wood at Routh.

miles in circumference, containing arable land, with meadow and pasture, and graced with an overhanging wood. In this wood I presume the monastery was erected, as we are told it was on the higher ground. The whole estate was under cultivation, for it had been the place of residence of Sir John Meaux, and his manor house stood on the site of a subsequent conventual farm-building called the North Grange.

Whatever were the immediate attractions of the locality in the eyes of the monk Adam, it is certain that nothing could have been more cheerless than the aspect of the general neighbourhood. The whole country, to the estuary of the Humber southwards, and to the sea coast eastward, was then as now an extensive, low and fenny flat,—more forlorn then than now, because undrained. Indeed, the numerous dikes that now intersect the country appear to have been mainly the work of the monks of Meaux. In this quality of utter dreariness of situation, therefore, the first condition required by the constitution of the Cistercian order was amply fulfilled. The population, whatever it amounted to, was hardly within reach of any influence of civilization. There was no town of note in the whole district east of the river Hull; the port of Hedon, about seven miles south of Meaux, being the nearest place of any importance. Of religious houses there was only the college of Beverley in the neighbourhood, and that difficult of access by the intervention of the river Hull, until the foundations of the Cistercian nunnery of Swine, about four miles to the south, and the Gilbertine priory of Watton, about eight miles to the north, both nearly contemporaneous with the abbey of Meaux.

Here then, in the severity of mid-winter, the ardent band of missionaries were left to their own resources. They had to work hard with their own hands to render their settlement habitable, and to procure their daily sustenance—not without difficulty at that period of the year. The rude country people of Holderness flocked about

them, some to offer their assistance, others to offer themselves as converts or lay brethren. They were not a little astonished to see a group of cowled monks at one time chanting offices, at another wielding spade and pickaxe like any rustic of them all. But the monks sped well with their work, and the number of the establishment daily increased by the influx of converts.

Such is the picture represented to us of the first beginnings of a community settling itself in a remote and forlorn district, where it was destined to acquire extensive territory, and for centuries to exercise an important influence on the surrounding population. Whether strictly true in the details or not, it is doubtless correct as a general delineation. It is probably authentic, since, though we have it from a hand later by two centuries than the event, I shall be able to show that it was drawn from early authority.

ns e rle. We are told that the earl of Albemarle was gladdened by the progress made by the monks, and followed up his first foundation by a further extensive grant of land,[1] viz., the wood of Routh, and the whole of his proper patrimony in Waghen, or Wawne, immediately to the south of Meaux itself, including, it is expressly mentioned, the principal tenant, Sir Peter of Wawne, himself; but coupled unfortunately with the condition that the earl should compensate Sir Peter with another estate elsewhere, and in the meanwhile that the convent should be content with the services due to the chief lord. For, as the earl died without having fulfilled the condition, Sir Peter and his heirs retained the land in their holding, until, ninety-nine years after, a lineal descendant in his extreme old age became a monk in the house, and the estate came absolutely to the convent.

The earl added to these donations thirteen acres of

[1] The sixth charter of the earl f Albemarle, also printed by Dugdale, mentions his lands in Wawne, Saltagh, and Newland.

plough land, with pasture for as many cows, in Hoton in Whitbystrand, with St. Leonard's hermitage there; also a stretch of pasture on the Humber, known by the names of Saltagh and Newland, with a carucate[1] of land close by in Kayingham, about ten miles away southward from the monastery. The convent, however, was tricked into giving as much as sixty marks—some 600*l*., estimated in modern coin and value—to buy off all claims on the property. With a view to the convenience of the monks in access to the country south of the Humber, the earl conferred on them the important right of free passage at a place called at that time Pagula, now Paul, and also a house at Hedon, where they might find harbourage in going to and returning from Saltagh and the ferry at Paul.

The chronicle does honour to the founder of the monastery by recording the genealogy of his family, adding that he survived the foundation twenty-nine years, and was buried at Thornton abbey, a house of his own creation. It is gratifying to find that in his lifetime he was not without some solace from his generosity to the four abbeys he had originated and endowed. We are assured that, in his frequent passages of the sea on military expeditions, when the storm raged he would lie restless and in conceivable discomfort, until midnight, at which hour his Cluniac and Augustinian monks of Aumale and Thornton were rising to their nocturns, when, confiding in their prayers, he would quietly fall asleep; and at cock-crow, if he woke again, he was once more lulled to slumber by remembering that the Cistercian brethren of Vaudey and Meaux were hastening to chant their vigils.

---

[1] The carucate or plough-land is commonly estimated at a hundred acres of arable land; but it was an uncertain measure, equivalent to from eight to eleven bovates, or oxgangs, as indicated in the chronicle. See pp. 363, 408. The oxgang equalled about fifteen acres.

Royal charters of confirmation.

The donations of the earl of Albemarle were secured to the abbey by charters of confirmation from king Stephen, and from Henry, duke of Normandy, the heir to the throne, in the fourth year after the foundation. They are particularized as the vill of Meaux, with the wood of Routh, amounting to two carucates, and all Waghen, both his own patrimony and the lands he held of the archbishop of York, in all twelve carucates, with the church and the ferry. They are to be held free of all secular services and exactions.[1]

Grants from Henry Murdac, archbishop of York.

The second great benefactor of the monastery was Henry Murdac, archbishop of York from 1147 to 1153. His partiality for it is accounted for by his having been abbot of Fountains prior to his elevation to the see. He gave to it by charter all his lands, amounting to two carucates, with appurtenances, which would include proportionate pasture, in Wawne; and a ferry over the river Hull. And he secured the donation by a deed of confirmation from the chapter. His successor renewed the grant; but the next archbishop, Roger of Bishopsbridge, a papal legate and the king's justiciary, disapproved the donation. Determined on recovering the land, he so harassed abbot Adam in various ways, that he made him glad at length to surrender it as a peace offering. And here we have an instance of the compatibility of decided sharp practice with the high spiritual-mindedness and self-denial which we are quite disposed to credit our convent with, in these its early days of being. Abbot Adam was worried by the too powerful archbishop into giving up to him, without consent of the convent, the charters of donation of the

[1] The deeds are entered in the chartulary of the monastery, Lansdowne MS. 424, fol. 65. The original confirmation by Henry II. of the exchange between the earl of Albemarle and John de Melsa of their lands of Bewick and Meaux, stated in our chronicle to have been granted in the time of abbot Philip, is extant among the Cottonian charters, No. xi. 27.

coveted land received from the two preceding occupiers of the see. It happened, however, that the monastery possessed duplicates of the charters, and these were held back; so that, while archbishop Roger was committing the original deeds, seals and all, to the flames, in the belief that he was annihilating an adverse title, the monks were calculating on the eventual recovery of their property by the duplicate deeds securely stored in their charter-chest. Meanwhile the archbishop, in order to make amends for the wrong he had done the monastery, of his free will presented it with a sum of thirty marks, which the monks accepted cheerfully, and, as recorded, made good use of in securing other property: nevertheless they subsequently sued the archbishop for the land and ferry he had deprived them of, producing in evidence the reserved duplicates of the charters burnt by him, and, though foiled for a time, they recovered the property at a later period.

The chronicle expresses an uncertainty as to the identification of the two carucates of land conveyed by archbishop Roger, and says it was believed that they were the same with those previously granted by the earl of Albemarle, and which he held under the see of York. And I may here observe that there is evidence, in the hesitation with which these grants are spoken of, that an earlier record of the transactions was followed in this part of the history.

Acquisitions during the period of Adam, first abbot.

Amongst other acquisitions of the convent during the period of their first abbot Adam, a very serviceable donation was received from Robert de Stuteville, in a watermill on the Hull near Cottingham, with a croft and two acres of land and a fish-pond. He gave them also a wooden castle, which was pulled down by the monks and used for material in building the conventual offices.

Two and a half carucates of land in Oketon (Ockton, in Dickering?), and the site of the grange there, were purchased for sixty marks of Henry of Oketon, who

wanted the money for a pilgrimage to Jerusalem. His father, Robert, who had held the important office of sheriff of Yorkshire, afterwards became a monk in the monastery.

William Fossard, the head of a distinguished Yorkshire family, gave to the monastery two carucates of land in Wharrom,—as far as five and twenty miles from the monastery, to the west of north,—with the spring and water-course, called Halykeld, to serve for a mill. And this he did for the benefit of sepulture for himself and his wife in the cemetery of the monastery, the most common consideration for such donations. The monks, as seems to have been their custom, immediately established a grange on the newly acquired land; but they never secured the mill it was intended they should have there.

Story of William Fossard.

A genealogy of the Fossards is introduced, in which a story is told of William, son of the benefactor to the monastery. While a minor he was made a ward of William, earl of Albemarle, founder of the abbey, and abused the advantage of admission into his guardian's family by seducing his daughter. Fearful of the father's vengeance, he fled the country; but the earl complained of the outrage to the king, and had licence to destroy Fossard's capital manor, the castle of Montferant in Birdsall. It was the timber from this castle, stated to have been built of wood, which was given to the monastery by Robert of Stuteville, lord of Cottingham. The career of William Fossard the younger was wrecked by this early folly. He was afterwards driven to convey the rest of his property in Wharrom to the convent for money to pay debts to the Jews, incurred probably by flight from his home to escape the wrath of the insulted earl of Albemarle.

Character of Adam, the first abbot.

Adam was probably well fitted for the arduous work of establishing the new foundation, and guiding its early movements. He had been brought up in the abbey of Whitby, and left it for the convent of St. Mary's at York. In the year 1132 he had joined the prior of St. Mary's and

others of the same monastery in the design of originating a Cistercian house near Ripon, the famous Fountains abbey. He must therefore have been of mature age in 1150, when he left Fountains to plant a new Cistercian convent at Meaux, and had had ample experience of the difficulties likely to be encountered in the labour, and of the means of dealing with them. Moreover, while at Fountains, he had been specially selected to help in the construction of the works of the new foundations of Woburn and Vaudey. As a volunteer in the hardships of commencing three several religious houses, it is probable he was endowed with that fervour of religious enthusiasm which renders men indifferent to personal suffering—that genuine spirit of self-sacrifice which fascinates other minds and makes a man the idol of his followers. The resolute character of the man, as well as the zeal of the monk, is shown in his determined hold on the site of the proposed monastery; and we may easily infer the influence he would be likely to obtain over the minds of all classes, high and low, he would be brought in connexion with. He appears to have been fully successful in his appeals to the surrounding landholders for support. In addition to the large estate attached to the site of the monastery, the several donations of land acquired during his administration amounted to not less than thirteen hundred acres, and probably to much more.

Dispersion of the convent.

Yet we find that, after a rule of ten years, he had brought the community he had laboured for so well to the brink of ruin. In his ardour for the complete realization of his aims he had formed a congregation of forty monks. But the revenues were insufficient for their maintenance; perhaps the lawsuit with archbishop Roger had impoverished the convent. While receiving novices, as many as eleven at a time, the abbot, not having the means of clothing them, was driven to give them his own tunics, and often had to go about clothed only in his cowl. After struggling on in extreme poverty

the convent was obliged to disperse. Abbot Adam, humiliated by the result of his own confidence, and feeling himself under reproach for having surrendered the charters to archbishop Roger, pretended an intention of going to Rome, and declared his purpose to resign. He retired to Watton, to live as an anchoret at the newly founded priory there. He had remained there seven years, when the church under which it is said he passed his days was burnt to the ground, and he returned to Meaux, where he died in the year 1180.

Conventual buildings. During the period of his abbacy a large building, subsequently the brewery, was erected out of the material of the wooden castle given to the monastery by Robert Stuteville, in two floors; the upper, as in the case of the previous building, designed for a chapel, the lower for a dormitory.

Philip, second abbot. The successor to Adam in the office of abbot was Philip, prior of Kirkstead. He had been for seven years abbot of the Cistercian monastery of Hovedoe in Norway, but, unable to bear the severity of the climate, he returned to Kirkstead, and was reappointed there to the office of prior. Although it is stated that the convent of Meaux dispersed at the period of abbot Adam's resignation, we ought probably to understand that this was a partial measure. We are told that abbot Philip found the monastery in a condition of extreme poverty, but that by his activity he succeeded in re-establishing it in prosperity and discipline.

Acquisitions made by him. He ruled for twenty-two years, from 1160 to 1182. The principal additions he succeeded in making to the property of the house were a carucate and a half of land in Dodington, now Dunnington, near Hornsea, granted by Isaac de Skeftling, a clerk of learning and great authority; half a carucate in Moorfields, adjacent to Dodington, with pasturage for three hundred sheep, given by Osbert of Frismarsh, a person also of considerable

consequence, the grant being confirmed by the lord-in-chief by a deed laid on the high altar in presence of the whole convent; considerable lands in Myton and Wick, on the river Hull, afterwards exchanged with king Edward I. for other lands, and made by him the site of the fortified town and port of Kingston-upon-Hull; a few acres, but of great value, in Brantingham and Burgh, or Brough—many miles away, on the Humber, to the west of the present town of Hull; for they contained a quarry of stone, from which the permanent buildings of the monastery were afterwards constructed; and they included some springs with a watercourse, which enabled the monks to form there a wharf; additional pasturage on the common of Wartre; and four and a half carucates of land in Wharrom, with a half carucate in Nessingwick, obtained from William de Fossard.

The record of the acquisition of these several properties is usually accompanied with an account of some difficulty in the transaction which illustrates the process. The carucate and a half of land in Dodington was held of the fee of Arnald de Munbegon. He deprived them of the half carucate, and bestowed it on a lady named Inet, by whom he had a child. It must have been conveyed to the convent without the security of a charter; for Arnald disputed their right to it, promising, however, to surrender it if they could get three of the free tenants to give evidence on oath that it had been granted to them. This they did within three days, and recovered the land. But after Arnald de Munbegon's death, Inet laid claim to the half carucate, at the instigation of the canons of Thornton, to whom she had promised to convey it on condition of their bringing up Arnald's son in their convent. The monks of Meaux, however, defeated this movement of a rival house, and induced the lady to withdraw her claim by taking the child under their own care.

Disputed claims.

On the land acquired at Wartre abbot Philip imme-

diately established a grange; but it happened that the manor was at this time conveyed by king Henry II. to Geoffrey de Trussebeth, who without hesitation violently ejected the monks and converts, or lay brethren, whom he found in possession of the grange. The monastery had to pay him a hundred marks for peaceable possession; but the messenger sent across the sea with the money was drowned and the treasure lost. It is not stated whether the entire loss fell on the convent.

William Fossard and the Jews.

The acquisition of the land at Wharrom was the result of a transaction with Jews. William Fossard, of bad repute in the annals of the family of the first earls of Albemarle, had mortgaged lands to Jews for a daily increasing debt of 1,800 marks, and was in danger of losing his whole property. He offered a portion of his estate to the monastery on condition of being relieved from the debt. Abbot Philip was rendered very uneasy by the proposal, "both because he was poor and the "debt immense, and because he knew full well it was "not safe to have dealings with Jews." However, Aaron of Lincoln, the chief creditor, promised to forego more than 500 marks of the debt if the abbot would pledge himself for the residue, and Fossard engaged to pass a free grant to the monastery of four and a half carucates of land in Wharrom, besides allowing them to hold the mortgaged lands of Baynton and Nessyngwick for a term of years. The monks urged their abbot to accept the offer, and he very unwillingly undertook the debt of 1,260 marks, engaging to pay it by yearly instalments of sixty marks. Unfortunately, soon after the arrangement was effected, Aaron the Jew died, and the monastery was summoned to pay the entire debt to the crown. Then in Aaron's charter chest were discovered deeds on which the king founded a further claim on William Fossard of 500 marks, apparently the remitted portion of the first debt. This charge Fossard tried to fasten on the monastery. At

length, and only after much expense, Aaron's deed of acquittance was found. And this the monks procured to be enrolled on the great roll of the pipe, in the time of Alexander the fourth abbot. It is still extant there, on the roll for the ninth year of Richard the First.

The conventual church.

Under abbot Philip the conventual church was commenced in stone, and the dormitory begun and completed in the same material.

Number of monks.

It is said of this abbot that he left behind him in the monastery a convent of forty monks, well disciplined and trained to the rules of the order, due no doubt to his previous experience while prior at Kirkstead, but that he had made no sufficient provision for their maintenance. His additions to the property of the house during a period of twenty-two years seem rather inconsiderable, bearing in mind the general ardour exhibited in the reception of the order in the earlier days of its introduction.

Philip, third abbot.

The successor to abbot Philip was Thomas, prior of the monastery, and who had held that office eighteen years. He is described as a man of a gentle nature, and more devoted to the exercises of the cloister than versed in affairs of the world. The consequence was that the condition of the monastery fell off under his government, and his administration ended in disaster. His principal acquisitions were additional quarries in Hesell, or Hessle, and Brantingham, worked for material for building the stone church and offices; two oxgangs of land in Owthorne, on the coast, some twenty miles south of Meaux; 500 acres in Tharlesthorpe, bought of Sir Robert Constable, a crusader; two oxgangs in Erghom; a carucate and six oxgangs in Mollescroft, beyond Beverley, from Sir Walter Salvage [Salvayn ?]; half a carucate in Rise, to the east, from Walter de Falconberg; and four oxgangs in Skyren, or Skyrne, to the north.

Dispute with Sir Robert Thurnham respecting Wharrom.

But a great misfortune befel the monastery from an unforeseen cause. William Fossard died, leaving an only child, a girl under age, who was given in marriage by Richard I. to a favourite knight, Sir Robert de Thurnham, of Kent. The widow of Fossard claimed the monastery's land in Wharrom as her dower. Litigation ensued, attended with great expense and much trouble to the house. They were at last obliged to buy off her claim by paying her a pension of ten pounds a year, afterwards commuted for a piece of land. Notwithstanding this settlement, Sir Robert de Thurnham subsequently laid claim to the estate of Wharrom as his wife's inheritance. He prevailed in his suit, and Wharrom grange, with all its appurtenances, was seized into the king's hand by Hubert, archbishop of Canterbury, the king's justiciary, who, the chronicle protests, was an unscrupulous favourer of their opponent. Heavy expenses, no doubt, attended this unhappy lawsuit. To make matters worse, while the convent was being drained of its money and losing its land, a failure of its crops occurred. The price of wheat became excessive. A quarter sold for thirteen shillings and fourpence, something like ten pounds of present value. The monks had to buy largely at this famine price. To complete their ruin they were obliged to sell their wool, church plate, and what treasure they had, to raise the sum of 300 marks towards king Richard's ransom. They were, in fact, ruined for the time, and again obliged to disperse, and for fifteen months they lived on alms in the different convents of the order. During this period, "as if they were under the wrath of "the Lord," the chronicle says, a mill, in which as much as a hundred sextaries of corn was stored, took fire and was entirely consumed. A friendly hand, however, restored the scattered flock to their home. William of Rule, or Rowley, parson of Cottingham, had already shown himself a benefactor of the house by building at his own expense the stone refectory of the monks. He now had fallen

Losses suffered by the monastery.

Second dispersion of the convent.

Assistance from William Rule, and reunion of the convent.

into his last sickness, and, desirous of ending his days under the holy protection of the convent, he offered himself as a novice, and brought with him two hundred pounds of silver. And thus the convent was recalled.

Not much progress was made with the conventual buildings under abbot Thomas. He began a new church of stone, pulling down the previous structure as being inconveniently planned and built; but his design was in turn disapproved by his successor, who removed the work and began the edifice anew in the form in which it was completed. The constitutions of the order enjoined extreme simplicity in the conventual buildings with absence of ornament; it may be inferred from these successive reconstructions of their church that our monks had been growing less and less disposed to submit to restraint in this particular.

Recommencement of the church.

On the return of the convent, abbot Thomas, conscious of his incapacity to carry them through the dangers he saw still impending, sent for the father abbot of Fountains, and yielded up his office into his hands. He survived his resignation nearly five years.

Resignation of abbot Thomas.

The abbot elected to govern the monastery in this dark period of its history proved himself a ruler of distinguished capacity and energy. He was a monk of Ford abbey in Lincolnshire, "a good man and well "lettered," but entirely unknown to all in the house, and accepted on the sole recommendation of the father abbot of Fountains. The reason for the selection was a potent one. The pressing difficulty with the convent was the dispute with the powerful favourite of king Richard I., Sir Robert de Thurnham, respecting Wharrom grange. Sir Robert had gained his cause against our monastery mainly by the favour of Hubert, archbishop of Canterbury, the justiciary. Now Alexander, monk of Ford, was intimate with the archbishop, had been in his household, and enjoyed his confidence; and, in the further prosecution of the suit, his influence with

Alexander, fourth abbot.

the justiciary might prevail to the advantage of his convent. Accordingly, scarce six days after his election, abbot Alexander hastened over to Normandy, where the archbishop then was, and obtained from him a letter to Sir Robert de Thurnham, urging him to give up his claim to the property in dispute. He had already procured a similar letter from Baldwin, earl of Albemarle, and he carried with him a sum of one hundred marks to make his suit more palatable with his powerful antagonist. Thurnham held the office of seneschal of Anjou, and the abbot found him at some place beyond Tours. Alas! he turned a deaf ear to the pleadings of archbishop, earl, and abbot; was not even tempted by the ready money lying at the abbot's hostelry. He had received the news of the success of his suit in the king's court, and he could not be brought to see that the monastery had any ground to dispute his right to the land. The abbot returned to the archbishop, and having to attend a general chapter of the Cistercian order, continued abroad for nearly six months, neither the king's influence nor any other means availing to get back the grange and lands of Wharrom.

Meanwhile, the servants of Sir Robert de Thurnham were ruthlessly acting on the judgment of the king's court, by forcibly taking possession of the property. They turned out of the grange all the lay brethren and servants of the monastery, save two, whom they shut up in a house for a full month, watching night and day to prevent any food being brought to them. And they pulled down the mill, bakehouse, great barn and other buildings, for materials for their master's house at Birdsall.

But what the solicitations of the great were unable to effect, was suddenly brought about by an unforeseen moral influence. King Richard, the invincible, was struck to the earth in front of a petty fortress in Normandy. The heart of his favourite, the hard soldier who had fought with him in Palestine, softened under the sorrow

for his loss. He may have yielded to religious terrors. The warnings he had doubtless been assailed with, of the consequences to his soul of a hard enforcement of a right against—if not an actual spoliation of—the suffering convent, may have wrought their effect upon his mind, for he spontaneously restored the contested estate.

The recovery of Wharrom was followed up by a suit with Geoffrey, archbishop of York, king John's bastard brother, in order to force him to restore the two carucates of land in Wawne, taken from the monastery by archbishop Roger. The abbot sued in the ecclesiastical courts, and the archbishop strove to quash the proceedings by the interference of the royal authority. Eventually commissioners were appointed by the pope, who decided the case in the abbot's favour; and though the archbishop succeeded in inducing his brother to arrest execution for a time, yet, after having examined into the case, the king definitively commanded him to give up the land, and the convent gained possession. They were again despoiled of it, however, in the time of Richard, the seventh abbot. His law-suits.

Abbot Alexander was not a man to submit to encroachment on the rights of his convent from fear of men of whatever condition. Baldwin de Betun, earl of Albemarle, pretended to the advowson of the church of Wawne. The appeal of the monastery against the institution of any but their own nominee was set aside by the archbishop of York, probably glad enough to make them feel the consequences of his resentment of their recent proceedings against him. He instituted his own clerk and steward, whom he suffered to take the tithes from the monastery for three successive years, and to send his men with carts and waggons into their fields to seize what he pleased. He is charged with having in the first year killed and maimed cattle, and done other injury to the house, to the extent of more than sixty marks. The abbot appealed to the court of

Rome, and litigation in the ecclesiastical courts went on for nearly two years. After heavy expenses, the abbot effected a composition with the intruding minister, very much against the approval of many of the monks, who protested and withdrew from the chapter.

Another instance of litigation occurs under abbot Alexander's government. Richard Duchet, who enjoyed the protection of Geoffrey Fitz-Peter, earl of Essex, laying claim to the tithes of Hesell, or Hessle, irreverently broke into the enclosure of the convent's grange of Myton, and laying violent hands on certain of their lay brethren and servants dwelling there, carried off forty waggon-loads and three cart-loads of corn. The abbot appealed to the pope, who anathematized the trespassers. After infinite litigation and expense, a composition was effected. Richard consented to restore the corn, and to send those who had taken part in the outrage to the doors of the monastery, to make satisfaction according to custom of the order; and the monastery agreed to pay twenty shillings a year for the tithes.

The abbot met with opponents more difficult to cope with in the canons of Nostel, who were entitled to the tithes of Wharrom, the church of which pertained to one of the prebends of York. The canons were supported by the chapter of York, and by William Briton, a married man, and formerly sheriff of the county, but to whom the canons had given the church, in order to strengthen them in their contest. The dispute was as to the right of exemption from tithes claimed by the convent for land cultivated by themselves. The suit lasted ten years, and at length was settled by arbitration.

The abbot had to prosecute still another lawsuit with the parson of Hoton, protected by the convent's old opponent Geoffrey, archbishop of York. The parson being, as the chronicler observes, expert in tricks of the law, protracted the cause for two years, even after he had been placed under the pope's excommunication. Arbitrators were at length agreed to, who unhappily

showed gross partiality, according to our author, for they decided against the abbey.

His eminence among the Cistercians.

The resolute character of abbot Alexander, which had carried him, with more or less advantage, through these severe lawsuits, exhibited itself more conspicuously, but with more danger to himself and the house he presided over, in more than one contest with king John himself. Only three years after his election, he had been prominent in a resistance made by English abbots of the order to the exaction of a scutage, under the following circumstances, recorded by the chronicler Ralph Coggeshal. In the year 1200, John, after a war carried on without decisive results with the crown of France, for his foreign provinces, concluded a peace with Philip, one of the conditions of which obliged him to the payment of 30,000 marks to the French king. Returning to England, he ordered the levy of an excessive aid or scutage over the whole kingdom, to enable him to meet this engagement. The Cistercians had held themselves exempt from such exactions; nevertheless king John, in an interview with a deputation of the order at York, persisted in his demands. The Cistercians answered that they were not at liberty to pay the exaction without the assent of the general chapter. The king's fury was accordingly directed against the whole order, whom he directed his ministers to treat with every possible harshness. The Cistercians, through Hubert, archbishop of Canterbury, whose favour they had conciliated, offered to the king a thousand marks for a confirmation under the great seal of all the liberties granted to them by king Richard; but this John refused, dissatisfied with the proposed fine, and, after an absence on the continent till the following Michaelmas, he renewed his persecution of the order. The friendly archbishop of Canterbury, compassionating their sufferings, invited the abbots to assemble at Lincoln on the following eve of St. Edmund, the 21st of November, to obtain access to the king, on occasion of his visiting the city. The chronicler

describes the abbots going out of the city to meet the archbishop, and getting off their horses and kneeling to him, the archbishop returning the courtesy. Declining the advice to present themselves to the king on his entry into Lincoln on the following day, from apprehension of violence from the royal outriders, the abbots held a meeting in the open plain outside the city to consider the course they should follow. While some were counselling one thing, some another, and the amount they might offer by way of compromise was principally discussed, the chronicler states that the abbot of Meaux, who had been formerly the notary of the archbishop, and on that account was much in his confidence, produced a copy of a letter from the general chapter of the Cistercians to the archbishop, praying him to give his assistance to the order in England in this matter, and urging that it would be better that that branch of the order should even suffer shipwreck than yield to the king's unjust exactions; for that it would be dangerous to make an agreement with king John which might become a precedent for similar extortions by other princes. The result of this movement of our abbot Alexander, accompanied doubtless by an address of his own in the same spirit, was to bring the meeting to a resolution to refuse any promise of payment to the king which could endanger the liberties of their order hereafter.[1]

He had already made the king his enemy by influencing Geoffrey, archbishop of York, and the bishops generally, to carry their complaints against him to the court of Rome, and he was soon to be brought into direct collision with the angry monarch. John had demanded a subsidy of the church for his expedition against Ireland. A certain proportion of this was assessed on the monasteries of the Cistercian order. Again they refused to pay without consent of the father abbot of the order.

[1] Radulphi de Coggeshal Chronicon Anglicanum; ed. Martene et Durando; Vett. Script. Coll., vol. v. col. 860.

His resignation.

Abbot Alexander was a leader in this opposition to the king's demands; but he shortly found himself standing alone in the contest. In vain the other abbots and prelates pressed him to yield to a power too strong for him—to follow their example and hasten to court to sue for the king's peace. Appearing to relent, he took his way in the direction they desired, but meeting in his journey the abbot of Fountains, he offered him his resignation, protesting, do what others would, that he would never consent to the illegal exaction. The father abbot persuaded him to retain his office from regard to the advantage of the monastery, but failed to induce him to submit to king John. Yet he consented to write letters to the cellarer of the house, directing him to go to court and try what arrangement he could effect, seeing that Meaux stood alone in its resistance. Alexander himself kept away from the monastery, hoping to hear the affair was settled. Meanwhile the abbey's property was seized by the king's officers, from whom the monks and converts, dispersed in twos and threes through the different estates of the house, were obliged to purchase their food. At the gates two king's officers were placed, without whose consent nothing could be taken out of or brought into the convent. All the monks were eventually forced to leave the monastery, and were hospitably received by Baldwin, earl of Albemarle, in his house at Burstwick.

Seeing what desolation he had brought on the convent, abbot Alexander finally resigned his office, sending his seal to the monastery from Ford abbey, whither he had retired, to be delivered to the father abbot of Fountains. The father abbot accepted the resignation, and requested the abbot of Ford to proclaim Alexander's demission in his chapter house, according to the custom of the order. Meanwhile the cellarer had come to an agreement with the king, by submitting to a fine of one thousand marks,—an excessive imposition, but which, not without unspeakable injury, the monastery succeeded in paying.

Acquisitions during his abbacy.

Among the additions made to the property of the house during abbot Alexander's government were an estate called Stockholme, near Hedon, containing seventy acres of land, but which was granted out to fee farm; the estate of Orwythfleet in Pensthorpe (now submerged by the Humber), which the donor, Osbert of Frismarsh, endeavoured to reclaim, commencing proceedings in the court of Rome, but eventually secured to the monastery, becoming a novice in it himself; half a carucate of land in Riston, adjoining Meaux on the north-east, from Walter de Fauconberg, lord of Rise, together with half his stock of brood mares in Craven; the great foss, twenty feet wide, called Wythedyke, extending from Routh bridge to the abbey, and the foss from Turkylholme to Brakynholme; an estate in Arnal, now Arnold, to the east of Meaux, four oxgangs and twelve acres in West Heytfield, or Hatfield, with three oxgangs in Seton, from William of Areyns, the latter purchased for forty marks; lands in Gowsle, now Goxhill, and in Wathsand, or Wassand, near Hornsea, and a portion of the domain of Skyren, or Skyrne, about ten miles to the north of Meaux, from the family of Etton. The remainder of the domain of Skyrne subsequently came into the possession of the monastery by purchases amounting to the large sum of 500 marks.

Probably abbot Alexander's lawsuits drained the resources of the monastery, for we find mention of more than one sale of land during his abbacy, in one instance for as much as a hundred marks. How distasteful it was to a religious house to part with property it had once acquired is instanced in the circumstance that, on one of these occasions of abbot Alexander having disposed of a few acres, the monks so strenuously protested against it that he was induced to repurchase the land at a loss.

Conventual buildings.

He was no less active in carrying on the buildings of the monastery than in protecting its rights and property. He completed the refectory of the converts, or lay brethren, commenced by abbot Thomas; and

began the upper story for their dormitory. He commenced the stone cloister of the monks, and made new conveniences for them; and other offices of the monastery he completed at a great cost. He pulled down the whole fabric of the church, as it had been begun by his predecessors, and with his own hands, on Palm Sunday, in the year 1207, laid the first stone of a new structure, subsequently completed on his design.[1] He put up, besides, numerous buildings in the different granges. To complete the portrait of this distinguished abbot, it is recorded that he was a very great collector of books. He survived his resignation only two years, and was buried at Ford abbey.

The office vacated by abbot Alexander was not an enviable one, in the impoverished condition of the monastery. One of the convent, the monk Hugh, who had discharged the duties of prior for more than five years, was elected to the place on the 6th of December 1210. He had to take immediate steps for the payment of the fine of a thousand marks to the king. Certain houses in York were given up to the crown in part payment; and he succeeded in selling a house, eleven oxgangs and about a hundred and fifty acres of land, in Brunby, Owthorne, and Heytfield; it is not stated at what prices. Calculating from instances of their own

Hugh, fifth abbot.

Money raised to pay the king's fine.

[1] Owing probably to the embarrassments in which the monastery was involved at this period, the building of the church appears to have made very slow progress. The high altar was not consecrated till the year 1253. The following is a copy of the dedication, entered in the chartulary of the abbey:— "Hoc altare consecratum est in "honore beatæ Mariæ Virginis et "matris Domini nostri Jhesu "Christi a domino Gilberto Candidæ Casæ venerabili episcopo, vi. "nonas Julii, anno gratiæ mille- "simo cc° quinquagesimo tertio. "Concessit etiam idem episcopus "ad idem altare xl. dies de injuncta "pœnitentia omnibus celebrantibus "et adorantibus ante illud omni "tempore, confessis et vere con- "tritis. Et ad omnia altaria pri- "vata ab ipso consecrata insuper "decem dies concessit." Lansdowne MS. 424, fol. 106 *b*.

purchases, we may assume that about a hundred and thirty marks were raised by these sales.[1]

The other resources of the monastery would be the sale of their wool, always a considerable item, their farm produce, and live stock. After the exhaustion of these means, the only remaining source of supply would be by loans, a common practice with religious houses, who could offer sound security as corporate bodies, though the interest they would be committed to at this period —the beginning of the thirteenth century—would be enormous.

Dispersion of the monks.

The fine was paid; but the complete dispersion of the convent was the consequence. Indeed, if they had been driven to sell their stores of corn and winter provisions, they must needs have sought sustenance elsewhere. The monks distributed themselves, not, as was the custom, among monasteries of their order in England, for none was able to receive them; but some were received by the abbot of St. Mary's of York, others by the prior of Bridlington, some were sent to Cistercian houses in Scotland, while others, an unexampled case in the history of the order, were driven to seek shelter—monks and converts, ten or fifteen together, or at least by twos and threes—in neighbouring villages and castles, where they could best be accommodated. The separation of the family, however, was not of long duration. They were all reunited, we may imagine with what feelings of delight, on the 1st of November following. But it is natural to reflect that if the manner of life of the monks was at all of the secluded and ascetic character the constitutions of the order enjoined, their forced return into the world must have sadly discomposed their ideas, and probably for some time after the event diverted them from holier meditations by the temptation to compare their several adventures.

Their return.

[1] During the abbacy of abbot Alexander eighty marks were given for six oxgangs in Skyrne. See p. 320.

Some compensation apparently was made to them for their sufferings by an increased liberality on the part of their neighbours. Several donations of land are recorded at this period by different benefactors in various places.

Acquisition of the estate of Skyrne.

We may notice that a further important step was taken during the rule of abbot Hugh towards securing the valuable domain of Skyrne. The convent paid to Sir Nicholas de Stuteville forty marks for seignorial rights over the whole demesne, of ten carucates in extent, or half a knight's fee, held of him in Skyrne, Hoton and Crauncewick, by Thomas, son of Thomas of Etton. And this enabled them to gain a further hold on the property; for Thomas Etton the younger was in the hands of Jews, to whom he had mortgaged this estate. The monks, therefore, gave him sixty marks for a term of fifteen years' enjoyment of the land; and subsequently, when all the debts to the Jews were called in by the king, they advanced to him as much as 240 marks, to be repaid in yearly instalments. He had to give them also seven oxgangs and sixty acres of land, with closes, pastures, the right of fishing, and other liberties, in Skyrne; and to engage not to sell, or let, or mortgage the rest of the estate to any party whatever, except to the monastery. To guard against any tricks on the part of the Jews, the convent had a search made in their public chest at York for any bond relating to the land; and succeeded in obtaining a release from all debts secured on the land by Thomas Etton. They paid to the sheriff of York for his consent and assistance in the search ten marks.

Litigation.

The only considerable litigation under abbot Hugh was with the nuns of Swine, and from a characteristic cause. They had carried off by force the corpse of Amandus Stewart, who had bequeathed it, with the usual accompanying gift of a piece of land, to Meaux abbey, and had buried it in their own cemetery; of course with a view to securing the land that was to go with it.

They had also committed trespass on the abbey property. Out of these irregularities a long quarrel sprang up between the houses, which was eventually adjusted by a composition. The nuns, however, retained the contested body.

Resignation of abbot Hugh.

But abbot Hugh was weary of his efforts to bear up under the weight of debt with which the monastery was still oppressed, and in the tenth year of his administration, A.D. 1220, he resigned his office.

The general interdict.

Within the period of the government of abbots Alexander and Hugh occurred the memorable struggle of the court of Rome with the wayward English sovereign, who, if he had possessed higher personal qualities, and had known better how to attach the affections of the people he ruled, might have brought the contest to a different conclusion. In giving an account of the general interdict of the kingdom, which lasted from the year 1208 to 1214, our chronicler states that, in all that time, the convent continued to celebrate their services with closed doors, in order to exclude all excommunicated and interdicted persons; that they were not able to bury their dead in the cemetery, cloister, or other usual places; but that Asketil, abbot of Hovedoe, in Norway—I presume, a guest of the monastery at the time,—seven of the monks, one novice, sixteen converts, a priest, and some of their principal servants, were interred in the orchard, on the right hand towards the south, outside the foss of the abbot's chamber, and near a mud wall which enclosed the eastern and southern sides of the monastery. Other persons attached to the convent, their servants and the people of the neighbourhood, were buried outside the boundary of the monastery, opposite the chapel in the wood, beyond the foss over which was the bridge leading northward to North Grange, in a small rectangular plot of land formerly waste, but since covered with wood. The chronicler states that he had seen standing there a cross, then wanting one of its arms, placed to mark the site of these interments, and adds that old men positively asserted, that, passing

that way by night, they had sometimes seen a strange light, preternatural as they believed, resting on the spot.

Geoffrey, sixth abbot.

The sixth abbot was Geoffrey, a monk of Sawtrey, who died within the year of his election, 1220, at the Cistercian monastery of Boulencourt, in Champagne, while on his way to attend a general chapter of the order.

Richard of Ottringham, seventh abbot.

His successor was Richard of Ottringhan, cellarer of the monastery, a man of peaceful disposition, and an abhorrer of lawsuits. He loved to live at ease. Though of no great learning, he had sagacity and forethought; and he contented himself with completing the works commenced by his predecessors in the monastery and granges. He governed the house from the year 1221 to 1235. Besides considerable acquisitions of land in small portions, he obtained from John of Rysom a carucate and twenty acres of land in Braythayte, and from Thomas of Etton a final concession of his manor of Skyrne. Such lawsuits as he was forced into he contrived to terminate by arbitration, sometimes without the approval of the convent.[1] But, though the affairs of the monastery went on in a state of peace and quiet unknown in the time of any of his predecessors, he died without having disposed of the debts which continued to oppress the house.

The converts or lay brethren.

In the short record of the administration of this abbot we obtain a glimpse into the state of discipline of the humbler members of the community, the converts or lay brethren. From the chapter of the constitutions of the Cistercian order in which these are specially treated of, it would appear that they were regarded with some distrust by the monks themselves, and were jealously pre-

[1] Walter Gray, archbishop of York, had revived the claim of the see to the lands in Waghen, so severely disputed in the time of abbot Alexander. The convent was in a fair way of getting the better of the archbishop, when abbot Richard, scared by the prospect of further litigation, and despite the protest of the convent, compromised their right by agreeing to pay a rent for the land, p. 408.

cluded from admission into their body. They were to pass through a year's noviciate, and such only were to be received as converts as could give the equivalent of a hired labourer's work. They were not allowed to possess a book, nor to acquire any learning save the "pater-" noster," and other prayers, which were to be taught them *vivâ voce*. They were to make profession as converts after their year's noviciate, in a prescribed form. The ceremony was to take place in the monks' chapter, and consisted in their kneeling before the abbot, placing their hands within his, and promising obedience to him to their death. When once they had made profession as converts, they were for ever inadmissible to the order as monks; nor, if they left the monastery and became monks in any other order, could they ever be received again into that of the Cistercians. They were not to be called brothers of the order, but simply converts. They were superintended by a special master, and their duties consisted in field labour, to which they were despatched at sunrise in summer, and after nocturns in the winter half of the year.[1] They were probably much out of the control of the higher officers of the convent by being employed at the different granges, often evidently in the character of bailiffs or general superintendents. It appears they had run into some excesses during abbot Richard's government. The chronicle speaks of their offence in general terms; simply, that the abbot obtained an insight into their misdoings; but is more particular in specifying their punishment, for it states that, with a view to humble their pride, he put them to menial services, making them look after pigs and cattle, and tend the plough. Some he made stonemasons, some carpenters, some glaziers, and some plumbers, and employed them in works of this kind, removing them altogether from the charge of farms and granges.[2]

---

[1] Liber Diffinitionum, Distinctio xiii.

[2] See p. 432.

In recounting the papal privileges obtained by the monastery at this period, the chronicle makes a statement directly bearing on the all-important question of the degree of fidelity observed to the constitutions of the order, regulating the austerities the monks were to undergo, and which, indeed, they engaged themselves, by their oath of profession, to submit to. Pope Honorius III. had granted to Meaux abbey the special privilege of exemption from the payment of pecuniary procurations to the legate of the apostolic see; adding, that when legates came to their house they were to content themselves with the regular food, without use of meat. The chronicler observes upon this, that the privilege came to nothing, for they were obliged to pay seven shillings yearly, like the other monasteries of the order, to the nuncio of the pope's chamber, besides contributing to the expenses of cardinals and other legates who came to England. And the privilege of denying provision of meat for the legate could not be enforced, for this reason, that in the abbey itself the monks had long been in the habit of indulging in the use of meat, like mere laymen—on the days, that is, when eating meat was not universally prohibited.

The present volume terminates with the death of Richard, the seventh abbot, in the year 1235. I propose to continue the outline of the history of the monastery I have here attempted, in a Preface to the following volume; and, when the whole chronicle is in print, to add some observations on the materials it furnishes for illustrating monastic life, and subjects of local and antiquarian interest. I turn now to a notice of the manuscripts of the chronicle upon which the text has been formed, and of the authorship of the work.

Early manuscript copies of the chronicle.

In the year 1846, the British Museum acquired from Mr. Gough Nichols a Latin chronicle of the abbey of Meaux, written on vellum, in folio form, and in a hand

of about the end of the fourteenth century. It was purchased out of a small annual fund bequeathed by Charles Long, Lord Farnborough, to be laid out in additions to the Egerton collection, founded by Francis Egerton, duke of Bridgewater; and the volume became No. 1461 of the Egerton manuscripts. The chronicle extends from the foundation of the abbey, in the year 1150, to the resignation of the eighteenth abbot, William of Scarborough, in the year 1396, occupying 131 leaves, including indexes and a table of the abbots placed at the beginning of the volume. It is followed by a feodary, a rental, and other pieces relating to the monastery, in the same hand.

Date of composition of the chronicle.

An examination of the chronicle, as contained in this MS., enables us to conclude that the period of its composition, or recension, extended from about the year 1394 to as late as or later than 1400; and that it is the work of a member of the convent, written throughout by the author's own hand.

It is an indication of the date of the composition that the table of the abbots at the beginning of the volume, as first written, closed originally with the imperfect entry, "Willelmus abbas decimus octavus rexit monas- "terium," while the same hand subsequently added the words "xxiiij. annis," and at the same time wrote the name "Thomas," as the beginning of an intended entry of the succession of Thomas de Burton, the nineteenth abbot; showing that, when the table of abbots was first compiled, abbot William, whose period was from A.D. 1372 to 1396, was still governing the monastery, and that the chronicle had not been brought to the end of his abbacy. The history itself, however, terminates with William's resignation, and adds that he survived this event four years, namely, to September 1400. It was therefore in progress between the years 1372 and 1400, or later. Other evidences are collected from the text of the chronicle. In the notice of the successive holders of the honour of Holderness, at page 92, the death of Ann, wife of king Richard II., in the year 1394, is

mentioned.[1] Under the history of Adam the first abbot, at page 100, Thomas Holland (second earl of Kent), who died in the year 1397, is spoken of as "who now "is." On the other hand, Michael de la Pole (attainted in 1388) is spoken of as formerly earl of Suffolk.

That the chronicle was composed by a member of the convent is abundantly proved by the constant use of the term "our," when speaking of its affairs. And that the Egerton MS. is the author's autograph is apparent from the frequent alterations of the text by insertions over erased passages, always in the same hand; by the later addition to the table of abbots; by the free, changing, and informal character of the writing, characteristic of an author's hand; and by confirmatory evidence to be hereafter noticed.

The Egerton MS. the author's autograph.

Satisfied with having the author's manuscript of the chronicle in the Egerton volume, I was originally prepared to print the work from that alone; but in collecting material for the publication, after it had been adopted by the Master of the Rolls, I learned the existence of another copy in the library of Sir Thomas Phillipps, and which, though on paper, was ascribed by Sir Thomas himself, a thoroughly qualified judge of ancient handwriting, to the fourteenth century. By the liberality of Sir Thomas I was enabled to examine this manuscript in his library at Cheltenham, and was surprised to find a copy of the same work as that contained in the Egerton MS., and written by the same hand, but of double the bulk.

Earlier autograph copy in Sir Thos. Phillipps' library.

It soon appeared that the greater size of the manuscript was mainly occasioned by a great excess of purely historical matter appended to the narrative of events under each abbacy, and which in the Egerton MS. was reduced to a very short abstract; and in a less degree by a short continuation of the chronicle after the resigna-

[1] It is to be observed that this passage is not found in the earlier copy of the chronicle, presently to be described.

tion of William, the eighteenth abbot, by another hand. That the handwriting of the chronicle itself was identical with that of the Egerton MS. I felt assured; but there was this peculiarity in it, that it showed a considerable change of character in the progress of the work; the difference between the writing of the beginning of the chronicle and the latter part of it being decidedly marked, and its agreement with the writing in the Egerton MS. becoming closer towards its conclusion. The question of the true relation of the one MS. to the other—each appearing to be the autograph of the author—could only be determined by a collation of the texts. Every facility for this labour was most readily and kindly afforded me by Sir Thomas Phillipps, by whose kindness I have been enabled to make repeated examinations of his MS.

The result of a partial comparison of the texts was to make evident that the newly found copy—which I cite throughout as the Phillipps MS.—was the first draught of the work, and that the Egerton MS. was a somewhat later recension by the author, containing many passages wanting in the earlier MS., and in some instances referring to more recent events, correcting the language throughout, and curtailing or omitting matters of English and European history foreign to the immediate concerns of the monastery.

Formation of the printed text.

I had to determine the question, which of the two MSS. would be preferable for the text of the proposed edition, and what use ought to be made of the second copy. As both manuscripts were the author's autographs, it seemed to me that the peculiarities of each ought to be exactly represented; and, as the Egerton MS. gave the work in a revised form, it seemed advisable to make that the foundation of the printed text, and to preserve the various readings and additions of the Phillipps MS. in foot-notes.

But this plan could only be followed in respect to those portions of the chronicle which referred to the

affairs of the monastery. The system on which the author arranged his work was, under each abbot, to treat first of all the matters relating to the monastery, its acquisitions of land, its lawsuits, and the various incidents affecting it, in separate chapters, but without interruption of the narrative by extraneous matter. On coming to the conclusion of the abbot's government, he commenced a short relation of leading events in general history, particularly of the succession of the popes, and affairs connected with the court of Rome; and then, at greater length, reviewed the principal events of English history for the period comprised in the abbot's tenure of office. On the whole, this historical matter in the first copy of the work, in the Phillipps MS., amounts to as much as the purely conventual part of the chronicle. But in the revised copy, in the Egerton MS., the historical portions, as I have already stated, are reduced to a very meagre epitome. In order, therefore, to preserve the integrity of the original work, it became necessary to follow a different plan in dealing with these; and I judged it best to print them entire, as parts of the text, from the Phillipps MS., and, that nothing of the Egerton recension might be omitted, to add the corresponding portions in that MS. as appendices to the history of each abbot. And this is the plan followed in the present publication.

A further difference between the two manuscripts appeared in the division of chapters under some of the abbots. Thus, under Adam the first abbot, chapter iv. of the Philipps MS. is divided into chapters iv. and v. in the Egerton MS., so that chapter v. of the former corresponds with chapter vi. of the latter. When following the text of the Egerton MS. for the monastic part of the chronicle, I have of course adhered to the divisions of chapters which it exhibits, and the variations in the order introduced in the Phillipps MS. I have pointed out in the notes; but, in taking up this latter MS. for the

historical portions of the chronicle, I have followed the division of chapters which I found in it; and this in some instances occasions a want of continuity in the order, but which is always explained in the foot-notes.

In printing the tables of chapters at the beginning of the volume from both manuscripts, I hope to have rendered the differences in these divisions more conspicuous, and to have made reference to the two volumes more easy, by arranging them together on the same page.

The various readings in the foot-notes represent a minute collation of the texts; but insignificant variations will be disregarded in the latter part of the work.

The continuation of the chronicle.

But the gain of the original text of the chronicle, with its much enlarged narrative of historical events, was not the sole advantage derived from the Phillipps MS. I have stated that it contained a continuation of the chronicle by another hand. This additional piece, which gives the history of the abbacy of Thomas de Burton, nineteenth abbot, and of a portion of that of his successor, William of Wendover, was headed by a prologue, in which the author—imitating, by the way, rather closely the preface to the first author's revised work—sets forth his object of preserving the memory of the acts of the illustrious abbots of the house, regretting that this had been neglected, and ends with a distinct reference to the first chronicle. And it is evident that he had in his mind the earlier form of it, extant in the Phillipps MS., for he apologizes for not including, as that does, a narrative of public events, stating that he has no copy of any history of affairs for the period he treats of. I draw attention to this because, although the two works are in the same volume, they are written on paper of different textures, and may originally have been distinct manuscripts.

Abbot Thomas Burton the author

Having thus clearly indicated the earlier or Phillipps MS. of the chronicle in his prologue, the continuator, in another part of his work, where he treats of the resigna-

tion of Thomas de Burton, the nineteenth abbot, gives us the valuable information that this abbot was himself the author of the first chronicle, stating that he resigned the abbacy in the year 1399, and occupied his retirement until some eight years before his death, when he became blind, in composing the annals of the monastery. He adds that Burton brought together the feodaries, rentals, and other evidences of the convent, a work of the greatest utility to his successors. And this statement is important for us, inasmuch as it confirms the conclusion that the Egerton MS. is also an autograph of the author, for in that the chronicle is followed by a feodary, and other memoranda relating to the abbey. I shall shortly also have to describe another volume, containing a much larger collection of similar documents, and written by the same hand, somewhat changed in character, with that of the Egerton MS.

of the chronicle.

Before proceeding to treat of the life and character of abbot Burton, the author of our chronicle, it will be more convenient to dispose of the subject of the various manuscripts connected with the work. These will fall under the classes of—I. Original or early copies. II. Transcripts and extracts from these. III. Chartularies and registers of the monastery.

Descriptions of manuscripts connected with the chronicle.

I. Of original or early copies of the chronicle I know of those two only already mentioned, the manuscript belonging to Sir Thomas Phillipps and the Egerton MS., No. 1141, in the British Museum.

Original copies.

1. The Phillipps MS. 6478 contains Burton's chronicle, with a continuation by a later hand. Both of these are, I am satisfied, the authors' autographs. Though bound together, under vellum covers, as early apparently as the sixteenth century, they are not written in what was originally one volume. The paper of the earlier work has for a watermark a large P, about an inch in height, surmounted by a cross, intended, I presume, for a monogram of Christus. The paper used by the continuator is of

Phillipps MS. 6478.

the same size, but different in texture, and has for watermark a sprig of the oak bearing three acorns. His work too is imperfect; for some half a dozen leaves at the end are much decayed and torn, and a portion is wanting. The two works have been united at a time subsequent to the completion of the later composition; for, besides that this has suffered injury at the end by exposure, three fly-leaves at the beginning of the present volume are of a paper different from either of those used for the two chronicles, and have the figure of a vase for the watermark. The whole volume is stained and somewhat decayed in the upper margin by damp. It consists of eight leaves of a table of chapters of Burton's work, followed by 157 leaves, according to the pagination, belonging to the first chronicle; of which three, numbered 99, 100, and 101, are wanting; and sixteen to the continuation. The leaves are numbered in early Arabic numerals, from the beginning of the first work to the end of the second, in one series, to the number 172.

Burton's chronicle is written by one hand throughout, but probably the period of the composition was somewhat protracted; for, as I have said, the character of the hand changes remarkably, though not abruptly, as the work proceeds. Towards the end there are several erasures by the pen and interlineations, stamping the MS. as the author's draft. It wants the final chapter of the resignation of William of Scarborough, the eighteenth abbot; and the three last chapters of his period have the appearance of addition. The titles, too, have obviously been subjoined to the table of chapters at the beginning of the book at a later time, and have the same appearance in character of writing as the added chapters themselves. These were certainly written between the years 1397 and 1402; for Edward, earl of Rutland, is spoken of as bearing the title of duke of Albemarle; and reference is made to a future history of Thomas Burton himself, the nineteenth abbot. I conclude, therefore, that the

work was written at intervals between the years 1388 and 1396, to nearly the close of William of Scarborough's abbacy, and that the three last chapters were added a few years later.

The volume was purchased by Sir Thomas Phillipps at the sale of Austin Cooper's manuscripts, in Dublin, in the year 1831. It belonged to Sir Christopher Hildyard, of Winestead, in Holderness, in the earlier part of the seventeenth century. The name "Christop" is inscribed on the fly-leaf at the beginning of the book.[1]

2. The second contemporaneous copy of Burton's chronicle, contained in the Egerton MS. 1141, I have stated Egerton MS. 1141.

[1] A few notes occur in the margins in handwriting much resembling that of Camden, who, it may be observed, more than once quotes the "Liber Monasterii de Melsa," in his "Britannia." On the reverse of the last leaf of the table of contents is the draft of a letter of James Austyn, priest, relating to the receipt of his pension, and dated from Kingston-upon-Hull. The writer was one of the surviving monks of Meaux, to whom pensions were assigned at the suppression of the house. Monastic discipline seems to have not at all impaired his relish of life. The letter is as follows :—

"Everlastyng helth and comforthe "be vnto yow, my singulare and es-"peciall gud maistre and frende, "withe evrous prosperite and longe "lyfe to the pleasure of God. Sir, "I beseche your gentle gudenes to "pardonne my haesty and rude "scriplyng latly presentide to your "maistershepe. Vndoubtly you and "your benevolence for your tender-"nes and trew hertes vnto me hathe "and Gode grantyng shall have me "at all tymes yours assurid to my "smale powere. Maistre, I thanke "yow and also my faithfull frend "your wiffe, to whom and to your "frint, with all your peruscheyng, "affectuously I have me recom-"menddid : and, God willynge, or "I die I truste to make mery with "yow all. More over by the dely-"verie of this simple bille I doo "sende vnto yow acquitaunce, writ-"ten with my awne hand, for the "iij. li., my pension than, w[t] ur-"gent letters for the resaveinge of "the same deabte at the Annuntion "of our bleste [Virgin ?] laste "paste: and what sum euer yow "doo in any devte aboute the said "pension, I admitted it rate and "thankefull as I were ther my selfe. "Nowe for laesure, but I pray 'yow' "to be gud to the presenter of this: "and so swett Jhesu Criste haue "yow and yours, and as espicialle "persone Issabelle your doughter, "in his tuityon. Amen.

"Yours assuride; at the Kynges "tovn upon Hull.

"James Austyn, preste,

"the laste day of Maii."

any reasons for believing to exhibit the author's revision of his work, and to be written by his own hand. It is frequently referred to by later writers, and is usually cited as the author's autograph copy.

It consists at present of 214 leaves. On examination, it appears that two leaves have been cut out at an early time, previous to the pagination by Sir William Alford, and two other leaves, numbered 168 and 169, subsequently to the pagination, so that the original number of leaves was 218. A note by Mr. John Nichols, written on a paper fly-leaf at the beginning of the volume, in the year 1814, states that it was presented to him "about the year 1795, by a "clergyman in Lincolnshire." On the vellum fly-leaf at the beginning, and at folio 1 *b*, the name "Will Alford" is inscribed, and at folios 6 *b*, 7 *b*, and 11, are the repeated inscriptions, "Will Alford oweth this booke." The name "Steuen" is written in a hand of the end of the sixteenth century, on the vellum fly-leaf at the beginning. At the end of the volume, in the lower margin of the last page, are the following memoranda:—"Some is 214 "leafes. Willm Alford booke." "Some is 215 leaves. "You shall see there is one leafe left vnfigured betwixt "117 and 118, ergo 215. 2 September 1624. Richarde "Gascoigne." "Sume 216 leaves, there is another vn-"figured betwixt 181 and 182; 16 Febr. 1650. Henry "Paget."

These notes serve to show that the Egerton MS. belonged to Sir William Alford at the beginning of the seventeenth century; and that it was examined, if not owned, by Richard Gascoigne in 1624 and Henry Paget in 1650. The name Steven I cannot connect with any probable owner of the volume, and it may be disregarded. The Alfords had occupied the site of Meaux abbey from the middle of the sixteenth century under the duke of Northumberland and the earl of Leicester. Sir Launcelot Alford became proprietor of the estate by a grant from Sir Christopher Hatton in the year 1586. It is his son, Sir William, who inscribes his name as owner of the

volume in several places.[1] Henry Paget was not an owner of the volume, but had borrowed it for the purpose of copying it. He was an active compiler of genealogical and topographical notes for Yorkshire and the northern counties. Several volumes of his compilations and extracts were for many years preserved in the library of the family of Smyth, of Heath house, near Wakefield, and are now in the British Museum. Among them is a careful transcript of the chronicle of Meaux (Additional MS. 26,734) taken from the present Egerton volume. On the last leaf of it is the entry, "Henry Paget writt " over this booke anno 1650;" the date, it will be observed, of his inscription at the end of the Egerton MS.

The whole contents of the volume are as follow:—

1. The chronicle of Meaux, to the resignation of William of Scarborough, the eighteenth abbot, with table of chapters and indexes, fol. 1.

2. A tract headed, "Processus de diminutione taxæ " monasterii, inceptus anno regis Ricardi secundi post " conquæstum Angliæ vicesimo;" being a full narration of proceedings in an endeavour by the monastery to establish a right of exemption from payment of subsidy for certain lands which had been wasted, and in part permanently covered, by overflowings of the Humber and encroachments of the sea. The proceedings extended from the twentieth year of Richard II., A.D. 1396, to the sixth of Henry V., A.D. 1418. This is in the later

---

[1] The estate subsequently by successive marriages came to the families of Grantham and Winstanley. Mr. Charles Frost, from whose pedigree of the family of Alford, printed in the "Collectanea Topographica et " Genealogica," vol. iv. p. 177, these notices are taken, also states, "There " are now scarcely any remains left " of Meaux abbey. The site and " the lands adjoining are at present " the property of Robert Wise, Esq., " of Meaux, whose father purchased " them of the late earl Fitzwilliam, " into whose family they came " through the Stringers, the executors of Francis Stringer, Esq., " having purchased the estate of " James Winstanley, Esq., mentioned at the close of the pedigree."

hand of Thomas de Burton, and was doubtless intended for insertion in a future continuation of his chronicle, fol. 132.

3. A feodary of the monastery, compiled at Whitsuntide 1396; in Burton's later hand, fol. 147.

4. Two leaves are missing between the last article and the one following, which is headed "Mensuratio ter-" rarum," and gives the acreage of the lands of the monastery, under parishes, fol. 169.

5. Smaller memoranda; *viz.*, extracts from an account of receipts and expenses of the monastery from Martinmas 1393 to the same term 1394, fol. 175; a list of monks then in the monastery, fol. 175 *b*; perpetual rents issuing from lands belonging to the monastery, fol. 176; the ordinary charges of the churches, fol. 176 *b*; taxation of temporalities and spiritualities, fol. 177 *b*; rents for terms of years, and corrodies, fol. 178; retaining fees of lawyers, fol. 179 *b*; wages and liveries of servants, fol. 180 *b*; and a rental of the monastery at Whitsuntide 1394, fol. 183.

All these pieces, from folio 169, are written in the earlier hand of Thomas Burton.

Transcripts and extracts.

II. Of transcripts and early extracts from the Phillipps and Egerton copies of the chronicle, I have knowledge of the following:—

1. A transcript of the Phillipps MS. made by Dodsworth, and preserved in his collection of manuscripts in the Bodleian library, No. 69.[1] It is headed, "Transcrip-" tum historiæ Abbathiæ de Melsa in comitatu Ebora-" censi, examinatum 1635 per Rogerum Dodsworth." It is quoted in Dugdale's Monasticon, and is there stated to be taken "ex codice Christophori Hildierd de Wye-" stede, militis"—an additional proof that the Phillipps volume was then owned by Sir Christopher Hyldyard.

---

[1] "Three Catalogues," by the Rev. Joseph Hunter, 8vo., 1838, p. 150.

The transcript, however, is not a copy of the entire manuscript. It was made for the purpose of Dodsworth's monastic collections, and it omits all the chapters relating to English and general history. But it contains the continuation of the chronicle, as found in the Phillipps MS., ending imperfectly as that does; a proof that the Phillipps MS. was already, at the beginning of the seventeenth century, in the same dilapidated condition at the end in which it now is.

1 *b*. Extracts from the same manuscript by Dodsworth, in Phillipps MS. 12,090.

1 *c*. Part of a transcript of the same in Phillipps MS. 6572.

1 *d*. Extracts from the same, again called Sir Christopher Hyldyard's copy, in Gervase Holles' collection, now Lansdowne MS. 207 C., in the British Museum.

2. Additional MS. 26,734, in the British Museum. A transcript of the Egerton MS. 1141, including the chronicle and collection of monastic documents, made by Henry Paget in the year 1650, and who has compiled an index to the chronicle in a distinct volume. These form part of the collection of MSS. relating principally to the county of York, which I have spoken of, as having been in the possession of the family of Smyth, of Heath Park, near Wakefield, and as recently purchased for the British Museum.

2 *b*. Phillipps MS. 6671. Transcript of a portion of the same, made by T. Nelson in the year 1717, and as he notes, "ex MS. originali in Bibliotheca [Ricardi] Thorn-" ton, at Wakefield." That the extracts were made, not from the original MS., but from Paget's transcript, is evident from notes in the volume next to be noticed.

2 *c*. Lansdowne MS. 972, Brit. Mus. Extracts from the same transcript, made by Dr. White Kennet, bishop of Peterborough, in the year 1723. Kennet also notes that the manuscript he made his extracts from was in the library of Richard Thornton, Esq., of Wakefield, and that it consisted of 586 pages. He adds other memo-

randa distinctly identifying the manuscript with the transcript made by Henry Paget in 1650-1651.

2 *d.* Extracts from the original MS. are also stated to be in Nos. 124 and 127 of Dodsworth's collection in the Bodleian library.

Chartularies and registers of Meaux abbey.

III. Chartularies and registers. Of these I know only two original manuscripts.

1. A chartulary, now Lansdowne MS. 424, in the British Museum. It is on vellum, and of the fourteenth century, and consists of 156 leaves. At folio 3 is a note by Sir Christopher Hyldyard, showing that it belonged to him in the year 1553,[1] and at the bottom of the last page are the initials W. K., and the date 1722, indicating that it had been in the hands (on loan) of Dr. White Kennet in that year. The earlier half of the volume, to folio 58, contains copies of papal bulls, episcopal documents, and royal charters, the latest date of which is the year 1371. These are succeeded by copies of charters, dated as late as 1390, and arranged under some of the parishes in which the monastery held estates, the volume being imperfect. From folio 78 the entries are by a hand distinct from and later than those of the previous pages. I notice entries in Burton's handwriting at folios 31 *b* and 77 *b*.

I have met with extracts from this MS. in Harleian 6975, f. 59, made by Dr. Matthew Hutton; in Lansdowne 973, pp. 132-154, made by Dr. White Kennet, when the MS. was in the possession of Mr. Thornton, of Wakefield; and in Lansdowne 421, 964, and 968. It was probably also the source of some extracts from a chartulary of Melsa in Dodsworth's collection, Nos. 53 and 95.

2. A register compiled at the beginning of the fifteenth century, now the Cottonian MS. Vitellius C. vi., in the

---

[1] The note consists of the following doggrel lines:—
"If any man this booke do fynde,
"Albeit both domb and blynde
"And can no more mys,
"I pray you of your curtesie
"To mayster Hylyerde mayke en-
"querie,
"For this booke is hys.
"Xpoffer Hyllyarde, 1553."

British Museum. A vellum manuscript, in folio, consisting of 318 leaves, and containing various matters relating to the possessions and privileges of the monastery. What renders it of especial interest to us is that it is written throughout by the ex-abbot Thomas Burton's own hand. The writing is clearly to be recognized as his, though it has changed from the character exhibited in both the Phillipps and the Egerton MSS. Its contents are as follow:—

An abstract of the several grants of lands and rents to the monastery, arranged under parishes, with a table of the names of places, in five columns, f. 2. A note of lands and rents granted to the monastery for special uses, such as the foundation, the maintenance of the monks, the chapel without the gates, the fabric and services of the church, alms at the gate, the lay infirmary, the tannery, the clothes of the convent, and pittances, fol. 47. Notices of royal and papal confirmations of grants, fol. 50 *b*. Grants of advowsons and appropriations of churches, fol. 52. Abstracts of papal privileges and constitutions for the Cistercian order in general, as well as for Meaux abbey specially, from Innocent II. to Boniface IX., who ruled from 1389 to 1404, arranged under thirteen subjects, with an index table of the bulls at the end—a very elaborate and careful digest, fol. 58. A laboured article on the subject of the right of exemption of the abbey's lands from the payment of tithes, fol. 103. Abstracts of royal charters of confirmation of lands and privileges, arranged under forty heads, fol. 121. Explanations of obscure terms used in the royal charters, fol. 133. A feodary of rents and services from free tenants, 1396, fol. 134. A rental of the monastery taken at Whitsuntide, 1396, and according to which, it is added, the bursar is wont to account annually, fol. 200. The ancient measurement of all lands belonging to the monastery, in minute detail, fol. 218. Taxation of temporalities and spiritualities, fol. 231. Apportion-

ment of contributions of the Cistercian houses in the see of York, *ibid.* List of monks in the monastery in the year 1396, fol. 233. Table of sources of yearly income and of heads of expenditure, fol. 233 *b.* List of servants in 1396, fol. 239. Lists of horses and farm stock, of plate, of church ornaments, and of books, fol. 234.

Two other chartularies are referred to by Dugdale; one in the possession of the dean and chapter of York, the other preserved in St. Mary's tower at York. The former of these is not now in the cathedral library,[1] and the latter must have been destroyed in the fire which consumed the Round Tower of St. Mary's, with the documents deposited there, at the time of the siege of York.

Account of Thomas de Burton, author of the chronicle.

Of the author of the chronicle, Thomas de Burton, little is known previous to his election as nineteenth abbot of Meaux, in the year 1396. Indeed, if, as is probable, he took the cowl in that house as a young man, there would be little chance of his name being heard of until he attained high position in the convent. He was, it may be presumed, a native of one of the places, the name of which he bore, in the neighbourhood of the monastery, perhaps of Burton Pidsea, a few miles beyond Beverley. There was another monk in the house, named Alan, also of Burton, contemporary with our author.

Meaux scholars.

By a regulation of the order, confirmed by pope Benedict XII., every Cistercian abbey, where there were as many as thirty monks, was allowed to send one of the number to a specified university for the study of theology. In England, Oxford was the appointed place of study. If the convent numbered as many as forty monks, two might be allowed to receive theological education there. If the number of monks amounted to eighteen, but not more than thirty, one of the number

[1] I have authority for this statement in an obliging communication from the Rev. J. Raine.

might be sent to some other university, or to Paris. The monk was to be selected by the abbot, with the advice of the father abbot or visitor and his own convent, and was termed the scholar of his house. He was to receive from his abbot fifteen pounds, Tours, for his purse and expenses, and as much for books and common charges of the college. The study of canon law was specially prohibited. From his being characterised as "bene literatus" by the continuator of his chronicle, it is probable that Thomas Burton had been the scholar of Meaux in his youth; and the advantage he would have gained by such a privilege, and the degree of superiority over the other uneducated inmates of the convent, where learning was, by the constitution of the order, discouraged, can hardly be over-estimated.

Bursar of the monastery.

He makes no mention of himself in the course of his history of the monastery; and the only certain indication of his position and occupation before his election to the abbacy is obtained from a list of monks of the house, drawn up by himself and entered in the Egerton MS., which contains his chronicle. In this document the names of the monks are given, with the addition, in the cases of the majority of them, of the offices they held in the convent. The whole number is twenty-eight, including the abbot, and a number is prefixed to each name, but not in series. Thus, the name "Thomas de Burton" is eleventh on the list, but has the number 22 placed before it, indicating, I have no doubt, his rank of seniority in the body. He is described in this entry as "bursarius et " servitor abbatis." This list refers to the period between Martinmas 1393 and 1394; and at the end of it is subjoined a note of changes in office-holders made at the latter date, when Burton was deprived of the office of bursar, conferred upon John of Whitby and Richard of Esk conjointly. In a second similar list, drawn up by Burton in the year 1396, and entered in the Cottonian MS. Vitellius C. vi. fol. 233, he appears tenth in order,

and with the number 21 prefixed to his name, but with no addition of office. The advance in seniority is explained by the withdrawal of the name of "Nicho-" laus de Ardren," numbered 16 and eighth in order, no doubt removed by death, or other cause, in the interval of dates of the two lists.[1]

---

[1] The following are the two lists of the monks of the house in the years 1394 and 1396, as drawn up by Burton himself, and entered severally in the two MSS., Egerton 1141, fol. 175 *b*, and Vitellius C. vi. fol. 233 :—

"Dum autem compotus iste age-" retur [from S. Martin, 1393, to S. " Martin, 1394] fuerunt in monas-" terio :—

" 1. Dominus Willelmus de " Scardburgh, abbas.

" 2. Willelmus de Foston, gran-" giarius de Skyrena.

" 5. Henricus de Skardburgh, " portarius.

" 8. Johannes de Norton', mo-" nachus de pistrino.

" 10. Robertus de Thoren, sup-" prior.

" 13. Johannes de Whytby.

" 14. Petrus de Preston, magis-" ter averiorum.

" 16. Nicholaus de Ardren'.

" 18. Willelmus de Waghna, ca-" merarius.

" 19. Johannes de Eboraco, præ-" centor.

" 22. Thomas de Burton, bur-" sarius et servitor abbatis.

" 24. Radulphus de Cotyngham, " monachus in cellario.

" 25. Ricardus de Esk, scolaris.

" 27. Hugo de Ernam, diaconus " et subsacrista.

" 7. Willelmus de Wendover, prior.

" 3. Johannes de Watton'.

" 4. Henricus de Hastyngs, pro-" curator de Skypse.

" 6. Thomas de Brumpton'.

" 9. Petrus de Selby, subceller-" arius.

" 11. Johannes de Malton', cel-" lerarius.

" 12. Johannes Coppandale.

" 15. Johannes de Esk.

" 17. Robertus de Wandesforth, " infirmarius sæcularium.

" 20. Alanus de Burton, sacrista.

" 21. Rogerus de Beverlaco.

" 23. Ricardus de Cotyngham.

" 26. Robertus de Lekenfeld, " succentor et infirmarius.

" 28. Willelmus de Merton', dia-" conus.

" Ad festum Sancti Martini, anno " Domini 1394, mutati sunt quidam " dictorum officialium, et instituti " sunt alii ; videlicet, Johannes " Coppandale, cellerarius; Johannes " de Whytby et Ricardus de Esk, " bursarii ; Johannes de Esk, ca-" merarius et servitor ; Rogerus " de Beverlaco, monachus de cel-" lario ; Ricardus de Cotyngham, " subcellerarius; Radulphus de Co-" tyngham, monachus de pistrino ; " Robertus de Lekenfeld, præcen-" tor, et Willelmus de Merton', suc-" centor." Egerton MS. 1141, fol. 175 *b*.

Monachi, A.D. 1396 :—

" 1. Dominus Willelmus de " Scardburgh, abbas.

" 2. Willelmus de Foston.

We may conclude, therefore, from his appearing in this list of the date of 1394 as twenty-second in seniority out of a total number of only twenty-eight, of which the convent was composed, that Burton must have been a monk of not many years' standing, and probably under thirty years of age.

The position and duties of bursar would be of advantage in preparing him for the work of compiling the history of the house. He would have access to the records, and would be led to make himself fully acquainted with the actual condition of the affairs of the monastery, and probably to investigate the titles to its several properties. I think it likely that he commenced the composition of his chronicle whilst holding the office. What was the exact nature of his duties as servitor to the abbot I am not aware; but it would probably obtain from him the confidence of the ruler of the house, and give him a knowledge of the most important business of the convent. I have met with nothing to indicate the cause of his loss of office at Martinmas in the year 1394; unless it might be connected with cer-

" 5. Henricus de Scardburgh, portarius.
" 8. Johannes de Norton.
" 10. Robertus de Thoren, sup-" prior.
" 13. Johannes de Whytby, bur-" sarius.
" 14. Petrus de Preston, magister " averiorum.
" 17. Willelmus de Waghna.
" 18. Johannes de Eboraco.
" 21. Thomas de Burton.
" 23. Radulphus de Cotyngham.
" 25. Robertus de Lekynfeld, " præcentor.
" 26. Hugo de Ernam, diaconus.
" Summa xiij.
" 7. Willelmus de Wendover " prior.
" 3. Johannes de Watton'.
" 4. Henricus de Hastynges.
" 6. Thomas de Brompton.
" 9. Petrus de Selby.
" 11. Johannes de Malton.
" 12. Johannes Coppandale, cel-" lerarius.
" 15. Johannes de Esk, camera-" rius.
" 16. Robertus de Wandesforth.
" 19. Alanus de Burton, sacrista.
" 20. Rogerus de Beverlaco.
" 22. Ricardus de Cotyngham.
" 24. Ricardus de Esk.
" 27. Willelmus de Merton', suc-" centor et diaconus.
" Summa xiiij.
" Summa omnium præscriptorum " monachorum præter abbatem xxvj." Cottonian MS. Vitellius C. vi. fol. 233.

tain dissensions in the convent, which Burton speaks of, under William, the eighteenth abbot, on occasion of a claim to the office of perpetual claustral prior by a monk who had successfully prosecuted a suit in the court of Rome.[1]

His election as abbot.

For the events relating to Burton's election as abbot, and to his administration of the office, we have the authority of the continuator of his chronicle. It appears that, after the resignation of William of Scarborough, the eighteenth abbot, in the year 1396, the convent was divided in the choice of a successor; some of the body giving their votes for William Wendover, at that time prior, others for Thomas Burton, "a man both religious and well lettered." But Wendover, "conscious of being more experienced in " claustral matters than worldly affairs, and preferring " to be subject to control rather than to bear rule," pressed the preference of Burton; whose election was accordingly ratified by the father abbot of Fountains, assisted by the abbot of Kirkstead. Subsequently, the whole convent being assembled in the chief chamber of the guest house, the election was again declared by their public notary, Master Henry Burton of York, no one making objection, and a public instrument was drawn up in evidence and duly signed.

The first step of the newly elected abbot was to present himself before Thomas of Woodstock, duke of Gloucester, who, being then lord of Holderness, stood in the relation of founder to the monastery, and to offer homage. The duke, however, flatly refused to recognize the election until he had been assured of it by letters under the common seal of the monastery. Having furnished himself, therefore, with this requisite certificate, Burton again visited the duke, did due homage, and explained to him the circumstances of the voluntary resignation of William of Scarborough, his predecessor, and so returned to the monastery a fully installed abbot.

[1] See Chapter V., under William, the eighteenth abbot.

The general acts of his administration will form a subject of the continuation of his chronicle, to be printed at the close of his own work. It is recorded, however, that his first care was to cause a chamber at the northern extremity of the monks' infirmary to be handsomely repaired in windows, ceiling, and painting, for the use of the ex-abbot, William of Scarborough.

Opposition to him within the convent.

His rule was destined to be troubled by discord in the convent. A spirit of opposition to him as abbot grew up within the monastery, "at the tempter's instigation," shortly after his election, originating possibly in the dissensions I have alluded to, and exhibited doubtless in the party who had given their voices for William of Wendover at the election, and who may have found they were unable to bend Burton to their own purposes. The nominal strictness of discipline which should maintain the authority of the abbot over the convent was without difficulty broken through by the customary agency of appeal to higher powers. The opportunity for this declaration of hostility against their abbot was given by the celebration of a general chapter of the order in England, under authority of pope Boniface IX., the members of the order in France having recognized the rival pope, Clement VII. The chapter was to be held at St. Mary of Graces in London. The antagonistic or insubordinate members of the convent held a meeting, and appointed by a public instrument two of their number, Richard Esk and Alan Burton, delegates to lay before the chapter the grounds of their protest against the election of Thomas Burton. These were alleged to be, the undue interference in the election by Thomas of Woodstock, duke of Gloucester, as founder, who, by power and violence, intruded him upon the convent. That the duke by his letters commanded his seneschal and other officers of Holderness to put themselves under the instructions of the visitor of the monastery, and to carry off to his prison at Hedon all who

should refuse assent to the election of Thomas Burton. That, upon their proceeding to election by ballot, the father abbot and visitor, the abbot of Fountains, refused to publish the result of the scrutiny, affirming that he would not for as much as a hundred marks accept the person so elected, but that, as there was discord in the election, he would by his own paternal authority appoint a fit abbot for the monastery. That accordingly, on the following day, he entered the chapter after his custom, and, having harangued the convent on the subject of their disagreement in the election, nominated Thomas Burton their abbot. That all who were present in the chapter remonstrated against the proceeding, and gave notice of their intention to take legal remedy against it at a fitting opportunity, but were forced to submission by threats of the father abbot to have them shut up in the duke of Gloucester's prison at Hedon by the duke's officers.

The general chapter declined giving judgment, because no one was present to represent Burton in the case; but they appointed the abbots of Furness and Roche commissioners to visit the monastery, to inquire personally into the truth of the allegations, and to proceed according to the constitutions of the order.

And now commenced an edifying conflict of authority between the general chapter and the father abbot of the monastery, supported by the founder. Upon the commissioners proceeding to the monastery, they found the gates closed, and a body of men, armed with bows and arrows and other warlike weapons, placed there by Robert Burley, abbot of Fountains, to oppose their entry. They were obliged to withdraw, and to content themselves with ordering a public instrument to be drawn up, setting forth the circumstances, and citing the two abbots, Robert Burley and Thomas Burton, to appear before the next general chapter of the order. Apprehensive of the consequences of an appeal to such a

tribunal, the two abbots forthwith, and at their joint expense, despatched messengers to the court of Rome, and succeeded in procuring a bull revoking the papal authority for the general chapter celebrated at Graces, and annulling all commissions issued by it.

Meanwhile, the delegates of the malcontents, Richard Esk and Alan Burton, were skulking about the country in secular dress, afraid of re-entering the monastery; until they at length succeeded in gaining access to Edmund Plantagenet, duke of Albemarle, lord of Holderness, after the death of Thomas of Woodstock, duke of Gloucester, and laid before him a petition for his interference, setting forth the danger there was that, under the influence of the unlawful proceedings they complained of, the monastery would be abandoned by its present inmates. The duke of Albemarle, giving ear to their misstatements, deputed his seneschal of Holderness to invite the abbots of Furness and Roche, as commissioners appointed by the general chapter, to visit and reform the monastery. The abbot of Furness being otherwise engaged, the commission was undertaken by the abbots of Roche and Geridon, who gave notice by letter to the convent of the day of their intended visitation. Robert Burley, abbot of Fountains, had information of their intention, and met this encroachment on his authority, as father abbot, by a simple and effective measure. He allowed the visiting abbots, with the duke's seneschal and an accompanying doctor of decrees and public notary, to be admitted within the monastery, and to read their commission, and forthwith produced and read the pope's bull revoking the general chapter and cancelling the commission and other proceedings. The visiting abbots made no resistance to this overruling authority, and quietly returned to their own houses. But, unwilling to abandon the monastery to the dissensions that distracted it, they proposed to join the duke's

seneschal, the doctor of decrees and the notary, in offering their arbitration between the opposing parties, and to avoid encroachment on the jurisdiction of the father abbot by holding the meeting with the parties in a place without the cloisters, namely, the high chamber of the guest house. Here then Thomas Burton, with the whole of the convent, including the runaway monks, Alan Burton and Richard Esk, met, and after a thorough discussion of the grievances complained of on either side, agreed to constitute the abbots of Roche and Geridon, with the duke's seneschal, arbitrators on all points of disagreement, and to abide by their sentence.

Arbitration.

The arbitrators, after careful inspection of all the documents relating to the election, and assisted by lawyers' opinions, eventually gave sentence that none of the monks should make further opposition to the election of Burton, but should desist from all proceedings against him ; and all who had by word or deed offended against him should humbly ask his forgiveness and indulgence. On the other hand they directed the offended abbot to act as the good shepherd seeking to collect his scattered flock, to overlook the injuries he had received, and take one and all of them cordially to the kiss of peace, governing them henceforward according to the rule of Saint Benedict, and according to the canons, with grace and favour. The compromise, as it was termed, was formally drawn up by the notary and sealed by the arbitrators.

Absence of Burton to attend a general chapter at Vienna.

Things went on quietly for a while within the monastery after this judicious arbitration. Meanwhile Burton was called upon to absent himself from the house, on a long journey to Vienna, as procurator for the abbots of Rivaulx, Fountains, Byland, and Kirkstall, to attend a general chapter of the Cistercian order, held there, during the schism, by order of pope Boniface IX., under the abbot of Brondolo, as vicar general

of the order—the house of Citaux being at the time without an abbot. And he had the honour of sitting at the chapter as one of the four principal abbots, having been chosen to take the place of the absent abbot of Clairvaux, a supporter of the anti-pope, Clement VII. Immediately on Burton's return home, Robert Burley, abbot of Fountains, made a visitation to Meaux abbey as father abbot, and the peace which the convent had enjoyed for scarce half a year since the compromise, was turned into alarm and discord. Abbot Burley, it will be observed, had taken no part in the settlement of the divisions in the monastery. The compromise had been made without his sanction; indeed, in disregard of his authority. Being now within the house, and acting in his capacity of visitor, it was incumbent on him to take cognizance of the insubordinate and irregular conduct of the monks who had gone such lengths in their opposition to the authority of their abbot, and in violation of the discipline of the order. After the usual sermon in the chapter, and the other forms of visitation, he suddenly called before him five of the monks, William Foston, Peter Selby, Robert Thoren, Alan Burton, and Richard Esk, and charging them with having been disturbers of the peace in the monastery, rebels against their abbot, and instigators of their more simple-minded brethren to evil counsels, summoned them to appear before him at Fountains, the three former at one term, the two latter at another, there to answer to the accusations against them, and to receive sentences according to their offences. Richard Esk, who is reported to have been superior in knowledge of affairs to his fellow-offenders,—he had been the scholar of the house in 1394,—spoke boldly out in answer to the father abbot's citation. He reminded him of the tranquillity the convent had enjoyed under the influence of the solemn act of arbitration of two abbots of the order and the founder's deputy, and affirmed that they had since that proceeding yielded

Visitation of the abbot of Fountains.

Proceedings against abbot Burton's opponents.

ready obedience to their abbot, and were then willing to submit to his correction in respect to anything they might have offended in, but that they had done nothing to deserve being summoned out of their own monastery and the jurisdiction of their abbot. At this critical point abbot Burton surprised the convent by refusing to receive the submission of the accused monks, declaring that they should go to receive judgment from the father abbot, who had thus taken them in their unbridled contumacy, and that he would not undertake their correction.

They resort to the court of Rome.

The sequel shows how difficult must have been the enforcement of effectual discipline in the state of divided authority under which religious houses were at this period governed. The accused monks determined to defy both their own abbot and the visitor of their house. They immediately appealed to a general chapter of the order, and, in default, to the apostolic see; and having first claimed the protection of the court of York, they fled to Rome. Here they submitted a petition to the pope, representing that the election of Thomas Burton had been conducted with violence, and that he had been forced upon the convent by the partiality and illegally exercised authority of the duke of Albemarle, and Robert Burley, abbot of Fountains. They succeeded in getting their case committed to one of the cardinals, who forthwith caused citations to be issued to the abbot of Meaux to appear before him within a given term, to answer to the allegations of his rebellious monks.

Resignation of abbot Burton.

But Burton was disinterested enough to prefer the well-being of the monastery to his own dignity. He calculated the cost of the proceedings he was being dragged into. He had already been driven to expedients of cutting timber excessively, and selling estates, to meet the expenses of a contest forced upon him by members of the house,—and for this his memory is reproached by the chronicler,—and rather than burden the convent with further charges, entailing probably a ruinous debt, and for an object in

some degree personal to himself, he withdrew from the contest and resigned his office of abbot. The continuator of his chronicle records that, from his first creation to the day of his resignation, he had not enjoyed a month's peace with his convent, and that he had expended as much as 185*l.* in defending himself against his opponents.

He yielded up his office personally in the chapter house of Fountains abbey on the eve of the Assumption of the Virgin, the 24th of August, in the year 1399, having governed the monastery three years and five weeks. The chronicler somewhat ungraciously adds, that the chief of his benefits to the monastery was his resignation of his authority. Posterity will as heartily applaud the generous resolution, for it owes to it the preservation of the history of the house in the chronicle now published. He concludes his notice of Burton's abbacy by stating, that after his retirement he compiled the first book of chronicles of the monastery, and brought together the feodaries, rentals, and other evidences of the monastery,—very often, he adds, of the greatest use to his successors;[1] but that afterwards, some eight years or more before his death, he became blind, and thus ended his days, leading a religious life to a happy end. He tells us also that he was buried before the altar of Saint Stephen in the conventual church. He intended to have added how long he survived his resignation, but left the sentence incomplete by omission of the number of the years. A happy chance enables us to supply the void. The monumental effigy of Thomas Burton is extant on a stone slab preserved in the garden of a house on the site of the abbey. The inscription, as given by Poulson, in his History of Holderness, is,—

[1] The actual expressions are, "Post cessionem vero suam compilavit librum chronicalem monasterii primum; defectus monasterii, proventus monasterii memorando, feodaria, rentalia, ac alias evidencias, quampluries ejus successoribus maxime perutiles, combinavit."

"Thomas Burton, nonus decimus abbas de Melsa, obiit "quarto nonas Octobris, anno Domini ccccºxxxviiº. "Sua anima in pace req[uiescat]." The figure holds a broken crozier, to indicate his retirement from the office of abbot previous to his death. We have it, therefore, on the best authority that he survived to the year 1437. I may add that the change in Burton's handwriting in the great register of his own compilation, Cottonian MS. Vitellius C. vi., remarkably confirms the statement that he lost his eyesight in the later years of his life.

The abbot of Fountains, in accepting the resignation of Burton, assigned to him for the remainder of his life a chamber in the monks' infirmary, an annual pension of forty shillings, with other liberties and favours.[1] A position more favourable for the composition of a literary work such as he engaged himself in we can hardly conceive.

The author's sources of information.

It remains to inquire from what sources Burton derived the materials for his chronicle. He would have access to the archives of the monastery, containing the original charters of donation of their estates, papal bulls of privileges and royal confirmations, as far as they were preserved, and to such registers of these documents as may have been extant at the time he was writing. A portion of one such chartulary we have seen is still extant, composed not long before Burton would have commenced his work, and in which I have pointed out additional entries in his own hand; and he quotes a register of the monastery in the feodary which he himself compiled. Having held the office of bursar, he would have had in his keeping the accounts of receipts and issues of the general purse, which, if they extended far back, he must have found invaluable for

[1] His predecessor, William of Scarborough, on his resignation, had been allowed a pension of thirteen marks, a double portion of food, two servants, and a monk as servitor.

helping him to an insight into the condition of the monastery from time to time, and into many events in its history. But these means of information would probably be insufficient for the earlier periods of his work. The circumstances of the foundation, the genealogies of the first principal benefactors, the characters of the earlier abbots, the stories of their lawsuits, and similar particulars as we find them recorded by our author, he would have had to procure from other sources. Even the acquisitions of property would be imperfectly recorded in the charters he would be able to refer to, either original or registered; for in early times land was often conveyed without the medium of a written deed, and of the charters themselves many would have been inevitably lost by the numerous accidents affecting such property.

Was any earlier history of the monastery extant when Burton undertook the compilation of his chronicle? He himself, in his preface, appears to answer in the negative. He complains that the memory of the illustrious rulers of the house had well nigh died out from want of any record of their actions, and blames the slothfulness of those of former times, well qualified for the task, who had neglected to preserve the history of them. And he proceeds to state, that to supply this want he had, after much hunting, brought together several ancient schedules and parchments, some of which he had found exposed to the weather, and others put aside for the fire, and what was wanting in these he had supplied from registers and other writings. Now this statement does in fact qualify his previous assertion of an absence of any written history of the monastery; for that the ancient schedules and parchments which he so painfully hunted up included narrative pieces may be inferred from his adding that he turned them to account by abridging their contents, and putting in a clearer form what he found in them not sufficiently intelligible. He goes on to caution

Earlier chronicles.

the reader not to attribute to his invention what he may find new to him in the ensuing narrative, for he may be assured that he states nothing for which he has not authority, either in the works of others, and in different memoranda (including, we may presume, the charters of the house), or in the relation of trustworthy persons, or in his own observation.

But we have something more than inference of the existence of narrative pieces at the time when Burton composed his work ; we have direct references to them by himself in his own register of documents relating to the monastery, which we have already described ; and we have an entry of a history of the abbey in the inventory of the conventual library contained in the same volume.

At folio 103 of the register compiled by Burton, he gives an historical view of the question of exemption of lands, held by the monastery in their own cultivation, from the payment of tithe. In the course of it he makes frequent reference to authorities, in these terms, "sicut " patet per cronicas et alia monasterii memoranda ;" " sicut patet per cronicam monasterii de tempore Adæ " abbatis primi ;" and similarly for every abbot down to Michael, the eighth abbot, whose period was from 1235 to 1249. It might be understood that in these references Burton was quoting his own work, as, indeed, the subject treated of is usually to be found there ; but that these chronicles of the earlier abbots were distinct from his own narrative is rendered certain by other references, in these terms, "sicut patet per cronicam antiquam " monasterii de tempore Thomæ abbatis 3," (ob. 1197), folio 110 *b* ; and " sicut patet per parvum rotulum " antiquæ cronicæ monasterii, anno Domini MCCXV.," on the same page ; and, again, " in antiqua cronica monas- " terii anno ab incarnatione Domini MCCXII.," folio 114 ; and, finally, "sicut patet per antiquum rotulum cronicæ " tempore Michaelis abbatis," viz., from 1235 to 1249, folio 134.

From these references then we learn the fact that, notwithstanding the assertion in his preface that the acts of the abbots prior to his time had found no chronicler, Burton was actually making use of one or more works of the kind, extending from the first abbot to the eighth, or to as late as the year 1249, viz., within little more than a century of his own time. We learn also that this chronicle, or one of these chronicles, was in the form of a roll.

Then, again, we have proof of the existence at his time of a distinct historical piece relating to the monastery in an entry in the inventory of its library, written by Burton himself, in the register already referred to. The entry is in these words: "Item, liber unus de "regula Sancti Benedicti, in quo martilogium (*sic*), in "quo tractatus de exordio ordinis Cisterciensis, et de "numero abbaciarum ordinis, et alius parvus tractatus "de fundatione hujus monasterii." Moreover, Burton inserts in his work an earlier notice of the foundation of the monastery and of the genealogy of the earls of Albemarle, which is found in a register of Fountains abbey, now in the Rawlinson Collection in the Bodleian library, No. 449, and is printed by Dugdale in his account of Meaux abbey.[1]

That Burton made use of these earlier works is evident from the passages he refers to in them being found in substance, and in some instances verbatim, in his own work. That he was conscientious in his extracts from them we have an amusing instance in a passage in the tract upon tithes already mentioned, in

[1] The register of Fountains referred to is a compilation of the thirteenth century, and the entry in it of the foundation of Meaux abbey is by a later hand, probably not later than of the middle of the following century, and therefore prior to Burton's composition of his chronicle. I have this information from the kindness of Mr. Walbran, the editor of the valuable chronicle of Fountains, recently published by the Surtees Society, and who is familiar with the register and its contents.

the Cottonian MS. Vitellius C. vi. It commences with the words, "Et sicut patet per parvum rotulum antiquæ " cronicæ monasterii anno Domini MCCXV., quo anno," etc.,—and after relating the circumstances of a donation of land, proceeds thus,—"et Alanus de Scrutevylla ipsam " dimidiam carucatam nobis confirmavit. Anno sequenti " Herbertus de Sancto Quintino vendidit nobis tres " bovatas terræ ibidem." Then Burton adds, "Sed si " præscripta verba 'anno,' videlicet, 'sequenti' referri " debeant ad confirmationem prædicti Alani de Scrute- " vylla, quæ facta fuerat anno sequenti post donationem " præfatæ dimidiæ carucatæ terræ, an ad donationem " ipsius Herberti de Sancto Quintino de aliis tribus " bovatis terræ, cum æque media inter utramque con- " firmationem et donationem conscribantur, non satis " intellexi." It is satisfactory to find our author so decidedly uneasy in his mind on a point of accuracy in a matter apparently of no great importance; and it is certainly amusing to meet, in a writer of his time, with such a confession of difficulty in interpreting a somewhat earlier author, occasioned by the very inexact system of punctuation which has so often been a cause of similar bewilderment to us of the present day, while puzzling out the sense of obscure passages in writers of the middle ages.

Sources of the historical portions of the chronicle.

In his original work, as already explained, Burton's method was to treat of the affairs of the monastery uninterruptedly in the earlier part of his account of each abbot's rule, and then in a continuous series of chapters to review the historical events of the same period; first, in connexion with the see of Rome, and affairs of European interest, such as occurrences in Palestine, making mention of any very distinguished literary characters of the epoch; then, recording the succession to the see of York; and lastly, recounting the leading incidents of English history at greater length. The system,

adopted in the present series of publications, of marking by smaller type passages clearly traceable to earlier authors, and which I have endeavoured to apply in the present work, enables me to dispense with more than a general notice of the authorities upon which our chronicler has based these portions of his history. And I prefer to confine my remarks at present to so much of these historical chapters of the chronicle as is contained in the present volume.

In respect then to the papal and foreign history generally, the authority most directly quoted from I find to be the Polychronicon of Ralph Higden. But frequently, in substance and sometimes in expressions, I trace passages of the "Cronica Summorum Pontificum et Imperatorum," of Martinus Polonus, a history very popular in the fourteenth century. And, although events are introduced into the narrative which are not met with in the original work of Martinus, I think it probable that Burton made his extracts from one of those enlarged copies, of which many are extant at the present day, not entirely agreeing with each other in the additions to the first author, but extended by supplementary matter introduced according to the selection of the scribe or compiler. It is probable, also, that for these portions of his history he may have used additional authorities. Under the second abbot Alexander, from 1159 to 1185, the notice of events connected with the pope and the emperor Frederic is fuller than it could have been made from Martinus Polonus, and I have referred in the margin to apparently a more direct source, in the "Flores "Chronicorum" of Bernardus Guidonis, printed in Muratori's "Rerum Italicarum Scriptores."

For the history of the succession to the see of York our author copies verbatim from the "Chronicon Ponti-"ficum ecclesiæ Eboraci," of Thomas Stubbs, printed in Twysden's collection. But even in these extracts he sometimes interpolates circumstances not recorded by his

authority. As, for instance, under the first abbot Adam, he adds the patronymic of Thwayte to the name of the sainted archbishop William Fitz-Herbert;[1] and for this I find no precedent in any history of the period. He mentions too an outrage committed by the partisans of the same William in Fountains abbey, in an attempt upon the person of his successful rival in the election, Henry Murdac, an incident of which Stubbs makes no mention, but which is described in Serlo's chronicle of Fountains,[2] although in different terms, and more shortly by John of Hexham.

In treating of events in English history our author has chiefly followed Ralph Higden, and not unfrequently the work commonly ascribed to John of Brompton. I never find him borrowing the language of the St. Alban's writers or of the works derived from them. Confining myself to the portions contained in the present volume, I will point out the immediate sources of the English historical narrative under the successive abbots.

Under Adam, the first abbot, the twenty-first chapter of the original work commences an abstract of affairs from the death of Henry I. This is derived from the chronicles of Henry of Huntingdon, John of Brompton, and Higden, sometimes in substance only, sometimes in verbal quotations. The account of the battle of the Standard is taken from Ailred of Rivaulx and Henry of Huntingdon, although expressions occur not traceable to either of these authors.

Chapter xxxi. gives a narrative of the crusade of king Louis and the emperor Conrad in the year 1147, partly in the words of Brompton and Higden, but principally from another source not ascertained.

Chapters xxxii.–xxxiv. are taken up with an abridgment of Henry of Sawtry's narrative of the knight

[1] See page 114.
[2] Leland, iv. 108; Dugdale's Monasticon Anglicanum, vol. v. p. 302.

Owen's visit to St. Patrick's purgatory, distinct from that given by Wendover in his "Flores Historiarum."[1] It will be remembered that one of the subsequent abbots of Meaux had been a monk of Sawtry, and would naturally be a means of drawing the attention of the convent to the marvels recorded in that veracious document.

The thirty-fifth chapter gives the genealogy of king Henry, found in both Ailred of Rivaulx and Roger Wendover, but Burton has taken it, I think, from a distinct authority. And in the thirty-sixth chapter is introduced a legendary narrative of the escape of Harold from the field of Hastings, of his after-life as a hermit, and his death at Chester, forty-six years after the battle. This story is not in any of the works consulted by our author for his epitome of English history, nor am I aware of its being in any form in print. It is extant, however, in a distinct piece, contained in the Harleian MS. 3776, fol. 1.[2]

In the period of Alexander, the second abbot, from 1159 to 1185, the principal subject in our author's English history is the career of Thomas Becket, occupying six chapters. He cites at the end of his narrative the Quadrilogus, as compiled by a monk of Evesham, stating the names of the several authors, and of Benedict of Peterborough, in the words of the prologue. In the earlier part of his narrative he epitomises in his own language; in the latter he more often adopts the expressions of his authorities.

The history of the crusade under Philip of France and Richard I., treated of under the third abbot, Thomas, shows symptoms of an authority distinct from those I have referred to in the margin of the text, Benedict of Peterborough, Higden, and John of Brompton, but I fail to detect any quotation from the other known historians

---

[1] Vol. iii. p. 97.

[2] Fully described in Mr. Duffus Hardy's "Descriptive Catalogue of "Materials relating to the History "of Great Britain and Ireland," vol. i. p. 668.

of that expedition. In some instances there is indication of information derived from personal authority. As, after mentioning that Sir Robert de Thurnham, deputed by Richard to administer the affairs of Cyprus when he sailed from it for Acre, had put to death by hanging a certain monk who had attempted to seize the throne, it is added, that, when Thurnham reported the event to Richard, he was reproached by the imperious sovereign with having disgraced royalty by applying that mode of execution on one who had called himself a king.[1] Possibly this anecdote may have been learnt from Sir Robert Thurnham himself, who was connected with the abbey of Meaux by his marriage with Joan, daughter and heiress of William Fossard, from whom they had derived large estates, as well as by events already spoken of.[2] In the story of the capture of Acre, the incidents agree with the narrative of Richard of Devizes, although Burton appears to have taken them from another source.

The twenty-second chapter of this abbot's administration is occupied with an account of the famous Gerbertus, elected pope under the name of Silvester II.; and this is evidently extracted directly from the "Gesta Regum Anglorum" of William of Malmesbury.[3]

In addition to the usual authorities, Higden and Brompton, Hoveden would appear to have been used for the events of Richard's release from captivity and subsequent career, in two instances,[4] in the former of which his language is adopted verbatim. Yet I doubt his being an authority directly referred to by our chronicler.

Under the fifth abbot, Hugh, we come upon traces of a work which I believe was much followed by Burton in the succeeding portions of his historical narrative—

---

[1] See page 260.

[2] See above, p. xxvii.

[3] Vol. i. p. 271; edited by T. Duffus Hardy, for the English Historical Society of London.

[4] Pp. 275 and 279.

the compilation known as the "Brute Chronicle." The account of the mission of the pope's legates, Pandulphus and Durandus, is in a great measure taken from it; though I have indicated in the margin of the text the two earlier authorities for these dramatic scenes, viz., the Annals of the monasteries of Waverley and Burton. Ralph Higden, however, continues to be extracted from during the period of this abbacy, as also for the events noticed under Geoffrey and Richard, the sixth and seventh abbots, during the earlier years of the reign of Henry III., at which time the present volume concludes.

cf. p387

Historical works in the library of the monastery.

In the register of the abbey, compiled, as I have already stated, by the author of the chronicle himself, Cottonian MS. Vitellius C. vi., is a list of manuscripts which formed the library of the monastery; and it might be expected that this would certainly contain such works as Burton evidently made use of for these historical portions of his chronicle. The following list includes all the entries, in this inventory, of works which might have been consulted by him:—

1. "Liber unus de regula Sancti Benedicti; in quo "martilogium; in quo tractatus de exordio ordinis Cis- "terciensis et de numero abbaciarum ordinis, et alius "parvus tractatus de fundatione hujus monasterii."

2. "Liber tertius de regula Sancti Benedicti; in quo "mortuarium monasterii."

3. "Passio Sancti Thomæ et liber miraculorum "ejusdem."

4. "Passio Sancti Thomæ Cantuariensis; in quo "libellus de naturis bestiarum et piscium."

5. "Augustinus de confessionibus; in quo passio "Sancti Thomæ et canonizatio beati Edmundi Can- "tuariensis archiepiscopi."

6. "Vita Sancti Edwardi regis; in quo laus David "regis Scociæ:" both tracts by Ailred, abbot of Rivaulx.

7. "Vita Sancti Edmundi Gallice."

8. "Purgatorium Patricii:" doubtless Henry of Saw-

trey's narrative of the knight Owen's vision of the Purgatory of St. Patrick.

9. "De archiepiscopis Eboracensibus:" the chronicle of the archbishops of York, by Thomas Stubbs.

10. "Pars de historia Anglorum:" possibly, as conjectured by Poulson in his History of Holderness, a portion of Bede's "Historia Ecclesiastica gentis Anglo-" rum;" or, it may be, of Henry of Huntingdon's Historia Anglorum.

11. "Liber Bretonum, et sermones multi:" the "His-" toria Britonum" of Nennius, or perhaps of Geoffrey of Monmouth.

12. "Brutus, et aliæ multæ cronicæ Angliæ."

13. "Passio S. Thomæ Cantuariensis compilata:" probably the Quadrilogus as compiled by the monk of Evesham.

14. "Bellum Trojanum et Brutus."

15. "Cronica Martini" [Poloni].

16. "Cronica Henrici Huntington."

17. "Moralium dogma et Priscianus constructus; in" quo Aluredus [Rievallensis] de Standardo."

The majority of these works I have already stated to have been used by Burton in his historical narrative. Numbers five and seven may have been referred to in his notice of St. Edmund, at p. 437. Number 12, "Brutus," et aliæ multæ cronicæ Angliæ," may include the Brute Chronicle, which I have pointed out as one of Burton's authorities, and possibly the "Polychronicon" of Ralph Higden. We are surprised otherwise not to meet with this work, or the Chronicle of John of Brompton, both so largely extracted from in the ensuing pages. The omission may possibly be accounted for by supposing that the ex-abbot, Thomas de Burton, either had exclusive property in these books, or having so much occasion for the use of them, and in the service of the monastery, was allowed to keep them apart in his own chamber; and that on this account they were not entered

in the list of the library of the monastery, stated in the inventory to have been deposited in the church and cloister.

In these earlier sections of English history our chronicler has little to add to the events recorded in authors now extant. In the later portions, in which he approaches more nearly his own period, his narrative shows many variations from received authorities, and these will be examined at a future opportunity.

With respect to the works referred to in the margins, I may shortly state that those of Ailred of Rivaulx, Ralph de Diceto, John of Brompton, and Thomas Stubbs, are quoted from the "Scriptores X." of Roger Twysden, folio, 1652; as is also the Polychronicon of Ralph Higden, the seventh book of which is incorporated in the Chronicle of Henry Knighton, in the same collection. Henry of Huntingdon and Roger Hoveden are cited from the "Scriptores post Bedam" of Sir Henry Savile, folio, 1601; Benedict of Peterborough, as edited by Hearne; and William of Malmesbury, Nicholas Trivet, Walter of Hemingford, and William of Newbury, in the editions of the English Historical Society of London.

I cannot dismiss these remarks without again expressing my obligations to Sir Thomas Phillipps for his kindness in allowing me access to his valuable copy of the chronicles, and in favouring me with facilities for transcribing and collating it, in repeated visits to his library at Cheltenham.

10th February 1866.

CORRIGENDA.

Page 15, *for* Bevyngholmo *read* Benyngholmo. The name is similarly misspelt at pages 17, 18, and 26.

„ 37 and 61, *for* Wyvestede *read* Wynestede.

„ 74, *omit the word* other *in the side note.*

„ 91, note [1], *after* wanting *add* in this place, but is introduced in Cap. xxi. of Abbot Philip.

„ 99, note [6], *for* ocis *read* locis.

„ 180, note, *for* Guido *read* Guidonis.

„ 185, note, *after* narrative *add* quoting from the compilation of the monk of Evesham.

„ 407, *for* pluria *read* plurima.

CHRONICA MONASTERII DE MELSA; DE FUNDATIONE ET PROGRESSU EJUSDEM, PERQUISITIONIBUS, AMISSIONIBUS, ET INFEODATIONIBUS TENEMENTORUM EIDEM PERTINENTIUM, PLACITIS, PROCESSIBUS, ONERATIONIBUS, ET ALIIS IPSUM CONCERNENTIBUS; DISTINCTA PER VICES ET TEMPORA SINGULORUM ABBATUM, SERIATIM ET SUCCESSIVE EIDEM PRÆSIDENTIUM.

TABLE OF CHAPTERS.

Adam abbas primus.

Egerton MS. 1141.

CAPITULA.

Adam abbas 1.

Phillipps MS. 6478.

[1] *etymologia*] ethimologia in both MSS.

[2] The references are to the leaves of the Philipps MS.

Egerton MS. 1141.

Phillipps MS. 6478.

Philippus abbas secundus.

Abbas Philippus 2.

Egerton MS. 1141.

Philippus abbas secundus.

III. De aliis terris et tenementis nostris in Beforth et Mora.
IV. De terris et tenementis in Mytona et Wyk.
V. De terris et tenementis in Brantyngham et Burgho, Daltona, Blaunchemarle, Wartria et Oktona.
VI. De terris acquisitis in Wharroma et Nessyngwyk.
VII. De morte abbatis Philippi; et privilegiis monasterio concessis per Alexandrum papam tertium et Urbanum papam tertium, et aliis incidentiis.
VIII. De rege Henrico, et libertatibus per eum monasterio concessis, et aliis incidentiis.

Phillipps MS. 6478.

Thomas abbas tertius.

Thomas abbas 3.

Egerton MS. 1141. Thomas abbas tertius.

Phillipps MS. 6478.

Thomas abbas tertius.

Phillipps MS. 6478.

Alexander abbas quartus.

Alexander abbas 4.

Alexander abbas quartus.

Egerton MS. 1141.

Phillipps MS. 6478.

[1] *adquisitis*, the invariable form of spelling in both MSS.

[2] After *Suttona*, alias in MS.

Egerton MS. 1141. — **Alexander abbas quartus.**

Phillipps MS. 6478.

Alexander abbas quartus.

Phillipps MS. 6478.

Hugo abbas quintus.

Egerton MS. 1141.

I. De ordinatione Hugonis abbatis 5; de dispersione conventus; de terris et tenementis venditis pro solutione mille marcarum; de terris et tenementis acquisitis in Waghna et Bevyngholmo; de Ryhyllekerre, et de factura de Monkdyk.

II. De divisione aquæ quæ descendit de Lambwath per Monkdyk et aliam fossatam de Fayrholmo et Belagh; de pastura in Westkerre de Suttona; et de placito cum domino Saiero de Suttona.

III. De terris et tenementis acquisitis seu alienatis in Grymestona, Hildolnestona, Owtwyk, Prestona, Hedona, Halsam, Frysmersk, Owtthorne et Dymeltona.

IV. De terris et tenementis acquisitis in Rowth; et factura grangiæ nostræ ibidem.

V. De Hayholmo; et de terris et tenementis in Rystona, Coldona, Estheytfeld, Westheytfeld et Gowsle.

VI. De inceptione grangiæ de Wathsand; de escambio terrarum de Erghoma; et de terris acquisitis ibidem, et in Beforth, Drynghowe et Walkyngtona.

Hugo abbas 5.

Phillipps MS. 6478.

Hugo abbas quintus.

Egerton MS. 1141.

Phillipps MS. 6478.

Egerton MS. 1141. XII. De discordia inter regem et proceres; de Lodowico filio regis Franciæ vocato ad regimen Angliæ; de morte regis Johannis, et coronatione Henrici filii sui, et recessu Lodowici. Hugo abbas quintus.

Galfridus abbas sextus.

Egerton MS. 1141. I. De Galfrido abbate 6; de gutteris inter Waghnam et Suttonam; de annuo redditu in Grovallia; de iterata coronatione regis Henrici; et translatione Sancti Thomæ martyris.

Galfridus abbas 6.

Ricardus abbas septimus.

Egerton MS. 1141. I. De creatione Ricardi abbatis 7; de duabus carucatis terræ in Waghna, et annuo redditu centum solidorum pro eisdem.

Ricardus abbas 7.

Ricardus abbas septimus. — Egerton MS. 1141.

II. De divisis inter Waghnam, Suttonam et Braunceholmum; de Forthdyk, et stagno pro molendino juxta piscariam; de divisione de Lumbrecotekerra et admensuratione pasturæ de Waghna.

III. De terris et tenementis in Suttona, Beuyngholmo, Estmertona, Newtona, Grymestona et Owstwyk.

IV. De terris et tenementis in Otringham, Redemarra, Rowth, Rystona, Arnallia, Wythornwyk et Bewyk.

V. De terris et tenementis in Coldona, Hornseburtona et Westheytfeld.

VI. De terris et tenementis in Setona, Erghoma, Dodyngtona, Beforth et Mora.

VII. De decimis de Mytona; de terris et tenementis in Cotyngham, Braythayte, Beverlaco, Grovallia, Northburtona, Mydeltona et Northdaltona.

VIII. De decimis de Blaunchemarle, et terris acquisitis in Hogate, Skyrena, Hotona et Craunccewyk; et de terris de Oktona.

Phillipps MS. 6478.

Egerton MS. 1141.

IX. De garbis domus Sancti Petri Eboracensis; de gestis aliis memorabilibus Ricardi abbatis 7 et ejus morte; et de privilegiis suo tempore concessis. Ricardus abbas septimus.

X. De Honorio 3 papa; de rege Henrico, et aliis incidentiis.

Phillipps MS. 6478.

Michael abbas octavus.

Egerton MS. 1141.

I. De creatione Michaelis abbatis 8; de terris Petri de Waghna, et terris acquisitis ibidem; et de divisione marisci de Waghna.

II. De acquisitione capitalis mesuagii, septem bovatarum et aliarum terrarum, in Suttona; et de perditione dicti capitalis mesuagii et medietatis terrarum sibi pertinentium.

Michael abbas 8.

Phillipps MS. 6478.

---

[1] *aliis*] alii, MS.

Michael abbas octavus.

Egerton MS. 1141.

III. De acquisitione aliarum terrarum ibidem.

IV. De vexatione nostra pro decimis animalium in pastura de Suttcottes et Drypule per moniales de Swyna; et de processu contra officialem curiæ Eboracensis per nos facto.

V. De processu facto contra moniales de Swyna pro prædicta vexatione, et de contumacia earum.

VI. De fine litigii inter nos et moniales prædictas; et de tenementis acquisitis in Haytona.

VII. De terris et tenementis in Grymestona, Tunstall, Owstwyk, Westheytfeld et Northburtona.

VIII. De tenementis et redditibus in Hedona; de decimis de Saltagh; et de terris et tenementis in Kayngham, Otringham et Halsam.

IX. De redditibus et tenementis in Wythfleet, Holmtona, Ald Ravenserre et Odd.

X. De terris, tenementis et redditibus, in Hornseburtona, Gowsle, Estheytfeld et Westheitfeld.

XI. De terris, tenementis et redditibus, in Rystona, Arnallia, Rowetona et Ryse.

Phillipps MS. 6478.

Egerton MS. 1141. — Michael abbas octavus.

XII. De terris, tenementis et fossatis, in Ruda; de venditione duorum clausorum in Newtona.

XIII. De aliis tenementis apud Rowth, Westheytfeld, Tunstall, Owstwyk et Northburtona.

XIV. De Hayholmo; et de terris acquisitis in Setona.

XV. De terris acquisitis in Erghoma et Drynghowe.

XVI. De inceptione grangiæ de Croo, et tenementis in Beforth; et de vexatione pro decimis fœni et molendinorum de Beforth.

XVII. De molendino de Hesella; de decimis de Cotyngham; de terris, tenementis et redditibus, in Beverlaco, Raventhorpia, Northburtona, Newtona et Lokyngtona.

XVIII. De terris de Nessyngwyk et Skyrena.

XIX. De terris, tenementis et redditibus, in Hotona et Crauncewyk; de terris nostris de feodo præpositurae Beverlacensis ibidem; de inceptione grangiarum de Crauncewyk et Daltona; et de alienatione terrarum in Colloma.

XX. De cantaria in capella in bosco; de redditibus in Ake; de molendinis de Lokyngtona et Byrdsallia; et

---

Phillipps MS. 6478.

Michael abbas octavus.

de terris et tenementis in Wharroma, Eboraco, et in villis Sancti Botulphi et Grymesby. Egerton MS. 1141.

XXI. De consummatione ecclesiæ; de pitanciis conventus; de calciamentis, indumentis, et sustentatione pauperum; de languore[1] abbatis et ejus morte.

XXII. De privilegiis ordini nostro et monasterio nostro concessis per Innocentium papam 4.

XXIII. De summis pontificibus, et aliis incidentiis.

Willielmus abbas nonus.

I. De Willielmo abbate 9; de bosco de Bymanskwgh; de divisione marisci de Waghna et Wele; et de lite inita pro decimis de Waghna. Egerton MS. 1141.

Willielmus abbas 9.

---

[1] *langore*, here and elsewhere, in MS.

Egerton MS. 1141.

Phillipps MS. 6478.

Egerton MS. 1141. XVII. De bellis de Lewes et de Evesham inter regem et barones. Willielmus abbas nonus.

Ricardus abbas decimus.

Egerton MS. 1141. I. De creatione Ricardi abbatis 10; de admensuratione pasturæ de Suttona; et de escambio terrarum de Rystona, Rowtona, Arnallia et Northskyrlagh; de terra dimissa apud Otringham; et de escambio terrarum in Beforth.

II. De terris, tenementis et redditibus, in Beverlaco, Mollescroft, Tunstall, Owtthorne, Northburtona, Crauncewyk, Daltona, Wyk; et generatione dominorum de Roos; de tenementis et redditibus in Scardburgho et Wharroma; et de morte Ricardi abbatis 10.

Ricardus abbas 10.

Robertus abbas undecimus.

Robertus abbas 11.

Egerton MS. 1141.

IV. De profectione Lodowici regis Franciæ et Edwardi primogeniti regis Angliæ versus Terram Sanctam; de morte regis Henrici et coronatione prædicti Edwardi, et aliis incidentiis. Robertus abbas undecimus.

Phillipps MS. 6478.

Ricardus abbas duodecimus.

Egerton MS. 1141.

I. De creatione domini Ricardi de Bartona abbatis 12; et de terris et pastura in Suttona.

II. De pastura de Tharlesthorpia, et terris et tenementis ibidem, et apud Rowth, Arnalliam, Setonam, Herlethorpiam, Mydeltonam, Hotonam, Wandesforth et Oktonam.

Ricardus abbas 12.

Phillipps MS. 6478.

---

[1] obulorum, the spelling of the word in all instances of its use in both MSS.

Ricardus abbas duodecimus.

Rogerus abbas tertius-decimus.

Rogerus abbas 13.

Egerton MS. 1141. — Rogerus abbas tertius-decimus.

Phillipps MS. 6478.

Rogerus abbas tertius-decimus.

Egerton MS. 1141.

X. De terris et tenementis in Arnallia, Rystona, Westheytfeld, Wathsand, Setona, Beforth et Drynghowe.

XI. De pastura de Cotyngham, quadraria de Hesella, et tenementis in Beverlaco, Mollescroft, Hotona, Crauncewyk et Skyrena; et minoratione firmæ molendinorum de Wharroma.

XII. De dimissione manerii de Wyfelesby cum pertinentiis ad feodi firmam; et de placito pro terris et tenementis in Grymesby, Waltham, Brygesle et Clee.

XIII. De escambio manerii de Poklyngtona pro advocatione ecclesiæ de Naffretona, et de appropriatione ejusdem ecclesiæ; et de compositionibus, extenta et pensionibus, ejusdem.

XIV. De appropriatione ecclesiæ de Skypse.

XV. De extenta et pensionibus ecclesiæ de Skypse; de

Phillipps MS. 6478.

---

[1] The marginal note, "Thes leaves do want," has been written against this and the preceding chapter by a hand of the end of the 16th century. The deficiency in the MS. comprises folios 99, 100, and 101. They contained part of chapter xii., chapters xiii. and xiv., and part of chapter xv. The text is supplied from the Phillipps MS.

Egerton MS. 1141.

travis Sancti Johannis Beverlacensis; de plumbo dormitorii conversorum vendito; de tabulis magni altaris; de ædificatione cameræ abbatis; et de cessione Rogeri abbatis 13; et de archiepiscopis Eboracensibus.

Rogerus abbas tertius-decimus.

XVI. De summis pontificibus; de deletione Christianitatis in Terra Sancta; de privilegiis ordini concessis; et de captione, hæresibus et erroribus, Templariorum.

XVII. De Edwardo rege filio regis Henrici et ejus gestis; et de Edwardo rege filio suo.

Phillipps MS. 6478.

Rogerus abbas tertius-decimus.

Phillipps MS. 6478.

[1] *Weys*] So written in MS. for *Walleys*.

Adam abbas quartus decimus.

Egerton MS. 1141.

I. De creatione domini Adæ de Skyrena abbatis 14; de confirmatione appropriationis ecclesiæ de Skypse; de decima piscationis, lanæ et agnorum, ibidem; de relaxatione redditus in Dryngħowe; et de servitiis pro tenementis in Rowth.

Adam abbas quartus decimus.

II. De vexatione pro decimis de Waghna; de servitiis duarum bovatarum terræ, et de uno tofto redempto ibidem; et de prato et confirmatione terrarum in Suttona.

III. De translatione cantariæ de Otringham ad capellam extra portas monasterii; et de terris, tenementis, redditibus et servitiis, acquisitis in Otringham.

IV. De licentia appropriationis ecclesiarum de Esyngtona et Kayngham; et de firmis de Halsam et Orwythfleet in Pensthorpia.

V. De placito pro terris et tenementis in Grymesby, Brygesle et Waltham; de exoneratione sectæ ad curiam de Barowe; et de seisitione redditus de Wyfelesby.

Adam abbas 14.

Phillipps MS. 6478.

Adam abbas quartus decimus.

Egerton MS. 1141.

Phillipps MS. 6478.

Phillipps MS. 6478.

Adam abbas quartus decimus.

---

[1] This error in the numbering of the chapters is in the MS.

Adam abbas quartus decimus.

Phillipps MS. 6478.

Hugo abbas quintus decimus

Hugo abbas 15.

---

[1] *regna*] regnum in MS.

[2] The leaves containing the five first chapters of Hugh, 15th abbot, are wanting in the Egerton MS. The text is obtained from the Phillipps MS.

Hugo abbas quintus decimus.

Egerton MS. 1141.

Phillipps MS. 6478.

Egerton MS. 1141.

Phillipps MS. 6478.

---

[1] So in MS.; read 133 *b*.

[2] *Johannis*] Johanni, MS.

Willielmus de Dryngkowe abbas.

Willielmus de Dryngkowe abbas.

Johannes de Ryslay abbas.

Johannes de Ryslay abbas.

Egerton MS. 1141. II. De cantaria de Esyngtona, et de vastatione terrarum de Tharlesthorpia. Johannes de Ryslay abbas.

III. De manerio de Skyrena, redditu de Wellehowe, et tenementis in 'Mollescroft' [et] Raventhorpia dimissis ; et de corrodiis et aliis venditionibus per dictum dominum Johannem abbatem factis.

IV. De confirmatione regia de firma de Wellehowe ; de conspiratione domini Johannis de Ryslay abbatis contra dominum Willielmum de Dryngho we nuper abbatem ; de fuga dicti domini Willielmi ; de citatione et cessione dicti Johannis abbatis; et de dementia in Anglia.

Robertus abbas sextus decimus.

Egerton MS. 1141. I. De creatione domini Roberti de Beverlaco abbatis 16 ; et sedatione processus per dominum Willielmum de Dryngho we inchoati in curia Romana ; et de pensione concessa eidem.

II. De incremento pensionum abbati Albemarliæ pro ecclesiis de Skypse, Esyngtona et Kayngham, et relaxatione juris præsentationum ad easdem.

Robertus abbas 16.

Robertus abbas sextus decimus.

Egerton MS. 1141.

Phillipps MS. 6478.

Egerton MS. 1141.

X. De captione Johannis regis Franciæ in bello Pictavensi per Edwardum principem Walliæ; de discomfitura Henrici regis Hispaniæ per eundem in bello de Nazars in Hispania; et de Johanne de Mandavilla. Robertus abbas sextus decimus.

Phillipps MS. 6478.

Willielmus abbas decimus septimus.

Egerton MS. 1141.

I. [1] De creatione domini Willielmi de Dryngh owe, abbatis 17; de cantaria ad altare de Domina; et de fossatis de Monkdyk et Wythdyk.[2]

II. [1] De fratre Johanne de Ryslay pro abbatiatu sibi restituendo prosequente; de combustione ecclesiæ et morte abbatis; de Urbano papa 5 et Gregorio papa 11.

Willielmus abbas 17.

Phillipps MS. 6478.

---

[1] The leaves containing these chapters have been cut out from the Egerton MS. The text is supplied from Sir Thomas Phillipps's MS.

[2] *Monkdyk et Wythdyk*] erased in MS.

Willielmus abbas decimus octavus.

I. [1] De creatione domini Willielmi de Scardburgho abbatis 18; de clausura campi de Northgrangia a marisco de Ruda; de fossato de Monkdyk.[2] Egerton MS. 1141.

II. De clamio Alexandri archiepiscopi in dominio de Waghna, et de tenementis acquisitis in eodem.

III. De iterata clausura de Magnusdayle in Suttona; de dimissione grangiæ et aliorum tenementorum ibidem; de ablatione soli nostri sub ripis de Hullo apud Waghnam et Suttonam per tegularios Beverlaci; de vexatione nostra inde et coercione[3] operariorum eorundem.

IV. De irruptione aquarum Humbriæ in grangiam nostram de Saltagh; de consumptione grangiæ nostræ de Tharlesthorpia; de translatione molendini de Beforth

---

Willielmus abbas 18.

---

[1] This chapter is included in the missing portion of the Egerton MS.

[2] *Monkdyk*] erased in MS.

[3] *coercione*] cohercione, the uniform spelling in both MSS.

Egerton MS. 1141.

in Drynghowe; et de vexatione pro mortuario unius tenentis nostri in Croo.

Willielmus abbas decimus octavus.

V. De confirmatione papali appropriationum ecclesiarum de Esyngtona et Kayngham.

VI. De placito contra vicarium ecclesiæ de Kayngham, et de turbine ac incendio in eadem ecclesia.

VII. De cantaria ad altare Sancti Petri in ecclesia nostra conventuali.

VIII. De minoratione pensionis prioris de Brydlyngtona apud Otringham; de dimissione terrarum in Dymeltona; ac de minoratione firmæ nostræ de Wyfelesby.

IX. De confirmatione tenementorum nostrorum in Cotyngham, et redemptione tenementorum in Mollescroft.

X. De recuperatione redditus in Northburtona; de placito pro recuperatione tenementorum in Mydeltona, et de placito contra vicarium ecclesiæ de Naffretona.

XI. De placito pro manerio de Skyrena.

XII. De tenementis in Eboraco.

XIII. De receptione domini Thomæ ducis Gloucestriæ in fundatorem.

XIV. De reliquis actibus ejusdem Willielmi abbatis.

XV. De cessione domini Willielmi de Scardburgho abbatis.

Phillipps MS. 6478.

[CATALOGUS ABBATUM.][1]

ADAM primus abbas rexit monasterium x. annis, et cessit anno Domini millesimo centesimo sexagesimo, et anno regis Henrici secundi sexto. f. 7 b.

Philippus abbas secundus rexit monasterium xxii. annis, et obiit anno Domini millesimo centesimo lxxxii^{o}, et anno regis Henrici secundi xx^{mo} octavo.

Thomas abbas tertius rexit monasterium xv. annis, et cessit anno Domini millesimo centesimo nonagesimo septimo, et anno regis Ricardi primi anno octavo.

Alexander abbas quartus rexit monasterium xiiii. annis, et cessit anno Domini millesimo cc^{mo} decimo, et anno regis Johannis undecimo.

Hugo abbas quintus rexit monasterium annis x., et cessit anno Domini millesimo cc^{mo} vicesimo, et anno regis Henrici filii regis Johannis tertio.

Galfridus abbas sextus rexit monasterium vix anno uno, et obiit anno Domini supradicto.

Ricardus abbas septimus rexit monasterium xiiii. annis, et obiit anno Domini millesimo cc^{mo} tricesimo quinto, et anno regis Henrici filii regis Johannis decimo nono.

Michael abbas octavus rexit monasterium xiiii. annis, et obiit anno Domini millesimo cc^{mo} quadragesimo nono, et anno regis Henrici filii regis Johannis tricesimo tertio.

Willielmus abbas nonus rexit monasterium xx. annis,

[1] The ensuing list of abbots is not found in the Phillipps MS.

et obiit anno Domini millesimo cc^{mo} sexagesimo nono, et anno regis Henrici filii regis Johannis quinquagesimo tertio.

Ricardus abbas decimus rexit monasterium anno uno et dimidio, et obiit anno Domini millesimo cc^{mo} septuagesimo, et anno regis Henrici filii regis Johannis quinquagesimo quarto.

Robertus abbas undecimus rexit monasterium x. annis, et cessit anno Domini millesimo cc^{mo} octogesimo, regis Edwardi filii regis Henrici sexto.

Ricardus abbas duodecimus rexit monasterium sex annis, et cessit anno Domini millesimo cc^{mo} octogesimo sexto, et anno regis Edwardi filii regis Henrici duodecimo.

Rogerus abbas tertius decimus rexit monasterium xxiiii. annis, et cessit anno Domini millesimo ccc^{mo} decimo, et anno regis Edwardi filii regis Edwardi tertio.

Adam abbas quartus decimus rexit monasterium xxx. annis, et obiit anno Domini millesimo ccc^{mo} tricesimo nono, et anno regis Edwardi tertii duodecimo.

Hugo abbas quintus decimus rexit monasterium x. annis, et obiit anno Domini millesimo ccc^{mo} quadragesimo nono, et anno regis Edwardi tertii vicesimo secundo.

Willielmus de Drynghowe abbas rexit monasterium tribus annis 'et dimidio,' et cessit anno Domini millesimo ccc^{mo} quinquagesimo tertio, et anno regis Edwardi tertii vicesimo sexto.

Johannes 'de' Ryslay abbas rexit monasterium tribus annis, et cessit anno Domini millesimo ccc^{mo} quinquagesimo sexto, et anno regis Edwardi tertii vicesimo nono.

Robertus abbas sextus decimus rexit monasterium xii. annis et dimidio, et obiit anno Domini millesimo ccc^{mo} sexagesimo septimo, et anno regis Edwardi tertii quadragesimo primo.

Willielmus abbas decimus septimus rexit monasterium annis quatuor, et obiit anno Domini millesimo ccc^{mo} septuagesimo secundo, et anno regis Edwardi tertii quadragesimo sexto.

Willielmus abbas decimus octavus rexit monasterium xxiv^{or} annis et xliv. diebus, et cessit anno Domini MCCC. nonagesimo sexto, ac anno regis Ricardi secundi vicesimo incipiente.

Thomas [1]

---

[1] The list terminates abruptly in the MS. with the name of Thomas [of Burton], the nineteenth abbot, and compiler of the chronicle. This name, and the portion of the entry of William, the eighteenth abbot, referring to the duration of his abbacy and the date of his death, are a subsequent addition to the catalogue of abbots, though by the hand of Thomas of Burton himself. The same appearance of later addition is apparent in all the entries in the table of chapters under William, the eighteenth abbot; only the name itself having been inscribed when the table was first drawn up.

[TABULA TERRARUM PRIMA, ORDINE ABBATUM DISPOSITA.]

Tempore domini Adæ abbatis primi.

Melsa.
Waghna.
Rowth.
Hotona.
Egtona.
Saltaghe.
Pagula.
Hedona.
Suttona.
Gawnstede.
Hayholme.
Cotyngham.
Brunby.
Blaunchemarle.
Oktona.
Wartre.
Daltona.
Herlethorpia.
Belaghe.
Wharroma.

Tempore domini Philippi abbatis secundi.

Waghna.
Suttona.
Saltaghe.
Dodyngtona.
Beforthe.
Mora.
Mytona.
Wyk.
Brantyngham.
Burghe.
Daltona.
Blaunchemarle.
Wartre.
Oktona.
Wharroma.
Nessyngwyk.

Tempore domini Thomæ abbatis tertii.

Waghna.
Suttona.
Gaunstede.
Thorpia.
Tharlesthorpia.
Owtthorne.
Hayholme.
Arnallia.
Erghoma.
Drynghowe.

Beforthe.
Mora.
Mytona.
Alvele.
Cotyngham.
Hesellia.
Brantyngham.
Eboracum.
Beverlacum.
Mollescroft.
Daltona.
f. 8. Wartre.
Blaunchemarle.
Wandesforthe.
Oktona.
Elvyngtona.
Wyggethorpia.
Wharroma.

Beforth.
Mora.
Hertburne.
Thorpia.
Mytona.
Brantyngham.
Cotyngham.
Blaunchemarle.
Wartre.
Boltona.
Daltona.
Skyrena.
Ettona.
Oktona.
Wharroma.
Knottyngle.
Sancti Botulphi.
Woggethorpia.

Tempore domini Alexandri abbatis quarti.

Waghna.
Suttona.
Stokholme.
Kayngham.
Orwythfleet.
Rystona.
Arnallia.
Westheytfeld.
Estheytfeld.
Wathsand.
Setona.
Gousle.
Erghoma.
Dryngbowe.

Tempore domini Hugonis abbatis quinti.

Waghna.
Benyngholme.
Belagh.
Suttona.
Grymestona.
Hildolestona.
Owstwyk.
Prestona.
Hedona.
Halsame.
Frysmersk.
Owtthorne.
'Dymeltona.'
Rowth.

Hayholme.
Rystona.
Coldona.
Estheitfeld.
Westheitfeld.
Gowlsle.
Wathsand.
Erghoma.
Beforth.
Dryngho we.
Walkyngtona.
Mytona.
Cotyngham.
Newtona.
Mollescroft.
Mydeltona.
Boveltona.
Wartre.
Blaunchemarle.
Daltona.
Skyrena.
Hotona.
Crauncewyk.
Fraysthorpia.
Newbygynge.
Staxtona.
Colloma.
Wharroma.
Lyntona in Cravenna.

Tempore domini Galfridi abbatis sexti.

Waghna.
Suttona.
Grovallia.

Tempore domini Ricardi abbatis septimi.

Waghna.
Suttona.
Braunceholme.
Benyngholme.
Estmertona.
Newtona.
Grymestona.
Owstwyk.
Otringham.
Redemarra.
Rowthe.
Rystona.
Arnallia.
Wythornwyk.
Bewyk.
Coldona.
Hornseburtona.
Westheytfeld.
Setona.
Erghoma.
Dodyngtona.
Beforth.
Mora.
Mytona.
Cotyngham.
Braythayte.
Beverlacum.
Grovallia.
Northburtona.
Mydeltona.
Daltona.
Blaunchemarle.
Hogate.
Skyrena.

Hotona.
Craunceswyk.
Oktona.

Tempore domini Michaelis abbatis octavi.

Waghna.
Suttona.
Suttcottes.
Drypule.
Haytona.
Grymestona.
Tunstallia.
Owstwyk.
Westheytfeld.
Northburtona.
Hedona.
Saltaghe.
Kayngham.
Otringham.
Halsam.
Wythfleet.
Holmtona.
Old Ravensere.
Odd.
Hornseburtona.
Gowsle.
Estheytfeld.
Westheytfeld.
Rystona.
Arnallia.
Rowetona.
Ryse.
Rowth.
Newtona.
Setona.
Erghoma.
Drynghowe.
Croo.
Beforth.
Hesellia.
Cotyngham.
Beverlacum.
Raventhorpia. f. 8 b.
Northburtona.
Newtona.
Lokyngtona.
Nessyngwyk.
Skyrena.
Hotona.
Craunceswyk.
Daltona.
Colloma.
Ake.
Byrdsallia.
Wharroma.
Eboracum.
Sancti Botulphi.
Grymesby.

Tempore domini Willielmi abbatis noni.

Melsa.
Waghna.
Suttona.
Drypule.
Owstwyk.
Halsam.
Orwythfleet.
Otringham.
Saltaghe.
'Tharlesthorpia.'

Rowth.
Hayholme.
Rystona.
Arnallia.
Hornseburtona.
Westheytfeld.
Setona.
Wathsand.
Hornse.
Rudestane.
Erghoma.
Gowsle.
Estheytfeld.
Mertona.
Drynghowe.
Mora.
Beforthe.
Cotyngham.
Beverlacum.
Northburtona.
Blaunchemarle.
Daltona.
Skyrena.
Hotona.
Crauncewyk.
Kylloma.
Wharroma.
Ynkylmore.
Cravenna.

Tempore domini Ricardi abbatis decimi.

Suttona.
Rystona.
Rowtona.
Arnallia.
Northskyrlaghe.
Otringham.
Beforthe.
Tunstall.[1]
Owtthorne.
Beverlacum.
Mollescroft.
Northburtona.
Crauncewyk.
Daltona.
Wyk.
Scardburghe.
Wharroma.

Tempore domini Roberti abbatis undecimi.

Suttona.
Arnallia.
Benyngholme.
Wathsand.
Erghoma.
Beforth.
Ravenserre Odd.
Wyk.
Mytona.
Daltona.
Hogate.
Skyrena.
Haytona.
Nessyngwyk.
Braythayte.
Staxtona.

[1] *Tunstall*] Gunstall in MS.

Tempore domini Ricardi abbatis duodecimi.

Suttona.
Tharlesthorpia.
Rowth.
Arnallia.
Setona.
Beforth.
Harlethorpia.
Mydeltona.
Hotona.
Wandesforth.
Oktona.
Wharroma.

Tempore domini Rogeri abbatis tertii decimi.

Melsa.
Waghna.
Suttona.
Sutcottes.
Drypule.
Otryngham.
Tharlesthorpia.
Frysmersk.
Wellewyk.
Rowth.
'Rowtona.'
'North Skyrlaghe.'
Arnallia.
Rystona.
Westheytfeld.
Wathsand.
Setona.
Beforthe.
Dryngbowe.
Skypse.
Esyngtona.
Kayngham.
Wyk.
Mytona.
Hesellia.
Cotyngham.
Beverlacum.
Mollescroft.
Skyrena.
Hotona.
Crauncewyk.
Poklyngtona.
Naffretona.
Daltona.
Wharroma.
Wyfelesby.
Thorpia.
Parva Cottes.
Bradlay.
Grymesby.
Waltham.
Brygesle.
Cloe.

Tempore domini Adæ abbatis quarti decimi.

Waghna.
Suttona.
Otringham.
Esyngtona.
Kayngham.
Halsame.
Orwythfleet.

Rowth.
Skypse.
Dryngliowe.
Beverlacum.
Crauncewyk.
Skyrena.
Naffretona.
Wandesforthe.
Oktona.
Wharroma.
Ynkylmore.
Wyfelesby.
Grymesby.
Brygesle.
Waltham.
Clee.

Tempore domini Hugonis abbatis quinti decimi.

Suttona.
Otringham.
Esyngtona.
Wynestede.
Kayngham.
Skypse.
Erghoma.
Brantyngham.
Burghe.
Skyrena.
Wharroma.
Eboracum.
Naffretona.
Wyfelesby.
Fowlstowe.

Tempore domini Willielmi de Dryngliowe abbatis.

Arnallia.
Otringham.
Ravensere Odd.
Wandesforthe.

Tempore domini Johannis de Ryslay abbatis.

Kayngham.
Esyngtona.
Tharlesthorpia.
Skyrena.
Mollescroft.
Raventhorpia.
Wefelesby.

Tempore domini Roberti abbatis sexti decimi.

Waghna.
Suttona.
Skypse.
Esyngtona.
Kayngham.
Ravensere Odd.
Beforthe.
Mollescroft.
Skyrena.
Wharroma.

Tempore domini Willielmi abbatis decimi septimi.

Arnallia.
Benyngholme.

Rowth.
Rystona.

Tempore domini Willielmi abbatis decimi octavi.

Melsa.[1]
Waghna.
Suttona.
f. 9. Arnallia.
Benyngholme.
Saltaghe.
Tharlesthorpia.
Esyngtona.
Kayngham.
Otryngham.
Grymestona.
Beforth.
Drynghow.
Cotyngham.
Beverlacum.
Mollescroft.
Northburtona.
Mydeltona.
Skyrena.
Naffretona.
Eboracum.
Wellehowe.

---

[1] Against this name and all those under William, seventeenth abbot, Richard Gascoyne has placed consecutively the numbers 1, 2, 3, 4, 5, and in the margin has written: "These 5 deedes figured torne out:" referring to the defect in the MS. already noticed. See note at page 43.

[TABULA TERRARUM SECUNDA, ORDINE LOCORUM DISPOSITA.]

f. 9 b.

Melsa.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Willielmi noni.
Rogeri tertii decimi.
Willielmi octavi decimi.

Waghna.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Philippi secundi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Galfridi sexti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Roberti sexti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Suttona.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Philippi secundi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Galfridi sexti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.
Roberti undecimi.
Ricardi duodecimi.
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Hugonis quinti decimi.
Roberti sexti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Sutcottes.

Temporibus abbatum,
Michaelis octavi.
Rogeri tertii decimi.

Drypule.

Temporibus abbatum,
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Rogeri tertii decimi.

Gaumestede.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Thomæ tertii.

Prestona.

Tempore abbatis
Hugonis quinti.

Hedona.

Tempore abbatum,
Adæ primi.
Hugonis quinti.
Michaelis octavi.

Pagula.

Tempore abbatis
Adæ primi.

Stokholme.

Tempore abbatis[1]
Alexandri quarti.

Halsam.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Adæ quarti decimi.

Kayngham.
Saltagh.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Philippi secundi.
Alexandri quarti.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi
Hugonis quinti decimi.
Johannis de Ryslay.
Roberti sexti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Otringham.

Temporibus abbatum,
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Hugonis quinti decimi.
Willielmi de Dryughowe.
Willielmi octavi decimi.

Tharlesthorpia.

Temporibus abbatum,
Thomæ tertii.
Willielmi noni.
'Ricardi duodecimi.'
Rogeri tertii decimi.
Johannis de Ryslay.
Willielmi octavi decimi.

[1] *Tempore abbatis*] Temporibus abbatum, MS.

Frysmersk.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Rogeri tertii decimi.

Orwythfleet.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Willielmi noni.
Adæ quarti decimi.

Wythfleet.

Tempore abbatis[1]
Michaelis octavi.

Wellewyk.

Tempore abbatis[1]
Rogeri tertii decimi.

Esyngtona.

Temporibus abbatum,
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Hugonis quinti decimi.
Johannis de Ryslay.
Roberti sexti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Dymeltona.

Tempore abbatis[1]
Hugonis quinti.

Ravenserre Odd.

Temporibus abbatum,
Michaelis octavi.
Roberti undecimi.
Willielmi de Dryngbowe.
Roberti sexti decimi.

Ald Ravenserre.

Tempore abbatis[1]
Michaelis octavi.

Holmtona.

Tempore abbatis[1]
Michaelis octavi.

Redemarra.

Tempore abbatis[1]
Ricardi septimi.

Owtthorne.

Temporibus abbatum,
Thomæ tertii.
Hugonis quinti.
Ricardi decimi.

Tunstallia.

Temporibus abbatum,
Michaelis octavi.
Ricardi decimi.

---

[1] *Tempore abbatis*] Temporibus abbatum, MS.

Hidolestona.

Tempore abbatis
Hugonis quinti.

Owstwyk.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.

Grymestona.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi octavi decimi.

Newtona.

Temporibus abbatum,
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.

Thorpia.

Temporibus abbatum,
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.

Estmertona.

Temporibus abbatum,
Ricardi septimi.
Willielmi noni.

Wynestede.

Tempore abbatis
Hugonis quinti decimi.

Rowth.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi
Willielmi noni.
'Ricardi duodecimi.'
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Willielmi septimi decimi.

Benyngholme.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Roberti undecimi.
Willielmi decimi septimi.
Willielmi decimi octavi.

Rowtona.

Temporibus abbatum,
Michaelis octavi.
Ricardi decimi.
Rogeri tertii decimi.

Northskyrlaghe.

Temporibus abbatum,
Ricardi decimi.
Rogeri tertii decimi.

f. 10.

Ryse.

Tempore abbatis[1]
Michaelis octavi.

Arnallia.

Temporibus abbatum,
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.
Roberti undecimi.
Ricardi duodecimi.
Rogeri tertii decimi.
Willielmi de Dryghowe.
Willielmi septimi decimi.
Willielmi octavi decimi.

Rystona.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.
Rogeri tertii decimi.

Hayholme.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Thomæ tertii.
Hugonis quinti.
Willielmi noni.

Gowsle.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.

Westheytfeld.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Rogeri tertii decimi.

Estheytfeld.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.

Wythornwyk.

Tempore abbatis
Ricardi septimi.

Bewyk.

Tempore abbatis
Ricardi septimi.

---

[1] *Tempore abbatis*] Temporibus abbatum, MS.

Coldona.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.

Hornseburtona.

Temporibus abbatum,
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.

Wathsand.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Willielmi noni.
Roberti undecimi.
Rogeri tertii decimi.

Setona.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
'Ricardi duodecimi.'
Rogeri tertii decimi.

Erghoma.

Temporibus abbatum,
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Roberti undecimi.
Hugonis quinti decimi.

Dodyngtona.

Temporibus abbatum,
Philippi secundi.
Ricardi septimi.

Mora.

Temporibus abbatum,
Philippi secundi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Ricardi septimi.
'Willielmi 9.'

Beforthe.

Temporibus abbatum,
Philippi secundi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.
Roberti undecimi.
'Ricardi duodecimi.'
Rogeri tertii decimi.

[TABULA TERRARUM SECUNDA, ORDINE LOCORUM DISPOSITA.]

f. 9 b.

Melsa.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Willielmi noni.
Rogeri tertii decimi.
Willielmi octavi decimi.

Waghna.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Philippi secundi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Galfridi sexti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Roberti sexti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Suttona.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Philippi secundi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Galfridi sexti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.
Roberti undecimi.
Ricardi duodecimi.
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Hugonis quinti decimi.
Roberti sexti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Sutcottes.

Temporibus abbatum,
Michaelis octavi.
Rogeri tertii decimi.

Drypule.

Temporibus abbatum,
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Rogeri tertii decimi.

Gaumestede.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Thomæ tertii.

Prestona.

Tempore abbatis
Hugonis quinti.

Hedona.

Tempore abbatum,
Adæ primi.
Hugonis quinti.
Michaelis octavi.

Pagula.

Tempore abbatis
Adæ primi.

Stokholme.

Tempore abbatis[1]
Alexandri quarti.

Halsam.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Adæ quarti decimi.

Kayngham.
Saltagh.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Philippi secundi.
Alexandri quarti.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi
Hugonis quinti decimi.
Johannis de Ryslay.
Roberti sexti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Otringham.

Temporibus abbatum,
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Hugonis quinti decimi.
Willielmi de Dryngho we.
Willielmi octavi decimi.

Tharlesthorpia.

Temporibus abbatum,
Thomæ tertii.
Willielmi noni.
'Ricardi duodecimi.'
Rogeri tertii decimi.
Johannis de Ryslay.
Willielmi octavi decimi.

---

[1] *Tempore abbatis*] Temporibus abbatum, MS.

Frysmersk.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Rogeri tertii decimi.

Orwythfleet.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Willielmi noni.
Adæ quarti decimi.

Wythfleet.

Tempore abbatis [1]
Michaelis octavi.

Wellewyk.

Tempore abbatis [1]
Rogeri tertii decimi.

Esyngtona.

Temporibus abbatum,
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Hugonis quinti decimi.
Johannis de Ryslay.
Roberti sexti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Dymeltona.

Tempore abbatis [1]
Hugonis quinti.

Ravenserre Odd.

Temporibus abbatum,
Michaelis octavi.
Roberti undecimi.
Willielmi de Dryngbowe.
Roberti sexti decimi.

Ald Ravenserre.

Tempore abbatis [1]
Michaelis octavi.

Holmtona.

Tempore abbatis [1]
Michaelis octavi.

Redemarra.

Tempore abbatis [1]
Ricardi septimi.

Owtthorne.

Temporibus abbatum,
Thomæ tertii.
Hugonis quinti.
Ricardi decimi.

Tunstallia.

Temporibus abbatum,
Michaelis octavi.
Ricardi decimi.

---

[1] *Tempore abbatis*] Temporibus abbatum, MS.

Hidolestona.

Tempore abbatis
Hugonis quinti.

Owstwyk.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.

Grymestona.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi octavi decimi.

Newtona.

Temporibus abbatum,
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.

Thorpia.

Temporibus abbatum,
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.

Estmertona.

Temporibus abbatum,
Ricardi septimi.
Willielmi noni.

Wynestede.

Tempore abbatis
Hugonis quinti decimi.

Rowth.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi
Willielmi noni.
' Ricardi duodecimi.'
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Willielmi septimi decimi.

Benyngholme.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Roberti undecimi.
Willielmi decimi septimi.
Willielmi decimi octavi.

Rowtona.

Temporibus abbatum,
Michaelis octavi.
Ricardi decimi.
Rogeri tertii decimi.

Northskyrlaghe.

Temporibus abbatum,
Ricardi decimi.
Rogeri tertii decimi.

f. 10.

Ryse.

Tempore abbatis[1]
Michaelis octavi.

Arnallia.

Temporibus abbatum,
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.
Roberti undecimi.
Ricardi duodecimi.
Rogeri tertii decimi.
Willielmi de Dryngbowe.
Willielmi septimi decimi.
Willielmi octavi decimi.

Rystona.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.
Rogeri tertii decimi.

Hayholme.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Thomæ tertii.
Hugonis quinti.
Willielmi noni.

Gowsle.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.

Westheytfeld.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Rogeri tertii decimi.

Estheytfeld.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.

Wythornwyk.

Tempore abbatis
Ricardi septimi.

Bewyk.

Tempore abbatis
Ricardi septimi.

[1] *Tempore abbatis*] Temporibus abbatum, MS.

Coldona.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.

Hornseburtona.

Temporibus abbatum,
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.

Wathsand.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Willielmi noni.
Roberti undecimi.
Rogeri tertii decimi.

Setona.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
'Ricardi duodecimi.'
Rogeri tertii decimi.

Erghoma.

Temporibus abbatum,
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Roberti undecimi.
Hugonis quinti decimi.

Dodyngtona.

Temporibus abbatum,
Philippi secundi.
Ricardi septimi.

Mora.

Temporibus abbatum,
Philippi secundi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Ricardi septimi.
'Willielmi 9.'

Beforthe.

Temporibus abbatum,
Philippi secundi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.
Roberti undecimi.
'Ricardi duodecimi.'
Rogeri tertii decimi.

Roberti sexti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Croo.

Tempore abbatis[1]
Michaelis octavi.

Drynghowe.

Temporibus abbatum,
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Skypse.

Temporibus abbatum,
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Hugonis quinti decimi.
Roberti sexti decimi.

Hertburne.

Tempore abbatis
Alexandri quarti.

Wyk.
Mytona.

Temporibus abbatum,
Philippi secundi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Roberti undecimi.
Rogeri tertii decimi.

Hesellia.

Temporibus abbatum,
'Thomæ tertii.'
Michaelis octavi.
Rogeri tertii decimi.

Brantyngham.
Burghe.

Temporibus abbatum,
Philippi secundi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti decimi.

Braythayte.

Temporibus abbatum,
Ricardi septimi.
Roberti undecimi.

Alvele.

Tempore abbatis
Thomæ tertii.

Walkyngtona.

Tempore abbatis
Hugonis quinti.

---

[1] *Tempore abbatis*] Temporibus abbatum, MS.

Cotyngham.

Temporibus abbatum,[1]
Adæ primi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Rogeri tertii decimi.
Willielmi octavi decimi.

Beverlacum.

Temporibus abbatum,
Thomæ tertii.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Grovallia.

Temporibus abbatum,
Galfridi sexti.
Ricardi septimi.

Mollescroft.

Temporibus abbatum,
Thomæ tertii.
Hugonis quinti.
Ricardi decimi.
Rogeri tertii decimi.
Johannis de Ryslay.
Roberti sexti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Newtona.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Michaelis octavi.

Northburtona.

Temporibus abbatum,
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.
Willielmi octavi decimi.

Raventhorpia.

Temporibus abbatum,
Michaelis octavi.
'Johannis de Ryslay.'

Ettona.

Tempore abbatis,[2]
Alexandri quarti.

Ake.

Tempore abbatis,
Michaelis octavi.

---

[1] *Temporibus abbatum*] Tempore abbatis, MS.

[2] *Tempore abbatis*] Temporibus abbatum, MS.

f. 10 b.

Belagh.

Temporibus abbatum,[1]
Adæ primi.
' Hugonis quinti.'

Lokyngtona.

Tempore abbatis
Michaelis octavi.

Mydeltona.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
' Ricardi duodecimi.'
Willielmi octavi decimi.
. . . . . .[2]

Herlethorpia.

Temporibus abbatum,[1]
Adæ primi.
' Ricardi duodecimi.'

Boveltona.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.

Brunby.

Temporibus abbatum,[1]
Adæ primi.
' Hugonis quinti.'

Haytona.

Temporibus abbatum,
Michaelis octavi.
Roberti undecimi.

Wartre.
Blaunchemarle.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Philippi secundi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Willielmi noni.

Hogate.

Temporibus abbatum,
Ricardi septimi.
Roberti undecimi.

Northdaltona.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Philippi secundi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.

---

[1] *Temporibus abbatum*] Tempore abbatis, MS.

[2] Ricardi duodecimi, erased in MS.

Roberti undecimi.
Rogeri tertii decimi.

Nessyngwyke.

Temporibus abbatum,
Philippi secundi.
Michaelis octavi.
Roberti undecimi.

Hotona.
Crauncewyke.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.
Ricardi duodecimi.
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.

Skyrena.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Ricardi septimi.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Roberti undecimi.
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Hugonis quinti decimi.
Johannis de Ryslay.
Roberti sexti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Wandesforthe.

Temporibus abbatum,
Thomæ tertii.
Ricardi duodecimi.
Adæ quarti decimi.
Willielmi de Dryngbowe.

Naffretona.

Temporibus abbatum,
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Hugonis quinti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Kylloma.

Tempore abbatis
Willielmi noni.

Oktona.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Philippi secundi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Ricardi septimi.
'Ricardi duodecimi.'
Adæ quarti decimi.

Rudestane.

Tempore abbatis
Willielmi noni.

Fraysthorpia.

Tempore abbatis
Hugonis quinti.

Newbyggynge.

Tempore abbatis
Hugonis quinti.

Scardburgh.

Tempore abbatis
Ricardi decimi.

Staxtona.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Roberti undecimi.

Colloma.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Michaelis octavi.

Wharroma.

Temporibus abbatum,
Adæ primi.
Philippi secundi.
Thomæ tertii.
Alexandri quarti.
Hugonis quinti.
Michaelis octavi.
Willielmi noni.
Ricardi decimi.
Ricardi duodecimi.
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Hugonis quinti decimi.
Johannis de Ryulay.

Byrdsallia.

Tempore abbatis
Michaelis octavi.

Poklyngtona.

Tempore abbatis
Rogeri tertii decimi.

Elvyngtona.

Tempore abbatis
Thomæ tertii.

Eboracum.

Temporibus abbatum,[1]
Thomæ tertii.
Michaelis octavi.
Hugonis quinti decimi.
Willielmi octavi decimi.

Grymesby.

Tempore abbatis
Michaelis octavi.

Wyfelesby.
Thorpia.

---

[1] *Temporibus abbatum*] Tempore abbatis, MS.

Parva Cottes.
Bradlay.
Grymesby, alias Waltham.
Brygesle.
Clee.

Temporibus abbatum,
Rogeri tertii decimi.
Adæ quarti decimi.
Hugonis quinti decimi.
Johannis de Ryslay.
Willielmi octavi decimi.

Fowlstowe.

Tempore abbatis
Hugonis quinti decimi.

Villa Sancti Botulphi.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Michaelis octavi.

Knottyngle.

Tempore abbatis
Alexandri quarti.

Wyggethorpia.

Temporibus abbatum,
Alexandri quarti.
Thomæ tertii.

Inkylmore.
Adelyngfleet.

Tempore abbatis
Willielmi noni.

Inkylmore.
Usefleet.

Tempore abbatis
Adæ quarti decimi.

Cyrbery.
Lyntona.
Northe.
Tacheforthe.
Hyda in Cravenna.

Temporibus abbatum,
Hugonis quinti.
Willielmi noni.

Hotona in Whytbystrand.

Tempore abbatis
Adæ primi.

Eggetona.

Tempore abbatis
Adæ primi.

PRÆFATIO OPERIS SEQUENTIS.[1]

CUM virorum illustrium, abbatum hujus monasterii de Melsa, memoriam, ob negligentium desidiam, pæne finaliter deperîsse conspicio, interno dolore contactus, ingemiscens graviter suspiro, tum quia tot et tales lucernæ, tot videlicet nobilium patrum gesta præclara, sub modio lateant absconditæ,[2] tum quia tot sapientes et scioli qui nos præcesserunt, thesaurum sapientiæ suæ condere nullatenus formidantes, laude dignos patrum suorum actus litteris tradere publicis minime curaverunt. Cupiens ergo tantæ negligentiæ pro posse finem imponere, quamvis me penitus insufficientem cognoverim, nonnullas cedulas antiquas et membranas neglectas post longum scrutinium in unum collegi; ex quibus alias imbribus expositas, alias igni deputatas, inveni; in quibus, certe, dispendiosa in breviorem stilum converti, mystica[3] luculentius explanavi; registra transcurri, atque omissa ex registris et aliis scriptis authenticis[4] excerpens adjunxi, et demum in unum congesta in hoc opusculum seriosius exaravi. Nemo igitur, cum in sequentibus quæ prius non noverat invenerit, inserta ea me ex propria suggestione existimet derivasse,[5] sed noverit pro certo nihil[6] in hoc

f. 11.

Sources of the present narrative.

[1] This preface was added in the revision of the work. It is not found in P.

[2] *absconditæ*] abscondita, MS.

[3] *mystica*] mistica, MS.

[4] *authenticis*] auctenticis, MS.

[5] *derivasse*] dirivasse, MS.

[6] *nihil*] nichil, MS.

opusculo esse congestum, nisi quod aut scriptum in aliorum opusculis et memorandis diversis inveni, aut ex fidedignorum relatione sæpius audivi, aut ipse perspexi. Obsecro ergo vos omnes, quicunque hanc qualemcunque chronicam estis lecturi, ut, si non pudet diu neglecta non corrigere, saltem detrahere pudeat emendanti. Si cui etiam vel processus compendiosus vel stilus rudis displiceat,[1] hoc non præjudicat quin ad libitum suum unusquisque sibi aliam poterit ordinare, et tanto facilius quanto luculentius rei veritatem hic invenerit exaratam.

[1] *displiceat*] despliceat, MS.

ADAM ABBAS PRIMUS.

I. *Qualiter primo*[1] *sumpsit exordium monasterium de Melsa; de ejus nomine, et nominis ejusdem*[2] *etymologia.*[3]

POST incarnationem[4] Domini anno millesimo centesimo quinquagesimo, a conquæstu vero[5] Angliæ per Normannos[6] lxxxiiij^{to}, ab initio ordinis Cisterciensis lii^{o}, a fundatione autem monasterii de Fontibus xviii^{o}, universalem ecclesiam catholicam[7] Eugenio papa tertio gubernante,[8] regnum vero Angliæ regente[9] Stephano de Bloys rege,[10] vivente adhuc beatissimo patre nostro Bernardo Claræallensi abbate, kalendis Januarii, in die videlicet Circumcisionis Dominicæ, sub bonæ memoriæ dompno Adam abbate nostro primo, cepit initium hoc cœnobium, Melsa Latine, Meaux Gallice sive Anglice, a nostris prioribus nuncupatum. Locus autem ipse a pristinis habitatoribus suis sortitus est nomen, qui, in conquæstu Normannorum, de quadam

f. 11 *b.*

Date of origin of the monastery, A.D. 1150.

Derivation of the name.

---

[1] *primo*] primum, P.

[2] *nominis ejusdem*] ejusdem nominis, P.

[3] *etymologia*] ethimologia in both MSS.

[4] After *incarnationem* insert vero, P.

[5] *vero*] quidem, P.

[6] *Normannos*] Willielmum Nothum, P.

[7] After *catholicam* insert beatissimo, P.

[8] *tertio gubernante*] wanting in P.

[9] *regnum . . . regente*] subsequently inserted, P.

[10] *rege*] filio Elæ filiæ Willielmi Conquæstoris, P.

civitate Galliæ, Meldis Latine sed Meaux Gallice vocitata, exeuntes, post dictum conquæstum ipsum locum inhabitantes, nomen de Meaux ei imposuerunt, in memoriam suæ pristinæ civitatis.[1] Prædictus autem[2] Adam, abbas noster primus,[3] ut dicitur, aliquando fuit monachus de Whytby, et[4] unus illorum qui egressi sunt de dicto monasterio de Whytby, ad monasterium beatæ Mariæ Eboraci inchoandum. Postmodum vero priorem dicti monasterii[5] beatæ Mariæ Eboraci et alios, qui inde exierant et in territorio Riponensi monasterium ordinis Cisterciensis,[6] quod Fontes dicitur, inchoaverant, secutus est. Pridie vero nonas Octobris, anno Domini 1132, facta est egressio monachorum Eboracensium de cœnobio eorundem, et eodem anno incepta est abbatia Sanctæ Mariæ de Fontibus, sexto kalendas Januarii. Tresdecim monachi[7] egressi sunt de cœnobio beatæ Mariæ Eboraci, scilicet, Ricardus prior, primus abbas de Fontibus; Ricardus sacrista, secundus abbas de Fontibus; Robertus primus abbas de Kyrkestede; Gervasius supprior, primus abbas de Parco Ludæ; Walterus eleemosynarius,[8] secundus abbas de Kyrkestede; Ranulphus primus abbas de Lisa Norwagiæ; Alexander primus abbas de Kyrkestallia; abbates septem.[9] Reliqui vero quinque[10] monachi non abbatiantes[11] obierunt. Radulphus autem[12] cantor, qui tertius decimus erat,[13] solus regressus est: in cujus loco dictus Adam de eadem ecclesia Eboracensi venit ad Fontes; et ipse Adam primus abbas de Melsa. Hujus

Abbot Adam.

Migration of monks from Whitby to York;

and from York to other Cistercian foundations.

Filiations of Fountains.

[1] *Locus . . . civitatis*] wanting in P.

[2] *Prædictus autem*] Is etiam, P.

[3] *abbas noster primus*] wanting in P.

[4] After *et* insert fuit, P.

[5] *dicti monasterii*] ejusdem domus, P.

[6] *ordinis Cisterciensis*] wanting in P.

[7] After *monachi* insert fuerunt qui, P.

[8] *eleemosynarius*] elemosinarius; the constant form of spelling in both MSS.

[9] *abbates septem*] wanting in P.

[10] *vero quinque*] omnes, P.

[11] *abbatiantes*] abbatizantes, P.

[12] *autem*] vero, P.

[13] *qui . . . erat*] wanting in P.

autem cœnobii Fontanensis octo sunt filiæ; videlicet, Novum Monasterium, Kyrkestede, Parcus[1] Ludæ, Woburnia, Lisa, Kyrkestallia, Vallis Dei et monasterium nostrum de Melsa. Et dicta est Melsa quasi sapor mellis; vel Melsa quod interpretatur rixa, vel in azymis;[2] vel dicitur Melsa quasi messa, quod interpretatur hospes salvans, vel mensura salutis, sive dans potum. Hæ autem[3] etymologiæ et interpretationes[4] ei satis lucide concordant. Etenim dici potest mellis sapor propter loci amœnitatem, propter religionis dulcedinem[5] et propter divini cultus spiritualem dulcorem. Vel dicitur rixa, quia in principio suæ fundationis erat rixa et discordia de ipsius situ; vel quia ab initio sui usque in præsens vix[6] sine rixa et persecutione conquievit; vel quia inibi degentes continuam habent rixam contra triplicem hostem, dæmonem, scilicet, mundum et carnem. Vel dicitur in azymis, sinceritatis quidem, hoc est rectæ intentionis, perfectæ veritatis et bonæ operationis. Vel dicitur hospes salvans, temporaliter per se transeuntes spiritualiter se in ea Christo mancipantes, temporaliter et spiritualiter inibi continue permanentes. Vel mensura salutis, quia secundum mensuram uniuscujusque bonæ operationis retribuetur mensura salutis. Vel dans potum confortationis, indigentibus pias eleemosynas largiendo; afflictionis, carnis motibus insurgentibus, calicem Dominicæ passionis spiritualiter bibendo; et perpetuæ consolationis, spiritibus sitientibus, divinæ contemplationi jugiter insistendo.[7] Igitur ad ordinem relationis stilum reducam.

[Margin: Etymology of Melsa. — Etymologia nominis. — 1ª. — 2ª. — 3ª. — 4ª. — f. 12. — 5ª. — 6ª.]

---

[1] *Parcus*] Percus, P.
[2] *azymis*] azimis, MS.
[3] *autem*] omnes, P.
[4] *et interpretationes*] wanting in P.
[5] *dulcedinem*] dulcorem, P.
[6] *vix*] wanting in P.
[7] After *insistendo* insert, Et sic patet quod etymologiæ præmissæ recte ad eam poterunt interpretari, P.

II. *De causa fundationis et situ loci.*

Earl of Albemarle founder.

Hujus[1] namque monasterii de Melsa fundator erat Willielmus le Groos, præclarus comes Albemarliæ et dominus de Holdernesse. Et hæc causa fundationis ejusdem. Iste Willielmus comes vir erat[2] nominatissimus et quasi dominus totius provinciæ Eboracensis. Idemque iter Ierosolomitanum in voto habebat, quod propter ætatis et corporis gravitatem minime valebat adimplere. Erat autem eo tempore in monasterio de Fontibus monachus quidam dictus dominus Adam, postea noster abbas primus, vir summæ prudentiæ et inter plures valde nominatus; qui, dum in ædificiis construendis monasteriorum, videlicet de Kyrkestede, Wobornia et præcipue de Valle Dei, cujus dictus comes fundator erat, occuparetur et esset sollicitus, cœpit dicti comitis notitiam aliqualiter obtinere.[3] Et, cum comperisset ipsum comitem propter voti sui præmissi solutionem anxium esse, suggessit eidem ut monasterium aliquod Cisterciensis ordinis in redemptionem voti sui fundaret, adjungens quod, si hoc secundum ordinationem suam perficeret, ipse voti sui absolutionem a domino papa impetraret. Annuit comes petitum, si suum dictus Adam consummasset promissum. Cum igitur dictus Adam, coadjuvante eum beato patre nostro Bernardo erga dominum papam Eugenium tertium,[4] tunc in Galliis commorantem, negotium præmissum ad finem perduxisset optatum, circuit et perambulat prædia et possessiones ipsius comitis, locum commodum monasterio ædificando ubique requirens. Cumque demum ad locum quæ Melsa dicebatur advenisset, contemplatur locum nemoribus et frutectis consitum, aquis et palu-

Foundation suggested by Adam, monk of Fountains.

Choice of locality.

---

[1] *Hujus*] Cujus, P.
[2] *vir erat*] erat vir, P.
[3] *obtinere*] optinere; the spelling of both MSS. in every instance.
[4] *tertium*] wanting in P.

dibus cinctum, ac frugi terrarum, gleba fecundum; [1] animadvertit dictum locum [2] fore suis votis aptissimum. Erat autem in loco eodem monticulus quidam, qui collis beatæ Mariæ dicebatur, ubi nunc ipsius cœnobii ecclesia fundatur: in cujus verticem præfatus Adam ascendens baculum quem manu tenuit in terram fortiter infixit, dicens, "Hic locus nempe vocitetur "aula Regis æterni, vineaque cœli, portaque vitæ; genus "hic creetur Christicolarum!" Et adjecit, ad circumstantes loquens, "Num audistis, carissimi,[3] quid pro-"pheta promiserit de domo Domini ædificanda? 'Erit,'
Mich. iv. 1. "inquit, 'in novissimis diebus præparatus mons domus "'Domini in vertice montis.' Quæ verba tota hac "die nescio qualiter in ore meo revolvi; et nunc per-"pendo quod divina providentia agebatur, qui in hoc "monticulo voluit templum suum fieri in nobis." Audiens autem comes quod locum ipsum elegisset graviter tulit, eo quod propter sui amœnitatem supra modum illum diligebat. Cogitaverat enim eundem locum fossa et vallo undique cinctum ferarum habitationem fecisse, et jam tunc fossatum, quod adhuc dicitur Parkdyk,[4] in occidentali parte inceperat. Nam, ante paucos illos dies, locum prænominatum, qui pro tribus carucatis terræ computabatur, cum domino Johanne de Melsa, milite, cujus patrimonium locus ipse fuerat,[5] commutavit pro manerio de Bewyk juxta Aldburghum, cum sex carucatis terræ ad eum pertinentibus; ita ut dictus dominus Johannes et hæredes sui ipsum manerium de Bewyk cum pertinentiis per idem [6] servitium de comite tenerent quod pro ipsa Melsa perantea reddi fuerat consuetum. Sed necdum fuerat dicta commutatio scripti munimento confirmata.

The earl's partiality to the site elected.

Parkdike.

f. 12. b.

---

[1] Before *animadvertit* insert et, P.
[2] *dictum locum*] wanting in P.
[3] *carissimi*] karissimi, MS.
[4] *Parkdyk*] Parkedyk, P.
[5] *locus . . fuerat*] erat, P.
[6] *idem*] eundem, P.

III. *De causa nominis loci, et ejus separatione a dominiis adjacentibus.*[1]

The name Meaux, whence derived.

Ante quidem hæc tempora, Gamellus filius Ketelli de Melsa, avus seu pater dicti Johannis de Melsa, cum Willielmo Notho, rege[2] et conquæstore, de prædicta civitate[3] Galliæ Meaux Gallice dicta[4] exiens, cum aliis, in hiis partibus Holdernesiæ sortem suæ habitationis est assecutus; et, ob memoriam civitatis suæ egressionis, nomen huic loco quem[5] inhabitabat ut Meaux nuncuparetur imponebat.[6] Postea autem,[7] dictus[8] Adam abbas noster[9] primus, de prædicti comitis consensu atque dicti domini Johannis de Meaux, militis,[10] ei nomen Latinum, ut Melsa Latine diceretur, commutans[11] imponebat;[12] eo quod a dicta civitate Galliæ dicta Meldis nomine tenus differretur,[13] et,[14] ob religionis in eo jugiter assequendæ suavitatem, mellis sapori non immerito deberet comparari. Ipse quidem Gamellus, dicti loci incola, et alii dominiorum collateralium cohabitatores, dominus videlicet Basyng de Waghna, Siwardus de Suttona, Franco de[15] Fawconberge de Ryse, et Ricardus de Scrutevilla de Rowth, prædictis villis contemporanei et convenientes post guerram Normannorum ut domini præfuerunt. Qui, post guerram præfatam pacificato regno, ex communi consilio et

Changed to Melsa.

Ancient boundary of the domain.

---

[1] *adjacentibus*] alienis, P.

[2] *Notho, rege*] rege Notho, P.

[3] *de . . civitate*] a civitate quadam, P.

[4] *Meaux . . dicta*] quæ Latine Meldis, Gallice Meaux dicitur, P.

[5] *huic . . quem*] hujusmodi loci in quo, P.

[6] After *imponebat* insert, Sed nec adhuc quidem hujus loci nomen Latinum ipsius cohabitantibus erat manifestum, P.

[7] *autem*] wanting in P.

[8] *dictus*] idem, P.

[9] *abbas noster*] monachus, noster abbas, P.

[10] *de . . militis*] wanting in P.

[11] *commutans*] an insertion in P.

[12] After *imponebat* insert pro, P.

[13] *differretur*] differetur, E.

[14] *a dicta . . . et*] wanting in P.

[15] *de*] wanting in P.

provisa utilitate heredum suorum, terminos inter se distinguentes, certas mensuras possessionum suarum posuerunt, ad auferenda certamina posterorum. Nam hos terminos inter se de Melsa[1] posuerunt; videlicet, ab extrema parte aquilonali fossæ parci, a jactu unius securis versus aquilonem, usque ad Swynesholmum; et a Swynesholmo usque ad parvum Collesholmum; et a parvo Collesholmo usque ad veterem pontem in medio marisco juxta angulum bosci de Ruda. Et isti sunt termini inter Felsam et Rudam: ab isto ponte usque ad quercum in occidentali parte de Leveryklund, in cujus medio supereminet quidam monticulus, id est, terra antiquitus congesta in modum furni, ad eruditionem futuri populi; et ab illo monticulo in parte septentrionali juxta Tyryngholmum usque ad pontem qui vocatur pons Rudæ, sub quo posuerunt antiqui grandem lapidem in testimonium. Et isti sunt termini inter Melsam et Rudam: et inde indirectum usque ad Mapelstubb in Lumbercotes,[2] veniente quadam duplici fossa de marisco in transversum. Et sciendum quod duæ partes de Lumbercotes[2] pertinent ad Melsam. Et a Mapelstubb usque ad mediam partem de Seggesholmo, ubi vacca antiquitus humata est similiter in testimonium. Divisa inter Waghnam et Swynam: a Seggesholmo usque ad fraxinum quam Henricus de Vyrly succidit super Braunceholmum; et a media parte de Snoresholmo[3] super ripam de Hullo usque ad fossam comitis, sed communiter. Hac autem forma divisa sunt dominia villarum de Waghna et Rowth a manerio de Melsa, et ipsa Melsa a reliquis dominiis sibi contiguis et vicinis. Sed quia hæc divisæ[4] signa et testimonia a modernis[5] penitus ignorantur, restat ut de ipso solo dominio de Melsa, de quo nunc agitur, et de

Antiqua separatio.

Ancient mound.

f. 13.

Modern boundary.

[1] *de Melsa*] tunc temporis de loco nunc Melsa dicto, P.

[2] *Lumbercotes*] Lumbrecotes, P.

[3] *Snoresholmo*] Snuresholmo, P.

[4] *divisæ*] hæc divisa, P.

[5] After *modernis* insert hiis temporibus, P.

separatione ejus a dominiis aliis adjacentibus, sicut inpræsentiarum noscitur, disseratur. Nam vaccaria de Felsa parcella hujus dominii de Melsa extat manifesta. Sed utrum ipsa Felsa constructa fuerat [1] vel separata antequam monasterium nostrum sumpsit [2] exordium vel non, seu cujus tempore, fateor [3] me omnino [4] nescire.

Nova separatio.

Ipsius autem Melsæ divisio moderna [5] sic habetur. Primo ab australi angulo de Cryftynges [6] versus occidentem per le Parkdyk,[7] quæ dividit pasturas de Felsa et mariscum de Wele, deducens versus aquilonem 'in parte occidentali,' [8] usque ad Meynpytt, quæ pro parte dividit Melsam, Felsam et Rudam; [9] et per dictum Meynpytt, tendendo versus orientem, usque ad [10] viam quæ ducit versus Rudam; et de hinc paululum [11] versus aquilonem usque ad Foxbrygge; et sic per borealem finem de Bennerls et fines sellionum versus Whytkerram [12] de Ruda, ubi foramina quædam in terra [13] rotunda ad spatium trium pedum latitudinis [14] perfossa, quasi per jactum lapidis inter se distantia, in signum separationis inter Melsam et Rudam in hac parte, distinguuntur. Infra quæ foramina, versus capita sellionum, fossatum in solo nostro proprio de Melsa conficitur, ut ipsæ antiquæ divisæ seu foramina extra dictum fossatum per trium pedum spatium remaneant; ut, si quando in futurum dictum fossatum mundari debeat seu dilatari, in solo nostro proprio pro dicto fossato dilatando perfodamus.[15] Et sic per dictum fossatum seu foramina,[16] non tamen [17] æqua linea, usque

---

[1] After *fuerat* insert extructa, P.

[2] *sumpsit*] sumpsisset, P.

[3] *fateor*] feteor, MS.

[4] *me omnino*] omnino me, P.

[5] *moderna*] wanting in P.

[6] *Cryftynges*] an interlineation in P.

[7] *Parkdyk*] Parkedyk, P.

[8] *in . . occidentali*] wanting in P.

[9] After *Rudam* insert in parte occidentali, P.

[10] After *ad* insert alteram, P.

[11] *paululum*] pallulum in both MSS., in this and other instances.

[12] *Whytkerram*] Whitkerram, P.

[13] *in terra*] wanting in P.

[14] *latitudinis*] wanting in P.

[15] *Infra quæ foramina . . . . perfodamus*] wanting in P.

[16] *per . . foramina*] wanting in P.

[17] *non tamen*] tamen sed non, P.

ad Wythdyk; et hoc ex parte ejus[1] boreali. Et per dictum Wythdyk,[2] quod dividit in parte ejus superiori Rudam et Rystonam, et in hac parte inferiori Melsam et Arnalliam, tendendo versus austrum usque ad Monkdyk;[3] et in transversum de[4] Monkdyk versus[5] Mapelstubb in Lumbercottes,[6] per Ryelkerram; et hæc ex parte ejus[7] orientali. Et de dicto Mapelstubb versus occidentem usque ad prædictum angulum de Cryftynges, ubi præscriptam divisionem inchoavi, ex ejus parte australi. Dominium, videlicet, quadrum circuitum habens quasi quatuor miliarium,[8] agricultura, prato et pastura, dotatum, et bosco super hæc omnia eminente pulcherrime decoratum. Et ubi ipsum villa seu[9] manerium de Melsa fuerat situatum, extat modo grangia nostra quæ Northgrangia nuncupatur. Et, postquam ipsa commutatio dictorum maneriorum de Melsa et Bewyk fuerat perpetrata, dictus Johannes de Melsa miles, et post eum heredes sui quamdiu hereditarie sibi succedere poterant, apud Bewyk[10] morabantur.[11] Præfatus autem[12] Johannes de Melsa miles,[13] cujus patrimonium perprius Melsa erat,[14] genuit Robertum; qui genuit Johannem; qui genuit Godefridum; qui genuit Johannem; qui genuit Godefridum; qui genuit Johannem, qui sine liberis mortuus est; qui obiit[15] circa annum Domini 1377; cujus capitale manerium de Bewyk et patrimonium[16] ejus in Suttona, post ejus obitum, dominus Radulphus de Hastynges[17] comparavit. Sed nunc ad relationis[18] ordinem stilus est revocandus.

Description of the domain.

Site of the ancient vill of Meaux.

Descendants of Sir John Meaux.

Manor of Bewick.

---

[1] *parte ejus*] ejus parte, P.
[2] *Wythdyk*] Withdyk, P.
[3] *Monkdyk*] Munkdyk, P.
[4] After *de* insert le dicto, P.
[5] *versus*] usque ad, P.
[6] *Lumbercottes*] Lumbrecotes, P.
[7] *parte ejus*] ejus parte, P.
[8] *miliarium*] originally written *animalium*, and corrected, P.
[9] *seu*] vel, P.
[10] *apud Bewyk*] wanting in P.
[11] After *morabantur* insert, et isti domini de Bewyk successivi fuerunt, P.
[12] *autem*] wanting in P.
[13] *miles*] wanting in P
[14] *per . . erat*] erat Melsa, P.
[15] *qui obiit*] wanting in P.
[16] *patrimonium*] hereditatem, P.
[17] After *Hastynges* insert miles nescio quo pacto, P.
[18] *relationis*] narrationis, P.

IV. *De prima monasterii ædificatione* [1] *et monachorum inductione; et tenementis nobis datis per Willielmum Groos comitem, fundatorem nostrum, in Waghna, bosco de Ruda, Hotona et Eggetona.*[1]

Desire of the earl of Albemarle to substitute another site.

f. 13 *b*.

Cum autem, ut prædictum est, dictus Adam monachus locum monasterio construendo aptum elegisset, et ipsius loci commutatio nondum fuerat scripti munimento confirmata, elaborabat [2] dictus comes Willielmus le [3] Groos, in quantum potuit, ut dictus Adam monachus [4] locum alium, ubicunque sibi placeret, in dominio suo eligeret ad monasterium fundandum. Sed nequaquam hunc ab incepto proposito aliqualiter flectere prævalebat. Tandem ergo comes [5] locum ipsum cum omnibus pertinentiis suis Deo et Beatæ Virgini Mariæ, ad monasterium monachorum Cisterciensis ordinis ibidem faciendum, solenniter [6] conferebat. Fecit ergo ædificari quandam magnam domum, licet ex vili cemate, ubi nunc stabilitur pistrinum, in qua conventus adventurus, donec providentius pro eis ordinaretur, habitaret. Fecit etiam quandam capellam juxta domum prædictam, quæ modo dicitur camera cellerarii, ubi monachi omnes in inferiori solario postea [7] decubabant, et in superiori divina officia devotius persolvebant. Quibus nondum perfectis,[8] conventum monachorum de monasterio de Fontibus quinto kalendas [9] eductum in [10] locum prædestinatum kalendis Januarii [11] introduxit,

Buildings for first reception of the monks.

Introduction of monks from Fountains.

[1] *et monachorum . . . Eggetona*] et inductione monachorum cum domino Adam primo abbate in abbatiam, P.

[2] *elaborabat*] elaboravit, P.

[3] *le*] wanting in P.

[4] *monachus*] wanting in P.

[5] After *comes* insert, cum consensu et voluntate dicti domini Johannis de Melsa, P.

[6] *solenniter*] solempniter; the constant form of spelling in both MSS.

[7] *postea*] an interlineation in P.

[8] *perfectis*] perfectius ordinatis, P.

[9] After *kalendas* insert Decembris, P.

[10] After *in* insert dictum, P.

[11] *kalendis Januarii*] wanting in P.

atque,[1] ipsi conventui præscripto Adam monacho præfecto in abbatem,[2] locum ipsum præfatis abbati et monachis suisque successoribus[3] relaxabat. Deinde cœperunt dicti abbates[4] et monachi ex operibus manuum suarum victum quærere quotidianum,[5] in sudore vultus sui pane suo vescentes, et in sanguine suo vineam Domini Sabaoth complantantes. Confluebant ergo ad eos undique conprovinciales, ad coadjuvandum quidam, quidam vero ad conversionem. Stolidus enim populus[6] gentem admirabatur cucullatam quibusdam temporibus divinis obsequiis insistentem, et aliis temporibus operibus rusticanis occupatam.[7] Cœperunt deinde dicti monachi[8] in ædificiis et necessariis quotidie proficere; et indies eorum numerus cœpit augeri, devotis conprovincialibus manus eis porrigentibus adjutrices. [9] Porro idem venerabilis comes cœpit dictorum monachorum profectibus congaudere; et, in augmentum divini cultus, dedit eis boscum de Ruda, quem pridem cum Alano de Scrutevylla pro lx. acris terræ arabilis in Aldburgho, eo magis valentibus, commutavit. Quicquid etiam habuit in Waghna de patrimonio proprio et de patrimonio archiepiscopi, et ecclesiam ejusdem villæ, ac Petrum de Waghna militem suum, et tenementa ipsius, ita tamen quod ipse Petrus esset attendens dictis monachis de singulis servitiis suis, donec idem comes præfato Petro changiam ad valitudinem terræ suæ conferret, dictis[10]

Manual labours of the monks.

Confluence of people of the country.

Donations of the earl of Albemarle.

Boscus de Rowth.

Waghna.

---

[1] *atque*] et, P.

[2] After *abbatem* insert kalendis Januarii, P.

[3] After *successoribus* insert prius collatum, P.

[4] *abbates*] abbas, P.

[5] *quotidianum*] cotidianum, in this as in other instances in both MSS.

[6] After *populus* insert ipsius insulæ, P.

[7] After *occupatam* insert, Nam antea in illa insula monasteria nulla fuerunt, P.

[8] *dicti monachi*] wanting in P.

[9] In MS. P. this is the commencement of the fifth chapter, the title to which is "De terris datis nobis per "Willielmum Groos fundatorem "nostrum in bosco de Ruda, in "Waghna, in Hotona, in Whitbystrand, et in Eggetona."

[10] *dictis*] sæpedictis, P.

monachis in puram et perpetuam eleemosynam est largitus, ut ipse Petrus, occasione dictæ changiæ, eisdem[1] monachis ipsam terram suam in Waghna postea erogaret. Sed tamen prædictum Petrum aut ipsius tenementa non voluerunt aliqualiter obtinere, donec post 99 annos alter Petrus, cujus prædictus Petrus avus fuerat, in sua ultima senectute se fieri monachum postulavit et obtinuit;[2] et tunc, divisa hereditate, quicquid sibi competebat eisdem monachis relaxavit; ut in sequentibus, tempore domini Michaelis abbatis octavi, referetur. Ecclesiam etiam[3] de Waghna multis adversantibus causis[4] nunquam possidebant: cujus quidem[5] clamium archiepiscopo Eboracensi tandem[6] relaxabant, sicut in tempore domini Ricardi abbatis 7 constabit postea manifestum.[7] Idem etiam comes dedit dictis monachis tresdecim acras terræ et pasturam tresdecim vaccis in Hotona in Whytbystrand, et heremitorium Sancti Leonardi juxta Eggetonam in Whytbystrand, in perpetuam eleemosynam. Sed si dictæ acræ terræ, pastura et heremitorium, unquam in possessione dictorum monachorum persistebant, vel si possessa qualiter fuerunt[9] alienata, hiis diebus minime reperitur.

Hotona.[8]

Eggetona.

---

[1] *ut . . . eisdem*] occasione cujus changiæ ipse Petrus dictis, P.

[2] *obtinuit*] optinebat, P.

[3] *etiam*] insuper, P.

[4] *adversantibus causis*] causis adversantibus, P.

[5] *quidem*] wanting in P.

[6] *tandem*] postea, P.

[7] After *manifestum* insert, Tempore etiam hujus abbatis primi, Henricus archiepiscopus Eboracensis alias terras dictis monachis in Waghna concedebat, sicut in capitulo [blank] proximum sequente apparebit, P.

[8] After *Hotona* insert in Whitbystrand, P.

[9] *fuerunt*] fuerant, P.

V.[1] *De terris datis nobis per eundem comitem in Saltagh; de libero*[2] *passagio apud Pagulam; et uno*[3] *tenemento in Hedona.*

Et cum dictus comes fundator noster[4] hæc dictis monachis[5] contulisset, quia terram dicti Petri, militis, ipsi monachi nondum habebant, et ipsæ[6] Hotona et Eggetona ab ipso monasterio nostro non prope distabant, cogitabat[7] possessiones dictorum monachorum[8] ampliare.[9] Unde quandam pasturam super Humbriam quæ dicitur Saltagh et Newland, et unam carucatam terræ arabilis adjacentem[10] in Kayngham,[11] dedit monasterio. Monachi tamen prædicti[12] sexaginta marcas dederunt eis qui sibi in illa terra jus, immerito tamen, sicut in sequentibus liquet, vindicabant. Osbertus siquidem vicecomes quondam opinatissimus sacerdos fuit, et a rege Henrico primo vicecomes Eboracensis et Lincolniensis schirarum constitutus. Hic a multis comitibus et baronibus Angliæ multas terras acquisivit[13] propter servitium suum, et quia familiaris regis erat. Inter quas, a comite Albemarliæ qui tunc erat[14] impetravit Kayngham in Holdernesia, et in Lyndesay Totele et ea retinebat. De hiis quidem terris, dedit prædictus Osbertus tribus militibus quatuor carucatas terræ libere de ipso tenendas, duas videlicet Umfrido de Kayngham, et unam carucatam Bernario de Haburre in marisco de Kayngham.

Further donations of the earl of Albemarle. f. 14.

Saltagh.

Kayngham.

History of the property.

---

[1] This is the sixth chapter in MS. P.

[2] *de libero*] in, P.

[3] *uno*] interlineated in P.

[4] *fundator noster*] noster fundator, P.

[5] *dictis monachis*] nostro monasterio, P.

[6] *ipsæ*] ipsa, P.

[7] *cogitabat*] cogitavit, P.

[8] *possessiones . . . monachorum*] nostras possessiones, P.

[9] *ampliare*] amplificare, P.

[10] *adjacentem*] adjacens, E.

[11] *adjacentem in Kayngham*] ibidem, P.

[12] *prædicti*] wanting in P.

[13] *acquisivit*] adquisivit, the form of spelling constantly observed in both MSS.

[14] *erat*] fuit, P.

Et Fulcherio de Roostona dedit illam carucatam terræ quam dictus comes nobis dedit; quam videlicet Askyllus pater Willielmi de Heduna, qui fuit nativus dicti Fulcherii, de eodem Fulcherio tenuit.[1] Et sciendum quod terram ipsam de le[2] Newland prædictus Umfridus de Kayngham, assensu et donatione prædicti Osberti de Humbria, acquisivit, et eam fossato circumcingi fecit; et ipsam terram de Newland de præfato Osberto vicecomite tenuit quamdiu ipse[3] Osbertus vixit. Post cujus vero mortem venerunt filii ejus, videlicet Willielmus Turneiant et Ricardus. Et, quoniam filii sacerdotis fuerant nec hereditatem clamare poterant, pacti sunt se regi Henrico dare pecuniam, ut permitteret eos terras quæ fuerunt patris eorum possidere. Et, cum partim regi dedissent et de residuo rex ab eis fidejussores exigeret, nec invenire potuissent, omnes prædictæ terræ ex hac causa in manibus regis remanserunt. Tunc Stephanus comes Albemarliæ, pater dicti Willielmi comitis,[4] redemit terras hereditatis suæ de manu regis Henrici, et cassatæ sunt omnes donationes illæ terrarum quas Osbertus vicecomes vel illi qui de ipso tenuerant alicui conferebant. Similiter et alii comites et barones fecerunt de quibus Osbertus aliquid tenuerat. Ab illa enim die et deinceps nec Askillus prædictus, nec Willielmus filius ejus de Heduna, nec Simon Willielmi filius, nec aliquis heredum[5] suorum, præfatam carucatam terræ de Saltagh vel Neweland habuerunt, quæ postea dictis monachis in puram eleemosynam collatæ fuerunt. Sed si præfatæ lx. marcæ præscriptis Willielmo et Ricardo filiis Osberti, aut militibus præscriptis, seu[6] præfatis Askillo et Willielmo,[7] in dictis

---

[1] After *tenuit* insert, aliquando tempore quoquomodo, P.

[2] *le*] la, P.

[3] *ipse*] idem, P.

[4] *pater . . . comitis*] wanting in P.

[5] *heredum*] prædecessorum, P.

[6] *seu*] aut, P.

[7] After *Willielmo* insert, de Heduna filio suo, P.

terris jura clamantibus, aut omnibus seu alicui eorum fuerunt[1] persolutæ, penitus ignoratur. Hoc tamen scitur, quod a solis heredibus prædicti Askilli, pro xii. marcis et dimidia, quietam clamationem ipsius terræ ceperamus, sicut in tempore Philippi abbatis 2 postea referetur.[2] Quibus quidem[3] lx. marcis,[4] licet immerito, persolutis, grangiam unam ibidem apud Saltagh incepimus ædificare. Idem ergo Willielmus comes[5] fundator noster confirmationem domini regis Stephani super omnibus præmissis nos fecit habere. Postea vero, idem comes dedit nobis aliam terram in eodem marisco de Kayngham; quam quidem[6] successores monachorum tunc existentium, quia firmam quam comiti debuerunt per aliquot annos retrahendo[7] non reddiderant,[8] merito perdiderunt. Sed quanta fuerat ipsa terra ignoratur. Post cujus comitis mortem, Willielmus de Fortibus comes Albemarliæ, qui filiam Willielmi comitis prædicti Hawisiam,[9] quia heredem masculum non habuit, duxerat in uxorem, duobus fratribus, Willielmo scilicet Pedy et Henrico, qui fuerunt de progenie dicti Askilli, centum acras terræ in præfato marisco concessit, pro centum solidis annuis; de quibus xxxv. acras et totum quod alter ipsorum ibidem habuit nos tenemus perpetuas; sicut in tempore Alexandri abbatis 4[10] referetur. Postea vero quam eandem grangiam de Saltaghe ibidem inceperamus, propter frequentes[11] Humbriæ inundationes fluctuosas, non modicam portionem terræ versus prædictam grangiam consumentes, eandem grangiam in locum

A grange at Saltah.

Confirmation from king Stephen.

Other land in the marsh of Kayingham given by the earl of Albemarle.

f. 14 b.

The grange moved from Old or West Saltah.

---

[1] *omnibus . . . fuerunt*] ipsorum singulis fuerant, P.

[2] *sicut . . . referetur*] interlineated in P.

[3] *quidem*] tamen, P.

[4] After *marcis* insert ut prædicitur, P.

[5] *Willielmus comes*] comes Willielmus, P.

[6] *quidem*] quidam, P.

[7] *retrahendo*] celando, P.

[8] *reddiderant*] reddiderunt, P.

[9] *Hawisiam*] Hawisam, P.

[10] After *abbatis* postea erased, P.

[11] *frequentes*] frequentas, P.

interiorem, ubi nunc situatur, fuerat transmutata; sicut in tempore domini Willielmi abbatis 9 postea referetur. Locus enim de quo prædicta grangia translata fuit[1] Aldsaltaghe vel Westsaltaghe[2] nuncupatur; contra quem locum, licet Humbria ibidem terram perprius consumpsisset,[3] terra jam[4] paulatim recrescere cœpit. Præscriptus etiam[5] Willielmus le Groos comes,[6] fundator noster, dedit nobis liberum et quietum passagium apud Pagulam, quatinus cum omnibus rebus nostris propriis in eundo et redeundo libero passagio frueremur.[7] Dedit etiam nobis quandam mansuram in Hedona, ut, in eundo ad Saltagh et dictum passagium et inde redeundo, ibidem promptum hospitium haberemus. Quam etiam mansuram idem abbas Adam cuidam Roberto filio Benedicti et Sapientiæ uxori suæ, filiæ Haldenæ,[8] cui jure hereditario prædicta mansura pertinebat, reddidit,[9] quatinus eam in feodo et hereditate rehaberent, et eam de ecclesia nostra ipsi et justi eorum successores tenerent, ut in ea hospitium nostrum congrue et honorifice, ad opus fratrum nostrorum euntium et redeuntium, haberemus. Quæ quidem mansura ad opus nostrum[10] iterum est reversa.

Grant of free passage at Paul. Pagula.

Hedona.

A dwelling house at Hedon.

---

[1] *de . . . . translata fuit*] in . . . . ut prædicitur, fuerat situata, P.

[2] After *Westsaltaghe* insert, ab omnibus eundem noscentibus, P.

[3] *licet . . . consumpsisset*] inter ejus defensam et Humbriam hiis diebus, P.

[4] *jam*] wanting in P.

[5] After *etiam* insert comes, P.

[6] *comes*] wanting in P.

[7] After *frueremur* insert, Sed tamen, cum passagium nostrum ibidem frequentamus, solvimus pro passagio ut moris est aliorum, P.

[8] *Haldenæ*] Halsdenæ, P.

[9] *reddidit*] retradebat, P.

[10] After *nostrum* insert ut creditur, P.

VI.[1] *De genealogia nobilium*[2] *comitum Albemarliæ, fundatorum nostrorum.*

Sed, quia ipse Willielmus le Groos comes Albemarliæ noster fundator fuit, ut præfertur, restat nunc[3] de ejus antecessoribus ejusque[4] heredibus præclaris, comitibus Albemarliæ et dominis de Holdernesse,[5] paulisper attendere, quos breviter intenditur memoriæ commendare. Comes quondam Campaniæ, nepos regis Francorum, habebat quendam filium, militem egregium, nomine Odonem. Qui, propter homicidium cujusdam magnatis terræ illius, inde fugiens, ad Willielmum Nothum, qui fuit dux Normanniæ et postea rex Angliæ, pervenit. Porro, coadjuvante dictum Odonem archiepiscopo Rothomagensi erga ipsum regem Willielmum, dedit ei præfatus rex sororem suam in uxorem. Postquam autem celebratæ sunt nuptiæ, Odo rogavit eundem archiepiscopum ut suggereret regi dare sibi unde uxorem suam alere posset ; et exposuit ei causam quare de terra sua jampridem fugisset.[6] Dedit ergo[7] rex dicto Odoni insulam de Holdernesse. Et ipse idem archiepiscopus dedit eidem Odoni civitatem Albemarliæ, ut in expeditionibus esset ejusdem archiepiscopi signifer, cum decem militibus. Dederat autem præfatus rex dictam insulam de[8] Holdernesse prius[9] militi cuidam valde probo et in armis probato, qui cum ipso in Angliam venerat, Drugoni de la Bouerer, Flandrensi, qui construxit castellum de Skypse.[10] Habuit autem idem Drugo uxorem quandam, regis cognatam, quam omine infausto interemit. Post cujus

Genealogy of the earls of Albemarle, lords of Holderness.

[1] The seventh chapter in P.

[2] *nobilium*] præclarorum, P.

[3] After *nunc* ut in E.; erased in P.

[4] *ejusque*] et suis, P.

[5] *dominis de Holdernesse*] omitted in P.

[6] After *fugisset* insert, Ad suggestionen ergo archiepiscopi, P.

[7] *ergo*] idem, P.

[8] *dictam insulam de*] præscriptam, P.

[9] *prius*] perprius, P.

[10] *Skypse*] Skypsee, P.

necem,[1] venit dictus Drugo[2] ad regem, simulans se velle cum uxore sua in Flandriam reverti; et[3] petiit ab ipso aliquantam pecuniam sibi dari. Accepta ergo a rege pecunia, festinavit ad mare. Cujus nefandum[4] factum et fictum negotium cum rex cognovisset, misit post illum ut comprehenderetur. Sed ipse denuo non reversurus transfretavit. Data est ergo Odoni de Campania, qui habuit sororem regis uxorem, Holdernesia, sicut dictum est; quæ valde sterilis et infructuosa erat eo tempore, nec gignebat nisi avenam.
f. 15. Cumque Odoni uxor sua filium peperisset, quem vocavit Stephanum, petiit a rege ut daret ei terram ferentem frumentum, unde alere posset nepotem suum. Dedit ergo ei rex villam de Bytham cum pertinentiis, et alias possessiones plurimas. Porro filius Stephani, filii Odonis,[5] fuit Willielmus le Groos prædictus,[6] fundator noster. Et ipse Willielmus le Groos accepit uxorem Ceciliam nomine, filiam Willielmi filii Dunnekan, qui fuit filius regis Scociæ Malcolmi et frater regis David. Per quam Ceciliam dictus Willielmus le Groos et heredes sui[7] comites Albemarliæ[8] jure heredetario Cravennam possidebant. Ex qua Cecilia dictus Willielmus accepit unam filiam, nomine Hawisiam. Ipse quidem Willielmus le Groos comes, post fundationem monasteriorum Sancti Martini de Auxiaco[9] prope Albemarliam, de ordine Cluniacensi, et Sanctæ Mariæ de Thorntona, regularium canonicorum de ordine Sancti Augustini, et duorum monasteriorum de Valle Dei[10] et de Melsa, monasterio videlicet nostro prædicto,[11] de ordine Cisterciensi, vixit 29 annis et apud

William le Gross, founder of Meaux.

[1] *Post . . necem*] wanting in P.
[2] *dictus Drugo*] ergo, P.
[3] *et*] wanting in P.
[4] *nefandum*] infaustum, P.
[5] *filii Odonis*] wanting in P.
[6] *prædictus*] dictus, P.
[7] *et heredes sui*] interlineated in MS.
[8] *Albemarliæ*] wanting in P.
[9] St. Martin d'Auchy or d'Aumale, diocese of Rouen.
[10] After *Dei* insert videlicet, P.
[11] *monasterio . . prædicto*] nostro prædicto monasterio, P.

Thorntonam est tumulatus. [1] Et cum ipse belliger et dux exercitus temporibus requisitis extitisset, et in mari transfretando tempestates nocturnas et repentinas ei suisque naufragium minantes sæpe perpessus fuisset, eisdem tempestatibus ingruentibus, noctem usque ad ejus mediam sub spe insomnem deducebat. Media autem nocte irruente, quia monachi sui Sancti Martini et canonici sui de Thorntona ad nocturnas vigilias surgere consueverant, sub confidentia precum ipsorum monachorum et canonicorum, spretis tempestatibus, securius dormiebat. Circa gallicantum quidem, peractis monachorum et canonicorum prædictorum vigiliis, cum evigilaret sub confidentia orationum monachorum de Valle Dei et de Melsa, qui ipsa hora noctis ad suas vigilias etiam surgere festinarunt, spretis iterum tempestatibus, sive dormiendo sive vigilando, diem securius expectabat.[1] Hawisia vero filia ipsius Willielmi,[2] post mortem patris sui, data est per regem Angliæ, qui temporibus illis exstiterat,[3] nobili viro Willielmo de Mandavilla. Sed, ipso mortuo sine herede ex ipsis [4] procreato, data est iterum dicta Hawisia Baldewino de Betoyn comiti Insulæ, de qua [5] accepit unam filiam tantum. Quæ filia maritata mareschallo Angliæ tunc exsistenti, prole non producta, animam Deo corpus terræ commendabat. Mortuus est etiam ipse Baldewinus de Betoyn; et Hawisia, per præceptum domini regis, accepit maritum Willielmum de Fortibus primum, et habuit ex ea Willielmum de Fortibus secundum. Qui, habens uxorem,[6] accepit ex ea [7] Willielmum de Fortibus tertium. Qui duxit uxorem, Isabellam nomine, filiam comitis Insulæ et Devoniæ,[8] ex qua filios et

Is protected in storms at sea by the prayers of monks.

The family of De Fortibus.

[1] This entire passage, from *Et cum* to *expectabat*, is wanting in P.

[2] *Willielmi*] wanting in P.

[3] *exstiterat*] existebat, P.

[4] *ex ipsis*] de corpore suo, P.

[5] *qua*] wanting in P.

[6] After *uxorem* insert, Avelinam nomine, filiam nobilis viri Ricardi de Monfichet, P.

[7] After *ea* insert filium, P.

[8] *et Devoniæ*] wanting in P.; an insertion in E.

filias procreavit. Quarum una sepulta est in presbyterio nostro, et alii diversis in locis sine heredibus ex eis procreatis.[1] Sed una earum, Avelina nomine, quæ sola tunc[2] superstes, data est Edmundo filio regis Henrici tertii in uxorem. Willielmus vero de Fortibus tertius mortuus est. Similiter et Avelina filia sua et heres, uxor Edmundi supradicti, obiit sine herede aliquo de corpore suo procreato. Et sic, ob defectum heredum, fuit[3] comitatus Albemarliæ et honor de Holdernesse seisiti in manus domini regis.[4] Sed tamen dominium de Holdernesse[5] reges succedentes[6] nunc uni nunc alteri, ad terminum vitæ suæ,[7] pro libitu concesserunt. [8]Tandem rex Ricardus secundus a conquæstu, xii. die Junii, anno regni sui xiii., dedit dictum dominium de Holdernesse, cum omnibus membris, feodis militum, advocationibus ecclesiarum, abbatiarum, prioratuum, et aliis pertinentiis suis, in quocunque loco et in quocunque modo eidem spectantibus, domino Thomæ duci Gloucestriæ, comiti de Essex et de Bokyngham, constabulario Angliæ, ac filio regis Edwardi tertii a conquæstu, avunculo suo; quod dominium Anna regina tenuit ad terminum vitæ suæ; tenendum dicto Thomæ duci et heredibus de corpore suo exeuntibus, per servitia inde debita et consueta, imperpetuum, in valorem sexcentarum librarum per annum, in partem solutionis mille librarum annuarum, per dictum regem eidem duci domino Thomæ, pro statu suo comitis Bukingham honorabilius manutenendo, concessarum. Dicta ergo Anna regina, circa festum Pentecostes, anno Domini 1394, et dicti regis 17, Deo spiritum commendante, dictus

The earldom of Albemarle and honor of Holderness fall to the crown.

Holderness granted to Thomas, duke of Gloster.

f. 15 *b*.

[1] After *locis* insert, sine heredibus procreatis, P.

[2] After *tunc* insert erat, P.

[3] *fuit*] fuerunt, P.

[4] After *regis* insert, Holdernesse ergo usque in præsens pertinet coronæ regiæ, P.

[5] *tamen . . . Holdernesse*] ejus dominium, P.

[6] *succedentes*] succedendes, E.; pro temporibus suis existentes, P.

[7] *terminum . . suæ*] vitæ terminum, P.

[8] The entire passage, from *Tandem* to *adeptus*, is omitted in P.

dominus Thomas dux possessionem dicti dominii de Holdernesse continuo est adeptus.[8] Omnes quidem [1] comites præscripti, a prima fundatione nostra usque ad Willielmum de Fortibus tertium, et idem Willielmus de Fortibus tertius,[2] omnia terras et tenementa quæ dicti monachi de Melsa suis temporibus possidebant, eis in perpetuam eleemosynam [3] confirmaverunt.

VII.[4] *De terris datis nobis in Waghna per Henricum Eboracensem archiepiscopum, cum passagio fluvii de Hullo; et de aliis terris in Suttona et Gaunestede.*

Henricus Eboracensis archiepiscopus, qui prius fuerat abbas de Fontibus, dictus Henricus Mordak,[5] contulit eidem monasterio nostro omnes terras suas, videlicet, duas carucatas terræ cum pertinentiis in Waghna, et passagium fluvii de Hullo; et cartam confirmationis capituli Eboracensis super hiis nos [6] fecit habere. Ipsæ quidem duæ carucatæ terræ fuerunt terræ ipsæ quas dictus [7] Willielmus le [8] Groos comes Albemarliæ, fundator noster, ut creditur, nobis dedit in carta sua de terris de Waghna, terras de patrimonio archiepiscopi nominando, [9] quas idem comes in feodo tenebat de archiepiscopo ibidem.[9] Sed archiepiscopus ipse postea easdem terras, non quasi [10] confirmando sed quasi sub [11] originali dono, nobis concedebat, tanquam antea de ipsa terra aliud donum non fuisset. Cujus facti

Lands in Waghen granted by Henry Mordak, archbishop of York.

Waghna. And passage of the river Hull.

The same lands granted by the earl of Albemarle.

---

[1] *Omnes quidem*] Hii etiam omnes, P.

[2] *a prima . . . tertius*] wanting in P.

[3] *in . . eleemosynam*] wanting in P.

[4] Chapter VIII. in P.

[5] *dictus . . Mordak*] wanting in P.

[6] *nos*] eos, P.

[7] *dictus*] wanting in P.

[8] *le*] wanting in P.

[9] *quas . . . ibidem*] Ut creditur ergo, idem comes ipsas terras in feodo de archiepiscopo tenebat, P.

[10] *non quasi*] non nobis eas quasi, P.

[11] *sub*] wanting in P.

assertionem rei veritas approbare videtur; præcipue cum, in toto territorio de Waghna, terra nulla nisi tantum ipsæ duæ carucatæ terræ de feodo archiepiscopi habeatur. Cujus tamen Henrici archiepiscopi concessionem Willielmus archiepiscopus, successor ejusdem, in domo nostra capitulari, per cartam suam nobis confirmavit. Cujus tamen successor Rogerus archiepiscopus, cum esset legatus domini papæ et justitiarius domini regis,[1] sine judicio et justitia, præfatos monachos[2] terra illa spoliavit et multas eis molestias intulit; ita quod demum[3] idem Adam abbas,[4] eo quod non potuit sustinere ipsius archiepiscopi gravamina, prædictam terram, cum passagio fluvii de Hullo, cum pertinentiis, sursum reddidit, cum omnibus cartis illius terræ[5] præter duas, [et], inscio conventu et omnino reclamante, relaxavit.[6] Cartæ autem originales, de concessione, videlicet, Henrici archiepiscopi et confirmatione capituli Eboracensis de eadem concessione, duplices habebantur, quarum singulæ cum[7] carta Willielmi archiepiscopi[8] eidem Rogero archiepiscopo tradebantur; sed[9] una carta originalis de donatione Henrici archiepiscopi, et alia de confirmatione capituli, in monasterio nostro,[10] ut Deus disposuit, fuerant[11] reservatæ. Quæ cartæ, cum ab ipso Rogero archiepiscopo receptæ fuissent,[12] in ignem projectæ protinus combustæ fuerunt.[13] Unde dictus Rogerus archiepi-

The lands resumed by archbishop Roger.

Duplicate charters held by the monastery of the first grant and the confirmation by the chapter of York.

One of the copies given up to arch-

---

[1] After *regis* insert, in provincia Eboraci, P.

[2] After *monachos* insert tunc existentes, P.

[3] After *demum* insert contigit, P.

[4] *idem Adam abbas*] ipsum Adam abbatem, P.

[5] *sursum .... terræ*] tantummodo sursum redditione omnium cartarum, P.

[6] *relaxavit*] dicto archiepiscopo relaxasse, P.

[7] *cum*] et, P.

[8] After *archiepiscopi* insert cum aliis, P.

[9] *sed*] et, D.

[10] After *nostro* insert fuerant, P.

[11] *fuerant*] wanting in P.

[12] *cum . . . fuissent*] Rogero archiepiscopo traditæ, cum ab ipso fuissent receptæ, P.

[13] *combustæ fuerunt*] sunt combustæ, P.

scopus,[1] remordente se aliquantulum[2] conscientia sua, dictis monachis caritative triginta marcas conferebat argenti, ne dictum monasterium nostrum ultra modum damnificaretur.[3] Ignorabat tamen quod carta aliqua de ipsa terra in dicto monasterio nostro fuerat reservata.[4] De ipsis autem triginta marcis, et de aliis triginta marcis quas dicti monachi pro lana habuerunt, emerunt pacem ab hiis qui jus sibi vindicabant in terra de Saltaghe.[5] Postea vero dicti monachi traxerunt in causam præfatum Rogerum archiepiscopum super prædicta terra de Waghna et passagio de Hullo, cum pertinentiis, coram judicibus delegatis a papa Alexandro. Sed tunc minime prævalentes manserunt terra illa multis diebus et annis spoliati. Tamen,[6] post multum temporis, itidem terra illa et passagium fuerunt recuperata,[7] ut in sequentibus tempore Alexandri abbatis 4 apparebit. De residuis autem terris ibidem, quas necdum habebamus[8] et quæ nobis postmodum[9] collatæ fuerunt, in suis temporibus postea referetur. Interea dabantur nobis duæ mansuræ in Suttona; pro quibus dominus Sayerus[10] de Suttona primus dedit nobis in escambium unam alteram mansuram in territorio de Suttona, vocatam Herveyscroft,[11] cum pastura xl. vaccis cum vitulis suis, in occidentali marisco de Suttona. Quod quidem escambium Willielmus, filius et heres dicti Sayeri,[12] nobis imperpetuum confirmavit. Cujus frater Ricardus[13] dedit

bishop Roger, and burnt by him; the other reserved.

Archbishop Roger gives the monastery 30 marks in compensation for the lands.

f. 16.

They, however, subsequently sue him for them.

Suttona.

Herveyscroft in Sutton.

[1] *archiepiscopus*] wanting in P.

[2] *aliquantulum*] aliquatenus, P.

[3] *damnificaretur*] dampnificaretur, both MSS.

[4] *carta aliqua . . . . reservata*] dictus abbas cartam aliquam de dicta terra penes se in dicto monasterio reservabat, P.

[5] After *Saltaghe* insert, Quæ in præsentiarum, præter damnificationem per aquas Humbriæ, pacifice retinetur. P.

[6] *Tamen*] Sed tamen, P.

[7] *terra . . . recuperata*] fuerunt recuperatæ, P.

[8] *habebamus*] obtinebamus, P.

[9] *postmodum*] postea, P.

[10] *Sayerus*] Saierus, P.

[11] *Herveyscroft*] Hyrveyscroft, P.

[12] *Sayeri*] Saieri, P.

[13] After *Ricardus* insert, filius dicti Saieri, P.

Gaunstede. nobis unam bovatam terræ in Gaunstede; quæ postea fuit alienata, sicut in sequentibus, tempore Thomæ abbatis 3, apparebit. Cartæ autem illæ per quas dictus Sayerus[1] fecit escambium pro 2 mansuris prænotatis et pastura dictis xl. vaccis cum vitulis suis, ac cartæ per quas præfatas duas mansuras et terram in Gaunstede[2] acquirebamus,[3] apud nos non reperiuntur. Sayerus[4] iste primus genuit Willielmum; qui genuit Amandum; qui genuit Sayerum;[4] qui genuit Amandum, qui obiit novicius apud nos, et Sayerum,[4] qui genuit Saierum;[4] qui genuit Johannem primum; qui genuit Johannem secundum, Willielmum et Thomam. Thomas autem qui ultimo obiit genuit filias tres, quarum prima, Constantia, desponsata est domino Petro de Malo-lacu.[5] Isti autem supradicti, non tamen omnes, diversis vicibus et temporibus diversa feoffamenta in Suttona nobis fecerunt, prout in suis temporibus erit declaratum.

Charters not forthcoming.

Genealogy of family of Sutton.

VIII.[6] *De grangia de Hayholmo et genealogia feoffatoris nostri.*

Hayholmus.

Hayholm manor granted by Robert Scurres, a novice of the monastery.

Robertus quoque de Scurres dedit nobis, cum se ipso, unam carucatam terræ, videlicet totum[7] holmum quod est inter Levenam et Brystylliam, cum suis pertinentiis, ab omni servitio liberam et solutam; ubi nunc constructum est manerium nostrum quod Hayholme nuncupamus.[8] Ipse autem Robertus, apud nos factus novicius, secundus fuit qui in monasterio nostro[9] in noviciatu est defunctus. Cujus donationem Willielmus, frater et heres suus, nobis confirmabat; nosque quietos

[1] *Sayerus*] Saierus, P.

[2] *et . . Gaunstede*] wanting in P.

[3] After *acquirebamus* insert, et carta ipsa de Gaunestede, deletæ seu ablatæ, P.

[4] Saierus and Saierum, P.

[5] *quarum . . . Malo-lacu*] patris sui heredes, P.

[6] Chapter IX. in P.

[7] After *totam* insert suum, P.

[8] *nuncupamus*] nuncupatur, P.

[9] *in . . nostro*] inter nos, P.

A.D. 1150–1160

Confirmed by his brother William,

clamans de forinseco servitio regis et comitis, quod sibi et heredibus suis pro dicta terra facere debebamus, ut omnino essemus attendentes erga comitem et heredes suos de prædicto forinseco servitio imperpetuum; ita quod de se et heredibus suis de omnibus sæcularibus servitiis quibuscunque quieti imperpetuum maneamus.[1] Quod servitium postea Hawisia, filia et heres præscripti Willielmi Groos comitis,[2] et[3] Baldewinus de Betoyn vir suus, cum omnibus servitiis cæterarum terrarum quas de eis[4] tenebamus, in perpetuam eleemosynam nobis relaxabant. Et, quia præfatus Willielmus de Scurres sine herede de corpore suo[5] procreato decedebat, hereditas ad Matildem sororem ipsorum Roberti et Willielmi est jure hereditario devoluta.

and by William's daughter, Matilda de Bray,

Quæ Matildis et Turgisius de Bray maritus suus ipsam eleemosynam nobis confirmaverunt, et ut ipsi de omni servitio quod pertinet ad wardam castri de Skypse nos acquietarent fideliter promiserunt; ad quos[6] etiam Robertum, Willielmum et Matildem, dominium villæ de Rystona pertinebat. Et quia ipsa Matildis sine herede corporis sui decedebat, dominium de Restona descendebat ad Walterum de Scurres, filium Ricardi de Scurres patrui sui.

and by her cousin, Walter Scures.

Qui et ipse Walterus de Scurres et dominus Robertus de Scurres, miles, filius suus, eandem terram de Hayholmo nobis iterum in perpetuam eleemosynam confirmabant.

Genealogy of Scures, lord of Riston.

Quorum quidem genealogia in scriptis sic legitur exarata. Asketillus[7] Scurres fuit dominus de Restona; qui duos filios genuit,[8] Alanum videlicet et Ricardum. Alanus autem[9] genuit præscriptum Robertum feoffa-

f. 16 b.

---

[1] *maneamus*] maneremus, P.

[2] After *comitis* insert Albemarliæ, fundatoris nostri, P.

[3] *et*] ac, P.

[4] *eis*] eorum dominio, P.

[5] *corpore suo*] se, P.

[6] *quos*] quas, in both MSS.

[7] After *Asketillus* insert de, P.

[8] *genuit*] genuerat, P.

[9] After *autem* insert frater senior, P.

A.D. 1150–1160. torem nostrum, Willielmum et Matildem.[1] Ricardus autem, frater junior, genuit Walterum. Et quia præfati Robertus, Willielmus et Matildis, sine heredibus de se procreatis decesserunt, hereditas eorum ad dictum Walterum, filium Ricardi patrui sui, descendebat. At ipse Walterus genuit dominum Robertum de Scures, militem; qui dedit domino Roberto de Hylyhard[2] seniori quicquid habuit in[3] Restona. Qui quidem Robertus de Hylyhard[4] emit terras in Restona, quas Matheus de Rowtona de nobis tenebat per servitium militare. De quibus terris tempore[5] Alexandri abbatis 4 postea referetur. Ipse autem Robertus de Hylyhard genuit alium Robertum, qui nobis de valore maritagii sui pro dictis terris quæ de nobis tenentur[6] in Restona satisfaciebat, ut iterum postea referetur.

The estate of Riston conveyed to Sir Robert Hildyhard.

Ipse autem Robertus junior genuit Thomam. Cujus Thomæ terras de feodo nostro in Restona, dum infra ætatem exstiterat, usque ad ejus legitimam ætatem, ad firmam pro xxxvi. solidis annuis dimittebamus. Ipse autem Thomas genuit duas filias, Katerinam[7] et Ceciliam; ad quam Katerinam Restona pertinebat; de qua dominus Petrus de Nuttylle[8] miles[9] genuit Petrum qui nunc est, qui villam de Restona,[10] ex sorte hereditatis matris suæ, retinet in præsenti.

Descent of the property to Sir Peter Nuthill, husband of Katherine Hildyhard.

---

[1] *Willielmum et Matildem*] Willielmum fratrem suum ac Matildem sororem eorundem, P.

[2] *Hylyhard*] Hylderhard, P.

[3] After *in* insert villa de, P.

[4] *Hylyhard*] Hyldeyhard, P.

[5] After *tempore* insert domini, P.

[6] *quæ . . tenentur*] wanting in P.

[7] After *Katerinam* insert videlicet, P.

[8] *Nuttyll*] Nuthyll, P.

[9] After *miles* insert, ipsam secundam suam ducens uxorem, Petrum filium suum secundum, ipsius Katerinæ heredem, procreavit. At ipse Petrus de Nuthyll junior ipsam Restonam, P.

[10] *genuit . . . Restona*] wanting in P.

IX.[1] *De molendino super Hullo in Cotyngham, et aliis tenementis ibidem; et genealogia feoffatoris nostri; et tenementis in Brumeby.*[2]

Robertus etiam de Stutevylla, quondam dominus de Cotyngham, dedit eidem monasterio nostro sedem unius molendini super ripam de Hullo, in territorio de Cotyngham, cum aquis quæ descendunt de Cotyngham in Hullum, et quoddam croftum duarum acrarum et quatuor perticatarum, et unam piscariam ibidem, castellum etiam ligneum unde ædificatæ sunt pistrinum, stabulum, et aliæ monasterii officinæ. Dedit etiam monasterio 24 fasces virgarum de boscis de Cotyngham, ad reficiendas carectas nostras in Holdernesse, et duas carectatas virgarum de parco de Kyrkeby in Moresyd[3] annuatim,[4] ad reficiendas carectas nostras in Walda. Incepimus[5] quidem tunc tres grangias in Walda, Blaunchemarle, Oktonæ et Wharromæ, de quibus post pauca[6] referetur. Qui quidem[7] Robertus miles genuit Willielmum, Nicholaum, Eustachium et Robertum. Willielmus etiam, Eustachius et Robertus, sine liberis mortui sunt. Willielmus vero molendinum 'et croftum,'[8] quæ pater suus prius nobis contulit, nobis vi sustulit; sicut in sequentibus tempore[9] Thomæ abbatis 3 referetur. Ipse tamen Willielmus apud nos sepelitur. Nicholaus autem reddidit[10] nobis croftum prædictum[11] et servitium dimidii feodi unius militis apud Skyrenam et Hotonam[12] Crauncewyk; ac obiens duos filios post se reliquit, Robertum videlicet

A.D. 1150–1160. Grant of a mill and lands in Cottingham from Robert Stutevill. Cotyngham.

Granges in Blanchmarle, Ockton, and Wharram.

Genealogy of Stutevill.

[1] Chapter X. in P.
[2] *Brumeby*] Brunby, P.
[3] *Moresyd*] Moresed, P.
[4] *annuatim*] wanting in P.
[5] *Incepimus*] Inceperamus, P.
[6] *post pauca*] infra breve in suis ocis, P.
[7] *quidem*] etiam, P.
[8] *et croftum*] wanting in P.
[9] After *tempore* insert domini, P.
[10] *reddidit*] de novo quasi contulit, P.
[11] *croftum prædictum*] easdem duas acras et quatuor perticatas terræ præscriptas, P.
[12] *Hotonam*] wanting in P.

A.D. 1150–1160.

et Nicholaum. Robertus genuit Eustachium, et apud nos tumulatur. Eustachius autem dedit nobis unum clausum apud Hulbank, continens x. acras prati. Et, quia dictus Eustachius sine prole obiit, ad Nicholaum patruum suum hereditas est devoluta. Dictus autem Nicholaus[1] contulit nobis unum clausum juxta prædictas 2 acras et 4 perticatas apud Newland, et etiam pasturam xxiii. vaccis et uno tauro in communi pastura de Cotyngham. Qui Nicholaus genuit Johannam; de qua dominus Hugo de Wake genuit Baldewinum de Wake; qui genuit Johannem; qui genuit Thomam, Johannem et Margaretam. Thomas vero et Johannes sine prole obierunt. Et Margaretam desponsavit Edmundus comes Cantiæ, filius regis Edwardi primi; de qua genuit Robertum, Thomam et Johannam. Defuncto Roberto, Thomas,[2] hereditatem assequens[3] ac sine prole obiens,[4] Johannæ sorori suæ hereditatis sortem dereliquit. Quam quidem miles strenuus dominus Thomas de Holand desponsavit, et ex ea[5] dominum Thomam de Holand[6] qui nunc est generavit. Berardus itaque de Cotyngham novem piscarias in Hullo eidem monasterio contulit.[7] Dedit[8] etiam nobis tunc duo alia crofta super ripam de Hullo in eodem territorio;[9] quæ quidem[10] crofta tempore[11] Thomæ abbatis 3 fuerunt alienata, sicut postea referetur. Quidam etiam vir nobilis Helias de Fannecourt,[12] cujus pater miles egregius[13] Gerardus[14] in dicto monasterio nostro

Grant of a close at Hullbank.

A close at Newland.

Genealogy of Wake.

Connexion with Edmund, earl of Kent.

f. 17.

Marriage of the earl's heiress with Sir Thomas Holland.

Fisheries in Hull.

Brunby.

---

[1] *Dictus autem Nicholaus*] Nicholaus autem prædictus, P.

[2] *Thomas*] Thoma, P.

[3] *assequens*] assecuto, P.

[4] *obiens*] obeunte, P.

[5] After *ex ea* insert heredem, P.

[6] After *Holand* insert comitem Canciæ, P.

[7] *contulit*] conferebat, P.

[8] *Dedit*] Dabantur, P.

[9] After *territorio* insert, Sed tamen qui fuerunt feoffatores nostri de ipsis croftis minime reperitur, P.; erased in E.

[10] *quæ quidem*] ipsa tamen, P.

[11] After *tempore* insert domini, P.

[12] After *Fannecourt* insert nomine, P.

[13] After *egregius* insert nomine, P.

[14] After *Gerardus* insert monachus, P.

monachus[1] effectus fuerat, dedit nobis[2] eodem tempore unam bovatam terræ in Bruneby, et quinque acras prati cum una mansura ibidem; quæ tempore Hugonis abbatis 5 postea fuerunt alienatæ.

A.D. 1150–1160.

X.[3] *De inceptione grangiarum[4] de Blaunchemarle et Oketona,[5] et aliis tenementis in Wartre, Daltona et Herlesthorpia.*

Blaunchemarle. Blanchemarle grange erected on land given by Geoffrey Dagon, and confirmed by William, earl of Lincoln.

Interea, quidam Galfridus Dagonus dedit nobis unam carucatam terræ in Erghes, inter Northdaltonam et Wartre, ubi grangiam quandam inchoavimus, nomen ei Blaunchemarle, quod Latine Albemarlia dicitur, imponentes, in qua nullus alius communam aliquam unquam possidebat, pro una marca[6] sibi singulis annis quamdiu vixerit persolvenda, pro omnibus servitiis per eam quietandis. Quam quidem donationem Willielmus de Rowemara comes Lincolniæ et Agnes de Albemarlia[7] uxor ejus confirmantes, alias terras ibidem, sexaginta videlicet acras terræ, ex aquilonali parte dictæ grangiæ, nobis conferebant. Cumque præfatus Galfridus defunctus[8] fuisset, heredes ipsius præfatam terram nos tenere pacifice non sinebant, nisi eis præfatam marcam annuam pro servitiis ipsius terræ acquietandis persolvissemus. Unde præfatam marcam eis usque ad tempus domini Willielmi abbatis 9 reddebamus; quæ tempore suo nobis fuerat relaxata. Willielmus quoque filius Asketilli de Wartria nonaginta et sex acras terræ in diversis locis et pasturam c. et lx. ovibus in campo de Wartria, ac Robertus filius Osmundi de Wartria quinque acras, quatuor perticatas, et totam terram quam habuit apud Presthowe, juxta

Wartria.

---

[1] *monachus*] wanting in P.

[2] *nobis*] eisdem monachis, P.

[3] Chapter XI. in MS. P.

[4] *inceptione grangiarum*] grangia nostra, P.

[5] *et Oketona*] wanting in P.

[6] *marca*] marcha, E.

[7] *Albemarlia*] Albamarliâ, P.

[8] *defunctus*] viam universæ carnis ingressus, P.

A.D. 1150-1160. eandem grangiam nostram, quicquid videlicet pertinebat ad dimidiam carucatam suam in Wartria,[1] monasterio nostro conferebant. Willielmus etiam de Daltona, miles, cum corpore suo,[2] xxii. acras terræ et unam culturam in Northdaltona, Arnaldus quoque, Robertus et Philippus, filii ejus, xiiii. acras et[3] dimidiam et unam perticatam terræ, similiter nostro monasterio contulerunt. Quæ omnia Gilbertus filius senior dicti Willielmi confirmans, additis quinque[4] acris terræ, monasterio conferebat.[5] Ipse itaque[6] Gilbertus duas bovatas terræ in Herlesthorpia, reservatis sibi xii. denariis annuis, dicto monasterio nostro erogavit.[7] Eo[8] vero tempore[9] præfati monachi nostri acquisierunt duas carucatas terræ et dimidiam, et sedem grangiæ de Oktona, de Henrico filio Roberti de Oktona. Iste Robertus pater Henrici prædicti,[10] qui fuerat vicecomes Eboracensis et postmodum apud nos factus[11] monachus, habuit duos filios, Willielmum[12] et Henricum. Iste Henricus Iherosolimam proficiscens,[13] acceptis a dictis monachis lx. marcis, præfatas duas carucatas terræ et dimidiam monasterio contulit;[14] faciendo tamen forinsecum servitium de duabus carucatis Godefrido de Harpham, et de quatuor bovatis Willielmo fratri ipsius Henrici. Et ibi tunc continuo grangia est incepta. Postea autem,[15] præfatus Godefridus ipsas duas carucatas nobis confirmavit,[16] et insuper nobis unam carucatam terræ ibidem dedit liberam, decem annis forinsecum servitium faciendo; quibus

Daltona.

Herlesthorpia.

Oktona.

Site of Oketon grange purchased of Henry Oketon.

---

[1] After *Wartria* insert nobis et, P.
[2] *suo*] wanting in P.
[3] *et*] wanting in P.
[4] *quinque*] so altered from xii., P.
[5] *conferebat*] confirmabat, P.
[6] *itaque*] autem, P.
[7] *nostro erogavit*] conferebat, P.
[8] *Eo vero, etc.*] In MS. P. this is the beginning of the twelfth chapter, the title to which is "De grangia nostra de Oktona, et qualiter "incepta fuit."
[9] *Eo vero tempore*] Ea vero tempestate, P.
[10] *prædicti*] supradicti, P.
[11] After *factus* insert est, P.
[12] After *Willielmum* insert scilicet, P.
[13] *proficiscens*] proficissens, E.
[14] *contulit*] conferebat, P.
[15] *autem*] vero, P.
[16] *confirmavit*] confirmabat, P.

transactis, ipsa eleemosyna libera nobis imperpetuum remaneret; pro[1] octo solidis tantum,[2] cum prædicto servitio, singulis annis persolvendis. Qui octo solidi annui, tempore Ricardi abbatis 7, nobis postea relaxabantur, sicut in sequentibus apparebit. Postea quidem idem Godefridus, apud nos factus novicius, quietam clamavit calumniam[3] de terra super quam ædificata est grangia nostra, et etiam de muro exteriori qui claudit curtem ipsius grangiæ, et de clausuris ovilium quas ante portam ipsius grangiæ feceramus. Comparavimus etiam pro quinque marcis de Mabilia, sorore præfatorum Willielmi et Henrici, duas bovatas terræ ibidem. Præfatus autem Willielmus omnes has terras, salvo forinseco servitio, nobis confirmavit, et pasturam sufficientem D. ovibus in communi pastura de Oktona nobis erogavit.[4] Sed et escambium nobis fecit pro terra quam pater suus fecit[5] hospitali de Ierosolyma, acram pro acra, in diversis locis campi.

A.D. 1150–1160.

f. 17 b.

XI.[6] *De grangia de Belaghe; et de*[7] *inceptione grangiæ de Wharroma, et genealogia feoffatoris utrarumque.*

Interim, dominus Willielmus Fossard senior contulit nobis grangiam de Belaga juxta Lokyngtonam, quæ modo est monialium de Swyna. Et Radulphus filius Wymundi unum molendinum juxta eandem grangiam, terramque et pratum quod ibidem habuit, nobis dedit. Sed, quia idem Willielmus Fossard prædictam grangiam prius dederat canonicis de Mertona juxta Londoniam, qui eam repetebant, et nobis warantizare non

Belagh The grange at Belagh given by William Fossard.

Afterwards claimed by the canons of Merton.

---

[1] After *pro* insert tantummodo, P.

[2] *tantum*] wanting in P.

[3] *calumniam*] calumpniam, the constant form of spelling in both MSS.

[4] *erogavit*] erogabat, P.

[5] *fecit*] so in both MSS.: read dedit?

[6] Chapter XIII. in P.

[7] *de*] wanting in P.

A.D. 1150–1160. Wharroma. Exchanged for land at Wharram.

valuit,[1] pro illa grangia duas carucatas terræ in Wharroma, et fontem qui vocatur[2] Halykeld, et ductum aquæ prædictæ villæ ad faciendum quoddam molendinum tantummodo ad usum fratrum nostrorum ibidem manentium, pro sepultura corporis sui et uxoris suæ in cimiterio nostro tumulandorum, nobis dedit in puram et perpetuam eleemosynam : et continuo grangia nostra ibidem est incepta. Molendinum tamen ibidem occasione dictæ concessionis[3] nunquam habebamus.

Land given by Robert Barkethorpe.

Robertus itaque de Barkethorpia duas bovatas terræ ibidem, pecunia proinde recepta, monasterio contulit,[4] et confirmationem Willielmi Fossard inde[5] nos fecit habere. Reliquæ vero terræ nostræ ibidem postea nimis care sunt comparatæ,[6] sicut in temporibus Philippi 2,[7] Thomæ 3,[7] et Alexandri 4,[7] abbatum, apparebit.

Genealogy of Fossard.

Nunc vero de præclaro genere dicti Willielmi Fossard et heredum suorum videamus. Nigellus Fossard fuit ante conquæstum,[8] in conquæstu et post conquæstum. Iste Nigellus obiens reliquit heredem Robertum Fossard, filium suum. Mortuo Roberto, Willielmus filius ejus suscepit hereditatem; qui et memoratas duas carucatas terræ nobis contulit,[9] et reliquit post se filium Willielmum Fossard secundum. Qui, post[10] obitum patris sui,[11] dum infra ætatem esset, fuit in custodia regis Henrici secundi; qui dedit ejus custodiam[12] Willielmo le Groos comiti Albemarliæ prædicto.[13]

William Fossard seduces the earl of Albemarle's daughter.

Et cum ipse Willielmus Fossard in custodia dicti Willielmi comitis moraretur, sororem ipsius comitis imprægnavit. Quo facto, Willielmus Fossard a

[1] *valuit*] valebat, P.

[2] *vocatur*] nuncupatur, P.

[3] *occasione . . concessionis*] hac conditione, P.

[4] *contulit*] conferebat, P.

[5] *inde*] wanting in P.

[6] *comparatæ*] emptæ, P.

[7] Wanting in P.

[8] After *conquæstum* insert Willielmi nothi, P.

[9] *contulit*] conferebat, P.

[10] *post*] wanting in P.

[11] *sui*] wanting in P.

[12] *ejus custodiam*] custodiam ipsius Willielmi, P.

[13] After *prædicto* insert nostro fundatori, ipsius regis cognato, P.

A.D. 1150–1160.

His castle of Montferant destroyed.

facie comitis fugiebat. At comes de eo regi conquerens favorem obtinuit; et, per rogatum suum ac regiam potestatem, capitale manerium suum, castrum videlicet de Mountferaunt in territorio de Byrdsallia, omnino dirutum fuerat et destructum.

The timber employed in the monastic offices.

De quo quidem castro, ut dicitur, fuit mæremium[1] quod Robertus de Stutevilla dominus de Cotyngham, videlicet castrum ligneum, monasterio contulit, unde plures monasterii ædificatæ fuerunt officinæ. Dictus vero Wilielmus Fossard junior, conscius sibi ac audiens castrum suum omnino esse destructum, ob timorem comitis e terra fugit. Sed, post mortem comitis, iterum in Angliam reversus, ad instantiam amicorum,[2] amicitiam regiam promeruit et hereditatem suam est assecutus.

He sells to the monastery lands in Wharram.

Hic etiam reliquas terras quas habemus in Wharroma, eo quod sublevamine egebat de debito Judæorum, nobis nimis care vendidit, et dimidiam carucatam terræ in Nessyngwyk nobis imperpetuum dedit.[3]

His daughter married to Sir Robert Turnham.

Sed tandem mortuus habuit unam filiam[4] nomine Johannam, quam Robertus de Turnham, miles strenuus de Cancia,[5] desponsavit. Qui de ipsa[6] genuit filiam unam nomine Isabellam. Robertus ipse spoliavit nos de dicta grangia de Wharroma et plures molestias nostris ibidem intulit[7] violenter. Sed tamen postea, pœnitentia ductus, pacem nobiscum reformavit.[8] f. 18.

Their daughter married to Sir Peter Mauley.

Quibus Roberto et Johanna[9] mortuis, dicta Isabella data est militi cuidam Petro de Malo Lacu, de partibus Turonensibus et Pictavensibus. Hic Petrus, in pago Pictavensi[10] oriundus, hereditatem

---

[1] *mæremium*] maremium in both MSS.

[2] After *amicorum* insert suorum, P.

[3] *dedit*] conferebat, P.

[4] After *filiam* insert juvenem et heredem, P.

[5] *Robertus . . . Cancia*] Ricardus rex dedit militi strenuo de Cancia Roberto de Turnham, quam et ipsemet Robertus, P.

[6] After *ipsa* insert Johanna, P.

[7] *intulit*] inferebat; and omit *violenter*, P.

[8] *reformavit*] reformabat, P.

[9] After *Johanna* insert uxore sua, P.

[10] *pago Pictavensi*] partibus Pictavensibus, P.

A.D. 1150–1160. patris sui assecutus, reliquit[1] ipsam hereditatem Aymero, fratri suo juniori,[2] custodiendam, et in Angliam veniens dictam Isabellam[3] desponsavit. Qui et ipse[4] castrum de Multgrefe juxta Whytby[5] stabilivit. Et vocatum est Multgrefe, id est, multum grave, eo quod miles quidam illius patriæ appellabat illud multum grave quando audivit illud in construendo, quia nunquam dictum Petrum peramavit.[6] Mortua est Isabella ante virum suum et sepulta in capitulo nostro. Pro cujus anima dictus Petrus construi fecit capellam in bosco, et dedit nobis duas bovatas terræ in Wharroma, tres libratas redditus in Ake, et duo molendina de Byrdsallia et Lokyngtona, ad perpetuam cantariam pro anima dictæ Isabellæ in præfata capella sustinendam, ut patebit inferius; et confirmavit terras quas de feodo suo tenebamus.[7] Nam idem[8] Petrus de dicta Isabella genuit Petrum secundum; qui genuit Petrum tertium; qui genuit Petrum quartum; qui genuit Petrum quintum; qui genuit Petrum sextum; cujus filius erat Petrus septimus; qui obiit ante patrem suum, et tamen genuit Petrum octavum adhuc remanentem.[9]

who built Mulgrave castle, near Whitby,

and founded the chapel in the wood, endowing it with lands in Ake, Birdsal, and Lockington.

Succession of the family of Mauley.

XII.[10] *De dispersione monachorum; et cessione domini Adæ abbatis primi.*

Rebuilding of chapel and dormitory.

Et dum istæ possessiones, ut prædictum est,[11] perquirerentur, capella de qua superius fiebat mentio, quæ tunc oratorium et dormitorium monachorum exstiterat,[12]

[1] *reliquit*] erased in P.
[2] After *juniori* insert relinquebat, P.
[3] After *Isabellam* insert de Turnham, P.
[4] *et ipse*] suis temporibus, P.
[5] *Whytby*] Whitby, P.
[6] *peramavit*] peramabat, P.
[7] *et . . . tenebamus*] wanting in P.
[8] *idem*] ipse, P.
[9] *et tamen . . . remanentem*] et ipse Petrus septimus genuit heredem, qui inpræsentiarum sub custodia noscitur permanere, P.
[10] Chapter XIV. in P.
[11] *ut prædictum est*] wanting in P.
[12] *exstiterat*] existebat, P.

nimis arcta[1] erat, ubi tot monachi et psallerent et pausarent. Abbas ipse Adam et monachi ædificaverunt magnam illam domum ubi nunc brasium nostrum conficitur de tabulis quæ de ipso castro ligneo exstiterunt; cujus partem superiorem similiter pro oratorio, inferiorem vero pro dormitorio diutius habuerunt. Quo tempore persona de Cotyngham et de Rulee,[2] Willielmus primus, multa bona monasterio contulit. Igitur, præfatis possessionibus et bonis aliis præfatus Adam abbas ut sibi videbatur ditatus, proposuit habere in congregatione monachos quadraginta. In tanta tamen paupertate degebant quod, cum novicios undecim una vice et alios undecunque reciperet, idem abbas non habens unde eos vestiret, tunicis propriis datis, ipse sæpius ibat sola cuculla vestitus. Unde, cum plurimos reciperet, qualiter sustentarentur non prævidens, infra breve conventum dispergere coarctatur. Postea vero, videns se dissolutionis notam incurrisse, ac propter peccatum restitutionis cartarum de terra de Waghna, videlicet de[3] duabus carectatis,[4] Rogero archiepiscopo Eboracensi, simulans Romam iturum, cedere deliberavit. Habita ergo deliberatione, decimo anno administrationis suæ cedens, apud Wattonam, novum tunc virginum monasterium, intendens deinceps soli Deo vacare ac anachoreticam vitam præeligens ducere, se conclusit. Ibique tamdiu mansit inclusus donec, post septem annorum curricula, ecclesia sub qua manebat combureretur, et ipse ab igne extractus ad monasterium suum de Melsa est reversus; ubi fere per xiii. annos postea Deo devote famulando supervixit, et demum, morte mediante, in pace conquievit. Sepultus ergo est in capitulo ejusdem monasterii nostri de Melsa,[5] juxta aquilonalem columnam juxta analogium,[6]

A.D. 1150–1160.

The convent numbers forty monks.

Their extreme poverty.

They are obliged to disperse.

Abbot Adam resigns and retires to Watton.

Returns to Meaux, and there dies.

---

[1] *Arcta*] Arta, the constant form of spelling in both MSS.

[2] *Rulee*] Rule, P.

[3] *de*] wanting in P.

[4] *carectatis*] carucatis, P.

[5] *nostri de Melsa*] wanting in P.

[6] *analogium*] anologium, MS.

A.D. 1150-1160. anno a fundatione hujus monasterii tricesimo. [1] Henricus Mordak, Eboracensis archiepiscopus, 'qui dedit nobis terras in Waghna,' anno episcopatus sui septimo obiit, anno Domini 1153, et in ecclesia beati Petri Eboraci cum honore debito traditur sepulturæ. Cui Sanctus Willielmus successit: qui in domo nostra capitulari præscriptas duas carucatas terræ in Waghna, cum passagio fluvii de Hullo, nobis confirmabat. Qui, tricesimo die intronizationis suæ, vitam finivit temporalem. Sepultus itaque est in ecclesia sua beati Petri Eboraci. Quo in loco, effluente de sacro ejus corpore oleo salutifero, Dominus per ejus merita plurima pro infirmis operatur miracula. Cui successit Rogerus Cantuariensis archidiaconus, qui nos de terra de Waghna spoliavit.

Death of Henry, archbishop of York, A.D. 1153.

Succession of St. William.

f. 18 b.

Miracles at his tomb.

Succession of Roger, archdeacon of Canterbury.

XIII.[2] *De Eugenio papa 3, Anastasio papa 4, et Adriano papa 4; et privilegiis monasterio per ipsos concessis, ac aliis incidentiis.*

Popes Eugenius III. and Anastasius IV.

[3] Hujus abbatis tempore, Eugenius papa 3us, primo monachus Claraevallensis, deinde abbas Sancti Anastasii, et postea ex insperato in papam electus, et Anastasius papa 4, Eugenii successor, floruerunt. Post quos Adrianus 4 sedit; quem tradit fama nativum fuisse abbatis Sancti Albani in Anglia, et dum monachatum ibidem expostularet repulsum fuisse. Quorum quidem Eugenius, anno fundationis nostræ 2, et Anastasius anno 4, Adrianusque anno 7, diversa

Privileges granted by them.

[1] The entire passage, from *Henricus Mordak* to the end of the chapter, is omitted in this place in the Phillipps MS.

[2] Chapter XV. in P.

[3] The entire passage, from *Hujus abbatis* to *repulsum fuisse*, is omitted in P., but the substance of it forms the first paragraph of Chapter XVIII.

nobis privilegia[1] concesserunt. Confirmaruntque[2] nobis et successoribus nostris nostra[3] monasterium et[4] possessiones, videlicet Melsam, ubi ipsum monasterium est situatum, et totum quod tunc habuimus in Waghna, Belaga, et vaccaria quæ dicebatur Akeneberga, grangia de Blaunchemarle, Wartre, xi. piscariis in Hullo, et quibusdam mansuris in Hullebank, et situ molendini cum cursu aquarum venientium de Cotyngham, et quadam mansura juxta Grovalliam. Et ne cuiquam de laboribus nostris decimas solveremus, ratificationemque compositionum nostrarum de decimis, et ut liberas et absolutas personas in monasterium nostrum suscipere valeremus, et ne quis fratres nostros, clericos vel laicos, post factam in monasterio nostro professionem, absque licentia nostra suscipere auderet vel retinere, bullas suas speciales nobis singuli concesserunt. Ipso autem solo Adriano papa 4 nobis hæc[5] specialiter concedente; ut episcopus in cujus episcopatu ecclesia nostra consistit nec regularem electionem nostri abbatis unquam impediat,[6] nec de removendo aut deponendo eo qui pro tempore fuerit se aliquatenus intromittat;[7] et ne archiepiscopus vel episcopus locum nostrum a divinis interdicat[8] officiis, sed liceat[9] nobis omni tempore, clausis januis et exclusis excommunicatis et interdictis, divina officia celebrare; et ne quis, infra clausuram locorum vel grangiarum nostrarum, violentiam vel rapinam sive furtum facere, vel hominem capere, auderet. Et si quis hoc temerario ausu præsumpserit

A.D. 1150–1160.

---

[1] *Quorum quidem . . . . privilegia*] Hujus quidem abbatis Adæ tempore, anno videlicet créationis suæ 2°, Eugenius papa 3us, et 4° anno ipsius Anastasius papa 4us, 7°que suo anno Adrianus papa 4us, nobis diversa privilegia ad instantiam ipsius abbatis Adæ, P.

[2] *Confirmaruntque*] Confirmavit ergo, P.

[3] *nostra*] nostrum, P.

[4] After *et* insert nostras, P.

[5] *hæc*] hoc, P.

[6] *impediat*] impediret, P.

[7] *intromittat*] intromitteret. P.

[8] *interdicat*] interdiceret, P.

[9] *liceat*] liceret, P.

A.D. 1150–1170. tanquam sacrilegus judicaretur et excommunicationis ultione plecteretur. Hoc etiam in omnibus præscriptis bullis seu[1] privilegiis ad plenum considerato[2] et ab unoquoque ipsorum summorum pontificum stabilito, ut[3] monasterium nostrum, in quo divino mancipati sumus obsequio, sub beati Petri et sua protectione suscipiebatur; illud præcipue statuendo ut ordo monasticus, qui secundum Deum et beati Benedicti regulam et institutionem monachorum Cisterciensium in ipso[4] monasterio noscebatur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præscripta autem Belaga, ut præscribitur, nobis ablata, modo[5] est monialium de Swyna;[6] et vaccaria ipsa de Akeneberga a nobis penitus ignoratur; nisi forte ipsa fuerit quæ modo est manerium heredum domini Petri de Malo Lacu, vocatum Berghe juxta Ake, in parochia de Lokyngtona; in qua parochia et ipsa grangia de Belaga est situata; vel nisi ipsa Akeneberga aliqua portio ipsius grangiæ de Belaga[7] forsan existat.[8] Sed si fuerit ipse locus modo dictum[9] Berghe juxta Ake, qualiter nobis concessa fuerat vel amota, penitus ignoratur. Sed et ipsæ undecim piscariæ in Hullo et mansuræ de Hullebank, cum præfato situ molendini, a nostra possessione penitus sunt avulsa. Sed et, si tunc aliquam possessionem vel mansuram juxta Grovalliam habebamus, nescitur in præsenti.[10]

Uncertainty respecting position of Akenberg dairy.

Loss of the fisheries in Hull, and house of Hullbank.

---

[1] *bullis seu*] wanting in P.

[2] *considerato*] videlicet observato, P.

[3] *stabilito, ut*] wanting in P.

[4] After *ipso* insert nostro, P.

[5] *nobis ablata, modo*] interlineation in P.

[6] *Swyna*] Swina, P.

[7] *Belaga*] Belagha, P.

[8] *forsan existat*] existat fortasse, P.

[9] After *dictum* insert manerium de, P.

[10] *nescitur in præsenti*] The remainder of the chapter, after these words, with the following and concluding chapter, is an abridgment of a much fuller narrative preserved in the author's first copy of his work in the Phillipps MS., and which has therefore been adopted in the text. The epitome in the Egerton MS. is printed as an Appendix at the end of the history of the abbot.

[1] CAP. XVI. *De Eugenio papa tertio, Hugone et Ricardo de Sancto Victore, Gratiano monacho, et Petro Lombardo.*

Phillipps MS. 6478. Præfatus quidem Eugenius 3us, pontifex Romanus, natione Pisanus, primo fuit monachus Clarævallensis, deinde abbas Sancti Anasthasii, et ex insperato in papam a cardinalibus est electus. Et cum simplex ante fuerat, Deus eum mirabili gratia et eloquentia perfundebat. Sed propter metum senatorum, qui contra voluntatem Lucii 2 prædecessoris sui fuerant electi a populo, ad Farsense monasterium se transferebat. Ibique vocatis cardinalibus et prælatis, munus consecrationis accepit. Cui ad urbem redeunti clerus et populus Romanus cum magna lætitia occurrebat, cantans, "Benedictus qui venit in nomine Domini." Hic etiam papa a rege Lodowico in Franciam vocatus, cum et ipsum transmarina cruce signasset et concilium Remis celebrasset, rediit ad urbem; ibique in ecclesia f. 8. Sancti Petri est sepultus. Sedit annis 8, mensibus 4, et diebus 20. Hujus autem tempore, Hugo de Sancto Victore, monachus et prior Sancti Victoris juxta Parisium, litteris et religione summus, est defunctus.[2] De quo fertur, quod, cum extrema infirmitate laboraret et nullum cibum posset retinere, corpus tamen Dominicum sibi dari instanter postulavit. Fratres vero, ejus turbationem sedare volentes, simplicem hostiam[3] non consecratam ei obtulerunt. Quod ille in spiritu recognoscens, ait, "Deus misereatur vestri, fratres; "cur mihi illudere voluistis? Iste non est Dominus meus." Mox illi eucharistiam consecratam attulerunt. Quam[4] ille videns sed retinere non valens, erectis manibus, ait, "Ascendat "Filius ad Patrem, et Filius[5] ad eum qui misit[6] illum;" et inter hæc verba spiritum exhalavit,[7] et corpus Domini ibidem disparuit. Volunt tamen alii, quod . . iste Hugo propter jugem

Side notes: A.D. 1145–1153. Pope Eugenius III. — Martini Poloni Chron. — R. Higden, col. 2388. — Hugh of St. Victor.

[1] Printed from the Phillipps MS.
[2] *est defunctus*] obiit, R. H.
[3] *hostiam*] oblatum, R. H.
[4] *Quam*] Quod in MS.
[5] *Filius*] Spiritus, R. H.
[6] *misit*] creavit, R. H.
[7] *inter . . . exhalavit*] statim exspiravit, R.H.

vomitum non posset eucharistiam retinere, et hac de causa fratres ejus verum sacramentum ei afferre noluissent. Rogavit eos ut saltem super latus ejus sacramentum ponerent.[1] Quo facto, latus infirmi se aperuit, et hostia Christi[2] se immersit. Iste, dum vixit, multa opuscula dictavit. Post quem floruit Ricardus de Sancto Victore, qui alia opuscula compilavit. Anno quidem quo dictus Hugo mortuus est, Gracianus de Tuscia natus, monachus Sancti Proculi in Bononia, compilavit decreta. Cujus frater germanus Petrus Lombardus episcopus Parisiensis compilavit quatuor libros Sententiarum; Psalterium quoque et Epistolas Pauli glossavit. Hildegardis monialis floruit; et liber Johannis Damasceni in Latinum est translatus.[3]

Richard of St. Victor.

Hildegarde.

CAP. XVII. *De Sancto Bernardo, abbate Claræ vallensi.*

A.D. 1153.

Notice of St. Bernard.

Eodem quippe tempore, anno videlicet tertio a monasterii nostri fundatione, obiit Sanctus Bernardus, abbas Claræ vallensis. Qui in Burgundia castro Fontis[4] oriundus, filius strenui militis, materno primum lacte deinde cibis grossioribus fuerat enutritus. Tandem sub anno gratiæ 1112, a constitutione ordinis Cisterciensis 15°, ætatis suæ 22°, cum 30 sociis Cistercium ingreditur, et, post quintum conversionis suæ annum, abbas Claræ vallensis destinatur; ubi supra humanam consuetudinem vigilans, nullum tempus se dixit magis perdere quam quo dormivit, somnum[5] morti comparans. Stertentes et incomposite dormientes vix tolerabat. Ad cibum tanquam ad tormentum accessit. Propter magnam abstinentiam magna ex parte ciborum discretionem amiserat, ita quidem ut oleum pro vino, sanguinem pro butiro, aliquando sumeret. Dixitque solam aquam sibi sapere, eo quod fauces suas refrigerabat. Quicquid de scripturis dedicerat, maxime in silvis et in agris meditando et orando hauserat; nec alios se habuisse magistros quam quercus et fagos[6] fatebatur. In vestibus ejus paupertas, sed absque sordibus fuit. . . . Noviciis religionem intrare volentibus dicere consueverat:

R. Higden col. 2389.

[1] *ponerent*] fonerent in MS.

[2] *Christi*] corpori, R. H.

[3] The book *De fide orthodoxa*, translated from the Greek by Burgondio of Pisa.

[4] *Fontis*] Fontanis, R. H.

[5] *somnum*] sompnum, MS.

[6] *fagos*] fagus, MS.

"Si ad ea quæ intus sunt festinatis, hic foris dimittite corpora, quæ de sæculo attulistis. Soli spiritus ingrediantur, "caro autem non prodest quicquam." Quandocunque ad epulatum invitabatur, respondere solebat, se suum non esse sed aliorum servitio deputatum. Semper inveniebatur aut orans, aut legens, aut scribens, aut meditans, aut fratres suos verbo ædificans. Tandem, sub anno gratiæ 1153, morti appropinquans, tria fratribus suis observanda reliquit, quæ et ipse pro modulo suo in vita sua observasse asseruit,[1] dicens: "Neminem "scandalizare volui; sed et, si scandalum surrexit, sedavi ut "potui. Minus sensui meo quam alieno judicio credidi. Læsus "de lædente vindictam non repetii," . . . Ipse quidem multorum tractatuum . . . egregius conscriptor, multorumque miraculorum patrator, clx.que monasteriorum constructor, in suo monasterio clx. monachos relinquens, in Domino obdormivit. Quo tempore, Fredericus primus imperator post Conradum Theutonicis et Romanis cœpit imperare.

Cap. XVIII. *De Anasthasio papa 4; de Adriano papa 4; de Edissa civitate; et de tribus lunis.*

Eugenio quoque papæ 3, Anastasius 4, natione Romanus, sedens anno 1, mensibus 3, et diebus 24, succedebat, et in ecclesia Lateranensi, cui dedit calicem pulchri operis pensantem viginti marcas,[2] est sepultus. Post ipsum Anasthasium 4, Adrianus 4 sedit papa annis 4. Hunc tradit fama vulgata nativum fuisse abbatis Sancti Albani in Anglia, et dum monachatum ibidem expostularet repulsum fuisse. Qui tandem, litteris et moribus insistens, Albanensis episcopus post[3] effectus est. Deinde [apud][4] Wormaciam legatione fungens provinciam illam convertit ad fidem. Demum papa effectus propter vulnerationem unius cardinalium totam urbem Romanam supposuit interdicto. Hic Willielmum regem Cicilìæ sibi rebellem excommunicavit. Qui post absolutus, homagium ipsi domino papæ faciens, terram ab ipso suscepit. Hic primus dicitur fuisse papa qui in Urbe Veteri cum curia moram traxit, et tandem

f. 8 *b*.

A.D. 1154–1159.

Pope Anastasius IV.

R. Higden, col. 2393.

Pope Adrian IV.

Martin. Polon.

---

[1] *asseruit*] assuevit, R. H.
[2] *marcas*] marchas in MS.
[3] *post*] primo, R. H.
[4] *apud*] wanting in MS.

Romæ juxta sepulcrum Eugenii papæ 3 est sepultus.

Capture of Edessa by the Saracens.

Eo tempore rex Alapiæ cepit Edissam civitatem, quæ in Genesi dicitur Ararach;[1] ibique Francos captos aut morte aut servitute damnavit. Archiepiscopum vero civitatis, quasi ducem gregis, cum omni clero, quia Christum noluerunt abnegare, in media urbe coram se decollari præcepit. Sic igitur Edissa civitas, quæ ab Edgaro[2] rege, cui Christus ante suam passionem, sicut legitur in ecclesiastica historia,[3] scripsit epistolam, et deinde per Thomam apostolum fuerat prædicata et Christo dedicata, tunc primum a gentibus profanatur et possidetur, novorum sanguine martyrum purpurata.

Gen. x. 10.

Appearance of three moons.

Eo tempore tres lunæ visæ sunt in cœlo, et in medio cujuslibet earum signum crucis. Nec multo post, post Adrianum 4 papam, Alexander 3 in papam canonice est electus. De cujus confirmationibus et actis tempore Philippi abbatis secundi postea referetur.

Pope Alexander III.

CAP. XIX. *De Henrico Eboracensi archiepiscopo.*

A.D. 1140 -1153.

Succession of Henry Murdac, archbishop of York.

Thurstino Eboracensi archiepiscopo, qui fuit xxviii. Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, jam in fata decedente, successit eidem in archiepiscopatum ipsius ecclesiæ Eboracensis Henricus Mordake 29 archiepiscopus ipsius sedis, Cisterciensis ordinis professor probatissimus, abbas de Fontibus, vir magnæ sanctitatis et abstinentiæ laudabilis.

T. Stubbs, col. 1721.

Defuncto, ut dicitur, Thurstino prædicto Eboracensi archiepiscopo, convocatisque ad electionem pontificis canonicis dictæ ecclesiæ Eboracensis, Willielmus de Thwayt ejusdem ecclesiæ thesaurarius et canonicus, exigentibus suis meritis, a majori . . . parte in archiepiscopum est electus. Erat enim serenissimi[4] comitis [.][5] Herberti filius, ex Emma sorore regis Anglorum Stephani progenitus. Vir qui-

Election of William de Thwayt.

---

[1] *Ararach*] read Arach.

[2] So written for *Abgaro*.

[3] See *Eusebii Historia Ecclesiastica*, lib. i. cap. 13.

[4] *serenissimi*] strenuissimi in Stubbs.

[5] Blank in MS.

dem genere nobilis, sed morum excellentia et vita mundissima incomparabiliter insignis. Interea vero Osbertus archidiaconus Eboracensis, invidiæ stimulis agitatus, facta in eligentes dissensione, confirmationem illius electi . . . . pertinaciter impedivit. Suspenso igitur negotio, partibusque coram Romano pontifice super hujusmodi electionis discutione personaliter evocatis, idem Willielmus, persequentibus eum adversariis suis . . . consecrationis gratiam minime valuit[1] obtinere. Lite ergo in curia Romana sub papis Innocentio 2, Cœlestino 2 et Lucio 2, per annos 5 et amplius debito processu currente, . . . præscriptus Eugenius papa 3, ut dicitur, . . . in papam consecratus, electionem dicti Willielmi consilio beati Bernardi Clarævallensis abbatis cassavit, et præfatum Henricum dicti Bernardi abbatis requisitione dictæ Eboracensis ecclesiæ archiepiscopum ordinavit. Consecratus itaque Henricus cilicium induit, corpusque suum mirabiliter et multipliciter afflixit, ac plebem sibi commissam verbo rigidæ exhortationis et exemplo piæ conversationis regere ac informare studebat. Cum autem cognati et amici dicti Willielmi de cassatione electionis ejus tristarentur, in ipsum Henricum ultionem quærentes, eum ex hac vita exterminare satagebant. Sed ipsum in ecclesia de Fontibus in oratione prostratum atque in conspectu et præsentia illorum constitutum, Deo illos excæcante, minime reperientes, cæcitate et insania provocati, ipsum monasterium de Fontibus combusserunt. Ipse fuit Henricus archiepiscopus qui præscriptas duas carucatas terræ in Waghna cum passagio fluvii de Hullo nostro monasterio conferebat. Vixit autem Henricus ipse in archiepiscopatu septem annis. Quibus completis, obiit apud Schyrburnam anno Domini 1153. Cujus corpus usque Eboracum delatum in ecclesia Sancti Petri cum honore debito traditur sepulturæ. Ante cujus episcopatum, corpus Thurstini prædicti prædecessoris sui, elapsis jam duobus annis post sepulturam, repertum fuit odoriferum et incorruptum.

Appealed against and set aside.

f. 9.

Consecration of Mordack

Outrage by his opponents in Fountains abbey.

Ibidem.

Death of Mordack.

Body of archbishop Thurstin found uncorrupted.

[1] *valuit*] potuit, Stubbs.

CAP. XX. *De Willielmo Sancto*[1] *Eboracensi archiepiscopo.*

A.D. 1153, 1154. William archbishop of York. — Ibidem.

Tricesimus quidem ipsius ecclesiæ Eboracensis archiepiscopus regimen præfatus Willielmus suscepit. Hic autem, defuncto Henrico archiepiscopo, a fratribus suis canonicis Eboracensis ecclesiæ . . . in archiepiscopum iterum electus, Romam profectus est, et ab Anasthasio papa 4 electionis suæ confirmationem et pallium obtinebat.[2] Accepta itaque apostolicæ benedictionis gratia, Willielmus in Angliam reversus, ubicunque advenit, castimonia, innocentia ac vitæ puritate, laudabiliter effulsit. Qui cum venisset Cantuariam

Predicts the succession of Roger, archdeacon of Canterbury.

Rogerus Cantuariensis ecclesiæ archidiaconus, desiderio mutuæ collationis cum eo habendæ accensus, eum pro suæ sanctitatis reverentia devote visitavit. Cum vero post optata tanti patris colloquia Rogerus ipse ad propria remeasset, Willielmus archiepiscopus talem de eo protulit sententiam astantibus, dicens, "Iste erit successor suus."[3] Quod et factum est. Et exinde

Confirms to Meaux abbey lands in Waghen.

progrediens ad ecclesiam suam Eboracensem iter arripuit, et per nostrum monasterium transeundo in domo nostra capitulari præscriptas duas carucatas terræ in Waghna cum passagio fluvii de Hullo nobis confirmabat. Venit tandem Eboracum die Dominica proxima ante festum

Miracle performed by him at York.

Ascensionis Dominicæ . . . anno Domini 1154,[4] et cum magna devotione cleri et plebis sibi occurrentis susceptus in civitatem perductus est. Cum autem ultra pontem Use tunc ligneum, comitante plebe innumera, transiret, dirupta præ populi ponderositate lignei pontis structura, magna virorum ac mulierum et præcipue infantium multitudo in profundum fluminis ex alto corruens, inter rapida fluvii fluenta periclitando volutabat. Quod cum audisset sanctus pater Willielmus, fusa cum lacrymis ad Dominum oratione ne pro eo Deum laudantes profundum absorberet, submersos signo crucis signavit; et mox suæ orationis virtute universos a periculo mortis, succurrente

Compensates Foun-

divina pietate, liberavit. At postea monasterio de Fontibus

---

[1] William Fitzherbert, styled "de "Thwayt" by our chronicler, canonized by pope Nicholas III.

[2] *et ab . . . obtinebat*] differently worded in S.

[3] *suus*] meus in S.

[4] 1354 in MS.

pro combustione ipsius monasterii solenniter satisfecit. Nec multo post sanctus præsul Willielmus ad celebrandum Sanctæ Trinitatis festum se solenniter accinxit. . . . Sed completis tantæ solennitatis mysteriis, præsul ipse Willielmus gravi morbo subito correptus ad palatium suum rediit, et hospitibus suis [epulas abundanter ministrari præcepit. Illis autem][1] splendide epulantibus cameram suam intravit pater sanctissimus, et familiaribus suis obitus sui diem spiritu prophetico prædicebat. . . . Die autem[1] ægritudinis suæ, hoc est 30° die ex quo venerat Eboracum, 6 idus Junii, anno Domini supradicto, regni vero regis Stephani 19 et ultimo, valedicto fratribus suis, in palatio suo Eboracensi vitam finivit temporalem. Scribitur tamen a plerisque, quod, in ipsa hora sacræ missæ Sanctæ Trinitatis, in calice vitæ potionem receperat necis temporalis. Sepultus itaque est dictus archiepiscopus Willielmus in ecclesia sua Sancti Petri Eboraci. Quo in loco effluente de sacro ejus corpore oleo salutifero, Dominus . . . per ejus merita plurima pro infirmis operatus miracula. Cui successit Rogerus Cantuariensis archidiaconus. De quo, tempore Philippi abbatis secundi, postea referetur.

tains abbey for injuries.

His death.

f. 9 *b*.

Attributed to poison.

Miracles at his tomb.

CAP. XXI. *De coronatione regis Stephani.*

Anno quidem ab incarnatione Domini 1136, cum Henricus clericus, filius tertius Willielmi conquæstoris, tertius rex post conquæstum, 37 annis et 3 mensibus regnum Angliæ gubernasset, 2 die Decembris in Normannia viam universæ carnis ingressus fuisset; et cor ejus apud Rothomagum in Normannia et corpus ejus apud Radyngam, monasterium suæ fundationis in Anglia, subterranee recondenda traderentur; Stephanus comes Blesensis et Mauritanniæ, filius Adelæ sororis præfati Henrici regis et filiæ Willielmi primi conquæstoris, audita morte Henrici regis avunculi sui, Angliam intravit, et contra sacramentum quod Matildi imperatrici prius fecerat, auxilio et consilio quorundam magnatum

Death of king Henry I. A.D. 1136.

Stephen, count of Blois, hastens to England.

[1] Wanting in MS.

Previous death of William, son of Henry I.

regni, regni diadema invadebat. Ante hæc quidem tempora, dictum Henricum regem a Normannia in Angliam redeuntem Willielmus filius suus unicus legitimus sequi gestiens, navi qua vehebatur ad rupem illisa, cum Ricardo fratre suo notho et sorore sua comitissa de Perceio, comite Cestriæ et aliis nobilibus qui in ea fuerant, præter pauperem unum, perierat. At tunc rex, orbatus herede sexus virilis, fecit omnes .legios suos, David videlicet regem Scotiæ et alios, Matildi jam filiæ suæ unicæ, Henrico ejusdem nominis 'quinto' apud Theutonicos imperatori perprius desponsatæ, fidelitatis juramentum exhibere. Tamen ob favorem ipsius Stephani, quidam Hugo Bygott senescallus præfati regis Henrici . . . . . coram Willielmo Cantuariensi archiepiscopo sacramento affirmabat, quod dum rex Henricus præscriptus ageret in extremis, ortis quibusdam inimicitiis inter ipsum et præfatam Matildem imperatricem filiam suam, ipsam exheredavit et dictum Stephanum Blesensem comitem heredem suum instituebat. Cujus verbis dictus Willielmus archiepiscopus nimis credulus, qui et ipse prius dictæ imperatrici de hereditate post mortem patris sui conservanda sacramentum præstiterat, ipsum Stephanum Londoniis, in die Sancti Stephani, favente Rogero Sarisburiensi episcopo, honorifice corona regia insignivit.

R. Higden, col. 2381.

And oath of allegiance of nobility to the empress Matilda.

The adoption of Stephen by Henry affirmed by Hugh Bygot.

R. de Diceto, col. 505.

Stephen crowned by William, archbishop of York.

Quapropter idem Willielmus archiepiscopus, annum minime supervixit. Sed et omnes magni qui juramentum Stephano fecerant miserum sortiti sunt finem. Fertur etiam, quod hostia Christi die coronationis suæ porrecta subito disparuit. Coronatus igitur rex Stephanus juravit coram proceribus apud Oxoniam, quod prælaturas vacantes in manu sua post electionem non teneret, quod Danegeldum, id est, 2 solidos ad hidam, remitteret, et neminem de propriis silvis implacitaret, sicut antecessores sui facere consueverunt. Quæ principaliter et alia vovit, sed nihil eorum tenuit.

R. Higden, col. 2384.

Promises of Stephen on his coronation.

Hen. Hunt. p. 387.

CAP. XXII. *De captione Karlioli et Novi Castri per David regem Scotiæ; de subjugatione Normanniæ; de promotione exercitus ad Scociam; et incarceratione duorum episcoporum.* f. 10.

A.D. 1136–1138. Hostilities of David, king of Scotland.

Anno igitur primo hujus regis Stephani, David rex Scociæ, filius Sanctæ Margaretæ, cujus vitam inclitam Aelredus abbas Ryevallensis litteris commendabat, cum primus omnium laicorum fidelitatem dictæ Matildi imperatrici, adhuc vivente patre sed defunctis fratribus suis, exhiberet, dolose ceperat castellum de Kayrliel et Novum Castrum super Tynam. Promovit ergo rex Stephanus exercitum contra dictum David. Sed ipse David occurrit pacifice eidem regi Stephano, et per concordiam reddidit ei Novum Castrum super Tynam. Karyliel vero sibi retinuit, ipso rege Stephano concedente. Rex tamen David, propter sacramentum dictæ Matildi imperatrici prius redditum, fidelitatem ipsi regi Stephano non juravit. Filius autem dicti David, Henricus nomine, homo regis Stephani effectus est; pro quo dedit ei rex Stephanus burgum . . . . . . de Huntyngtona in augmentum. Immo, quia idem Stephanus rex adventum dictæ imperatricis formidabat, concessit[1] ut quilibet de proceribus suis possit facere munitionem sive castrum in fundo proprio. Ipse quidem per totam terram suam recepit in manum propriam omnia castella et bonas villas sibi rebelles, et quosdam easdem contra se retinentes relegavit, et suis prospere gestis superbiens, contra sacramentum suum placitavit de forestis, silvis et venationibus, procerum suorum. Post hæc etiam transiens in Normanniam eam suæ ditioni subjugavit. Concordiamque cum rege Francorum iniit ut Eustachius filius suus ipsam Normanniam possideret, et eam de rege Francorum per homagium et fidelitatem detineret. Hæc autem per

Hen. Hunt. p. 387, and Brompton, col. 1024.

Submission to Stephen; but refusal of allegiance.

Homage of prince Henry of Scotland.

General licence to erect castles.

Seizure of castles held against Stephen.

Ibid. and Hen. Hunt. p. 387.

Reduction of Normandy. To be held by his son Eustace of the king of France.

---

[1] *concessit*] repeated in MS.

Fluctuations of prosperity during Stephen's reign. duos primos annos suos fuerant perpetrata. Qui duo anni ipsi regi Stephano prosperrimi fuerunt; et medii anni inter ipsos duos primos et duos ultimos mediocres et intercisi; duo vero anni ultimi exitiales et prærupti. Siege and reduction of Bedford. Post hæc, anno tertio regni sui, ipse rex Stephanus Normanniam exiens, intrans Angliam, ad Bedfordiam per totum natale Domini obsidendam provolavit. Invasion of Scotland. Reddita autem Bedfordia, ad homagium David regis Scotiæ quærendum exercitum versus Scotiam commovebat, et quantum malum in australi parte Scotiæ facere poterat minime differebat. Castles and towns in England reduced by Stephen. Quo quidem tempore castra et villas de Herforth, Brystowe, Slede, Kary, Ludelaw, Oxenforth, et Maltona, necnon et alia plurima, magnates quidam, regi invidentes et imperatrici confaventes, invasa contra regem Stephanum detinebant. Quæ tamen omnia idem rex Stephanus postea regressus recuperavit. Imprisonment of Alexander and Roger, bishops of Lincoln and Salisbury. Quo quidem de Scotia redeunte, post reacceptionem quorundam dictorum castrorum, Alexandrum Lincolniensem episcopum inedia confectum vinculavit, donec castra sua de Newark et Sleforth regi reddidisset. Rogerum etiam Sarisburiensem episcopum, qui ei in coronatione sua favebat, similiter perverse incarcerando male tractavit, donec duo castella sua de Dyvises et de Schyrbornia ei dedisset. J. Brompt. col. 1027.

CAP. XXIII. *De bello de Standardo apud Alvertonam.*

A.D. 1138. Invasion of England by David of Scotland. Occupato igitur rege Stephano, ut prædicitur, in oppugnatione dictorum villarum et castrorum circa partes australes Angliæ, David prædictus rex Scottorum innumerabilem exercitum suum promovit in Angliam, et per suos execrabiliter peragebat. Hen. Hunt. p. 388. Enormities committed by him. Præter autem rapinas, cædes et incendia, mulieres gravidas Scotti findebant, et fœtus anticipatos abstrahebant, pueros super acumina lancearum jactabant, presby- J. Brompt. col. 1025. f. 10 *b.*

teros[1] super altaria detruncabant, crucifixorum capita abscissa super cæsorum corpora ponebant, mortuorum vero capita mutuantes super crucifixa reponebant. Audito igitur hujusmodi adventu dicti David regis Scottorum usque ad Northalvertonam tendentis,[2] Willielmus Groos comes Albemarliæ fundator noster et Walterus Espek fundator monasteriorum de Rievalli, Wardona et Kyrkeham, et alii proceres Cishumbrani, in unum convenientes, ejus conatui resistere decreverunt . . . . . Sed et Thurstanus Eboracensis archiepiscopus per totam diœcesim suam edictum episcopale proposuit, ut de singulis parochiis presbyteris cum cruce, vexillis, reliquiisque sanctorum præeuntibus, omnes qui possent ad bella procedere ad proceres properarent, ecclesiam Christi contra barbaros defensuri. Et cum ipse archiepiscopus senio et morbi causa pugnæ non potuit interesse, misit loco suo Radhulfum episcopum Orcadum. Dispositis ergo aciebus, fixo standardo insigni regio apud Alvertonam, sacerdotes sacris vestibus candidati cum crucibus reliquiisque sanctorum exercitum ambiebant, et sermone simul et oratione populum decentissime roborabant. Tunc quidem Robertus Brus. . . . qui cum esset de jure regis Anglorum a juventute tamen regi Scotiæ adhærens ad maximam ejus familiaritatem profecerat, regem Scotiæ adiit, et ipsum ne ad bellum procederet dissuasit. Ipsoque rege David ad dicta Roberti in lacrimas dissoluto de pace tunc temporis tractandum fuisset, nisi unicus Willielmus ipsius regis cognatus, belli incentor, superveniens ipsum Robertum proditorem ipso tempore nominasset. Unde ipse Robertus, nihil moratus, vinculum fidei et homagium, quibus eatinus regi Scotiæ astrictus fuerat, dissolvens, ad Anglos est reversus. Deinde autem acies ad congressionem paratæ, episcopo Orchadensi, quem illo miserat archiepiscopus Eboracensis, stante in loco eminentiori, cum populo præliandi necessitatem in remissionem

Collection of forces by the earl of Albemarle and others.

Ailred. Rievall. de bello Standardii, col. 337.

Hen. Hunt. p. 388.

Erection of the royal standard at Alverton.

Ailr. Riev. col. 343.

Efforts of Robert Brus to dissuade king David from fighting.

Address of the bishop of Orkney to the English army.

[1] *presbyteros*] presbiteros, the orthography of the MS. in all instances.

[2] *tendentis*] tendentium, P.

peccatorum indixisset, tundentes pectora[1] erectis manibus divinum auxilium precabantur. Dataque populo ab episcopo benedictione, exercitus jungebantur. Dum autem acies Scottorum Loevensium, qui gloriam primi ictus postpositis Galwensibus a rege Scottorum invito proripuerant, super aciem equitum Anglorum armatorum percutiunt, percusso sagitta summo duce Leovensium corruit ipse, et tota gens eorum in fugam est conversa. Tota namque gens Anglorum sagittariis commixtis equitibus in una acie circa standardum conglobata persistebant immobiles.[2] Fugam sociorum videns alia acies maxima Scottorum, quæ ex altera parte acerrime pugnabat, animo delituit et fugæ indulgebat. Interim autem, quidam ex Anglis, accepto quodam capite amputato aurifrisiis decenter ornato, illud super hastam elevavit, cunctis proclamantibus ipsum caput David regis Scottorum affuisse. Quo nostri Anglici animati et Scotti debilitati, David cum suis fugiente, finem certamini adhibebant Scotti, tamen fugientes a nostris acriter fuerunt insecuti. In quibus aciebus Scottorum præscriptus Henricus filius David regis inter omnes Scottos virilius se exhibebat. Multi quidem Scottorum in eodem conflictu occisi fuerunt, extra eos[3] qui in fuga in segetibus et silvis inventi sunt et perempti. Unus tantum ex omnibus nostris equitibus est occisus. Cujus eventus belli cum regi Stephano nuntiatus fuisset, ipse et omnes qui aderant summas Deo gratias exsolverunt.

Defeat of the Scots.

Hen. Hunt. p. 388.

---

[1] *pectora*] pecora, MS.
[2] *persistebant immobiles*] The reading of the MS.
[3] *eos*] eorum in MS.

XXIV. *De gratia episcopis spoliatis negata; adventu imperatricis in Angliam; obsidione Lincolniæ, et captione regis Stephani ibidem in bello campestri.*

Hen. Hunt. p. 389. Interim, cum Henricus Wyntoniæ episcopus, frater regis Stephani, jam legatus . . . concilium apud Wyntoniam teneret, ipse et Theobaldus archiepiscopus Cantuariensis, quondam abbas Beccensis, et omnes episcopi qui aderant, ad pedes regios devoluti sunt, devotissima supplicatione poscentes ut dictis episcopis, Alexandro videlicet Lincolniensi et Rogero Sarisburiensi, possessiones suas redderet, et[1] omnia in eo commissa regi benigne condonaret. Sed rex, consilio pravorum tot et tantorum venerandam prosternationem despiciens, nihil eos impetrare permisit. Ob quod patefacta est domus regis Stephani finitimæ condemnationi. Statim namque dicta Matildis, quondam imperatrix, filia regis Henrici, tunc uxor Galfridi comitis Andegaviæ, cui Anglia juramento addicta fuerat, ad opprobrium dicti regis Stephani in Angliam adventabat.[2] Dictus autem Rogerus Sarisburiensis episcopus repulsam petitionem episcoporum ingemiscens, et quia pecuniam, quasi quadraginta millia marcas, quam in dictis castellis dereliquit, amiserat, nimia tristitia infirmatus, obiebat. Accipiensque rex ipsum thesaurum, ipso Constantiam sororem Lodowici regis Francorum Eustachio filio suo comparavit. Nec multo post Nigellum Eliensem episcopum, quia nepos prædicti Rogeri Sarisburiensis episcopi fuerat, a suo episcopatu effugabat. Quarto[3] anno regni ipsius Stephani, præfata Matildis imperatrix Angliam veniens castellum de Arundelle sibi patefactum intravit. Quam cum rex ibidem obsedisset, vel perfida credens consilia, vel quia castrum videbat inexpugnabile, obsidionem dissolvebat. Ipsa quidem inde egressa apud castrum de Brystowe

A.D. 1138–1140. Refusal of pardon to the bishops of Lincoln and Salisbury.

f. 11.

Entry of the empress Matilda into England.

Death of the bishop of Salisbury.

J. Brompt. col. 1027.

Nigel, bishop of Ely, expelled from his see.

J. Brompt. col. 1029.

Progress of the empress Matilda.

---

[1] *et*] ut, H. H.
[2] *adventabat*] venit, H. H.
[3] *Quarto*] Sexto, Brompt.

se recepit, et ibidem per annum et dimidium est commorata. Atque per totam Angliam per litteras suas omnes et singulos obnixius exorabat, quatinus in sua hereditate acquirenda ei pro viribus confaverent. Coadunati ergo Ranulphus comes Cestriæ et alii quam plures, qui imperatrici adhærebant, se apud Lincolniam exceperunt. Quorum ibidem essentiam rex perpendens Lincolniam obsedebat. Ipsi tamen interius existentes contra oppugnationes regias per tempus non modicum civitatem vivacius defensabant. Sed tamen tempore adoptato absque malo habito ipsam civitatem subtiliter pro libitu sunt egressi. Rex igitur civitatem ingressus usque ad Purificationem Beatæ Mariæ in ea residebat. Igitur contra Purificationem Beatæ Mariæ, dictus Ranulphus comes Cestriæ, Robertus gener suus, filius nothus Henrici regis et frater imperatricis, comes Gloverniæ, Hugo Bygot et Robertus Oyle, cum Wallensibus et aliis quos poterant procurare, Lincolniam convenerunt ad regem pariter debellandum. Et cum paludem arundineam vix pertransisent, aciebus dispositis, regem bello sunt aggressi. Ipse etiam Ranulphus cum suis aciem primam, secundam illi quos rex Stephanus exheredavit, tertiam Robertus comes Gloverniæ cum suis, construxerunt. A latere vero erat turba Wallensium, magis audacia quam armis instructa. Rex autem Stephanus, in die Purificationis, sub tantis æstibus fluctuosus, celebrante Alexandro episcopo, missam audivit, et in ejus manibus cereus quem rex obtulit confractus est, et pixis supra altare quæ hostiam continuit, fracta cathena, cecidit; quod fuit regi signum ruinæ. Inde autem ad bellum rex progrediens captus fuit, adhuc ejus acie repugnante.

Siege of Lincoln by Stephen.

Defeat and capture of Stephen.

Civitas igitur hostili lege direpta est, et rex [in] eam miserabiliter est inductus. Deinde Dei judicio circa regem peracto, ducitur ad imperatricem et in turri de Brystow captivus ponitur, et ibidem per dimidium annum tentus vinculatur.

Hen. Hunt. p. 392.

Imprisonment at Bristol.

CAP. XXV. *De rebellione reginæ et Londoniensium contra imperatricem; fuga imperatricis a Wyntonia; captione comitis Glovernia, et liberatione regis; fuga regis a Wyltonia; fuga iterum imperatricis ab Oxonia: et de concilio Londoniis celebrato.*

J. Brompt. col. 1031. Ex eventu captionis regis Stephani Matildis imperatrix nimis elata Cirencestriam occupat, deinde Wyntoniam, ubi . . . approbante hoc papæ legato processionaliter suscipitur. In Wyltonam, Oxoniam, Redingam et ad Sanctum Albanum, iter dirigens, occurrente potissime Theobaldo archiepiscopo Cantuariensi, a cunctis ubique, exceptis solis Kentensibus, gratanter excipitur. . . . Inde Londonias veniens de statu regni tractatura . . . interpellata est a regina Angliæ, regis Stephani uxore, ut rex absolvi posset, ea saltem conditione quod, regno imperatrici reddito, rex Stephanus alicubi posset monachari aut perpetuo peregrinari. Sed eam imperatrix non audivit. Interpellata est etiam a civibus Londoniarum, ut liceret eis uti legibus Sancti Edwardi, non autem legibus patris sui Henrici, quia graves erant. Sed illa non acquievit. Inde regina uxor Stephani, cum Willielmo Yprensi et Kentensibus, et populus Londoniarum commotus eam capere satagebant.[1] Quod illa comperiens, dimissa omni supellectili sua, Oxoniam fugit. Ubi dispersos suos milites expectavit, atque irritata angore muliebri regem Stephanum . . . in compedibus jussit poni. Post dies autem paucos assumpto secum[2] avunculo suo, David rege Scottorum, et fratre suo Roberto comite Gloverniæ, viribus coactis, cum manu militari Wyntoniam tendit. Obsedit turrim episcopi Londinensis. Episcopus autem misit pro regina et Willielmo Yprensi, et pro universis fere proceribus Angliæ. Factus est igitur exercitus utriusque magnus. Dimicabant quotidie non congressibus acierum sed militarium amfractuum circuitionibus. Non igitur sicut in belli cæcitate confundebantur gesta, sed petebat[3] cujusque probitas et gloria adversarium sibi ad concertandum volentem advenire. Venit tandem exercitus Londoniensis, et aucti numerose qui contra imperatricem conten-

A.D. 1141–1143.

Cirencester and other places occupied by Matilda.

She enters London.

f. 11 *b*.

Attempt of the citizens to seize her.

She escapes to Oxford.

Hen. Hunt. p. 392.

Having collected forces, she proceeds to Winchester.

Battle of Winchester and defeat of the empress.

---

[1] *satagebant*] statuit, Brompt.

[2] *assumpto secum*] cum, H. Hunt.

[3] *petebat*] patebat, J. Brompt.

She escapes to Gloucester concealed in a hearse. Thence to Oxford. Capture of her brother Robert, earl of Gloucester. Stephen and the earl interchanged. Disorders in the kingdom.

J. Brompt. col. 1032.

debant, fugere eam compulerunt. At ipsa ita timore resoluta est ut feretro imposita, ac si cadaver esset, equis deferentibus ad urbem Gloverniæ est delata. Inde autem Oxoniam commigravit. Fugit etiam rex Scottorum, et usque ad regionem suam est reversus. Capti sunt autem in fugiendo multi. Captus est etiam Robertus frater imperatricis, in cujus turri rex captivus erat,[1] cujus sola captione rex Stephanus evadere quiret. Igitur, satagentibus regina pro rege et imperatrice pro fratre suo, . . . talis liberatio providetur, ut rex suo restitueretur regno et comes suo dominio, et ambo deinceps forent regni moderatores, sicut extiterant turbatores. Illis quidem diebus regnum subjacebat cædibus et rapinis ac divitum venditionibus. Pax in regno nulla; cædibus, incendiis et rapinis, omnia exterminabantur; clamor, luctus et horror, undecunque.

Hen. Hunt. p. 392. J. Brompt. col. 1032.

Defeat of Stephen at Wilton.

Rex autem liberatus septimo anno regni sui castrum apud Wyltoniam construere decernebat. Sed superveniens Robertus comes Gloverniæ et multitudo imperatrici faventium ex insperato, cum regii milites circuitionibus bellicis incepissent et non potuissent resistere, regem in fugam compulerunt. Capti sunt e suis plerique; inter quos Willielmus Marcel regis dapifer captus est, qui pro redemptione sua dedit castellum de Syreburne. Collecto ergo rex exercitu obsedit imperatricem apud Oxenford, a festo Sancti Michaelis usque ad non procul ante natale Domini, cuncta extrinsecus devastando. Invalescente igitur fame et inedia in civitate, imperatrix castellum regi reddere renuens, fugam cœpit meditari, atque vestimento candido toto se fecerat investiri, ut propter similitudinem vestimenti et nivis, fugiens minus posset ab hostibus contemplari. Quæ et in media nocte per Thamesim glaciatam circumamicta vestibus albis, reverberatione nivis et similitudine fallentibus oculos obsidentium, fugit usque ad castellum de Walyngforth; et sic Oxonia tandem ad regiam ditionem est redacta.

He besieges the empress in Oxford.

Escape of the empress to the castle of Wallingford.

Surrender of Oxford.

[1] *erat*] tenebatur, Brompt.

Quam etiam apud Walyngforth existentem rex scilicet libentius obsedisset, nisi per prædictos comites de Cestria et Glovernia ac Hugonem Bygott, qui ei nimium infestabant, fuisset præpeditus. Et quia ipso tempore nullus honor vel clericis vel ecclesiæ Dei a raptoribus ferebatur, et æque capiebantur et redimebantur clerici et laici, et modo pæne consimili in omnibus tractabantur, dominus Wyntoniensis episcopus, papæ[1] legatus, concilium Londoniis indicebat.[2] In quo sancitum est, ne aliquis qui violenter in clerico manus ingesserit ab alio posset absolvi quam ab ipso papa, et in præsentia ipsius. Unde clericis aliquantulum serenitas vix illuxit.

Hen. Hunt. p. 393.

Enactment of the Council of Oxford for protection of the clergy.

Cap. XXVI. *De pœnis transitoriis sceleratorum ecclesias Christi invadentium; et oppugnatione castri Lincolniæ; et expugnatione castri de Farendona; et fuga Roberti comitis Gloverniæ.*

Quo tempore, rex Stephanus cepit Galfridum de Mandavilla in curia sua apud Sanctum Albanum . . . . Qui ut liberaretur reddidit regi turrim Londoniarum, et castellum de Waldena et illud de Plaiseiz. Possessionibus igitur carens, Galfridus[3] prædictus invasit abbatiam Ramesiensem, et, expulsis monachis, raptores immisit et ecclesiam Dei speluncam fecit latronum. Ipsaque abbatia pro castro frequentata regem validissime infestavit. Robertus quoque Marmyon hujusmodi nequitias in ecclesia de Covyngtre perversius peragebat. Quos similiter peccantes Dei justitia simili pœna mulctavit, miraculis intermixtis. Robertus igitur Marmyon, vir bellicosus . . . insurgens in hostes, inter ingentes suorum cuneos coram ipso monasterio de Coventre solus interfectus est, et excommunicatus morte æterna pascebatur. Similiter dictus Galfridus . . . inter acies suorum consertas a quodam vilissimo pedite solus sagitta percussus . . . post dies aliquot occumbebat excommunicatus . . . Dum autem

Hen. Hunt. p. 393.

Ibid.

A.D. 1142–1145. Occupation of Ramsey abbey by Geoffrey de Mandeville; and of the church of Coventry by Robert Marmion. They both meet a violent death.

f. 12.

[1] *papæ*] Romanæ urbis, H. Hunt.
[2] *indicebat*] tenuit, H. Hunt.
[3] *Galfridus*] consul, H. Hunt.

Miracle at Ramsey.

ecclesia illa de Ramesey pro castro teneretur, ebullivit sanguis a parietibus ecclesiæ et claustri adjacentis, indignationem divinam manifestans sceleratorum exterminationem denuntiabat . . . Eo quippe anno et Ernulphus filius Galfridi,[1] qui post mortem patris ecclesiam de Ramesey incastellatam retinuit, captus est et propter hoc exulatus. Princepsque militum suorum in hospitio suo ab equo corruens effuso cerebro expiravit. Princeps autem peditum suorum, Reynerus nomine, de Pikardia oriundus, cujus officium fuerat ecclesias frangere vel incendere, dum mare versus propria cum uxore sua transire[2] affectaret, navis, in qua erat, extenso velo, in aquis immobilis residebat.[3] Quod monstrum nautis stupentibus, sorte data rei causam inquirentibus, sors super Reynerum occidebat.[4] Quod cum ille nimirum totis contradiceret nisibus, secundo et tertio sors jactata in eum devenit. Positus est igitur in scapha, et uxor ejus, ac pecunia scelestissime acquisita, et statim navis cursu velocissimo ut solito[5] fecerat pelagus sulcabat. Scapha vero cum nequissimis subita voragine circumducta in æternum est absorpta. Rex autem interim nono anno regni sui Lincolniam obsidebat. Ubi cum munitionem contra castellum, quod comes[6] . . . Cistrensis obtinebat, construeret, operatores sui ab hostibus præfocati sunt fere octoginta. Re igitur imperfecta, rex confusus abscessit.[7] Anno quidem sequente Robertus consul Gloverniæ et omnis inimicorum regalium cœtus castellum apud Farendonam construxerunt. Rex autem . . . viribus coactis illuc advolabat, et Londoniensium . . . copiosum[8] exercitum adducebat. Assilientes igitur aliquantis[9] diebus castrum, . . . non sine magna sanguinis effusione illud excipientes, Robertum cum suis fugere compulerunt.

Exile of Ernulph, son of Geoffrey de Mandeville.

Fate of his principal officers.

Fruitless siege of Lincoln by Stephen;

but capture of Faringdon castle.

---

[1] *Galfridi*] consulis, H. Hunt.
[2] *transire*] transiret, H. Hunt.
[3] *residebat*] facta est, H. Hunt.
[4] *occidebat*] cecidit, H. Hunt.
[5] *solito*] prius, H. Hunt.
[6] *comes*] consul, H. Hunt.
[7] This sentence precedes the previous extract in H. Hunt.
[8] *copiosum*] numerosum, H. Hunt.
[9] *aliquantis*] totis, H. Hunt.

CAP. XXVII. *De captione comitis Cestriæ; de coronatione Stephani regis apud Lincolniam; de oppugnatione civitatis ejusdem per comitem Cestriæ; qualiter Normannia restituta est Matildi imperatrici; et Henricus filius suus virilia sumpserat arma.*

Hen. Hunt. p. 394.

A.D. 1146–1149.

Anno siquidem undecimo ipsius regis Stephani, rex idem congregans magnum exercitum [castellum] construxit inexpugnabile situm apud Walyngforth. Ubi Ranulphus comes Cestriæ jam regi concordia conjunctus cum magnis copiis interfuit.[1] Dehinc vero consulem ipsum, cum ad regis parliamentum[2] apud Northamptoniam pacifice advenisset, nihil tale metuentem, rex capi fecerat[3] et in carcerem intrudebat, donec redderet castrum . . . Lincolniæ . . . et cætera castella quæcunque fuerant suæ ditionis. Interim vero Wallenses vastaverunt provinciam Cestriæ, sed apud Wicum Malbanum intercepti sunt. Anno sequente, duodecimo sui anno, rex Stephanus Lincolniæ diademate regaliter insignitus est. Post discessum vero regis venit comes Cestriæ Lincolniam cum militaribus copiis, ut assiliret eam. Dux igitur exercitus ejus in introitu portæ borealis est occisus, et ipse consul, pluribus amissis, fugere compulsus est. Hoc quoque tempore Lodowicus rex Francorum, et Fredericus rex Saxonum, postea imperator, transierunt versus Iherosolomam et Damascum obsiderunt. Quibus regressis Galfridus Andegaviæ comes, regis Iherosolomitani quondam filius, Henrici senioris regis Angliæ gener, qui et præscriptam Matildem, prius imperatricem, desponsavit, vir magnus et clarissimus, et filius suus Henricus ex ipsa Matilde genitus, conquesti sunt regi Lodowico de dicto Stephano vocato rege Angliæ, eo quod eis regnum Angliæ et ducatum Normanniæ injuste auferebat. Rex ergo Lodowicus

Seizure of the earl of Chester by Stephen.

J. Brompt. col. 1034.

Defeat of the Welsh at Nantwich.

Id. col. 1036.

Coronation of Stephen.

He is attacked by the earl of Chester at Lincoln.

Siege of Damascus by king Louis of France.

King Louis urged by Geoffrey, count of Anjou, to take part against Stephen.

f. 12 b.

[1] *interfuit*] interfuebat in MS.
[2] *parliamentum*] curiam, H. Hunt.
[3] *fecerat*] cepit, H. Hunt.

congregans exercitum aggrediebatur Normanniam, et manu forti eam cepit, ac dictis Galfrido, 'Matildi et Henrico,' retradebat. Rex itaque Lodowicus pro eadem terra Normanniæ ipsum Henricum hominem suum legium cepit. Et, pro adjutorio per ipsum regem Lodowicum collato, ipsi Galfridus et Henricus filius suus dederunt Viscasinum Normanniæ, in quo continentur Gisorcium, Neefle, Stripiniacus, et multa alia castella, totum in munus Lodowico Franciæ regi. Postea, anno quartodecimo regis Stephani, David rex Scottorum dicto Henrico filio imperatricis nepoti suo virilia tradidit arma. Cum autem congregati fuissent apud Karliolum in solennitate dictus rex Scottorum cum viribus suis et nepos suus Henricus cum occidentalibus Angliæ proceribus, timens rex Stephanus ne Eboracum invaderent venit Eboracum,[1] cum magno[2] exercitu, ibique moratus est per mensem unum.[3] Interim Eustachius filius regis Stephani, qui jam et ipse eodem anno virilia sumpserat arma, irruit in terras procerum qui erant cum Henrico filio imperatricis . . . et illis non modicum damnum infligebat. Rex quidem Stephanus Anglorum et David rex Scottorum, alter apud Eboracum alter apud Karliolum, sibi mutuo caventes et offendere timentes, per se ipsos divisi sunt, et ad domicilia regnorum repedarunt.

He takes Normandy and delivers it to Geoffrey.

The Vexin.

Hen. Hunt. p. 395.

Stephen marches to York. Prince Eustace lays waste the lands of prince Henry's followers.

CAP. XXVIII. *De obitu Galfridi comitis Andegaviæ, et desponsatione ducis Henrici filii sui ; expugnatione Normanniæ per regem Franciæ ; et qualiter rex Stephanus voluerat Eustachium filium suum in regem coronare.*

A.D. 1150 -1152.

Rex Stephanus, anno regni sui quintodecimo, quo anno et nostrum monasterium de Melsa sumpsit exordium, collectis agminibus, urbem Wyrecestriæ pulcherrimam assilivit et captam incendio deturpavit. Castellum tamen quod urbi inerat capere non valebat.[4] . . . Sequenti anno rex iterum Wyreces-

Stephen fires the city of Worcester.

Hen. Hunt. p. 395.

---

[1] *Eboracum*] in urbem, H. Hunt.
[2] *magno*] maximo, H. Hunt.
[3] *unum*] Augustum, H. Hunt.
[4] *valebat*] potuit, H. Hunt.

triam arripuit,[1] et quia castellum anno præterito capere non potuit, ad ejus captionem totis viribus desudabat. Porro cum inclusi viriliter restarent, duo castella ad illud expugnandum rex construxit. Quosdam tamen ex proceribus suis ibidem relinquens, ad propria remeavit. Sed quia mos regius erat quod multa strenuiter inciperet et segniter exequeretur, arte consulis de Legecestria, castella regis obsidentia demolita sunt, et obsessum est callide liberatum. Interim præscriptus Galfridus comes Andegaviæ mortis legibus parens, dedit præscripto Henrico primogenito suo Andegaviam, et suum jus in Normannia contradidit. Jus quoque hereditarium quod in regno Angliæ ut de jure uxoris suæ præfatæ Matildis vendicabat, ei concessit. At homines de Andegavia et Normannia homagia et fidelitates eidem Henrico reddiderunt. Unde postea dux Normanniæ et comes Andegaviæ fuerat nominatus. Ipso quoque anno contigit, quod inter Lodowicum regem Francorum et Alienoram uxorem suam, filiam et heredem comitis 'Willielmi' Pictavensis et ducis Aquitaniæ, divortium haberetur, eo quod eos affinitatis vinculo consanguineos fuisse noscebatur, licet ipsa corona regia insignita eidem regi Lodowico sobolem protulisset. Hæc autem Alienora a Merlino aquila rupti fœderis est prænominata; quam ipse dux Henricus in conjugem copulavit, et per eam consulatus Pictavensem et Aquitanicum[2] summis honoribus ampliatus possedit. De qua etiam pater suus Galfridus eum prohibuerat ne eam tangeret, pro eo quod cum senescallus regis Franciæ fuerat eam cognovisset. De qua tamen sic accepta, ut inferius subsequetur, filios procreavit. Ea tamen desponsatio incentivum fomesque odii maximi fuit et discordiæ inter regem Francorum et ipsum ducem Henricum. Insurgens ergo Eustachius filius regis Stephani cum ipso rege Francorum non modicis assultibus Normanniam oppugnabant. Dux autem utrisque et omni Francorum exercitui robuste restabat. Rex tamen Franciæ quoddam cas-

He is foiled in his attempt on the castle.

Death of Geoffrey, count of Anjou.

Divorce of Louis of France from his wife, Eleanor, heiress of Poitou and Aquitaine.

The divorced queen married by Henry.

Ibidem.

Prince Eustace with Louis of France invades Normandy.

---

[1] *arripuit*] irrupit, H. Hunt. | [2] *Aquitanicum*] Aquitanicam, P.

tellum, quod vocatur Novum Mercatum, copiis omnibus aggregatis assilivit, et potentissime pæne inexpugnabile cepit . . . et Eustachio filio regis Stephani,[1] qui ejus sororem duxit, retradebat.[2] Anno sequente[3] rex Stephanus præfatum Eustachium filium suum regis diademate voluit insignire. Postulans ergo ab archiepiscopo Cantuariensi Theobaldo et ceteris episcopis, quos ad hoc[4] congregaverat, ut ipsum Eustachium in regem ungerent et benedictione sua confirmarent, repulsam sustinebat.[5] Papa siquidem litteris suis archiepiscopo prohibuerat ne filium regis in regem sublimarent, videlicet quia rex Stephanus regnum contra juramentum præripuisse videbatur. Intima[6] igitur ira[7] decocti et ira nimia fervescentes tam pater quam filius in domo quadam omnes includi jusserunt, et vehementer angariantes ut postulata peragerent præceperunt.[8] Illi igitur . . . viriliter restiterunt, pericula tamen capitum suorum metuentes. Recesserunt tamen omnes illæsi, possessionibus quidem spoliati, quas postea rege pœnitente rehabuerunt. Rex namque Stephanus nunquam clericos liquido dilexerat, præsertim cum unum episcopum relegans duos alios episcopos in carcerem retrudebat.

Stephen desires to crown his son Eustace.

f. 13.

The prelates of the church refuse to perform the ceremony.

Cap. XXIX. *Qualiter dux Henricus venit in Angliam ad obsidionem castri de Walyngforth removendam; et de pace inter regem et ducem prœlocuta.*

A.D. 1152, 1153.

Stephen takes Newbury castle, and besieges Wallingford.

Henry duke of Normandy,

Stephanus rex eodem anno, videlicet anno regni sui 17, castrum de Newbyrye, quod non procul abest a Wyntonia, obsidens . . . expugnavit. Inde castellum de Walyngforth obsedit, et in ipso pontis ingressu castrum obsessorium construxit, quo inclusis escarum illationem et liberum progressum[9] diripiebat. Tunc obsessi, primo gravissime compressi, a domino Henrico duce Normanniæ petierunt vel auxilii exhibitionem vel castellum in manus regis reddendi licentiam. Anno ergo sequente[10] dictus Henricus dux Normanniæ,

Hen. Hunt. p. 395.

[1] *Stephani*] Angliæ, H.
[2] *retradebat*] reddidit, H.
[3] *sequente*] decimo septimo, H.
[4] *hoc*] ibidem, H.
[5] *sustinebat*] passus est, H.
[6] *Intima*] Intimo, MS.
[7] *ira*] dolore, H.
[8] *præceperunt*] compellabant, H.
[9] *progressum*] progressionem, H.
[10] *sequente*] decimo octavo, H.

filius Imperatricis, verus heres regni Angliæ, tanta necessitate compulsus . . . in Angliam advolavit. Tunc miserabilis Anglia, pæne destructa, per ejus adventum, quasi vitæ paulisper spiraculum reaccepit. . . . Et cum Angliæ littora . . . cum paucis tamen occupasset, subitis afflata rumoribus terra infrendebat. . . . Sui[1] tamen de adventu ejus admodum tripudiantes, super hoc quod paucos secum adduxerat aliquantulum commovebantur, et hostium confusio ex eadem paucitate non modicum relevabatur. . . . At dux, splendidissimus[2] juvenis, congregans suos tam quos invenerat quam quos adduxerat . . . castellum de Malmesbirh obsidebat, . . . et statim . . . 'præter unam turrim' cepit. . . . Ex cujus gestis rex Stephanus sinistris nuntiis angariatus, . . . cum copiis omnibus congregatis, non longe a Malmesbirh tentoria fixit. . . . Cujus exercitus ingens procerum . . . erat terribilis valde et decorus, sed procul ab eis recesserat Deus, in quo solo tota salus. Cujus acie crastina adventus sui die . . . legibus bellicis eleganter ordinata,[3] apertis caracteribus cœli, comitantibus frigoribus et venti turbinibus, tantas in facies eorum misit Deus inundationes . . . ut ipse Deus videretur pro duce rem agitasse.[4] . . . Stabat e regione exercitus juvenilis magis viribus confisus quam numero. . . . Erat quidem duci suisque tempestas a tergo, regi suisque in faciem, ut nec arma sustinere nec lanceas præ frigore[5] possent contrectare. Et quia præviderat Deus quod duci puero terram sine ampliori sanguinis effusione traderet, cum nullus eorum flumen ibidem decurrens transgredi posset, nec rex tantas illuviones ultra perferre sufficeret, cassatus opere Londoniam repedavit. . . . Igitur turri, quam ipse dux obsederat, ei reddita, ulterius[6] properavit, . . . ut castro de Walyngforth jam fame perituro succurreret, et victualibus satis allatis, violentiam castrorum obsessorum[7] annullavit. Deus quidem duci hoc prosperavit inceptum et tranquillum in omnibus effectum tribuebat. . . . Parvum fuit medii temporis

son of the empress, comes into England.

He besieges the castle of Malmesbury.

Stephen marches against him and is defeated.

Ibid. p. 397.

Prince Henry relieves Wallingford castle.

---

[1] *Sui*] Diu, H.

[2] *splendidissimus*] strenuissimus, H.

[3] *Cujus . . . ordinata*] This sentence is transposed from H.

[4] *agitasse*] agere, H.

[5] *præ frigore*] imbribus proflaentes, H.

[6] *ulterius*] exhilaratus, H.

[7] *obsessorum*] obsessoriorum, M

He lays siege to the castle of Crowmarsh. spatium, et dux . . . militia adunata obsedit castellum de Crawmers, rem arduam et inæstimatam . . . incipiens. Cinxit castellum regis et exercitum suum vallo maximo, ut suis egressus tantum pateret per castellum de Walyngforth, obsessis vero nullus exitus permitteretur. Stephen approaches with an army. Quod rex audiens tunc prorsus, omnibus [copiis] suæ ditioni pertinentibus agglomeratis, duci terribilis supervenit. Terrore tamen nullo dux permotus, licet impar copiis esset regi, vallum quod exercitus fecerat[1] pro munimento statim dejici jussit, et obsidionem relinquens aciebus dispositis contra regem splendide procedebat. Videns igitur inopinate regalis exercitus acies hostium ordinatas . . . valde timebat. Rex tamen nullo timore compressus, acies suas procedere[2] f. 13 b. jussit.[3] Insurrexerunt autem proceres; immo a plerisque Certain of the nobility refuse to fight. propter hoc proditores nuncupati, . . . bellum committere formidantes,[4] quia neque regem neque ducem[5] exaltare volebant, ne, altero subacto, alter eis libere dominaretur, sed, semper alter alterum metuentes, regiam super eos potestatem exercere non possent, de concordia inter eos peragebant. Inducias A truce. ideo inter se rex duxque constituerunt coacti nolentes, uterque proditionem suorum comperientes. Castrum namque regium, quod dux obsederat, ex illius compactione fœderis deletum[6] est. Locuti sunt postea rex solus et dux solus, amne[7] interposito, de perpetua pace inter eos constituenda, de proditione procerum suorum inter se anxie conquerentes. Prælibatum est illud pacis negotium, sed tamen in aliud tempus est dilatum. Death of Eustace and the earl of Northampton. Nondum sopita illa discordia . . . duos immanissimos ducis hostes et summa potentia præditos, Eustachium scilicet regis filium et Symonem comitem de Northamptonia, Dei providentia, nil tale metuentes, una quidem hebdomada[8] demolivit. Unde virtus et spes omnium duci rebellantium ex improviso eventu emarcebat. Qui etiam Eustachius apud Faversham est sepultus.

---

[1] *exercitus fecerat*] exercitui suo fuerat, H

[2] *acies . . procedere*] turmas . . progredi, H.

[3] After *jussit*, "Insurgentes ergo "proceres de concordia inter regem "et ducem, peragebant. Inducias "ideo inter se rex," erased in P.

[4] *formidantes*] nolebant, H.

[5] *neque . . ducem*] neutrum, H.

[6] *deletum*] detectum, H.

[7] *amne*] ampne, MS.

[8] *hebdomada*] in eodem tempore, H.

CAP. XXX. *De plena concordia inter regem Stephanum et ducem Henricum; de morte regis Stephani; et libertatibus monasterio nostro per ipsum concessis.*

Hen. Hunt. p. 397. Tertiam obsidionem congessit dux Henricus circa castellum de Staunforth. Capta statim urbe, rebellantes ei, qui turri inerant, nuntios regi miserunt, auxilium inclusis postulantes.[1] Rex interim obsederat castellum de Gypeswyk, quod Hugo Bygott contra eum tenebat. Cum obsidionem nollet dimittere, . . . redditum est castellum de Staunforth Henrico duci.[2] Sed et castellum quod rex obsederat ei[3] redditum remanebat. A Staunforth Henricus dux Normanniæ discedens Notyngham petiit, et statim urbem cepit. Illi vero qui castello urbis inerant urbem ipsam combusserunt. Interim Theobaldus archiepiscopus Cantuariensis, et Henricus Wyntoniensis episcopus, frater regis Stephani, cum rege et duce de concordia componenda frequentius pertractabant.[4] . . . Dispositio vero Dei pacem creans, . . . condignis Angliæ flagellis bonum finem destinans, dedit eis eventum incepti, et . . . per eos . . . concordia sacramentis confirmata resplendebat. Ut rex Stephanus, videlicet, regnum et regaliam in tota vita sua retineret, et, tota Normannia, rege adhuc vivente, duci hereditarie concessa, ipse dux regnum post vitam Stephani regis hereditarie ex integro possideret. Aiunt tamen quidam, quod regnum inter eos fuerat divisum, ut dux medietatem regni, adhuc vivente rege, et totum post mortem regis rehaberet. Solennizata concordia Wyntoniæ, rex ipsum ducem Henricum in filium suscepit adoptivum, et heredem regni constituebat. Rege igitur [et duce][5] Wyntoniæ et Londoniis processione pontificum et heroum coruscante 'gloriose' susceptis, cum summo gaudio nuper conventuri abinvicem discesse-

(Marginal notes: A.D. 1153, 1154. Duke Henry takes Stanford castle. — Henry takes Nottingham. — Terms of agreement settled. Stephen to reign during life, and Henry to succeed him. — Hen. Hunt. p. 398. — Reception of the two princes at Winchester and London.)

[1] *postulantes*] poscentes, H.
[2] *duci*] principi magno, H.
[3] *ei*] regi, H.
[4] *pertractabant*] magno opere tractabat, H.
[5] *et duce*] wanting in MS.

runt. Ipsa concordia ante natale Domini confirmata est. Ad octavas namque Epiphaniæ rursus apud Oxoniam convenerunt. Ubi jussu regis Anglorum proceres fidelitates duci simul exhibuerunt, regi honorem debitum fidemque, dum viveret, conservaturi. . . . Et non multo post, cum jam ipse dux per annum in Anglia pro ejus recuperatione commoratus fuisset, accepta a rege licentia, Normanniam repedavit. . . . Rex autem Stephanus in pace tunc primo quæ regio debebantur honori, adoptivi filii gratia, potentissimus obtinebat. . . . Cum namque castellum quod vocatur Drake juxta Eboracum . . . . obsessum excepisset, aliaque multa victor obtinuisset, et castella tempore suo, post mortem videlicet Henrici regis, in pessimos usus circumquaque constructa diruisset, Doroberniam repetebat. Ibique in colloquendo comiti Flandrensi, propter intimum dolorem continuum ob medietatis regni, ut dicitur, amissionem, cum jam fere novemdecim annis laboriose nimis et infeliciter regnasset infirmatus, ac 25 die Octobris morte præventus, apud monasterium de Faversham in Cantia, quod ipse fundaverat, juxta uxorem et filium suum Eustachium sepelitur. Miserunt ergo Theobaldus archiepiscopus Cantuariensis et quam plures Angliæ proceres nuntios festinantes pro domino suo præscripto Henrico duce Normannorum, ut regnum suscepturus incunctanter adveniret. Impeditus tamen ventis et mari, causisque quam pluribus, paucis diebus ante natale Domini cum conjuge et fratribus suis, multisque potentibus et magnis copiis, apud Newforest applicabat. Fuit autem Anglia sine rege quasi sex hebdomadis. Tamen Dei gratia præveniente pace non caruit, vel pro regis amore venturi seu timore. Præscriptus autem Stephanus rex, dum regnaret, post fundationem monasterii nostri de Melsa quatuor annis, quicquid tunc nobis conferebatur nobis confirmavit, liberum et quietum de Danegyld, murdro, et de omnibus geldis; cum soca et saca, et tol et theam, et infangtheof, et cum aliis libertatibus et quietantiis cum quibus ecclesia beati Petri [Eboracensis] tenet et habet.

Fealty sworn by the nobility to duke Henry.

His return to Normandy.

Stephen takes Drake castle and other fortresses.

His death at Dover.

Is buried at Faversham.

The nobility send for Henry out of Normandy.

His arrival at New Forest.

Confirmation by Stephen to the monastery of Meaux of all their possessions.

CAP. XXXI. *De imperatore et Lodowico rege Franciæ peregrinantibus versus Terram Sanctam; et de exercitu navali in Hispaniam.*

Duodecimo hujus regis Stephani anno, Conradus imperator, Lodowicus rex Francorum, et plures principes a Sancto Bernardo crucis charactere insigniti, secundam profectionem versus Terram Sanctam perficere conabantur. Sociique peregrinationis supra numerum multiplicabantur. Nam de Anglia, Lotharingia et Flandria, cum 200 'pæne' navibus proficiscuntur. Imperator autem et rex Franciæ viam terræ magis quam maris eligentes, transita Hungaria, Iconiam pervenerunt. Sed ibi per dolum imperatoris Constantinopolitani et Græcorum proditi sunt. Nam multi, gustata farina calce mixta defuncti sunt. Ceteri multi aut gladio aut fame propter eorum superbiam, luxuriam et rapinam, sunt consumpti; cunctique ad nihilum pæne devenerunt, quia Deus sprevit eos. Tamen ad Terram Sanctam pervenientes nihil vel modicum gloriosius peregerunt. Imperator autem et rex Francorum cum paucissimis prius Antiochiam, postea Iherosolimam, ignominiose aufugerunt. Imperator deinde, cum paucis repatrians, moritur; qui, licet 15 annis regnaverat, benedictionem tamen imperialem non habebat. Tunc rex Franciæ causa orationis et peregrinationis in Iherosolima aliquantulum manens, auxilio militum templi, quod est in Iherosolima, et viribus undique congestis, obsedit Damascum; sed nihil ibidem proficiens, in Galliam repedavit. Et cum ex diutina continentia et coitus defectu, prout medici dicebant, ægritudinem incurrisset, suasumque ei fuisset per medicos et prælatos ut ob nimiam distantiam reginæ puella aliqua uteretur, respondit, "Malo mori castus "quam vivere adulter." Et sic totum Deo committens cito convaluit. Postea quidem, ut in tempore Philippi abbatis 2 referetur, dictam Terram Sanctam iterum adiebat. Interea quidam exercitus navalis virorum, non poten-

[Left margin: J. Brompt. col. 1034. — R. Higden, col. 2387.[1]]

[Right margin: A.D. 1147. — Crusade of Conrad the emperor and Louis of France. — f. 14. — Treachery of the emperor of Constantinople. — Failure of the expedition. — Siege of Damascus by Louis; and his return to France. His continence.]

[1] The narrative appears not to be derived directly from these authorities, but from a common source.

Success of a naval expedition against the Moors in Spain.

tium, nec alicui magno duci innixi nisi Deo omnipotenti, quia humiliter profecti sunt optime profecerunt. Civitatem namque in Hispania, quæ vocatur Ulixis bona, et aliam quæ vocatur Almaria, et regiones adjacentes, pauci a multis, Deo cooperante, bellis obtinuerunt. Vere Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Exercitus namque regis Francorum et imperatoris splendidior et major fuerat quam ille qui prius Iherosolimam conquirebat, et a paucissimis sunt contriti. Hiis autem pauperibus de quibus prædicitur nulla multitudo restare poterat; sed quando plures eis insurgebant debiliores efficiebantur. Ipsique pauperes, quanto pluries et magis dimicabant, tanto valentiores reddebantur. Pars autem eorum maxima Angligenæ extiterunt. Hac igitur causa hoc capitulum præsenti serie opusculi ducebam inserere, pro eo quod de Angligenis tractare videatur. Circa hæc tempora Judæi crucifixerunt unum puerum, nomine Willielmum, apud Norwicum, in contemptum Christianorum.

Principally composed of Englishmen.

A boy crucified by Jews at Norwich.

Cap. XXXII. *De milite quodam qui intravit purgatorium Sancti Patricii, et de eodem purgatorio.*

Entry to St. Patrick's purgatory by the knight Owen.

Henricus de Saltreya de purgatorio S. Patricii.

[1] Contigit etiam hujus regis Stephani temporibus militem quendam, nomine Oswenum, purgatorium Patricii intrasse. Qui rediens gaudia et pœnas quas viderat enarravit. Circa quod purgatorium est notandum, quod, cum Sanctus Patricius in Hibernia prædicaret, studuit bestiales hominum illius patriæ animos terrore tormentorum infernalium a malis revocare, et paradisi gaudiorum promissione ad bonum confirmare.

---

[1] Abridged from the narrative of Henry of Saltrey. Abbé Migne, *Patrologiæ Cursus Completus*, vol. 180, col. 987. A distinct abridgment of the same narrative is given by Roger Wendover, *Flores Historiarum*: ed. H. O. Coxe, Lond. 1841, vol. iii. p. 97.

Illi autem dicebant se ad Christum nunquam conversuros per ejus prædicationem, nec pro miraculis quæ per eum fieri videbant, nisi aliquis tormenta illa malorum et gaudia bonorum posset intueri, quatinus rebus visis certiores fierent quam promissis. Quamobrem Patricio super hoc oranti apparuit Jesus Christus, dans ei textum evangelii et baculum unum, quæ adhuc in patria illa manent apud summum archiepiscopum. Eduxit ego Dominus Patricium in desertum locum, ubi fossam unam rotundam et intrinsecus obscuram ei ostendit, dicens quod, si veraciter quis pœnitens fossam eandem ingressus unius diei ac noctis spatio moram in ea faceret et fide constans per illam transierit, videbit tormenta malorum et gaudia bonorum. Ad hæc Christo disparente, construxit ibidem ecclesiam, et canonicos regulares instituebat. Fossam autem prædictam, quæ modo in cimiterio est ad orientalem ipsius ecclesiæ frontem, muro circumcinxit, et januam in eo obseravit, ne quis temere sine licentia episcopi loci et prioris ingrederetur. Clavem vero custodiendam commendavit priori ejusdem ecclesiæ. Multi quippe tempore illius Patricii, pœnitentia ducti, dictam fossam ingressi sunt et regressi, narrantes tormenta maxima se perpessos, et gaudia se vidisse attestantes. Quorum relationes jussit Patricius ad litteras ibidem demandari. Eorum ergo attestatione cœperunt alii prædicationem Patricii suscipere et ad fidem convertebantur, et multi dictam fossam intraverunt qui nunquam[1] redierunt. Et quoniam ibidem homo a peccatis purgatur, locus ille purgatorium Sancti Patricii nominatur, et locus ecclesiæ Reglas dicitur. Nulli imponitur ut locum intret, sed potius in principio dissuadetur ingressus. Quod si omnino intrare voluerit, accedit primo ad episcopum loci, qui pro ingressu dissuadet. Sed perseve-

Origin of the purgatory.

f. 14 b.

The place called Reglas.

Preliminary proceedings before entering the purgatory.

[1] *nunquam*] nusquam in MS.

ranti in tali proposito litteras tradit ut loci priorem adeat, qui similiter ingressum dissuadet, hortando ut aliam pœnitentiam assumat. Quod si perseveret, introducit eum in ecclesiam, ut 15 diebus jejuniis [1] et orationibus indulgeat. Post quos hominem communione munitum producit cum processione et letania usque ad ostium purgatorii, ubi etiam iterum dissuadet ingressum. Sed si adhuc perseveret, ostium ei cum benedictione aperit, et post ingressum ostium reconsignat usque in diem alterum mane. Quo adveniente, prior, si hominem reperit, cum processione reducit; ubi aliis 15 diebus jejuniis et orationibus intendit. Quod si altera die eadem hora reversus non apparuerit, certissimi de ejus perditione, ostio a priore obserato, universi recedunt. Ipse quidem Oswenus miles, de quo prædicitur, dictum purgatorium ingressus est, et hoc modo. Cum autem ad episcopum, in cujus diœcesi dictum purgatorium est, confessionis gratia veniret, et ab eo pro peccatis gravioribus redargueretur, ut remissionem peccatorum accipere mereretur, pœnitentiam ingressionis dicti purgatorii episcopo dissuadente præelegit. Ipsum autem sic persistentem episcopus ad loci priorem transmittebat. Quo iterum dissuadente et pericula exponente, ipsum a proposito non potuit revocare. Prior igitur, morem præscriptum per omnia exequens, militi aiebat, "Ecce nunc intrabis, tam diu "per concavitatem subterraneam iturus, donec exeas "in campum unum, in quo aulam invenies mira arte "fabricatam;" nuntiosque bonos et temptatores ibidem affuturos prædicebat. Miles quidem constans per portam intravit, quam prior statim deforis obseravit. Ingravescentibus magis magisque tenebris in brevi lucem amisit. Tandem lux paulatim cœpit per foveam emitti ex transverso. Nec mora, in campum prædictum

Owen's resolution to visit the purgatory as a penance.

Instructions given to him by the prior of the place.

He enters through a gate.

---

[1] *jejuniis*] jujuniis, MS.

pervenit et aulam. Et cum in aula solus ejus admirans structuram aliquamdiu persedisset, ecce 15 viri quasi religiosi domum intraverunt. Qui, eum in fide fortius confirmantes, temptatores quosdam ei eventuros prædicebant, et omnino ei regressum dissuadebant. Illis quidem egressis, cum solus in domo sederet, subito circa domum cœpit audiri tumultus, ac si totus orbis et universa in eo contenta moverentur. Unde, nisi divina virtute et instructione dictorum 15 virorum protegeretur, ipso tumultu averteretur. Et ecce horrorum auditus visus horribilior dæmonum sequebatur. Atque ei cachinnantes vivifico adventu suo congaudebant, regressum deceptorium tamen ei procurando. Dæmones autem, se contemni cernentes, struxerunt in eadem domo maximum incendii rogum, ligatisque manibus et pedibus, militem in igne projecerunt. Primitus ergo missus in ignem grave sensit tormentum. Cum enim adversarii eum incendio torquerent, pii Jhesu nomen invocavit, et, citius extincto incendii rogo, de primo illorum assultu est liberatus. Quo facto, miles audacior est effectus.

Finds himself in a hall.

Is warned of his trials by fifteen religious.

Demons appear who cast him into a fire.

He calls upon Jesus, and escapes the flames.

CAP. XXXIII. *De pœnis ejusdem purgatorii et progressione militis.*

Relinquentes dæmones domum secum militem traxerunt. Aliis ab aliis discedentibus, quidam illorum eum per vastam regionem tenebrosam traxerunt versus orientem, et inde dextrorsum convertentes per vallem latissimam contra austrum tendebant. Illucque cœpit quasi vulgi totius terræ miserrimos clamores, ejulatus et fletus, audire. Tandem tractu dæmonum in largissimum pervenit campum, cujus fines non potuit contemplari. Ille itaque campus hominibus utriusque sexus et ætatis nudis in terra jacentibus plenus erat;

The demons hurry him through a wide valley.

He hears shrieks and groans.

f. 15.

He is brought to a boundless plair, covered

with human beings undergoing tortures.

qui, ventribus[1] ad terram versis, clavis ferreis candentibus per manus pedesque defixis, in terra extendebantur. Hi vero aliquando præ dolore videbantur terram comedere, aliquando cum fletu et ejulatu clamare "Parce, parce!" vel "Miserere, miserere!" Dæmones inter eos et super eos videbantur discurrere, qui non cessabant flagris eos durissimis verberare.

The knight saves himself from similar torture by invoking the name of Jesus.

Dicunt igitur illi dæmones, "Hæc tormenta quæ vides "sentiendo experieris, si a proposito desistens non "revertaris." Sed, hoc eo renuente, prostraverunt eum in terram, et sicut alios clavis eum transfigere conabantur. Sed, invocato Jesu nomine, nihil in eo conamine profecerunt.

The demons bring him to another plain. Exhibition of other torments.

Tunc ab illo campo recedentes ad alium hujusmodi campum majorem, majori miseria plenum, militem traxerunt. Quorum ibidem cruciatorum corporibus clavis in terra fixis, dorsa terræ adhærebant. Dracones, serpentes, bufones igniti, ignitis aculeis singula singulorum membra et corpora infigentes comedebant. Qui ita fixi et afflicti a fletu et ejulatu nunquam cessabant. Dæmones etiam inter et super eis transcurrentes flagris eos vehementius cruciabant;

They tempt him to desist from his purpose. He saves himself from torture by the name of Jesus.

militi comminantes hujusmodi passurum nisi a proposito desistens reverteretur. Et cum eos contempsisset, conati sunt sicut superius clavis eum figere; sed tamen non poterant, Jesu nomine invocato. Per quam invocationem per singula loca tormentorum fuerat liberatus.

A third plain, in which he recognizes former associates.

Deinde in tertium et quartum campum transeuntes, alios ita clavis candentibus tam dense confossos ut vix loqui possent, et aliqua pars corporum eorum præ densitate clavorum vix posset contemplari, alios per membra singula cathenis igneis pendentes, alios fornacibus sulphureis, alios super sartagines cruciatos, alios verubus igneis transfixos et ad ignem assatos, miles

[1] *ventribus*] ventris in MS.

conspiciebat. Ubi etiam vidit quosdam de suis quondam sociis quos bene recognovit. Inde quidem et per nomen Jhesu est liberatus. Cum transissent inde, apparuit rota ignea magna, cujus radii et extremitates uncis igneis erant undique circumsepti, in quibus singulis homines infixi pendebant. Quæ nimia agilitate a desuper in imum rotata, flammaque tetri sulphureique incendii de terra circa rotam surgens, in ea pendentes miserrime retorquebant. Cumque jactassent militem super rotam et in aerem rotando levassent, invocato nomine Christi, descendit illæsus. Procedentes igitur inde, versus domum unam grandem horribiliter fumigantem advenerunt. Et cum adhuc ab ea aliquantulum longius essent, præ nimio calore qui inde exibat, stetit procedere formidans. Cui tardanti dæmones balnearium fuisse et illuc eum introire comminati fuerunt. Introductus autem domum vidit pavimentum fossis rotundis plenum, quæ singulæ metallis diversis ac liquoribus profluebant; in quibus utriusque sexus et ætatis mergebatur hominum multitudo, quorum alii ad oculos, alii ad labia, alii ad colla, alii seriatim et singillatim ad inferiora corporis membra tenebantur. Sublevantesque dæmones militem, conati sunt eum in unam fossatarum projicere; sed, audito Christi nomine, in suo conamine defecerunt. Secedentes autem ab illo loco porrexerunt contra montem unum, in quo super digitos pedum curvata hominum multitudo videbatur; qui quasi mortem cum dolore præstolantes versus aquilonem tendebant. Et ecce ab aquilone ventus turbinis veniebat, qui et ipsos dæmones et quem duxerunt militem totumque populum illum arripuit, et in quoddam flumen fœtidum ac frigidissimum longe in alteram montis partem projecit, in quo inæstimabili frigore vexabantur. Et cum niterentur de aquis emergere, currentes dæmones super aquas eos incessanter immiserunt. At miles, adjutoris sui non immemor, nomen ipsius reclamans, in alia ripa se sine mora

Again he saves himself from torture on a wheel by the name of Jesus.

The demons bring him to a house containing pits of molten metals.

Human beings steeped in them.

Again he saves himself from being immersed by the name of Jesus.

He is carried to a hill, and thence forced by a blast from the North into a freezing river.

By the same invocation he escapes to the further bank.

The demons drag him southward to a fiery pit, from which human beings are thrown up. They cast him in, and he momentarily forgets the name of his Saviour. Is again saved by calling on Jesus. Other demons appear to him. They bring him to the pit of hell. f. 15 *b*. Over it a slippery bridge. He crosses it by invoking the aid of Jesus.

reperit. Necdum militis Christi dæmones injuria satiati, traxerunt eum contra austrum. Et ecce vidit ante se flammam teterrimam et sulphureo fœtore putentem de puteo quodam ascendere, et homines nudos igneos sicut scintillas[1] igneas sursum in aere jactari, qui et flammarum vi in puteo et igne iterum deciderunt; quem dæmones inferni introitum nuncuparunt. Quo appropriantes præcipitaverunt se ipsos in puteum, trahentes secum militem. Cujus pœna adeo intolerabilis fuit ut pæne sui Salvatoris nomen sit oblitus. Deo tamen inspirante, ad se rediens, ut potuit, Jesu Christi nomen clamavit. Statim vis flammæ sursum eum in aere projecit. Cumque se ab ore putei subtrahens stetisset et ignorans quo se verteret, egressi sunt de puteo dæmones alii ab eo ignoti, qui dixerunt ei, "Quid "hic stas, non est hic infernus, sed ad infernum te "ducemus." Inde ergo trahentes militem pervenerunt ad flumen quoddam latissimum et fœtidum totum, quasi sulphurei incendii flamma coopertum, dæmonum multitudine plenum, quod dæmones infernum nominabant. Ultra quod pons unus lubricus, strictus et gracilis valde, et alte in aere extentus, protendebatur, per quem transire oportebat. At dæmones ventos et turbines commoventes militem de ponte in flumen projicere conabantur, ut socii, qui in eo essent, captum in infernum demergerent. Cœpit ergo miles, Jesu nomine invocato, super pontem incedere pedetentim. Nihil igitur lubrici sub pedibus sentiens firmus incedebat, et quo altius ascendit eo spatiosiorem pontem invenit. Porro dæmones ulterius progredi non valentes ad pedem pontis steterunt, lapsum militis præstolantes. Videntes autem eum libere transire, ita clamoribus aerem concusserunt ut intolerabilior ei videretur hujus clamor horroris quam aliqua præteritarum

[1] *scintillas*] sintillas, MS.

pœnarum quas sustinebat. Cernens tamen eos subsistere nec ultra progredi valere, piique ductoris sui reminiscens, securius incedebat. Dæmones autem supra flumen decurrentes uncos suos ad eum jaciebant, sed illæsus ab eis præterivit. Securus tandem procedens vidit latitudinem pontis in tantum excrescere ut vix ex aliqua parte posset aquam intueri.

The demons unable to follow him.

CAP. XXXIV. *De gaudio paradisi terrestris, et reditu militis.*

Procedens inde miles, jam liber ab omni dæmonum vexatione, vidit murum altum, et in eo portam clausam, metallis et pretiosis lapidibus adornatam. Et jam eo spatio unius miliaris adessente porta illa contra eum aperta est, et inde suavitatis odor, cuncta aromata vincens, exiebat. Cum enim adhuc aliquantulum longius esset, egressa est in occursum ejus cum crucibus, vexillis, cereis et palmis, hominum uniuscujusque ordinis ac religionis, diversæ ætatis et sexus utriusque, in ea forma vestium in qua Deo in sæculo servierunt, processio grandis, militemque suscipientes per portam introierunt. Duo quoque quasi archiepiscopi militem in suo comitatu susceperunt, patriam et ejus amœnitatis gloriam ostensuri. Tantamque patriæ amplitudinem atque amœnitatem, spendorem solis meridiani continuum, noctis in ea carentiam, utriusque sexus innumeram hominum multitudinem, forma habitus qua in sæculo utebantur, eorum mutuam caritatem admirans, huc illucque pertransiens, multo plura quam ipse vel aliquis hominum peritissimus lingua vel calamo posset explicare delectabilia jocundaque perspexit. Quibus visionibus sic completis, dixerunt pontifices ad militem, "Ecce, frater, vidisti "huc veniendo tormenta peccatorum, hic requiem "justorum. Patria ista terrestris est paradisus, de

The knight sees a high wall with a gate.

He is introduced within the enclosure by a procession.

He is received by two beings like archbishops, and finds himself in paradise.

They describe to him the nature of paradise.

"qua propter inobedientiæ culpam est Adam protoplastus[1] ejectus. Pœnitentiam autem quam ante mortem vel in extremis suscepimus, nec eam in vita peregimus, post carnis solutionem in locis quæ vidisti pœnalibus, alii majoris alii minoris temporis spatio secundum modum culparum, tormenta luendo persolvebamus. Omnes autem ad hanc requiem per illa loca transivimus. Similiter et omnes quos in singulis locis vidisti, præter eos qui infra os putei detinentur, postquam purgati fuerint, tandem ad istam requiem venientes salvabuntur. Sed et quidam quotidie purgati veniunt, quos suscipientes, sicut et te suscepimus, cum gaudio huc introducimus. Eorum vero qui in pœnis sunt, nullus novit quamdiu torquebuntur. Per missas autem, psalmos, orationes et eleemosynas,[2] quoties pro eis fiunt, aut eorum tormenta mitigantur aut in minora transferuntur, donec omnino per talia beneficia liberentur. Ad hunc autem quietis locum cum venerint, quamdiu hic mansuri fuerint nesciunt. Sicut enim in locis pœnalibus secundum culparum quantitatem morandi percipiunt spatium, ita et qui hic sumus, secundum merita bona plus minusve morabitur in ista requie. Et licet a pœnis omnino liberi sumus, ad supernam sanctorum lætitiam nondum ascendere digni sumus. Ecce hic ut vides in magna requie sumus, et post terminum singulis constitutum in majorem transibimus. Quotidie enim societas quodammodo crescit et decrescit, dum singulis diebus et a pœnis ad nos, et a nobis in cœlestem paradisum ascendunt." Hiis dictis, assumentes militem secum in montem unum, jusserunt ut sursum aspiciens diceret cujusmodi coloris ei supra se cœlum videretur. Quibus ille respondit, "Auro mihi simile[3] videtur ardenti in fornace." "Hæc,"

[1] *protoplastus*] prothoplastus, MS.
[2] *eleemosynas*] elemosinas, MS.
[3] *simile*] similem, MS.

inquiunt, "est porta paradisi. Hanc introeunt qui "a nobis sumuntur in cœlum. Nec te latere debet, "quod quotidie pascit nos Dominus semel cibo cœlesti. "Quid autem fuerit cibus ille, quamque delectabilis, "nobiscum gustando senties." Vixque sermone finito, quasi flamma ignis de cœlo descendit, quæ totam f. 16. patriam cooperuit, et quasi per radios divisim super singulorum capita descendens, tandem in eos tota intravit. Sed et supra militem inter alios descendit et intravit. Unde tantam dulcedinem in corde et corpore sensit, ut pæne præ nimietate dulcedinis non intellexerat utrum mortuus an vivus fuisset. Sed illa hora cito transiit. "Hic," inquiunt, "est cibus ille, "unde semel, ut diximus, a Deo quotidie pascimur. "Qui vero a nobis in cœlum assumuntur hoc cibo "sine fine perfruuntur. Sed quoniam, ex parte, ea[1] "vidisti quæ videre desiderasti, oportet nunc ut "redeas per eandem viam qua venisti. Et, si amodo "sobrie et sancte vixeris, non solum de ista requie "sed et de cœlorum mansione securus esse poteris. "Si autem iterum illecebris carnis vitam tuam pol-"lueris, en! ipse vidisti quid tibi maneat in pœnis. "Securus ergo redeas. Nam quicquid huc venienti tibi "terroris erat tibi redeunti etiam apparere pertimes-"cet." Ad hæc verba pavefactus miles magno terrore pontificibus cœpit supplicare, ne a tanta lætitia ad ærumnas[2] hujus sæculi redire cogeretur. "Non," inquiunt, "ut postulas erit." Accepta ergo benedictione, tristis admodum sed tamen intrepidus, ea qua venerat revertitur via, et clausa est janua. Quem redeuntem dæmones undique discurrentes terrere conati sunt; sed ad ejus aspectum, ut aviculæ, territi per aera diffugerunt. Sed nec eum tormenta lædere potuerunt. Cumque venisset ad prædictam aulam in

They direct him to return.

He passes uninjured through purgatory;

---

[1] *ea*] ut in MS.

[2] *ærumnas*] ærumpnas, MS.

and is greeted by the fifteen religions.

qua dæmones eum primitus invaserunt, viri illi quindecim, qui ibidem ei primo apparentes instruxerant, apparuerunt. Qui Deum laudantes ejusque victoriæ gratulantes dixerunt, "Eya, pater, nunc scimus "quoniam per tormenta quæ sustinens viriliter vicisti "ab omnibus peccatis purgatus es. Et ecce jam in "patria tua lucis aurora clarescit. Ascende igitur "quantocius." Accepta itaque ab eis benedictione protinus ascendit. Eadem vero hora qua prior loci portam aperuit,[1] miles de antro veniens apparebat. Quem cum gaudio magno prior suscipiens in ecclesiam introduxit, ibique eum aliis 15 diebus orationibus insistere constituit. Deinde, signo crucis in humero suscepto, Dominici corporis sepulcrum Iherosolimis visitare porrexit. Et inde rediens regem dominum suum, cui prius familiaris extiterat, adiit, quatinus ejusmodi quem sibi consuleret ipse religionis habitum susciperet. Eo tempore abbas Lundensis,[2] qui a præfato rege locum ad construendum monasterium impetrarat, Gilbertum de Luda monachum suum cum quibusdam aliis ad eundem regem in Hiberniam misit, ad ipsum monasterium construendum. Qui cum linguam patriæ ignoraret, rex, accito præfato milite, jussit ut interpres cum monacho maneret. "Gratanter," inquit miles, "ei servire debeo. Sed vos cum magna gratiarum actione Cisterciensis ordinis monachos in regno "vestro suscipere debetis; quoniam in sanctorum "requie non vidi homines gloria tanta præditos ut "hujus religionis viros." Mansitque cum eodem monacho miles ille; sed monachus vel conversus fieri nolens, fuit ejusdem monasterii forinsecus in omnibus procurator. Opinantibusque quibusdam quod aulam præscriptam intrantes in extasi omnes præscriptas

The prior receives him.

The knight then visits Jerusalem.

On his return he consults the king upon entering a religious order.

He attaches himself to a Cistercian monastery.

The knight always maintained

[1] *aperuit*] apparuit in MS.

[2] *Lundensis*] read Ludensis. Gervase, abbot of the Cistercian monastery of Louth Park, in Lincolnshire, is intended.

visiones in spiritu contemplantur, miles omnino contradixit. Sed corporeis oculis se vidisse et corporaliter præscripta pertulisse constantissime testabatur. that what he had seen was not a mere vision.

CAP. XXXV. *De coronatione Henrici regis; de progenitoribus suis, et de perversitate eorundem.*

Cum autem, mortuo præscripto rege Stephano, A.D. 1154. Henricus dux Normannorum, filius primogenitus Galfridi Plantagenett comitis Andegaviæ, et Matildis filiæ regis Henrici senioris, quondam imperatricis et ducissæ Normanniæ, cum uxore sua Alienora, ducissa Aquitaniæ et comitissa Pictaviæ, in Angliam applicuisset, Londonias petens, ut decebat tantum virum, cum summa lætitia et multis præ gaudio lacrymantibus, 19 die Decembris, anno Domini 1154, apud Westmonasterium ab omnibus electus est in regem, et a Theobaldo Cantuariensi archiepiscopo consecratus. Coronation of Henry, duke of Normandy. Iste Henricus, de propagine ducum Normannorum progrediens, fuit filius dictæ Matildis imperatricis; quæ fuit filia regis Henrici primi; Ailr. Riev. col. 350. qui fuit filius Willielmi regis Angliæ conquæstoris, et ducis Normanniæ; qui fuit filius ducis His genealogy. Roberti; Wendover, 280 (in substance). qui fuit ducis Ricardi; qui fuit ducis Willielmi; qui fuit Rollonis primi ducis Normannorum; qui cum gente sua de Dacia veniens Normanniam inhabitabat. Et secundum generationem Saxonum dictus Henricus procedens fuit filius dictæ Matildis imperatricis; quæ fuit filia Henrici senioris et Matildis; quæ fuit filia Malcolmi regis Scotiæ, et Margaretæ sanctæ reginæ. Ipsa Margareta fuit filia Edwardi; qui fuit filius regis Edmundi ferrei lateris; qui fuit filius regis Etheldredi; qui fuit filius regis Edgari pacifici; cujus pater Edmundus; qui fuit filius Edwardi senioris; cujus pater Alfredus, qui fuit filius Edelwlfi regis; qui fuit regis Egbrighti; cujus pater Alchmundus; cujus pater Effa; cujus pater Aeppa; cujus pater Ingels; cujus pater Ceonred;

qui fuit filius Ceolwald; qui fuit Cutha; qui fuit Cuthwyn; qui fuit Caenlin; qui fuit Chinric;[1] qui fuit Creoda; qui fuit Ceodric; qui fuit Elesa; qui fuit Etla; qui fuit Gennis;[2] . . . cujus pater Wyg; cujus pater Freaewyne; cujus pater Freodengar; cujus pater Brand; cujus pater Bealdeg; cujus pater Woden; qui fuit filius Fredenwald; qui fuit Feolfi; qui fuit Fredenwlf; qui fuit Fyngoldwlf; qui fuit Geta; qui fuit Geatwa;[3] qui fuit Bew; qui fuit Sceldwa; qui fuit Heremot; qui fuit Itermot; qui fuit Hatbra; qui fuit Wala; qui fuit Eadwyg;[4] qui fuit Sem; cujus pater Noe; cujus pater Lamec; cujus pater Matussale; cujus pater Enok; qui fuit filius Malaleel; qui fuit Chaynan; qui fuit Enos; qui fuit Seth; qui fuit filius Adam, patris omnium. Atque sic cunctis luce clarius gradus genealogiæ regum Angliæ usque ad primum hominem, de quo 'recta' propago regum modernorum descendebat, poterit innotesci, et qualiter sanguis Normannorum sanguini Saxonum fuerat adunatus. Consideretur etiam origo regis hujus Henrici ex parte parentis utriusque iterum, et uxoris suæ conditio, de qua filios suscitavit. Comitissa quædam Andegaviæ, de cujus sobole præfatus Galfridus Plantagenet procedebat, ob solam corporis speciem fuerat desponsata. Raro tamen ad ecclesiam accessit. Sed et tunc vix usque ad secreta missæ moram faciebat. Hoc dum a comite marito suo notaretur, die quadam detenta est in ecclesia a quatuor militibus. At illa, relicto pallio per quod tenebatur, relictisque ibidem duobus filiis suis, quos sub dextero angulo pallii tunc fovebat, cum reliquis duobus filiis quos ad sinistram[5] tenebat, per fenestram ecclesiæ, cunctis intuentibus, evolavit, nec usquam ulterius comparebat. Istud postmodum Ricardus rex Angliæ filius regis hujus Henrici referre consuevit,[6] asserens non esse mirandum si de tali genere procedentes mutuo sese infestent, tanquam de diabolo venientes et ad diabolum ituri.[7] Unde et clericus quidam, a rege Henrico ad filium suum comitem Britanniæ Galfridum pro pace reformanda missus, hoc ab ipso comite Galfrido[8] audiebat. "Ut "quid me venisti exheredare de meo nativo? Num[9] ignoras

Legendary account of the countess of Anjou.

J. Brompt. col. 1045.

f. 16 *b*.

Disposition in her descendants to hate each other.

[1] *Chinric*] Cheuric, A.
[2] *Gennis*] Gewis, A.
[3] *Geatwa*] Gearwa, A.
[4] *Eadwyg*] Readwy, A.
[5] *sinistram*] sinistrum, MS.
[6] *consuevit*] solebat, Br.
[7] *ituri*] transeuntes, Br.
[8] *ipso . . . Galfrido*] filio, Br.
[9] *Num*] factum, MS.

"hoc naturaliter nobis fore proprium et ab atavis insertum "ut nullus nostrum alterum diligat? Noli ergo frustra labo-"rare ut naturam expellas." . . . Ad hæc, Galfridus pater hujus regis Henrici illa Alienora quondam regina Franciæ, 'dum senescallus Franciæ esset,'[1] abusus fuerat, quam iste Henricus filius suus postmodum duxerat in uxorem. De qua ergo pater suus ne eam tangeret prohibebat. Pater etiam hujus Alienoræ, Willielmus comes Pictavorum, fatuus et lubricus, . . . apud quoddam castellum suum Nyor habitacula quædam quasi monasteriola construens, abbatiam pellicum ibi se positurum delirabat, nuncupatim illam et illam, quæcunque[2] famosioris prostibuli esset, abbatissam vel priorissam cæterasve officiales instituturum satagebat.[3] Legitima quoque uxore depulsa, viecomitis cujusdam conjugem vi surripuit; quam adeo ardebat, ut clypeo suo mulierculæ simulacrum insereret, . . . dictitans se laturum illam in prælio quæ ferebat[4] cum in triclinio. Unde cum . . . Petrus præclaræ sanctitatis, Pictavorum episcopus, eum liberius ob hoc argueret, et detrectantem palam excommunicaret,[5] ille comes furore repletus[6] crinem antistitis inviolavit,[7] strictumque mucronem vibrans, "Jam," inquit, "morieris, nisi me absolveris." Præsul vero . . . petens inducias loquendi, quod reliquum fuerat excommunicationis fidenter peroravit. . . . At comes episcopo, "Tantum," inquit, "certe te odio, ut nec cœlum "intrare te faciam[8] manus meæ ministerio. Verum tamen post modicum, ipsius mulierculæ sibilo, episcopum eundem detrusit exilio. Qui cum emendas in dictis comite et muliere minime comperisset, adjecit, "Nunquam "proles de vobis veniens felicem fructum faciat."

Henry's queen Eleanor abused by his own father.

Vicious character of William, count of Poitou, father of Eleanor.

Will. Malm. p. 670.

A curse upon his progeny uttered by Peter, bishop of Poitou.

---

[1] *dum . . . esset*] Taken apparently from Giraldus Cambrensis, *De Instruct. Principum*: ed. J. S. Brewer, 1846, p. 153.

[2] *quæcunque*] quæcum in MS.

[3] *satagebat*] cantitans, Malm.

[4] *ferebat*] sicut illa portabat, M.

[5] *excommunicaret*] excommunicare inciperet, M.

[6] *repletus*] percitus, M.

[7] *inviolavit*] involat, M.

[8] *intrare te faciam*] intrabis, M.

Cap. XXXVI. *De copulatione Matildis imperatricis comiti Andegaviæ; de Henrico imperatore primo marito suo; et de Haraldo rege quondam regni Angliæ invasore; et prophetia Sancti Bernardi de Henrico rege.*

[illegible]

Account of the emperor Henry IV., Matilda's first husband.

Gir. Camb. p. 153.

Matildis autem mater hujus Henrici regis, adhuc priore marito, imperatore scilicet Henrico 4, heremitice peregrinante, nupsit alteri, scilicet Galfrido, comiti Andegaviæ; de quibus ipse rex Henricus procedebat. Hic Henricus imperator 4, orto quodam execrabili discidio inter ipsum et Henricum tertium imperatorem, patrem suum, in vinculis carcereis ipsum patrem suum conjecit, quibus et obiit. Papamque Pascalem cum cardinalibus fraudulenter cepit et incarceravit. Qua de causa, ut creditur, carnali progenie caruit, quamvis præfatam Matildem . . . in uxorem duxisset. Sed tandem ad cor rediens jura ecclesiæ Calixto papæ libere resignavit et ultroneus exul factus est. Dimissa ergo clam præfata Matilda uxore sua, heremiticam vitam apud Cestriam Angliæ per decennium duxit, ibique obiebat. Ubi, ne dum viveret cuiquam innotesceret, Goddescallare se vocavit, quod sonat, "a Deo vocatum." [1]Sed secundum fictiorem opinionem quorundam[2] sepultus est apud Spiram Alemanniæ cum progenitoribus suis, cum tali epitaphio: "Filius hic, pater hic, avus hic, proavus jacet "istic." Sic Haraldum regni Angliæ invasorem in adventu Normannorum per Willielmum regem conquæstorem Angliæ in bello apud Hastyngam devictum, hii qui bellum tunc factum recenter descripserunt ibidem occisum fuisse, et apud Waltham in ecclesia quam ipse construxerat fuisse tumulatum. Posteri tamen scriptores ipsum Haraldum post ipsum bellum diutius vixisse memoriæ commendabant.[3] Cujus Haraldi frater

R. Higden, col. 2377.

Ibidem, col. 2382.

Stated to have died a hermit in England.

Similar story of King Harold of England.

[1] This sentence has been transposed.

[2] *quorundam*] quosdam, R. II.

[3] A legendary narrative of this character is extant in the Harleian MS., 3776, f. 1.

Gurtha, qui Haraldo ut ab ipso bello se subtraheret consilium dedit, præsente rege Henrico primo apud Wodestoke, anno regni sui 25, habitu heremitico lorica vestitus ad nudum, dictum Haraldum a prælio evasisse vivum, nec apud Waltham sed Cestriæ nuper affirmavit sepultum. Noctis enim beneficio dictus Haraldus graviter vulneratus mortis dispendium evadebat. Curatus autem, enormitate sceleris sui mente librata, quod non in unius hominis vel unius civitatis excidio, sed innumerabilium sanguine, et totius gentis suæ libertate[1] et excidio regni perpetuo, totus ad lamentum, totus ad pœnitentiam conversus, divinæ se pietati committit, insignia regalia pulla veste commutans pœnitentis habitum suscepit, primumque palam juxta Doroberniam in cujus[2] rupis spelæo comparuit, in quo vitam anachoreticam actitans nonnulla lustra peregit. Sed quoniam ad eum tam longe quam prope degentium popularis non minima frequentia fama volitante fiebat, adeo ut a quibusdam quisnam esset deprehenderetur, sui memoriam apud eos auferre satagebat. Postea vero, per annorum multa curricula non longe a Cestria compertus est heremiticam diu duxisse vitam. Ibidemque tempore præfati Henrici regis primi, anno regni sui 12, positus in extremis, sacerdoti secretorum suorum conscio ad ultimum quis fuerit confessus est. Sicque longo fessus senio plenusque dierum obiens, mortalium viam ingressus, Cestriæ in ecclesia Sancti Johannis confessoris in suburbio, retro altare ante altare Sancti Nicholai, sepultus est. Vixit ergo post conquæstum quasi 46 annis. Sic igitur imperatore Henrico præscripto latenter digresso, Matildis imperatrix ad patrem suum regem Henricum in Normanniam rediit; ubi cito post, vivente adhuc, ut prædicitur, priore marito, copulata est dicto Galfrido Plantagenet, comiti Andegaviæ, de quo suscepit Henricum 2, postmodum regem Angliæ. De isto Henrico 2 rege quondam infantulo, et in curia regis Fran-

Supposed to have died at Chester 46 years after the battle of Hastings.

Saying of St. Bernard respecting Henry II.

J. Brompt. col. 1045.

[1] *libertate*] read libertatis ruina? | [2] *cujus*] read cujusdam?

corum nutrito, beatus Bernardus, abbas Claraevallensis, de eo sic prophetavit, præsente rege, "De diabolo," inquit, "venit, "et ad diabolum ibit." Notans per hoc tam tirannidem patris sui Galfridi contra[1] Sagiensem episcopum, quam etiam istius Henrici futuram atrocitatem, qua in beatum Thomam desæviret.

CAP. XXXVII. *De filiis Henrici regis; de dominio Hiberniæ; et de 7 lustris quibus dictus Henricus regnavit.*

Children of Henry II.

De præscripta Alienora iste rex Henricus 2 sex filios inclitos et tres filias suscitavit. Quarum quidem filiarum, Matildem primam duci Saxorum, Alienoram 2 regi Hispaniæ, et Johannam tertiam Willielmo [regi] Cesiliæ copulavit. Duobus quippe filiis suis præmature sublatis, in reliquis 4 usque ad mortem meruit perturbari. Quorum 4, Henricus primus coronatus fuit, patre adhuc vivente, sed absque liberis ante patrem suum est defunctus. In catalogo[2] tamen seu serie regum Angliæ regalem memoriam non sortitur. Secundus autem Ricardus, cognominatus Cor Leonis, cui rex pater dedit ducatum Aquitaniæ et comitatum Pictaviæ, post patrem suum regali diademate meruit insigniri. f. 17 b. Tertius fuit Galfridus, cui rex pater dedit comitatum[3] Andegaviæ. Et quartus fuit Johannes, cui rex pater dedit dominium Hiberniæ, et comitatum Mortoniæ in Normannia.[4] Qui post Ricardum fratrem suum regni diadema est adeptus. Ipse autem Galfridus, comes Britanniæ et Andegaviæ, genuit de filia comitis Britanniæ, per quam Britanniam habebat, suscepit ex ipsa filium nomine Arthurum. Qui Arthurus postea debuit regnasse post Ricardum regem, patruum suum;

---

[1] *contra*] qui eunuchaverat, Br.
[2] *catalogo*] cathalago, MS.
[3] *comitatum*] comitatus Britanniæ et, MS.
[4] *Normannia*] in Hibernia erased, MS.

sed per Johannem, alterum patruum suum, cito post mortem dicti regis Ricardi est occisus. Unde et ipse Normanniam postea amittebat. Contigerat autem aliquando, in camera hujus regis Henrici Wyntoniæ multipliciter picturata, locum vacuum jussu regis relinqui. Ubi rex postmodum aquilam cum 4 pullis [insi]dentibus[1] depingi fecit. Quorum tres unguibus et rostris parentem lacerabant; sed quartus paternis oculis eruendis acrius insistebat. Requisitus rex quid hoc portenderet, aiebat, "Hii 4 pulli filii mei sunt, "qui me usque ad mortem persequi non cessabunt. Sed "potissimo ille novissimus Johannes, quem modo carius am-"plector, neci meæ acrius insudabit." Lector ergo infaustos exitus tam patris hujusmodi quam filiorum suorum minus obstupescat, præsertim cum ex hujusmodi nefandis parentibus originem traxisse videantur. Coronatus autem, ut dicitur, idem rex Henricus, Thoma archidiacono Cantuariensi, postea archiepiscopo Cantuariensi, regis cancellario existente, castella omnia et forciletta, quæ rex Stephanus ad suam usurpationem defendendam construi fecerat, absque cunctatione aliqua fecerat extirpari. Burgos, villas, et castella alia ad coronam regalem pertinentia, quæ idem rex Stephanus diversis hominibus conferebat, et quosdam eorum in comites et barones duxerat exaltandos, propter ipsum contra imperatricem et filium suum, in manus regias iterum præceperat receptari. Secundo quippe anno regni sui, Adrianus papa tradidit Hiberniam dicto regi Henrico, tributarie tenendam de Romana ecclesia pro trecentis marcis annuatim. Et in quarto regni sui anno, reges Walliæ et Scotiæ suo dominatui se submittebant, et totum Northhumbreland, castellum de Bawmburgho, Novum Castellum super Tynam, comitatum Lancastriæ, in manus suas etiam seisivit. Anno quidem sequente in Walliam et cum exercitu transvolavit; et fundatis ibidem castello de Rotheland et castello de Besyngwerk, et inter ipsa unius domus Templariorum constructos

J. Brompt. col. 1046.

A painting in the king's chamber at Winchester.

Henry destroys the castles erected during the late reign.

The pope invests him with the kingdom of Ireland.

Wales and Scotland submit to him.

[1] *dentibus* in MS.

magnificus habebatur;[1] et in ipso anno monetam suam fecerat commutari. Quinque[2] autem lustra huic regi[3] data sunt ad mundanam gloriam; sextum vero ad conversionis tolerantiam et devotionis experientiam; et septimum lustrum tanquam reprobo et ingrato inflictum est ad vindictam. Secundo namque septimi lustri anno evanuit conatus ejus quem contra Johannis filii sui in Hiberniam missionem paravit. Tertio anno, qui nunquam prius quicquam amiserat jam Alverniam contra regem Franciæ perdidit. Quarto anno, Bituricam. Quinto, urbes Cenomanniam et Thuronensem cum castellis multis perdidit et seipsum. De hoc autem rege Henrico loquendo in hac parte admodum reticetur; sed in secunda parte istius operis, tempore videlicet Philippi abbatis 2, ejus gesta cunctis patebunt evidenter.

Five prosperous lustres of his reign.

J. Brompt. col. 1045.

[1] The passage is corrupt.
[2] *Quinque*] Sex, Br.
[3] *huic regi*] ei, Br.

APPENDIX.

[1]Hujusque abbatis tempore, tertio anno a fundatione monasterii nostri, Sanctus Bernardus abbas Clarævallensis, multorum tractatuum egregius conscriptor multorumque miraculorum perpetrator, centum sexagintaque monasteriorum constructor, in suo monasterio clx. monachos relinquens, obdormivit in Domino. Hugo de Sancto Victore et Ricardus de Sancto f. 19.
Victore, qui plura opuscula dictarunt, floruerunt. Gratianus monachus in Bononia compilavit Decreta; cujus frater germanus Petrus Lombardus, episcopus Parisiensis, compilavit quatuor libros Sententiarum; psalterium quoque et epistolas Pauli glosavit. Hildegardis monialis floruit. Willielmus rex Ciciliæ fecit homagium Adriano papæ quarto, et terram ab ipso suscepit. Eo tempore, rex Alapiæ cepit Edissam, civitatem quam Edgarus[2] rex, cui Christus epistolam scripsit, ædificavit et in qua Thomas Apostolus prædicavit. Qua tunc primum a gentibus profanata, dictus rex Alapiæ archiepiscopum civitatis cum clero, quia Christum noluerunt abnegare, in media urbe coram se decollari præcepit, et Francos inibi captos aut morte aut servitute damnavit. Eo tempore tres lunæ visæ sunt in cœlo, et in medio cujuslibet earum signum crucis.

XIV. *De rege Stephano, et libertatibus per ipsum monasterio concessis; et de rege Henrico secundo.*

Hujus itaque abbatis tempore, cum rex Stephanus regnum et coronam Angliæ usurpasset, et civitates, villas et castra, in manus suas cepisset, et nonnullas sibi rebelles obsedisset, tandem Eustachium filium suum regio diademate voluit insignire; sed papa litteris suis archiepiscopo prohibebat Cantua-

---

[1] Printed from the Egerton MS., chapter xiii. See above, page 110, note 10.

[2] *Edgarus*] Read Abgarus.

riensi ne ipsum regis filium in regem sublimaret, quia rex Stephanus regnum contra juramentum præripuisse videbatur. Interim, Henricus nonus dux Normanniæ et comes Andegaviæ, filius Matildis imperatricis, desponsavit Alienoram, filiam et heredem Willielmi comitis Pictavensis et ducis Aquitaniæ, et postea venit in Angliam regnum vindicans, ad obsidionem quorundam castrorum amovendam. Cum quo rex Stephanus pacem iniit; ut ipse, videlicet, Stephanus regnum et regaliam Angliæ in tota vita sua retineret, et, tota Normannia, rege adhuc vivente, duci Henrico hereditarie concessa, ipse dux regnum post vitam Stephani regis hereditarie ex integro possideret. Postea, rex Stephanus, anno regni sui 19, a fundatione hujus monasterii 4, morte præventus, apud monasterium de Faversam in Cancia, quod ipse fundaverat, sepelitur. Qui quicquid nobis tunc collatum fuerat nobis confirmavit, liberum quietum de Danegyld, murdro, et de omnibus geldis, cum soca et saca, et tol et theam, et infantheof, et cum aliis libertatibus et quietantiis cum quibus ecclesia beati Petri Eboracensis tenet et habet. Cujus Stephani regis tempore, miles quidam, nomine Oswenus, purgatorium Patricii contigit introisse; qui rediens gaudia et pœnas quas viderat enarravit. Mortuo rege Stephano, dictus Henricus dux Normanniæ, filius Galfridi comitis Andegaviæ et Matildis quondam imperatricis, filiæ regis Henrici senioris, in regem coronatur. Et continuo castella omnia et forciletta, quæ rex Stephanus ad suam usurpationem defendendam construi fecerat, fecit exstirpari. Burgos, villas, et castella alia ad coronam pertinentia, quæ idem rex Stephanus diversis hominibus conferebat, in manus regias præceperat receptari. Secundoque anno regni sui Adrianus papa tradidit Hiberniam dicto regi Henrico, tributario tenendam de Romana ecclesia pro trecentis marcis annuatim. Et in quarto regni sui anno reges Walliæ et Scotiæ suo dominatui se submittebant, et totum Northumbreland, castrum de Baumburgh, Novum Castrum super Tynam et comitatum Lancastriæ, in manus suas etiam seisivit. Anno quidem sequente in Walliam cum exercitu transvolavit, et, fundatis ibidem duobus castris, rediens monetam suam fecerat commutari.

PHILIPPUS ABBAS SECUNDUS.

I. *De creatione Philippi abbatis secundi;*[1] *et quibusdam tenementis in Waghna, Suttona, Saltagh, et de Eschedyk.*

Cum autem præfatus Adam, abbas noster de Melsa primus, suo cessisset officio, ipso suggerente, Philippus prior monasterii de Kyrkestede, qui prius apud Hovediam[2] in Norwagia fere per septennium abbatis officium[3] tenuerat, sed propter aeris intemperiem ad monasterium suum de Kyrkestede reversus et ibidem prior effectus, in nostrum abbatem de Melsa electus fuit. Hic ergo,[4] ad nostrum monasterium de Melsa veniens, ipsum monasterium pauperrimum invenit; sed ipsum[5] Dominus per illius industriam[6] rebus et religione indies augmentavit.[7] Cujus tempore, Robertus filius Johannis de Melsa, cujus patrimonium erat prius ipsa Melsa, unam bovatam et sex perticatas terræ, et Rainerus de Suttona alteram bovatam terræ in Waghna, nostro monasterio contulerunt. Quas duas bovatas ipsi Johannes et Rainerus[8] tenebant de domino Petro de Waghna

A.D. 1160–1182. f. 19 b.

Waghna.

---

[1] *Philippi . . . secundi*] abbatis Philippi, P.

[2] The Cistercian monastery of Hovedoe.

[3] *officium*] locum, P.

[4] *ergo*] itaque, P.

[5] *sed ipsum*] quod, P.

[6] After *industriam* insert et, P.

[7] *indies augmentavit*] de die in diem adauxit, P.

[8] *Quas . . . Rainerus*] Ipsi autem Johannes et Rainerus præscriptas terras, P.

A.D. 1160 -1182. milite per servitium militare, et quas idem Petrus[1] cum reliquis terris[2] in Waghna tenebat de monasterio nostro,[3] per consimile[4] servitium militare. A quo quidem Petro nos confirmationem illarum duarum bovatarum terræ ceperamus; unde[5] duo tofta ad easdem duas bovatas terræ pertinentia eidem Petro relaxabamus, ad faciendum totum forinsecum servitium quod de ipsis duabus bovatis terræ debebatur. Qui quidem Petrus tres selliones terræ prius, et postea totam terram suam de[6] Lund, in escambium nobis contulit,[7] et ad faciendum fossatum in feodo suo per mariscum

Eschedyk. de Waghna usque in Hullum, ad necessaria nostra per dictum fossatum transvehenda, suam licentiam impertivit. Tunc quidem[8] incepimus[9] facere ibidem[10] fossatum quod nunc Eschedyk nuncupatur. Ipse quoque

Suttona. Rainerus de Suttona quinque acras prati in Feltholmo, et totum pratum quod habuit ad aquilonalem partem crofti quod quondam fuit Herveii de Hullo in Suttona,[11] pro xiv. solidis nobis imperpetuum concedebat. Hoc

Saltagh. quoque tempore, Simon, Ricardus et Willielmus, filii Willielmi, filii Aschilli de Hedona, jus in manerio nostro de Saltagh, licet immerito, vindicarunt. Quibus tamen[12] duodecim marcas et dimidiam dederamus, et relaxationem ab eis pro perpetuo ceperamus.

---

[1] *et . . Petrus*] ipse tamen Petrus tenebat ipsas terras, P.

[2] After *terris* insert suis, P.

[3] *tenebat . . . nostro*] de monasterio nostro tenebat, ut de capitalibus dominis feodi, P.

[4] *consimile*] simile, P.

[5] *A quo . . . unde*] Sed ne dictus Petrus a suo jure fraudaretur, confirmationem illarum terrarum ab eo ceperamus. Nos tamen, P.

[6] *de*] del, P.

[7] *contulit*] erogabat, P.

[8] *quidem*] quibus, P.

[9] *incepimus*] inceperamus, P.

[10] *ibidem*] wanting in P.

[11] *in Suttona*] wanting in P.

[12] *tamen*] wanting in P.

II. *De tenementis in Dodyngtona, et inceptione grangiæ de Mora.*

Isaak[1] siquidem de Skeftlynge, clericus sapiens et grandis auctoritatis vir, xii. bovatas terræ, videlicet unam carucatam et dimidiam terræ,[2] dedit monasterio nostro in Dodyngtona de feodo Ernaldi de Munbegona, cum omnibus pertinentiis suis; excepto quod tenebat ad opus suum et heredum suorum omnes toftos infra villam pertinentes ad dictam carucatam et dimidiam terræ,[3] ad faciendum forinsecum servitium pro eadem terra; et nos quieti essemus de terrenis servitiis quibuscunque, præter de xviii. denariis annuis[4] pro prædicta dimidia carucata terræ persolvendis.[5] Postea, dictus Ernaldus abstulit nobis dictam dimidiam carucatam[6] terræ et dedit eam Inetæ mulieri cuidam de Dodyngtona, de qua ipse jam unum filium procreavit. Cum ergo[7] inter nos et dictum Ernaldum super dictam dimidiam carucatam terræ causa versaretur, tandem exitus hujusmodi acceptus fuit,[8] quod, si nos testimonio trium libere tenentium et ipsorum sacramento probare possemus illam esse eandem dimidiam carucatam terræ, quæ, mediante dicto Isaac, per seisinam dicti Ernaldi nobis pridem fuerat assignata, tunc ipsa terra libera et ab omni reclamatione quieta ad opus abbatiæ nostræ remaneret. Tertia ergo deinde die,[9] apud Hedo-

A.D. 1160 -1182. Grant of land in Dodington from Isaac de Skeftlyng.

Confirmed by Ernald de Munbegon.

[1] *Isaac*] Isaac, P.

[2] *terræ*] wanting in P.

[3] *et dimidiam terræ*] terræ et dimidiam, P.

[4] *præter . . . . annuis*] excepto quod daremus singulis annis xviii. denarios tantum, P.

[5] *terræ persolvendis*] wanting in P.

[6] *abstulit . . . carucatam*] ejecit nos de dicta dimidia carucata, P.

[7] *Cum ergo*] Sed cum, P.

[8] *tandem . . . fuit*] et ex seisina ejusdem Ernaldi ad Isaac, et per dictum Isaac nobis facta, vendicare studeremus, post multa in quibus dissentiebamus, ad hujusmodi tamen exitum idem Ernaldus nos perduxit, P.

[9] *ergo deinde die*] quidem die postea ipse Ernaldus et nos conveniebamus, P.

A.D. 1160 -1182. f. 20.

nam, ad præfatam probationem faciendam de dicta dimidia carucata terræ,[1] cum dictus Ernaldus videret milites, allato jam libro in medium, ad faciendum sacramentum paratos, ipsam terram nobis relaxando dimisit,[2] quasi juramentum corporaliter exhibitum accepisset. Et ideo nos decem solidos eidem dederamus. Unde dictus Ernaldus præfatam[3] carucatam terræ et dimidiam, quas ex donatione dicti Isaac hominis sui habebamus, nobis confirmavit; ita tamen quod salvum foret[4] servitium suum et heredum suorum erga dictum Isaac et heredes suos de tota[5] terra prænotata. Quam terram fratres militiæ Templi nobis confirmarunt;[6] qui jus in ipsa terra quondam hoc modo habuerunt. In Beforth fuerunt xii. carucatæ et in Dodyngtona vi. carucatæ terræ[7] de feodo comitis Albemarliæ. Qui quidem comes dedit militibus Templi servitium Ernaldi de Monbegona supradicti de vi. carucatis terræ in Beforth et vi. carucatis terræ in Dodyngtona, qui prædictas xii.[8] carucatas terræ de eodem comite prius tenebat. At ipse Ernaldus,[9] dominium Templariorum ægre ferens et eorum exactionibus minus acquiescens, ipsas sex carucatas terræ in Beforth[10] eis reliquit esse quietas; ea saltem conditione quod de sex reliquis carucatis terræ in Dodyngtona nullum omnino alicui servitium faceret ipse vel heredes ejus. De quibus sex carucatis terræ in Dodyngtona habemus, sicut jam supradictum est, præscriptas[11] unam carucatam et dimidiam terræ. Interim autem præfatus Ernaldus dedit

And by the Knights Templars.

[1] After *terræ* insert, et ibidem per omnia sicut prælocutum fuerat est executum, præter hoc quod, P.

[2] After *dimisit* insert, ac ita sibi satisfactum esse dicebat, P.

[3] After *præfatam* insert integram, P.

[4] *foret*] esset, P.

[5] *tota*] wanting in P.

[6] *confirmarunt*] confirmabant, P.

[7] *terræ*] wanting in P.

[8] *xii.*] wanting in P.

[9] *Ernaldus*] wanting in P.

[10] After *Beforth* insert, de omnibus quæ ad eum pertinebant, P.

[11] *præscriptas*] ex dono Isaac de Skeftlynge clerici, P.

nobis, cum corpore suo, quandam particulam terræ in Dodyngtona. Sed quanta fuerit vel 'ad' quos devenerit ignoratur.[1] Post cujus mortem, præscripta Ineta, de qua ipse Ernaldus[2] filium genuit,[3] præfatam dimidiam carucatam terræ expetivit, dicens prædictum Ernaldum eam sibi et filio suo contulisse. Abbas vero et canonici de Thorntona mulieri prædictæ in hac causa assistebant, præcipue quia ipsa medietatem quæstus sui eis promittebat si filium ejus susciperent nutriendum. Sed,[4] cum pacem cum dicta muliere fecissemus et filium ejus susciperemus nutriendum, eis[5] vero jus suum in ipsa dimidia carucata terræ abjurantibus,[6] pacti sumus ipsis abbati et canonicis de Thorntona præscriptos xviii. denarios solvere annuatim. Osbertus etiam de Frismarisco primus, qui similiter magnæ opinionis vir fuit, aliam dimidiam carucatam terræ antea nobis contulerat in proximo territorio, scilicet in campo de Mora, et pasturam ccc. ovibus ad aquilonalem partem de Beforth;[7] quam etiam dictus Ernaldus[8] nobis confirmabat. Quam confirmationem obtulit super magnum altare nostrum, præsente corpore Christi et nostro conventu, data fide sic tenendam; conventione siquidem tali annexa, quod si aliquid jurgii vel contumeliæ inter ipsos Ernaldum et Osbertum vel eorum heredes ortum fuerit in eventu, nos per dictum Ernaldum vel heredes suos per substantiam nostram in aliquo non vexaremur.[9] Et, quia sex acræ terræ defuerunt de dimidia carucata terræ prædicta,[10] idem Osbertus[11] Alano filio suo de-

A.D. 1160 -1182. Other land in Dodington given by Ernald de Monbegon.

Mora. Land given by Osbert of Frismersh.

[1] *Sed . . . . ignoratur*] wanting in P.

[2] After *Ernaldus* insert ut prædicitur, P.

[3] *genuit*] procreavit, P.

[4] *Sed*] Unde, P.

[5] *eis*] eorum utroque, P.

[6] *abjurantibus*] abjurante, P.

[7] *de Beforth*] Bifordiæ, P.

[8] *quam . . . Ernaldus*] qui etiam dictus Ernaldus ipsam dimidiam carucatam terræ, P.

[9] *non vexaremur*] vexari minime deberemus, P.

[10] *terræ prædicta*] wanting in P.

[11] After *Osbertus* insert, in vita sua, animæ suæ perhorrens periculum, P.

A.D. 1160 -1182. derat in præceptis ut omnimodis hunc defectum plenarie supplere deberet. Unde idem Alanus sex acras terræ in Beforth addebat, ad complementum ipsius dimidiæ carucatæ terræ.[1] Incepit igitur dominus Philippus abbas in campo de Mora grangiam unam,[2] et domos ædificabat, multis resistentibus et renitentibus pro communa pasturæ in Mora. Unde multas concertationes et gravia dispendia fratres nostri illic commorantes perpessi sunt. Ipso tamen tempore abbas et canonici de Thorntona nihil sibi in illa Mora vindicarunt; qui tamen, temporibus Thomæ et Alexandri abbatum nostrorum, graves injurias et molestias multas nobis[3] intulerunt, et pasturam usque ad portam grangiæ nostræ occuparunt. Postea quidem, cum aliquantas alias terras in Beforth acquisissemus, ipsæ xii. bovatæ terræ in Dodyngtona in dimissiones tenentibus de Dodyngtona sunt divisæ, et ipsæ aliquantæ terræ in Beforth ipsi grangiæ de Mora, ei proximæ, addebantur.[4]

Erection of a grange in Morefield.

f. 20 b.

III. *De aliis[5] terris et tenementis nostris in Beforth et Mora.*[6]

Beforth.

De reliquis autem sex carucatis terræ in Beforth quas comes prædictus dedit militibus et liberis hominibus suis, habuit quidam Galfridus Brytonus duas carucatas, quæ partitæ[7] fuerunt inter quatuor filias suas, unicuique videlicet filiæ dimidia carucata terræ.

Lands in Beforth held by Geoffrey Bryto.

---

[1] After *terræ* insert, ut sibi fuerat imperatum, P.

[2] *unam*] wanting in P.

[3] After *nobis* insert et nostris, P.

[4] At the foot of the page on which this chapter terminates in the Phillipps MS., the following note, by another hand, occurs: "Memorandum quod grangia de la More erat constructa ante annum Domini millesimum centesimum septuagesimum secundum, ut patet per bullam Alexandri papæ iii. Philippo abbati de Melsa concessam."

[5] *aliis*] wanting in P

[6] *et Mora*] wanting in P.

[7] *partitæ*] dispartitæ, P.

Et hæc fuerunt[1] nomina filiarum, Emelina, Avicia, Matildis, et Alicia. Quarum prima Emelina data fuit cuidam Rogero de Greynesby, Avicia Petro de Setona, Matildis Ricardo fratri ipsius Petri, et Alicia Roberto de Beforthe. Qui tres viri posteriores dicto Rogero intendebant tanquam domino suo; et ipse Rogerus defendebat totam prædictam terram versus comitem de servitiis quibuscunque. Processu vero temporis, idem Rogerus, Emelina uxor sua, Thomas filius eorundem et alii heredes sui, vendiderunt nobis pro xiii. marcis totam suam dimidiam carucatam terræ,[2] simul cum terra de Mora, et eam integre per baculum domino Willielmo comiti Albemarliæ in curia sua reddiderunt; et omne jus quod ad eos pertinebat abjurarunt; ita quod ipsi ab omni servitio quod ad dictam terram pertinebat quieti imperpetuum remanerent. Retinuerunt sibi tamen duo molendina, unum ventricium et aliud aquaticum,[3] et unum clausum ad orientalem finem villæ de Beforth, quod modo est parcella grangiæ nostræ de Croo;[4] per quæ defendebant totum residuum ipsarum duarum carucatarum terræ.[5] Postea quidem, Petrus filius et heres supradicti Thomæ de Greynesby ipsa duo molendina et clausum vendidit comiti Albemarliæ qui[6] tunc fuit;[6] qui ea in manu sua aliquanto retinuit, et demum,[7] ante transfretationem suam Ierosolymam, ea contulit monasterio nostro: in cujus clausi confinio, in territorio de Drynghowe,[8] grangiam[9] de Croo construximus;[10] sicut in tempore Michaelis abbatis 8 postea referetur. Post mortem vero præfati Rogeri de

A.D. 1160 -1182. Acquired by the monastery from his descendants.

[1] *fuerunt*] sunt, P.

[2] After *terræ* insert, extra fossatum villæ, P.

[3] *unum . . . aquaticum*] wanting in P.

[4] *ad orientalem . . . Croo*] infra fossata de Beforth quod vocatur Baroma, ubi nunc grangia nostra de Croo est situata, P.

[5] *terræ*] wanting in P.

[6] *qui* and *fuit* wanting in P.

[7] *demum*] postea, P.

[8] *in cujus . . . Drynghow* ibidem, P.

[9] After *grangiam* insert nostram vocatam, P.

[10] *construximus*] feceramus, P.

A.D. 1160 -1182. Greynesby, dicta Einelina et Thomas filius ejus præscriptam venditionem dimidiæ carucatæ terræ nobis confirmarunt; et ipse Thomas unum toftum, continentem unam acram, tres perticatas et tres partes unius perticatæ terræ, et octo perticatas alibi in Beforthe, nobis insuper conferebat. Petrus autem de Setona, dictus le Barne,[1] qui præscriptam Aviciam[2] filiam secundam dicti Galfridi desponsavit, totam illam particulam terræ quæ protenditur per mediam curtem dictæ grangiæ nostræ de Mora, habentem 49 perticatas in longitudine et unam perticatam in latitudine, nobis concessit. Quam donationem præscripta Avicia[3] confirmans, post mortem viri sui, quandam terram sub curia dictæ grangiæ de Mora a parte aquilonali, quæ habet unam perticatam in latitudine et 34 in longitudine, totamque terram in Mora de sua dimidia carucata, unum toftum, xviii. acras cum una perticata et dimidia, et tres selliones terræ, nobis insuper concedebat. De terra autem tertiæ sororis Matildis, Ricardus maritus suus concessit nobis pro decem solidis totam terram quæ pertinuit ad dimidiam carucatam suam in Mora. Quam donationem ipsa Matildis[4] post mortem viri sui confirmans, dedit nobis unam culturam continentem viii. perticatas in latitudine, et unum toftum in Beforthe, ut postea referetur. Et eorum filius Rogerus tres toftos et duas bovatas terræ de ipsa dimidia carucata sua[5] nobis etiam erogavit.[6] De terra autem 4 sororis sic refertur. Thomas filius Rogeri de Greynesby, de quo dicitur, dominus medius residui ipsarum duarum carucatarum terræ, dedit homagium et servitium Roberti filii et heredis supradictæ Aliciæ et heredum suorum Roberto Talono[7] de sua

[1] *dictus le Barne*] dictus puer; an interlineation in P.
[2] *Aviciam*] Amiciam, P.
[3] *Avicia*] Amicia, P.
[4] *ipsa Matildis*] interlined in P.
[5] *sua*] wanting in P.
[6] *etiam erogavit*] insuper concedebat, P.
[7] *Talono*] Thalono, P.

dimidia carucata terræ. Petrusque, filius et heres dicti Roberti Taloni,[1] eadem homagium et servitium nobis contulit.[2] Qui etiam Robertus filius dictæ Aliciæ dedit nobis totam terram illam quæ pertinuit ad partem suam de dimidia carucata sua in Mora.[3] Qui etiam habuit unum fratrem, Clementem nomine, cui et dedit unam bovatam de dimidia carucata sua; et totam reliquam partem ipsius dimidiæ carucatæ[4] reliquit Thomæ filio suo qui Carpentarius dicebatur. Qui Thomas dedit nobis unum toftum, unum croftum, octo acras, et dimidiam rodefallam, et sex perticatas terræ. Filiusque ejus, qui et Alanus dicebatur, dedit Willielmo patri Alexandri de Grymestona capitale mesuagium suum, quod divisum est[5] in tria tofta, quæ in præsenti Johanna de Monceaux tenet;[6] et Radulpho de Gowsell,[7] militi, vendidit duas bovatas et dimidiam terræ,[8] cum uno tofto, de supradicta dimidia carucata sua. Clemens autem supradictus[9] genuit duas filias; quarum prima Beatrix data fuit Waltero de Grovallia, fabro, cum dimidia bovata terræ: et illam dimidiam bovatam terræ habemus ex dono prædictorum Walteri et Beatricis. Altera vero filia data fuit Petro Saym, cum altera[10] dimidia bovata terræ; de qua habemus unum sellionem ex dono Ricardi Saym. Qui Petrus genuit Alanum Saym; qui genuit Petrum et dictum Ricardum. Qui Petrus genuit Walterum Sayme; penes cujus heredes residuum supradictæ dimidiæ bovatæ terræ remanet in præsenti.

A.D. 1160 -1182.

f. 21.

---

[1] *Taloni*] Thaloni, P.

[2] *contulit*] conferebat, P.

[3] *dimidia . . . Mora*] carucata terræ dictæ Moræ, P.

[4] *dimidiæ carucatæ*] terræ, P.

[5] *est*] fuit, P.

[6] *quæ . . . tenet*] wanting in P.

[7] *Gowsell*] Gousle, P.

[8] *et . . terræ*] wanting in P.

[9] After *supradictus* insert, cui Robertus frater suus, ut supradictum est, dederat unam bovatam terræ, P.

[10] *altera*] alia, P.

IV. *De terris et tenementis in Mytona et Wyk.*

A.D. 1160 -1182. Mytona.[1] Grant of land in Myton and Wick from Robert of Melsa.

Tempore quoque ejusdem abbatis Philippi, præscriptus Robertus de Melsa, filius Johannis de Melsa, dedit nobis quatuor bovatas terræ in Mytona, et pasturam cccc. ovibus, et[2] sedem unius piscariæ in Humbria, et duas partes salinarum, cum tofto illo in quo aula sita fuit, cum aliis pertinentiis suis, totumque dominicum suum quod remanserat in manu sua, quando ipsæ quatuor bovatæ terræ divisæ fuerant a tribus bovatis quas Anor uxor Hugonis Camyn ibidem tantum in vita sua retinebat; quæ omnia dictus Robertus acceperat in maritagium cum Matilde uxore sua, filia Hugonis et Anoræ prædictorum. Dictæ autem tres bovatæ terræ per escambium monasterio nostro fuerant annexæ,[3] sicut postea referetur. Insuper præfati Robertus et Matildis uxor sua duas partes terræ feodi sui del Wyk de Mytona, et duas partes terræ feodi sui de Sevenstanges,[4] et pasturam sufficientem cccc. ovibus ubique in communa de Mytona, iterum vendiderunt. Galfridus etiam Brito de Buggethorpia duas bovatas terræ, et Thomas filius Benedicti de Sculcottes unam bovatam terræ, et Lambertus[5] Camyn unum toftum, nobis ibidem similiter vendiderunt. Quæ omnia præfati Robertus et Matildis[6] nobis confirmarunt; salvo semper illis et heredibus suis forinseco servitio quod de omnibus illis[7] terris debebatur. Sed et Willielmus de Suttona et Benedictus de Sculcottes[8] dederunt nobis reliquam partem del Wyk, quicquid intra fossata fuerat vel extra, usque ad filum veteris Hulli, in quo loco grangia nostra ibidem fuerat situata;

Wyk.

[1] After *Mytona* insert et Wyk, P.

[2] *et*] wanting in P.

[3] *fuerant annexæ*] fuerunt adunatæ, P.

[4] *Sevenstanges*] Sevenstaughes. P.

[5] After *Lambertus* insert de, P.

[6] After *Matildis* insert uxor sua, P.

[7] *illis*] præscriptis, P.

[8] *Sculcottes*] Sculcotes, P.

quam, paucis terris mediantibus, a parte meridionali, Humbria et vetus Hullum, torrens quidam wapintagia de[1] Holdernesse et Herthylle dividens immediatus a parte occidentali, cingunt:[2] et ad Holdernesse pertinebat. Sed, quia novum Hullum a parte orientali ipsius Wik indies crescebat,[3] processu temporis vetus Hullum obstructum[4] vix sewera valet[5] nuncupari. Factum ergo est ut ipsum novum Hullum, quod ab antiquo Sayercryk dicebatur,[6] fluvius magnus, 'patrias'[7] Holdernesse et Herthylle nunc dividat, ut ipsum Wyk intra limites de Herthylle debeat computari. Nunc autem ipsa grangia vastatur omnino, et in planitiem cujusdam prati, adhuc Grangwyk[8] nuncupati, redacta conspicitur in præsenti. Novum autem manerium ad easdem terras pertinens, in altero loco in territorio de Mytona situatum, Tuppcottes[9] appellatur. Pro quibus quidem terris et tenementis in Mytona et in Wyk, et aliis terris postea acquisitis, dedimus diversis per vices, præter escambia terrarum, centum libras et amplius sterlingorum. De quibus escambiis in suis locis postea referetur. Quo tempore Willielmus de Stutevylla et Benedictus de Sculcotes, facientes fossata ad exsiccandum mariscum de Cotyngham, maximam partem communis pasturæ de Mytona et vicinarum villarum occuparunt. Postea autem, dedimus dictas terras et tenementa in Mytona et Wyk domino regi Edwardo primo, in escambium pro aliis terris; ut in tempore Rogeri abbatis 13 postea referetur.[10] Benedictus autem de

A.D. 1160 -1182. The ancient river Hull.

Formerly called Sayer Creek.

f. 21 b.

[1] *wapintagia de*] wanting in P.
[2] *cingunt*] circuibant, P.
[3] *crescebat*] crebrescebat, P.
[4] *obstructum*] obstructus in E.; wanting in P.
[5] *valet*] poterat, P.
[6] *quod . . . dicebatur*] wanting in P.
[7] *magnus, patrias*] wanting in P.
[8] *Grangwyk*] Graungewyk, P.
[9] *Tuppcottes*] Tuppcotes, P.
[10] *Postea autem . . . . referetur*] wanting in P., but which has the following sentence, wanting in the Egerton MS.: "Pater autem præ-"scripti Roberti de Melsa fuit "Johannes, cujus patrimonium fuit "ipsa Melsa; de quorum genera-"tione superius memoratur."

A.D. 1160 -1182. Genealogy of Sculcottes.

Sculcottes memoratus genuit Aviciam; quam desponsavit Willielmus de Seynt Luce;[1] qui genuit ex ea Beatricem; quam desponsavit Robertus de Gray; qui genuit ex ea Walterum; qui genuit Robertum; qui genuit Johannem. De cujus herede per successionem dominus Michael de la Pole,[2] comes Suffolchiæ, acquirens terras hereditatis suæ in Suttona et Sculcottes,[3] dedit eas monasterio Sancti Michaelis ordinis Cartusiensis juxta Kyngestonam super Hullo. Quod cœnobium dominus Willielmus de la Pole, miles,[4] primus major dictæ villæ de Kyngestona super Hullo, ipsas terras de Mytona per nos regi[5] in escambium concessas de[6] rege acquirens, circa annum Domini 1350, 'infra territorium de Mytona'[7] fundavit.[8] Extra cujus cœnobii portas,[9] domum unam xiii. virorum et aliam totidem fœminarum instituit, concedens singulis viii. denarios septimanatim; et infra portas conventum monachorum de monasterio nostro inhabitare proponebat: sed unde viverent eorum successores non providens,[10] collegium sex sacerdotum ibidem[11] ordinabat; qui tamen, propter dissensiones inter se commotas,[12] amoti fuerunt. Deinde conventum fratrum Minorum illuc introduxit; qui etiam inde recesserunt. Tandem, mortuo dicto domino Willielmo, præfatus Michael, filius et heres suus, circa annum Domini 1376, Carthusienses ibidem stabilivit; qui ibidem possessionibus et ecclesiis dotati[13] perseverant.

Carthusian monastery near Kingston-on-Hull.

Previously a convent of friars Minors.

---

[1] *Seynt Luce*] Seint Luce, P.

[2] After *Pole* insert quondam, P.

[3] *terras . . . Sculcottes*] wanting in P.

[4] *miles*] an interlineation in P.

[5] *regi*] quondam domino regi ut postea referetur, P.

[6] *concessas, de*] aliarum terrarum alienatas de domino, P.

[7] *infra . . . Mytona*] wanting in P.

[8] *fundavit*] construebat, P.

[9] *portas*] portam, P.

[10] *conventus . . . providens*] wanting in P.

[11] *ibidem*] wanting in P.

[12] *dissensiones . . commotas*] dissensionem . . commotam, P. The word dissensio is uniformly spelt dissentio in both MSS.

[13] *dotati*] ditati, P.; apparently altered from *ditati* in E.

V. *De terris et tenementis in Brantyngham et Burgho, Daltona, Blaunchemarle, Herlethorpia,*[1] *Wartria, Oktona.*

Gamellus quoque filius Normanni et Thomas filius dicti Gamelli dederunt nobis unum toftum et diversas acras et particulas terræ in Brantyngham et Burgho, et totum pratum ad unam bovatam terræ pertinens.[2] Sed et Albrightus filius dicti Gamelli unum toftum et fontem qui infra ipsum toftum habetur in Burgho, reservato sibi annuo servitio xii. denariorum, nobis erogabat. Quem annuum redditum Willielmus filius ejus nobis postea relaxabat,[3] et alias particulas prati nobis ibidem dedit. Johannes etiam de Brantyngham dedit nobis quandam particulam terræ, pro vi. denariis annuis sibi reddendis; quos etiam Johannes filius ejus nobis postea relaxabat. Haldanus filius Ketelli dedit nobis duos selliones et unam acram terræ, pro tribus denariis Hospitalariis persolvendis. Sed et aliæ terræ ibidem nobis concedebantur.[4] Præfati autem feoffatores et alii libere tenentes dictarum villarum nobis concedebant ductum aquæ et fontes qui ad eundem ductum pertinent in Burgho, ad faciendum ibidem portum nostrum pro aisiamentis nostris ibidem peragendis. Quæ omnia Anselmus de Stutevilla nobis confirmabat. Nam in dictis villis scissæ[5] et perquisitæ sunt petræ omnes præter lapides quadros, de quibus monasterium nostrum ædificatum fuit et constructum.[6] Willielmus filius Gilberti de North Daltona xvii. acras et dimidiam, unum sellionem et unam culturam terræ,

A.D. 1160 -1182. Brantyngham. Burghum.

A water-course in Burgh.

Quarry of stone out of which the monastery was built. Daltona.

---

[1] *Herlethorpia*] wanting in P.

[2] *pertinens*] pertinentem in both MSS.

[3] After *relaxabat* insert sed, P.

[4] *concedebantur*] conferebantur, P.

[5] *scissæ*] cissæ, E.

[6] *Nam in . . . constructum*] wanting in P.

A.D. 1160 -1182. habebat in periculo futuræ perditionis[1] erant. Rogavit igitur ipse Willielmus Philippum abbatem nostrum ut, accepta quadam portione terræ suæ, solutionem debiti sui ipse supportaret. Ad quod[2] abbas, primo non modicum perturbatus, quasi attonitus factus est et stupefactus, tum quia pauper erat et debitum immensum, tum quia Judæis in aliquo communicare tutum non esse certissime sciebat, sicut et postea comperit et expertus fuit. Tamen Aaron Judæus[3] de Lincolnia, qui primus et maximus ipsorum Judæorum videbatur et ad se totum debitum Willielmi trahebat, quingentas et amplius marcas se relaxaturum promisit,[4] si abbas noster de reliquo se satisfacturum sponderet: et Willielmus ipse quatuor carucatas et dimidiam terræ in Wharroma, liberas, puras et quietas, ea ratione[5] se daturum promisit.[6] Villas etiam de Bayntona et Nessyngwyk, quæ fuerunt vadia Judæorum, monasterio nostro ad certos terminos concessit, quousque pecuniam solvendam reciperemus.[7] Ad instantiam ergo fratrum suorum, abbas, licet invitus, solutionem debiti prædicti manucepit,[8] videlicet mcclx. marcarum; ita quod singulis annis, donec debitum plenarie foret persolutum, lx. marcas Aaroni Judæo prædicto de monasterio nostro solvere[9] teneretur. Et quidem ipse Willielmus, sicut promiserat, quatuor carucatas[10] et dimidiam in Wharroma, scilicet totam terram suam ad occidentalem partem ultra ductum aquæ,[11] et ipsum aquæ ductum, excepto prato quod pertinebat ad xxxviii. bovatas terræ

Arrangement with Aaron of Lincoln.

f. 22 b.

[1] *futuræ perditionis*] futura, P.
[2] After *quod* insert verbum, P.
[3] *Judæus*] wanting in P.
[4] *promisit*] promittebat, P.
[5] *ea ratione*] wanting in P.
[6] *promisit*] promittebat, P.
[7] *villas . . . reciperemus*] wanting in P.
[8] *manucepit*] suscepit, P.
[9] *de . . . solvere*] prædictum monasterium nostrum reddere, P.
[10] After *carucatas* insert terræ, P.
[11] After *aquæ* insert, inter divisas de Sowth Warroma, Byrdstall, Grymestona, P.

quas liberi homines in eadem villa habuerunt,[1] [nobis conferebat]. Dictus ergo Willielmus confirmationem Nigelli fratris sui super hoc nos fecit habere. Dictas etiam villas[2] de Bayntona et Nessyngwyk[3] monasterio nostro concessit[4] ad terminum quindecim annorum. Et de hiis[5] omnibus confirmationem regis monasterio nostro habere fecit Aaron Judæus.[6] Post hæc,[7] Willielmus de Barkthorpia, qui, sicut patet per cartam præscripti Willielmi Fossard, habuit communam in pastura de Thornlond ad octo animalia tantum,[8] per breve novæ disseisinæ[9] dirationavit erga nos pasturam in dicto[10] Thornlond[11] uberiorem quam per cartam præfati Willielmi Fossard fuit specificatum. Quapropter, præfatus Willielmus Fossard[12] duas bovatas terræ ibidem nobis in escambium illius portionis pasturæ de Thornlond,[13] quam nobis erga præfatum Willielmum de Barkethorpia warantizare non potuit, conferebat. Dedit etiam præ-

A.D. 1160 -1182.

Lands in Baynton and Nessyngwick.

Pasture in Thornlond.

---

[1] *habuerunt*] tenuerunt; and insert, Qui liberi homines nihil aliud ibidem commune habuerunt,* præter Willielmum de Barkethorpia et ejus heredes, qui pasturam ad octo animalia et nihil amplius ibidem in le Thornlund habuerunt. Residuum autem ipsarum 4 carucatarum et dimidiæ ad orientalem partem ipsius ductus aquæ nobis conferebat, cum communi pastura et aliis pertinentiis; excepto quod præfati liberi homines communem pasturam haberent, tantum propriis bestiis, et hoc ad orientalem partem ipsius ductus aquæ. Sed nullus eorum pecudes seu aliqua animantia præter animalia sua propria in communi pastura ibidem collocaret. Dictus ergo Willielmus confirmationem Nigelli fratris sui nobis super hoc nos fecit habere, P.

* *habuerunt*] erased in MS., but required for the construction of the sentence.

[2] *Dictas . . villas*] villas etiam, P.

[3] After *Nessyngwyk* insert, quæ fuerunt vadia Judæorum, P.

[4] After *concessit* insert usque, P.

[5] *hiis*] wanting in P.

[6] After *Judæus* insert from below the passage beginning, *De præscriptis* [*dictis*] *vero villis*, and ending *ceræ annuatim.*

[7] *Post hæc*] Postea quidem præscriptus, P.

[8] *qui, sicut . . . tantum*] wanting in P.

[9] *disseisinæ*] dissesinæ, the constant form of spelling of both MSS.

[10] *dicto*] le, P.

[11] *Thornlond*] Thornlund de Wharroma, videlicet, P.

[12] After *Fossard* insert junior, P.

[13] *Thornlond*] Thornlund, P.

A.D. 1160-1182.

fatus Willielmus Fossard dicto[1] Willielmo de Barkethorpia escambium de Wharroma,[2] ex orientali parte dicti[3] ductus aquæ,[4] pro terra quam habuit ex altera parte ejusdem ductus aquæ,[5] scilicet acram pro acra; et, insuper, sex acras terræ ad Palmetre, pro eo quod nullus de eadem villa[6] aliquam communam nobiscum habere deberet, præter prædictum Willielmum de Barkethorpia,[7] ad octo grossa[8] animalia tantum ultra ductum aquæ. Et dictus Willielmus de Barkethorpia, pro aliquanta pecunia a nobis recepta, ipsas duas bovatas terræ quas pater suus ibidem nobis dederat monasterio confirmavit.[9] Dederat etiam præscriptus Willielmus Fossard, junior, monasterio nostro[10] sex bovatas terræ in eadem villa. Sed et alii libere tenentes ejusdem villæ quicquid vindicarunt in grangia nostra ibidem et in clivo ipsius nobis remittebant.[11] Prior etiam et capitulum Hospitalarium Sancti Johannis de Ierosolyma concesserunt nobis duo tofta et pasturam clx. ovibus et quatuor animalibus apud Wharromam, pro xii. denariis eis ad Pascha singulis annis persolvendis. De præscriptis[12] vero villis de Bayntona et Nessyngwyk, non obstantibus conventionibus prius contractis,[13] reclamantibus et appellantibus monachis nostris,[14] dictus Willielmus Fossard,[15] post paucos dies, monasterium nostrum violenter spoliavit.[16] Tamen dedit nobis dimidiam carucatam terræ in Nessyngwyk, et Gilbertum filium Ricardi dictam terram tenentem, cum uxore sua

Nessyngwyk.

[1] *dicto*] wanting in P.

[2] *de Wharroma*] in campo, P.

[3] *dicti*] dictæ in both MSS.

[4] After *aquæ* insert de Wharroma, P.

[5] *aquæ*] wanting in P.

[6] *eadem villa*] villa eadem, P.

[7] *de Barkethorpia*] wanting in P.

[8] *grossa*] wanting in P.

[9] *confirmavit*] conferebat, P.

[10] *monasterio nostro*] wanting in P.

[11] *remittebant*] relaxabant, P.

[12] *præscriptis*] dictis, P. This passage, ending with the words *ceræ annuatim*, is inserted above in P. See page 175.

[13] After *contractis* insert et omnino, P.

[14] *nostris*] wanting in P.

[15] *dictus . . Fossard*] per dictum Willielmum, P.

[16] *spoliavit*] fuerat spoliatum, P.

et liberis de eisdem procreatis, reddendis 'sibi' xii. solidis annuatim. Postea autem, habita conventione inter nos, dictum Willielmum et Gilbertum præfatum, quo miro modo nescio, idem Willielmus dictam dimidiam carucatam terræ[1] iterum nobis liberam et quietam ab omni servitio concedebat,[2] dans postea nobis unum toftum et præfatum Gilbertum in forma quæ supra; ita quod dictus Gilbertus eandem dimidiam carucatam terræ in feodo et hereditate detineret, reddendo nobis tantum pro omni servitio duas petras ceræ annuatim. Sed ad quorum manus dicta dimidia carucata terræ pervenerit ignoratur.[3] Interea, mortuus est Aaron Judæus Lincolniæ, de quo jam dictum est, et compulsi sumus regio edicto totum quod illi debuimus pro Willielmo Fossard infra breve tempus domino[4] regi persolvere. Quod ut factum fuit, inventæ sunt insuper quædam cartæ in apothecis Aaron, de[5] quibus rex plus quam quingentas libras repetiit a Willielmo Fossard. Ipse ergo Willielmus asseruit[6] quod omnia debita ipsius præfato Aaron Judæo[7] persolvere tenebamur. Nos autem econtra omnia debita[8] in quibus pro eo[9] tenebamur jam persolvisse dicebamus. Tandem vero, post multa dispendia et expensas,[10] quæsita et inventa est[11] carta Aaron de totius debiti quietancia.[12] Quæ lecta[13] coram baronibus de scaccario apud Londonias in rotulo quodam, sed non in magno rotulo, est transcripta; quam[14] postea in magno rotulo[15] Alex-

A.D. 1160–1182.

Claim by the crown of the debt to Aaron the Jew.

f. 23.

---

[1] *terræ*] wanting in P.

[2] After *concedebat* insert præterea, P.

[3] *Sed ad . . . ignoratur*] wanting in P.

[4] *domino*] wanting in P.

[5] *de*] pro, P.

[6] *ergo . . asseruit*] vero asserebat, P.

[7] *præfato . . . . Judæo*] eidem Aaron, P.

[8] *econtra . . debita*] wanting in P.

[9] *pro eo*] wanting in P.

[10] After *expensas* insert hinc inde plurimas, P.

[11] After *est* insert sicut Deus voluit, P.

[12] *quietancia*] quitancia, the constant form of spelling in both MSS.

[13] After *lecta* insert est, P.

[14] *quam*] sed, P.

[15] After *rotulo* insert ipsam, P.

M

A.D. 1160–1182. ander abbas 4 transcribi fecit:[1] et secundum hanc quietanciam[2] judicatum fuit per prædictos barones quod nihil deberet exigi de debito quod exigebatur a prædicto Willielmo Fossard pro debito Aaron.

VII. *De morte abbatis Philippi et privilegiis monasterio*[3] *concessis per Alexandrum papam* 3, *et Urbanum papam* 3; *et aliis incidentiis.*[4]

Buildings erected by abbot Philip. Hoc quoque tempore, idem abbas Philippus, per tempus administrationis suæ, opus lapideum incepit in monasterio, ecclesiam scilicet et dormitorium monachorum; et quidem dormitorium et necessaria perfecit. Sed et persona de Cotyngham et de Rule, Willielmus primus, multa bona monasterio fecit. **His death.** Completus ergo Philippus abbas[5] administrationis suæ xxii. annos, anno Domini 1182, vitæ finem fecit, et sepultus est in capitulo juxta prædecessorem suum, retro[6] analogium.[7] Conventum vero xl. monachorum bene disciplinatorum et regulariter institutorum in monasterio post se reliquit: unde etiam necessaria eis provideri deberent satis non provisus.[8] **Papal confirmations obtained by him.** Hic quidem abbas Philippus, 12 et 17 annis creationis suæ, ab Alexandro papa 3, præter alias confirmationes et privilegia quæ prædecessor suus Adam[9] obtinebat, confirmationem grangiarum de Waghna,[10] Saltaghe, Wharroma, Oktona, Mora,[11] Hayholmo et Mytona, et de terra cum

[1] The letters of release of Aaron of Lincoln are entered on the Great Roll of the Pipe for the year 9 Richard I. A copy is given by Geo. Oliver in his History of Beverley, 4to., 1829, p. 536.

[2] *quietanciam*] recordum, P.

[3] After *monasterio* insert nostro, P.

[4] *et Urbanum . . . . incidentiis*] wanting in P.

[5] *abbas*] wanting in P.

[6] *retro*] contra, P.

[7] *analogium*] anologium, in both MSS.

[8] *satis non provisus*] non inprovisus; and insert, Vicesimo quippe ordinationis suæ anno mortuus est Adam prædecessor suus; duobus videlicet annis ante obitum ipsius Philippi abbatis; et sic ipse Philippus monasterium rexit 22 [annis], et obiit a fundatione monasterii 30 anno, P.

[9] *Adam*] wanting in P.

[10] *Waghna*] Waghengrange, P.

[11] *Mora*] Moregrange, P.

pastura in Spaldyngmore et pastura de Suttona, acquirebat; et ne quis episcoporum vel clericorum, pro hiis quæ nobis ab apostolica benignitate sunt indulta, servientes nostros interdicere vel in eos excommunicationis sententiam auderet promulgare; ac ne quis prope monasterium ad dimidiam leugam sibi habitationem faceret, de qua merito nostra religio posset perturbari. De terris autem illis in Spaldyngmore nihil unquam recolimus nos habuisse, nisi quod in dicta confirmatione sic reperimus exaratum,[1] nisi forte[2] villæ de Herlethorpia, Beleby seu Brunby,[3] infra Spaldyngmore sint situatæ. Cujus etiam abbatis[4] tempore, Urbanus papa 3 per bullam generalem, quam nos habemus, ordini nostro[5] concessit, ut nulli omnino liceret in nos vel monasteria nostra, seu fratres in eis constitutos, contra id quod ab origine ordinis noscebatur observatum, excommunicationis vel suspensionis seu interdicti sententiam promere: quam, si depromta fuerit, decreverat omnino non tenere. . . .[6] A.D. 1160 –1182.

[7] CAP. VIII. *De Alexandro papa 3, Lucio papa 3, et Urbano papa 3; et de memorabilibus temporibus suis factis.* f. 21.

J. Brompt. col. 1049. Præscriptus Alexander papa 3 fuit natione Tuscus, et sedit annis 21, mensibus 11, et diebus 29; vicitque[8] quatuor schismaticos[9] antipapas successive. Quorum primus fecit se vocari . . . Victorem, secundus Pascalem, tertius A.D. 1159 –1185. Pope Alexander III. Four antipopes.

---

[1] *sic . . exaratum*] eas . . exaratas, P.

[2] *nisi forte*] hoc solummodo excepto, nisi, P.

[3] *Brunby*] Brunby-sub-Walda, P.

[4] *abbatis*] wanting in P.

[5] *nostro*] wanting in P.

[6] The remainder of the chapter and of the narrative under abbot Philip, as given in the Egerton MS., is an abridgment of the much fuller history preserved as first written in the Phillipps MS., and which, therefore, forms the remainder of the text for this abbot. The abridged form of MS. E. is printed as an Appendix.

[7] Printed from the Phillipps MS.

[8] *vicitque*] superavit, B.

[9] *schismaticos*] cismaticos, MS.

A.D. 1159 –1185.

Calixtum et quartus Innocentium. Quorum tres fuerunt presbyteri cardinales, sed omnes . . . per Alexandrum papam excommunicati mala morte perierunt. [1] Per continuos tamen 18 annos favore Frederici imperatoris successive suffulti perdurarunt. Hic autem Fredericus imperator, cum Alexander papa ad regem Francorum fugisset, congregata magna multitudine Dacorum et Bohemiorum, regem Francorum in Burgundiam veniens oppugnavit. Sed rege Angliæ regi Francorum auxilium ferente nil profecit. Unde et Mediolanum, cujus muri tunc erant altissimi, sub anno gratiæ 1162 funditus destruxit et in cinerem redigebat. Quo destructo, Radhulfus Coloniensis archiepiscopus trium magorum corpora, de Perside olim Constantinopolim ab imperatore translata, et inde a Sancto Gregorio [2] Mediolanum miraculose transvecta, Coloniam transportavit. Interim autem Albanum a Romanis crematum est. Postea Fredericus imperator exercitum duxit ad urbem Romam contra Alexandrum papam. Sed Radulfo Coloniensi archiepiscopo, Moguntino archiepiscopo, et Leodiensi et Ratisponensi episcopis cum multitudine cæteri exercitus, ultione divina morte percussis, discessit. Tandem post multas persecutiones et damna Alexandro papæ facta, timens ne Roma a dominio suo caderet propter Lombardorum contra eum rebellationem et propter Alexandri papæ prosperitatem, missis solennibus nuntiis, ut reconciliaretur papæ laboravit. Qui postea, capta Ierosolyma, in ipsorum damnorum emendam ad liberationem Terræ Sanctæ procedebat, ut postea referetur. Hic etiam papa Alexander dictum Fredericum Romanorum imperatorem, Emanuelem imperatorem Constantinopolitanum, et Willielmum Siculum atque Longobardos, ad concordiam revocavit. Ita ut ipse Willielmus rex Siciliæ ipsum Alexandrum non solum papam, sed ipsum etiam domi-

Actions of the emperor Frederic.

Translation of bodies of the three magi.

The emperor's hostilities against the pope.

The pope's success in reconciling the emperors Frederic and Manuel and other princes.

---

[1] The substance of the succeeding narrative will be found in the chronicle of Bernardus Guido. Muratori, Rer. Ital Scriptt., III. 446.

[2] *Gregorio*] read Eustorgio.

num suum de quo tenebat regnum suum, recognovit. Thomamque archiepiscopum Cantuariæ idem papa in exilio fovit. Cujus tempore maximum schisma[1] Romæ fuit, et ejectus est conventus Sancti Anastasii, eo quod abbas Sancti Pauli eundem locum per regem schismaticum vendicavit. Qui locus per eundem Alexandrum papam post schisma finitum monachis est restitutus. Fertur autem quod, infra hujus schismatis tempora, Theutonici qui apud Tusculanum pro imperatore morabantur Romanos apud Montem Fortem invadunt, et tota a nona usque ad vesperam occiderunt, ut nunquam ex Romanis tot millia sint occisa, licet tempore Haniballis tot occisi sunt ut tres cophinos anulorum, quos de digitis procerum occisorum idem Hanibal extrahi fecit, Carthaginem destinaverit. Quorum multi apud Sanctum Stephanum et Sanctum Laurentium sepulti sunt, et habent hoc epitaphium, "Mille decem decies et "sex decies quoque seni." Post 20 autem annos, sub ejusdem papæ temporibus, terræ motus magni fuerunt per loca, per Angliam videlicet et Norwagiam et alia loca longinqua. Ita quod civitas Antiochena cum Tripoli cecidit, atque Damascus cum multis aliis submersa est. Tunc quoque Cathenensis[2] civitas penitus eversa est et plusquam 20 millia hominum mortui sunt; mareque retrogradum versum est, et 5 millia hominum in Scicilia submersi mortui sunt. Hoc etiam tempore euroauster, qui medius est inter meridiem et occidentem, tanta violentia flavit quod Albium, Saxoniæ flumen pergrande, accessu et recessu crescere minuique solitum, tribus diebus totidemque noctibus facultate sui recessus amissa tumescens, ripas suas excedens, finitimarum regionum suarum, Frisoniæ videlicet et Saxoniæ utriusque partis, homines et jumenta, ecclesias, ædificia et cætera omnia, solotenus incredibili voragine delevit. Volatiliaque, tam aquatilia quam aeria, venti ipsius violentia sub-

A.D. 1159 -1185.

His support of Becket.

A schism at Rome.

Slaughter of the Romans by the Germans.

Earthquakes in many countries.

Overflowing of the Elbe.

---

[1] *schisma*] cisma, MS.

[2] The city of Catania in Sicily, nearly destroyed by an eruption of Mount Etna in the year 1168.

A.D. 1159 -1185. mersa per ripas inventa sunt. Hoc quidem tempore facta est expeditio Waldemari regis Danorum contra paganos Wyneclandiæ cum mccc. navibus. Cui occurrit Henricus dux Saxonum in auxilium cum 30 millibus militum et peditum innumerabili exercitu. Mortuo autem Alexandro papa 3, Lucius 3 natione Tuscus sedit annis 4, mensibus 2, diebus 18. Floruit hiis diebus Petrus Commestor, qui utriusque Testamenti historiam quæ dicitur Scholastica compilavit, et allegoriam super eadem Testamenta in unum librum metricum redegit, quem et Auroram [1] intitulavit. Cui Lucio Urbanus 3 papa succedens sedit anno uno, mensibus 10, diebus 25. Hujus tempore capta est Ierosolyma a Sarracenis. Qui, cum de transmarinis partibus tam flebilem rem audivisset, præ nimio dolore obiit. Circa hæc tempora, anno videlicet Domini 1180, incepit, ut dicunt, quidam ordo Templariorum apud Ierosolymam, in porticu Salomonis, de militibus ordinatis ad defensionem Christianitatis. Et dicti sunt milites Templi, quia ibidem sedem sui ordinis statuerunt. Refertur tamen ipsum ordinem ante ipsa tempora sumpsisse exordium.

Expedition of Waldemar of Denmark against Vineta (Pomerania.)

Succession of pope Lucius III.

Works of Petrus Comestor.

Jerusalem taken by the Saracens.

Origin of the Templars.

f. 21 b.

CAP. IX. *De Rogero Eboracensi archiepiscopo.*

A.D. 1154 -1181. Mortuo circa annum Domini 1154, tempore domini Adæ abbatis nostri primi, Willielmo Eboracensi archiepiscopo, 31 Eboracensis archiepiscopus successit ei Rogerus regis Henrici secundi capellanus et Cantuariensis archidiaconus, consecratus ab Anastasio papa 4, anno Domini supradicto et ipsius regis primo. Iste Rogerus, anno pontificatus sui 15, coronavit in regem Henricum filium præfati regis Henrici, Sancto Thoma Cantuariensi archiepiscopo per idem tempus in Galliis exulante. Prætextu cujus coronationis gravis in ecclesia Anglicana orta est dissensio. Anno vero sequente, idem Sanctus Thomas archiepiscopus, ad instantiam Alexandri papæ et Lodowici regis Francorum, concordatus est in partibus transmarinis cum rege Henrico seniore; sed post reditum

Succession of Roger, archbishop of York.

T. Stubbs, col. 1722.

[1] The Aurora, a metrical paraphrase of the Holy Scriptures, is the work of Petrus de Riga, canon of Rheims.

in Angliam a nefandis occisus est, anno Domini 1170. Hic etiam Rogerus archiepiscopus Eboracensis, cum de morte ipsius Thomæ propter invidiam quam in eum exercuerat suspectus haberetur, coram . . Rothomagensi archiepiscopo de ipsius[1] morte solenniter se purgavit. Idem quoque Rogerus chorum cathedralis ecclesiæ suæ beati Petri' Eboracensis cum criptis ejusdem, et palatium archiepiscopale in Eboraco, quod est . . juxta ipsam ecclesiam, de novo construxit. Condidit etiam ecclesiam[2] Sancti Sepulcri ad januam ipsius palatii, ex parte boreali ejusdem ecclesiæ beati Petri, ac ipsam in honorem beatæ[3] Mariæ et sanctorum Angelorum dedicavit, eamque undecim ecclesiis, quarum quinque ex propria sua largitione, sex vero ex collatione quorundam fidelium suæ diœceseos extiterant, quas eidem capellæ conferri procuravit, [dotavit], et tresdecim ministros ecclesiasticos diversi ordinis ad celebrationem divinorum in ea perpetuos constituit. Quorum 4 esse sacerdotes, 4 diaconos, 4 subdiaconos et unum sacristam, qui præesset reliquis, decrevit; quem custodem ipsius capellæ et procuratorem omnium proventuum dictarum 11 ecclesiarum ad eandem capellam pertinentium ordinavit.[4] Et, ne eisdem ministris competens deesset sustentatio, statuit idem archiepiscopus ut unusquisque dictorum presbyterorum decem marcas, quilibet 4 diaconorum c. solidos, et singuli[5] subdiaconorum sex marcas argenti, quolibet anno per manum sacristæ perciperet. Residuum vero prædictorum proventuum in usum sacristæ converti disposuit. Et quia canonici præfatæ ecclesiæ beati Petri super situ dictæ capellæ, eo quod nimis adhæsit matrici ecclesiæ, penes archiepiscopum Rogerum graviter murmurabant, statuit ipse . . . . . cum capitulo Eboracensi perpetuam firmitatem, ut sacrista ejusdem capellæ ea quæ ad eosdem canonicos spectant in die cœnæ Dominicæ, tam in epulis quam in vino et cervisia, et vasis, et aqua calida ad ablutionem pedum ipsorum canonicorum et clericorum et pauperum, et decem solidos argenti[6] pauperibus post ablutionem pedum ipsorum distribuendos, et victualia quæ secundum consuetudinem ipsius[7] ecclesiæ solebant ipso die pauperibus post ablutionem pedum ministrari, sumptibus suis propriis inveniret. Hic fuit Rogerus archiepiscopus qui spoliavit

A.D. 1154 -1181.

He is suspected in reference to Becket's death.

Buildings erected by him.

Foundation of St. Sepulchre's.

His spoliation of

[1] *ipsius*] Sancti Thomæ, S.
[2] *ecclesiam*] capellam, S.
[3] *beatæ*] Dei genitricis, S.
[4] *ordinavit*] constituit, S.
[5] *singuli*] unusquisque, S.
[6] After *argenti* insert lx., S.
[7] *ipsius*] matricis, S.

A.D. 1154 -1181. Meaux abbey of land in Waghen. He places Scotland under interdict.

monasterium nostrum de terra de Waghna, ut præfertur. Hic etiam, pontificatus[1] sui anno 27 et ultimo, ex mandato domini papæ, totam Scotiam interdixit et ipsius regem excommunicavit, eo quod Johannem episcopum recipere noluit. Ab Alexandro itaque papa privilegium impetravit quod, si aliquis clericus suæ jurisdictionis agens in extremis testamentum conficeret, si propriis manibus propria bona non distribueret, facultatem haberet archiepiscopus injiciendi manus in bona defuncti. Quoniam itaque quod quilibet vir in alium statuit uti debet eodem jure, post mortem ejusdem archiepiscopi quæcunque reperta sunt in suis archivis reposita justo Dei judicio confiscata sunt, videlicet undecim millia librarum argenti veteris monetæ, aurei trescenti, et alia vasa quam plurima pretiosa. Vixit autem idem Rogerus archiepiscopus in archiepiscopatu annis 27. Quibus completis, obiit apud Schyrburnam 6 kalendas Decembris, anno Domini 1181, regni vero præfati Henrici regis senioris 27; et in medio chori ecclesiæ beati Petri Eboracensis quam[2] ipse de novo construxerat honorifice sepultus est. Post cujus obitum, sedes archiepiscopatus[3] Eboracensis per decem annos fertur vacasse.

T. Stubbs, col. 1723.

Confiscation of his goods after his death.

His death.

T. Stubbs, ibid.

CAP. X. *De fidelitate Malcolmi regis Scotiæ, et Wallensium et procerum Angliæ, facta Henrico primogenito regis Henrici; de creatione Sancti Thomæ in archiepiscopum Cantuariensem, et discordia inter ipsum et regem.*

Marriage of prince Henry with the daughter of Louis of France.

The nobility swear fealty to him.

Postquam Henricus secundus rex Angliæ, filius Matildis imperatricis, ut præfertur, post Stephanum regem, tempore domini Adæ abbatis primi monasterii nostri, regnum Angliæ sex annis gubernasset, in septimo anno regni sui fecit Henricum primogenitum filium suum filiam Lodowici regis Franciæ desponsare. Cui quidem Henrico juniori Thomas archidiaconus Cantuariensis et

[1] *pontificatus*] episcopatus, S.
[2] *quam*] quem, S.
[3] *archiepiscopatus*] pontificalis, S.

præpositus Beverlacensis, tunc regis cancellarius, et omnis clerus cum proceribus Angliæ, fidelitatem juraverunt, salva fide regis. Anno quidem sequente, Malcolmus rex Scotiæ, Resus australium Wallensium princeps, Audoenus aquilonalium Wallensium princeps et quinque majores de Cambria, fecerunt homagia regi Henrico et similiter Henrico filio suo primogenito apud Wodestok. [1] Quo anno, Theobaldo Cantuariensi archiepiscopo mortuo, præfatus Thomas archidiaconus suus, regis cancellarius, in Cantuariensem archiepiscopum est electus. Vacante quidem tunc sede Cantuariensi tota civitas Cantuariensis pæne combusta fuerat et destructa. Thomas autem ipse ex Londoniis oriundus, ubi nunc est monasterium Sancti Thomæ de Arcubus, in adolescentia sæculo et curialibus intentus fuit. Qui, dum in curia regis consisteret et quædam ibidem fieri contraria religioni videret, curiam ipsam deseruit et 'Theobaldo' Cantuariensi archiepiscopo se commisit. A quo, cum Rogerus archidiaconus Cantuariensis Sancto Willielmo in cathedra archiepiscopali Eboracensi jampridem fuisset substitutus, archidiaconus Cantuariensis loco ipsius Rogeri est effectus. Ad cujus archiepiscopi Cantuariensis preces regis cancellariam suscepit, ut prudentia qua erat præditus malignorum in ecclesiam insultus prohiberet. In qua cancellaria tantis superfluis apparatu et moribus fruebatur ut parum archidiaconi videretur reminisci et maleficiis uti putaretur. Strenue tamen egit in civitatum transmarinarum acquisitione, quarum aliquas per oppugnationem domino suo regi est adeptus. Et propter magnifica ejus opera in cancellaria rex eum adeo diligebat ut, post decessum dicti Theobaldi sui archiepiscopi, eum in cathedralem honorem procuraverit sublimari. Qui, quamvis plurimum

A.D. 1161 –1170.

R. de Diceto, col. 536.

Homage done by the king of Scotland and princes of Wales.

f. 22.

Rise of Thomas Becket.

His conduct as chancellor.

Change in manner of

[1] Burton enumerates his authorities for the ensuing history of Thomas Becket at the end of the narrative (p. 197). He seems principally to have followed William of Canterbury and the Quadrilogus, as printed by Lupus. Some of the passages I have not succeeded in identifying.

A.D. 1161 -1170.

life after becoming archbishop of Canterbury.

resisteret, tandem humeros supposuit ad portandum. Subito ergo in virum alterum permutatus, et habitu monachili sub habitu canonici regularis habito, caro ejus cilicio[1] et jejuniis maceratur. Non solum enim cilicium[1] pro camisia deferebat, sed femoralia cilicina usque ad poplitem bajulabat. Sanctitatem quidem suam ita subtiliter occultabat ut, salvo semper honestatis rigore, sub decentia vestium et apparatu utensilium concordaret moribus singulorum. Tresdecim pauperum pedes quotidie curvatis genibus abluebat, et refectos datis cuilibet quatuor argenteis remittebat. Possessionesque ecclesiæ suæ studiosius retinere et dispersas revocare, clericos curiales reformare et eorum excessus vindicare, satagebat. Cui Turones ad concilium generale properanti cardinales et clerus universus, cives et indigenæ, præter duos cardinales qui cum Alexandro papa remanserant, extra civitatem occurrerunt. Qui tandem rediens, episcopos novos Wygorniæ et Herfordiæ consecrans, monasterium de Redynge dedicavit, et corpus Sancti Edwardi regis et confessoris apud Westmonasterium de pulvere terræ sublatum in ecclesia inter sanctorum corpora collocavit. Post hæc, cum rex apud Wodestoke de singulis hidis,[2] id est carucatis terræ, per universam terram suam duos solidos annuos ut de jure firmæ annuæ exegisset, ipse Thomas archiepiscopus pro populo regi resistebat. Rex autem ægre ferens archiepiscopi responsionem nova nocendi genera meditatur, et clericum quendam de homicidio appellatum, in ultionem archiepiscopi, judicio et executioni laicali studuit mancipare. Archiepiscopus vero infra curiam suam et ecclesiæ tuitionem clericum recepit, ut ibi pro se loqueretur et responderet calumnianti. Et cum rex voluntatem archiepiscopi et aliorum episcoporum in detrimentum ecclesiæ flectere niteretur, volens ut consuetudines quas contra libertatem ecclesiæ prædecessores sui habuerant ab eisdem similiter firma-

His reception at the council of Tours.

His resistance to the king's exaction of a subsidy.

His protection of a cleric charged with manslaughter.

His maintenance of the liberties of the church.

[1] *cilicio*] silicio, MS.

[2] *hidis*] idis, MS.

rentur, et ipse archiepiscopus omnino assentire noluisset, contra se regis iram iterum provocavit. Rogerus tamen archiepiscopus Eboracensis, Hillarius episcopus Cicestrensis, et episcopus Londoniensis, regiæ exactioni se sponte submiserunt, ut eorum exemplo conceptus cordis Thomæ archiepiscopi facilius flecteretur. A.D. 1161 -1170

CAP. XI. *De articulis qui fuerunt causæ dissensionis; de concilio apud Northamptoniam contra archiepiscopum; de resignatione archiepiscopatus in manus domini papæ; et de litigio coram papa inter archiepiscopum et episcopos nuntios regis.*

Quadam igitur vice perversorum consultorum incentivis provocatus, Thomas archiepiscopus absque conditione assensum præbuit verbo regis. Et cum rex apud Clarendonam peteret archiepiscopi pactionem publice recitari, archiepiscopus ex hoc videns animarum periculum imminere, seipsum postmodum in pœnitentia gravius cruciavit, et ab altaris officio se suspendit, quousque a summo pontifice restitui mereretur. Rex autem ad hoc elaboravit ut ecclesiæ libertas in jus regium redigeretur. Ita videlicet quod non appellaretur ad sedem apostolicam sine licentia regis; quod non liceret episcopo excommunicare aliquem qui de rege teneret in capite, sine licentia regis; vel terram illius vel officialium suorum sub interdicto ponere; vel exire de regno ad vocationem domini papæ, sine licentia regis; vel coercere aliquem de perjurio vel læsa fide; et quod rex seu alii laici tractarent causas de decimis seu ecclesiis. Rex vero, postquam vidit archiepiscopum pœnitere de promissis, seipsum ultra non ferens, minas inordinatas jaculatur. Archiepiscopus tamen, ut regis animum inclinaret, per Ebroensem[1] episcopum scripsit

Becket's penitence for having yielded verbal assent to the king's encroachments.

Articles against the liberties of the church.

f. 22 *b*.

[1] *Ebroensem*] so in MS.; read *Ebroicensem*.

A.D. 1161 -1170.

The pope refuses to confirm the royal privileges.

domino papæ, ut sua auctoritate regias traditiones et regni consuetudines dignaretur confirmare. Papa vero ipsam petitionem cum indignatione nimia a se repulit et reprobavit. At rex ideo ira vehementiori in archiepiscopum inflammatur, et archiepiscopum Eboracensem Cantuariensi archiepiscopo a domino papa præferri postulavit. Qui, repulsam patiens, jussit clericos felonia aliqua comprehensos a suis episcopis degradari, et sic judicio et executioni sæculari demandari.

Efforts of the king and others to disgrace Becket.

Tunc rex, episcopi pæne omnes, magnates, curiales et omnes eis adhærentes, in archiepiscopi opprobrium conspirarunt. Quod perpendens archiepiscopus fugam deliberavit.

Becket's attempt to leave the country.

Assumptis igitur secum paucis navem conscendit. Sed cum in mari esset nautæ, pro seipsis timentes, eum statim in Angliam reduxerunt.

The parliament of Northampton.

Cujus discessu rex tristis sed regressu lætus solenne concilium apud Northamptoniam, 11 regni sui anno, statuebat.

Becket, being required to answer for his conduct as chancellor, appeals to Rome.

Citatur igitur archiepiscopus et dominum papam adeundi licentiam postulavit. Negavit rex, et archiepiscopum de ratione reddenda pro tempore cancellariæ suæ interpellavit. Induciis tamen habitis, archiepiscopus crastino stolam indutus, crucem propriam bajulans, concilium introivit, et sedens, stantibus circa eum episcopis et proceribus, sedem apostolicam interpellavit.

Scene in the parliament.

Episcopi etiam astantes, inter se consulentes, sedem apostolicam et ipsi appellabant. Archiepiscopus illico 'a concilio' discedebat, conclamantibus impiis contra eum, "Capite furem! Suspendite proditorem!" Decretum est igitur ut archiepiscopus, velut proditor et perturbator communis pacis, in vincula redactus in carcerem truderetur. Et ecce duo proceres, archiepiscopo judicium referentes, sub juramento ei asserebant quod in ejus mortem multi proceres conjurarunt.

He escapes across the sea.

Archiepiscopus vero, ecclesiæ Dei magis quam sibi metuens, noctanter cum duobus tantum fugam iniit, et papam volens aggredi, non quidem in directum sed per flectuosos calles ad mare festinabat. Cognita igitur ejus fuga, episcopi prius appellantes papam aggre-

diuntur, et rex confiscatis bonis ejus regi Franciæ et comiti Flandriæ scribebat, ne paterentur quondam archiepiscopum proditorem suum in eorum regnis aliquod refugium obtinere. Ipse tamen archiepiscopus, Senonis a papa Alexandro 3 susceptus, papæ archiepiscopatum suum resignavit et reaccepit. Tunc archiepiscopus Eboracensis, episcopi Wygorniensis, Exoniensis et Cicestrensis, aliique personæ nominatæ, contra ipsum Cantuariensem archiepiscopum ad papam accesserunt. Unde habita coram domino papa disceptatione, episcopi contra archiepiscopum Cantuariensem blasphemias plurimas de pace perturbata protulerunt. Archiepiscopus econtra scriptum articulorum ecclesiæ universæ contrariorum domino papæ offerebat. Quo lecto, scriptum et quoscunque sibi assensum præbentes perpetuo anathemate condemnavit. Redeuntibus quoque episcopis a negotio vacuatis, archiepiscopus a domino papa jam monachus Cisterciensis factus abbati et fratribus Pontiniacensibus commendatur, ubi per duos annos sanctis exercitationibus plurimis carnem ultra modum castigabat, multasque corpori graves ac soli Deo cognitas injurias indicebat.

A.D. 1161–1170.

The king endeavours to procure his exclusion from France.

Becket received by the pope at Sens; and supported against the representations of various English prelates.

He is maintained in the Cistercian abbey of Pontigny.

Cap. XII. *De exilio cognationis Sancti Thomæ archiepiscopi; et de coronatione Henrici primogeniti Henrici regis.*

Rex autem, dum per episcopos quos ad papam miserat negotium suum omnino repulsam perspiceret sustinere, ob hoc in iram contra archiepiscopum amplius concitatur. Unde omnia quæ erant archiepiscopi et suorum dirupit, ac plures de familia totamque ejus progeniem, nequaquam deferens conditioni vel sexui, ordini vel ætati, pariter et archiepiscopum, exilio condemnavit. Archiepiscopus tamen pro rege et regno Angliæ quotidie exorabat. Ut autem cognovit rex archiepiscopum apud Pontiniacum tutelam habuisse, abbati Cistercii scribebat

The king exiles the family of Becket.

Becket obliged to leave the abbey of

A.D. 1161–1170.

Pontigny owing to the king's threats.

He retires to the monastery of St. Columba, near Sens.

f. 23.

The pope prohibits the coronation of the king's son by other than Becket's ministration.

The ceremony performed by the archbishop of York and others.

The king and nobility of Scotland do homage to the young king.

de Pontiniaco dictum archiepiscopum amovere; alioquin cunctos de suo ordine monachos et conversos infra dominium regium existentes ad se ultra mare transmitteret relegatos. A Pontiniaco ergo archiepiscopus profectus in ulteriores partes Galliarum, ad Sanctam Columbam, cœnobium grande monachorum, in confinio Senonum civitatis, transportatus est. Ubi officiose rex Francorum per 4 annos eidem et suis conrelegatis ad plenum vitæ necessaria fecerat ministrari. Ibique revelatum est archiepiscopo quod ad suam esset ecclesiam rediturus, et ad Christum cum palma martyrii migraturus. Interea, anno 15 hujus regis Henrici,[1] Almericus rex Iherusalem Babiloniam conquisivit. Quo anno, cum ipse rex Angliæ Henricus Henricum filium suum primogenitum per Rogerum archiepiscopum Eboracensem in regem coronare disposuisset, Alexander papa hoc perpendens eidem archiepiscopo Eboracensi, episcopo Dunelmensi, et omnibus suffraganeis Cantuariensis ecclesiæ, scripsit, ne quis filio regis de novo coronando manum apponere præsumeret, absque conniventia archiepiscopi Cantuariensis. Contempta tamen apostolica jussione, Rogerus archiepiscopus Eboracensis, episcopi Londoniensis et Saresbiriensis, principales au[cto]res, aliis sibi adjunctis, coronationis officium in ipsum Henricum juniorem impleverunt, postposita auctoritate seu reverentia domini archiepiscopi Cantuariensis, ad quem de antiquo jure regum Angliæ coronationem et inunctionem certum fuerat pertinere. In crastino quidem coronationis ipsius regis filii, ex mandato regis patris, Willielmus rex Scotiæ et David frater suus, comites et barones regni, homines regis junioris devenerunt, et ei juraverunt fidelitatem contra omnes homines, salva regi patri sua fidelitate. Cujus quidem filii coronatio execratio potius diceretur, pro eo quod,

[1] *anno* repeated after *Henrici*, MS.

in contemptum archiepiscopi facta, nihil sub juramento fuerat expressatum, nisi quod pessimas consuetudines quæ avitæ vocantur, pro quibus ipse archiepiscopus Cantuariensis sic injurias sustinebat, omni tempore conservaret. Coronationis vero ipsius auctores dominus papa alios suspendit atque alios excommunicationis vinculo innodavit. Et cum, ut prædictum est, apud Sanctam Columbam archiepiscopus receptaculum exerceret, [et] rex 'Angliæ' ei in nullo posset nocere nisi rex Galliæ consensisset, transmisit filium suum nuper coronatum in Galliam, ut filio regis Francorum homagium faceret et fidelitatem sponderet, si tamen hoc modo regem Franciæ de archiepiscopo manutenendo posset circumvenire. Nec sic quidem rex propositum habens, cum Fredericus imperator schismaticos antipapas, ut præfertur, contra Alexandrum 3 papam sustentaret, eidem imperatori scribebat quod, si nomen et obedientiam Alexandri papæ abjuraret, participem se schismatis haberet, cum archiepiscopis et episcopis suis. Jurantibus quidem hoc imperatore cum optimatibus et episcopis suis, nuntii regis ex persona ipsius in similem formam juraverunt. Rex ergo compulit per civitates et castella, ab homine usque ad puerum duodennem, papam Alexandrum abjurare. Interim tamen Alexander papa misit duos cardinales, regi amicissimos, ad pacem inter regem et archiepiscopum reformandam. Quorum suasionem regi amicabilem archiepiscopus recusabat.

A.D. 1161 -1170.

The pope excommunicates the authors of the coronation.

The king supports the anti-popes.

Becket rejects the proposals of two cardinals sent by the pope as mediators.

CAP. XIII. *De concordia inter regem et archiepiscopum reformata; et de reditu archiepiscopi in Angliam.*

Quibus peractis, Thomas archiepiscopus Cantuariensis multos de aulicis, clericis et laicis, regis, et alios ecclesiasticarum rerum invasores, qui pravitatum et dissensionis inter regem et archiepiscopum incentores extite-

Becket excommunicates his opponents.

A.D. 1161 -1170.

runt, excommunicavit. Rex autem illico[1] ad papam Alexandrum nuntios destinavit. At e contra rex Francorum nuntios alios ad papam pro archiepiscopo transmittebat. Angariatus igitur papa nuntiis utrorumque, neutrum offendere volens, inter regem et archipræsulem pacem studuit reformare, regique Francorum remandans et rogans ut mediatorem pacis in hac parte se exhiberet. Unde et ad pleraque colloquia quæ inter ipsum et regem Angliæ erant . . . se mediatorem pacis pro archiepiscopo interponebat. Inter quæ unum colloquium fuit, . . . ubi ad pedes regis Angliæ procidit archiepiscopus, dicens, "Domine rex, totam causam unde inter nos orta est dissensio "tuo committo arbitrio, salvo honore Dei." Tali adjectione audita, rex scandalizatus est vehementer. Insurrexerunt ergo rex uterque Angliæ et Franciæ et magnates regni utriusque in archiepiscopum, imputantes arrogantiæ ipsius impedimentum pacis, quasi quod sibi displicuerat honori Dei contrarium videretur; quibusdam clamantibus ejectum ex Anglia in Francia recipi non deberi. In tantum enim archiepiscopus erat exasperatus, ut rex inter alia diceret se ultum fuisse illo die de suo proditore. Archiepiscopus autem a facie duorum regum inde quodammodo fugiens ad partes Burgundiæ decrevit declinare. Ad Carnotum ergo et Senones tandem veniens ad curiam regis Franciæ fuerat invitatus. Rex autem Franciæ, eo viso, primo tristis et quasi dolens quod eum de regno ejiceret, . . . deinde, obortis lacrimis, prosiliens cum singultu projecit se ad pedes archiepiscopi, veniam petens quod ei prius perversum consilium dedisset de parendo regi Angliæ, postposito honore Dei. Erant itaque deinceps rex Franciæ et archiepiscopus familiares et amici multo [magis] post quam prius. Ob quod rex Angliæ iratus scripsit regi Franciæ pactum dirupisse, quod ipsum archiepiscopum in suo regno refoveret. Rescribente autem rege Franciæ domino papæ pacem

Endeavour of the king of France to mediate.

Quadrilogus, p. 95.

Becket's pretended offer of submission.

Indignation of both kings.

Ibid. p. 96.

Becket received by the French king at Chartres.

Ibid. p. 98.

The king adopts his cause.

f. 23 b.

Attempt by the pope

[1] *illico*] ilico, MS.

non processisse, et ejus causam, pontifex Romanus, usque ad amaritudinem animæ sollicitatus, per duos alios cardinales regem Angliæ requirebat ut archiepiscopo suus archiepiscopatus cum sua gratia redderetur. In quo cum nihil profecissent, ad archiepiscopum venientes ei negotium retulerunt. Et videntes pacem salvo honore Dei processum non habere expedite ad summum pontificem sunt reversi. Rex autem Angliæ tandem in Gallias veniens, ad instantiam regis Franciæ, archiepiscopo suum archiepiscopatum recipere concedebat, sed tamen pacis osculum rogatus ei concedere contemnebat. Archiepiscopus ergo concordiam usque ad nutum domini papæ protelabat. Episcopus igitur Senonensis, ad papam a rege Franciæ missus, ab ipso hac forma supremum exitum acquirebat; quod ipse papa Rothomagensi archiepiscopo et episcopo Nivernensi præcipiebat ut regem Anglorum pro pace ecclesiæ convenirent, ipsum excommunicarent, terram suam sub interdicto ponerent, nisi archiepiscopo Cantuariensi et suæ ecclesiæ pax congrua redderetur. Quibus regem adeuntibus, ei de pace comminarunt. At ipse in arcto positus pacem promittebat; quæ inter ipsum et archiepiscopum pluribus mediantibus fuerat reformata. Rex ergo, archiepiscopo restitutione ablatorum promissa, ei cum suis omnibus redeundi licentiam condonavit. Cui anno 7 exilii sui apud Sandwicum applicanti milites armati in sui injuriam occurrerunt. Sed tamen, ob reverentiam archidiaconi Senonensis qui cum eo venerat, et ob collectam archiepiscopo vulgi multitudinem, ei ad tempus deferebant. Cantuariam quidem intrans a suis susceptus ut decuit, domus vacuas et horrea demolita reperiens, ecclesias suas et oppida[1] quædam in manibus intrusorum et prædonum occupatas esse deprehendit. Primo enim sui adventu, officiales regii, ab archiepiscopo Eboracensi et episcopis Londoni-

A.D. 1161 -1170.

to induce Henry to reinstate Becket.

Henry offers to restore Becket to his see, but refuses him the kiss of peace.

The pope threatens an interdict.

Henry admits Becket to his peace.

Return of Becket.

He refuses to absolve the excom-

[1] *oppida*] opida, MS.

A.D. 1170. municated bishops. ensi et Sarisbiriensi informati, ex parte regis denuntiabant[1] ut ipsos episcopos suspensos et excommunicatos absolvere deberet, pro eo quod in regiam injuriam et eversionem consuetudinum regni sententia in eos prolata redundaret; quo respondente suum non esse sententiam solvere, quæ a summo pontifice emanavit, dicti archiepiscopus Eboracensis et episcopi ejus responso irritati in Normanniam regem adierunt, de archiepiscopo Cantuariensi conquesturi, ipso archiepiscopo Eboracensi promittente se octo millia libras in archiepiscopum Cantuariensem expensurum.

They complain to the king.

CAP. XIV. *De martyrio Sancti Thomæ Cantuariensis archiepiscopi.*

Becket forbidden to enter London.

Interea quidem archiepiscopus Cantuariensis pergens Londonias, juniorem regem alumnum[2] suum invisere volens, in itinerando extra portas Londoniarum a nuntio regis prohibitus est ulterius procedere, nec civitates, regias villas, vel oppida[3] ulterius ingrederetur. Admiratus archiepiscopus nuntio hujuscemodi ad propriam ecclesiam est reversus. Ubi, sacro die nativitatis Domini, sermone finito ad populum, invasores possessionum suarum nominatos quosdam excommunicavit, et cui sententiæ episcopi subjacerent populis denuntiavit. Archiepiscopus autem Eboracensis et alii episcopi, ut prædictum est, regem adeuntes, proponentes qualiter fecerat cum eis archiepiscopus Cantuariensis, hoc adjiciunt, ipsum archiepiscopum aliquid majus adhuc audere, nec cederet, donec manum extenderet in regem, si ipsam rex portaret patienter præsumptionem. Hujusmodi igitur dictis rex, velut amens effectus et nescius quod objiceret, hæc iteratis vicibus dixisse fertur, "Inertes ac miseros enutrivi et erexi in regno meo, et qui fidem non ferunt domino

He excommunicates the occupiers of his lands.

Henry's exclamation against the lukewarmness of his courtiers.

Ed. Grim. Migne, exc. col. 41.

[1] *denuntiabant*] denuntiantes, MS.

[2] *alumnum*] alumpnum, MS.

[3] *oppida*] opida, MS.

suo, quem a plebeio quodam clerico tam probose patiuntur illudi." Quod verbum regis exceperunt milites quatuor de domestica regis familia: in necem archiepiscopi unanimiter conspirarunt. Absque mora igitur egressi, rege penitus ignorante, navesque in diversis portibus ingressi, ad votum spirantibus auris transportantur in Angliam et apud Portucanum simul applicuerunt. Ut autem regi innotuit milites abesse, suspicatus malignum aliquid, post illos mitti jubet[1] ut citius reverterentur. Verum tanta velocitate transvecti sunt ut nec revocari nec a nuntiis comprehendi quidem possent ante piaculum perpetratum. Qui, ad Cantuariam venientes, primo secreto deinde publice archiepiscopum ex parte regis allocuti, præceperunt ut ad novum regem pergeret, facturus ei quod deberet, errata sua erga regem corrigeret, episcopos excommunicatos et suspensos ecclesiæ reconciliaret. Quo respondente se ad juniorem regem accedere prohibitum fuisse, nulla errata erga regem perpetrasse, nec nisi satisfactione præmissa suspensos et excommunicatos fore absolvendos, milites in minas et blasphemias proruperunt. Tandem egressi, commisso archiepiscopo monachis suis ne fugeret, se armantes universam civitatem Cantuariensem commoverunt, et palatium archiepiscopi per diverticulum quoddam ingressi archiepiscopum quæsierunt. Inde autem per monasterium in ecclesiam ingressum gladiis vibratis comprehenderunt. Quibus ille occurrens dixit, "Ecce ego, quid vultis?" "Venimus," inquiunt, "ut occidaris et ultra vivere non "valebis." Quibus ille dixit, "Ego pro Deo mori para-"tus sum et pro defensione[2] justitiæ ac ecclesiæ libertate. Si "ergo me quæritis, ex parte Dei prohibeo et sub anathemate "ne horum cuiquam mihi commissorum aliquatenus noce-"atis. Deo autem et beatæ Mariæ et omnibus sanctis ac "beato Dionisio causam ecclesiæ et meipsum commendo." Hiis quidem dictis venerandum suum caput gladiis impio-

A.D. 1170.

Caught up by four knights of his household, who hasten to Canterbury.

Their interview with Becket.

f. 24.

Murder of Becket.

Joannes Saresb. Migne, cxc. col 206.

Ibid. col. 231.

---

[1] *mitti jubet*] misit, Gr.

[2] *defensione*] assertione, J. S.

N 2

A.D. 1170. rum impetitur, ipse ad terram prosternitur, sacra capitis corona præciditur, cerebrum excipitur et per ecclesiæ pavimentum dispergitur; et sic, 4 kalendas Januarii anno Domini 1170, martyr Domino consecratur. Inde quidem egressi gloriantes homicidæ, insigne regium acclamantes, ad palatium ecclesiæ regressi sunt, et per ædes et officinas discurrentes quicquid optimum in auro, argento, vestibus, vasis, libris, chartis, privilegiis et aliis rebus invenerunt, crudeliter deprædati sunt; et inde divertentes apud castrum de Saltwod pernoctarunt, et quantum quisque sævisset in majorem in alterutrum retulerunt. Hoc quidem unus eorum pœnitens ac suo episcopo confitens . . . revelavit, quod ipsi prius ardenti animo et quasi cum quodam accidenti tripudio ad sancti viri acceleraverunt occisionem, sed mox patrato flagitio, in recessu suo, quasi tremulis jam et tremebundis videbatur singulis quibus incedebant passibus, terra quasi aperta et quasi parata ad ipsos vivos absorbendos. Ipsi autem milites, recognito eorum piaculo, cito post patratum flagitium, relictis omnibus, Iherosolimam profecti publicam pœnitentiam peregerunt. Qui tamen omnes fere infra triennium . . . in vera et fructuosa sicut creditur . . . pœnitentia rebus humanis sunt exempti. Tamen in eos ultio divina in tantum sæviebat ut aliorum membra ante mortem putrescerent, alii paralysi dissoluti, alii morbis enormibus involuti, miserabiliter ut videbatur deperirent. In crastinum vero post flagitium perpetratum, cum adhuc corpus archiepiscopi in ecclesia servaretur, jussu unius satellitis regii qui archiepiscopum proditorem nominavit, et ob metum militum, ne ad civitatem Cantuariensem cum ampliori armata manu redeuntes in corpus archiepiscopi amplius desævirent, monachi ipsius corpus venerandum lavandum vestibus et ciliciis expoliantes habitum monachilem ex insperato reperierunt. Indutumque vestimentis, sicut mos est pontifices sepeliri, in cripta quadam sepultum reconderunt. Ubi et alibi Dominus per eum miracula plurima operatur. Ipse siquidem ante mortem suum martyrium prædicebat. In nocte autem ejus

Marginal notes: The murderers pillage the archbishop's palace; and retreat to Saltwood castle. — Their subsequent history. — Treatment of Becket's body. — He predicted his martyrdom.

Right margin: E. Grim. Migne, cxc. col 48. — Herb. de Bosham, Migne, cxc. col. 1273. — Quadril. p. 155.

dormitionis visiones plerisque de ejus martyrio et gloria fuerant revelatæ; et infra 15 dies a suo martyrio in Ierosolima ejus martyrium per revelationem cognitum fuit. De sodalibus autem ejus et discipulis eruditis post ejus mortem, unus papa vocatus Urbanus 3us, unus archiepiscopus, sex episcopi, tres cathedralium ecclesiarum decani, et alii ad alia beneficia promoti extiterunt. Cujus vitam et martyrium Johannes episcopus Carnotensis, prius archidiaconus Sarisbiriensis, Alanus abbas Theokesbiriensis, Willielmus subprior Cantuariensis et magister Herbertus de Bosham, conscripserunt. Benedictus etiam de Burgo Sancti Petri de fine ejus tantum, et de hiis quæ post finem contigerant, scripsit. Quorum omnium actus monachus quidam de Evesham in unum opusculum compilavit.

A.D. 1170.

Promotion of his followers.

Writers of his life.

CAP. XV. *De dominio Hiberniæ conquisito; et de revelationibus regi factis de ipso corrigendo.*

A.D. 1171, 1172.

Desolation of the see of Canterbury.

Viduata sic pastore Cantuariensis ecclesia exitum pontificis lugebat diebus multis. Denique per annum præter 10 dies conticuit in ea divina laus, et missarum solennia cessaverunt. Interim etiam archipræsulatus inimicis justitiæ succumbebat, pauperes opprimebantur, ecclesiæ violabantur, canones et decreta non audiebantur, rationi et æquitati nullus locus proculdubio apparebat. Et ne regi displiceret malitia ministrorum, de oblationibus fidelium et pauperum refrigerio census regius cumulabatur. Inde etenim cœpit sors regia attenuari. Cum autem audisset rex in Normannia gladiis suorum archiepiscopum occubuisse, post paucos dies misit duos clericos ferentes litteras, qui Cantuariam venientes ipsum de ipso infortunio facto, nece videlicet archiepiscopi, excusarent. Et cum tam letale factum undique fuisset divulgatum, rex vehementer afflictus per 20[1] dies sedit

R. Higden, col. 2394. Gesta post Martyrium, Migne, col. 557.

f. 24 b.

Conduct of Henry after hearing of Becket's murder.

[1] *20*] quadraginta, Ben. Abb.

A.D. 1171, 1172.

ingemiscens semper et dolens illud sic accidisse. Sed hoc tamen providebat, quod viros magnos et industrios ad summum pontificem Alexandrum destinavit, consilium quærens quid esset agendum. Unde summus pontifex misit duos cardinales, qui et episcopos regni excommunicatos et suspensos absolverent et regis saluti providerent. Interim, sequente anno post mortem martyris, rex senior de Normannia egressus adiit Hiberniam, quam potenter subjugavit. Cujus dominium conquisitum Johanni filio suo juniori concedebat. Nam ipse prius privilegium a papa Adriano 4 Anglico impetravit, Hibernico populo tam dominandi quam in fide secundum mores ecclesiæ Anglicanæ informandi. Et in signum hujus investituræ papa ipse anulum suum aureum dicto regi destinavit. [1]Hanc ergo insulam rex pro posse reformabat: et in ea concilia per loca celebravit, maxime apud Cassellam, ubi primas Armachanus ob corporis invalitudinem tunc non affuit, qui vaccam candidam, cujus lacte dumtaxat fovebatur, semper secum circumduxit. Ipsam itaque insulam . . . maxime ad tria restaurabat;[2] videlicet, quoad officium ecclesiasticum immolandum, quoad decimas præstandas, et quoad ritum matrimonialem solennizandum. Ibi quidem tunc statutum est ut morientes in præsentia vicinorum testium testamentum condant, et bona sua mobilia, si uxorem et liberos habeant, deducto ære alieno et stipendiis servientium, in tres partes dividantur, quarum una liberis, alia uxori, tertia sibi et exequiis designarentur. Si vero liberis aut uxore careat, bona in duas partes dividantur. Exinde autem cœpit rex Angliæ dominus Hiberniæ nuncupari. Et cum rex senior in Hibernia existens audisset dictos duos cardinales in Normanniam advenisse, cunctis negotiis Hiberniæ sibi incumbentibus prætermissis, primo in Angliam deinde in Normanniam ad cardinales accedebat. Regi sic de Hibernia reverso cœperunt revelationes fieri potissime de vita sua corrigenda, primo per quendam senem apud castrum de Caerdist in Wallia dominica in albis,

Henry subjugates Ireland.

His measures for reforming it.

R. Higden, col. 2395.

He crosses into Normandy to meet two cardinals from the pope.

Ibidem.

Revelations to the king, warning

[1] The first clause in this sentence is transposed.

[2] *restaurabat*] reformabat, R. H.

. . . ubi, post missam auditam, dum rex ad equum suum ascenderet,[1] astitit ei vir quidam flavus tonsura rotunda, macer et procerus, tunica alba vestitus, nudisque pedibus, qui regem lingua Theutonica sic affatur, "Gode olde kynge." Deinde sic prosequitur: "Salutat te Christus et pia mater ejus, Johannes "Baptista et Petrus, mandantes firmiter ne per terras ditionis "tuæ fiant mercatus aut opera servilia diebus dominicis, ex- "ceptis hiis quæ ad usum ciborum pertinent. Quod si obser- "vaveris quicquid inceperis feliciter complebis." Deinde rex dicit . . . militi uni,[2] "Inquire a rustico isto an hæc somni- "averit." At dum hoc Anglice exponeret, subjecit . . . lingua priori, "Sive hoc somniaverit[3] sive non, vide quis dies sit "hodie; quia nisi hæc feceris et vitam tuam correxeris, tales "infra præsentem annum rumores audies quod usque ad "exitum tuum inde dolebis." . . . Multæ quoque aliæ præmunitiones regi fiebant; sed et omnia ille parvipendebat. Secundo namque præmunivit eum quidam Hibernicus, cum adjectione signorum secretissimorum. Tertia ejus ammonitio sic erat. Miles quidam de Lindesey, Philippus de Estreby, transito mari Gallico, exposuit regi in Normannia 7 articulos quos emendaret, quod si fieret honorifice per septennium regnaret, et crucem Christi de ejus hostibus eriperet; alioquin, in septimo[4] anno ignominiose obiret. Tria prima fuerunt quæ juravit in coronatione sua observare, videlicet 1 de ecclesia tuenda; 2 de justis legibus statuendis; 3 ne aliquem sine judicio damnaret; 4 de ablatis hereditatibus restituendis; 5 de justitia facienda sine pretio; 6 de reddendo stipendia ministrorum; 7 de Judæis expellendis, parte pecuniæ eis relicta ad exeundum. Sed, rege non correcto, infra annum primæ monitionis, reges Franciæ et Scotiæ et filii sui in eum surrexerunt, ut paulo[5] post referetur.

A.D. 1172. him to amend his life.

---

[1] *ascenderet*] accederet, R. H.
[2] *uni*] qui suum frænum tenebat, R. H.
[3] *somniaverit*] somniaverim, R. H.
[4] *septimo*] quarto, R. H.
[5] *paulo*] paullo, MS.

CAP. XVI. *De purgatione regis et episcoporum super morte Sancti Thomæ martyris; de canonizatione ejusdem; et electione Ricardi archiepiscopi Cantuariensis.*

A.D. 1171, 1172. Henry's negotiations with the cardinals at Savigny and Avranches. f. 25.

Rege autem in Normanniam adveniente, ipsi cardinales et aliæ nobiles personæ apud monasterium Saviniense pro colloquio habendo convenere. Cumque de pace ibidem diu[1] tractatum fuisset, quoniam[2] rex mandatum eorum absolute jurare renuebat, ab eis cum indignatione recessit, in hæc verba, "Redeo," inquit, "in Hiberniam, ubi "multa mihi incumbunt. Vos autem . . . per terram meam . . . vestram legationem exercete.[3] . ." Sequente tamen die, episcopus Londoniensis et duo archidiaconi a rege ad cardinales venerunt, et concesso eis quod petebant civitatem Abrincas iterum cum rege tractaturi adierunt. Ubi rex quicquid cardinales proponebant benigne suscepit et concessit. Sed quia rex filium suum regem adesse volebat, ut quod ipse promitteret filius confirmaret, terminus ei ad unam septimanam est dilatus. Rex ergo primum super morte Sancti Thomæ archiepiscopi se purgavit, jurans quod nec præcepit nec voluit ut interficeretur; sed, quando audivit, doluit vehementer. Sed quia quod factum fuerat ex sua occasione factum esse timebat, de satisfactione ad nutum cardinalium præstitit juramentum. Tunc quidem injunctum est ei a cardinalibus quod a domino papa Alexandro et ejus catholico successore non recederet; quod inveniret cc. milites per annum integrum, videlicet unicuique militum ccc. aureos, ad defensionem Sanctæ Terræ Iherosolimitanæ; quod ab instanti tunc nativitate Domini usque in triennium crucem acciperet, sequente æstate Ierosolimam profecturus, nisi per dominum papam fuisset impeditus: si vero interim urgenti ne-

Quadril. p. 147.

He purges himself from the death of Becket.

Articles of compensation agreed to by him.

[1] *diu*] domini, Quadr.

[2] *quoniam*] quam, Quadr.

[3] *exercete*] agite, Quadr.

cessitate contra Sarracenos in Hispaniam iret, quantum temporis in illo itinere consumeret tantum prædictum terminum posset prolongare: quod prava statuta de Clarenduna et omnes malas consuetudines quæ contra ecclesiam Dei suo tempore inductæ fuerant penitus dimitteret, malas etiam ante tempora sua juxta mandatum papæ et consilio religiosorum virorum temperaret; appellationes ecclesiasticarum causarum ad dominum papam libere sineret fieri et per eum tractari, et si quis ei suspectus foret, securitatem faceret quod damnum ejus et regni sui non quæreret; quod etiam ecclesiæ Cantuariensi integritatem suam in terris et aliis rebus restitueret, sicut fuit anno antequam archiepiscopus iram regis incurrebat, et omnibus quibus offensus fuerat propter archiepiscopum pacem et amorem redderet et suas integras possessiones. Injunxerunt etiam ei secretius jejunia et eleemosynas et alia quædam, quæ ad communem audientiam non pervenerunt. Ad hæc omnia rex benignissime præbuit assensum et ea observare publico promisit juramento; quodque rex filius suus juravit se ex parte sua observaturum, et si rex pater, vel morte vel alia causa manifesta præpeditus, pœnitentiam prædictam complere non posset, quod ille suppleret. Relaxavit præterea rex episcopos de promissione quam ei fecerant de consuetudinibus observandis, et promisit quod non exigeret in futurum. Sane quod ibi factum est iterato adhuc apud Cadomum in majore frequentia personarum statuit se facturum. Quod et perfecit. Hiis autem completis deduxerunt eum cardinales extra ostium ecclesiæ, ibique flexis genibus absolutus est, et iterum in ecclesiam introductus. Archiepiscopus etiam Rothomagensis et episcopus Ambianensis ex mandato papæ purgationem præscripti Rogeri Eboracensis archiepiscopi et aliorum episcoporum reorum perceperunt, sacramento præstito quod ante coronationem novi regis litteras prohibitionis a papa non receperunt, et quod regi patri de dictis regni consuetudinibus se non

A.D. 1171, 1172.

Quadril. p. 147.

Quadril. p. 148.

He is absolved by the cardinals.

Purgation of Roger, archbishop of York, and the other prelates.

A.D. 1171, 1172. obligaverunt, et quod mortem dicti gloriosi martyris Sancti Thomæ neque scripto neque facto scienter procuraverunt; et sic ad officiorum suorum plenitudinem fuerant restituti. Litteræ autem regis patris et dictorum cardinalium mittuntur in Angliam de electione alterius archiepiscopi Cantuariensis facienda. Et factum est, dum Ricardus prior Dovorensis in archiepiscopum eligeretur, littera canonizationis illius beati archipræsulis et martyris Thomæ illuc delata fuit. Qua lecta, omnes in sublime cantabant, "Te Deum laudamus." Et suffraganei Cantuariensis ecclesiæ errorem inobedientiæ suæ confitentes simul a Domino Deo veniam postularunt, dicentes, "Adesto, Domine, supplicationibus "nostris, ut qui ex iniquitate nostra reos nos esse "cognoscimus, beati Thomæ martyris tui atque ponti- "ficis intercessione liberemur." Electus autem dictus Ricardus Cantuariensis cum Bathoniensi episcopo Romam profectus consecratur. Cui Ricardo sub anno pontificii sui 12 apparuit Dominus in visu, dicens, "Tu dissipasti bona "ecclesiæ meæ et ego extirpabo te de terra." Et inde perterritus obiit.

Election of Becket's successor. Becket's canonization.

R. Higd. col. 259.

CAP. XVII. *De rebellione filiorum et hostium aliorum contra regem Henricum in ultionem necis Sancti Thomæ martyris; et qualiter eodem martyre reconciliato de hostibus triumphavit; et de captione Willielmi regis Scotiæ apud Alnewyk.*

f. 25 b. A.D. 1172-1174. Medio quidem tempore, rex pater [crucis] obsequium quod dudum in partibus transmarinis sumpserat et postmodum coram . . cardinalibus se infra triennium prosecuturum ut prædictum est juraverat, lapso termino illo Romam ad protelandum frustratorio fallax propositum mittebat, sub eo tamen colore ut tria monasteria construeret in Anglia. Quod et isto modo fecit. Canonicos sæculares apud Waltham . . . ad conventualem redegit vitam. Monialesque [de] Ambresbury extirpavit, alias Ibid.

Henry's evasion of his promise to found three monasteries.

de transmarinis intrudendo. Demum monasterium[1] Carthusiensis ordinis apud Wytham juxta Sarisbiriam exiliter instauravit. Igitur, cum de terra ad Dominum clamaret sancta mater ecclesia pro ultione innocentis sanguinis Thomæ archiepiscopi, subito, contra spem omnium, pax universa confunditur, et bellum oritur intestinum. Henricus rex junior omnesque fere regii filii adversus patrem suum insurrexerunt. Lodowicus etiam rex Franciæ, cujus sororem Henricus rex junior desponsavit, comes Flandriæ et comes Blesensis, in auxilium Henrici regis junioris adversus patrem regem seniorem rebellantis,[2] civitates et munitiones in transmarinis partibus regnumque ei auferre nitebantur. Ex hoc ergo hostili gladio Normannia traditur ferienda. Quam tantus furor mox invasit belli ut non ecclesiis, non ministris ecclesiasticis, etiam inter sacra altaris mysteria, parceretur. Nam altaribus astantem in veste sacra sacerdotem dicebatur fuisse ab impiis jugulatum, multaque alia horrenda nimis et inaudita tunc temporis sunt perpetrata. Anglia proinde contremuit et commota est, et pro eo præcipue quod rex Scotiæ Willielmus duoque comites Cestriæ et Lancestriæ ad Angliam interim devastandam se præpararunt. Regionesque et provinciæ, populi etiam tam sui quam alieni, adversus solum patrem regem arma moverunt, ut terræ siquidem regiæ hostibus circumfusis in gyro intus divisæ, mortiferis plenæ seditionibus, dum ille patris iste filii causam contenderet justiorem, nihil nisi generale excidium expectabant. Denique, conscius sibi rex ipse pater sanguinis innocentis Sancti Thomæ martyris causa suæ commotionis effusi, ostenso sibi cœlitus per visionem non esse aliud iter obtinendæ pacis nisi placato et reconciliato ipso Thoma martyre sancto, a Normannia in qua tunc fervor debacchantis[3] rebellionis extitit, illam sicut et alias terras suas transmarinas Deo et martyri

A.D. 1172-1174.

Rebellion of the king's sons.

Normandy afflicted by war.

The king threatened from all quarters.

Henry does penance at Becket's shrine.

[1] *monasterium*] domum, R. H.
[2] *rebellantis*] rebellantes in MS.
[3] *debacchantis*] debacantis, MS.

A.D. 1172-1174. protegendas relinquens, transivit maria et Cantuariam usque pervenit. Qui antequam civitatem intraret, ut ipsam vidit et metropolitanam ecclesiam in qua martyr requiescit, mox incredibiliter humiliatus et devotus, ... nudis pedibus, toto etiam nudato corpore præterquam vili quadam tunica, ... palam in conspectu omnium civitatem intravit; gemens et flens viam luteosam et asperiorem eligebat; processionemque monachorum secundum consuetudinem contra eum fieri prohibebat. Veniens igitur ad ecclesiæ fores procidit in faciem et oravit. Ingressus vero locum martyrii rigat lacrymis et deosculatur. Dicta autem confessione coram episcopis astantibus ad tumbam martyris accedebat. Ubi, post orationem diutinam, episcopus Londoniensis coram omni populo regem de nece martyris excusabat. Rex autem, restitutis ecclesiæ Cantuariensi suis juribus ab antiquo, triginta libratas redditus de ratione regis in munus martyri offerebat. Deinde ipso vili veste indutus, inclinato capite, et scapulis primo quinquies a pontificibus et abbatibus, postmodum a monachis 80 et eo amplius ter virga disciplinali percussus, a singulis solenniter absolutus est. Quibus gestis, nuda humo residens, nudis nec lotis post lutum pedibus, jejunus ut venerat, tota illa adventus sui die et nocte sequente orans et pervigil ante martyrem pernoctavit. Et, ne quis dubitet meritis ipsius Sancti Thomæ martyris satisfactione regis sententiam divinæ severitatis placari, evidens hujus rei indicium habebatur. Nam ipso tempore rex Franciæ et filii sui in Normannia rebellantes a persecutione cessarunt. Ipsoque die quo rex Cantuariam intravit, martyri satisfacturus, comes Flandriæ, qui cum innumero exercitu oram[1] maris obsederat ut in Angliam repentinus irrumperet, mutato repente consilio in Normanniam reversus est. In crastino autem, audiente rege ante martyrem et de martyre missa, eadem etiam

Gesta post Martyrium, p. 150.

His humiliation followed by immediate change of fortune.

[1] *oram*] horam in MS.

hora qua missæ interfuerat, Willielmus rex Scottorum qui et ipse cum exercitu grandi Northanhumbrales Anglos vastare aggressus est et prædari, a militibus quibusdam paucis de comitatu Eboracensi qui inter paucos regi favebant interceptus est, et tanquam gladio non extracto nec vulnere illato, sed quasi sine pugna et plaga, captus casu fortuito apud Alnewyk dicebatur. Comes etiam Leicestriæ cum multitudine Flandrensium in terra Sancti Edmundi applicans, a comite Hugone Bygott recipiebatur. Qui, postquam Norwycensem civitatem cum adjacente regione depopulati sunt, terram Sancti Edmundi cum abbatia deprædare disponebant. Quo pervenientes Flandrenses quidam perempti sunt. Comes vero cum comitissa capti in carcere diutius tenebantur. Sed et comes Cestriæ interim captus est. Videntes autem alii tam subito manum Domini validam cum rege operantem, siluerunt universi, et pace habita siluit omnis terra in conspectu ejus.

A.D. 1172-1174.

f. 26.

1 Mach. i. 3.

CAP. XVIII. *Qualiter Willielmus rex Scotiæ devenit homo legius regis Angliæ; de testamento regis apud Waltham; et concordia inter ipsum et filios suos.*

Sed cum rex propter guerram quæ Normanniæ imminebat post peregrinationem suam absque mora in Normanniam festinaret, reperit civitatem Rothomagensem ab Henrico rege filio suo et rege Franciæ obsessam undecunque. Sed, a facie ejus cunctis fugientibus, civitatem ab obsidione liberavit. Captus autem ut dicitur Willielmus rex Scotiæ ad regem in Normanniam ducitur. Ibique apud Walonias devenit homo legius dicti Henrici regis patris pro terra de Scotia et pro omnibus terris suis, et fidelitatem ei fecit; omnesque episcopi, abbates et clerus, terræ Scotiæ et successores sui facerent regi Angliæ fidelitatem sicut

Henry relieves Rouen.

William of Scotland is taken prisoner, and swears fealty to Henry.

A.D. 1174. legio domino suo; et ecclesia Scotiæ talem subjectionem amodo faceret ecclesiæ Eboracensi et Anglicanæ qualem solebat tempore regum prædecessorum suorum; et ad parliamentum regis Angliæ se venturum ad faciendum homagium dictus rex Scotiæ promittebat. Ad hoc quidem rex Angliæ Henricus pater quinque castella, 4 comites et 16 barones, de terra Scotiæ in obsides recipiebat. Dederat autem idem rex Scotiæ Willielmus, qui anno Domini 1174 captus fuit, pro redemptione sua, Northumbreland, Westmerland et Comberland, quas a tempore Dacorum usque tunc occupaverunt Scotti et Picti fautores eorum. Rex Henricus pater postea in Angliam rediens, pro eo quod in Gallias ad parliamentum regis Francorum inter inimicos accedere disponebat, de suo reditu non certus, præter lx. millia marcas missas in Terram Sanctam ad expugnationem Sarracenorum, et præter l. millia marcas prius accommodatas abbatiis tunc declinantibus in ruinam quas ipsis condonavit, apud Waltham suum condens testamentum, de thesauris sibi remanentibus Templariis et militibus in Terra Sancta, religiosis cujuslibet ordinis, viduis generosis, leprosis et languentibus, xl. millia marcas testamentarie in eleemosynam dividebat. Sed, quia ulterius vivebat, si executionem dicti testamenti perfecerat jam ignoratur. Cum magna ergo multitudine guerram dubitans Parisius[1] ad parliamentum Francorum adveniens, de rege Francorum emendas de injuriis sibi illatis, de tuitione filiorum suorum erga se, et expugnatione terræ suæ Normanniæ, demandavit. Sed tamen, mediantibus magnatibus Franciæ, ipsi duo reges Angliæ et Franciæ pacis et amoris vinculum innodabant. Rex autem inde in Angliam rediens parliamentum suum apud Oxoniam fieri præcipiebat. Ubi Willielmus rex Scotiæ constitutus juravit se cum magnatibus et clero regni Scotiæ Eboracum ad parliamentum adventurum,

Henry executes his will, leaving large sums to religious houses and in other alms.

He attends the parliament in Paris.

Parliament of Oxford. Oath of William of Scotland to render due services.

---

[1] *Parisius*] Perisius, MS.

ad satisfaciendum domino suo regi Angliæ de servitiis sibi debitis de regno Scotiæ ab antiquo. Interim quidem dictus Henricus rex Angliæ pater regi Franciæ suis litteris specialiter mandavit, ut suis litteris remandare dignaretur nomina singulorum qui primum ipsius guerræ dispendia inchoarunt. Rege ergo Francorum remandante regi Angliæ nomina rebellantium originalium, et primo Johannem regis filium, 2° Ricardum fratrem suum, et 3° Henricum regis filium nuper coronatum nominante, rex diem et horam maledixit in qua filios hujusmodi procreavit. Videntes ergo dicti regis filii quod in ipsius guerræ expeditione arte vel ingenio vires patris sui absque auxilio regis Franciæ infringere non valerent, Galfridum filium regis, fratrem suum, comitem Britanniæ, eis minus reum, patri nuntium pro eis miserunt, ab eo gratiam et misericordiam postulantes. Quo quidem annuente, ipse Henrico nuper coronato et fratribus suis ad eum venientibus benigne misericordiam concedebat, ut ipsi saltem per sacramenta sua et scripta se patri obligarent nunquam contra eum per terram vel mare pacem perturbaturos.

A.D. 1174.

The king of France denounces Henry's sons as the authors of the war against him.

Henry's sons make their submission to him.

CAP. XIX. *De Rosamunda regis concubina; de homagio regis Scotiæ; de morte Henrici regis junioris; et de libertatibus monasterio nostro per Henricum regem patrem concessis.*

R. Higden, col. 2395.

A.D. 1175 -1179. f. 26 *b*.

Rosamund the king's concubine.

Hac autem plaga biennali vix sedata, quod divina clementia apud eum operabatur non divinæ miserationi sed proprio brachio hoc ascripsit. Et qui dudum, incarcerata regina uxore sua Alienora ob discordiam filiorum, adulter fuit occultus, jam factus est manifestus palam et impudenter, Rosamunda puella abutens. Huic namque puellæ spectatissimæ fecerat rex apud Wodestok mirabilis architecturæ cameram opere dædalino consummatam,[1] ne forsan a regina de facili

---

[1] *consummatam*] sinuatam, R. C.

A.D. 1175 -1179.

deprehenderetur. Sed cito illa obiit, et apud Godestowe .... in capitulo monialium sepulta est, cum tali epitaphio:

"Hic jacet in tumba rosa mundi, non rosa munda.
"Non redolet sed olet quod redolere solet."

Homage done by William, king of Scotland.

Cista ejusdem puellæ, vix bipedalis mensuræ sed mirabilis architecturæ, ibidem cernitur, in qua conflictus pugilum, gestus animalium, volatus avium, saltus piscium, absque hominis impulsu, conspiciuntur. Vicesimo autem et quinto anno regis hujus Henrici patris, Willielmus rex Scotiæ, secundum promissionem suam Eboracum ad parliamentum veniens, ibi de consensu procerum et prælatorum suorum dicto regi Henrico patri suum homagium faciebat. Hoc quoque suis litteris patentibus et compositione firmavit,[1] quod ipse et successores sui et homines Scotiæ facerent homagium, legiamentum et fidelitatem, regibus Angliæ, quoties super hoc requirerentur. In signum cujus subjectionis, dictus rex Scotiæ obtulit capellum et sellam suam super altare Sancti Petri in ecclesia Eboracensi; quæ ibidem usque hodie conservantur. Et adjecerunt proceres Scotiæ cum juramento quod, si aliquando rex Scotiæ a fidelitate prædicta resiliret, ipsi contra regem Scotiæ insurgerent, donec resipisceret. Quam quidem compositionem Gregorius papa octavus, in diversis rescriptis regibus Angliæ et Scotiæ directis, mandavit firmiter observari.

His attendance at the parliament of Northampton.

Anno inde sequente, venit ad parliamentum apud Northamptoniam dictus Willielmus rex Scotiæ, per mandatum regis Henrici, adducens secum omnes episcopos, abbates et priores, totius regni sui. Anno autem 27 hujus regis Henrici, idem rex Scotiæ per mandatum hujus regis Henrici venit in Normanniam.

He pardons the bishops of Aberdeen and St. Andrews.

Cujus ammonitione et consilio idem Willielmus rex Scotiæ Mathæo episcopo de Aberdene et Johanni episcopo Sancti Andreæ, quos ipse a Scotia fugaverat, licentiam concessit repatriandi. Nam Clemens papa 3, inter cætera, prius mandaverat dicto Henrico regi Angliæ quod ipsum Willielmum Regem Scotiæ moneret et induceret, et si necesse foret districtione regali qua

[1] *firmavit*] cavit, R. H.

ei præminebat et potestate suæ regiæ celsitudini concessa compelleret, ut Johanni episcopo Sancti Andreæ omnem rancorem remitteret et episcopatum suum in pace habere promitteret. Hic autem Henricus rex receperat dudum in custodiam suam filiam regis Francorum, ut eam filio suo Ricardo comiti Pictavensi copularet. Verum quia post mortem Rosamundæ puellæ illa abusus fuerat, Ricardus filius suus matrimonium recusavit. Proinde proposuit rex hanc puellam duxisse. Qua de causa Huguncionem[1] cardinalem ad divortiandum inter ipsum et reginam Alienoram invitavit, ut sic Francorum majori favore fretus, filios proprios exheredaret . . . Quapropter discordia inter patrem et filios iterum est exorta. Cernens tamen Henricus rex junior se patri non posse multum nocere, pro eo quod pater eum exheredare disponebat, ex indignatione et animi rancore [in] infirmitatem febris et ventris fluxum incidebat. Sentiens ergo mortem sibi imminere, misit pro rege patre suo. Qui ejus timens insidias ad eum venire contemnebat. Ipse tamen episcopis et viris religiosis quos vocaverat peccata sua humiliter et devote confessus, accepta pœnitentia ab eisdem est absolutus; ligatoque fune in collo suo, in lecto cilicino et cinere positus, viatico se muniens, in timore Domini spiritum emisit. Cujus corpus, sicut ipse præceperat, apud Rothomagum in ecclesia Sanctæ Mariæ sepultum est, anno regni regis patris sui Henrici 28 et coronationis suæ 12. Ejusque uxor Belo regi Hungariorum nupsit. Ipse tamen Henricus rex filius non ponitur in numero regum in cronicis Anglorum, quia mortuus est ante patrem suum. Rex autem Henricus pater propositum suum super divortio consequi non valebat. De reliquis etiam gestis ipsius Henrici regis patris tempore domini Thomæ abbatis nostri tertii in sequentibus referetur. Qui et ipse, tempore hujus abbatis nostri Philippi, præter alias libertates monasterio nostro per Stephanum regem antecessorem suum concessas, conventionem quæ facta fuit inter Wil-

A.D. 1175–1179.

R. Cestr.; col. 2397.

Henry's scheme of marrying the French king's daughter.

Hoveden, p. 620.

Illness and penitence of Henry the younger.

His death and burial.

Confirmation by Henry to Meaux abbey of various grants.

[1] *Huguncionem*] Hugonem, R. C.

lielmum le Groos comitem Albemarliæ, fundatorem nostrum, et Johannem de Melsa de escambio de Melsa et Bewyk, et terras quas habuimus in Wharroma, Wartria et Blaunchemarle, nobis in perpetuum confirmabat; monasterio nostro ulterius concedens quod nos, homines et equi, et res nostræ, de theloneo, passagio et pontagio, et omni alia consuetudine, liberi maneremus. At quod nos curias nostras in omnibus dominicis terris et locis nostris, cum universis forisfacturis fugitivorum et feloniorum, et cum infangtheof et assisa panis et cervi-
f. 27. siæ, et libera ordinatione ballivorum, conestabulorum et aliorum ministrorum nostrorum, cum libera justificatione et executione ad præmissa spectantibus, et amerciamentis et forisfacturis eorundem, ubique infra metas terrarum et locorum nostrorum, libere exercere valeremus.

CAP. XX. *De duobus pueris a Judæis occisis; de quibusdam portentis; de repertione corporis Arthuri quondam regis Britonum; et de peregrinatione regis Franciæ ad Sanctum Thomam martyrem.*

A.D. 1161 -1179. A boy crucified by Jews at Gloucester. Prodigies and phenomena.

Anno siquidem hujus regis septimo, apud Gloverniam, puer quidam crucifixus est a Judæis. Et puer alius nondum dimidium habens annum, Robertus nomine, a Judæis crudeliter est occisus. Annoque regis hujus decimo, circa horam primam, visi sunt in cœlo tres circuli et duo soles. Et draco miræ magnitudinis visus est apud Sanctam Osytham tam prope terram per aera ferri quod ex ipsius igne domus quædam combustæ sunt. Et ipsius regis anno 21 audita sunt insolita R. Cestr.
tonitrua nocte natalis Domini; et sacerdos quidam apud An- col. 2397.
doveram in Hampchyra in medio populi extinctus est de fulmine, nullo alio attacto; sed porci videbantur discurrere inter eos. Tempestasque grandinea consumpsit aves, animalia et homines, nocte Sanctæ Mariæ Magdalenæ. Anno etiam

Body of king Ar-

regis 23 corpus Arthuri 'quondam' regis Britanniæ,

quod quasi fantasticum et in fine tanquam ad longinqua de- A.D. 1161 -1179.
ductum fabulæ Britannicæ adhuc venturum confinxerunt, apud Glastoniam inter duas lapideas pyramides in sacro cimiterio quondam erectas, profunde in terra, quercu concava reconditum et signatum miris indiciis, est inventum, et in ecclesiam honorifice translatum marmoreoque tumulo decenter collocatum. Ubi et crux plumbea lapide supposito litteras inscriptas[1] interius ad lapidem versas . . . continebat, "Hic itaque[2] sepultus "est inclitus rex Arthurus cum Wenevera uxore sua secunda "in insula Avalona." Sic autem erant ossa districta[3] ut duæ partes sepulcri versus caput ossa viri continebant, et tertia pars versus pedes ossa mulieris conclusit. Ubi et trica comæ muliebris flava cum integritate pristina et colore reperta fuit. Quam cum monachus unus avide cum manu attraxisset, tota statim in pulvere decidit. Audierat namque rex iste Henricus a quodam historico cantore Britannico, quod profunde in terra circiter 15 pedes corpus Arthuri inveniret in quercu concava. Idcirco autem tam profunde humatus fuit ne a Saxonibus . . . æmulis facile reperiretur. Et ideo litteræ veritatis indices interius versus lapidem sculptæ erant. Et est notandum quod os tibiæ Arthuri tunc . . . ostensum tibiam in[4] genu longissimi hominis tunc reperti tribus digitis excedebat. Spatium quoque intercilii inter duos oculos palmalem longitudinem continebat. In cujus capite decem vulnerum cicatrices apparebant, quæ omnia præter unum solum quod letale videbatur in unam cicatricem concurrebant. Eodem anno diluvium grande per Holandiam inundavit. Annoque sequente Galfridus præpositus Beverlaci, magister Robertus Magnus Eboracensis et multi alii nobiles, in mari submersi fuerunt. Inter quos unus de nostris, qui centum marcas ex parte nostra pro pacifica possessione grangiæ nostræ de Blaunchemarle Galfrido Trusbuth tunc domino de Wartria deferre debuerat, cum dicto Galfrido submersus se et pecuniam perdebat.[5] Anno autem regni sui 25 Lodowicus rex Franciæ, qui Sancto Thomæ Cantuariensi archiepiscopo adhuc viventi favebat in exilio, ad eum post martyrium in Angliam peregre accedebat, et anno sequenti est defunctus.

[Margin notes: Arthur found at Glastonbury. — The provost of Beverley and others drowned. — Pilgrimage of king Louis to Becket's shrine.]

[1] *inscriptas*] insculptas, R. C.
[2] *itaque*] jacet, R. C.
[3] *districta*] distincta, R. C.
[4] *in*] et, R. H.
[5] The same occurrence has been already related. See page 172.

CAP. XXI. *De obitu Willielmi Groos comitis Albemarliæ fundatoris nostri; et de Baldewino Cantuariensi archiepiscopo.*

A.D. 1178 -1188.

Death of William, earl of Albemarle.

Circa hæc tempora Willielmus le Groos comes Albemarliæ, fundator noster, 29 anno post fundationem nostram obiit, et apud Thorntonam est tumulatus. Hic fundavit abbatias Sancti Martini de Auxiaco nigrorum monachorum juxta Albemarliam in Pykardia, Sanctæ Mariæ de Thorntona regularium canonicorum, et monasterium Sanctæ Mariæ de Valle Dei et de Melsa ista ordinis Cisterciensis.

His reliance, in danger, on the prayers of the monks.

Ipse cum belliger et dux exercitus temporibus requisitis extitisset, et in mari transfretando tempestates nocturnas et repentinas ei cum suis naufragium minantes sæpe perpessus fuisset, eisdem tempestatibus ingruentibus, noctem usque ad ejus mediam sub spe insomnem deducebat. Media

f. 27 b.

autem nocte irruente, qua monachi sui Sancti Martini et canonici sui de Thorntona ad nocturnas vigilias surgere consueverant, sub confidentia [precum] ipsorum monachorum et canonicorum spretis tempestatibus securius dormiebat. Circa gallicantum quidem, peractis monachorum et canonicorum prædictorum vigiliis, cum evigilaret sub confidentia orationum monachorum de Valle Dei et de Melsa, qui ipsa hora noctis ad suas vigilias etiam surgere festinarunt, spretis iterum tempestatibus, sive somniando sive vigilando diem securius expectabat.[1]

Change of the coin.

Anno autem sequente, post ejus obitum, rex monetam suam in Anglia mutari faciebat. Et regni hujus regis anno 28, mortuo Ricardo Cantuariensi archiepiscopo, successit ei Baldewinus tunc Wigorniensis episcopus, monachus[2] Cisterciensis, quondam abbas de [Forda],[3] de consensu regis et omnium episcoporum, reclamantibus tamen

J. Brompt. col. 1143.

Succession of Baldwin to the see of Canterbury.

[1] The entire passage, from *Ipse cum* to *expectabat*, is in the Egerton MS. inserted in the sixth chapter of Adam, first abbot. See page 91.

[2] *monachus*] primo ordinis, J. B.

[3] Blank in MS.

monachis Cantuariensibus. De quo fertur quod, a primo die quo factus est monachus usque ad obitum, nunquam carnes comedebat. Unde et illi aliquando itineranti occurrit quædam vetula macilenta, inquirens ab eo an verum esset quod carnes non comederet. "Verum est," inquit. At illa, "Immo falsum est, "quia comedisti carnes meas usque ad ossa. Nam decani tui "abstulerunt vaccam unicam[1] unde sustentabar." Cui ille, "Vere favente Deo æque bona vacca reddetur tibi." Quarto autem præsulatus sui anno, quamvis alias vir bonus et religiosus fuerat, jus et prærogativam eligendi archiepiscopi a monachis Cantuariensibus transferre elaboravit. Cujus rei gratia, regio favore fretus, nova ædificia et basilicam super muros monachorum construxit. Ubi deputavit canonicos sæculares, assignando eis præbendas de ecclesiis monachorum, ut ibidem postmodum suffraganei sui episcopi cum clericis convenientes de futuri pontificis electione, extrusis monachis, deliberarent. At contra monachi, summum pontificem appellantes, opus inceptum intermitti coegerunt. Quod et post mortem Baldewini ipsius pontificis usque ad solum complanaverunt. Archiepiscopus autem ipse Baldewinus dum adhuc viveret, per dominum papam jussus ædificia ipsa tollere, transtulit ea usque ad Lambhuth juxta Londonias ex opposito Westmonasterii. In quo facto mirandum est [circa] tantum virum, quod imperfectioris vitæ homines hujusmodi, videlicet canonicos sæculares, loco perfectorum subrogare voluerat; cum olim sancti principes et pontifices Angliæ, id genus clericorum minus abundare[2] volentes, opinionem illam dederint ut aut beneficia relinquerent aut vitam mutantes in religionem transirent. Interim autem iste Baldewinus crucis legatione fungens, anno gratiæ 1188, Walliam intravit, et in cunctis cathedralibus ecclesiis, quod usque tunc visum non fuerat, pontificalibus indutus celebravit.

A.D. 1178–1188.

Anecdote of his abstinence from flesh.

His attempt to deprive the monks of Canterbury of the right of electing the archbishop.

R. Higden, col. 2398.

Foundation of a college of secular canons at Lambeth.

Instance of his celebrating in the cathedrals of Wales.

---

[1] *unicam*] meam, J. B.

[2] *abundare*] habundare, MS.

APPENDIX.[1]

A.D. 1159 -1187. Pope Alexander III. Bodies of the Magi. Battle of Montfort.

[2] Præscriptus Alexander papa 3 quatuor antipapas schismaticos successive per 18 annos perdurantes vicit; qui per ipsum papam excommunicati omnes mala morte perierunt. Corpora trium magorum de Mediolano destructo ad Coloniam sunt delata. Theutonici apud Montem-fortem Romanos invadunt, et tot a nona usque ad vesperam occiderunt ut numerus Romanorum occisorum exprimatur per versum:

Mille decem decies et sex decies quoque seni.

Earthquakes.

Terræ motus magni fuerunt per loca, per Angliam videlicet et Norwagiam et alia loca longinqua, ita quod civitas Antiochena cum Tripoli cecidit, atque Damascus cum multis aliis submersa est; Cathenensis civitas penitus eversa est, et plus quam xx. millia hominum mortui sunt; mareque retrogradum versum est, et v. millia hominum in Scicilia submersi mortui sunt. Et, tempestate quadam exorta, Albinum, Saxoniæ flumen pergrande, tribus diebus et totidem noctibus, facultate sui recessus amissa, tumescens ripasque suas excedens, finitimarum regionum suarum, Frisoniæ videlicet et Saxoniæ, homines et jumenta, ecclesias, ædificia et cætera omnia, solotenus incredibili voragine delevit. Waldo-
f. 23 b. marus rex Danorum cum mcccc. navibus, et Henricus dux Saxonum cum xxx. millibus militum et peditibus innumerabilibus, contra paganos Wynetlandiæ profecti sunt. Lucius papa sedit; cujus tempore floruit Petrus Conmestor, qui utriusque testamenti historiam, quæ dicitur Scolastica, compilavit, et allegoriam super eadem testamenta in unum librum metricum redegit, quem et Auroram intitulavit. Cui Lucio Urbanus

Petrus Comestor.

---

[1] This Appendix consists of the narrative of public events under Philip the second abbot, in MS. E., corresponding with the original and fuller history found in MS. P., and which forms part of the preceding text. See above, page 179, note 6.

[2] Part of Chapter VII. in the Egerton MS., and the commencement of Chapter VIII. in MS. P.

papa 3 successit. In cujus tempore capta est Ierosolyma a Saracenis. Qui papa, cum de transmarinis partibus tam flebilem rem audisset præ nimio dolore obiit.

VIII. *De rege Henrico, et libertatibus per eum monasterio concessis, et aliis incidentiis.*

Rogerus Eboracensis archiepiscopus, qui monasterium nostrum de terra de Waghna spoliavit, chorum ecclesiæ cathedralis Eboracensis, cum cryptis ejusdem, et palatium archiepiscopale in Eboraco, de novo construxit; ecclesiam Sancti Sepulcri ad januam ipsius palatii condidit, eamque xi. ecclesiis ditavit; et in ea 4 sacerdotes, 4 diaconos et 4 subdiaconos, et unum sacristam qui eis præesset, instituit. Privilegium ab Alexandro papa impetravit, quod si aliquis clericus suæ jurisdictionis agens in extremis testamentum conficeret, si propriis manibus propria bona non distribueret, facultatem haberet archiepiscopus injiciendi manus in bona defuncti. Quoniam itaque quod quilibet vir in alium statuit uti debet eodem jure, post mortem ejusdem archiepiscopi quæcunque reperta sunt in suis archivis reposita confiscata sunt; videlicet xi. millia librarum argenti veteris monetæ, aurei trecenti, et alia vasa quam plurima pretiosa. Post cujus obitum, sedes archiepiscopatus Eboracensis per decem annos fertur vacasse. Malcolmus rex Scociæ, Resus australium Wallensium et Audoenus aquilonalium Wallensium principes, fecerunt homagium Henrico regi Angliæ. Henricus regis Henrici primogenitus coronatus est in regem, vivente patre, Thoma Cantuariensi archiepiscopo tunc in exilio commorante. Idem Thomas Cantuariensis archiepiscopus, ob defensionem justitiæ, in basilica sedis suæ a quatuor militibus regis martyrio coronatus est, anno Domini 1170. Sequenti anno post mortem martyris rex Henricus senior Hiberniam potenter subjugavit, plurima in ea statuit, et exinde cepit rex Angliæ, dominus Hiberniæ, nuncupari. Ricardus prior Doverensis factus est archiepiscopus Cantuariensis. Cui, sub anno pontificatus sui 12°, apparuit Deus in visu, dicens, "Tu dissipasti bona ecclesiæ meæ, et "ego extirpabo te de terra;" et inde perterritus obiit. Pro ultione itaque innocentis sanguinis Sancti Thomæ martyris, Henricus rex junior, omnesque fere regii filii, Lodowicus etiam rex Franciæ, comes Flandriæ et comes Blesensis, adversus regem Henricum seniorem rebellantes, civitates et munitiones in transmarinis partibus regnumque ei auferre nitebantur. Willielmus quoque rex Scociæ duoque comites Cestriæ et Leycestriæ ad Angliam interim devastandam se præpararunt.

A.D. 1154–1184. Works executed by archbishop Roger in York cathedral.

His treasures confiscated after death.

Historical events.

Vision seen by Richard, archbishop of Canterbury.

A.D. 1154 -1184. Sed, rege Henrico seniore Sancto martyri Thomæ per pœnitentiam reconciliato, filii sui et rex Franciæ a persecutione cessarunt. Rex Scociæ apud Alnewyk et comites de Cestria et Leycestria alibi capti fuerunt. Willielmus rex Scociæ devenit homo legius regis Angliæ, et dedit ei pro redemptione sua Northumbriam, Westmerland et Comberland, eique homagium fecit. In tempore autem dicti abbatis Philippi, idem rex Henricus senior conventionem quæ facta fuit inter Willielmum le Groos comitem Albemarliæ, fundatorem nostrum, et Johannem de Melsa, de escambio de Melsa et Bewyk, et terras in Wharroma, Wartria et Blaunchemarle, nobis confirmavit; nobis ultra concedens quod nos, homines, equi et res nostræ, de thelonio, passagio et pontagio, et omni alia consuetudine, liberi maneamus; at quod nos curias nostras in omnibus dominicis terris et locis nostris, cum universis forisfacturis fugitivorum et felonum, et cum infangtheof, et assisa panis et cervisiæ, et libera ordinatione ballivorum, conestabulorum, et aliorum ministrorum nostrorum, cum libera justificatione et executione ad præmissa spectantibus, et amerciamentis et forisfacturis eorundem, ubique infra metas terrarum et locorum nostrorum libere exercere valeamus. Judæi apud Gloverniam puerum quemdam crucifixerunt, et alium puerum nondum dimidium annum habentem apud Sanctum Edmundum crudeliter occiderunt. Anno 10 regis Henrici, circa horam primam, visi sunt in cœlo tres circuli et duo soles; et draco miræ magnitudinis visus est apud Sanctam Ositham tam prope terram per aera ferri, quod ex ipsius igne domus quædam combustæ sunt. Anno 23 regis Henrici, corpora Arthuri quondam regis Britonum et Weneveræ uxoris suæ, apud Glastoniam, inter duas lapideas piramides in sancto cimiterio quondam erectas, profundo in terra circiter 15 pedibus quercu concava recondita, et signata miris indiciis, sunt inventa. Cujus Arthuri os tibiæ tunc ostensum tibiam in genu longissimi hominis tunc reperti tribus digitis excedebat. Spatium quoque intercilii inter duos oculos palmalem longitudinem continebat. Mortuo Ricardo Cantuariensi archiepiscopo, Baldewinus tunc Wigorniensis episcopus, monachus Cisterciensis, quondam abbas [Fordensis], ei successit. De quo fertur quod a die quo factus est monachus usque ad obitum nunquam carnes comedebat.

Grants from Henry II. f. 24.

Boys crucified by Jews.

Discovery of bodies of Arthur and Gueniver at Glastonbury.

Baldwin, archbishop of Canterbury.

THOMAS ABBAS TERTIUS.

I. *De creatione Thomæ abbatis* 3; *de ecclesia de Suttona, et Sowthowscroft; et de alienatione unius bovatæ terræ in Gawnstede.*[1] f. 24 b.

DEFUNCTO domino Philippo abbate nostro 2°, anno Domini 1182, ordinatus est Thomas in abbatem; qui sub ipso xviii. annis prioris officium exercebat. Hujus igitur primo tempore, Willielmus filius Willielmi de Rule, persona ecclesiæ de Cotyngham, refectorium monachorum lapideum inchoavit et propriis expensis perfecit quale nunc[2] cernitur. Abbas autem ipse Thomas calefactorium et coquinam paulatim ut[3] potuit ædificavit,[4] et in monasterio et grangiis[5] domos plurimas reparavit[6] et novas construxit.[7] Hic autem abbas traxit in causam personas ecclesiæ de Waghna, coram judicibus a sede apostolica tunc delegatis, super exactione decimarum, quam nobis, contra tenorem privilegiorum nostrorum, facere præsumpserunt.[8] Partibus ergo in præsentia judicum constitutis, lis habita tandem in hac pacis forma conquievit,[9] quod nos, pro

A.D. 1182–1197.

Building of the refectory of the monks.

Buildings erected by abbot Thomas.

Waghna.

Suit respecting tithes in Wagheu.

---

[1] Gaunstede, P.

[2] *nunc*] inpræsentiarum, P.

[3] *ut*] prout, P.

[4] After *ædificavit* insert similiter, P.

[5] *grangiis*] apud grangias, P.

[6] *reparavit*] reædificabat, P.

[7] *construxit*] construebat, P.

[8] *præsumpserunt*] præsumebant, P.

[9] *conquievit*] quievit, P.

A.D. 1182 -1197.

monasterio nostro[1] de Melsa, ecclesiæ de Waghna singulis annis duas libras ceræ pro bono pacis solvere teneremur,[2] et a solutione decimarum laborum vel sumptuum nostrorum perpetuis temporibus immunes essemus et penitus absoluti.[3] Sed ista compositio fuit[4] tempore Alexandri abbatis 4 penitus[5] irritata.

Attempt to appropriate the church.

Postea[6] abbas ipse Thomas dictam ecclesiam de Waghna, cujus advocatio ad ipsum monasterium nostrum pertinebat, in usus monasterii nostri perpetuos appropriare nitebatur. Sed, quia abbas Sancti Martini de Auxiaco juxta Albemarliam in dicta ecclesia jus aliquod vindicabat, ipse abbas Thomas a dicto abbate Sancti Martini licentiam obtinuit[7] ut ipsam ecclesiam de Waghna, cum capella de Suttona, cum omnibus suis appendiciis, post decessum rectoris tunc ibidem existentis, monasterium nostrum imperpetuum possideret; reddendo annuatim monachis Sancti Martini de Auxiaco[8] decem marcas, et episcopalia jura persolvendo. Sed tamen dictam ecclesiam, obstantibus multis causis, nunquam potuimus appropriare.[9]

Suttona. Grants of Amandus de Suttona.

Amandus quoque filius Willielmi de Suttona donationes dominorum Saieri et Willielmi de Suttona[10] nobis confirmavit; et insuper dedit nobis dimidium exitus ipsius qui vocatur le Owtgange, ut habeamus liberos ingressus per eum animantibus nostris et egressus. Et si quandoque ipsum Owtgange cresceret in pratum, medietatem[11] proventus, sive herbæ sive fœni, qui[12] inde proveniret, haberemus. Dedit etiam nobis[13] xxiv. acras prati, videlicet xii.

---

[1] *pro . . . nostro*] monasterium nostrum, P.

[2] *teneremur*] teneretur, P.

[3] *immunes . . . absoluti*] esset immune penitus et absolutum, P.

[4] *fuit*] fuerat penitus, P.

[5] *penitus*] wanting in P.

[6] *Postea*] Tandem tamen, P.

[7] *obtinuit*] obtinebat, P.

[8] After *Auxiaco* insert, prope Albemarliam, P.

[9] *potuimus appropriare*] poteramus obtinere, P.

[10] After *Suttona* insert, antecessorum suorum, P.

[11] *medietatem*] dimidium, P.

[12] *qui*] quod in both MSS.

[13] *Dedit . . nobis*] Et etiam, P.

acras in mansura quadam quam Siwardus tenuit, propinquiore clauso nostro de Hyrncroft a parte aquilonali, et xii. acras in clauso inde exterius versus aquilonalem et orientem, juxta croftum quod[1] Huck tenuit,[2] et[3] octo acras prati, uno dimidio stagno minus, in prædicto crofto Huck, ad aquilonalem partem ejus, pro aliis octo acris, uno dimidio stagno minus, quas tenebamus de Radulpho filio Rayneri[4] de Suttona, de quo prædicitur, partim in Feltholmo et partim ex australi parte dicti crofti quod Huck tenebat. Cum quo etiam Amando escambium fecimus;[5] ita quod ipse dedit nobis totum dictum croftum xvi. acrarum super Hullo, quem dictus Huck tenuit, in escambium pro illa bovata nostra terræ quam in Gaunestede habebamus. Quæ quidem acræ prati, præter Herneyscroft, ad xlviii. acras, dimidio stagno terræ minus, extenduntur; quarum xii. acræ priores in mansura quam Siwardus[6] tenuit ipsi clauso de Herneyscroft conjunguntur,[7] et unum croftum conficitur[8] ex utrisque. In quo quidem crofto xxxvi. acræ terræ continentur. Reliquæ autem xxxvi acræ, uno dimidio stagno minus, infra bundas alterius crofti in quo Huck mansit[10] continentur. Quod quidem croftum[11] Sowthowscroft nuncupatur. In quibus vero duobus croftis vaccarias habere solebamus. Sed tamen, cum ibidem vaccariæ deficere incepissent, vaccariæ in bercharias[12] sunt conversæ. Præscriptus etiam Radulphus filius Rayneri[13] dedit nobis quinque perticatas terræ in dicto loco de Sowthowscroft.

A.D. 1182-1197.

Gaunestede.

Sowthows.[9]

f. 25.

---

[1] After *quod* insert quidam, P.
[2] *tenuit*] tenebat, P.
[3] *et*] dederat itaque nobis prædictus Amandus, P.
[4] *Rayneri*] Raineri, P.
[5] *fecimus*] feceramus, P.
[6] *Siwardus*] Sywardus, P.
[7] *conjunguntur*] conjungitur, E.
[8] *conficitur*] efficitur, P.
[9] *Sowthows*] Sowthowscroft, P.
[10] *mansit*] quondam morabatur, P.
[11] After *croftum* insert in præsenti, P.
[12] *bercharias*] bercarias, P.
[13] *Rayneri*] Raineri, P.

II. *De una carucata terræ in Thorpia; de grangia de Tharlesthorpia; et*[1] *de tenementis in Owtthorne et Hayholmo.*

A.D. 1182 -1197. Illis autem diebus, unus noster monachus nomine Robertus, qui amplius quam per 20 annos cantor exstitit,[2] postea magister operis lapidei, pro lx. marcis aut eo amplius, quas Henricus frater suus moriens ad hoc ipsum legaverat, unam carucatam terræ in Thorpia de Aldburgho ad opus ecclesiæ nostræ[3] emit a Willielmo de Cauz milite, qui Templariis se reddebat; quæ terra postea, tempore Alexandri abbatis quarti, pro aliquibus terris in Mytona fuerat escambiata. Robertus quoque Conestabularius, unus de militibus comitis Albemarliæ, qui cum rege Ricardo versus Terram Sanctam profectus, senex et plenus dierum, cruce signatus, quingentas acras terræ, totum videlicet[4] dominicum suum, cum capitali mesuagio in Tharlesthorpia, acceptis pro eo[5] clx. marcis, nobis dedit. Totam etiam villam de Tharlesthorpia et villam de Halsam nobis locavit, donec inde recepissemus ipsas clx. marcas, quas ei proficiscenti conferebamus. Omnes vero fratres ejus et propinqui quam plures donationes[6] ipsius Roberti militis nobis confirmaverunt, præter Willielmum fratrem ejus, qui primus post ipsum fuit, sed ante eum mortuus est. Cujus tamen filius Robertus, præscripti Roberti avunculi sui hereditatem assecutus, nobis concessit[7] quod ipse et heredes sui de omnibus servitiis præter forinsecum servitium nos pro ipsa terra acquietarent, quantum pertinet ad quinque bovatas terræ de eodem feodo, unde octo carucatæ feodum unius militis

Thorpia.

Tharlesthorpia.

---

[1] *et*] wanting in P.
[2] After *exstitit* insert et, P.
[3] *nostræ*] wanting in P.
[4] *totum videlicet*] repeated in P.
[5] *pro eo*] wanting in P.
[6] *donationes*] donationem, P.
[7] *concessit*] concedebat, P.

faciebant. Nam, cum xvi. bovatæ terræ [1] in toto feodo suo de Tharlesthorpia fuissent numeratæ, ipse et heredes sui pro xi. bovatis, et nos pro v. tantum forinsecum servitium faceremus. Ubi continuo ipsum capitale mesuagium nostra grangia [2] fuerat vocitatum; [3] de quibus [4] quidem grangia et terris, tempore domini Willielmi abbatis 9, postea referetur. Quas quidem omnes terras in Tharlesthorpia præfatus dominus Robertus Conestable senior de antecessoribus Petri de Frothyngham [5] perquisivit. [6] Sed, quia ipsæ terræ fuerunt de feodo archiepiscopi Eboracensis, dedimus Galfrido Eboracensi archiepiscopo lx. marcas, [7] ut eas licentius retinere valeremus. Petrus etiam de Melsa, apud nos factus novicius, dedit nobis duas bovatas terræ cum duobus croftis, et unum hominem, alteram earundem bovatarum tenentem, cum tota sequela sua, 'in Owtthorne;' [8] quas duas bovatas terræ, cum toftis et homine, Hugo abbas 5 ad feodi firmam cuidam pro xii. denariis annuis dimittebat, ut in sequentibus referetur. Et Johannes filius dicti Petri de Melsa dedit nobis, ad ædificia monasterii nostri, tres toftos, unum in Wythorne, [9] et duos in Thorne in Wythornse, [10] cum communi pastura ad eosdem toftos pertinente. Interea quidam Osbertus filius Godefridi et Radulphus de Flyntona totam terram nostram de Hayholmo, ut jus suum, quo pacto nescio, vindicarunt. Unde cognitio de morte antecessorum summonita fuit per breve domini regis. In qua recognitione, pro sexaginta solidis argenti quos eis dederamus, ipsam terram de Holmo et totum jus et clamium suum quæ in ea vindicarunt per finem [11] et cartas suas nobis imperpetuum relaxabant.

A.D. 1182–1197.

Grants of Petrus de Melsa. Owthorne.

Hayholmus.

---

[1] *terræ*] wanting in P.
[2] *grangia*] in nostram grangiam, P.
[3] *vocitatum*] transmutatum, P.
[4] *quibus*] quæ, P.
[5] *Frothyngham*] Frotyngham, P.
[6] *perquisivit*] adquirebat, P.
[7] After *marcas* insert argenti, P.
[8] *in Owtthorne*] wanting in P.
[9] *Wythorne*] Withorne, P.
[10] *Wythornse*] Withornse, P.
[11] After *finem* insert levatum, P.

III. *De terris et tenementis*[1] *in Arnallia,*[2] *Erghoma et Drynghowe;*[3] *et de*[4] *genealogia dominorum de Ryse.*[5]

A.D. 1182 -1197. Arnallia. Walterus pater Willielmi, patris Ingelrami de Bovyngtona, emit de Richero de Arnallia, pro servitio suo et pro xv. marcis et uno palefrido, duas bovatas f. 25 b. terræ in Arnallia, quas ipse Walterus nobis dedit. Fecit ergo eundem Willielmum fratrem suum et dictum Grant from Peter de Falconbergh. Richerum[6] donationem suam confirmare.[7] Petrusque de Falconbergh et Beatrix uxor sua dederunt nobis quinque solidatas redditus, tam de ipsis in vita sua quam de[8] heredibus suis, singulis annis, ad vinum emendum ad sacramentum ecclesiæ nostræ, imperpetuum persolvendos; quos quidem quinque solidos annuos assignaverunt nobis de molendino suo de Cattyngwyk accipiendos. Et, si de prædicto molendino eos aliquando habere nequiremus, nihilominus eos ad Pentecosten haberemus, undecunque eos habere valerent. His descendants. Ipse autem Petrus genuit dominum Walterum, qui postea dedit nobis dimidiam carucatam terræ in Rystona; qui genuit dominum Petrum; qui,[9] pro dicto redditu quinque solidorum[10] ad vinum emendum, dedit nobis[11] unum clausum[12] in Arnallia, et genuit dominum Walterum, qui quietas clamavit nobis duas carucatas terræ in[13] Rowtona;[14] qui genuit dominum Walterum;

[1] *terris et tenementis*] quibusdam terris, P.
[2] After *Arnallia* insert et, P.
[3] *et Drynghowe*] wanting in P.
[4] *de*] wanting in P.
[5] *Ryse*] Ryis, P.
[6] After *Richerum* insert vellet nollet, P.
[7] After *confirmare* insert, Tempore tamen procedente, alia terras et tenementa ibidem nobis concedebat, ut in sequentibus referetur. After which, Walterusque de Falconberge, erased, P.
[8] *de*] ab, P.
[9] After *qui* insert dedit nobis, P.
[10] After *solidorum* insert, quem dominus Petrus avus ejus nobis contulit, P.
[11] *dedit nobis*] wanting in P.
[12] *clausum*] clausuram, P.
[13] *terræ in*] de, P.
[14] After *Rowtona* insert et, P.

qui genuit dominum Johannem de filia domini Roberti de Roos; qui confirmavit nobis terras et tenementa nostra in Brantyngham et Burgh, de feodo suo, et unam tunicam vel xviii. denarios annuos, ad sustentationem unius pauperis, de nobis pro pastura nostra de Saltes apud Suttonam vindicavit;[1] qui genuit dominum Walterum; qui genuit dominum Thomam; qui genuit Walterum, qui obiit circa annum Domini 1387, 'et alios.'[2] Ipse autem dominus Walterus filius domini Johannis feoffavit Isabellam uxorem suam secundam de manerio suo de Rys; quæ, spreta propagine liberorum mariti sui de uxore sua prima,[3] ipsum manerium de Rys[4] domino Johanni de Nevell domino de Raby alienavit.[5] Hiis diebus, miles quidam Stephanus de Erghoma, in ultima senectute, in infirmitorio decumbens sæcularium, unum toftum et unum clausum et duas bovatas terræ in Erghoma, et Ricardus filius Petri duas alias bovatas terræ cum uno tofto ibidem,[6] nobis contulerunt; quæ postea fuerunt alienata, ut in sequentibus apparebit. [7] Robertus Cauz de Drynghowe dedit nobis duo tofta et certas acras terræ et culturas, quæ pro sex bovatis terræ fuerunt computatæ, in Drynghowe. De quibus sex bovatis terræ[8] Hugo Ranyard de Kylloma[9] emit ad usus nostros de dicto Roberto duas bovatas terræ; quas quasi ex dono dicti

A.D. 1182 -1197.

Erghoma. Grant from Sir Stephen Erghom, and Robert Cauz; Drynghowe.

---

[1] After *vindicavit* insert et, P.

[2] *et alios*] wanting in P.

[3] *de . . . prima*] wanting in P.

[4] After *Rys* insert, et alia terras et tenementa quæ de dono dicti domini Walteri mariti sui habebat, P.

[5] After *alienavit* insert, nullo in ipso manerio jus vendicante. Præcipue cum ipse dominus Thomas filius Walteri, præ sapientiæ carentia et stolidosis operibus a sapientibus reprobatus, indignus hereditate videretur; et ejus filius Walterus ante præfatam Isabellam finem est sortitus, P.

[6] *ibidem*] wanting in P.

[7] This entire passage, from *Robertus Cauz* to the end of the chapter, is inserted at the end of the following chapter in P.

[8] After *terræ* insert præscriptus, P.

[9] *de Kylloma*] wanting in P.

A.D. 1182 -1197. Roberti possidemus, et quas idem Hugo de nobis postea comparavit et iterum nobis restituit; ut in tempore Alexandri abbatis 4 postea referetur.[1] Symonque de Waynfleet dedit nobis insuper quatuor selliones terræ ex utraque parte villæ de Dryngbowe, et, ad hostias altaris monasterii nostri formandas, xix. perticatas terræ in latitudine, in eadem.

and from Simon Waynfleet.

IV. *De*[2] *terris et tenementis in Beforth et Mora.*[3]

Beforth et Mora.

[4] Rogerus de Greynesby vendidit nobis, pro xiii. marcis, dimidiam carucatam terræ in Beforth; et prædictam terram Willielmo de Fortibus[5] comiti Albemarliæ coram[6] baronibus suis in curia sua[7] reddidit, et omne jus quod ad eum vel ad heredes ejus pertinebat penitus abjuravit; quam[8] dictus Willielmus comes[9] nobis postea confirmavit. Sed dictus Rogerus duo molendina, aquaticum scilicet et ventricium, et clausum quod vocabatur baronia, sibi retinebat, per quæ totam terram prædictam defendebat. Cujus filius Thomas vendidit postea[10] comiti Albemarliæ prædicta clausum et molendina, quæ alius comes postea nobis in puram et perpetuam eleemosynam largitus est.[11] Ipse etiam Thomas confirmavit nobis venditionem patris sui; et unum toftum, continens unam acram, tres perticatas et tres partes unius perticatæ, et octo per-

---

[1] *et quas . . . referetur*] interlined in P.

[2] After *De* insert quibusdam, P.

[3] *et Mora*] Mora et Dryngbowe, P.

[4] Three lines at the commencement of the chapter have been erased, beginning "Thomas filius "Rogeri de Greynesby de Beforth," &c.

[5] *de Fortibus*] interlined in P.

[6] *coram*] cum, P.

[7] *sua*] wanting in P.

[8] *quam*] quæ, P.

[9] After *comes* insert Albemarliæ, P.

[10] *postea*] wanting in P.

[11] *est*] conferebat, P.

ticatas alibi in Beforthe, nobis insuper concedebat. A.D. 1182 –1197.
Petrusque de Setona totam illam particulam terræ Grant
de jure uxoris suæ quæ protenditur per medium from Peter
curtem grangiæ nostræ de Mora, habentem 49 per- Seton, f. 26.
ticas in longitudine et unam perticam in latitudine, nobis concessit. Quam donationem Amicia uxor sua confirmans, post mortem viri sui, quandam terram sub curte dictæ grangiæ de Mora a parte aquilonali, quæ habet unam perticam in latitudine et 34 in longitudine, totamque terram de Mora de sua dimidia carucata, unum toftum, xviii. acras, cum una perticata et dimidia, et tres selliones terræ, nobis insuper concedebat. Ricardusque de Setona dedit nobis and from
pro decem solidis totam terram quæ pertinuit ad Richard Seton.
dimidiam carucatam suam in Mora; quam donationem Matildis uxor sua, post mortem viri sui, confirmans, dedit nobis unam culturam et unum toftum. Quorum filius Rogerus dedit nobis tres toftos et duas bovatas terræ de eadem dimidia carucata.[1] Thomas autem de Greynesby prædictus dedit Roberto de Tal one servi- Grant of
tium et homagium Roberti filii Aliciæ, sororis præ- homage.
dictæ Matildis, de dimidia carucata terræ[3] ibidem, et servitium de una bovata terræ in Walkyngtona; quod servitium Petrus filius dicti Roberti Talonis nobis postea concessit,[4] ut inferius subsequetur. Qui quidem Thomas quicquid habuimus de feodo suo, vel in posterum habere possemus, nobis imperpetuum confirmavit. Pro quo nos concessimus eidem Thomæ et heredibus suis unum toftum in Beforthe de nobis tenendum; ita quod nos nihil de eis exigeremus præter dimidiam libram albi incensi annuatim, in die Sancti Johannis Baptistæ; et, si ipse aut heredes sui ipsam confirmationem in aliquo infringere attemptarent, nos ipsum

---

[1] After *carucata* insert terræ, P.
[2] *Talone*] Thalone, P.
[3] *terræ*] wanting in P.
[4] *concessit*] conferebat, P.

A.D. 1182 -1197. Land in Beforth.

toftum reciperemus et teneremus absque reclamatione. Hugo etiam Ranyard de Kylloma, junior, præscriptus,[1] duas bovatas terræ et tres toftos in Beforthe ad opus nostrum comparavit de Rogero Puero de Beforth; quæ quasi ex donatione præfati Rogeri possidemus. Sed et alius quidam Acer de Beforthe duos selliones in Beforthe propinquiores grangiæ nostræ de Mora, quinque perticatas infra curtem dictæ grangiæ, et, ad occidentalem partem extra curtem grangiæ ejusdem, 2 perticatas in latum et 44 perticatas in longum, et ad orientem extra curtem dictæ grangiæ duas perticatas in latum et 20 in longum; scilicet, ex utraque parte grangiæ illam terram quam habuit ipsi grangiæ propinquiorem. Cujus filius Rogerus unam perticatam in latitudine, sicut cadebat ubique in campo Moræ Befordiæ, nobis concessit.[2] Quæ omnia Baldewinus de Beforthe et Nicholaus filius ejus nobis confirmaverunt.[3] Ipseque Baldewinus tantam terram ex utraque parte dictæ grangiæ, quantam prædictus Acer nobis donaverat, nobis dedit;[4] et 2 perticatas terræ quas habuit intra carucatam terræ Moræ, scilicet duodecimam partem ipsius carucatæ terræ, pro sex denariis annuis, nobis contulit cum seipso. Quem redditum sex denariorum hæres suus nobis postea relaxabat. Johannesque de Owstwyk quandam particulam terræ nobis dedit ibidem.[5]

Land in More.

---

[1] *præscriptus*] wanting in P.

[2] *concessit*] concedebat, P.

[3] *confirmaverunt*] confirmabant, P.

[4] *nobis dedit*] concedebat, P.

[5] A passage inserted in P. See above, p. 223, note 7.

V. *De terra de Mytona; de pastura de Alvelay;*[1] *de molendino de Cotyngham; de passagio de Hesellia; de quarera de Hesellia et Brantyngham;*[2] *et de tenementis in Beverlaco, Eboraco et Mollescroft.*[3]

Hoc quoque tempore, Robertus de Benneyre dedit monasterio tres acras prati in Mytona, et pasturam cc. ovibus in communi pastura de Alvele. Interea, Willielmus de Stutevylla dominus de Cotyngham, quia præpotens erat, molendinum quod pater suus nobis dederat nobis abstulit, et cartam patris sui quam inde habuimus, tum minis tum promissis fallacibus, extorsit. Sed tamen dedit nobis in escambium præfati molendini sedem alterius molendini, prope pristinum molendinum, ad bladum nostrum proprium molendum. Coegit etiam nos dare medietatem expensarum ad faciendum magnum fossatum, quod ad heremitorium suum exit in Hullum. In cujus capite australi, juxta aquam vivam quam tunc ibidem descendere fecerat de Cotyngham, unum[4] molendinum ad opus nostrum fecimus, et ipse juxta illud aliud faciebat ad opus suum; aquam illam et piscariam ejus inter ipsum et nos partiendo. Et ipse nihilominus sibi faciebat molendina super aquam vivam quam nobis auferebat. Sed et illud vetus croftum duarum acrarum et 4 perticatarum, quod pater suus dudum nobis cum præfato molendino pristino [concessit][5] et quod ipse Willielmus cum præfato molendino nobis pariter abstulit,[6] nobis iterum reconcessit, in escambium pro duobus croftis quæ in ipso territorio prius habebamus, perticatam pro perticata. Robertus quoque de Hesellia miles concessit nobis quitanciam

A.D. 1182–1197.
Mitona.
Alvelay.
William Stutevill.
Cotyngham.
f. 26 b.

[1] *Alvelay*] Alvele, P.

[2] After *Brantyngham* insert, de dispersione conventus; de combustione granarii, P.

[3] *et de . . . Mollescroft*] et tenementis in Eboraco et Beverlaco, P.

[4] *unum*] unde, P.

[5] *concessit*] wanting in both MSS.

[6] *abstulit*] auferebat, P.

A.D. 1182 -1197. Hesellia. passagii de Hesellia, nobis fratribus, hominibus, animalibus, et omnibus negotiis nostris, quotiescunque necesse haberemus. Et, si quis hominum suorum super hoc nos vexaret, pro unoquoque denario quem a nobis extorserit, xii. denarios nomine forisfacturæ nobis pacare repromisit. Stone quarry. Et Johannes de Hesellia dedit nobis quareram apud Heselliam, ut imperpetuum acciperemus petram, libere ac sufficienter, tam ad rogum faciendum quam ad ecclesiam lapideam et cæteras officinas nostras ædificandas, quousque terra sua duravit, a molendino de Hesellia usque ad divisam de Feryby. Brantyngham. Thomasque Gerland vendidit[1] nobis septem acras terræ et quadreram spatii 80 pedum in longitudine et 20 pedum in latitudine, in[2] Brantyngham. Osmundus quoque[3] Kent dedit nobis quareram vi^{xx} pedum in longitudine et viii. perticatarum in latitudine; et etiam totam quadrariam unius carucatæ terræ, exceptis 24 perticatis in longitudine; et locum sufficientem ad petram nostram ponendam quam ibidem effoderimus, quousque totam petram eandem tolleremus; et viam liberam per terram suam a via Eboracensi usque ad Humbriam, qua cum carris et carectis uteremur. De qua quidem quarera ecclesia nostra et cætera[4] officina monasterii nostri sunt constructa.[5] Stephanus germanus Eboracum. Willielmi personæ de Cotyngham et de Rule[6] dedit nobis duo mesuagia in Eboraco, quæ[7] de dono dicti[8] Willielmi fratris sui possidebat. Dedit itaque[9] præfatus Willielmus Matildi sorori suæ unum tenementum in Beverlaco, quod post obitum dictorum Wil-

[1] *vendidit*] vendebat, P.
[2] After *in* insert territorio de, P.
[3] After *quoque* insert de, P.
[4] *cætera*] wanting in P.
[5] Here follows in P. a passage which commences chapter VII. in the Egerton MS. See below, page 232, note 7.
[6] *Stephanus . . . Rule*] Germanus quoque illius, Stephanus nomine, P.
[7] *quæ*] quas, in both MSS.
[8] After *dicti* insert domini, P.
[9] *itaque*] etiam, P.

lielmi et Matildis idem Stephanus, apud nos factus novicius, cum una marcata redditus, dedit nobis. Sed et Robertus Murdak dedit nobis unum toftum ibidem, quod dictus Stephanus nobis confirmavit.[1] Quæ postea Roberto de Thurnham et Petro de Setona ad feodi firmam dimittebantur.[2] [3] Radulphus vero Salvagius, miles, qui prædictam Matildem sororem præscripti Willielmi de Rule personæ de Cotyngham duxerat in uxorem, apud nos decedens, unam carucatam terræ, sex videlicet bovatas et duo tofta de feodo archiepiscopi, et duas bovatas et unum toftum de feodo Sancti Johannis, videlicet de præpositura Beverlaci, nobis dedit in Mollescroft. Pro quibus quidem sex bovatis et duobus toftis xvi. solidos cum forinseco servitio, et pro reliquis duabus bovatis terræ xl. denarios[4] tantum, heredibus dicti Radulphi annuatim solvere tenemur. Cujus heres, Walterus de Cadamo, dictas terras nobis confirmavit; ita ut, si nos erga dominos feodi, de quibus terra tenebatur, aliquam [5] relaxationem servitii quod pro eadem terra tunc fecimus [5] perquirere possemus, [6] ipse eandem relaxationem et quitanciam concessit et confirmavit.[7] [8] Qui autem annui redditus xv. solidorum et xl. denariorum nobis postea relaxabantur.[8]

A.D. 1182–1197. Beverlacum.

Sir Ralph Salvage. Mollescroft.

---

[1] Here has been added, but afterwards erased, "Quæ duo tofta, ut "creditur, in unum sunt adunata et "in tempore Alexandri abbatis 4 "vendita, sicut patebit inferius," P.

[2] *Quæ . . . dimittebantur*] wanting in P.

[3] *Radulphus*] This is the beginning of Chapter VI., the title to which is "De terris et tenementis "in Mollescroft, Daltona, Wartre, "Blanchemarle, Wandesforth, Ok-"tona, Elvyngtona, Wyggethor-"pia," P. By the name Salvagius should be probably understood Salvayn. It is written Salvage, however, in the Melsa chartulary, Lansdowne MS. 424, f. 142.

[4] *xl. denarios*] iij. s. iiij. d., P.

[5] *relaxationem . . . . possemus*] relaxationem perquirere possemus, interlined, in place of confirmationem erased, P.

[6] After *possemus* insert præfati servitii, P.

[7] *concessit et confirmavit*] confirmabat, P.

[8] *Qui . . . relaxabantur*] wanting in P.

VI. *De terris et tenementis in Daltona, Wartria, Blaunchemarle, Wandesforth, Oktona, Elvyngtona, Wyggethorpia; et de ablatione grangiæ de Wharroma.*[1]

A.D. 1182 -1197. Daltona. Wartria. Blaunchemarle. f. 27. Wandesforth.

[2] Thurstinus Cryspyn, miles, de Daltona, dedit nobis quatuor acras terræ in eadem. Et Ricardus Dagone dedit nobis xii. acras terra in Wartria. Et Adam Murdak dedit nobis terram suam apud Presthowe, infra curtem grangiæ nostræ de Blaunchemarle, in escambium pro alia portione terræ in aliis locis territorii supradicti. Sed et Radulphus de Albenay dedit nobis unam mansuram, turbariam ad ipsam pertinentem, et pasturam ad viii. animalia in pastura[3] de Wandesforthe. Et Jordanus de Hawley unum toftum ibidem nobis promisit.[4] Cujus filius Robertus, post patris mortem, promissum patris adimplens, ipsum toftum nobis imperpetuum dedit.[5] Quæ tofta Ricardus abbas 12 postea vendidit,[6] ut referetur. Johannes etiam filius Willielmi de Oktona remisit nobis omnem querelam quam adversum nos de mensuratione terræ nostræ de Oktona commovebat; et de muro exteriori qui claudit curtem grangiæ nostræ ibidem, et de clausuris ovilium quæ ante portam dictæ grangiæ feceramus, nobis calumniam remittebat.[7] [8] Et quidam Willielmus de Mureres unam carectatam virgarum in bosco de Elvyngtona annuatim capiendarum nobis

Oktona. Elvyngtona.

---

[1] This title wanting in P. See above, p. 229, note 3.

[2] Before *Thurstinus*, Et Galfridus de Argenters dedit nobis cum corpore suo homagium et servitium Danielis de Lokyngtona, et annuum redditum duorum denariorum de quatuor toftis in Lokyngtona, erased in P.

[3] *pastura*] communa, P.

[4] *promisit*] promittebat, P.

[5] *dedit*] erogabat, P.

[6] *vendidit*] vendebat, P.

[7] *remittebat*] relaxabat, P.

[8] *Et quidam . . . dedit*] wanting in P.

dedit. Eo tempore Ingelramus de Monceaux dedit nobis duas bovatas terræ in Wiggethorpia[1] in Whytbystrand; et xiii. alias bovatas locavit nobis ad terminum 40 annorum, acceptis inde multis denariis. Post breve inde[2] tempus, miles quidam de partibus illis, Willielmus Wyrfant nomine, terram illam petiit in curia domini regis. Cumque prædictus Ingelramus, qui ad opus nostrum terram illam warantizare debuit, ipsi Willielmo resistere non posset, tres alias bovatas terræ ibidem nobis concessit perpetuas; ita tamen quod cum eodem Willielmo de tota terra illa pacem facere deberemus. Dedit insuper nobis ibidem duas alias bovatas terræ, et pasturam cccc. ovibus, xl. equis et xl. animalibus; quæ postea fuerunt alienata, ut in sequentibus tempore Alexandri abbatis 4 referetur. Interim[3] autem, Normannus filius Walteri ipsas duas bovatas terræ in Wharroma,[4] [quæ][5] per Robertum de Barkethorpia nobis datæ fuerunt, per breve a nobis exigebat. Unde in curia domini regis,[6] pro duabus marcis quas ibidem ei dedimus, nobis præfatas duas bovatas terræ quietas relaxabat. Circa illud tempus mortuus est Willielmus Fossard, relicta unica parvula filia sua[7] et infra ætatem constituta; quam Ricardus rex[8] cuidam Roberto de Thurnham, militi de Cancia, senescallo Vasconiæ strenuo,[9] dedit in

A.D. 1182 -1197.

Wyggethorpia.

Wharroma.

Claim of dower by the widow of William Fossard.

[1] After *Wiggethorpia* insert quæ est villa, P.

[2] *inde*] autem, P.

[3] *Interim*] Here begins Chapter VII., the title to which is "De "ablatione grangiæ de Wharroma; "de cessione abbatis Thomæ; de "summis pontificibus Gregorio 8, "Clemente 3, et Cœlestino 3; et de "coronatione Henrici 5 imperatoris; et de Othone imperatore "coronato ab Innocentio 3 papa, "successore Cœlestini," P.

[4] *in Wharroma*] wanting in P.

[5] *quæ*] quæ quondam, P.

[6] After *regis* insert præfatus Normannus, P.

[7] After *sua* insert nomine Johanna, P.

[8] After *rex* insert, postquam reversus est a peregrinatione sua, P.

[9] After *strenuo* insert, et in expeditione probatissimo, P.

A.D. 1182 -1197.

uxorem; cujus Johannæ mater, Beatrix nomine,[1] uxor præfati Willielmi, jam vidua, per consilium principum regni, qui omnes fere Roberto favebant, terram nostram in[2] Wharroma petiit in dotem, pro qua pridem[3] plurimis expensis et laboribus fatigati fueramus. Post multos ergo labores et angustias,[4] ut Beatrix ipsa[5] a petitione sua desisteret, pacti sumus ei decem libras reddere annuatim, donec ei de dote sufficienter provideretur. Postea tamen, pro ipsis x. libris annuis, recepit ibidem unam culturam nostram, quæ longo tempore sequente a monasterio fuit alienata. Nihilominus tamen prædictus Robertus omnes terras de Wharroma petebat, ut de jure hereditario uxoris suæ. Cui cum nos resistere minus sufficientes fuissemus, in petitione sua prævalebat. Capta est ergo grangia de Wharroma cum omnibus pertinentiis suis, non tamen cum judicio, in manum regis per Hubertum Cantuariensem archiepiscopum, secundum a rege, et regis justitiarium, tunc in omnibus fautorem Roberti supradicti.

VII. *De cessione abbatis Thomæ; de ecclesiæ inceptione; de summis pontificibus; de captione Ierosolymæ et sanctæ crucis; de obitu regis Henrici et aliis incidentiis.*[6]

Impoverishment of the convent.

[7] Interea autem, quasi gravi tempestate coacti[8] graviterque arctati,[9] supra modum sumus attenuati, tum

[1] *Beatrix nomine*] interlined in P.

[2] *nostram in*] de, P.

[3] *pridem*] jam ante, P.

[4] After *angustias* insert, quibus per ipsam jam denuo anxiebamur, P.

[5] *Beatrix ipsa*] wanting in P.

[6] Wanting, and inserted with variations above, P. See p. 231, note 3.

[7] This passage, from *Interea* to *afferebat*, is placed in Chapter V. in P. See p. 228, note 5.

[8] *coacti*] acti, P.

[9] *arctati*] artati, the constant form of spelling in both MSS.

quia culturam[1] vel x. libras redditus et, præter hæc, omnes terras nostras apud Wharromam sic perdideramus, tum quia aliæ terræ cultoribus suis illis diebus male responderunt, in tantum ut unum sextarium frumenti per idem tempus pro[2] xx. solidis, et unum[3] quarterium pro una marca, venderetur, et nos, pecunia deficiente et penuria abundante, multa sextaria mercari oportebat; et interim etiam[4] trecentas marcas[5] in pecunia et valore, videlicet in lanis, calicibus, et aliis thesauris et rebus nostris,[5] ad redemptionem regis Ricardi tunc captivati dederamus. Iterum ergo dispergitur conventus per diversa ordinis monasteria, ubi per quindecim menses quasi mendicantes tandem fuerunt[6] revocati. Et in medio tempore quo conventus dispersus fuit,[7] ac si Domini iram incurrissemus, apprehendit monasterium aliud infortunium. Igne namque arreptum est molendinum nostrum, in quo erat granarium, centum aut eo amplius continens sextaria bladi, et combusta sunt omnia penitus et consumpta. Sed Deus[8] tandem respexit afflictionem nostram et misertus est nostri, misitque nobis præscriptum Willielmum[9] de Rule, personam de Cotyngham et de Rule, qui in infirmitatem, unde et mortuus est, decidens, factus apud nos novicius, plusquam ducentas libras argenti secum afferebat. At tunc conventus revocatus est.[10] Thomas igitur abbas, qui mitissimus erat et mansuetus, et in claustro magis expertus quam in curia, præscriptis malis undique perturbatus, vidensque periculum quod ipse insufficiens erat propellere mo-

A.D. 1182-1197.

f. 27 b.

Dispersion of the monks.

Consumption of the mill by fire.

Assistance from William Rule.

Recall of the convent.

Resignation of abbat Thomas.

---

[1] *culturam . . . . perdideramus*] wanting in P.

[2] *pro*] wanting in P.

[3] *unum*] wanting in P.

[4] After *etiam* insert in lanis et rebus aliis, P.

[5] *in pecunia . . . . nostris*] et quasi eorum valorem, P.

[6] *fuerunt*] sumus, P.

[7] *Et in . . . fuit*] Eo etiam tempore quo dispersi fuimus, P.

[8] *Deus*] Deus tamen, P.

[9] *Willielmum*] wanting in P.

[10] *At . . . est*] wanting in P.

A.D. 1182 –1197. nasterio ex ipsis adhuc imminere, accito patre abbate de Fontibus, officium abbatiatus sui[1] ei resignavit, anno Domini 1197, et administrationis suæ 15.[2] Supervixit autem post cessionem suam fere per 5 annos, et anno Domini 1202 viam universæ carnis ingressus, in capitulo juxta prædecessores suos Adam et Philippum juxta australem columnam secus analogium[3] sepultus est. Siquidem[4] idem abbas incepit novam ecclesiam, et quicquid antea in ea constructum fuerat prostravit,[4] quia minus congruenter quam deceret disposita erat et constructa. Sed postea Alexander abbas 4 successor ejus, ipsam novam constructionem diruens,[5] cœpit de novo[6] ecclesiam quæ nunc est[7] reædificare.[8]

Buildings erected by him.

f. 30 b.

Succession of popes.

[9] Cujus quidem abbatis tempore, post Urbanum papam 3, successerunt eidem seriatim Gregorius 8, natione Beneventanus, et Clemens 3, natione Romanus, per 3 annos sedem apostolicam gubernantes. Quibus Cœlestinus 3 natione Romanus successit. Qui 2° die consecrationis suæ coronavit Henricum 5, Frederici filium, in imperatorem, sub hac forma. In primis, recepto ab eodem Henrico juramento, ante gradus ecclesiæ Romanæ, quod ecclesiam Dei defenderet, ejus jura conservaret, rectam justitiam teneret, patrimonium Sancti Petri si quid[10] ablatum fuerit pro posse revocaret, ei e contra dominus papa, in cathedra sedens coronamque imperialem pedibus tenens, inclinato capiti imperiali dimisit; quam statim cum pedibus in terram ex-

Celestine III.

Form of coronation by him of the emperor Henry V.

R. Cestr. col. 2403.

[1] *abbatiatus sui*] suum, P.

[2] After 15 insert, Et sic cedens et quieti suæ prospiciens inter monachos deinceps commoratus est, quasi unus ex ipsis, P.

[3] *analogium*] anologium in both MSS.

[4] *idem abbas . . . . prostravit*] ante annos aliquot incepta fuerat ecclesia, sed tempore hujus abbatis quicquid in ea antea constructum fuerat destructum est, P.

[5] *ipsam . . . diruens*] wanting in P.

[6] After *novo* insert dictam, P.

[7] *quæ nunc est*] wanting in P.

[8] *reædificare*] From this point to the end of the history of abbat Thomas, the Egerton MS. only abridges the narrative as first written, and preserved in the Phillipps MS., and which is therefore followed in the text. The abridgment is printed as an appendix to the history of the abbat.

[9] *Cujus quidem*] Part of Chapter VII. in P.

[10] *quid*] quod, MS.

cussit. Designans per hoc quod ipse papa habet potestatem creandi[1] imperatorem si meruerit et dejiciendi si demeruerit. Cardinales vero astantes coronam sic excussam capiti reposuerunt. Eodem quoque anno sol obscuratus est, 9 kalendas Julii, fere a tertia usque ad nonam. Hic fuit Henricus imperator qui Ricardum Angliæ regem in carcere vinctum detinebat. Regnavitque 8 annis. Apuliam etiam et Ciciliam subjugavit. Sed, quia præfatum Angliæ regem de Terra Sancta redeuntem[2] de carcere suo, nisi data pecunia multa, noluerat liberare, ut postea referetur, excommunicatus est a papa Cœlestino præfato. Sub qua sententia decedens sepeliri non poterat, nisi aut reddita Ricardo regi pecunia recepta aut de permissione ipsius Ricardi regis terræ traderetur. Mortuo præfato Henrico imperatore, de electione imperatoris principes Almanniæ discordabant. Nam aliqui Othonem, aliqui Philippum fratrem præfati Henrici 5, elegerunt. Tandem, Philippo dolose occiso, Otho coronatur ab Innocentio papa 3, hujus Cœlestini papæ successore. Cumque præfatus Cœlestinus 6 annis et 8 mensibus sedisset, præscriptus Innocentius 3, qui et Lotharius prius dictus est, natione Campanus, ei succedebat. De cujus actibus in sequentibus referetur.

[Margin: A.D. 1182 -1197.]
[Margin: The emperor excommunicated for the detention of Richard I]
[Margin: R. Higden, col. 2399.]
[Margin: Dissensions on the election of the emperor's successor.]
[Margin: J. Brompt. col. 1274.]

CAP. VIII. *De cruce Domini capta a Saladino, et exercitu Christianorum victo; de litigio inter Eraclium patriarcham Ierosolimorum et Henricum regem.* f. 31.

Anno Domini 1183, et regni Henrici regis 2 Angliæ filii imperatricis 29, factum fuit in Terra Sancta bellum permaximum, ubi capta fuit sancta crux Domini in bello a Saladino, qui in regnum Arabum atque Babiloniorum, devictis filiis Noradini atque interfecto Mulano Babiloniæ,[3] successerat. Ubi Templarii et Hos-

[Margin: A.D. 1183 -1187. Defeat of the Christian armies by Saladin.]

[1] *creandi*] creare, R. H.

[2] *redeuntem*] revertentem, R. H.

[3] The death of Ahded-Lidin-Allah, the last of the Fatimite chalifs of Egypt—falsely ascribed by Christian chroniclers to the hand of Saladin—is here referred to. Mulanus is the Latinized Arabic title Maulana, "Our Lord."

A.D. 1183 –1187. Treason of the count of Tripoli.

pitalarii, cum toto exercitu Christianorum, proditione cujusdam comitis Tripolitani victi sunt et occisi. Idem autem desiderabat accipere in uxorem reginam de Ierosolima, quæ post Baldewinum regem leprosum fratrem suum in regnum hereditarie succedebat, ut ipse ea accepta regio diademate insigniretur. Ipsa autem, spreto comite, accipiebat in maritum militem quendam Gallicanum, in armis strenuum, qui terram suam ab incursibus Sarracenorum defensaret. Ob quod comes iratus secreto dictum Saladinum adiit, et, abjurata sua fide Christiana, factus Sarracenus, homo legius dicti Saladini devenit. Ipse tamen inter Christianos quasi unus ex eis ut prius morabatur. Cujus consilio Saladinus, cum suo exercitu Siriam ad eam expugnandam ingressus, terram depopulavit. Collectus ergo exercitus Christianorum ad ei resistendum auxilium a comite ut solito habere confidebant. Sed tamen, cum ad bellum veniretur, ipse comes, qui cum Christianis ad bellum venerat, opem ferens Saladino Christianos vehementius trucidabat. Unde fiebat, quod, ob proditionem comitis et expugnationem Saladini, crux Christi, quæ ad bellum producta fuerat in confortamentum Christianorum, ibidem capiebatur et pæne totus exercitus trucidaretur. Unde ergo contigit quod Ierosolima, Tholomaida, id est Acres, Ascalona, Joppen, Cæsaria, Sidonia, Nazareth, Neapolis, Tiberiadis, reliquæ civitates et castella totius Judææ, ab eodem Saladino capta sunt, exceptis Tiro, Tripoli, Suria et Antiochia, et fere tota Christianitas in illis partibus est deleta. Circa quod tempus sol obscuratus est parum ante horam nonam, et diu post nonam in eodem statu permansit. Hiis autem auditis, Urbanus papa 3 prædecessor præscripti Gregorii 8, ob dolorem est defunctus. Cujus successor Gregorius ipse papa 8 pro subsidio Terræ Sanctæ plerisque plures epistolas transmittebat.

Loss of numerous places in Palestine.

Death of pope Urban III. Efforts of Gregory VIII. to raise help for the Holy Land. Appeal made to Henry II.

Quo in tempore venit Eraclius patriarcha de Ierosolima in Angliam, ad regem Henricum, petens auxilium contra Sarracenos ex parte omnium Christianorum orientalium, offerens ei claves sacræ urbis Dominicique sepulcri, cum vexillo regio, et cum litteris papæ . . . monitoriis ac juramenti regii super hoc prius R. Hig. col. 23[illegible]

præstiti commemoratoriis. Sed rex responsum usque Londonias prorogabat. Tandem cum multi ad prædicationem patriarchæ ac Baldewini archiepiscopi cruce signarentur, rex Henricus respondit quod terras suas absque tutela deserere non posset, nec Francorum rapacitati eas exponere, sed proficisci[1] volentes abundanter[2] de suo respiceret. Cui patriarcha: "Nihil . . . agis, rex. Principem quærimus, non "pecuniam. Quælibet pæne pars mundi pecuniam nobis "mittit, sed principem nulla. Virum igitur petimus qui "pecuniam indiget, non pecuniam quæ viro eget." Recessit igitur patriarcha spe frustratus. Quem rex usque ad mare prosequebatur, ut vel [sic] consuetis blanditiis offensum mitigaret. Cui ait patriarcha: "Hactenus regnasti gloriose; sed amodo "te deseret quem tu deseruisti. Recole quæ Dominus tibi "contulit et qualiter illi rependisti; quomodo regi Franciæ "infidus[3] fuisti, beatum Thomam occidisti, et nunc protec- "tionem Christianorum abjecisti." Cumque ad hæc rex excandesceret, obtulit ei patriarcha caput suum et collum, dicens: "Fac de me quod de Thoma fecisti. Adeo volo occidi a te "in Anglia sicut a Sarracenis in Siria, quia tu omni Sarraceno "pejor es." Cui rex: "Si omnes homines mei unum corpus "essent, unoque ore loquerentur, non auderent talia mihi "dicere." Cui ille: "Non est mirum; quia tua non te dili- "gunt. Prædam[4] non hominem sequitur turba ista.[5] Tunc "rex: "Recedere non possum, quia filii mei insurgent in ab- "sentem." Cui ille; "Nec mirum; quia de diabolo venerunt "et ad diabolum ibunt."

A.D. 1183–1187. by Heraclius, patriarch of Jerusalem.

His prophecy of misfortunes to Henry.

CAP. IX. *De mirabili visione apud Dunstapulam; et obitu Galfridi comitis Britanniæ; de profectione Frederici imperatoris versus Terram Sanctam et ejus obitu; de abbate Joachim in Calabria; de proposito regum Franciæ et Angliæ peregrinandi versus Terram Sanctam; de decima a clero et populo extorta; et discordia inter ipsos reges.* f. 31 *b.*

Rex ergo ipse cum aliis ad liberandam Terram Sanctam de Sarracenis ire proponebat. Ad cujus expensas,

A.D. 1187, 1188. Henry II. proposes to go to the Holy Land.

[1] *proficisci*] proficissi, MS.
[2] *abundanter*] habundanter, MS.
[3] *infidus*] insidiis in MS.
[4] *Prædam*] Prædia, R. H.
[5] *ista*] ita, R. H.

A.D. 1187, 1188. decimam de clero et populo levari præcipiebat. Medio autem tempore, misit Johannem filium suum in Hiberniam. Sed parum ibi proficiens reversus est. Baldewinusque archiepiscopus . . . Walliam intravit ad prædicandum peregrinationem versus Terram Sanctam . . . . In cujus comitatu erat magister Giraldus Cambrensis, archidiaconus[1] Landavensis, qui statum et ritum Cambrigenæ gentis in Itinerario suo descripsit, sicut nuper, cum Johanne regis filio Hiberniam missus, statum et ritum gentis illius in sua Topographia descripserat. Quo anno Jesus Christus visibiliter apparuit in aere[2] cruce pendens apud Dunstapulam in Anglia, videntibus multis. Annoque sequente, mortuo Galfrido regis filio, comite Britanniæ, rex Henricus dedit Constantiam comitissam Britanniæ, relictam dicti Galfridi, Ranulpho comiti Cestriæ in uxorem, cum tota Britannia minore et cum comitatu Richemundiæ. Quo anno, Fredericus Romanorum imperator, cum principibus et exercitu 50 millium virorum, signum crucis accepit et iter Ierosolimitanum arripuit, ducens exercitum per terram regis Hungarorum et per terram imperatoris Constantinopolitani, et per terram Sultani de Yconia, non sine magno sui et exercitus sui dispendio et fatigatione. Imperatorem enim prædictum, qui ei et exercitui suo transitum et victualia denegabat, sæpius expugnans, tandem ad deditionem coegit. Sultanum etiam de Yconia ad fidem catholicam cum innumera illius gentis multitudine convertit. Et cum innumeram stragem paganorum proficiscens fecisset, pluresque civitates suo dominio subjugasset, inopinata morte præventus, filium suum peregrinationis et laboris reliquit heredem. Ipse autem Fredericus, in quodam flumine Armeniæ quod dicitur Gula Sathanæ se balneans, est extinctus, vel secundum alios equo suo impingente in aquam cecidit et submersus est. "Cujus corpus filius suus ad Tirum sepeliendum transferebat. Ipse quoque in obsidendo Tholomaidam, quæ est Acres, defunctus est. Totaque nobilitas exercitus

He sends prince John to Ireland.

Archbishop Baldwin preaches the crusade in Wales.

Vision of a crucifix at Dunstaple.

Constance, relict of Geoffrey, earl of Brittany, married to Ralph, earl of Chester.

The emperor Frederic proceeds to the Holy Land.

He is drowned in a river of Armenia.

R. Higden, col. 2399.

Ibidem.

Ibidem.

Abridged from J. Brompt. col. 1164.

R. Higden, col. 2399.

J. Brompt. col. 1165.

[1] *archidiaconus*] archiepiscopus in MS.

[2] *aere*] aiere, MS.

R. Higden, col. 2394. ejus ibidem obiebat. Circa hoc[1] tempus[2] floruit abbas Joachim in Calabria, qui plures libros super Apocalipsim et de oneribus prophetarum conscripsit. . . Hic, Frederico imperatori et secum peregrinantibus, requirentibus ab ipso de expeditione peregrinationis suæ in Terram Sanctam, prædixit quod parum ibidem proficerent, eo quod nondum tempus liberationis advenisset. Fertur etiam de ipso Joachim quod quasi prophetice effigiavit mores, actus et numerum, omnium virorum apostolicorum qui futuri forent in ecclesia. Ejus tamen opinio quam[3] contra Magistrum Sententiarum scripserat[4] reprobatur. Ipsoque anno quo dictus Fredericus Terram Sanctam adiit, Philippus rex Franciæ, Henricus rex Angliæ et Ricardus filius ejus, comes Pictavensis, dux Burgundiæ, comites Flandrensis, Blesensis, Trescensis, Laicestriæ et de Ferrariis, et alii principes, comites et barones, necnon et archiepiscopus Trescensis, Willielmus archiepiscopus Rothomagensis et Baldewinus archiepiscopus Cantuariensis, episcopique Beluacensis et Hubertus Sarisbiriensis, et alii quam plures nobiles et ignobiles, tam clerici quam laici, signum crucis in vestibus sumpturi, Ierosolimam se præparant proficisci. Et cum ipsi duo reges Franciæ et Angliæ possessiones tam clericorum quam laicorum, redditus ecclesiasticos et pecuniam singulorum, violenta manu decimassent ad conficiendum iter suum Ierosolimitanum, justo Dei judicio, qui odio habet rapinam in holocaustum, orta est magna dissensio inter dictos duos reges et principes. Unde tota illa pecunia violenter collecta in donativis militum et stipendiis exercitus penitus est consumpta. Nam utrorumque exercitus, ad pugnam per vices 4 evocatus, maximam stragem hominum deprædationesque animalium, incendia desolationesque ecclesiarum, urbium, villarum, et subversiones castellorum, operatus est.

A.D. 1187, 1188. The abbot Joachim.

Fruitless preparations by king Philip and Henry II. and other princes for a crusade.

R. Higden, col. 2399.

[1] *hoc*] hunc, MS.
[2] *tempus*] annum, R. H.
[3] *quam*] quem in MS.
[4] *scripserat*] scribentis, R. H.

CAP. X. *De inimicitiis inter regem Franciæ, Henricum regem Angliæ, et Ricardum filium suum; de amissione quarundam terrarum regis Angliæ; de combustione Cenomanniæ et obitu Henrici regis.*

A.D. 1187–1189. Losses of Henry in France. Tunc quidem rex Henricus infelix, qui nunquam prius quicquid amiserat, jam Alverniam, Bituricam, Castellum Radhulfi cum comitatu et Ysoudona, et quinque comitatus in Caorysin, contra regem Franciæ jam perdebat. At ipse rex Henricus, Philippum regem f. 32. Franciæ sibi volens pacificare, petiit a dicto rege He asks in marriage for his son the daughter of Philip. Franciæ puellam filiam dicti regis, de qua præscribitur, qua et ipse abusus fuerat, ad opus filii sui, cum comitatibus Pictaviæ et Andegaviæ. Sed rex Francorum spretas hujus legationis litteras transmisit Ricardo comiti Pictavensi, filio dicti Henrici, inspiciendas. Hatred between Henry and Richard. Quapropter horribile odium inter patrem et filium est exortum. Rex autem sentiens regem[1] nondum J. Brompt. sibi placatum, filiumque suum Ricardum in eum velle col. 1150. Philip and Richard besiege Henry in Maine. hanc injuriam vindicare, in urbem fortissimam Cenomanniæ se recepit. Quo convenientibus contra eum Philippo rege Franciæ et Ricardo filio suo comite Pictavensi, Burning of the city. rex Henricus fecit suburbium civitatis succendi ad cautelam, ne hostibus suis foret ad præsidium; sed tamen vis venti retorta convertit flammam in urbem et totam combussit, regemque Henricum exire coegit. Henry's blasphemy. Qui in recedendo inter alia dixit: "Quia tu, Deus, urbem de mundo quam plus "dilexi a me hodie tam turpiter abstulisti, ego tibi reddam "talionem. Nam de cætero auferam a te id quod in me plus "tibi placere deberet, quod est cor meum." He falls sick and endeavours to conclude a peace with Philip. Et qui de hostibus suis semper triumphare consueverat, vehementi tristitia affectus et tactus dolore intrinsecus, in subitam ægritudinem decidebat. Demum . . . . apud

[1] *rejem*] regis in MS.

Turonum febre correptus pacem regi Francorum sub hac forma optavit; quod gratiæ regis Francorum, salvo honore suo regnique sui corona, libenter se submitteret. Sed frustra, quia pacem aliter non obtineret nisi gratiæ regis Francorum absolute se submitteret. Et merito hoc sibi provenit, quia illud verbum "salvo honore" Dei et ordinis sui dignitate et ecclesiæ libertate Sancto Thomæ . . Cantuariensi archiepiscopo non concessit. De Turono autem discedens, ipsa infirmitate usque ad mortem detentus, cum apud Chinonense castrum ipse rex Henricus decessisset, omnes circumstantes ita rapacitati indulserunt ut corpus regis diu jaceret nudum, donec puer quidam inferiores corporis sui partes pallio brevi contegeret. Et tunc videbatur cognomen ejus adimpletum quod ab infantia vocabatur, "Henricus Court-"mantellus." Nam ipse primus omnium curta mantella ab Andegavia transvexit in Angliam. Per octo enim dies ante obitum hujus regis, pisces de quodam stagno Normanniæ exilientes nocturno tempore cum tanto strepitu sunt congressi ut homines vicini, ad spectaculum venientes, vix unum piscem superstitem reperierunt.[1] Ferebant quoque de eo qui funeri astabant quod quamdiu Ricardus filius suus paterno astabat cadaveri utraque patris naris sanguinem distillavit. Ipse autem rex Henricus, cum regnasset annis 34, mensibus 6 et diebus 18, in vigilia apostolorum Petri et Pauli anno Domini 1189 obiens, sepultus est in choro monialium Fontis Evraudi in Normannia. Et quia ipse inter confabulandum dicere solebat, totum mundum uni potenti viro satis parum esse, hujusmodi epitaphium est sortitus, videlicet,

"Sufficit hic tumulus cui non suffecerat orbis.
" Res brevis est ampla cui fuit ampla brevis."

Erat namque hic Henricus vir subrufus,[2] amplo capite et pectore, . . voce quassa, corpore carnoso, cibo tamen et potu parcus, ... statura mediocris, eloquens et litteratus, in armata militia strenuus, in togata providus, in bellis ambigua fata formidans, ... urgentibus incommodis nemo benignior, resumpta securitate nemo rigidior, ... verbi spontaneus transgressor, . . . ad cuncta responsor, . . . justitiæ venditor,

A.D. 1189.

R. Higden, col. 2400.

His death at the castle of Chinon.

His body neglected by his attendants.

J. Brompt. col. 1151.

Phenomenon of fish deserting a pool in Normandy.

Ibid.

The king's body bleeds at the approach of prince Richard.

Henry buried at Fontevrault.

J. Brompt col. 1044.

His epitaph.

R. de Diceto, col. 645.

R. Higden, col. 2391.

Description of his person.

[1] *reperierunt*] invenirent, Br. | [2] *subrufus*] subruphus, MS.

A.D. 1189. . . . fidei transgressor, verbo . . . versutus, adulter publicus, ecclesiæ malleus, Deo semper ingratus. Quem semel exosum aut dilectum habuit vix ad contrarium flectebatur;[1] discordiam inter filios summopere fovens, solummodo[2] ex eorum discidio pacem sperans provenire. . . . Hiberniam potenti classe subjugavit. [3]Capto rege Scotiæ, regnum Scotiæ . . . usque boriales Orchadum insulas regno suo quasi sub monarchia adjiciebat.[3] In transmarinis partibus, præter Normanniam, Aquitaniam, Andegaviam, Cenomanniam, quæ ei paternali jure contigerant, Pictaviam quoque et Gasconiam usque ad Pirenæos Hispaniæ montes, quæ ei matrimonialiter obvenerant, Alverniam, cum quibusdam aliis terris, suo dominatui subjiciebat . . . . . In hunc quidem reges Hispaniæ ad sedandas discordias suas compromiserunt. Sed tamen a filiis propriis sæpius impugnatus et infelix deveniens, ultimis suis 5 annis, rebellante Hibernia, Alverniam, Bituricam, Cenomanniam et Turoniam, cum castellis multis, contra regem Franciæ, ut prædicitur, perdidit et seipsum. Anno autem hujus regis Henrici 32, Hugo genere Burgundio prior de Wytham, ordinis Carthusiensis, in Anglia juxta Saresbiriam, et cancellarius regis, factus est episcopus Lincolniensis.

R. Higden, col. 2392.

Review of events of his reign.

Hugh, bishop of Lincoln.

CAP. XI. *De coronatione regis Ricardi; et de infortunio Judæis in ipsa coronatione accidente.*

A.D. 1189. Mortuo siquidem Henrico rege Angliæ patre, Henricoque primogenito suo ante patrem ut prædictum est defuncto, Ricardus alter filius Henrici patris, comes Pictaviæ, successit patri, per 10 annos regnaturus. Cujus mores et actus Stephanus Cantuariensis archiepiscopus luculenter descripsit. Et quia idem Ricardus portavit arma contra patrem suum, infra tres septimanas post mortem patris sui ab archiepiscopis Rothomagensi et Cantuariensi de ipso commisso fuerat absolutus. Peractis autem omni-

R. Higden, col. 2401.

Succession of Richard I.

f. 32 b.

His life written by Stephen, archbishop of Canterbury.

---

[1] *Quem . . . flectebatur*] differently placed in J. B.

[2] *solummodo*] solum sibi, J. B.

[3] The arrangement of the sentence is different in Higden.

bus quæ circa paternas exequias fieri debebantur, idem Ricardus Rothomagum pervenit; ubi a Willielmo, ejusdem urbis archiepiscopo, in die Sanctæ Margaretæ, accinctus est gladio ducatus Normanniæ. Quo facto, ipse in immensum crescens, bona opera patris sui ampliavit et mala resecavit; illos[1] quos pater exheredaverat .... revocans, et quos in vinculis .. tenuerat .. illæsos abire permittens; et quos pater causa justitiæ diversis pœnis afflixerat .. causa pietatis refocillans. Ipse quidem, rebus transmarinis mature dispositis, Angliam rediit coronandus, et erronea patris sui quantum in se fuerat studuit corrigere. Matremque suam Alienoram, quam pater suus per plures annos in carcere detinebat, pro eo quod cum Henrico filio suo contra ipsum maritum suum tenebat, fecit e carcere elevari. A Baldewino ergo Cantuariensi archiepiscopo, præsentibus Rothomagensi, Treverensi et Dublinensi archiepiscopis, et 15 episcopis, omnibusque prælatis et proceribus regni astantibus, tertio die Septembris, anno Domini 1189, apud Westmonasterium coronatur. Rogerus autem archiepiscopus Eboracensis ante 7 annos tunc elapsos mortuus est; cujus sedes adhuc vacabat. Ipse autem dies quo rex coronatus est ex prisca gentilium superstitione malus vel Ægyptiacus dicebatur, ... qui Judæis Angligenis exitialis fuisse noscebatur. Ipse autem dies in ortu fuit Judaici jubilæi, in quo aliquod divinæ clementiæ signum aut diuturnæ captivitatis remissionem sibi fore cœlitus venturam interpretabantur. Convenerant ergo ad solennitatem[2] coronationis regis multi Judæorum, ne forte habita sub priore rege felicitas minus arrideret eis sub novo. Illis tamen interdixit rex Ricardus ingressum ecclesiæ dum coronaretur, et ingressum palatii dum epularetur. Rege tamen epulante, quidam Judæorum inter cæteros tumultuantes fores regias introibant. Quorum unus, dum pugna percuteretur turba indisciplinata, credens regem talia mandasse, lignis et lapidibus Judæos cecidit et in fugam compulit. Ex hoc gratus rumor,

A.D. 1189.

He is girt with the sword of the duchy of Normandy.

Redresses his father's severities.

Delivers his mother, queen Eleanor, from captivity.

His coronation.

Massacre of the Jews.

R. Hoveden, p. 655.

J. Brompt. col. 1155.

J. Brompt. col. 1157.

R. Higden, col. 2401.

Ibidem.

---

[1] *illos*] nam, H.

[2] *solennitatem*] hæc solemnia, R. H.

A.D. 1189. tanquam si rex exterminare Judæos jussisset, totam percurrit orbem; moxque fremens populus domos ubi trepidi confugerant Judæi oppugnat, incendit, occidit, spoliat, neque propter mandata regia desistit. Ipsa tamen nova per universa Angliæ in continenti undique conspersa fuerunt; ubique enim inimici Christi a Christianis perimebantur, nec ullus subterfugii locus eis tutus erat, nisi in castellis regiis inclusi tenerentur. Quæ persecutio vix per annum nec terrore regio nec imperiali ejus edicto, nisi sub juratoria cautione a Judæis præstita, conquiescere potuit. Cujus persecutionis immensitas si dissimulata et inulta transiret primordia regiæ majestatis plurimum videretur denigrare;[1] propter copiosam[2] tamen reorum multitudinem dissimulari oportuit quod vindicari non valebat.[3] Quod miserabile infortunium Judæis non sine magna animadversione contigisse arbitrandum est. Nam cum gens illa nefaria per regnum Angliæ circumquaque dispersa, sub Henrico rege 2°, in diutina pacis securitate et temporum tranquillitate vitam in omnibus temporalibus bonis opulentissimam duxit, in tantum prorupit audaciæ, immo in insaniam, ut dominum nostrum Jesum Christum sacrilego ore, non solum in secretis suis conventiculis, sed etiam publice et impie, blasphemarent, ac fidei nostræ et ecclesiasticis sacramentis palam conviciando derogarent; necnon quosdam Christianorum pretio comparatos, ad dedecus et opprobrium fidei Christianæ, et ad majorem suæ damnationis cumulum, cruci affigerent. Plures insuper nobilium atque mediocrum ad summam egestatem, distractis patrimoniis et possessionibus per occasionem Judaici fœnoris, pervenerant. Unde non immerito tam crudelis persecutio a Christianis eis est illata.

R. Higden, col. 2401.

Their fate merited by their mocking of Christian ceremonies.

The nobility ruined by their usury.

---

[1] *denigrare*] denigraret, R. H.
[2] *copiosam*] infinitam, R. H.
[3] *valebat*] potuit, R. H.

CAP. XII. *De consecratione Galfridi archiepiscopi Eboracensis; de desponsatione Johannis fratris regis, et terris ei datis; de homagio Willielmi regis Scotiæ; et de pecunia per regem collecta ad profectionem suam versus Terram Sanctam.* f. 33.

A.D. 1189.

Elections to vacant bishoprics.

William Longchamp, bishop of Ely.

Geoffrey, the king's brother, archbishop of York.

Pace tamen utcunque Judæis data, illico rex Ricardus regni solio sublimatus, vacantibus sedibus Londoniensi, Wintoniensi, Sarisbiriensi et Eliensi, quorum fructus et emolumenta rex Henricus pater suus exceperat, ipsis sedibus eligi fecit patronos gloriosos. De quibus unus sedi Eliensi, regis cancellarius, Willielmus de Longocampo fuit cognominatus; de cujus actibus perversis in sequentibus referetur. Sedi autem Eboracensi tunc vacanti Galfridus, dicti regis frater, filius Henrici regis, non quidem ex Alienora uxore sua sed bastardus, tunc electus fuit. Sed prius ad episcopatum Lincolniensis ecclesiæ electus fuit. Qui tamen de voluntate patris sui consecrandus archiepiscopus episcopatum dereliquit. Et ne ad hanc sedem vel aliam posset consecrari dictus Willielmus Eliensis episcopus, regis cancellarius, ei impedimenta porrigebat. Electus autem ad sedem Eboracensem dictus Galfridus a suffraganeo suo Johanne episcopo Candidæ Casæ ordinatus est in presbyterum. Tunc, eo pro consecratione sua Romanam curiam adeunte, Johannes legatus domini papæ suam electionem confirmavit. Archiepiscopusque Turonensis ex mandato papæ Cœlestini ipsum Turonibus consecravit. Abbasque majoris monasterii Sancti Martini pallium ei deferens solitis conditionibus eum involvit; scilicet, quod legatos ecclesiæ Romanæ cum veneratione susciperet, quod differret appellationibus, et visitaret ecclesiam Romanam singulis ternis annis, per se vel per proprium nuntium. Consecratus ergo rediens in Angliam per dictum Willielmum Eliensem in carcerem trudebatur, ut postea

A.D. 1189. referetur. Post coronationem autem suam, rex Ricardus Johanni fratri suo, præter id quod ex dono paterno in Hibernia et Normannia habuerat,[1] provincias Cornubiæ, Devoniæ, Notyngamiæ et Lancastriæ, contulit. Sed et filiam comitis Gloverniæ, in tertio gradu consanguineam suam, cum integritate paterni juris, eidem copulavit. Sed et indulta fratri tetrarchia[2] fecit ingratum et infidum etiam ambire monarchiam. R. Higden, col. 2401.

Donations by the king to his brother, prince John.

Richard collects funds for a crusade.

Composito itaque [pacto] inter dictum Ricardum regem Angliæ et Philippum regem Franciæ, secundum votum pristinum, jam tunc quidem[3] a Willielmo rege Ierosolimorum, quondam milite de Aquitania sive Gallia, qui ut prædicitur reginam Ierosolimæ duxerat in uxorem, secundo invitati quod versus Terram Sanctam tenderent, ad ipsam de manibus Sarracenorum liberandam, rex Ricardus sumptus congerere festinabat.

He receives money from the king of Scotland in lieu of homage.

Misit ergo propter Willielmum regem Scotiæ, ut ad eum accederet ad homagium suum faciendum. Qui veniens Cantuariam regique Ricardo domino suo homagium faciens, dedit ei decem millia marcarum, ut omnia tenementa sua, ligantias etiam hominum suorum quas[4] de condicto regi Angliæ facere repromiserat, in sua potestate reciperet. Reddidit ergo rex Ricardus eidem Willielmo regi Scotiæ castella sua de Berwyk et de Rokesburghe, salvo regi Angliæ servitio quod Malcolmus 'rex Scotiæ' regi Angliæ facere debuit et consuevit. Referunt tamen quidam quod ipse Willielmus rex Scotiæ 16 millia marcas tunc Ricardo regi Angliæ solvit, in satisfactionem quarundam transgressionum quas prius erga dictum Ricardum perpetrarat. Tempore autem hujus regis Ricardi de rebellione Scottorum non reperitur. Ipse tamen Willielmus rex Scotiæ, 5 anno hujus regis Ricardi, exigebat cum pace a dicto rege Ricardo terras alias quas ei dicebat de jure competere. Sed

---

[1] *habuerat*] receperat, R. H.

[2] *tetrarchia*] ierarchia, MS.

[3] After *quidem*, secundo inserted in MS., but redundant.

[4] *quas*] quod in MS.

cum pace repulsus est, ut inferius referetur. Pellexit etiam Ricardus rex Wintoniensem episcopum ut duo maneria regia, et pecuniosum Dunelmensem episcopum ut manerium suum de Sadebergha, compararent. Quod et factum est. Coegit[1] etiam illum Dunelmensem episcopum veteranum pro innumera pecunia propriam emere provinciam. Unde solebat rex de eodem vetusto episcopo jocando dicere, "Feci novitium comitem, ego[2] mirus artifex." Consimili quoque astu rex plurimorum sacculos exhauserat, detrahendo dignitates, et prædia regia et quæcunque mobilia sua vendendo ac si animum redeundi non haberet. Cumque propter hoc ab amicis familiari ausu increparetur, respondit, "Londonias venderem si emptorem sufficientem "reperirem." Eo quoque proclivius emebant plurimi quo rex nunquam repatriare videbatur. Ipse nempe a summo pontifice potestatem acceperat ut a quibus vellet crucem assumptam detrahere posset; unde etiam multa librarum millia acquisivit. . . . Quo tempore apparuit signum crucis in cœlo iterum apud Dunstapulam, et cito post visa est forma crucis per aliquod spatium a vexillo recedere.

A.D. 1189.

Sale of lands and personal property by Richard.

R. Higden, col. 2402.

A cross in the heavens seen from Dunstaple.

CAP. XIII. *De Willielmo Eliensi episcopo et ejus actibus perversis; de Hugone episcopo Cestriæ et ejus morte; et de ejectione monachorum de Coventre a proprio monasterio.*

f. 33 b.

Firmato quidem pacto inter reges Angliæ et Franciæ, Ricardus rex Angliæ regni gubernaculum Willielmo Eliensi episcopo cancellarioque suo commisit, ut putabatur negligenter; quem totius Angliæ justitiarium constituit, ad totius regni dispendium et discrimen. Nam constitutus super gentem et regnum Anglorum jam rege absente, dictus Willielmus episcopus cœpit destruere, dissipare, evellere et disperdere naturalem gentis prosapiam, et violatores pacis ad servandam pacem urbibus et castellis promovit, et regiam osten-

A.D. 1190.

William, bishop of Ely, deputed guardian of the kingdom in the king's absence.

His tyrannical conduct.

---

[1] *Coegit*] Pellexit, R. H. | [2] *ego*] ergo, R. H.

A.D. 1190. dens potestatem plebem depressit. Monasteriis autem vacantibus fratres suos et nepotes violenter intrusit: cum baroniis et comitatibus terræ sorores et neptes suas maritavit, regnique majores sibi affines afficiebat. Dato etiam non modico pretio auri curiæ Romanæ, ut nulli esset inferior elatione vel dignitate, legationem totius Angliæ adeptus est. Qua ita abusus est, quod immaniter clerum oppressit, atque cum potestate regia Romanam ostendens auctoritatem cum mille equis procedebat, monasteria contributionibus et hospitationibus gravabat. Absente archiepiscopo Cantuariensi et cum rege profecto, et sede Eboracensi vacante, utramque sedem metropolitanam ad libitum suum prosternebat. Atque in maximis vexationibus quas magnis ecclesiis intulit ipsum ordinem Cisterciensem, in hospitiis suis exigendis, vel pro hiis etiam pretiis extorquendis, super privilegia et exemptionem suam ita vexavit ut eum pæne ei tributarium faceret. Eboracensemque electum, Galfridum regis fratrem, de quo prædicitur, jam per decem annos ne consecraretur impedivit. Quem tandem consecratum et apud Dovoriam appulsum, direptis rebus, de monasterio Sancti Martini extrahi et in turri regia trudi faciebat. Sed et apud Westmonasterium, tanquam papæ legatus et regni procurator, concilium celebravit. In quo complex ejus Hugo Nonant episcopus Cestriæ querelam deposuit, quod monachi Coventrenses sanguinem suum coram altari fudissent. Unde decrevit dictus . . Eliensis monachos dictos de Coventre fore eliminandos, et clericos præbendarios instituendos. Hac ergo occasione captanda præfatus Hugo, callidus homo et inverecundus, audax in probos,[1] litteratura eloquentiaque instructus, qui inter priorem et conventum de Coventre semper discordias seminaverat, manu armata monachos dictos expulit tanquam enormium criminum reos, moxque ad apostolicam sedem instructos direxit responsales cum litteris episcoporum attestantibus, quod monachi Coventrenses, deserta Christi militia, ad sæculum essent relapsi. Unde petiit a papa liberam de ordinatione ipsius monasterii facultatem.

Becomes legate of England.

His oppression of the clergy.

R. Higden, col. 2402.

He imprisons Geoffrey the king's brother.

Ibidem.

A council at Westminster.

Substitution of prebendary clerks for the monks of Coventry.

[1] *probos*] in ausus improbos, R. H.

Romanus vero pontifex, sub expectatione si . . . aliquis forte ex parte monachorum adveniens in contrarium allegaret, . . . sententiam suspendit. Sed, sumptuum inopia retardans monachos, votum episcopi consummavit. Monachi tamen vel sero venientes, quamvis violentæ expulsionis injuriam diutius deplorarent, prævalente tamen episcopi potentia, astu et pecunia, per annos plurimos monachi dispersi, rebus eorum in præbendas clericorum redactis, prout poterant inopes victitabant. Quamobrem de isto Hugone episcopo, apud Beccum in Normannia die parasceves[1] decumbente, tradit fama quod, cum neminem sibi pœnitentiam imponere volentem reperisset, dixisse fertur: "Et ego meipsum pro malis[2] erratis meis "adjudico usque ad diem judicii pœna purgatorii cruciandum." Interim autem idem Willielmus Eliensis episcopus Hugonem Dunelmensem episcopum omni honore privavit, Wyntoniensem[3] episcopum perturbavit et pæne cunctos molestavit. Parantur interim multi ad transfretandum et regem interpellandum contra communem[4] tirannum; sed et ille cunctos præveniens voti compos effectus est. Prius rediit quam çæteri regem attigissent; litteras tamen votivas cæteri impetrarunt. Quorum primus[5] Lincolniensis episcopus rediens dictum Willielmum Eliensem episcopum usque Lincolniam prosequitur. Præfigitur igitur dies apud castrum de Tykhull respondendi. Ubi cum Dunelmensis episcopus advenisset, ait ad eum Willielmus Eliensis: "Ego non te capio præsul præsulem, sed "cancellarius castellanum, donec obsides dederis de regiis "castellis reddendis."

A.D. 1190.

Story of Hugh Nonant, bishop of Chester.

R. Higden, col. 2403.

The bishop of Ely is prosecuted by the bishop of Lincoln.

CAP. XIV. *De fuga dicti Willielmi Eliensis episcopi; et excidio Judæorum in diversis partibus Angliæ; et occisione cccc. Judæorum apud Eboracum.*

f. 34.

R. Higden, col. 2404.

Prince John arms against the bishop of Ely,

Fama itaque dicti Willielmi Eliensis episcopi facinorosi Angliam replevit. Unde majores in eum fremunt, minores mala imprecantur. Johannes ergo regis frater, de captione

---

[1] *parasceves*] parascives, MS.
[2] *malis*] male in MS.
[3] *Wyntoniensem*] Lincolniensem, R. H.
[4] *communem*] comitem, R. H.
[5] *primus*] post in MS.

A.D. 1191. [illegible] Eboracensis archiepiscopi [illegible] Walensibus [illegible] [illegible] episcopis [illegible] Londoniensem [illegible] Willelmus episcopus [illegible] [illegible]

He seizes the kingdom and the government is confided to the archbishop of Rouen. A temporary return of the bishop of Ely.

[illegible] Rothomagensi archiepiscopo [illegible] Willelmus [illegible] [illegible] papa [illegible] apostolicae[illegible] [illegible] Angliae regis et Johanne [illegible] [illegible] Sed [illegible] Johanne [illegible] Sed [illegible] [illegible] archiepiscopi Rothomagensis et Eboracensis [illegible]

Persecution of the Jews in many parts of England.

Dum autem [illegible] reges Angliae et Franciae, post [illegible] apud [illegible] R. Higden, vol. [illegible] [illegible] Judaeos in Anglia [illegible] Non quidem [illegible] Nam apud Lennam, Lincolniam, Norwicum, Sanctum Edmundum, Stanfordiam et alia diversa civitates et loca plurimi Judaeorum [illegible]. Alii quidem fuerunt spoliati atque alii effugati. Sed apud Stanfordiam [illegible] Judaeus [illegible] Johannes quidam [illegible] Northamtoniam [illegible] [illegible]

---

[1] [illegible] [illegible] R. H.
[2] [illegible] [illegible] R. H.
[3] [illegible] [illegible] in MS.
[4] [illegible] [illegible] in MS.
[5] [illegible] ad [illegible] R. H.
[6] [illegible] apostolicae sedis. R. H.
[7] [illegible] Northamtoniam. R. H.

ejus de nocte projectum est extra urbem, occisore fugiente. A.D. 1190.
Mox somniantibus [1] vetulis atque apparentibus ibidem fallacibus signorum præstigiis, illi martyris meritum simplices homines attribuerunt, sepulcrum defuncti solennibus excubiis et muneribus onerantes. Ridebatur hoc a prudentibus. Sed tamen gratum fuit hoc clericis inde [2] victitantibus gratia commodorum. Res defertur ad episcopum; qui statim . . . studia et cupidorum falsi martyris insignia profanavit. [3] Nam, auditis hiis cædibus et spoliis quæ dictis locis et alibi in Judæos fuerant perpetrata, cum apud Eboracum cccc. et eo amplius Judæi in munitione regia inclusi haberentur, ob persecutionem 'eorum' qui tunc ad comitatus convenerant declinandam, nihilominus tamen a vicecomite Eboracensi, Philippo de Falconberge, Ricardo Malebyse, Willielmo Percy, Marmeduco Darello, cum aliis militibus et vulgo ac prædictæ urbis civibus, obsessi sunt et acrius impugnati. Cumque assultus expugnantium diutius ferre non valerent, et jam omnis spes evadendi sublata fuisset, miserabilem mortem diræ mortis metu voluntarie sibimet accersierunt, eligentes potius mutua cæde deperire quam Christianorum persequentium rabie truculentius jugulari. Erat autem quidam inter eos, major natu et in lege Mosaica instructior, cui singuli eorum auscultabant, qui eosdem ad tam horribile genus mortis exhortationibus et exemplis patrum in veteri lege præcedentium animarat. Cumque omnes ejus hortatui obtemperarent, ille arrepto cultro incidit vænulas gutturis singulorum, projectis prius pecuniis in cœnulenta aqua quæ subtus discurrebat; at tandem uxorem suam et semetipsum simili morte jugulans; exponentes quidem corpora inhumata canibus et avibus dilaceranda, animas vero Gehennalibus flammis tradebant cruciandas. Et abhinc Judæi per plures annos civitatem Eboraci inhabitare sed nec

Siege of Jews in York castle.

Their self-destruction.

---

[1] *somniantibus*] sompniantibus, MS.

[2] *inde*] ibidem, R. H.

[3] The narrative of the siege of the Jews in York castle, and of their self-destruction, is given in greater detail by William of Newburgh, ii. 24.

A.D. 1190. intrare quandoque ausi fuerunt. Suspicabantur autem quidam regem ante transfretationem suam hujusmodi f. 34 b. depopulationes Judæorum præcepisse; nec hoc laudabiliter fuisse factum, propter illud propheticum, quidam arbitrabantur, "Ne occidas eos, nequando obliviscan- Ps. lviii. 12. "tur populi mei," et de hiis et omnibus aliis in die Ezech. xxxvii. 24. judicii fiet unum ovile et super omnes in singulos John x. 16. unus pastor.

CAP. XV. *De transitu regis in Siciliam, et discordia inter ipsum et Tancredum regem Siciliæ; de gestis Ricardi regis ibidem; de obsidione Acræ et morte Baldewini Cantuariensis archiepiscopi et aliorum ibidem.*

Anno autem Domini 1190, et anno regis hujus Ricardi 2°, rex Ricardus prædictus, quia patre suo vivente crucem Ierosolimitanæ profectionis, ut prædictum est, ceperat, firma pace inter se et regem Franciæ statuta, Normanniam adiit, et ibi per totam hyemem classem de 156 navibus, buceis 24 et galeis 39, quas sibi præparaverat, expectavit. Et interim ipsa quæ[1] præscripta sunt de Willielmo Elyensi episcopo et Judæis fuerant perpetrata. Ipse autem rex Ricardus præmiserat ad Terram Sanctam magnam partem exercitus sui cum archiepiscopo Cantuariensi, episcopo Sarisbiriensi, et comitibus quibusdam, et navibus c. et decem. Quinto autem die postquam prædictæ c. et 10 naves iter arripuissent, ipsis omnibus per tempestatem subitam turbatis, 10 earum in mare Hispanicum, infra dominium Sarracenorum, propulsæ fuerunt. Quarum una submersa, residuis 9, quæ de Londoniis erant, Sanctus Thomas quondam Cantuariensis archiepiscopus, Sanctus Edmundus rex et Sanctus Nicholaus, vesti-

Fleet assembled by Richard.

A portion of the army sent to the Holy Land.

Benedict. Petrib. p. 594. R. Hoveden, p. 668.

The vision of St. Thomas appearing to the fleet in a storm.

---

[1] *quæ*] qui, MS.

mentis pontificalibus et regali induti, eas confortando apparuerunt, qui se missos[1] a Deo protestabantur ad classem Ricardi inter tempestates maritimas conservandam. Et continuo tempestas silentium repetivit. Ipsis tandem 9 navibus reliquis associatis, omnes pariter ad Acram applicuerunt, et ipsam Acram obsessam reperierunt. In qua obsidione, Baldewinus Cantuariensis archiepiscopus et Beluacensis episcopus, comites Leicestrensis et de Ferrers, et fere omnes nobiles, ex nimia aeris intemperie obierunt. Obsidio tamen usque ad adventum ipsorum regum Franciæ et Angliæ fuit continuata. Cum autem proficiscerentur ipsi duo reges, rex Angliæ versus Marsiliam et rex Franciæ versus Januam per terram transierunt. Et cum rex Ricardus apud Marsiliam constitutus fuisset, veniens de Sicilia nuntius quidam intimavit sibi Willielmum regem Siciliæ mortis debitum exsolvisse, Tancredumque comitem cognatum ipsius Willielmi coronam præripuisse; Johannam etiam, ipsius regis Ricardi sororem, uxorem et reginam ipsius Willielmi regis Siciliæ, in carcerem intrusisse. Hiis autem auditis, Ricardus rex Siciliam ad Tancredum debellandum et sororem suam liberandam tendere proponebat. Sed prius ad Januam, ubi rex Franciæ infirmus jacuerat, properabat. Rex autem Philippus tandem convalescens Messanam Siciliæ applicabat. Rexque Ricardus Siciliam tendens, cum per oras Tiberis iter haberet, in obviam fuit ei Otho quidam cardinalis, a domino papa ad eum missus, rogans eum Romam domino papæ adventurum. Quo tamen excusante, prope Capuam Apuliam introivit. Qui tandem, 3 die post Philippum, apud Messanam applicans nuntios Tancredo regi Siciliæ transmittebat, rogans sororem suam ipsi amicabiliter retradendam. Quo quidem annuente et ei ipsam ad Messanam transmittente,

A.D. 1190.

The fleet reaches Acre.

The death of William, king of Sicily, reported to Richard at Marseilles. Usurpation of Tancred.

Richard and Philip proceed to Messina.

[1] *missos*] missas in MS.

A.D. 1190. Ricardus rex duas propinquas insulas, unam a Sarracenis alteram a Græcis occupatas, conquirebat, et eas Johannæ sorori suæ assignavit. Cives autem Messanæ civitatis, famam Ricardi audientes, advenienti portas clauserunt, ne civitatem cum suis introiret. Super quo rex Ricardus nimium iratus sub sacramento vovebat ipsum Tancredum regem Siciliæ debellaturum, si proterviam civium ipsorum non refrænaret, et executionem testamenti dicti Willielmi quondam regis Siciliæ concernentis[1] Johannam sororem suam non suppleret, et de dote ipsius Johannæ minime provideret. Castellum ergo ligneum et portabile contra civitatem Messanam erexit, quod et metagriphon appellavit. Quo quidem instrumento urbem Acram postmodum cepit. Mediante autem inter duos reges Angliæ et Siciliæ rege Franciæ sed fute, rex Tancredus reginæ Johannæ de dote sua satisfecisse protestabatur. Quæ etiam hoc affirmans proponebat eundem Tancredum ipsi regi Ricardo fratri suo de uno papilione, una mensali tabula cum tristegis aureis, et aliis vasis argenteis et deauratis, quæ dictus Willielmus quondam rex Siciliæ eidem Ricardo decumbens legaverat, fuisse debitorem. Quòrum omnium Tancredus rex se debitorem recognoscens, 40 uncias auri regi Ricardo insuper erogabat; ita saltem quod Arthurus filius et heres Galfridi comitis Britanniæ, fratris Ricardi, filiam ipsius Tancredi regis duceret in uxorem. Quapropter ipse Ricardus fecit eundem Arthurum heredem suum si absque liberis decessisset, pro eo quod filius et heres ipsius Galfridi secundo post eum nati extitisset.

The citizens shut their gates against Richard.

Terms made with Tancred.

R. Higden, col. 2404.

Ben. Petrib. p. 612.

J. Brompt. col. 1183.

---

[1] *concernentis*] concernendo, MS.

CAP. XVI. *De discordia inter reges Angliæ et Franciæ in Sicilia; de desponsatione regis Ricardi ibidem; et de cognomine regis Ricardi.* f. 35.

J. Brompt. col. 1197. Ben. Petrib. p. 644.

A.D. 1190.

Marriage of Richard with Berengaria.

Ricardo autem rege apud Messanam in Sicilia aliquandiu commorante, ecce Alienora mater sua et Philippus comes Flandriæ adduxerunt ad eum Barengariam filiam regis Naverrorum, virginem pulcram et disertam, quam rex Ricardus ibidem duxerat in uxorem. Post nuptias autem, Alienora ad propria est reversa, et Barengaria regis conjux cum Johanna regina Siciliæ remanebat. Postmodum autem, visitata Sancta Agatha Atteniensi, cum rex Ricardus versus Acram iter arripuisset, Tancredus, datis Ricardo muneribus, et 15 galeis cum armatis et 2 navibus cum victualibus sibi in peregrinationis suæ subsidium attributis, eum a rege Franciæ Philippo monebat præcavere. Qui Philippus ipsi Tancredo, dum adhuc cum rege Ricardo discors esset, litteras destinabat ut contra regem Ricardum guerras continuaret, et ipse rex Franciæ dictum Tancredum contra regem Ricardum refoveret, in ipsius Ricardi perpetuam eversionem. Ad cujus dicti testificationem, litteras prius a rege Franciæ ad ipsum transmissas Ricardo regi retradebat. Super quibus rex Ricardus admirans, ex intimis cruciatus, Messanam rediit. Sed tamen ad Philippum regem Franciæ accedere contemnebat. Rex autem Franciæ ipsius Ricardi regis tardam accessionem ad eum admiratus, fute ei transmisit, requirens tempus quo classem et exercitum suum usque Terram Sanctam præpararet. Cui Ricardus respondebat, suum consilium adversario suo non esse patefaciendum. Sed diffidentiam ipsius regis Philippi ipsi per litteras proprias contra eum se in crastino probaturum asserebat. Philippus autem rex, hæc audiens, litteras quasdam fictas fuisse perhibebat, ut absque majori calumnia, spreta copula Aliciæ sororis

J. Brompt. col. 1195

Tancred warns Richard of Philip's treachery.

Philip charges Richard with the

A.D. 1190. ipsius Philippi, ipse Ricardus rex præfatam Barengariam in matrimonium quietius retineret, et ipsæ litteræ eundem regem Philippum reprimerent in silentium, ne per ipsum præfatus Ricardus propter spretam dictæ Aliciæ copulam calumniaretur. In crastino autem, rex Ricardus, super hiis coram clero et populo se excusans, publicabat Henricum dudum patrem suum, dum ipsam Aliciam in sua custodia retineret, de ea unam filiam sed jam mortuam procreasse; nec ergo eam se in conjugium [capere] post patris coitum jus permitteret, respondebat. Hac ergo accepta responsione, Philippus rex, pro eo quod Gisortium cum pertinentiis et decem millia marcas, quæ quondam regi patri ipsius Ricardi cum præfata Alicia ad ipsius Ricardi matrimonium exhibuit, non rehabebat, in minas prorupit. Magnates tamen et clerus concordiam inter ipsos duos reges providebant. Unde rex Ricardus ipsum Gisortium et decem millia marcas regi Franciæ spopondit redditurum: et continuo rex Philippus ad obsidionem Acræ pacificatus properavit. Interim autem Philippus ipse rex Franciæ, in Sicilia commoratus, delicta suorum dissimulans, nomine Agni sortitus est. Rex vero Angliæ Ricardus, nihil inultum relinquens, nomen Leonis promerebat. Nomen autem ejus fuit "Ricardus "Quer de lyon;" quod interpretatur, "Cor leonis." Quod nomen ferunt aliqui ei taliter evenisse. Cum autem, ut postea referetur, ortis inimicitiis in Terra Sancta inter ipsum et Philippum regem Franciæ, redeunte rege Franciæ in terram suam, Ricardus in Terra Sancta plurimum operatus, demum ad propria remeare proponeret, in Austria captus carceri mancipatur. Cui in carcere detento, ex consilio regis Franciæ, leo quidam ferus et famelicus, a tribus diebus jejunus, ad ipsum Ricardum intromittitur, ut ipsum continuo devoraret. At rex Ricardus leonem invadens singula ejus membra dilacerabat, et cor leonis exenterans ipsum cor sic calidum et crudum deglutivit. Unde et ipse

Breach of his engagement to his sister Alicia.

Terms of agreement between the two kings.

Origin of Richard's name of Cœur-de-Lion.

Ricardus "Quer de lyon" in posterum fuerat nuncupatus. Si autem hæc fabula rei contineat veritatem lectoris judicio derelinquo. Profecto ut prædictum est rege Francorum in Siriam, rex Ricardus post eum aliquantulum in Sicilia demoratus est. Sed sub hyemali otio otiosus non erat. Sed Græcos in Sicilia et Calabria expugnavit, victualia transmisit et machinas confecit. Sed et castellum ligneum quod contra Messanam erexerat deponebat, cum quo et Acram postea expugnabat.

A.D. 1190.

Philip proceeds to Syria, and Richard winters in Sicily.

CAP. XVII. *De captione Isakii regis Ciprorum et subjectione terræ suæ Cipri ad regem Ricardum; et de coronatione reginæ Angliæ in Cipro; et alio rege in Cipro per regem Ricardum substituto.*

Benedict. Petriburg. p. 645. J. Brompt. col. 1197.

A.D. 1191. f. 35 *b*.

Postea rex Ricardus, 4 die Aprilis Messanam egrediens, 20 die sequente in insula Roda applicabat. Ubi per 5 dies demoratus est. Deinde autem procedens ventis contrariis usque in Ciprum retortus est. Ubi duæ regiæ naves irruente tempestâte confractæ advenientibus Cipriis spoliatæ sunt, et vivi in eis reperti carceri mancipantur. De quarum navium una cancellarius regis cum sigillo regio submersus deperiit. Ut autem rex Ricardus Ciprorum gestus agnovit, litteras Isakio regi Ciprorum transmittebat, ut catalla sua sic spoliata et homines captivatos ei liberaret. Quo litteris regis Ricardi minime obtemperante, ipse rex Ricardus peregrinationem suam differebat et regem Ciprorum instituit debellare. Et cum in terra Ciprorum applicare disposuisset, Isakius rex Ciprorum circa littora maris ei in obviam resistebat. Sed tandem regi Ricardo cedens per totam noctem sequentem a facie ejus se abscondit. Rex autem Ricardus, apud navigium pernoctans, die sequenti civitatem Lymazonam, victu-

Richard's ships pillaged by the Cyprians.

Richard attacks and defeats Isaac (Comnenus), king of Cyprus.

A.D. 1191. alibus repletam sed a Cipriis ob timorem ejus derelictam, invadebat. Interim autem 'dum' Isakyus exercitum contra regem Ricardum collegisset, Ricardus in crepusculo 'ante diem' Isakii exercitum subito conturbabat, atque alios perimens, alios capiens, Isakium fugere compellebat. Hiis autem peractis, Ricardus Lymazonam regrediens Barengariam uxorem suam in reginam ibidem fecerat coronari. Festivitate ejusdem coronationis aliquandiu perdurante, rex Ierosolimæ, princeps Antiochiæ, comes Tripolitanus, non tamen ille proditor, et alii magnates Siriæ in Ciprum ad regem Ricardum advenerunt. Qui ibidem regi Ricardo de bellando Sarracenos pariter cum eo fidelitatem promiserunt. Audiens autem ipsorum adventum rex Isakius, regiumque exercitum divisum, medietatemque ejus regi Ierosolimæ commissam et alteram medietatem Ricardo ad ejus expugnationem reservatam, ad regem Ricardum accessit veniam imploraturus. Ibique homo regis Ricardi deveniens terram suam de ipso tenere, filiamque suam ei in custodiam committere, atque in peregrinatione sua cum certis armatis et peditibus propriis sumptibus ei assistere, promittebat. Rege ergo Ricardo Isakio commissa perdonante, cum ipse Isakius apud regem Ricardum pernoctaret, de sua sponsione pœnitens clam aufugit, et in crastino regi Ricardo se per hujusmodi sponsionem in exheredationem suam et heredum suorum nolle obligari [nuntiavit]. Quapropter rex Ricardus regi Ierosolimæ suisque classem ad eundem Isakium debellandum committebat, et ipse et per terram illum est insecutus. Civitates ergo et villæ ei tradebantur. In quarum una, Eherina[1] nuncupata, præfatam filiam Isakii reperiens, ipsam Barengariæ uxori suæ committebat, et Isakium de civitate in civitatem et villa in villam profugabat. Et cum tandem Isakium

Coronation of queen Berengaria.

The king of Cyprus accepts terms of submission to Richard.

He renounces his engagement.

Richard pursues him.

J. Brompt. col. 1199. Ben. Petrib. p. 650. Ben. Petrib. p. 643. J. Brompt. col. 1198.

[1] *Eherina*] read Cherina.

Hoveden, p. 691. in castello de Buffevett[1] deprehenderet extitisse, ipsum castellum undique obsidens ei machinas porrigebat. Rege autem Ricardo quadam die castellum assiliente, cum Isakius in mensa resideret, Statinus quidam suus familiaris eum alloquebatur, consulens quod cum rege Ricardo pacem inire deberet. Ad cujus consilium Isakius in ira provocatus cultellum, quem tunc forte in manu tenebat, in eum jecit, et majorem partem nasi ipsius violenter auferebat. A cujus ergo conspectu Statinus fugiens regem Ricardum adiit, et ei homagium suum faciens civitates, villas et castella, quorum custodiam habuit, absque ulteriori labore conferebat. Isakius ergo inde clam aufugiens in abbatia quadam quæ Capa Sancti Andreæ dicitur se abscondit. Quod Ricardus advertens eum illuc persequebatur. Cui Isakius occurrens ad pedes ejus se projecit, rogans vitam et membra ei concedenda et eum in vinculis ferreis non ligari. Annuens autem Ricardus eum in compedes argenteos et manicas aureas conjecit, et eum uxori et sorori suæ custodiendum committebat. Nec tamen Isakius de sua redemptione mentionem aliquam faciebat. Ricardus etiam totum Ciprum præfato Statino et ejus heredibus attribuebat, ut regnum suum de ipso rege Ricardo et regibus Angliæ qui pro tempore fuerint per servitium debitum detineret. Magnates ergo et communes Cipri servitia debita eidem Statino faciebant. Abhinc autem reges Cipri facti sunt homagiarii et tributarii regibus Angliæ usque in hodiernum. Et quia præfatus Statinus rex Ciprorum præscripto modo in naso fuerat mutilatus, Statinus nasatus in posterum sed contrarie fuerat nuncupatus.

A.D. 1191.

His towns and fortresses delivered up to Richard by Statinus.

Ben. Petrib. p. 650. J. Brompt. col. 1199. Hoveden, p. 692.

He submits to Richard.

Richard makes over Cyprus to Statinus.

[1] *Buffevett*] read Buffavent.

CAP. XVIII. *De transitu regis Ricardi a Cipro ad Acram; de navi Sarracenorum capta in mari; de expugnatione Acræ per biennium jam obsessæ, et discordia iterum inter regem Ricardum et Philippum regem Franciæ; et de jaculo mirabili ex Acra in exercitum regis Ricardi lapso.*

A.D. 1191. f. 36. Sir Robert de Thornham left in Cyprus. Richard sails for Acre. He captures a ship belonging to Saladin's brother.

Post hæc rex Ricardus, dimisso Roberto de Thornham milite, patre Isabellæ de Thurnham, cujus corpus in capitulo nostro sepultum requiescit, ad ipsum Ciprum eidem Statino totaliter subjiciendum in mare versus Acram se immisit. Secundo vero navigationis suæ die vidit in mari navem maximam, insigniis regalibus regis Franciæ decoratam, mille et quingentis viris paganis bellicosis cum armis et victualibus onustatam, quam Saffadinus frater Saladini, dominus Babiloniæ, Sarracenis in Acra obsessis in eorum præsidium transmittebat. Allocuti quidem ipsi de nave, se de Antiochia extitisse et ad Philippum regem Franciæ se cum victualibus properasse responderunt. Circumspiciens tamen navem Antiochiæ princeps comperit ipsos fictitias protulisse. Unde rex Ricardus 'et sui' navem invadentes, paganis omnibus, præter paucos quos regi Franciæ præsentaverat, occisis et demersis, eam subtus perforando in profundo pariter demerserunt. Sic rege Ricardo a Cipro discedente, monachus quidam Isakii cognatus claustrum egressus regni diadema singulos perturbando invadebat. Quem Robertus de Thornham apprehensum carceri mancipabat. Qui tamen de carcere noctanter effugiens a Statino rege et Roberto iterum comprehensus patibulo suspensus interiit. Robertus autem de Cipro egressus, actus monachi ipsius et qualiter cum eo fecerat Ricardo regi referens, ipsum in indignationem commovit, eo quod regiæ dignitati derogans aliquem qui se vocaverat regem suspendebat. Sexto autem die Junii, Ricardus rex apud Acram

Ben. Petrib. p. 651. J. Brompt. col. 1200. Hoveden, p. 692.

A certain monk, attempting to seize the throne of Cyprus, is executed by Sir Robert de Thornham.

Ben. Petrib. p. 657. J. Brompt. col. 1203.

applicans reperit civitatem casso labore per biennium obsessam, portumque civitatis catenis ferreis interclusum, ne indigenæ per assultus maritimos turbarentur. Ricardus ergo ipsas catenas confringens cum sua classe assultus plurimos exhibebat. Rex vero Franciæ ante adventum Ricardi civitatem assultibus non commovit; sed Ricardo assiliente et ipse pariter civitatem est aggressus. Deinde autem, post assultum primum aut secundum, orta est discidii materia inter ipsum Ricardum et Philippum regem Franciæ in hunc modum. Rex Franciæ, ex pacto quod fecerat cum rege Ricardo[1] apud Turones, vendicabat medietatem acquisitorum 'Ricardi' in Cipro. E contra, rex Ricardus dixit se pepigisse de acquisitis in Terra Sancta et contra Sarracenos . . . Alia vero causa fuit discidii[2] quod rex Franciæ noluit quicquam mutuare comiti Campaniæ, tunc ibidem valde indigenti, nisi sibi invadiaret Campaniam. Tunc comes ait, "Feci quod debui, amodo faciam quod oportet. "Dominus meus me non recipit nisi pro meo. Vadam ergo "ad eum qui paratior est dare quam accipere." Unde ad regem Ricardum veniens ditatus est. Insuper et rex Ricardus fovebat partem . . regis Ierosolimorum contra Conradum Marchionem 'de Mountferrant,'[3] quem rex Francorum e contra fovebat. Properatur tamen ad ejusdem civitatis expugnationem, quæ jam per biennium ante Ricardi adventum, ut prædicitur, casso labore fuerat obsessa. Nam ante ejus adventum machinæ urbi admotæ igne Græco, qui nulla aqua nec alio elemento extingui poterat, comburebantur. Exercitus etiam Christianus partim morbo partim inedia minorabatur; et etiam propter discordiam inter regem Ierosolimæ[4] et Conradum Marchionem in partes dividebatur. Necnon aliqui magni de nostris pecunia Saladini corrumpebantur. Adveniente autem Ricardo rege nullus suam peregrinationem dissimulare ausus fuit; sed omnes pariter ad assultus civitatis sunt aggressi. Quadam autem nocte post assultus, machinas regis Franciæ, negligenter prope muros

A.D. 1191.

The siege of Acre.

R. Higden, col. 2405.

Quarrel between Richard and Philip.

Failure of the siege prior to Richard's arrival.

Ben. Petrib. p. 653. J. Brompt. col. 1201.

Philip's engines burnt.

[1] *cum . . Ricardo*] inter se, H.

[2] *discidii*] discordiæ, H.

[3] Regem Tiri, erased, but which is the reading in Higden.

[4] *regem Ierosolymæ*] Guidonem, Hig.

A.D. 1191. [illegible] civitatis [illegible] Sarraceni [illegible] neque [illegible] [illegible] Ricardus regi Franciæ [illegible] [illegible] et ipse [illegible] [illegible]. In [illegible] autem [illegible] perjuravit quod frater Saladini [illegible] reges Angliæ et Franciæ [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ulterior [illegible] videretur. [illegible] reges [illegible] indique [illegible]. Et [illegible] de [illegible]dam [illegible] a Ricardo rege [illegible] [illegible] [illegible] est, [illegible] in [illegible] litteris Latinis scriptum erat: "In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen." Totumque consilium quod inter [illegible] fuerat ordinatum in ipso [illegible] pariter conscriptum erat. Ex quo facto Christiani animum fuerunt exhilarati. Sed [illegible] qualiter [illegible] de [illegible] fuerat agnoscebat. Ben. Petrib. ii. 151. Brompt. col. 1202.

Cap. XIX. De captione Acræ; et mutuæ inimicitiæ inter reges Ricardum et [illegible] Augustum; et de captione [illegible] prope Acram.

Sarraceni autem obsessi ipsos reges indies requirebant ut, si ipsos sinerent liberos abire, ipsam civitatem et Ierosolymam cum sancta cruce, necnon et mille quadringentos Christianos quos apud se Saladinus captivos tenebat, ad certum diem ipsis regibus se reddituros promittebant. Referunt autem quidam ipsum Saladinum xx. millia Christianos captivos habuisse, quos ipsis duobus regibus reddere non negabant. Reges autem ipsorum promissionibus fidem credulam minime adhibentes civitatem acrius solito infestabant. [2] Ricardus ergo quadam die, apposito castello ligneo quod apud

Capture of Acre.

[1] *asperrima*] asperima, MS.

[2] The substance of the following narrative is in Richard of Devizes, p. 59. Burton appears, however, to have derived it from some other author.

Messanam fecerat, grandem partem muri civitatis deprimebat, unde ei aditus in civitatem est apertus. Qui intrans civitatem quotquot Sarracenos comprehendere poterat trucidabat. Interim autem Philippus rex Francorum civitatem ex alia parte ingressus Sarracenis gravia inferre non differebat; vexilla ergo regia in turribus civitatis fecerant exaltari. Capta autem urbe 12 die Julii, dux Austriæ secutus regem Ricardum in civitatem, vexillum suum cum vexillis regiis in altum erigebat, ut saltem cum regibus triumphi gloriam vendicaret. Quo facto, rex Ricardus ipsum ducem Austriæ arctius increpavit quod vexillum suum inter vexilla regia erigere præsumpsisset. Sed nescio an casu an regis Ricardi petulantia vexillum ipsius ducis cœno fuerit conculcatum. Unde dux ille contra regem Ricardum commotus, injuriam tamen ad tempus ægre ferens, postmodum cum rege Franciæ ad propria reversus est, gravius se in posterum de rege Ricardo vindicaturus. Interea Barengaria regina, regis Ricardi uxor, et Johanna Regis soror, apud Tripolim commorantes, Isakium quondam Ciprorum regem cum filia sua adhuc in custodia detinebant. Dum etiam ipsi duo reges Angliæ et Franciæ in Acra aliquandiu moram contraxissent, fames et inedia eorum exercitus cruciabat. Quapropter exercitus in duos dividebatur. Philippus ergo rex Franciæ cum suo exercitu castellum quoddam Christianis valde nocivum, ab Acra per unam dietam distans, manuceperat expugnare. Ricardus etiam cum suo exercitu terram ad spatium 8 dietarum ab Acra conquirebat. Sed audiens Philippum ipsum castrum obsedisse nec in aliquo profecisse, distantiamque exercituum tam largam formidans, continuo ad Philippum in adjutorium expugnationis castri accedebat. Cujus adventum et propositum rex Philippus perpendens, adhuc de captione castri non securus Acram rediit, ut, cum omen nullum sibi conspiceret imminere, captione castri per regem Ricardum in sua præsentia non verecundetur.

A.D. 1191.

Insult offered by Richard to the duke of Austria.

Imprisonment of Isaac, king of Cyprus.

Walt. de Heming. p. 166. J. Brompt. col. 1209.

Capture of a fortress attempted by king Philip without success.

A.D. 1191. The fortress taken by Richard.

Ricardus ergo, ad ipsum castrum a Philippo desertum veniens, vovebat se versus Acram nunquam propinquius accessurum antequam ipsum castrum per expugnationem accepisset. Quadam ergo die Ricardus ipsum castrum assiliens ad portas ejus properabat. Quibus apertis et viris bellicosis admodum plenis, rex per medium bellatorum solus introivit et Sarracenos undique perimebat. Bellatores regii dominum suum regem a Sarracenis occisum aut captum fuisse autumantes portas acrius insiliebant, et aditum repetentes in superiori parte aulæ majoris dominum suum solum Sarracenos oppugnantem repererunt. Cunctos itaque Sarracenos in castello comprehensos occiderunt præter tres inter eos majores, de quibus rex Ricardus regi Philippo exennium præsentabat.

CAP. XX. *De regressu Philippi regis Franciæ; de concilio apud Parisius contra regem Ricardum; de*[1] *desponsatione regis Franciæ; et de bello inter regem Ricardum et Saladinum cum suis exercitibus.*

Philip's jealousy of Richard.

Rex Philippus, super captione hujus castri, cujus oppugnationem inceptam et ipse recusabat, supra modum verecundatus, Ricardi felicitati cœpit invidere. Quod Saladinus per exploratores advertens inducias guerrarum pro septennio sequente per internuncios expetivit. Quibus induciis rex Philippus consentiens redarguitur a Ricardo. Et iterum cum rex Ricardus suos captivos suspendisset Philippus suos captivos vendidit. Ob hiis ergo et similibus objurgatus[2] . . necnon gloriam . . Ricardi ægro ferens, aeris intemperiem causatus est et repatriare disponebat. Partitis ergo inter Philippum et Ricardum cunctis perquisitis, Philippus, suum exercitum Hugoni duci Burgundiæ in auxilium regis Ricardi

Will. Parv. de Newb. ii. 66.

R. Higden, col. 2405.

He returns home with the duke of Austria.

---

[1] *de*] repeated in MS.

[2] *objurgatus*] commotus, R. H.

remanentis committens, in Franciam comitante sibi duce Austriæ remeavit. Juratoriam tamen cautionem ante recessum suum regi Ricardo adhibuit de indemnitate terrarum et rerum ejusdem Ricardi, usque ad reditum suum de Terra Sancta. Philippus Italiam appulsus papam adiit absolvi a quodam juramento . . . Sed non obtinuit. Occiso interim Conrado marchione per duos sicarios in urbe sua Tiro, Philippus rex Franciæ nisus est regi Ricardo hoc scelus imponere. Unde et apud Parisius celebrato concilio, de proditore suo Ricardo rege se velle ulcisci proponebat. Prudentiores tamen præmaturæ ultionis propositum dissuaserunt, asserentes quod licet vera forent quæ regi Ricardo imponebantur non tamen præpropere aut petulanter agendum fore; sed respectu honestiori[1] sustinendum quousque ad propria remearet qui propter Christum noscebatur peregrinari. Cæterum si reversus de objectis[2] se purgare poterit vel de excessu satisfacere voluerit, bene actum erit. Sin autem, expectandæ[3] ultionis justitia comite congruum tempus erit. Quod si hoc[4] consilium displicuerit, Romanus pontifex consulatur. Sed quamvis ad modicum quiesceret rex Philippus, molitus est tamen regno Angliæ cruentum negotium. Expetiit ergo rex . . Philippus per legatos nuptias germanæ regis Daciæ, eo tamen pacto ut dotis pacto[5] sibi concederetur id antiquum jus quod Dacis in regno Anglorum ab olim competebat, simul cum classe et exercitu per unum annum, ad hoc exequendum.[6] Sed et hac conditione propter Wandalicam a tergo infestationem negata, traditur nuptui puella cum decem millibus marcarum argenti. Quam tamen post primam copulæ noctem, aut propter fœtidum oris anhelitum, aut quia non invenit eam virginem, rex Philippus repudiavit indecenter. Et cum, ut dictum est, ipse rex Philippus in terram suam regrederetur, Ricardus noster Anglorum rex cum Christianis in Terra Sancta remanentibus iter suum versus Joppen dirigebat. Saladinus quoque ejus progressum perpendens, dispositis in tres exercitus suis aciebus, Ricardo regi cum suis ne flumen quoddam transirent a Cæsaria discurrens obstaculum minabatur. Ricardus rex econtra, suis aciebus in tres

A.D. 1191.

He endeavours to fix upon Richard the charge of murdering the marquess of Montferrat.

f. 37.

He intrigues to obtain the aid of the Danes in an invasion of England.

J. Brompt. 1213 (in substance).

Richard marches against Joppa, and defeats Saladin.

---

[1] *honestiori*] honestatis, R. H.
[2] *objectis*] vel objicienda, R. H.
[3] *expectandæ*] expetendæ, R. H.
[4] *hoc*] nostrum, R. H.
[5] *pacto*] nomine, R. H.
[6] *exequendum*] assequendum, R. H.

A.D. 1192. exercitus divisis, unum exercitum cuidam militi probo, alterum Hugoni Burgundiæ duci Francigenis tunc dominanti commisit, et tertium ipsimet et regi Ierosolimorum ut decuit reservans, ut fluvium pertransiret viribus contendebat. Et cum bellum cum Saladino committeretur, quadraginta millibus Sarracenorum occisis et in fluvio submersis, ipse miles probus dux primi exercitus occisus est. Ricardus vero ejus mortem recognoscens in Saladinum ipsum irruebat, et eum præcipitans sed tandem relevantem arctius profugabat. Interim etiam, dux Burgundiæ cum Templariis a Sarracenis tertii exercitus in fluvium depressi, clamoribus a Ricardo auxilium implorarunt. Ricardus ergo a fugatione Saladini ad tempus regrediens ducem ab impulsu Sarracenorum liberavit, et tandem ipsum Saladinum iterum insecutus in montana Siriæ profugavit. In quo bello mille et cccc. Christianorum fuerunt interempti. Facto autem prælio, Ricardus rex Joppen, Cæsariam, Ascalonam, Nazareth, Cades, Carmelum, civitatesque et regiones plurimas, occupavit.

CAP. XXI. *De captione cameliæ Saladini; de invasione regis Franciæ in Normanniam et Johannis fratris regis Ricardi in Angliam; et treugis ideo captis inter regem Ricardum et Saladinum.*

Richard captures Saladin's train of camels.

Et quadam die rex Ricardus cum 5 millibus virorum electorum occurrit cameliæ Saladini, quam undecim millia paganorum conduxerunt de Babilone in Ierosolimam. Quibus devictis et interfectis spolia eorum possedit, captis tribus millibus camelorum et quatuor millibus equorum et mularum, exceptis interfectis. Aiunt autem quidam quod septem millia camelorum thesauris et divitiis onustorum bellando perquisivit, eorumque spolia sua liberalitate per universum exercitum dividebat, et tandem in Acram cum duce Burgundiæ vulnerato repedavit. Nec tamen adhuc Ierosolimam properavit.

Apud Acram autem Saladinus Ricardo regi de pace tractaturus adveniens, eum de treugis pro septennio requirebat. Ricardus vero ejus vecordiam redarguens ei baptismum et regnum alibi promittebat, si tamen totam Terram Sanctam ei reconsignans fidem Christianam admittere præoptaret. Super quo Saladinus repetens inducias triduanas, a Ricardoque discedens, a Saffadino fratre suo erga regem Ricardum secreto sed tamen violentius accusatur, quod ipsum Ricardum in suis conventiculis parvipendens cum ipso conflictum habere cupiebat. Statuto die Saladinus Ricardo regrediens objecta super accusatione prædicta negavit omnino, et treugas adhuc repetiit prælibatas. Ipso quoque die, nuntius veniens regi Ricardo intimavit ei Philippum regem Franciæ in Normannia contra ipsum Ricardum guerrarum dispendia suscitasse, fratremque ejus Johannem in Anglia dignitatem regiam, coronam ei præripiendo, velle usurpasse. Quo audito, Ricardus rex facilius annuens Saladino treugas pro triennio concedebat. Circa hæc tempora Stephanus quidam procurator Andegaviæ, qui sub diebus Henrici 2 patris[1] hujus regis Ricardi prudenter egerat, conjectans tamen delicati corporis principem ex longo itinere et periculo non de facili[2] posse reverti, absente rege, cœpit fines creditæ sibi potestatis petulanter excedere. Unde et, suadente sibi quodam familiari suo, nigromanticum quendam consuluit, utrum rex Ricardus esset reversurus. At ille, ducens Stephanum ad locum secretum, ostendit ei caput æneum habens spiritum inclusum. "Quære," inquit, "ab isto quæ volueris; sed breviter et "pauca: nam ad multiloquium non respondet." Tunc[3] ille, "Num ego visurus sum regem Ricardum?" Et respondit, "Nequaquam." Item, "Quamdiu durabit ministratio sus- "cepta?" Respondit, "Usque ad mortem tuam." Tertio quæsivit Stephanus ubi esset moriturus; et responsum est, "In pluma." Nec licuit ei ulterius quærere. Sed dimissus a vate præcepit suis ne quid plumeum[4] aliqua occasione ei

A.D. 1192.

Saladin sues for peace.

Saladin accused of treachery by his own brother.

A truce of three years.

R. Higden, col. 2408.

f. 37 b.

Designs of Stephen, governor of Anjou, against Richard.

Deceived by an ambiguous prophecy.

---

[1] *patris*] et, R. H.
[2] *facile*] vel non vel difficile, R. H.
[3] *Tunc*] Cui, R. H.
[4] *quid plumeum*] quid plumum, MS.; quidem plumam, R. H.

A.D. 1192. applicarent. Cœpit exhinc confidentius solito agere, subditos conterere, et maximum quendam de nobilibus, qui, aliquando in castrum suum fugiens a facie Stephani persequentis, ipsum Stephanum negligentius in obsidione oberrantem cepit et laniatum trucidavit. Munitio autem illa vocabatur Pluma. Sicque patuit cavillatio spiritus illusoris. Simile etiam narratur de Alberico comite Northumbriæ, qui cum esset præpotens, suo statu non contentus, consulto dæmone, audivit quod Græciam esset possessurus. Unde ad partes adiens orientis Græciam ingressus est. Cumque auditum esset a Græcis quod super eos regnaret, nudatum illum bonis omnibus de finibus suis expulerunt. Post annos aliquot fessus homo ille laboribus et ærumnis[1] Normanniam ad regem Henricum adiit, a quo nobilem viduam accepit in conjugem. At cum in benedictione nuptiali sacerdos quæreret a muliere sic, "Domina Græcia "complacetne tibi in isto viro?" agnovit Albericus versutiam spiritus illusoris, qui mentem hominis cupidam erexerat in spem vanam.

Similar instance of Aubrey, earl of Northumbria.

Ibidem, col. 2439.

CAP. XXII. *De Gireberto quodam, quondam Silvestro 2 summo pontifice Romano.*

Account of Gerbertus, afterwards pope Silvester II.

Abridged from William of Malmesbury, Gesta Regum Anglorum, vol. i. p. 271.

Sed hiis omnibus quoddam mirabilius accidit de quodam Girberto, qui et Silvester papa 2us fuerat nuncupatus. Hic etiam natione fuit Gallicus, nomine Girebertus. Floriacæ juxta Aurelianum in monachum attonsus, cum Pytagoricum bivium attigisset, seu tædio monachatus seu gloriæ cupiditate captus, nocte dimisso habitu profugit Hispalim, Hispaniæ urbem, ut curiosas artes addisceret. Ubi sicut Christiani possident pro doctrina Tholetum ita Sarraceni Hispalim. Ubi addiscens Girebertus vicit Ptholomæum in astrolabio, Alcandrum[2] in astrorum interstitio, Julium Furmicum[3] in fato. Ibi didicit quid cantus, quid volatus portendat avium, quid curiositas humana deprehendere possit. Quadrivium quidem sic ebiberat ut reliquos omnes vinceret. Abacum post a Sarracenis [primus] omnium surripiens, regulas in eo dedit quæ vix ab acutis abacistis intelligebantur. Hospitabatur apud quendam peritissimum philosophum donis et promissis inflexum.[4] Cujus omnes libros transcripserat excepto uno totius artis et secreti

[1] *ærumnis*] ærumpnis, MS.

[2] *Alcandrum*] Altandrum in MS.

[3] *Furmicum*] read Firmicum.

[4] *inflexum*] inflexus, MS.

conscio, quem nulla industria elicere poterat. Tandem, philosopho aliquoties inebriato, Girebertus librum de sub capite positum surripuit et fugit. Ille vero somno excussus judicio stellarum quo peritus fuerat fugientem insequitur. Profugus autem eadem arte periculum comperiens, sub ponte ligneo qui proximus erat se occubuit brachiis pendulis, ut nec aquam nec terram tangeret. Qua arte quærentis aviditas delusa et frustrata domum reversa est. Tunc Girebertus ad mare veniens accersito diabolo homagium pollicetur, ut ipsum ab insectante defensatum ultra pelagus eveheret et omnia sibi ad votum succederent. Quod et factum est. Rediens ergo Galliam publicas scholas tenuit. Constantinum abbatem Sancti Maximini juxta Aurelianum secum habuit. Ad quem regulam de abaco edidit; reddidit et rationem diametri super Macrobium. Habuitque discipulos Robertum filium Hugonis Capett regis Franciæ, Othonem filium Othonis imperatoris. Sed Robertus, postmodum rex Franciæ effectus, fecit istum Girebertum archiepiscopum Remensem. Extant adhuc apud illam ecclesiam monumenta doctrinæ suæ, horologium arte mechanica compo- f. 38.
situm, organa hydraulica ubi per aquæ liquefactæ violentiam ventus emergens implet concavitatem barbatus, ac per formatiles tractus fistulæ æreæ modulatos clamores emittunt. Postmodum Otho imperator effectus erexit ipsum Girebertum in archiepiscopum Ravennatensem, et cito post in papam. Unde et Silvester 2us est vocatus. De quo eventu extat versus:

"Scandit ad R. Girebertus ab R., post papa vigens R."

Quia de Remensi ecclesia transiit ad Ravennam et 3° ad Romam. Urgebat fortunam ipsius Gireberti favor diaboli; quo juvante, thesauros ab olim occultatos arte nigromantica reperiret. Erat tunc in Campo Martio juxta Romam statua quædam dexteræ manus indicem digitum habens extentum. Scriptumque in capite "Hic percute." Quod superioris ævi homines putantes thesaurum ibi reperire statuam multis ictibus laniaverant. Hoc redarguens Girebertus, sole in meridiano centro existente umbram digiti notavit palumque fixit, et nocte tandem superveniente solo cubiculario lucernam portante terram ibidem aperuit. Introque gressus reginam auream militesque aureos conspicatur tesseris aureis colludentes, metallinos regem et reginam discumbentes, apposita obsonia, astantes ministros, patenas multi ponderis et pretii. In interiore parte domus carbunculus lapis tenebras noctis fugavit. In opposito angulo stabat juvenis cum extento arcu. Sed in hiis omnibus nihil potuit tangi quanquam videri. Cum enim aliquis acce-

deret ad tangendum, omnes imagines ibidem videbantur impetum ferre in præsumptorem. Cujus rei præscius Girebertus se continuit et ambitum suum fregit. Sed non abstinuit cubicularius ejus quin cultellum mensa appositum surripuit. Mox omnibus imaginibus cum fremitu insurgentibus, puer laxato arcu arundinem in carbunculum direxit et tenebras per totum induxit. Unde nisi ille monitu domini sui cultellum rejecisset ambo pœnas exsolvissent. Sic enim legitur quod Salomon multos thesauros defodit cum patre suo David in terram, et Hircanus tria millia talenta de ipso sepulcro David levavit ut obsidionem Ierosolimæ relevaret. . . . Item fert fama de isto Gerberto quod caput sibi fuderit circa siderum inspectionem,[1] quod non nisi interrogatum loqueretur et verum. Quod quidem caput eidem Gireberto prænuntiavit quod foret papa, et quod non moreretur donec celebrasset missam in Ierosolima. Quo ipse gavisus, valde sperans se longe esse a fine, sicut longe fuit a voluntate peregrinationis in Ierosolima ultra mare; nec tamen perpendit ipse quod esset in Roma ecclesia vocata Ierosolima, ubi papa cantat missam tribus dominicis diebus in anno quando fiunt stationes. Et cum sedisset papa annis 4, mensibus 2, in ipsa ecclesia, die quadam illarum dominicarum, dum se pararet ad missam, vi invalitudinis percussus decubuit. Consulta statua sua deceptionem et mortem suam recognovit; et audito strepitu dæmonum, sibi sentiens mortem adesse, licet sceleratissimus esset de Dei misericordia non desperavit. Advocatis igitur cardinalibus sua facinora fatebatur et deflevit. Unde velut insaniens præ contritione membratim se fecit discerpi et foras projici. "Habeat," inquit, "membrorum officium qui eorum quæsivit homagium. Spiritus vadat ad Deum qui creavit illum." Tunc J. Brompt. jussit corpus suum truncum mortuum super bigam poni, ac col. 882. ubicunque animalia ducerent et subsisterent ibi sepeliri. Quod et factum est. Nam ad Lateranensem ecclesiam substi- Ibid. terunt, ubi et ipse sepultus est. Ubi in signum veniæ consecutæ sepulcrum ipsius, tam ex tumultu ossium contentorum quam ex sudore sarcophagi, præsagium accipitur papæ cito morituri, sicut in eodem sepulcro est litteris exaratum.

[1] *circa . . . inspectionem*] certa . . . inspectione, W. M.

CAP. XXIII. *De captione Ricardi regis ab hominibus ducis Austriæ; et de c. mille libris pactis pro redemptione sua; et de thesauro collecto ad ejus redemptionem.*

Firmatis demum induciis triennalibus in Terra Sancta inter regem Ricardum et Saladinum, Hubertus Sarisburiensis episcopus pro se et pro rege sanctum sepulcrum apud Ierosolimam adivit, hostiamque sacram ibidem immolans ad regem repedavit. Interim autem rex Ricardus in Terra Sancta custodiam per civitates et regiones disponebat, et ad propria redire præelegit. Quo tempore a malivolis ipse rex Ricardus nequiter diffamatus est quod regem Franciæ infidus[1] appetisset, quod etiam Conradum Marcionem per conductos sicarios peremisset, et quod cum Saladino de proditione Terræ Sanctæ collusisset, atque ideo ad capiendam urbem sacram accedere noluisset. . . . Tandem majori parte Christiani exercitus morbo, gladio, inedia, laboris intolerantia, absumpta, expectato reditu Huberti Sarisburiensis episcopi a sepulcro sancto, rex Ricardus ad repatriandum se præparans Ciprum navigavit. Inde præmisit duas reginas, uxorem videlicet et sororem suam, cum omni pæne familia sua, usque Siciliam, et ipse in Romania, quæ est sub dominio imperatoris Constantinopolitani, et postea in Sclavonia applicabat. Tandem lenti pelagi impatiens feroci aura ad partes Histriæ in Aquileiam et Venetiam cum paucis depulsus est. Ubi aliquanto tempore . . latitans, dum cibi pro illo lautiores emebantur notatus est, et ab hominibus Lympoldi ducis Austriæ deprehensus et catenis ferreis alligatus carceri mancipatur. Quo divulgato, Philippus rex Francorum Johannem ipsius regis Ricardi fratrem contra ipsum . . . Ricardum facile allexit, et Henricum 5 imperatorem Theutonicum contra ipsum Ricardum captivum instigavit. Unde et imperator, pacta[2] cum duce Austriæ tertia parte provenientis commodi, regem Ricardum dominicum adhuc characterem portantem in suam traducit

A.D. 1192. Departure of Richard from the Holy Land.

R. Higden, col. 2406.

Malicious reports against him.

f. 38 b.

Ibidem.

He is seized and imprisoned by Leopold, duke of Austria.

[1] *infidus*] insidiis, R. H. | [2] *pacta*] pactu, MS.

A.D. 1193. custodiam, et cum in Trivallis in Almannia incarceravit.[1] De carcere autem illo quo Ricardus intrudebatur nullus in eo vinctus egredi consuevit. Ob quam Ricardi captionem et detentionem tam dux Austriæ quam ipse imperator a Cœlestino papa 3, ut præfertur, fuerunt excommunicati. Imperator tamen, apud Wormaciam, in generali parliamento suo, coram procerum suorum multitudine, Ricardum regem ad respondendum super sibi opponenda produxit. Ricardus vero, hilari fretus conscientia, ita objecta diluit ut imperator non solum ad misericordiam sed etiam ad reverentiam flecteretur. Ubi tamen imperator duci Austriæ quinquaginta millia marcarum pro tertia parte c. mille librarum, quas pro redemptione ipsius regis Ricardi habere proposuerat, repromisit. Interim autem, Ricardo adhuc in custodia detento, Johannes frater suus in Anglia dignitatem regiam præripiebat. Sed episcopi et magnates terræ eidem Johanni restiterunt, et castellum de Wyndleshore et alia, quæ Johannes sibi seisivit in manus regias invito Johanne iterum receperunt. Videns autem Johannes se episcopis et magnatibus terræ resistere non valere, audiensque Ricardum regem fratrem suum salvo de carcere egressurum, in Anglia ultra non ausus commorari apud regem Franciæ se recepit. Philippus autem rex Franciæ, ante Johannis adventum, guerram in Normannia iteravit. Unde Ricardus rex ipsi regi Franciæ viginti millia marcarum promisit, ut terras suas transmarinas quamdiu in custodia teneretur non impugnaret. Quod tamen ipse rex Franciæ, quamvis ipsam summam ad plenum exigeret, plenarie non observavit. Venit tunc ad regem Ricardum sic detentum præscriptus Willielmus Eliensis episcopus, propter insolentes mores suos ab Anglia jampridem extrusus, ut regis contra se animum exploraret. Quem cum adumbratæ devotionis præstigiis non posset deludere, desperata gratia sed cauteriata

Excommunication of the duke.

Ransom of Richard fixed by the emperor.

Attempts of prince John to seize the throne of England.

Philip's invasion of Normandy.

William, bishop of Ely, visits Richard.

R. Higden col. 2407.

[1] *incarceravit*] posuit, R. H.

comitante conscientia ad Franciam rediit. Sed et Hubertus Sarisburiensis episcopus de Sicilia ad regem adhuc captivum veniebat. Interim rex Ricardus cum imperatore pro centum mille libris ipsi et duci Austriæ persolvendis concordavit. Unde rex adhuc captivus pro redemptionis suæ maturando negotio et ecclesiæ Cantuariensi archiepiscopo eligendo, præfatum Hubertum Sarisburiensem episcopum, quondam Eboracensem decanum, in Angliam dirigebat. Hubertus autem Angliam adveniens a conventu Cantuariensi et suffraganeis ipsius sedis post Baldewinum concorditer in archiepiscopum electus est. Qui nimirum, accepto pallio intronizatus, mox apud Mertonam habitu canonicæ professionis est indutus, et electionem monachis Cantuariensibus remanere congaudebat, quam prædecessor suus Baldewinus eis subripere conabatur. Executumque est negotium de pecunia exigenda pro redemptione regis. Unde ministri regii thesauros in majoribus ecclesiis et monasteriis depositos, et thesauros quoscunque ad ecclesias pertinentes, et de ecclesiis parochialibus omnes calices argenteos, in earum unaquaque uno solo calice argenteo vix dimisso, prælatorumque anulos,[1] vasa, cruces, calices, cum auro de feretris sanctorum abraso, silente interim omni privilegio, prærogativa et immunitate ecclesiæ seu personæ, extorquebant, conflabant, et in pecuniam monetatam redegerunt. Omnisque clerus et magnates quartam partem suorum reddituum annuorum, et rectores ecclesiarum quartam partem decimarum, monachique Cistercienses et canonici Præmonstratenses omnes lanas suas unius anni, regi ad suam redemptionem concesserunt. In membranis autem monasterii nostri reperitur quod ccc. marcas, tum per violentiam tum per dolum, quia omnia se nobis reddituros promiserunt, ad redemptionem ipsius regis sui ministri a nobis extorserunt. Et per præcedentia conjicitur calices, thesauros, reddi-

A.D. 1193

Richard commissions Hubert, bishop of Lincoln, to raise money for his ransom.

Ibidem.

Measures for raising the king's ransom.

Amount extracted from Meaux abbey. f. 39.

[1] *anulos*] anuli, MS.

A.D. 1193. tus, lanas et alia bona quædam, ad valorem ccc. marcarum, regiis ministris propter præmissa tradidisse. Unde initium sumpsit monasterii nostri desolatio.

CAP. XXIV. *De liberatione Ricardi regis a captivitate; de privatione Johannis fratris sui; et de liberatione concessa regi Scotiæ venienti ad curiam regis Angliæ.*

A.D. 1194.

Liberation and return of king Richard.

Igitur, anno Domini 1193 et regni ipsius regis Ricardi 4, post Alemannicæ detentionis tædium quod pleno uno anno, 3 mensibus et 3 diebus, duraverat, a captivitate laxatus est ipse rex Ricardus, mense Januarii, pro c. mille libris . . . monetæ publicæ et probatæ ad pondus Coloniæ, relictis apud imperatorem obsidibus Rothomagensi et Bathoniensi episcopis pro parte pecuniæ nondum solutæ. Aliique obsides apud ducem Austriæ etiam tenebantur, pro viginti mille marcis quæ ei adhuc de portione sua debebantur. . Liberato autem rege a captivitate, demorante tamen apud Swynnam in Flandria 2 pleno mensibus, aut propter flatus adversos aut gratia necessarii apparatus, imperiales apparitores sic demorantem pæne interceperant. Pœnituerat enim imperatorem relaxasse[1] regem, sicut quondam Pharaonem relaxasse Israel. Mense tandem Martio, rex cum matre sua, quæ eum in captivitate pro viribus adjuvabat, apud Sandwicum portum applicuit, et modica apud Londonias mora facta processit, ac munitissima Johannis fratris sui castella de Notyngham et Tykhulle accepit, quorum castellanos incarceravit. Johannem fratrem suum tanquam ingratum et infidum judicio procerum cum[2] omni honore privavit, et eos qui ei adhæserant exheredavit. . . . . Atque apud Wyntoniam, tanquam detersa[3] jam captivitatis suæ ignominia, quasi rex novus, 5° regni sui anno, ab Huberto Cantuariensi archiepiscopo in clauso Paschæ solenniter coronatus est. Post cujus coronationis solennia, quicquid prius levius datum aut graviter

R. Higden, col. 2408.

His coronation at Winchester.

---

[1] *relaxasse*] dimisisse, R. H.

[2] *cum*] not wanted for the sense.

[3] *detersa*] detrusa, R. H.

venundatum fuerat repetiit, nomine commendati, fructus perceptos pro sorte computans, cessante pacto, titulo et instrumento quocunque; et in Anglia per aliquantum tempus commoratus est. Cujus coronationi Willielmus rex Scotiæ assistens, a rege Ricardo dignitates et honores quas antecessores sui habuerunt, comitatus videlicet Northumbriæ, Cumberlandiæ, Westmerlandiæ et Lancastriæ, sibi reddi repetiit, ut de jure antecessorum suorum. Cui rex Ricardus super hoc ad tempus respondere differebat. Tamen inter regem utrumque pactum fuit, præsentibus episcopis, comitibus et proceribus, regni utriusque, quod ipse rex Scotiæ et heredes sui reges Scotiæ ad parliamentum regis Angliæ summoniti advenirent. Unde rex Ricardus concessit eidem Willielmo regi Scotiæ et heredibus suis in perpetuum quod, quandocunque ipsi per summonitionem regis Angliæ ad parliamentum seu curiam suam advenirent,[1] episcopus Dunelmensis et vicecomes Northumbriæ reciperent eos apud[2] aquam de Twede, et in salvo conductu ducerent[3] usque ad aquam de Tyse, et ibi reciperent eos archiepiscopus et vicecomes Eboraci, et in salvo conductu ducerent eos ad fines comitatus Eboracensis. Et sic per episcopos et vicecomites ducerentur de comitatu in comitatum donec pervenerint ad curiam domini regis Angliæ. Et quando[4] rex Scotiæ intraverit terram regis Angliæ, habebit quotidie de bursa regis Angliæ centum solidos pro[5] liberatione. Cum autem rex Scotiæ ad curiam regis Angliæ pervenerit, quamdiu ipse in curia regis Angliæ moram fecerit, habebit quotidie[6] 30 solidos, 12 wastellos dominicos, 12 simnellos dominicos, 4 cisteria[7] de dominico vino regis, 8 cisteria[7] de vino expensabili, 2 libras de pipere, 4 libras de cinimo, 2 petras de cera, vel 4 cereos, 40 grossos et longos culpones de dominica cera regis, et 80 culpones de alia candela expensabili. Et cum ipse in patriam suam redire voluerit, duceretur[8] per episcopos et vicecomites

A.D. 1194.

Claim of the king of Scotland to the northern counties.

Agreement relative to his reception in England under summons to parliament.

Hoveden, p. 738.

Allowance to him for diet.

---

[1] *advenirent*] venirent, H.
[2] *eos apud*] eum ad, H.
[3] After *ducerent* insert eos, H.
[4] *quando*] ex quo, H.
[5] *pro*] de, H.
[6] After *quotidie* insert de liberatione, H.
[7] *cisteria*] sextaria, H.
[8] *duceretur*] conducetur, H.

A.D. 1194. de comitatu in comitatum donec pervenerit ad aquam de Twede, et habebit quotidie similiter centum solidos pro liberatione de bursa regis Angliæ.

Cap. XXV. *De morte ducis Austriæ; de liberatione obsidum regis Ricardi; de morte Henrici quinti imperatoris; et de causis unde rex Ricardus correctior vixit.*

A.D. 1195. f. 39 *b*. Richard drives Philip out of Normandy.

Ricardus rex, post coronationem suam in Anglia aliquantulum demorans, Normanniam navigavit, contra Philippum regem Franciæ bellaturus; qui ei Normanniam debellando suas civitates et castella injuste auferebat. Obsidentique regi Francorum jam per 8 dies castrum Vernolense, et in die sancto Pentecostes arsiones et spolia multa perpetranti, rex Ricardus propinquavit. Cujus adventum comperiens rex Franciæ in crastino Pentecostes inde fugiens in regione Turonensi prope Vendonam tentoria fixit. Quem Ricardus illuc insecutus regredi et castrum de Valle Fracta ingredi compellebat. Quem usque ad castrum ita acerrime insequebatur quod ejus cariagia, carectas, tentoria, thesaurum, victualia, et alia sua necessaria ad castrum tendentia, apprehendit. Interim vero cum Ricardus rex viginti una millia marcarum duci Austriæ pro suæ redemptionis residuo præparasset, obsides quos apud ipsum ducem dimiserat subito comparuerunt, referentes tyrannum illum divini judicii pondere subversum, terramque ejus ante obitum suum multiplici flagello attritam, urbes repente conflagratas, Danubium fluvium cum multa jactura fines suos exisse, semina jactata aruisse. Qui denuo, die Sancti Stephani, ad campos equitans, ita pedem attrivit ut, pede abscisso, in mortem desperatus, coram optimatibus suis ab excommunicationis vinculo se peteret absolvi. Responsum est ei ergo a clero hoc fieri non posse, nisi sub juramento canonico quod super injuriis Ricardo regi

Death of Leopold, duke of Austria.

J. Brompt. col. 1261.

Angliæ irrogatis judicio ecclesiæ staret. Mox ergo obsides dicti Ricardi regis Angliæ post præstitum juramentum liberavit. Deinde a papa Cœlestino est absolutus; sacramento dehinc præstito quod peregrinationem suam ad Terram Sanctam quam citius posset iteraret, tamdiu ibidem demoraturus quàmdiu regem Ricardum in sua custodia detinebat, alioquin excommunicaretur. Deinde rex Ricardus correctior vixit. Postea quippe obiens imperator Henricus 5, qui ipsum Ricardum similiter in carcerem detrudebat, cum prius a dicto Cœlestino papa excommunicaretur, mortuus sub sententia non potuit sepeliri, nisi aut reddita regi Ricardo pecunia recepta aut de permissione ipsius terræ traderetur. Accidit etiam aliud quod regem Ricardum movit ad correctionem. Vir quidam Cenomannicus ad Sanctum Jacobum pia devotione profectus sospes remeavit. Qui postmodum pari devotione ignitus ut sanctum sepulcrum Domini videret processit. Cui forsan solivago quidam terribilis vultu apparuit. Pavefactus homo crucis signo se munivit. Ille autem tanquam signaculum illud parvipendens, "Nequaquam," inquit, "hoc modo te tueri poteris quin meus "sis. Porro si procidens adoraveris me faciam te locupletem." Ad hæc inquit homo ille, "Modo liquet te fore partis ad-"versæ.[1] Sint tua tibi; mihi sufficit Christi largitio, quem "solum adoro." Cui ille, "Oportet te vel invitum aliquid[2] "de meo habere." Et mox jactavit super caput hominis quasi pallium tenuis materiæ, quo crinibus adustis, cutis capitis denigrata permansit. Homo ille trepidus Sanctum Jacobum inclamavit. Qui mox assistens dæmonem increpavit; ac quis esset quidve negotii haberet inquisivit. Quo constrictus imperio, "Dæmon sum," inquit, "humano generi infestus. Ego "Christianos reges in orientali profectione impedivi. Ego "regem Ricardum per ministrum meum ducem Austriæ cap-"tivavi. Ego regem Ricardum postquam liberatus est jugiter "circumvallo,[3] potissime circa cubile ejus et circa thesauros "ejus quos avide recondit." Hiis dictis dæmon disparuit;

A.D. 1195.

Death of the emperor Henry V., under excommunication for taking ransom from Richard.

J. Brompt. col. 1262.

Vision seen by a citizen of Maine, referring to Richard.

---

[1] *adversæ*] sinistræ, Brompt.
[2] *aliquid*] aliquit, MS.
[3] *circumvallo*] assisto, J. B.

et homo ille confortatus, dimisso itinere intento, Cenomanniam rediens[1] Ricardo regi quæ audierat[2] retulit, caput suum ustulatum[3] ostendit, et rex se correxit.

Cap. XXVI. *De fuga Philippi regis Franciæ a facie regis Ricardi, et de pace inter eos reformata; de captione thesaurorum regis Franciæ, et ponte Gisortii fracto.*

A.D. 1197, 1198. Alliance between Richard and Baldwin count of Flanders, against Philip.

Medio quoque tempore, præfatus rex Ricardus et Baldewinus Flandriæ comes pro se et suis heredibus pactum perpetuo duraturum concorditer inierunt, quod alter eorum alteri, pariter et eorum heredes, requirenti seu potius indigenti auxilium et consilium contra regem Franciæ in necessitate exhiberet. Rex autem Ricardus castrum Sancti Walerici comburebat, et totam circaregionem deprædabat. Postea vero terram Franciæ introgressus et castella de Curtels, de Buryce et de Surefuntaynges,[4] per assultus intercepit. Capto autem ipso J. Brompt. col. 1276.

f. 40.

Richard pursues Philip into Gisors.

primo castello de Curtels, rex Francorum audiens ejus obsidionem ad id[5] de obsidione liberandum properavit. Sed ejus captionem ignorans in crastino captionis ejus eidem propinquavit. In quem Ricardus rex Anglorum insiliens, eum usque ad Gisortium turpiter fugientem profugavit; atque eum tam acriter est insecutus quod ipsius regis Francorum et suorum pons, per quem in Gisortium transire debebant, inordinato pondere est confractus. Sed rege Franciæ, fracto ponte, vix in civitatem evaso, viginti et eo amplius milites de suis præter alios inferiores fracto ponte sunt submersi. Centum milites et alii innumeri per Ricardum regem capti fuerunt. Ducenti itaque equi grossiores capti sunt, quorum centum sexaginta fuerunt ferro cooperti.

---

[1] *rediens*] rediit ac, J. B.

[2] *audierat*] vidisset, J. B.

[3] *ustulatum*] hustillatum in MS.

[4] Courcelles on the Seine, Bouris or Boury, south of Gisors, and Sirefontaine, north of Gisors.

[5] *id*] eum in MS.

Deinde infra breve prædicti duo reges Angliæ et Franciæ diem ad tractandum de pace assignarunt, et, mediante Petro Capuano apostolicæ sedis legato, induciæ ad annum sunt concessæ. Tunc rege Ricardo, pro virium recuperatione et opum utilitate, ad Turonum cum exercitu redeunte ibidemque per annum commorante, fiebant tandem ab exercitu torneamenta diu intermissa quasi bellorum præludia, non obstante papali prohibitione. Johannes quoque frater regis Ricardi, qui jam regi Francorum contra proprium fratrem adhæserat, quique jam nihil habuit nilque potuit, spretus est a rege Francorum. Mediante tamen matre sua Alienora ad regem Ricardum supplex[1] adiit, fideliter ei de cætero militaturus. Referunt autem quidam ipsas inducias per quinquennium duraturas captas fuisse, ut rex uterque bellorum dispendio intermisso ad propriam patriam remearet. Nec multo post rex Francorum unum novum castrum prope quandam forestam suam construebat, per quod tota forestæ circumregio vastabatur. Quod perpendens, Ricardus rex mandavit regi Franciæ ipsum castrum destruendum, alioquin ipsas pacis inducias nosceret interruptas. Cujus nuntium audiens rex Franciæ ipsum castrum funditus destruebat. Rex quoque Ricardus, hac pace habita, vel pacem in finem duraturam affectavit vel spreta pace priore guerram proposuit iterare. Unde de novo ipsi duo reges sub hac forma iterum concordabant, quod ipse rex Franciæ totam terram regi Ricardo restituebat quam per guerrarum dispendia seu alio modo ipsi Ricardo injuste auferebat, excepto solo castello Gisortii, quod rex Franciæ sibi proposuit retinere. In cujus recompensationem, rex Francorum dedit regi Ricardo donationem ecclesiæ Turonensis, ita quod Lodowicus filius ipsius regis Franciæ filiam regis Castelli,

A.D. 1197, 1198. A truce agreed upon.

Tournaments.

Prince John reconciled to Richard.

Hoveden, p. 790.

Erection of a fortress by Philip, contrary to terms of the truce.

Treaty of peace.

[1] *supplex*] suplex, MS.

A.D. 1197, 1198. cognatam ipsius Ricardi, acciperet in uxorem; econtraque rex Ricardus ipsum Gisortium et xx. mille marcas ipsi Lodowico in matrimonium cum præfata cognata sua consignaret. Tunc rex Ricardus incastellavit duas insulas de Andely. Propter quod Walterus archiepiscopus Rothomagensis interdixit divinum officium in urbe Rothomagensi et in circumadjacentibus ecclesiis. Hoc anno obiit Willielmus Elyensis episcopus dudum regis cancellarius in urbe Pictavensi, et sepultus est in monasterio quod dicitur ad Pinum. Interim Hubertus Cantuariensis archiepiscopus apostolicas et regias in Anglia vices gerens, mortuo jam Galfrido Eboracensi archiepiscopo, Eboracum adiit et concilium celebravit. R. Higden, col. 2410.

Fortification of the two islands of Andely by Richard.

Death of William, bishop of Ely.

Council held at York by the archbishop of Canterbury, as regent.

CAP. XXVII. *De superstitioso quodam Willielmo cum longa barba; de quodam Sancto Fulcone regem Ricardum ut filias suas nuptui traderet ammonente; et de libertatibus monasterio concessis.*

A.D. 1196. Et dum rex Ricardus in Normannia et Francia negotia præscripta exerceret, septimo anno regni sui, duo erant qui pari proposito sed dispari causa commoda regia quærere videbantur. Abbas namque Cadomensis Philippus unus erat qui fraudem officialium regiorum apud regem culpabat. Ideoque insolentiam eorum cum quiete provincialium castigandam fore censebat. Willielmus cum longa barba alter fuit, qui insolentiam divitum, qui propriis fortunis parcentes pauperes onerabant, fortiter accusabat . . . . Abbas autem et Willielmus præfati mense Februarii Londonias venerunt,[1] et abbas præsides provinciarum ad ratiocinia sua reddenda districte convenit. Dicebatur namque quod dictus abbas Philippus et Philippus Dunelmensis electus et plures alii transmissi fuerunt a rege Ricardo a Normannia in Angliam, ut per singulas civitates et villas diligenter inquirerent quantum quisque contu- Ibidem.

Philip, abbat of Caen, and William Longbeard.

[1] *venerunt*] venit, R. H.

lisset in redemptionem regis Ricardi, et quantum esset[1] A.D. 1196. collectum per dominos eorum. Cum ergo totum regnum in eorum adventu et præcipue abbatis fremeret, idem abbas ante Pascha defunctus est, nihilque actum est hujus inquisitionis. De Willielmo quoque tradebatur quod Londoniis erat oriundus, filius Osberti clerici. A barba prolixa quam fovit cognomen accepit; quam ideo nutrivit ut tali insigni in cœtu et concione[2] magis conspicuus[3] et spectabilis appareret. Qui cum esset ingenio acer, mediocriter litteratus, eloquens supra modum, innata quadam animi et morum petulantia, nomen sibi grande facere volens, moliri nova et audere ingentia cœpit. Denique in- f. 40 b. humana et impudens ejus actio in proprium germanum signum erat vesaniæ ejus in cæteros.[4] Nam fratrem suum, Londoniensem civem, qui eum in scholis exhibuerat, apud regem tanquam regiæ proditionis reum, pro eo quod profusiora solito sumptuum solatia non refunderet, instanter accusabat. Sed quamvis a principe in hoc derisus fuerit, favore quorundam inter magistratus Londonienses locum obtinuit. Denique clandestina opera et venenatis susurris[5] apud plebem, divitum insolentiam qua pauperes indigne tractabantur suggillans, mediocres ad immoderatæ libertatis amorem inflammans, adeo plurimos quasi præstigiis fascinnatos[6] sibi devinxit, ut 52 millia Londoniensium indigenarum ad ejus nutum, tanquam communi cunctorum provisori, obtemperarent. Tanto ergo fretus consciorum numero, tanquam zelans pro pauperculo populo et commodo regio, cœpit cum omni cœtu nobilibus resistere, prætendens quod eorum fraude fiscus[7] plurimum deperiret. Cumque illi post hæc contra eum fremerent, transfretavit ille ad regem, pro cujus fide potentum injurias se perpessum ostendebat. Inde reversus calliditate solita cœpit de cætero, tanquam regio favore subnixus, fiducialius agere et proprios complices fortius animare. Cumque jam initæ conspirationis rumor percrebuisset, Cantuariensis archiepiscopus Hubertus, cui regni regimen commissum fuerat, plebem convocat, natos rumores recitat, ad tollendam omnem sinistram suspectionem obsides dari rogat. Ejus blandiloquio populus placatus obtemperat, obsides donat. Nihilominus

William Longbeard inflames the Londoners against the nobility.

---

[1] *esset*] esse in MS.
[2] *concione*] conscione, MS.
[3] *conspicuus*] conspiciens, MS.
[4] *cæteros*] cæteris, R. H.
[5] *susurris*] suspiriis, R. H.
[6] *fascinnatos*] facinnatos, MS.
[7] *fiscus*] fisco, MS., as also in R. H.

A.D. 1196. præfatus Willielmus, cœptis insistens, vallatus[1] turbis pompatico procedebat, conventus publicos faciebat, salvatorem pauperum se vocabat, finiendam[2] in brevi potentum proterviam 'granditer' intonabat. Unde et sumpto de sacris scripturis themate ita exorsus est, "Haurietis aquas in gaudio de fontibus salvatoris . . . . . vos pauperes, duras divitum manus experti: haurite nunc de fontibus meis aquas doctrinæ salutaris, et hoc cum gaudio, quia jam venit tempus visitationis vestræ. Ego enim," inquit, "dividam aquas ab aquis. Aquæ nempe [populi] sunt. Dividam ergo populum humilem et fidelem a populo superbo et perfido. Dividam electos a reprobis, velut lucem a tenebris." Igitur archiepiscopus[3] præfatus de consilio procerum advocavit Willielmum ad objicienda satisfacturum. Qui opportune affuit, sed ita turbis vallatus est ut ejus evocator territus mollius ageret et judicium protelaret. Explorata tandem per duos cives Londonienses opportunitate qua solus sine turbis reperiri posset, ad capiendum eum armata manus emittitur. Sed alterum e civibus qui eum exploraverant ipse Willielmus bipenni sua mactavit, et alterum unus de Willielmi complicibus trucidavit. Illico Willielmus cum paucis suorum et cum concubina sua inseparabiliter cohærente in vicinam ecclesiam Sanctæ Mariæ de Arcubus [confugit],[4] qua non tanquam asilo[5] sed velut castello ad tempus se tueri voluit, sperans populum suum sed frustra ad ejus liberationem affuturum: qui nimirum, etsi[6] ejus discrimen dolerent,[7] respectu tamen obsidum quos dederant ac metu armatorum militum quos viderant, ad ejus ereptionem non accurrunt. Jussus ergo Willielmus egredi sed nolens, igne et fumo appositis exire tandem est coactus. Egredienti autem filius civis illius quem peremerat cultro ventrem dissecuit. Captus tamen judicio curiæ primo equis distractus, deinde cum sociis 9 qui illi deesse noluerant patibulo suspensus est. Porro complices ejus archiepiscopum velut homicidam non solum diffamarunt, sed etiam, ut conspirationis suæ propriæ dedecus abstergerent et damnatores Willielmi improbos comprobarent, arte et astu nomen illi et gloriam martyris quæsierunt. Denique sacerdos quidam propinquus Willielmi catenam qua vinctus fuerat febricitanti

[Margin: Isaiah xii. 3.]

[Margin: He is summoned by the archbishop to answer for his conduct.]

[Margin: Attempt to apprehend him.]

[Margin: He takes refuge in the church of St. Mary Axe.]

[Margin: His capture and execution.]

[Margin: The glory of martyrdom claimed for him by his followers.]

---

[1] *cœptis . . . vallatus*] cipit insistentes vallatis, MS.

[2] *finiendam*] frænandam, R. II.

[3] *archiepiscopus*] Hubertus, R. II.

[4] *confugit*] wanting also in R. II.

[5] *asilo*] solo in MS.

[6] *etsi*] et, MS.

[7] *dolerent*] delerent, MS.

cuidam supposuit,[1] et mox sanitatem subsecutam publice praedicavit. Quo vulgato populus patibulum ejus nocturno furto sustulit, terram sanguine ejus cruentatam velut sacrum quiddam in usus curationum usque ad fossam non modicam per minutias abrasit. Fama itaque late sic dispersa stultorum et curiosorum hominum greges confluebant. Excubabat ibidem nocturno tempore insulsa[2] jugiter multitudo, tantum[3] honoris Willielmo impendens tantum dedecoris ejus damnatori impingens; tantumque invaluit inceptus error ut prudentes quosque fascinasset, nisi ea quæ de eo gesta cognoverant cautius advertissent. Sane excepto eo quod paulo ante captionem suam homicidium commiserat, quod utique cuilibet cordato viro ne pro martyre coleretur sufficere debuerat, ipsius extrema sub morte confessio suos debuit cultores verecundasse. Quippe cum a nonnullis quamvis sero sub humili peccatorum confessione dare Deo gloriam moneretur, confessus est se ecclesiam beatæ Mariæ dum ibi expectaret semine polluisse. Insuper et cum ad votum per suos citius non eriperetur, negato Mariæ filio, eo quod eum non liberaret, diabolum ad suam liberationem invocasset. Inficiabantur ista[4] Willielmi justificatores atque maligne conficta dicebant. Post litem hanc diremit in brevi fabricatæ vanitatis occasus. Veritas nempe solida est et tempore convalescit. Igitur Hubertus archiepiscopus, regni moderator, in sacerdotem præfatum ecclesiastica præsente vindicta armatam custodiam in illo loco posuit, quæ et accessum accurrentium arceret. Et sic in brevi machina concinnatæ[5] superstitionis considit[6] et popularis opinio conquievit. Et illis diebus quidam sanctus sacerdos in Gallia, nomine Fulco, venit ad regem Ricardum, sic inquiens: "Dico tibi, rex, ex parte Dei omnipotentis, ut tres filias . . . . pessimas citius nuptui tradas, ne aliquid deterius tibi "contingat." Cui rex, "Mentiris, ipocrita, quia nullam . . "habeo." Et ille, "Immo superbiam habes, avaritiam et "luxuriam." Rex ergo convocatis suis proceribus ait, "Do "superbiam meam Templariis et Hospitalariis, cupiditatem "meam monachis Cisterciensibus et luxuriam meam ecclesiæ "prælatis." Illi autem quos Fulco ipse[7] reprehenderat miserunt illum in vincula, sed non potuit alligari. Hic itaque Ricardus rex regnavit tempore hujus Thomæ

A.D. 1196.

Confession of sacrilege attributed to him.

f. 41.

Richard admonished by the French priest Fulco.

[1] *supposuit*] superposuit, R. H.
[2] *insulsa*] insula, MS.
[3] *tantum*] quantum, R. H.
[4] *ista*] isti, R. H.
[5] *concinnatæ*] continuatæ, R. H.
[6] *considit*] concidit, R. H.
[7] *ipse*] prædictus, R. H.

A.D. 1196. abbatis 3 octo annis. De quo loqui ulterius cessatur in præsenti. De cujus tamen residuis 2 annis quibus regnaverat, de morte ejus et mortis causa, tempore Alexandri abbatis 4, successoris hujus abbatis Thomæ, postea referetur. Ipse autem Ricardus rex tempore hujus abbatis Thomæ, præter alias libertates monasterio nostro per antecessores suos concessas, nos monasterium nostrum et possessiones nostras, ad defensionem nostram contra incursus perversorum, in manum, custodiam et protectionem suam, suscipiebat.

Richard receives the monastery of Meaux into his protection.

APPENDIX.

Cujus quidem abbatis tempore, Urbanus papa 3, Gregorius papa 8, Clemens papa 3, Cœlestinus papa tertius sedem apostolicam gubernarunt. Cujus tempore, anno Domini 1183, factum fuit bellum permaximum in Terra Sancta, ubi, proditione cujusdam comitis Tripolitani, Templarii et Hospitalarii cum toto exercitu Christianorum victi sunt et occisi a Saladino, qui regna Arabum et Babiloniorum conquisivit; et sancta crux Domini capta fuit in eodem bello. Unde ergo contigit quod Ierosolyma, Tholomaida quæ est Acra, Ascalona, Joppen, Cæsaria, Sidonia, Nazareth, Neapolis, Tiberiada, et reliquæ civitates et castella totius Judææ, ab eodem Saladino capta sunt, præter Tirum, Tripolim et Antiochiam, et fere tota Christianitas in illis partibus est deleta. Circa quod tempus sol obscuratus est parum ante horam nonam, et diu post nonam in eodem statu permansit. Et infra breve Jesus Christus visibiliter apparuit in aere cruce pendens apud Dunstapulam in Anglia, videntibus multis.

A.D. 1183–1189. War in Palestine.

Eclipse of the sun.

Postea, Eraclius patriarcha Ierosolomitanus, ubique prædicans, Fredericum imperatorem, Philippum regem Franciæ, Henricum regem Angliæ et alios, ad liberationem Terræ Sanctæ provocavit. Fredericus ergo imperator illuc tendens sultanum de Yconio ad fidem catholicam cum innumera gentis suæ multitudine convertit, et post innumeram stragem paganorum et civitatum captionem morte inopinata præventus est. Cujus filius in obsidendo Tholomaidam defunctus est; totaque nobilitas exercitus ejus ibidem obiebat. Reges autem Franciæ et Angliæ, cum aliis multis, cruce signati Ierosolimam se præparant proficisci. Et cum ipsi possessionem tam clericorum quam laicorum violenta manu decimassent ad conficiendum iter suum, justo Dei judicio qui odio habet rapinam

Preaching of a crusade.

[1] Part of Chapter VII. of the Egerton MS. See above, page 134, note 7.

A.D. 1183 –1189. f. 28. in holocaustum, orta est magna dissensio inter dictos duos reges et principes suos; unde tota illa pecunia violenter collecta in donativis militum et exercitus penitus est consumpta. Nam utrorumque exercitus, ad pugnam per vices 4 evocatus, maximam stragem hominum deprædationesque animalium, incendia desolationesque ecclesiarum, urbium et villarum, et subversiones castellorum operatus est. Reverses and death of Henry II. Tunc hic rex Henricus, qui nunquam prius aliquid amiserat, a filiis propriis sæpius impugnatus, ultimis suis 5 annis, Hibernia rebellante, Alverniam, Bituricam, Cenomanniam et Thuronenses, cum comitatibus et castellis multis, contra regem Franciæ perdidit et se ipsum: qui de urbe Cenomannica per Philippum regem Franciæ et Ricardum filium suum fugatus, apud Chinonense castrum, cum regnasset annis 34, mensibus 6, et diebus 18, decedens, in choro monialium Fontis Ebraudi in Normannia sepultus est. Abbas Joachim floruit in Calabria; qui libros plures super Apocalipsim et de oneribus prophetarum conscripsit.

VIII. *De coronatione regis Ricardi, captivatione, et aliis actis ejus et incidentiis; ac libertatibus monasterio nostro per eum concessis.*

A.D. 1189 –1196. Massacre of the Jews in England. Post mortem regis Henrici, Ricardus filius suus coronatur in regem. In cujus coronatione 'et postea' Judæi, quia Dominum nostrum Jesum Christum secrete et publice cœperunt blasphemare, fidei nostræ et sacramentis palam derogare, Christianos quosdam cruci affigere, pluresque nobilium ad summam egestatem distractis patrimoniis per occasionem Judaici fœneris fecerant pervenire, apud Londonias, Norwicum, Linnam, Stanfordiam, Eboracum et alia loca plurima, necabantur; et, apud Eboracum, cccc. et amplius Judæi in castro obsessi, projectis pecuniis in aqua cœnulenta, se ipsos occiderunt. Crusade. Philippus rex Franciæ et Ricardus rex Angliæ iter Ierosolomitanum aggrediuntur; sed, præcedente rege Franciæ, Acts of Richard I. rex Ricardus, prius accepto homagio Willielmi regis Scotiæ, sequens, Isaak regem Ciprorum in terra sua cepit, totum Ciprum sibi subjugavit, ibidem iterum coronatus est, et inde recedens alium regem instituit in eadem. Regem Franciæ in obsidione Acræ commorantem adiit. Acram obsedit; jaculum emissum de turri quam obsederat, in quo Latinis litteris scriptum erat, "In nomine Patris et Filii et "Spiritus Sancti, Amen," totumque consilium obsessorum in eo pariter conscriptum erat, accepit; civitatem primus per

assultus introivit, et urbem cepit. Regem Franciæ et ducem Austriæ quia felicior ipsis erat ad iracundiam provocavit; unde ipsi ad sua redierunt, Ricardo rege ibidem derelicto. Post quorum regressum, Ricardus rex cum Saladino congressum cum exercitibus habuit, et prævalens ipsum fugavit, et Christianitatem in illis partibus prout potuit reformavit. Interim rex Franciæ Normanniam devastavit; Johannesque frater ipsius Ricardi dignitatem regiam in Anglia, coronam ei præripiendo, usurpavit. Unde, captis treugis cum Saladino, versus propria tendens, in Austriam ventis impulsus et ibidem in navi latitans, dum cibi pro illo lautiores emebantur, notatus est, et ab hominibus ducis Austriæ deprehensus, et catenis ferreis alligatus, carceri mancipatur. Detentus autem in custodia cum rege Franciæ per medios concordavit de dandis ei viginti millibus marcis, ne terras suas transmarinas interim devastaret. Dux autem Austriæ captum Ricardum Henrico imperatori commisit, qui eum in Trivallis in Almannia incarceravit. Sed tandem Ricardus rex, pacto firmato cum Henrico imperatore de centum millibus libris eidem pro redemptione sua solvendis, de quibus dux Austriæ l. millia [marcarum] pro tertia parte perciperet, traditis pro dicta pecunia obsidibus, Angliam rediit. Johannem fratrem suum tanquam ingratum et infidum judicio procerum omni honore privavit, et eos qui ei adhæserant exheredavit, atque jam tertio apud Wintoniam quasi novus rex solenniter coronatus est. Ubi Willielmus rex Scotiæ coronationi interfuit, cui certa liberatio ibidem pro quolibet adventu ad parliamentum regis Angliæ specialiter assignabatur. Post hæc, rex Ricardus transiit in Franciam; castra et munitiones cepit; villas prædavit, combussit, et circa regiones depopulabat; Philippumque regem Franciæ ad eum cum exercitu properantem in Gisorcium fugere compulit, atque eum tam acriter est insecutus quod ipsius regis Franciæ et suorum pons, per quem in Gisorcium transierunt, inordinato pondere est confractus. Sed, rege Franciæ vix in civitatem evaso, plures e suis fracto ponte in aqua perierunt, centumque milites et alii innumeri per regem Ricardum capti fuerunt. Sed, mediante apostolicæ sedis legato, ipsi duo reges ad concordiam fuerunt revocati. Interim quidam Willielmus cognomento de Longa Barba, Londoniis oriundus, salvatorem pauperum se nominans, finiendam in brevi potentum proterviam granditer intonabat; mediocres ad immoderatæ libertatis amorem inflammans, adeo plurimos sibi devinxit ut lii. millia Londoniarum indigenarum ad ejus nutum tanquam communi cunctorum provisori obtemperarent, et eorum fretus numero conventus publicos faciens, sumpto themate ita exor-

A.D. 1189-1196.

His captivity.

f. 28 *b*.

His return.

Military expedition into France.

Insurrection in London.

A.D. 1189 -1196.

sus[1] est, "Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris "vos pauperes, duras divitum manus experti; haurite nunc "de fontibus meis aquas doctrinæ salutaris, et hoc cum "gaudio, quia jam venit tempus visitationis vestræ." Sed tandem, post quorundam civium peremptionem quam fecerat, captus, equis distractus, cum aliis suis complicibus patibulo suspensus est. Hic itaque Ricardus rex regnavit [tempore] hujus abbatis Thomæ 3 octo annis; et de residuo regnationis sui tempore Alexandri abbatis sequentis referetur. Ipse autem Ricardus rex, tempore hujus abbatis Thomæ, præter alias libertates monasterio nostro per antecessores suos concessas, nos, monasterium nostrum et possessiones nostras, ad defensionem nostram contra incursus perversorum, in manum, custodiam et protectionem suam, suscipiebat. Galfridus frater dicti regis Ricardi, sed nothus, factus est archiepiscopus Eboracensis. Hugo episcopus Cestriensis decumbens, se ipsum, pro malis[2] erratis suis, adjudicavit usque ad diem judicii pœna purgatorii cruciandum.

Charter of protection from Richard I.

Hugh, bishop of Chester.

---

[1] *exorsus*] exhorsus, MS.

[2] *malis*] male in both MSS.

ALEXANDER ABBAS QUARTUS.

I. *De creatione Alexandri abbatis, et de recuperatione grangiæ de Wharroma.*[1]

CEDENTE ab officio, ut præfertur, Thoma abbate nostro tertio,[2] suggerente patre abbate de Fontibus, quidam monachus 'Alexander' de Forda, vir utique bonus et bene litteratus, sed omnibus hujus monasterii tunc incognitus, ipsi soli[3] tamen patri abbati satis[4] notus, in nostrum abbatem est electus. Existimabat autem idem pater abbas præfatum Alexandrum periculis quæ nuper Thomæ abbati 3, et præcipue de ablatione grangiæ de Wharroma, imminebant, succurrere posse.[5] Ipse namque Alexander bene notus et satis familiaris fuerat præscripto Huberto Cantuariensi archiepiscopo.[6] Unde et ipse Alexander, anno Domini 1197, in abbatis officium substitutus, in partibus nostris vix per 15 dies moram fecit, sed statim ad dictum archiepiscopum, qui tunc in Normannia morabatur, de cujus adjutorio plurimum[7] confidebat, transfretavit. Cujus litteris et precibus ad Robertum de Thurnham pro redditione[8] dictæ

A.D. 1197 -1210. Election of Alexander of Ford as abbat.

Enjoys the favour of Hubert, archbishop of Canterbury. Attempts to recover Wharrom grange. Wharroma.

[1] After *Wharroma* insert, prius nobis ablatæ, P.

[2] After *tertio* insert disponente et, P.

[3] *ipsi soli*] ipso solo, P.

[4] *satis*] wanting in P.

[5] After *posse* insert, et non usquequaque spe sua frustrabatur, P.

[6] After *archiepiscopo* insert, qui pridem ipsam grangiam de Wharroma, non tamen cum judicio, auferebat, P.

[7] After *plurimum* insert nimirum, P.

[8] *redditione*] liberatione, P,

A.D. 1197 -1210. grangiæ secum acceptis, ultra Turones eum reperit, toti Andegaviæ et exercitibus regis Ricardi in partibus illis præfectum. Litteras etiam et preces Baldewini comitis Albemarliæ[1] ad prædictum Robertum secum deferens,[2] centum marcas pro bono pacis dicto Roberto insuper[3] promisit, si cœptis insecutionibus, grangiam reddens,[4] deinceps penitus desistere dignaretur. Quæ omnia nihil profuerunt, præsertim cum sui se intelligere fecissent quod jam terras illas per judicium curiæ regis Angliæ recuperasset, et quod nullum in eis jus haberemus. Igitur abbas Alexander reversus ad archiepiscopum aliquandiu cum illo morabatur, quia oportebat illum ad generale capitulum in proximum proficisci. Sicque factum est quod, fere per sex menses moram faciens, neque per archiepiscopum neque per ipsum regem aut aliquem alium de dicta[5] grangia et[6] terris quicquam poterat impetrare. Per archiepiscopum tamen copiam habens rotulorum apud Westmonasterium, per vii. dies non cessavit quærere transcriptum cartæ Aaron de quo prædictum est, et tandem inveniens[7] in magno rotulo, data una marca,[8] illud transcribi fecit, et quod de nullo debito Willielmi Fossard de cætero tenebamur respondere in eodem similiter rotulo scribi fecit. Interim vero custodes dicti Roberti apud Byrdsalliam[9] omnes conversos et servientes nostros in ipsa grangia de Wharroma præter duos conversos ejecerunt; quos in una domo per unum mensem et amplius conclusos die ac nocte observari fecerunt, et ne quisquam eis cibi vel potus quicquid[10] ministraret

---

[1] After *Albemarliæ* insert, qui Hawisiam comitissam duxerat in uxorem, P.

[2] After *deferens* insert, Roberto porrexit, et insuper, P.

[3] *dicto . . . insuper*] eidem, P.

[4] *grangiam reddens*] wanting in P.

[5] *dicta*] wanting in P.

[6] *et*] neque de, P.

[7] *inveniens*] invenit, et postea, P.

[8] After *marca* insert argenti, P.

[9] *apud Byrdsalliam*] wanting, and the order of following words altered, P.

[10] *quicquid*] quicquam, P.

præceperunt, et eorum custodes ad hoc jurare coegerunt. Unde adversarii [1] nostri ibidem quodcunque poterant pro libitu diripiebant. Domos etiam, molendinum scilicet, magnum pistrinum et horreum unum pergrande, et reliqua ædificia similiter asportaverunt; de quibus domos prædicti Roberti apud Byrdsalliam construxerunt. Præfatus tandem Robertus inde post biennium, post obitum videlicet regis Ricardi, resipiscens, et pœnitens quod tanta mala nobis intulisset,[2] nihil de nobis exigens, ipsam grangiam nobis sponte [3] reddidit et quietam clamavit. Unde et cirographum factum est inter nos et ipsum Robertum ac Johannam uxorem suam, in curia domini regis apud Northamptoniam, anno regis Johannis primo. Quapropter nos concessimus eidem Roberto quod, si heredem habuerit ex prædicta Johanna uxore sua, et ipse Robertus voluerit prædictam terram cum pertinentiis escambiare, daret nobis pro prædicta terra viginti libratas terræ, de hereditate Willielmi Fossard, in [4] loco competenti sibi et nobis. De damnis autem nobis illatis dictus Robertus [5] nihil egit, quamvis nos in pluribus fuissemus damnificati.[6] De aliis autem terris acquisitis in Wharroma, et de vexatione nostra causa decimarum ibidem, in suo ordine postea referetur. Hæc ideo in sui temporis [7] initio inserui, quia ipsa principium hujus abbatis Alexandri extiterunt.

A.D. 1197-1210.

Restitution of the grange by Robert Thurnham.

f. 29 b.

---

[1] *Unde adversarii*] adversarii ideo, P.
[2] *intulisset*] irrogasset, P.
[3] *sponte*] spontanea voluntate, P.
[4] *in*] wanting in P.
[5] *dictus Robertus*] wanting in P.
[6] After *damnificati* insert, ex quibus ille nullum vel parvum consecutus est emolumentum, P.
[7] *sui temporis*] suæ partis, P.

II. *De recuperatione duarum carucatarum terræ in Waghna,*[1] *de feodo archiepiscopi.*[2]

A.D. 1197 -1210. Suit with Geoffrey, archbishop of York. Waghna.

Post hæc, ipse abbas Alexander Galfridum Eboracensem archiepiscopum, qui fuit filius Henrici regis 2, et frater regum Ricardi et Johannis, 'sed nothus,' sæpius rogavit ut terram de Waghna, qua prædecessor ipsius Rogerus monasterium nostrum injuste et violenter spoliaverat, sicut supradictum est, restituere dignaretur.[3] Qui cum non exaudiretur ab eo neque per legatum domini papæ,[4] Johannem Salernitanum,[5] qui super hoc convenerat archiepiscopum, ipse abbas Alexander, archiepiscopum ipsum in causam trahens, litteras super eo ad judices delegatos a domino papa impetravit. Judices ergo, partibus legitime et sæpius ad suam præsentiam in ecclesia Lincolniensi evocatis, ordine juris in omnibus observato, tandem testes abbatis et monasterii nostri super intentione sua, domino archiepiscopo G[alfrido] plerumque per procuratorem præsente, aliquando etiam[6] licet rite citato absente penitus et indefenso,[7] secundo et tertio receperunt ac diligenter examinaverunt; parati etiam testes dicti G[alfridi] archiepiscopi recepisse,[8] si quos pro se producere voluisset. Sed, ipso pro se nullum testem producere curante, demum solennitate juris completa, attestationes publicaverunt pro parte nostra.[9] Postmodum vero diem ad dicendum in testes et dicta testium, indulta domino archiepiscopo attestationum

[1] After *Waghna* insert quæ sunt, P.

[2] After *archiepiscopi* insert, Eboracensis; quæ prius ante 40 annos a nobis ablatæ fuerunt, P.

[3] *restituere dignaretur*] reddere deberet, P.

[4] *papæ*] wanting in P.

[5] *Salernitanum*] written Salnitanum in both MSS. Giovanni Campano of Salerno, cardinal, is intended. After *Salernitanum* insert nomine, P.

[6] *etiam*] wanting in P.

[7] After *indefenso* insert semel, P.

[8] *recepisse*] recipere, P.

[9] *pro parte nostra*] monachorum, P.

copia, constituerunt. Ad quem diem, nuntius ejusdem archiepiscopi veniens litteras unius[1] justitiarii legatis exhibuit prohibitorias, ne in dicta[2] causa procederent. Alias etiam litteras produxit in medium, continentes justitiarium præcepisse inquisitionem fieri per vicecomitem Eboracensem, utrum terra illa libera esset monachorum nostrorum eleemosyna, an laicum feodum de baronia dicti archiepiscopi. Idem quoque nuntius vicecomitem Lincolniensem secum adduxit, qui cautionem a legatis in jure præsidentibus exegit ut in curia domini regis comparerent, responsuri et juri parituri de contemptu domini regis, eo quod tunc[3] in causa processissent post prohibitionem justitiarii,[4] licet idem justitiarius prius dictis legatis, per nos[5] impetratis contra litteras dicti archiepiscopi, significaverit prædictam terram liberam esse nostram[6] eleemosynam, sicut ei ex inspectione cartarum nostrarum[7] innotuerat. Verum etiam legati, occasione sibi factæ prohibitionis, executioni litterarum apostolicarum supersedere nolentes, diem partibus iterato præfixerunt ad excipiendum quod ratio dictaret et consilium juris peritorum. Ad quem diem, procurator archiepiscopi veniens[8] litteras justitiarii denuo defert,[9] præcipientes ut diem partibus darent diffusum infra quem inquisitio, quam super eadem terra institueret faciendam, effectui mandaretur, quatinus, ex ejusdem inquisitionis eventu, perpenderet an ipsam ecclesiasticam reputaret, et sic legatis terminandam remitteret, an forensem, et ita suo judicio reservaret. Videntes ergo judices legati[10] quod A.D. 1197 -1210.

[1] *unius*] domini, P.
[2] *dicta*] wanting in P.
[3] *tunc*] wanting in P.
[4] After *justitiarii* insert, per dominum archiepiscopum impetratam, P.
[5] *per nos*] litteris suis per abbatem Alexandrum, P.
[6] *nostram*] monachorum, P.
[7] *nostrarum*] ipsorum monachorum, P.
[8] After *veniens* insert, fori præscriptionem sicut prius opposuit, P.
[9] *defert*] deferens, P.
[10] *legati*] wanting in P.

A.D. 1197 -1210. causam fine debito timore ducti terminare non possent, ipsam domino papæ seriatim censuerunt referendam; attestationes etiam et transcripta cartarum nostrarum[1] pariter destinantes, atque diem partibus quo in præsentia apostolica comparerent præfigentes. Quam quidem causam Willielmus monachus, tunc supprior noster, prosecutus est. Qui, cum in curia Romana per judicium curiæ[2] bis quadraginta diebus nuntios archiepi- f. 30. scopi exspectasset, et cum non venissent, dominus papa tandem tribus episcopis,[3] Eliensi, Lincolniensi et Norwicensi, scripsit et præcepit, quatinus, eidem archiepiscopo triginta marcis a nobis[4] sine difficultate qualibet persolutis, terram ipsam nos facerent, sublato appellationis remedio, pacifice possidere. Qui, susceptis litteris apostolicis, abbatibus[5] de Parco Ludæ et[6] de Newehows[7] curam illam et suas vices[8] commiserunt; litteras etiam domini papæ inspiciendas eis transmiserunt. [9] Abbatibus ergo præscriptis dictam causam sub forma debita prosequentibus, archiepiscopus constanter sæpius asserebat se nec dictas xxx. marcas[9] velle recipere, nec terram nobis restituere; dicti abbates[10] auctoritate domini papæ terram illam, scilicet duas carucatas terræ in Waghna cum passagio fluvii de Hullo et omnibus aliis pertinentiis, in ipsius archiepiscopi et multorum præsentia, monachis nostris qui et tunc præsentes aderant per palmam viridem restituerunt; et postmodum, in capitulo Beverlacensi, multis

Decided against the archbishop.

---

[1] *nostrarum*] monachorum, P.

[2] *per . . . curiæ*] wanting in P.

[3] After *episcopis* insert scilicet, P.

[4] *nobis*] monachis nostris, P.

[5] After *abbatibus* insert Warino, P.

[6] After *et* insert Lamberto, P.

[7] *Newehows*] meaning Newminster, in Northumberland.

[8] *et . . . vices*] wanting in P.

[9] *Abbatibus . . . marcas*] Earum quoque auctoritate firmiter mandaverunt quatinus, illis diligenter inspectis, dominum archiepiscopum Eboracensem diligentius inducerent ut ab abbate nostro 30 marcas, secundum tenorem apostolici mandati, reciperet, et nobis terram prætaxatam restitueret. Quo tamen constanter sæpius asserente se neutrum illorum facturum, scilicet nec se denarios illos, P.

[10] *dicti abbates*] illi, P.

assidentibus, idem factum innovarunt. Tandem vero in corporalem possessionem ipsorum[1] terræ et passagii et aliorum pertinentium, sub multorum tam clericorum quam militum et aliorum testimonio, nullo omnino contradicente, solenniter induxerunt. Sed et abbas et monachi qui tunc ibidem adfuerunt, ne quid in præjudicium juris et tam rationabiliter adeptæ possessionis eorum aliquis attemptaret, tam in præsentia ejusdem archiepiscopi quam capituli Eboracensis, et in corporali etiam possessione constituti, ad dominum papam et ad memoratos executores appellarunt, se et omnia sua, et illam maxime terram, sub protectione Dei, domini papæ et executorum suorum, constituentes. Hiis ita peractis, dictus archiepiscopus rem gestam ægre ferens, significavit per litteras et nuntios suos fratri suo, Johanni regi, quod abbas et monachi nostri[2] contra prohibitionem justitiarii sui causam ipsam prosecuti sunt, et contra coronam et dignitatem suam regiam lata fuit ipsa sententia. Ob quam causam præfatus rex ira magna commotus dedit in mandatis vicecomiti Eboracensi quatinus abbatem et monachos nostros terra ipsa spoliaret, et laicos qui ex parte nostra[3] in ea inventi fuissent incarceraret, non nisi ad jussum regis liberandos; quos etiam et animalia, et quicquid aliud de substantia nostra[4] ibidem inventum, confiscaret. Sed et ipsum Alexandrum abbatem nostrum[5] et judices quibus causa ipsa a domino papa fuerat commissa auctoritate regali cogeret de contemptu regis in ipsius curia juri parere, quare in injuriam coronæ ipsius talia præsumpsissent. Dominus ergo abbas Alexander præfatum regem adiit, cartas et munimenta quæ de præfata terra habuit ostendit, et licentiam justitiarii, contra prohibitionem quam ipse

A.D. 1197–1210.

His appeal to the king

[1] *ipsorum*] ipsius, P.
[2] *nostri*] de Melsa, P.
[3] *nostra*] dictorum monachorum, P.
[4] *nostra*] monachorum, P.
[5] *nostrum*] wanting in P.

A.D. 1197 -1210. archiepiscopus ab illo justitiario impetraverat, demonstravit. Unde rex, sentiens per ipsum archiepiscopum se esse deceptum, iterum vicecomiti Eboracensi mandavit, ut abbatem Alexandrum et suos pacem habere faceret, nec aliquam molestiam vel vexationem inferret,[1] et, si quid prioris mandati occasione[2] ei vel suis forisfactum fuisset, id ei sine dilatione emendaret. Restituta ergo fuit nobis terra illa, contra spem multorum, post xl. fere annos postquam ea fuimus spoliati. Sed tamen postea accidit quod, tempore Ricardi abbatis 7, iterum quodammodo fuimus spoliati, ut patebit inferius.

III. *De ecclesia de Waghna; de inquietatione pro decimis ibidem,[3] et de compositione inita pro eisdem.*

Illo quoque tempore mortuus est Petrus Pictavensis, persona medietatis ecclesiæ de Waghna, qui dudum partem suam cum capella de Suttona tota vita sua nobis committebat; quia[4] contra Willielmum de Suttona, qui præfatam capellam petiit,[5] non potuit se tueri nisi per abbatem nostrum. Qui abbas etiam ecclesiam ipsam cum omnibus pertinentiis, virtute[6] concessionis nobis per Willielmum le Groos, comitem, fundatorem nostrum, de eadem ecclesia factæ, vindicabat. Sed tamen, ad instantiam Hawisiæ comitissæ, filiæ dicti Willielmi comitis, ipsam ecclesiam[7] eidem Petro abbas ipse[8] reconcedebat.[9] Pepigerat namque

f. 30 *b*.

Claim to the church of Waghen.

---

[1] After *inferret* insert, vel inferri permitteret, P.

[2] *occasione*] wanting in P.

[3] *De ecclesia . . . ibidem*] De inquietatione qua vexati fuimus pro decimis de Waghna, P.

[4] *quia*] videbat enim idem Petrus quod, P.

[5] *petiit*] petebat, P.

[6] *virtute*] ut de jure, P.

[7] *ecclesiam*] capellam, P.

[8] *abbas ipse*] wanting in P.

[9] *reconcedebat*] concedebat, P.

cum abbate nostro dicta comitissa, quod, si ipse Petrus sic ad præfatam ecclesiam iterum admitteretur, in monasterii nostri præjudicium non cederet.[1] Mortuo tamen præfato Petro, comes Baldewinus de Betoyn,[2] maritus præfatæ Hawisiæ, Philippum clericum suum ad medietatem ipsius[3] ecclesiæ vacantem archiepiscopo præsentavit, quamvis[4] ipsa comitissa perprius sæpius promisisset nunquam aliquem per se ad dictam[5] ecclesiam præsentari, dummodo institutionem prædicti Petri non impediremus.[6] Ira igitur et indignatione non modica adversum nos pro præscriptis duabus carucatis terræ in Waghna[7] concepta, archiepiscopus, post a nobis interpositam interpellationem ne quis in præjudicium juris nostri in ipsam eccclesiam institueretur, prædictum Philippum facile admisit. Denique, mortuo Rogero Godechep, qui alteram medietatem ipsius ecclesiæ possidebat, [8] et 'cum' dictus Philippus ipsam alteram medietatem et sic[8] totam ecclesiam ex integro obtinuisset, et[9] senescallus comitis tunc temporis extitisset, statim omnibus viribus suis in nos insurgens, decimas nostras per violentiam tribus annis continuis a nobis abstulit,[10] et, missis hominibus suis cum quadrigis et carectis suis per campos, ad libitum[11] cepit quod concupivit.[12] In primo autem anno, tempore autumnali,[13] quosdam de bobus nostris vulneravit,[14] quosdam etiam interfecit; ita quod in hujus modi injuriis[15] ad valentiam lx. marcarum fuimus[16] damnificati.[17] Interea, litteris super

A.D. 1197 -1210.

Presentation by count Baldwin de Betoyn of his clerk, Philip.

Seizure of the tithes by Philip.

---

[1] *cederet*] cederetur, P.
[2] *de Betoyn*] wanting in P.
[3] *ipsius*] illius, P.
[4] *quamvis*] cum tamen, P.
[5] *dictam*] illam, P.
[6] *impediremus*] impedissemus, P.
[7] *præscriptis . . . Waghna*] prædicta terra, P.
[8] *et cum dictus . . . et sic*] prædictus Philippus cum jam, P.
[9] After *et* insert cum, P.
[10] *abstulit*] auferebat, P.
[11] *libitum*] beneplacitum, P.
[12] *concupivit*] voluit, P.
[13] *autumnali*] autumpnali in both MSS.
[14] *vulneravit*] wlneravit, as in all other instances, in both MSS.
[15] *in . . . injuriis*] super hoc, P.
[16] *fuimus*] fueramus, P.
[17] *damnificati*] dampnificati, the constant spelling in both MSS.

A.D. 1197 –1210. Litigation resulting from it. Composition.

hoc a sede apostolica ad judices delegatos impetratis, traxit eum abbas noster in causam; unde[1] litis altercatio coram judicibus[2] fere per biennium perduravit. Tandem, post multos labores et expensas plurimas, per annuam pensionem[3] trium marcarum abbas noster[4] cum eo 'in capitulo nostro'[5] pacem fecit, reddendo etiam decimas duarum carucatarum terræ quas de archiepiscopo[6] evicimus, si tamen aliquid ex illis propriis manibus aut sumptibus coleremus;[7] plurimis tamen monachis absentibus et plurimis a capitulo se retrahentibus et reclamantibus, sed prius[8] in capitulo appellantibus et coram ipso abbate Alexandro appellationem iterantibus. Nec quicquam nobis profuit quod, tempore prædecessorum suorum P. S. et Rogeri, personarum ecclesiæ de Waghna,[9] per annuam pensionem[10] duarum librarum ceræ coram judicibus delegatis compositio inita est inter monasterium nostrum et præfatam ecclesiam, tum quia tempore dicti Alexandri abbatis[11] ecclesia Anglicana interdicto erat supposita et omne jus ecclesiasticum erat languidum, tum quia ipse Philippus potens erat et senescallus comitis, sicut jam dictum est. De damnis vero et expensis occasione hujus controversiæ altrinsecus illatis convenit inter partes quod dicti[12] abbas et Philippus eligerent tres arbitros, communi consensu, qui utriusque partis super hiis testes admitterent, et, auditis eorum allegationibus et rationibus, causam judicio vel concordia terminarent. Sed hujus causæ[13] exitus penitus ignoratur. Sed tamen postea[14] prædicta compositio

[1] *unde*] quæ quidem, P.
[2] *coram judicibus*] wanting in P.
[3] *pensionem*] canonem, P.
[4] *noster*] wanting in P.
[5] *in capitulo nostro*] wanting in P.
[6] *archiepiscopo*] domino Eboracensi, P.
[7] *coleremus*] excoluerimus, P.
[8] *prius*] antea, P.
[9] *personarum . . . . Waghna*] wanting in P.
[10] *pensionem*] canonem, P.
[11] *tempore . . . abbatis*] tunc temporis, P.
[12] *dicti*] wanting in P.
[13] *causæ*] rei, P.
[14] *postea*] tempore domini Willielmi abbatis 9, P.

vacua[1] fuit, et alia, tempore Willielmi abbatis 9,[2] quæ adhuc durat, reformata. A.D. 1197 –1210.

VI. *De terris acquisitis in Waghna et*[3] *Suttona, et de*[4] *pastura in le Westkerre de Suttona.*

Waghna. Grant from Osbertus, son of Peter of Waghen.

Et, dum hæc agerentur, Osbertus filius Petri de Waghna senioris per diversas cartas et vices[5] dedit nobis unam bovatam terræ et unum toftum eidem pertinens, unam mansuram et unum hominem cum liberis suis dictam mansuram tenentem, unum sellionem et duas culturas, et aquam quæ tunc ibidem vocabatur Thornefleet;[6] sed quæ fuerit ipsa aqua penitus ignoratur.[7] Ipse autem Osbertus dedit[8] capitulo Beverlaci [9]tenementa quæ acquisivimus de Hugone Portere et Isabella uxore sua. Dedit etiam monialibus de Kyllyng tenementa quæ tenent ibidem;[9] et genuit Petrum qui apud nos obiit monachus, et Elenam et Inetam sorores ejusdem, de quibus postea referetur. Sed et Osbertus de Frismarisco dedit nobis unum toftum in eadem villa. Amandus filius Willielmi de Suttona, in ultimo suo tempore, assensu et beneplacito Saieri filii et heredis sui, dedit[8] nobis quicquid in

Suttona. Grant from Amandus, son of

[1] *vacua*] vacuata, P.

[2] *tempore . . . 9*] wanting in P. The words from *postea* to *abbatis 9* are written over an erasure in E.

[3] After *et* insert in, P.

[4] *de*] wanting in P.

[5] *et vices*] wanting in P.

[6] The following was added in the Phillipps MS., but subsequently erased: Nunc autem Hull dicitur. Nam tunc ipsa aqua inter Waghnam et Thorenbins via erat, et a quibusdam Hull et ab aliis Thorenfleet dicebatur. Nunc autem, omisso ipso nomine de Thorenfleet et processu temporis oblito a singulis, solo nomine Hull nuncupatur. Then follows, not erased, Dedit, ut prædicitur, ipse Osbertus ipsam aquam usque ad filum ejusdem in directo utrarumque ipsarum culturarum, et iterum unum locum ad piscariam, usque ad medium aquæ supradictæ.

[7] *sed . . . ignoratur*] wanting in P.

[8] *dedit*] dederat, P.

[9] *tenementa . . . ibidem*] illa tenementa quæ tenentur de feodo suo in Waghna, P.

A.D. 1197 -1210. William of Sutton.

occidentali[1] marisco de Suttona, inter Forthdyk et terram Ernaldi hominis sui, in longitudine, et latitudine a flumine de Hullo, ex una parte, per dictum Forthdyk usque ad Landsyk, quod est inter Sefholmum et dictum mariscum,[2] et ex altera parte secundum quod communis exitus, qui est inter Herneyscroft et terram præfati Ernaldi, recta linea ducit ab eodem flumine de Hullo usque ad prædictum Landsyk. Quam donationem[3] nobis carta sua et insuper legatione sui testamenti confirmavit. De quo quidem marisco postea[4] præfatus Saierus[5] nos[6] spoliavit, sicut[7] in tempore[8] Hugonis abbatis quinti[9] referetur.

Grants from Sir John de Melsa.

Dominus Johannes de Melsa dedit nobis sex acras prati in Newenge, juxta Westcroft de Suttona, ad annuam pitanciam conventui faciendam.

Thomas de Melsa.

Cujus avunculus Thomas clericus, frater domini Roberti de Melsa, qui grandis auctoritatis et magnarum opum vir erat, dedit nobis quicquid pertinet ad tertiam partem trium bovatarum terræ in præscripto Westkerre de Suttona juxta Forthdyk; et totum pratum quod vocatur le[10] Gayre, ad occidentalem partem villæ de Suttona, nobis imperpetuum erogabat.

Benedict de Scul-cottes, and Ralph de Sutton.

Et Benedictus de Sculcottes dedit nobis totam terram et pasturam quam habuit in loco supradicto. Radulphus quoque filius Raineri de Suttona, de quo prædicitur, dedit nobis quantum terræ habuit pertinens ad quatuor bovatas terræ juxta Forthdyk. Cujus frater Robertus quicquid habuit ibidem nobis dedit.[11] De qua quidem pastura de Westkerre temporibus abbatum subsequentium postea referetur.

---

[1] *occidentali*] wanting in P.

[2] *et . . . mariscum*] substituted for et terram arabilem de Suttona, erased, P.

[3] After *donationem* insert de prædicto marisco, P.

[4] *postea*] wanting in P.

[5] After *Saierus* insert filius dicti Amandi, P.

[6] After *nos* insert ut sibi libuit, P.

[7] *sicut*] unde, P.

[8] After *tempore* insert domini, P.

[9] After *quinti* insert postea, P.

[10] *le*] wanting in P.

[11] *dedit*] iterum concedebat, P.

V. *De terris acquisitis in Stokholmo, Kayngham et Orwythfleet; et de vexatione nostra pro dicta terra de Orwythfleet; et de escambio terrarum in Waghna et Kayngham.*[1]

Adam de Thorne dedit nobis totam terram juxta Hedonam vocatam Stokholme,[2] lxx. videlicet acras terræ, quam idem abbas Alexander cuidam Warino de Hedona pro homagio et servitio suo ad feodi firmam concedebat;[3] reddendo inde[4] nobis xxiii. solidos, iv. denarios, et unam libram piperis, et cuidam Roberto de Wytona xxiii. solidos, iv. denarios, annuatim. Ipse autem Warinus dedit præfatam terram Hugoni de Hedona, pro prædictis servitiis et redditibus reddendis; reservando sibi ultra dimidiam marcam annuatim. Quam quidem terram, quæ est pastura,[5] præfato Hugoni confirmavimus, sicut a præfato Warino ei prius fuerat donatum.[6] Adam autem filius dicti Roberti de Wytona vendidit[7] præfato Hugoni, pro xxvi. libris, totum redditum quem de dicta terra seu pastura[8] percipere consuevit. Willielmus Pethy de Kayngham, de genere Aschilli[9] de quo præfertur, dedit nobis quinque acras terræ in marisco de Kayngham; quas Henricus frater suus nobis confirmans,[10] decem alias acras terræ ibidem[11] cum corpore suo nobis conferebat. Et Ricardus frater eorundem addens nobis quinque acras, totam videlicet partem suam quam ibidem habuit, in escambium pro uno tofto,[12] sex acris terræ, et una acra prati in

A.D. 1197–1210. Stokholmus. Grant from Adam de Thorne.

Saltagh. Kayngham. Grants from William, Henry, and Richard Pethy of Kayngham. Waghna.

[1] *et de . . . Kayngham*] wanting in P.
[2] *vocatam Stokholme*] wanting in P.
[3] *concedebat*] retradebat, P.
[4] *inde*] wanting in P.
[5] *quæ est pastura*] wanting in P.
[6] *donatum*] confirmatum, P.
[7] *vendidit*] vendebat, P.
[8] *dicta . . . pastura*] dicto Stokholmo, P.
[9] After *Aschilli* insert de Kayngham, P.
[10] After *confirmans* insert nobis, P.
[11] *ibidem*] wanting in P.
[12] After *tofto* insert et, P.

A.D. 1197 -1210. Kayngham.

Waghna, nobis erogavit;[1] ita quod nos singulis annis domino comiti ix. denarios et obolum redderemus, et ipse Ricardus et heredes sui, pro dictis tenementis in Waghna, nobis ix. denarios et obolum annuatim reddere tenerentur. Cujus filius Petrus eadem tenementa in Waghna nobis imperpetuum relaxabat; ut in tempore Hugonis abbatis 5 referetur. Præfatus autem Henricus Pethy cuidam Johanni Taloni xx. acras terræ, de tribus solidis annuis domino comiti oneratas, conferebat. Quæ nobis postea collatæ fuerunt;[2] sicut in tempore Michaelis abbatis 8 apparebit. Osbertus de Frismarisco dedit nobis totam terram de Orwythfleet in territorio de Pensthorpia, pro xxviii. solidis annuis sibi et heredibus suis[3] impendendis. De quibus terra et redditu tempore Adæ abbatis quartidecimi postea referetur.[4] Ipse tamen Osbertus, M. mater sua et fratres dicti Osberti, super possessione dictæ terræ et aliis possessionibus quas de feodo ipsius Osberti habebamus, nos postea vexabant injuste. Propter quod ad sedem apostolicam per nos[5] fuerat appellatum. Ipse ergo Osbertus econtra sedem apostolicam adibat, et litteras apostolicas quibusdam judicibus delegatis contra nos impetravit. [6] Postea tamen, idem Osbertus ipsis litteris apostolicis [6] sacramento corporaliter præstito renuntiavit,[7] et adjecit quod nec ipse nec aliquis ex parte sua alias litteras super prænominata terra, in præjudicium seu gravamen nostrum, a domino papa

f. 31 b.

Orwythfleet. Grant from Osbertus de Frismersk. Reclaimed by his relatives.

Litigation.

---

[1] *nobis erogavit*] monasterio nostro inperpetuum erogabat, P.

[2] *Quæ nobis . . . fuerunt*] Qui Johannes easdem xx. acras monasterio nostro contulit, P.

[3] After *suis* insert imperpetuum, P.

[4] *De quibus . . . referetur*] Qui redditus ad heredes domini Johannis de Melsa postea deveniebat, P. The passage is dotted underneath, for erasure, in E.

[5] After *nos* insert super dictis vexationibus, P.

[6] *Postea tamen . . . apostolicis*] Qui quidem Osbertus propter quandam conventionem inter nos habitam in capitulo Beverlacensi, P.

[7] After *renuntiavit* insert, ipsis litteris quas a sede apostolica contra nos super ipsa terra de Orwythfleet impetravit, P.

nec a rege vel quoquam alio unquam[1] impetraret. Unde ipse Osbertus confirmationem de omnibus terris quas de feodo suo habebamus, et nominatim totam terram illam de Orwythfleet, pro prædictis xxviii. solidis annuis sibi reddendis,[2] faciebat, et confirmationem capitalis domini et omnium fratrum suorum nos fecit habere. At ipse, apud nos factus novicius,[3] in noviciatu[4] corpus terræ[5] commendavit.[6] De quibus terra[7] et redditu[8] temporibus Willielmi abbatis 9 et Adæ abbatis 14 postea referetur. A.D. 1197–1210.

VI. *De terris acquisitis in Rystona; et de magna fossata dicta[9] Wythdyk.*

Eo tempore Walterus de Falconberge, dominus de Rysa, dedit nobis cum corpore suo dimidiam carucatam terræ, cum tofto et duobus solidis annuis de una dimidia bovata terræ in Rystona,[10] et medietatem equarum suarum quas habuit in Cravenna. Quæ quidem dimidia carucata[11] fuerat Roberti capellani de Kayngham; cujus filius Stephanus sacerdos, pecunia indigens, Radulpho senescallo dicti Walteri ad terminum 30 annorum, acceptis 40 marcis præ manibus, [illam] invadiavit, 'ita quod si,'[12] post triginta autem annos completos,[13] Stephanus prædictus vel heredes sui præfato Radulpho vel heredibus suis 40 marcas præter 30 solidos[14] redderent,[15] prædictam dimidiam caru-

Rystona. Grant from Sir Walter Falconberg of Rysa. The land previously mortgaged.

[1] *unquam*] nunquam in both MSS.
[2] *sibi reddendis*] nobis, P.
[3] After *novicius* insert et, P.
[4] After *noviciatu* insert decedens, P.
[5] After *terræ* insert et sæculum suis posteris, P.
[6] *commendavit*] commendabat, P.
[7] After *terra* insert de Orwithfleet, P
[8] After *redditu* insert xxviii. solidorum, P.
[9] After *dicta* insert de, P.
[10] *Rystona*] Restona, P.
[11] After *carucata* insert terræ, P.
[12] *ita quod si*] wanting in P.
[13] After *completos* insert si, P.
[14] *præter* 30 *solidos*] 30 solidis minus, P.
[15] *redderent*] reddiderint, P.

A.D. 1197 -1210. catam [1] reciperent sibi [2] quietam. Sin autem, Radulphus vel heredes sui eandem terram [3] tenerent, de anno in annum, donec Stephanus vel heredes ejus eis redderent [4] 40 marcas; [5] ita tamen quod singulis annis minuerent [6] 12 denarii de prædicto catallo. Postea vero, ortis quibusdam simultatibus inter prædictum Radulphum et Walterum dominum suum, idem Walterus abstulit ei prædictam terram et alia bona plurima. Deinde vero, præfato Stephano terram eandem ut jus suum repetente, ipse Walterus, datis præfato Stephano tribus marcis, cartam [7] quietæ clamationis perpetuæ ab eodem [8] impetravit. Simon quoque clericus 12 acras terræ in eadem villa nobis dedit.[9] Quæ omnia postea cum Matheo de Rowtona,[10] tempore Ricardi abbatis 10, fuerunt permutata, ut parebit inferius.[11]

Grant of Wythedyk. Deinde Turgisius de Bray et Willielmus de Fontaneto,[12] et Matildis de Scures uxor eorum, confirmaverunt nobis illam magnam fossatam modo Wythedyk [13] nuncupatam, quæ venit de ponte Rudæ et vadit usque in curtem abbatiæ nostræ, et viam ex utraque parte fossatæ liberam, et cursum aquæ liberum et expeditum ab omnibus impedimentis, quantum ad

f. 32. territorium de Rystona pertinebat; salvis duobus vadis tantum, ad sequendam communam de Ruda videlicet et de Rystona.

Dyke between Turkylholm and Brakynholm. Unde fossatam de Turkylholmo usque ad Brakynholmum nobis concedebant, habentem x. pedes in latitudine ad minus, et viam ex qua parte fossatæ voluerimus liberam; ita quod eadem

---

[1] After *carucatam* insert terræ, P.

[2] *sibi*] wanting in P.

[3] *eandem terram*] eam, P.

[4] *eis redderent*] reddiderint, P.

[5] After *marcas* insert sicut prædictum est, P.

[6] *minuerent*] caderent, P.

[7] After *cartam* insert concessionis et, P.

[8] *perpetuæ ab eodem*] ab eo imperpetuum, P.

[9] After *dedit* insert perpetuas, P.

[10] *Rowtona*] Rutona, P.

[11] *fuerunt . . . inferius*] reservatis homagio et servitio unius libræ piperis, sunt permutata, P.

[12] After *Fontaneto* insert, per maritagium domini de Rystona, P.

[13] *Wythedyk*] Wythdyk, P.

fossata a parte aquilonali de Bracheholmo cadat in supradictam magnam fossatam. In quibus fossatis nec ipsi nec heredes sui aliquod impedimentum facerent de cratibus, vel palis, vel terra, vel aliqua re alia, vel ingenio aliquo, unde aqua in eis minueretur vel impediretur, aut perderet cursum suum; retenta illis in minori fossata tantum piscatione cum retibus solummodo et burraches. Et nos capere de terra sua quantum et quoties velimus[1] juxta utramque fossatam, ad obstruendam aquam ne supereffluat in mariscum de Restona, valeremus, et ipsas fossatas mundare et meliorare prout expedire videremus. Et præterea haberemus unam contrafossatam,[2] v. vel vi. pedum[3] in latitudine, juxta ipsam magnam fossatam, si hoc videremus expedire, ad retentionem ipsius aquæ. De qua iterum magna fossata, tempore Michaelis abbatis 8, ubi de Ruda scribitur, postea referetur. A.D 1197 -1210.

VII. *De grangia de Arnallia; et terris et tenementis*[4] *in Westheytfeld, Estheitfeld,*[5] *et Setona.*

Arnallia. Grant from Richerus of Arnall.

Hoc tempore, Richerus de Arnallia, de quo prædicitur,[6] dedit nobis duas culturas terræ in Arnallia, totam videlicet terram quæ fuit de feodo suo, inter duas divisas suas propinquiores territorio de Restona,[7] ex utraque parte villæ, usque ad divisas dominiorum adjacentium, cum communa marisci. Et pro parcellis dictarum terrarum dedit rationabile[8] excambium[9] liberis hominibus suis qui terram inter dictas divisas

[1] *velimus*] haberemus, P.

[2] After *contrafossatam* insert habentem, P.

[3] *pedum*] pedes, P.

[4] *De grangia . . . tenementis*] De terris et tenementis in Arnallia, P.

[5] *Estheitfeld*] Estheytfeld, in all instances, P.

[6] After *prædicitur* insert, post successionem abbatis Thomæ 3, P.

[7] *Restona*] Rystona, P.

[8] *rationabile*] rationabilem in both MSS.

[9] After *escambium* insert, videlicet acram pro acra, in eodem territorio de Arnallia, P.

A.D. 1197 -1210.

prius habuerunt; et in medio illarum culturarum unum clausum nobis insuper erogabat, pro xii. denariis sibi annuatim reddendis, ubi dictus abbas Alexander continuo grangiam fecit ædificari. At ipse Richerus [1] diversis vicibus duas bovatas, vi.[2] acras et xii.[3] rodas, terræ, et octo acras prati, atque 'alias terras,'[4] in escambium ibidem pro aliquibus aliis terris nostris, ibidem nostro monasterio iterum erogabat. Willielmusque de Areyns, de consensu filiorum et heredum suorum, per diversa feoffamenta contulit [5] nobis [6] 4 bovatas terræ et 12 acras terræ et unam bovatam prati in Westheitfeld, pasturamque sufficientem cc. ovibus, xx. bobus vel vaccis, cum tota earum sequela unius anni, equis etiam et averiis quibus prædictam terram coleremus, vel quos [7] ad usum nostrum haberemus ubique in communi pastura ejusdem villæ; et insuper tres bovatas terræ in Setona nobis vendidit, pro 40 marcis, quas eidem dedimus ad absolvendum eum de debito Judæorum. Sed ad acquietandum nos de præfatis 40 marcis, quas tunc forte ad hoc mutuati sumus, dictæ una bovata prati in Westheitfeld et tres bovatæ in Setona fuerunt alienatæ. Et reliquas quatuor bovatas [8] terræ in Westheitfeld nobis reservavimus; quas tamen Hugo abbas quintus cuidam ad feodi firmam pro 12 denariis annuis concessit.[9] Ipsæ autem 12 acræ et pasturæ nobis similiter remanserunt.[10] Idem autem Willielmus de Areyns fuit dominus de Westheitfeld, et genuit tres filios, Arnaldum, Thomam et Bernardum.

Westheitfeld. Grants from William of Areyns.

Setona.

Grants from descendants of William of Areyns.

[1] After *Richerus* insert, in profectione nostra delectatus, P.

[2] *vi.*] 10, P.

[3] *xii.*] 7, P.

[4] *atque alias terras*] wanting in P.

[5] *contulit*] marked underneath with points, as for erasure.

[6] *contulit nobis*] conferebat monasterio nostro, P.

[7] *quos*] nos in both MSS.

[8] *reliquas quatuor bovatas*] reliquæ quatuor bovatæ, MS.

[9] After *concessit* insert, ut postea referetur, P.

[10] *pasturæ . . . remanserunt*] pastura ipsa 2 ovibus et 20 bobus vel vaccis cum sequelis earum, pro eo quod dimissæ non fuerant nobis, fuerunt reservatæ, P.

Qui Arnaldus confirmavit nobis donationes patris sui, et obiit sine herede de se procreato. Unde[1] hereditas ad Thomam fratrem suum est devoluta. Qui Thomas dedit nobis duas bovatas terræ, quæ fuerunt de dimidia carucata terræ quam[2] dictus Willielmus pater suus ante obitum suum ei contulit;[3] et, in loco duorum toftorum ad dictas duas bovatas terræ pertinentium, duos selliones terræ duarum perticatarum in latitudine, et tertium sellionem per medium unius clausi sui, nobis concedebat. Quæ etiam duæ bovatæ terræ[4] per dictum Hugonem abbatem quintum[5] sunt alienatæ. Sed tamen de nobis per forinsecum servitium tenentur. Ipseque Thomas sine herede de corpore suo obiit. Propterea Bernardus frater suus ejus hereditatem est sortitus; qui genuit Thomam, [6]qui confirmavit omnes terras nostras ibidem, et[6] dedit domino Roberto Tyliolf quicquid habuit in dicta villa de Westheitfeld. [7]Quæ quidem tenementa sua dominus Robertus de Hyltona tenet[7] in præsenti; qui, inter alias terras suas, tenet de nobis ibidem[8] duas bovatas terræ, quæ quondam, ut præfertur, per Thomam de Areyns seniorem nobis collatæ fuerunt et per dictum Hugonem abbatem 5 alienatæ.[9] Et Willielmus Tele de Estheytfeld dedit nobis unam bovatam et dimidiam terræ cum uno tofto in Estheitfeld; quæ Baldewinus Tyrell nobis quieta confirmabat, et annuum redditum v. solidorum, qui pro eadem terra sibi debebatur, nobis remittebat; et unum aliud toftum ibidem nobis insuper erogabat. Quæ

A.D. 1197 -1210.

f. 32 *b*.

Estheitfeld Grants from William Tele and Baldwin Tyrell.

---

[1] *Unde*] Pro quo, P.

[2] *quam*] quas, P.

[3] *contulit*] concedebat, P.

[4] *terræ*] wanting in P.

[5] After *quintum* insert a nobis, P.

[6] *qui confirmavit . . . et*] cum quo, ut postea referetur, post confirmationem suam terrarum nostrarum ibidem, compositiones feceramus. At ipse Thomas, P.

[7] *Quæ quidem . . . tenet*] Qui vel heres suus vendidit ipsa tenementa sua Roberto Lorimer de Setona; ea retinet, P.

[8] After *ibidem* insert ipsas, P.

[9] *et per . . . alienatæ*] wanting in P.

A.D. 1197 -1210. omnia, cum dictis duabus bovatis terræ in Westheytfeld,[1] postea fuerunt alienatæ; ut in tempore[2] Hugonis abbatis 5 postea referetur.

VIII. *De terris et tenementis in Gowsle,[3] Setona alias Erghoma, Dryngbowe, Beforthe,[4] Mora, et in Hertburnia et Wathsand.[5]*

Gousle. Grants from Peter Tuschett and others.

Petrus etiam de Tuschett dedit nobis capitale messuagium suum cum quatuor bovatis terræ in Gousle. Petrusque filius Petri de Aldburgho dedit nobis unum clausum in eadem villa. Quæ[6] postea fuerunt alienatæ, ut in tempore Hugonis abbatis 5 et Michaelis abbatis 8 postea referetur. [7] Et Henricus filius Roberti de Wathsand dedit nobis duas bovatas terræ cum uno tofto in Wathsand. Et Robertus Stanere dedit nobis unam bovatam terræ cum pertinentiis ibidem. Quibus sic acceptis, idem abbas Alexander incepit grangiam de Wathsand juxta lacum de Hornse, ut tam terris nostris de Wathsand quam de Setona posset commodius convenire.[7] Cui ergo grangiæ[8] Willielmus de Areyns dedit[9] nobis tres bovatas terræ in Setona, postea venditas[10] ut præfertur. Willielmusque filius Godefridi de Setona dedit nobis sex acras terræ in eadem; quas idem[11] abbas Alexander, et totum quod

Wathsand.

Setona.

[1] *cum . . . Westheytfeld*] wanting in P.

[2] After *tempore* insert ejusdem, P.

[3] *Gowsle*] wanting in P.

[4] After *Beforthe* insert et, P.

[5] *et Wathsand*] wanting in P.

[6] *Quæ*] Quod clausum et ipsæ 4 bovatæ terræ, P.

[7] *Et Henricus . . . . commodius convenire*] Et Johannes de Lanels dedit nobis unum clausum in territorio de Setona, quem habuit super marram de Wathsand, et piscationem unius sagenæ in tota marra de Wathsand et de Hornse. Quod clausum Petro filio Willielmi de Setona de duobus denariis annuis fuerant oneratum, quos idem Petrus nobis imperpetuum remittebat, P.

[8] *ergo grangiæ*] clauso, P.

[9] *dedit*] de quo præfertur, vendidit, P.

[10] *Setona . . . . venditas*] eadem villa, quæ iterum a nobis venditæ fuerunt, P.

[11] *idem*] repeated in E.

habuimus in Erghoma, videlicet tres toftos et quatuor bovatas terræ, et duas bovatas terræ in Dryngbowe, vendidit Hugoni Ranyard pro quindecim marcis, pluribus tamen monachis super hoc conquerentibus et reclamantibus. Unde idem Hugo postea per judices delegatos, receptis xix. marcis pro prima pecunia soluta et [1] expensis quas in meliorationem prædictæ terræ fecerat, eam nobis ex integro in dictis villis [2] restituit, liberam et quietam, cum omnibus pertinentiis suis,[3] et illam postmodum sicut jus proprium nostrum in pleno wapintagio de Hedona, tactis sacrosanctis Evangeliis, coram omnibus penitus abjuravit. Insuper se et heredes suos carta sua obligavit quod ipse et heredes ejus nos defenderent ab omni vexatione in posterum, ex quolibet facto illius circa prædictas terras, contra nos casu quolibet oritura. Sed et Lecia filia præscripti Stephani de Erghoma unum toftum et tres bovatas terræ, et Hawisia soror præscripti Ricardi filii Petri servitium Rumphari de Erghoma de duabus bovatis terræ, monasterio nostro contulerunt;[4] ita quod idem Rumpharus et heredes sui acquietarent prædictam terram de universo forinseco servitio, et eandem terram de nobis tenerent; reddendo nobis xl. denarios annuatim, de quibus duos solidos aliis personis debitos eis persolveremus, et xvi. denarios qui remanerent ad proprios usus haberemus. Quarum alteram bovatam postea acquirebamus. Robertusque filius Roberti de Beforth dedit nobis totam terram illam quæ pertinuit ad totam partem suam in dimidia[5] carucata terræ suæ de la More Befordiæ, cum communi pastura de More Befordiæ.[6] Sed et Amandus filius Johannis de Owstwyk dedit nobis totam terram quam habuit apud grangiam nostram de la More, quam

A.D. 1197–1210.
Erghoma. Dryngbowe.
Objection by some of the monks to a sale of land.
Beforth.
f. 33.
Mora.

[1] *prima . . . et*] wanting in P.
[2] *in dictis villis*] wanting in P.
[3] After *suis* insert, de se et heredibus suis, P.
[4] *contulerunt*] conferebant P.
[5] *dimidia*] wanting in P.
[6] After *Befordiæ* insert, cum communi pastura dictæ moræ Befordiæ, P.

A.D. 1197 -1210. de eodem prius[1] ad terminum tenebamus.[2] Willielmusque Racyn de Beforthe duas acras et dimidiam terræ nobis iterum in Beforthe concedebat. Et Ingelramus de Muncels dedit nobis unum toftum unius acræ terræ in[3] Hertburnia; quod quidem toftum super ultimum angulum de Holdernesse super le[4] Erledyk et mare est situatum, et cum cæteris toftis[5] modo vastum consistit, pro eo quod nec unus quidem in dicta villa in præsenti[6] commoratur.

Hertburnia.

IX. *De escambio de Thorpia et Mytona; de pastura in Suttona; et de vexatione nostra pro decimis de Mytona.*

Thorpia. Hic autem abbas Alexander unam carucatam terræ quam habuimus in Aldburghe et in Thorpia, datis ultra xx. marcis, escambiavit cum domino[7] Johanne de Melsa, filio Roberti de Melsa, pro tribus bovatis terræ in Mytona, cum toto dominico ad easdem pertinente, quas Anor avia sua, ut prædicitur, ad totam vitam suam retinebat; ita tamen quod ipse de nobis eandem[8] carucatam terræ in Aldburghe et Thorpia per forinsecum servitium tantum teneret, et nos ipsas tres bovatas terræ in Mytona per forinsecum servitium de eodem itidem teneremus. Illam autem carucatam terræ in Aldburghe et Thorpia[9] dedit idem Johannes in maritagium cum filia sua Rainero filio Johannis de Aldburghe. In quo quidem escambio, præfatus Johannes dedit nobis in Westmarisco de Suttona pasturam

Mytona.

Suttona.

[1] *eodem prius*] eo aliquando, P.

[2] After *tenebamus* insert, sed quanta fuerat hæc terra ignoratur, P.

[3] After *in* insert villa de, P.

[4] *le*] wanting in P.

[5] After *toftis* insert dictæ villæ, P.

[6] *præsenti*] præsentiarum, P.

[7] *domino*] erased in P.

[8] *eandem*] wanting in P.

[9] After *Thorpia* insert, quam de nobis acceperat in escambium, aliquanto post, P.

quanta [1] pertinet ad x. bovatas et dimidiam terræ in Suttona, a piscaria nostra juxta Hullum [2] usque ad Langsyk [3] et Depesyk. Hoc est ut modernis temporibus distinguitur, videlicet, ab angulo [4] de Sowthowscroft usque ad prata de Suttona.[5] Postea Thomas clericus, avunculus suus de quo præscribitur,[6] fecit Matildem uxorem [7] Roberti de Melsa, fratris sui, cujus [8] patrimonium erat ipsa terra de Mytona, et Johannem de Melsa [9] præscriptum filium eorundem, donationem seu venditionem præfati Roberti nobis confirmare. Itaque tota ipsa terra nostra de Mytona, videlicet x. bovatæ, nobis concessa fuerat, faciendo inde forinsecum servitium; quod tamen servitium prædictus Johannes, procedente tempore, acceptis pro hoc a nobis xxx. marcis, se et heredes suos de tenemento suo in Wilardby [10] facturos promisit, et prædictas x. bovatas cum omnibus suis pertinentiis nobis in puram et perpetuam eleemosynam confirmavit.[11] Quæ terræ simul cum tenementis in Wyk, tempore Rogeri abbatis 13, postea sunt alienatæ, ut patebit inferius. Eo quoque tempore Ricardus Duchet clericus fuit et familiaris G[alfridi] filii P[etri] comitis Essexiæ. Qui cum ecclesiam de Hesellia adeptus fuisset,[12] in cujus parochia terræ ipsæ consistunt,[13] mota est controversia inter nos et ipsum super decimis ipsarum terrarum nostrarum, quas propriis manibus aut sumptibus tunc excolebamus.[14] Decimas vero eidem ecclesiæ, temporibus quatuor personarum

A.D. 1197–1210.

Mitona alibi.

Decimæ ibidem. Suit respecting tithes of land occupied by the convent.

---

[1] *quanta*] quantum in both MSS.

[2] After *Hullum* insert, versus austrum et orientem, videlicet de Forddyk, P.

[3] *Langsyk*] Landsyk, P.

[4] *ab angulo*] erased in P.

[5] *prata de Suttona*] Forddyk, P.

[6] *avunculus . . . . præscribitur*] frater Roberti de Melsa, qui grandis auctoritatis et magnarum opum vir erat, et, P.

[7] After *uxorem* insert præfati, P.

[8] *de Melsa . . . cujus*] qui apud nos tumulatur, cujus Matildis, P.

[9] *de Melsa*] wanting in P.

[10] *Wilardby*] Wylardby, P.

[11] *confirmavit*] concedebat, P.

[12] *fuisset*] esset, P.

[13] *in . . . consistunt*] wanting in P.

[14] *tunc excolebamus*] in parochia dictæ ecclesiæ excoluimus, P.

A.D. 1197 -1210. praedecessorum ipsius Ricardi praedecessores ipsius abbatis Alexandri nunquam persolverunt. Immo pro bono pacis sui praedecessores aliquam pecuniae summam persolverunt, sed nunquam plus una marca argenti; et sic a praestatione decimarum circiter xxx annis fuimus immunes et quieti. Ipse tamen abbas Alexander[1] pro tempore suo nunquam de terris memoratis praedictae ecclesiae quicquam persolvit. Sed cum marcam illam quae pro bono pacis ut praedicitur solvi consueverat, servientibus praefati Ricardi anno undecimo revoluto fecit offerri, iidem servientes[2] eam recipere contempserunt. Postmodum autem idem Ricardus cum magna armatorum multitudine [illegible] grangiae nostrae de Myton irreverenter irrupit, et manibus violentis in quosdam conversos et servientes nostros [illegible][3] ab eadem praesumptionibus injectis, de blado

f. 81 b. nostro 40 quarteria et tres carectatas asportavit.[4] Ubi ita gesta audientes abbas ad apostolicae sedis legatos causam ipsam[5] detulit. [6]Ipsi ergo legati omnes hujus praesumptores[7] anathematis vinculo innodarunt.[8] Interea post multas allegationes[9] et expensas plurimas, tandem inter nos[10] et dictum Ricardum[11] ita convenit quod idem Ricardus [illegible] nostrum sic per violentiam asportatum, per sacramentum bonorum virorum quantum [illegible] fuisset monasterio nostro restitueret, et eos pariter qui violentiae praedictae interfuerunt ad fores monasterii transmitteret, pro absolutionem [illegible] satisfacturos; quod et factum est. De decimis autem inter nos[12] ita convenit quod quamdiu

---

[1] Alexander] wanting in B.

[2] idem servientes] wanting in B.

[3] omnes] [illegible] B.

[4] asportavit] asportavit in [illegible] MS.

[5] causam ipsam] causam et injuriam suam illatam. B.

[6] Ipsi . . . praesumptores] Qui [illegible] omnes qui [illegible] fecerunt. B.

[7] innodarunt] [illegible]. B.

[8] Alias allegationes] [illegible] allegationes. B.

[9] inter nos] wanting in B.

[10] et Ricardum] wanting in B.

[11] praedicto] [illegible]. B.

[12] nos] [illegible] B.

idem Ricardus prænominatam ecclesiam haberet, quia in tempore suo possessio terrarum nostrarum ibidem per additionem[1] trium bovatarum, ut præfertur, aucta fuerat, xx. solidos annuos ei pro bono pacis abbas memoratus persolveret. Denique, parvo tempore elapso, prædictus Ricardus, videns et forsan ad hoc adductus quod contra tenorem privilegiorum nostrorum minus rationabiliter præfatam pensionem xx. solidorum[2] exigebat, illam nobis spontanea voluntate, sed et omnes querelas de capella quæ quondam erat in Mytona et terris adjacentibus, sive de aliis aliquibus rebus simul exortis, pro[3] centum solidis omnino remisit, et cartam suam nobis inde dedit. A.D. 1197-1210.

X. *De terris de Brantyngham, et molendino de Cotyngham; de tenemento alienato in Beverlaco; et de terris de Blaunchemarle, Wartria, Boltona,*[4] *et North Daltona.*

Rogerus filius Osmundi de Kent, de quo prædictum est, donationes patris sui de quarera de Brantyngham nobis confirmavit,[5] et tres perticatas terræ nobis insuper erogavit.[6] Interea, mortuo Willielmo de Stutevylla, de quo prædictum est, molendinum suum in territorio de Cotyngham prope aquam de Hullo, quod juxta molendinum nostrum situm fuit, sicut prædictum est, minus diligenter custoditum decidebat. Unde et nostrum molendinum ita deterioratum est quod ad nihil utile est redactum. Super quo longa disceptatio habita 'erat' cum Nicholao fratre Willielmi prædicti, ad quem possessio illa devoluta est. Cujus disceptationis finis erat, quod ipse Nicholaus fossatum et sedem molendini

Brantyngham.

Cotyngham. Dispute respecting the mill.

---

[1] *additionem*] adjectionem, P.
[2] *xx. solidorum*] wanting in P.
[3] *pro*] acceptis, P.
[4] *Boltona*] wanting in P.
[5] *confirmavit*] confirmabat, P.
[6] *erogavit*] erogabat, P.

A.D. 1197–1210. quæ de Willielmo fratre suo acceperamus [1] nobis confirmavit,[2] plurima aisiamenta et totam piscationem ipsius aquæ nobis concessit,[3] præter capturam piscium ad molendinum suum pertinentem,[4] quam sibi reservavit. Haberemusque ex ejus concessione [5] totius aquæ illius decursum et usum liberum ad molendinum nostrum; liceretque nobis claudere cursum aquæ in loco ubi fuerat molendinum suum, et totam aquam prædicti fossati sine impedimento ducere ad molendinum nostrum; nec bladum ibidem moleremus nisi nostrum proprium. Postea autem, acceptis a nobis xxx. marcis, donationem quam pater suus fecit nobis de virgis confirmavit,[6] et insuper duas acras et quatuor perticatas terræ super ripas prædicti fossati ad molendina nostra ibidem firmanda, quas pater suus prius nobis dedit et postea reacceptas Willielmus frater suus escambiavit cum ipso fossato et tota piscatione ejus, nobis concedebat; nosque ad molendinum nostrum nisi tantum bladum nostrum proprium ut prius moleremus. Ipse autem abbas Alexander, pro centum libris receptis præ manibus, vendidit domino Roberto de Thurnham militi, de quo prædictum est, totam terram et domos nostras juxta Ragbruk in Beverlaco, quam Willielmus de Rule et Stephanus frater ejus, de quibus prædictum est, dederunt nobis,[7] reservatis [8] de dictis tenementis duobus solidis annuatim. Quas qui- f. 34. dem domos idem Robertus hospitali de Doncastria postea conferebat;[9] quæ [10] postea in possessionem monas-

Beverlacum. Sale of land at Ragbrook.

---

[1] After *acceperamus* insert, in escambium pro molendino quod de patre suo habebamus, P.

[2] *confirmavit*] confirmabat, P.

[3] *nobis concessit*] interlined in P.

[4] *molendinum . . pertinentem*] ipsum molendinum, P.

[5] *ex ejus concessione*] autem, P.

[6] *confirmavit*] confirmabat, P.

[7] *dederunt nobis*] tenuerunt, P.

[8] After *reservatis* insert nobis, P.

[9] After *conferebat* insert, sed tamen utraque pars indenturæ per quam dictas domos eidem Roberto vendideramus, quo casu nescio, penes nos hiis diebus noscitur remanere, P.

[10] *quæ*] ipse autem domus, P.

terii[1] de Belloloco redigebantur, et modo iterum ad manus sæcularium devenerunt. [2]Sed tamen utraque pars indenturæ per quam dictas domos præfato Roberto dederamus penes nos invenitur.[2] Canonicique de Wartria dederunt nobis vii. acras terræ et dimidiam apud Presthowe in Wartre, ex parte boreali grangiæ nostræ de Blaunchemarle, et alias xii. perticatas in escambium pro viii. acris terræ in territorio supradicto. Et Hugo de Boltona et Cecilia uxor ejus, filia Galfridi Darell, vendiderunt nobis unam mansuram, v. toftos et v. bovatas terræ, in Wartria, pro 50 marcis, pro[3] quibus terra illa invadiata fuit erga Judæos pro debito Galfridi supradicti.[4] Alii autem de genere et cognatione præfati Galfridi ipsas terras de Wartria a nobis exigebant; sed tamen, data ipsis aliquanta pecunia, ipsam terram nobis imperpetuum confirmabant. De quibus Willielmus filius præfati Hugonis nos super omnes vexabat injuriose, ut in tempore Hugonis abbatis 5 postea apparebit. [5]Præfatus etiam Hugo unum toftum et duas bovatas terræ contulit nobis in Boltona, quæ in tempore dicti Hugonis abbatis 5 fuerunt alienatæ, ut in tempore suo referetur.[5] Thomas quoque filius Turstini de Daltona, de quo præfertur, dedit nobis 19 acras terræ in North Daltona. Walterus etiam filius Ricardi habuit tres bovatas terræ ibidem, de quibus dedit nobis unam bovatam terræ,[6] pro qua 2 solidos et 4 denarios annuatim redderemus.

A.D. 1197 -1210.

Wartria.

Blaunchemarle.

Boltona.

Daltona.

---

[1] *monasterii*] abbatiæ, P.

[2] *Sed . . . . invenitur*] wanting in P.

[3] *pro*] wanting in P.

[4] After *supradicti* insert, Ipse autem Hugo nobis insuper conferebat unum toftum et 2 bovatas terræ in Boveltona, erased, P.

[5] *Præfatus . . . referetur*] wanting in P.

[6] After *terræ* insert ibidem, P.

XI. *De prima acquisitione terrarum nostrarum in Skyrena, de*[1] *antecessoribus dominii ejusdem, et de tenemento quodam in Ettona.*

A.D. 1197 -1210. Skyrena. History of the estate of the family of Etton.

Dominus Robertus de Oktona, de quo tempore domini Adæ abbatis 1 prædictum est, habuit tres filias, quarum unam nomine Albreie[2] dedit in maritagio domino Hugelino de Ettona, cum qua dedit quicquid habuit in Skyrena; aliam etiam Willielmo Duayd,[3] et tertiam præscripto Godefrido de Harpham. Qui scilicet Hugelinus fuit dominus de Skyrena, et tenebat illud de domino[4] Roberto de Stutevylla; et habebat alia terras et tenementa in Hotona[5] Craunceewyk, quæ fuerunt de feodo ipsius Roberti de Stutevylla. Habuit etiam custodiam castelli de Hode juxta Bellalandam, tempore guerræ, per præceptum domini regis Henrici senioris.[6] Qui etiam postmodum in tantum diffamatus est versus eundem regem quod perdidit custodiam ejusdem castelli et seisinam totius liberi tenementi sui. Et dictus rex dedit totum liberum tenementum suum et custodiam dicti castelli[7] Odardo de Mawnsell, militi Gallico. Multo ergo tempore inde transacto, venit prædictus Hugelinus ad dominum regem, et gratiam ab eo obtinuit ut posset ponere se super patriam de illa diffamatione. Unde super hoc litteras regias præscripto domino Roberto de Oktona, tunc vicecomiti Eboracensi, impetravit. Sed, antequam illud fecisset aut seisinam recuperasset, defunctus est. Deinde[8] venit Astinus filius Hugelini et petiit totam terram, videlicet v. toftos, 4 carucatas

[1] *de*] et, P.
[2] *Albreie*] Aubreie, P.
[3] After *Duayd* insert, de quibus exivit Johannes de Oktona, interlined, P.
[4] *domino*] wanting in P.
[5] After *Hotona* insert et, P.
[6] *senioris*] veteris. P.
[7] After *castelli* insert domino, P.
[8] *Deinde*] Post multum vero tempus, P.

et v. bovatas terræ, in Skyrena, quæ prædictus Robertus de Oktona avus ejus dederat prædicto Hugelino patri suo cum prædicta A[lbreia] in maritagium, versus præfatum Odardum de Mawnselle. Tandem inter eos pax est reformata; ita quod prædictus Odardus dedit præfato Astino unam carucatam terræ in Skyrena pro bono pacis; cujus carucatæ antecessores[1] Simonis de Northorpia tenuerunt quinque bovatas, et residuas tres bovatas[2] dictus Astinus dedit præfato Odardo, in escambium pro molendino vocato Astynmylne. Et ipse Odardus dedit Radulpho Bretoni armigero suo sex bovatas terræ in Skyrena. Qui Radulphus genuit Willielmum, patrem Willielmi Senescalli. Odardus itaque præfatus genuit Galfridum et Odardum. At ipse Galfridus genuit Thomam de Ettona seniorem, de quo exivit Thomas de Ettona junior, qui occidit Jordanum de Raventhorpia, propter sororem suam, Ceciliam nomine, matrem Alani Stabularii. Per quem Thomam, ante dictum flagitium, totum[3] dominium de Skyrena[4] habebamus, ut postea referetur.[5] Thomas autem ipse de Ettona senior, filius G[alfridi], dedit nobis unum toftum in Ettona, ad luminare ecclesiæ nostræ sustentandum. Pro quo quidem tofto idem Thomas quoddam angulum prati in Skyrena apud Whytpule in escambium paulo post[6] confirmabat; et insuper xi. acras prati ibidem, ubi mansionem aliquam possemus facere, et ductum aquæ de Skyrena, ad facienda molendina et alia aisiamenta nostra ibidem, nobis conferebat, pro anima matris suæ, quæ apud nos manet tumulata. Sed tamen ipse Thomas senior dedit ductum ipsius aquæ et usum molendinorum perprius

A.D. 1197 -1210.

f. 34 *b*.

Ettona.

Skyrena alibi.

Water-course of Skyrne.

[1] *cujus . . . antecessores*] quam heredes, P.

[2] *quinque . . . bovatas*] præter 3 bovatas quas, P.

[3] *ante . . . totum*] de Ettona juniorem, P.

[4] After *Skyrena* insert postea, P.

[5] *ut . . referetur*] wanting in P.

[6] *paulo post*] wanting in P.

A.D. 1197 -1210. canonicis de Wattona;[1] unde discordia inter nos[2] et canonicos de Wattona mota est, sicut in temporibus Adæ 14 et Hugonis 15 abbatum postea referetur. Ipse etiam Thomas, pro[3] 30 marcis receptis præ manibus,[4] locavit nobis ad terminum 12 annorum quatuor bovatas terræ ibidem, quas nobis in puram et perpetuam eleemosynam postea confirmabat.

XII. *De Thoma de Ettona seniore, domino de Skyreno; de divisione terrarum filiis et nepotibus suis; et de terris acquisitis ibidem; et de vexatione nostra pro decimis ibidem.*

Grants of land in Etton.

Thomas ipse de Ettona, senior, de prima uxore sua genuit filios tres, Thomam videlicet, Galfridum et Odardum, et filias duas, Ceciliam et Matildem.[5] Quorum pater Thomas senior dedit[6] Galfrido filio suo '2°' sex bovatas in ipso Skyreno, quas ipse Galfridus nobis ad terminum annorum locavit, et postea tempore istius abbatis ipsas nobis in perpetuam eleemosynam conferebat. Dedit etiam Odardo filio suo tertio unam carucatam terræ ibidem; cujus carucatæ ipse Odardus nobis etiam[7] sex bovatas[8] ad terminum locavit, et postea earum aliquantas nobis imperpetuum contulit; sicut in tempore Hugonis abbatis 5 postea referetur. Dedit itaque dimidiam carucatam terræ patri Alani Stabularii, in maritagium cum Cecilia filia sua; et unum toftum cum aliquanta terra ibidem Roberto filio Nicholai de Cothoma dedit[9] in maritagium cum Matilde

[1] After *Wattona* insert concedebat, P., but redundant.
[2] *nos*] monasterium nostrum, P.
[3] *pro*] acceptis, P.
[4] *receptis . . manibus*] wanting in P.
[5] *Matildem*] Matildem et Ceciliam, P.
[6] After *dedit* insert prædicto, P.
[7] *etiam*] iterum, P.
[8] After *bovatas* insert terræ, P.
[9] *dedit*] wanting in P.

filia sua. Et Robertus persona ecclesiæ de Hotona dedit eisdem Roberto et Matildi duo tofta quæ habuit in Skyrena. Postea ipse Thomas de Ettona senior accepit 2^am^ uxorem suam 'Aliciam'[1] filiam domini Willielmi, personæ ecclesiæ de Eggesholmo; qui iterum genuit ex ea tres filios, Willielmum scilicet, Robertum et Henricum. Ipse autem Willielmus persona de Eggesholmo dedit præfato Thomæ de Ettona seniori centum marcas, ita ut dicto Willielmo nepoti suo, filio dicti Thomæ et præfatæ[2] Aliciæ filiæ suæ, certas terras sibi et heredibus suis confirmaret. Unde ipse Thomas dedit præfato Willielmo filio suo et heredibus suis duas carucatas terræ et octo tofta, quarum aliquantas idem Willielmus nobis postea contulit. Sed et Johannes filius et heres ejus nobis residuas earum[3] pacto contulit,[4] sicut postea tempore suo erit declaratum. Dedit etiam Thomas de Ettona senior Roberto filio suo quinto aliquantas terras ibidem, et homagium et servitium Thomæ et Roberti de Northorpia de tenementis suis in Skyrena, quorum[5] servitia idem Robertus nobis postea contulit. Dedit etiam[6] Henrico filio suo 6 aliquas[7] terras ibidem.[8] Et ipse Thomas de Ettona senior dedit Roberto filio Odardi fratris sui duo tofta ibidem, et etiam cuidam Willielmo filio Willielmi duo tofta in eadem villa.[9] Omnes ergo præfatæ terræ fere successione temporum ad manus nostras sunt devolutæ. Sed reliquam hereditatem, cum servitiis omnium præfatarum terrarum et servitiis terrarum et tenementorum de feodo suo in Hotona[10] Crauncewyk, idem Thomas senior Thomæ filio suo primogenito dereliquit.

A.D. 1197–1210.

Homage and service.

f. 35.

---

[1] *Aliciam*] wanting in P.
[2] *dicti . . præfatæ*] wanting in P.
[3] *earum*] wanting in P.
[4] *contulit*] conferebat, P.
[5] After *quorum* insert homagia et, P.
[6] *Dedit etiam*] Et, P.
[7] *aliquas*] alias, P.
[8] *Henrico . . . ibidem*] An interlineation in P., and inserted after the word *Skyrena*, above.
[9] *villa*] wanting in P.
[10] After *Hotona* insert et, P.

A.D. 1197 -1210. Land in Skyrne.

Interea Willielmus de Stutevylla sex bovatas terræ in prædicta villa de Skyrena, non satis juste sed per violentiam, quodammodo obtinebat. Duas namque illarum præfato Thomæ seniori abstulit, pro eo quod sine licentia ipsius vendiderat eas fratribus de Wattona; et reliquas 4 bovatas emerat ipse de quodam Roberto Cokerelle non satis juste. Has ergo sex[1] bovatas Normannus Daynyll pro servitio suo adeptus, eas domui de Fontibus cum se ipso contulit. De qua domo nos eas, datis 80 marcis argenti, emebamus. Pro supradictis quoque terris et aliis quas habemus ibidem, de quibus non est modo dicendum per singula, datæ sunt per parcellas in prima earum comparatione quingentæ marcæ[2] et eo amplius argenti. Et, cum ibidem nos dictas terras acquisissemus, Robertus de Ettona, persona ecclesiæ de Hotona, clericus et familiaris domini Galfridi archiepiscopi Eboracensis fuit. Ipse ergo decimas terrarum nostrarum[3] de Skyrena per violentiam a nobis extorquebat. Igitur super eo litteris domini papæ a nobis impetratis ad judices, idem Robertus per biennium et[4] amplius protraxit causam ipsam, utpote qui peritus erat in lege, licet ab ipsis legatis domini papæ excommunicatus aliquandiu extitisset. Sed tandem per arbitros ex utraque parte electos, qui tamen utramque partem non æqualiter fovebant, ita inter nos convenit quod pro quadam parte decimarum nostrarum quinque solidos annuatim ipsi Roberto daremus, et reliquas decimas ex integro eidem solveremus. Sed tamen hæc concordia non diu perdurabat.[5]

Price of purchased lands.

Suit respecting tithes of lands in Skyrne.

---

[1] *sex*] wanting in P.

[2] *in prima . . marcæ*] 400 libræ, P.

[3] *terrarum nostrarum*] nostras, P.

[4] After *et* insert eo, P.

[5] *Sed . . . perdurabat*] wanting in P.

XIII. *De tenementis in*[1] *Oktona ; et terris et tenementis*[2] *in Wharroma, Knottyngle, villa Sancti Botulphi*[3]*; et terris nostris venditis in Woggethorpia.*

Et, dum hæc agerentur, Johannes de Harpham filius Godefridi de Harpham, cum dictus Godefridus pater ejus apud nos factus novicius defunctus exstitisset, fraternitatem nobiscum suscipiens, omnia mobilia quæ ad partem suam pertinere debuerant[4] ante obitum suum[5] nobis concessit, et chartam suam de omnibus quæ in Oktona de feodo suo habebamus[6] nobis dedit.[7] Sed, ipso mortuo, cum Johannes filius suus de dono patris sui Johannis nobis satisfacere non valeret,[8] pro eo quod omnia quæ ad eum pertinebant fisco addebantur, post longam controversiam inde habitam, carucatam illam pro qua octo solidos annuatim ei reddere tenebamur in puram et perpetuam nobis concessit eleemosynam, et chartam suam inde et de reliquis terris ibidem nobis dedit, et decem marcas insuper nobis persolvit; sicut in tempore[9] Ricardi abbatis 7 postea referetur. Et Willielmus de Aglyon dedit nobis duas bovatas terræ in Wharroma, quas de antecessoribus suis prius ad firmam tenebamus. Willielmusque de Barkethorpia dedit nobis totam terram suam de Halgarth,[10] juxta molendinum quod dicitur Schyrreve ; et totam terram quam habuit a via quæ ducit [ad] Eboracum et vergit per Crandale usque ad divisam minoris Wharromæ, et a ductu aquæ usque ad Hevedland Sancti Johannis de

A.D. 1197 -1210. Oktona. Grant from John of Harpham.

Wharroma. Grant from William Barkethorpe.

[1] *tenementis in*] wanting in P.
[2] *et tenementis*] acquisitis, P.
[3] After *Botulphi* insert et Boveltonæ, P.
[4] *debuerant*] debebant, P.
[5] *ante obitum suum*] originally, in die obitus sui, but altered as in text, P.
[6] After *habebamus* insert talem, P.
[7] After *dedit* insert, qualem ab initio nunquam ullam habueramus, P.
[8] *valeret*] posset, P.
[9] After *tempore* insert domini, P.
[10] *Halgarth*] Hallegarth, P.

A.D. 1197 -1210. Ierosolyma, in escambium pro sex acris et xvi. perticatis; et tantam terram quanta pertinet ad dimidiam carucatam nostram. Fecimus iterum cum dicto Willielmo escambium, ita quod unum toftum ab eodem accepimus, et duo tofta pro eo in escambium ei contulimus.[1] Interea, construximus quandam barchariam, quæ adhuc remanet, in orientali parte ejusdem villæ. Quapropter præfatus Willielmus nos inquietavit; sed tamen[2] amicabili compositione ita fuerat concordatum, quod præfatus Willielmus et homines sui de eadem villa communi pastura ubique in territorio de Wharroma, secundum quantitatem tenementorum suorum, gauderent; exceptis præfatis Hallegarth et clauso bercharîæ supradictæ, ubi communicare non deberent; et excepto quod in Thornlond[3] nullus eorum, præter solum præfatum Willielmum propriis tantum averiis domus suæ, communicare deberet. Qui Willielmus et homines sui[4] de præfata barcaria vel aliquo alio tenemento nostro ibidem[5] nullam de cætero moverent quæstionem. De decimis autem præscriptæ grangiæ[6] de Wharroma in sequenti capitulo postea referetur. Interea, abbas ipse Alexander vendidit monialibus[7] de Grendale quinque bovatas terræ quas habuimus in Woggethorpia; et alias 10[8] bovatas, quas ibidem ad firmam de Ingelramo de Mounceaux ad terminum 40 annorum tenebamus, dictis monialibus[9] pro termino adhuc[10] remanente pro centum marcis[11] concedebamus. Abbas itaque ipse acquisivit[12] in Knottyngle de hospitali Sancti Petri Eboraci quandam mansionem, ut

Construction of a berchery.

f. 35 *b*.

Woggethorpia.

Knottyngle.

[1] *contulimus*] conferebamus, P.
[2] *tamen*] wanting in P.
[3] *Thornlond*] Thornlund, P.
[4] After *sui* insert, nobis promiserunt quod, P.
[5] *nostro ibidem*] quod tunc in eadem villa tenebamus, P.
[6] After *grangiæ* insert nostræ, P.
[7] *monialibus*] priorissæ, P.
[8] *10*] 13, P.
[9] *dictis monialibus*] acceptis a dicta priorissa centum marcis, eas dictæ priorissæ, P.
[10] After *adhuc* insert nobis, P.
[11] *pro . . marcis*] wanting in P.
[12] *acquisivit*] acquirebat, P.

eam haberemus in proprios usus imperpetuum; ita quod[1] nullus uxoratus aut mulierum cohabitatio,[2] ad suum dedecus aut gravamen, eam inhabitaret. Sed qualiter ipsa mansio fuit alienata penitus ignoratur. Et interim quidam Johannes Samuel dedit nobis quandam terram in villa Sancti Botulphi,[3] 50 pedes in longitudine et 40 pedes in latitudine continentem.[4]

A.D. 1197–1210.

S. Botulphi.

XIV. *De vexatione nostra pro decimis de Wharroma; et de compositionibus initis pro eisdem.*

Wharroma. Suit with the canons of Nostel respecting tithes.

Tempore istius abbatis Alexandri pertransierat terminus compositionis quam dudum abbas Philippus fecerat cum priore et canonicis de Sancto Oswaldo de Nostella, super decimis 'totius' ecclesiæ de Wharroma, quæ pertinet ad præbendam de Bramham, unam de præbendis Eboracensibus ad[5] canonicos pertinentem. Nam ipse abbas Philippus conduxit[6] de dictis[7] canonicis ipsam ecclesiam,[8] cum omnibus decimis ipsius et proventibus, ad terminum 20 annorum; reddendo ipsis 10 marcas annuatim. Et interim nos quieti a qualicunque vexatione decimarum de grangia et tenementis nostris ibidem manebamus. Super qua compositione requisiti fuerunt ipsi[9] canonici, utrum ipsam ulterius vellent observare. At ipsi, videntes quod nos in arcto positi essemus et incrementum terrarum nostrarum ibidem indies abundare, sperantes ergo nos pro dictis decimis pretium profusius illis

---

[1] *quod*] ut, P.

[2] *cohabitatio*] so in both MSS. for cohabitator?

[3] *villa . . Botulphi*] Sancto Botulpho, P.

[4] After *continentem* insert, Hugo quoque de Boltona præscriptus dedit nobis unum toftum et 2 bovatas terræ in Boltona, quæ in tempore Hugonis abbatis 5 fuerunt alienatæ, ut in suo tempore referetur, P.

[5] After *ad* insert dictos priorem et, P.

[6] *conduxit*] ceperat, P.

[7] After *dictis* insert priore et, P.

[8] After *ecclesiam* insert de Wharroma, P.

[9] After *ipsi* insert prior et, P.

A.D. 1197 -1210.

exhibere, vel, si pretium ad suum libitum recusaremus, sperantes se contra nos fortiter facturos, penitus abnuerunt. Sed nos, secundum tenorem privilegiorum nostrorum, decimas laborum nostrorum propriis usibus[1] retinere volentes, dicti canonici multipliciter infestarunt. Quapropter nos, ad appellationis tutelam concurrentes, judices legatos a curia Romana super hiis impetravimus. Post multos ergo labores et expensas plurimas sententiam pro nobis habuimus, et canonici ipsi ad solutionem x. marcarum, expensarum nostrarum nomine, fuerunt condemnati. Cui[2] solutioni diu obsistentibus dictis canonicis, cum ipsa ecclesia de Wharroma nobis commissa fuisset[3] per judices, ut de obventionibus ejus expensas nostras reciperemus, assistentibus eisdem[4] toto capitulo Eboracensi et Willielmo de Brytona similiter, viro quodam uxorato qui fuerat[5] vicecomes Eboracensis, cui jam illam dederant ecclesiam ut fortiorem nobis inducerent[6] adversarium; qui in tantum nos vexavit ut quidam de suis manus injicerent violentas in quosdam monachos et conversos nostros; tandem inter partes per arbitros hinc et inde electos ita convenit, ut triginta solidos ipsis canonicis pro bono pacis annuatim solvere teneremur.

Arbitration.

Quod quia idem abbas Alexander invitus promiserat, et conventus per violentiam attractus concesserat, ipsam conventionem volens abbas irritare litem denuo suscitavit; et per litteras apostolicas ipsos canonicos, pariter et Willielmum de Brytona, de violentia et injuria super detentionem ipsarum x. marcarum illatis in causam trahebat. Quæ cum per biennium et eo amplius fuisset agitata, iterum[7] lata est sententia contra eosdem et confirmata est sententia priorum judicum,

Renewal of litigation.

f. 36.

Sentence against the canons.

---

[1] *propriis usibus*] in manibus nostris, P.
[2] *Cui*] Cujus, P.
[3] *fuisset*] esset, P.
[4] *eisdem*] eis, P.
[5] *fuerat*] erat quasi, P.
[6] *inducerent*] crearent, P.
[7] *iterum*] ad ultimum, P.

secundum mandati apostolici complementum. Ipsis ergo condemnatis in xv. marcas, videlicet 5 marcas nomine expensarum ultimæ litis et 10 marcas pristinas; cum tamen ipsi canonici prædictam condemnationis summam ad terminum a judicibus eis præfixum adhuc[1] nobis solvere recusarent, suspensi sunt ab ingressu ecclesiæ, et mandatum iterum est eis a judicibus ut sententiæ et solutioni præfatis parerent. Quibus[2] mandatis cum omnino rebelles exsisterent, ipse prior de Nosthylle et consiliarii domus cum fautoribus suis sententia excommunicationis sunt innodati. Sed ipsi interim, quasdam litteras apostolicas impetrantes super compositione memorata xxx. solidorum observanda, ad judices nobis suspectos et manifestos adversarios, scilicet decanum et thesaurarium Eboraci, qui contra nos in causa nostra prædicta tam per litteras quam per vivam vocem appellarunt, nos coram eis traxerunt in causam. Quos cum tanquam suspectos recusaremus, ipsi nihilominus contra formam juris processerunt usque ad productionem testium et publicationem attestationum. Quorum proterviam et astutiam atque audacem versutiam timens, Alexander abbas noster in transactionem, sub annuo canone duarum marcarum ipsis canonicis reddendarum, per electos iterum[3] arbitros consentivit. Hæc autem dissensio inter ipsos et nos per x. annos continuos, non tamen sine gravibus damnis et expensis, versabatur. Sed tamen ad pristinam compositionem xxx. solidorum[4] qualiter condescendimus penitus ignoratur. Unde dictos 30 solidos ipsis canonicis persolvebamus quousque postea, tempore Ricardi abbatis 12, illa compositio fuerat irritata et in compositionem 50 solidorum transmutata, ut patebit inferius.

A.D. 1197 -1210. Resisted by them.

Second composition.

---

[1] *adhuc*] wanting in P.
[2] *Quibus*] Quorum, P.
[3] *iterum*] wanting in P.
[4] After *solidorum* insert, inter partes per Willielmum de Brytona factam, P.

A.D. 1197 -1210.

XV. *De constructione*[1] *ecclesiæ et*[2] *officinorum monasterii; de vexatione nostra per regem Johannem; et cessione abbatis Alexandri.*

Erection of conventual buildings.

Porro idem abbas Alexander refectorium conversorum ab abbate Thoma inceptum perfecit; et domum superiorem, scilicet dormitorium eorundem, inchoavit. Claustrum quoque monachorum lapideum inchoavit, et domum necessariam eorundem novam fecit. Sed et alia officina infra abbatiam maximis quidem expensis perfecit. Et, cum fabricam omnem quam prædecessores sui fecerant ecclesiam nostram construendo penitus avulsisset, in anno Domini 1207, dominica in ramis palmarum, quæ tunc fuit 17 kalendas Maii, ab ipso abbate Alexandro positus fuit primus lapis in fundamento ecclesiæ novæ,[3] et sic[4] ecclesiam qualis modo cernitur inchoavit. In grangiis quoque plurima construxit ædificia; ac librorum fuerat maximus perquisitor. Ea igitur tempestate Johannes rex universalem ecclesiam Anglicanam novis et inauditis exactionibus urgebat, et universos episcopos et clericos beneficiatos a propriis sedibus et præbendis proscripsit, suis dictionibus jus ecclesiasticum[5] subjiciens. Et hæc fuit una causa interdicti generalis. Quo tempore omnes domus religiosæ finem cum domino rege pro suis possessionibus faciebant, solo abbate nostro Alexandro resistente. Unde accidit quod quidam Ricardus de Marisco, qui prædictæ exactioni præerat, et cujus consiliis rex Johannes eo tempore innitebatur, dictum Alexandrum abbatem infensum propter suam resistentiam habuit,[6] et ob odium illius mille marcas[7] argenti a monasterio nostro exigebat. Ipse quoque rex dicto Alexandro abbati nostro nimium irascebatur,

Rebuilding of the church.

Farm buildings.

Acquisition of books.

Exactions from the clergy by king John.

Resistance of abbat Alexander.

---

[1] *constructione*] ædificatione, P.
[2] *ecclesiæ et*] wanting in P.
[3] *novæ*] nostræ. P.
[4] After *sic* insert de cætero, P.
[5] After *ecclesiasticum* insert violenter, P.
[6] *habuit*] habebat, P.
[7] *marcas*] libras, P

quia dictum ei fuit quod Galfridus archiepiscopus Eboracensis, qui etiam frater fuit dicti regis ex parte patris, quando exulabat[1] a sede propria, sicut omnes episcopi Angliæ præter Norwicensem qui fuit fautor regis, per dictum abbatem nostrum transitum fecit, et quod ipsius abbatis consilio actum fuit quod dicti episcopi contra ipsum regem apud sedem apostolicam querelam deposuerunt; unde et Angliam interdici fecerunt. Propter hæc et hujusmodi, quia exactioni regiæ nullo modo consentire[2] voluit, cedere censuit. Alii tamen abbates et prælati, pro instanti periculo ad regis curiam festinantes, ipsum hortabantur ut cum rege pacem iniret. Sed ipse, quia magnanimus erat, id facere recusavit. Sed tamen postea versus curiam post ipsos iter morosum arripiens, invento in itinere domino abbate de Fontibus cum cæteris quibusdam de curia redeuntibus, eum super cessione sua admittenda apud Woburniam humiliter requisivit. Dicebat enim, quicquid alii facerent, se regiæ exactioni nullo modo velle consentire. Pater vero abbas, videns desolationem[3] et indebite petitam cessionem, extra capitulum ei nullatenus annuere voluit, sed affectione paterna et quanta potuit humilitate et diligentia eum commonuit[4] ut locum suum non desereret, sed filiis suis quos hucusque diligenter rexerat in imminenti necessitate pacem procuraret, staret, et se pro suis murum opponeret, sicut prosperis ita adversis communicaret. Pacificantibus ergo aliis regem qui simili contritione vexabantur, ipse, in sua sententia perdurans, et consilium patris abbatis et aliorum coabbatum omnino refutans, solus post cæteros remanebat. Consilio tamen dicti abbatis de Fontibus actum est, quod idem abbas noster Alexander Willielmo monacho tunc cellerario nostro litteras suas transmisit, et præcepit ut ad curiam regis festi-

A.D. 1197–1210.

f. 36 b.

He offers to resign.

Is dissuaded by the abbat of Fountains.

[1] *exulabat*] exsulabat, MS.

[2] *consentire*] satisfacere, P.

[3] *desolationem*] contritionem super contritione, P.

[4] *commonuit*] commonens in MSS.

A.D. 1197 –1210.

nanter accederet et qualitercunque posset cum rege conveniret; quia, omnibus jam tunc cum rege finem facientibus, domus nostra sola resistere non valebat. De sua quoque persona, quia in eadem curia exosa habebatur, nullam faceret mentionem. Ipse autem abbas, territus tantæ summæ pecunia,[1] nos desolatos ad tempus reliquit, et in partibus illis se detinuit, expectans rumores a curia super expeditionem negotii supradicti. Sed hæc quidem frustra. Interea namque omnia quæ ad nos pertinebant præter[2] monasterium ministris regiis data sunt ad confiscandum; de[3] quibus redimere oportebat victualia monachorum et conversorum, quos per singula loca nostra binos aut ternos posueramus custodes. Ad portam vero monasterii constituti erant ministri regii, sine quorum nutu nec quicquam auferre vel afferre licebat; per quos quotidie res nostræ minuebantur et distrahebantur. Quamobrem omnes monachi de ipso monasterio nostro fere sunt egressi. Quod audiens comes Baldewinus in Cravenna constitutus, festinus advenit et eos in domo sua de Brustwyk recepit, quousque ira regis erga eos desævire desisteret. Et, dum hæc agerentur, abbas ipse Alexander in alia provincia commorans et expectans, cum nil boni super tribulatione ipsa audiret, et formidans de die in diem alia pejora tolerare, præsertim cum relaxatio nulla de dicta exactione proveniret, ad monasterium de Forda, unde ad nos venerat, rediens, sigillum suum ad monasterium nostrum[4] remisit patri abbati deferendum, et eum per litteras suas, sicut antea viva voce fecerat, instantissime supplicavit[5] ut, cessionem suam gratanter admittens, eum ab administratione domus nostræ absolveret et filiæ suæ dispensatorem idoneum provideret. Pater autem abbas, videns suam diligentiam in eo

But leaves the convent.

Confiscation of property of the monastery.

Withdrawal of the monks.

Resignation of abbat Alexander.

[1] *tantæ summæ pecunia*] the reading of both MSS.
[2] *præter*] extra, P.
[3] *de*] a, P.
[4] *suum . . . nostrum*] domum, P.
[5] *supplicavit*] supplicans in both MSS.

locum non habere,[1] cessionem suam etsi non gratam ratam tamen habebat,[2] et abbati de Forda per litteras suas supplicavit ut eum in capitulo suo, secundum formam ordinis, auctoritate sua absolutum denuntiaret. Interea siquidem, dictus cellerarius noster cum rege prout potuit convenit; ita tandem quod in mille marcis licet innocentes fuimus condemnati. De quibus, cum maximo dispendio et inexplicabili detrimento domus nostræ, infra octavas Sancti Hillarii proxime sequentis satisfactum est regi. Cessit ergo idem abbas Alexander anno administrationis suæ 14, anno videlicet Domini 1210; et vixit postea 2 annis; et moriens apud Fordam sepultus est ibidem. when - during interdict ?

A.D. 1197–1210.

Fine of 1,000 marks to the king.

f. 37.

XVI. *De privilegiis monasterio nostro concessis per Innocentium papam*[3] *tertium.*

Mortuo Cœlestino 3 papa Romano, Innocentius papa 3 eidem succedebat. Qui, præter confirmationes et alia privilegia nobis prius concessa, grangias de Tharlesthorpia, Erghoma et Skyrena, et duas carucatas terræ quas recuperavimus de archiepiscopo Eboracensi in Waghna, et quod habuimus in Eboraco, in Hedona, in Arnallia, in Herlethorpia et in Burgho, nobis confirmabat.[4] Illud districtius inhibendo, ne terras seu quodlibet beneficium ecclesiæ nostræ collatum liceret alicui personaliter dari sive alio modo alienari, absque consensu totius capituli nostri, seu majoris aut sanioris[5] partis ipsius. Et, si quæ donationes aut alienationes aliter quam dictum est factæ fuerint, eas irritas omnino esse censebat. Ad hæc etiam, prohibebat ne aliquis

Privileges from Innocent III.

Assent of the whole chapter requisite for alienation of lands.

Against suretyship, or loans.

[1] After *habere* insert, habito super hiis coabbatum suorum et aliorum prudentium consilio, ejus petitioni et instantiæ annuens, P.

[2] After *habebat* insert sed, P.

[3] *papam*] erased in this and other places in MS.

[4] A copy of the bull of privileges granted by Innocent III., and closely followed in the ensuing abstract, is contained in the chartulary of Melsa, Lansdowne MS. 424, f. 10 b.

[5] *sanioris*] senioris, E.

A.D. 1197–1210.

monachus seu conversus sub professione nostræ domus constrictus, sine consensu et licentia abbatis et majoris partis capituli nostri, pro aliquo fidejuberet vel ab aliquo pecuniam mutuo acciperet, ultra pretium capituli nostri providentia constitutum, nisi propter manifestam domus nostræ utilitatem. Quod si quis facere præsumpserit, conventus non teneatur[1] pro hiis aliquatenus respondere. Licitum præterea nobis foret[2] in causis propriis, sive civilem sive criminalem contineant quæstionem, fratrum nostrorum testimoniis uti; ne pro defectu testium jus nostrum in aliquo valeat deperire. Insuper, ne ullus episcopus vel quælibet alia persona ad synodos vel conventus forenses nos ire, vel judicio sæculari de nostra propria substantia vel possessionibus nostris subjacere, compelleret; nec ad domos nostras causa ordines celebrandi, causas tractandi, vel conventus aliquos publicos convocandi, venire præsumeret. Et, si episcopus in cujus parochia domus nostra fundata est, cum humilitate ac devotione qua convenit requisitus, abbatem nostrum benedicere et alia quæ ad officium episcopale pertinent nobis conferre renuerit, licitum sit eidem abbati, si tamen sacerdos fuerit, proprios novicios benedicere et alia quæ ad officium suum pertinent exercere, et[3] omnia ab alio episcopo accipere quæ a nostro indebite fuerint denegata: illud adjiciens, ut, in recipiendis professionibus quæ a benedictis vel benedicendis abbatibus exhibentur, ea sint episcopi forma et expressione contenti quæ ab origine noscitur instituta; ut, scilicet, abbates nostri, salvo ordine nostro, profiteri debeant et contra statuta ordinis nostri nullam professionem facere compellantur.[4] Pro consecrationibus vero altarium vel ecclesiarum, sive pro oleo sancto, vel quolibet ecclesiastico sacramento, nullus a nobis sub obtentu consuetudinis vel alio modo quic-

Admission of evidence of members of the convent.

Exemption from synods, &c.

Provision against refusal of the bishop to bless the abbat.

Protection from extortions for consecrations, holy oil, &c.

---

[1] *teneatur*] teneretur, P.
[2] *foret*] esset, P.
[3] After *et* insert nobis, P.
[4] *compellantur*] compellerentur, P.

quam audeat extorquere; sed hæc omnia gratis nobis episcopus diœcesanus impendat: alioquin liceat nobis quemcunque maluerimus catholicum adire antistitem, gratiam et communionem apostolicæ sedis habentem, qui, sua fretus auctoritate, nobis impendat [1] postulatum. Et si sedes diœcesani forte vacaret, interim omnia ecclesiastica sacramenta a vicinis episcopis accipere libere et absque contradictione possemus; sic tamen, ut ex hoc imposterum propriis episcopis nullum præjudicium generetur. Et quia interdum propriorum episcoporum copiam non habemus, si quem episcopum, Romanæ sedis ut prædicitur communionem habentem, de quo plenam notitiam habeamus, per nos transire contigerit, ab eo benedictiones vasorum et vestium, consecrationes altarium, ordinationes monachorum, auctoritate apostolicæ sedis recipere valeamus.[2] Et, si episcopi vel alii ecclesiarum rectores in monasterium nostrum vel personas inibi constitutas suspensionis, excommunicationis vel interdicti, sententiam promulgaverint,[3] sive etiam in mercenarios nostros pro eo quod decimas non solvimus, sine aliqua occasione eorum quæ ab apostolica benignitate nobis indulta sunt, seu benefactores nostros, pro eo quod aliqua nobis beneficia vel obsequia ex caritate præstiterint, vel ad laborandum adjuverint, in illis diebus in quibus nos laboramus et alii feriantur, eandem sententiam protulerint, ipsam tanquam contra apostolicæ sedis indulta prolatam duxerat irritandam. Nec ullæ litteræ firmitatem haberent quas, tacito nomine Cisterciensis ordinis, et contra tenorem apostolicorum privilegiorum, constiterit impetrari.

A.D. 1197–1210.

Vacancy of the diocesan see.

Consecrations by foreign bishops.

Protection from excommunications, &c.

f. 37 *b*.

privilege

p. 341

---

[1] *impendat*] impenderet, P.
[2] *valeamus*] valeremus, P.
[3] *promulgaverint*] promulgaverit in both MSS.

f. 48 b. CAP. XVII. [1] *De captione urbis Constantinopolis; de dominio Tartarorum; de tempestuosa aeris commotione; de hæreticis Albigensibus; de Sancto Dominico confessore, et inceptione ordinis fratrum Prædicatorum per eundem.* From the Phillipps MS.

A.D. 1197–1210. Taking of Constantinople.

Ipso siquidem Innocentio papa 3 universalem ecclesiam gubernante, Franci et Veneti ceperunt urbem Constantinopolim, anno Domini 1201.[2] In qua constituerunt imperatorem Baldewinum Flandriæ comitem. [3] Cujus urbis captionem etiam post plures dies plerique vicini accolæ vix credere potuerunt, tum propter civitatis fortitudinem tum etiam propter antiquam quam habebant prophetiam, qua prædictum fuerat illam urbem capi non posse nisi per angelum. Sed hostibus per murum ubi erat angelus depictus intrantibus, indigenæ per æquivocationem angeli se deceptos cognoverunt. (R. Higden, col. 2416.)

Domination of the Tartars.

Quo[4] anno . . . Tartarorum dominatus incepit. Hii nempe, sub montibus Indiæ in regione dicta Tartara constituti, dominum suum regem Indiæ David nomine, filium Johannis Presbyteri, occidenter ad depopulationem[5] aliarum terrarum processerunt. (Ibidem.)

Violent storms.

Tertio deinde anno sequente tantæ pluviæ cum tonitruis et fulminibus et tempestatibus factæ sunt quantas nulla meminit hominum antiquitas. Lapides enim ad quantitatem ovorum quadranguli, mixti cum pluvia, de cœlo cadentes, arbores, vineas et segetes . . . destruxerunt et multos homines occiderunt; corvique et quam plures aves per aerem volantes visi sunt carbones (Ibidem.)

---

[1] The remainder of the narrative under the abbacy of Alexander is printed from the Phillipps MS. It refers to matters of public history, and has been abridged in the revised work exhibited in the Egerton MS., where the seven following chapters of the original work are compressed into two.

[2] Referred to the year 1208 by Higden; to the true year 1204 by Trivet, from whom he borrows.

[3] The arrangement of words in this sentence is altered from Higden.

[4] Trivet, from whom Higden borrows, refers the commencement of the Tartar dominion to the year 1202. i. p. 171.

[5] *depopulationem*] rapinas et deprædationes, R. H.

vivos in rostro portare[1] et domos incendere. Hiis diebus idem papa Innocentius 3us Philippo regi Franciæ misit ut terram Albigensium converteret et hæreticos deleret. Qui plures capiens cremari fecit; quorum aliqui in Angliam venientes vivi comburebantur. Nam idem papa, cum uno legato, 12 abbates Cisterciensis ordinis in terram Albigensium ad prædicandam fidem hæreticis transmittit.[2] Quibus de Hispania Didacus Oxomensis[3] episcopus, habens secum fratrem Dominicum, in comitatu pro hæreticis convertendis adjungitur. Qui Dominicus primus ordinem fratrum Prædicatorum incepit. Ipse quidem Dominicus in Hispania oriundus a præfato episcopo Oxomensi[4] in sua ecclesia canonicus regularis efficitur, et postmodum factus omnibus vitæ speculum a canonicis supprior ordinatur Contra hæreticos etiam cum conflictum haberet, et libri ipsius et hæreticorum incendio traderentur, ad fidem catholicam clarius declarandam, libri ipsius Dominici ex incendio prosilierunt, et libri hæreticorum in igne remanentes incendio consumpti fuerunt. Defuncto tandem præfato Oxomensi[4] episcopo, solus Dominicus cum paucis sibi adhærentibus mansit, contra hæreticos constanter annuntians verbum Dei. Tandem, anno Domini 1198, pontificis Innocentii papæ 3 anno 6, in partibus Tholosanis cœpit de institutione ordinis cogitare, cujus officium esset per mundum prædicando discurrere et contra hæreticos fidem catholicam communire. Cum igitur mansisset in partibus Tholosanis per 20 annos post transitum Oxomensis episcopi, 11 videlicet annis sub institutione usque ad tempus quo Lateranense concilium debuit celebrari, cum Tholosano episcopo Romam ad concilium generale adiit, ac ab Innocentio papa ordinem qui Prædicatorum diceretur et esset con-

A.D. 1197–1210. Persecution of the Albigenses.

St. Dominic and Diego bishop of Osma.

Foundation of the order of Preachers.

f. 49.

---

[1] *portare*] deferre, R. H.

[2] *transmittit*] transmittuntur in both MSS.

[3] *Didacus Oxomensis*] Didanus Exoniensis in MS.

[4] *Oxomensi*] Exoniensi in MS.

A.D. 1197 –1210. firmari sibi suisque successoribus postulavit. Cui[1] cum aliquantulum . . . se difficilem exhiberet, nocte quadam idem pontifex summus[2] videbat in somnis quod Lateranensis ecclesia gravem ruinam subito minaretur. Quod dum tremens aspiceret, ex adverso vir Dei Dominicus accurrebat, humerisque suis positis[3] totam illam casuram fabricam sustentabat. Evigilans autem et visionem intelligens petitionem viri Dei hilariter acceptavit, hortans ut ad fratres suos[4] rediens regulam aliquam approbatam sibi eligerent, et sic ad ipsum rediens confirmationem ad libitum reportaret. Regressus igitur verbum summi pontificis fratribus patefecit, quos usque ad numerum 16 congregavit. Qui, invocato Spiritu Sancto, regulam beati Augustini . . . Prædicatores futuri unanimiter elegerunt; quasdam arctiores[5] vitæ consuetudines, quas sibi per formas constitutionum[6] observandas statuerunt, insuper assumentes. Verum interea Innocentio papa defuncto et Honorio 3 in summum pontificem sublimato, ut postea referetur, anno Domini 1216, confirmationem ordinis a prædicto Honorio papa impetravit. A Roma ergo Tholosam rediens fratres suos binos et binos dispersit, et quosdam quidem in Hispaniam quosdam vero Parisius et alios tandem Bononiam destinavit. Et ipse tandem apud Bononiam constitutus, dissolutionem sui corporis cernens imminere, convocatis fratribus testamentum condidit, dicens; "Hæc sunt "quæ vobis tanquam filiis jure hereditario possidenda "relinquo: caritatem habete; humilitatem servate; "et paupertatem voluntariam possidete." Illud vero qua potuit districtione prohibuit, ne quis unquam in suo ordine possessiones induceret temporales; maledictionem Dei omnipotentis et suam terribiliter imprecans ei qui Prædicatorum ordinem terrenarum divitiarum pulvere præsumeret maculare. Higden, col. 2421.

---

[1] *Cui*] Qui, R. H.
[2] *pontifex summus*] papa, R. H.
[3] *suis positis*] suppositis, R. H.
[4] *ad fratres suos*] fratres sui, R.H.
[5] *arctiores*] arctioris, R. H.
[6] *constitutionum*] institutionum, R. H.

Cap. XVIII. *De expugnatione castri de Chaluz; et morte regis Ricardi.*

R. Higden, 2413.

A.D. 1199.

Anno itaque Domini 1199, decimo et ultimo Ricardi regis primi de quo præscriptum est, Widomarus vicecomes Lemovicensis in Britannia Minore, homo regis Ricardi, invento immenso thesauro auri et argenti in fundo suo, misit magnam thesauri ipsius partem præfato regi Ricardo domino suo. Sed ille recusavit, dicens se totum debere habere de jure capitalis dominationis suæ. Quod tamen concedere idem vicecomes[1] recusabat. Quapropter rex Ricardus, collecto exercitu, obsedit castrum vicecomitis quod Chaluz Cheverell vocabatur, putans ibi thesaurum inesse absconditum. Cui ministri castri pacifice exeuntes obtulerunt castrum cum contentis, salvis eisdem vita, membris et armis. Renuit rex, imponens illis ut redeuntes viriliter se defendant, minans eos hostiliter capiendos et morte durissima puniendos. At illi mœsti redeuntes malitiæ regis resistere contendebant. Cum ergo die quadam rex ipse et dux Brabantiæ inermes et minus caute castrum circumirent ut ejus infirmiora explorarent, balistarius[2] quidam Bertrandus Gordonus, telum[3] e castro dirigens, regem in brachio vulneravit. Aiunt autem quidam telum ipsum venenatum extitisse. Rex ergo, ad suum tentorium regressus, præcepit ut castrum omnino caperetur et omnes obsessi[4] suspenderentur, excepto suo vulneratore. Tantum ergo laboravit exercitus ut castrum infra triduum caperetur et rex de castellanis suum libitum exequebatur, regio percussore reservato. Et cum rex, extracto teli ligno sed manente ferro, ex nervorum et venarum incisione 9 post hoc die esset moriturus, advocari fecit suum vulneratorem, sic inquiens; "Quid un-"quam mali tibi feci quod me ad mortem vulnerasti." Et ille, "Patrem meum et duos fratres meos occidisti, et me "modo occidere voluisti. Placet ergo mihi quamcunque "pœnam subire, dummodo tu occumbas." Tunc rex perdo-

Dispute of king Richard with the viscount of Limoges respecting treasure trove.

He besieges the viscount's castle of Chaluz Cheverell,

and is wounded by an arrow.

Capture of the castle, and interview of Richard with the archer who wounded him.

---

[1] *idem vicecomes*] alius, R. H.
[2] *balistarius*] arcubalista, R. H.
[3] *telum*] telo, R. H.
[4] *obsessi*] intus, R. H.

A.D. 1199. nata ei morte sua jussit eum liberum abire, datis illi centum solidis sterlingorum. Sed dux Brabantiæ et domestici regis ipsum Bertrannum discedentem comprehenderunt et usque ad regis mortem reservabant. Quem post ejus mortem vivum excoriatum suspenderunt. Mortuo ergo Ricardo rege, 8 idus Aprilis, sub contritione peccata sua confesso, corpus ejus in tres partes divisum in tribus locis sepelitur. Unde quidam metricus sic ait:

Death of Richard.

" Viscera Cariolun, corpus Fons servat Ebraudi,
" Et cor Rothomagum, magne Ricarde, tuum.
" In tria[1] dividitur unus, qui plus fuit uno,
" Nec superest uni gratia tanta viro."

f. 49 b.

Item alius metricus sic ait:

" Christe, tui calicis prædo fit præda Calucis:
" Ære brevi dejicis qui tulit æra crucis.
" Hic, Ricarde, jaces,[2] sed mors si cederet armis,
" Victa timore tui cederet arma tuis."

CAP. XIX. *De coronatione regis Johannis; de treugis captis inter ipsum et regem Franciæ; de Arthuro comite Britanniæ; de divortio inter regem Johannem et uxorem suam, et desponsatione sua cum alia uxore; et de prolibus ex ipsis propagatis.*

Usurpation of the throne by John, earl of Mortaine.

Mortuo siquidem absque liberis præfato rege Ricardo, Johannes frater suus, comes Mortoniæ in Normannia et dominus Hiberniæ, cognominatus "Sine terra," filius novissimus patris sui, regni gubernaculum, adhuc vivente Arthuro filio Galfridi senioris fratris sui, contra justitiam invadebat. Sed Thomas de Thoriema[3] tradidit præfato Arthuro filio . . . Galfridi, duci Britanniæ, totam Andegaviam. Ubi convenientes proceres Andegaviæ, Ceno-

R. Higden, col. 2414.

The adherents of Arthur, the true heir,

Ibidem.

[1] *tria*] terra in MS.
[2] *jaces*] jacet in MS.
[3] *Thoriema*] Torneya, R. H.

manniæ et Turoniæ, adhæserunt Arthuro, secundum consuetudinem terræ illius; ubi filius fratris senioris succedit patri si primogenitus decedit sine herede.[1] Constantia vero relicta Galfridi ac comitissa Britanniæ tradidit custodiam filii sui Arthuri necnon et hereditatis suæ regi Franciæ. Sed Johannes cito subvertit Cenomanniam quia adhæserat Arthuro, et misit Hubertum archiepiscopum Cantuariensem in Angliam, ad tractandum et componendum de necessariis in eadem. Deinde, 20 die post funus fratris, in Pascha, accinctus est gladio ducatus Normanniæ apud Rothomagum, per manum Walteri archiepiscopi ejusdem civitatis; juravitque quod ecclesiam sanctam et dignitatem ejus servaret illæsam, rectamque justitiam exerceret, legibusqus iniquis destructis bonas institueret. Applicans etiam in Anglia in Ascensione Domini coronatus et inunctus est in regem, apud Westmonasterium, per manum Huberti Cantuariensis archiepiscopi. Quo die ipse rex Johannes fecit præfatum Hubertum esse suum cancellarium. Cui de hoc officio nimis postmodum glorianti ait quidam: "Domine, non debes gloriari "de servitute.[2] Audivimus enim de cancellario archiepiscopum factum, sed non e contrario."[3] Cum autem idem Johannes regnare incepisset, singularis insolentia eum compellabat plures quasdam insolentiarum perversitates operari. Post hoc, contra natale Sancti Johannis, transfretavit præfatus Johannes rex in Normanniam ad regem Franciæ debellandum . . . Captæ sunt tamen treugæ inter ipsos reges Angliæ et Franciæ ac juramento et scripto firmatæ, quod, quis illorum prius pacem illam infringeret, homines illius de sua fidelitate absolverentur et ad alium regem converterentur. Quo pacto, cum postmodum Johannes rex occideret præfatum Arthurum nepotem suum, rex Franciæ occupavit . . . terras transmarinas præfati Johannis regis, ut postea referetur. Hoc quoque anno comes Flandriæ devenit homo legius regis Johannis; et rex Franciæ fecit præscriptum Arthurum militem, accipiendo ab illo homagium pro terris Andegaviæ, Cenomanniæ, Pictaviæ, Turoniæ, Britanniæ mi-

A.D. 1199–1216. occupy Anjou.

John girt with the sword of the duchy of Normandy,

and crowned king of England.

R. Higden, col. 2414.

Hubert, archbishop of Canterbury, made chancellor.

Ibidem.

John goes into Normandy,

and makes peace with the king of France.

The count of Flanders does homage to John.

---

[1] *herede*] filio, R. H.
[2] *servitute*] jugo servitutis, R. H.
[3] *contrario*] converso.

A.D. 1199 -1216. The king of France receives homage from Arthur. John divorces his wife, and marries Isabella of Engoulesme. Their children. Ranulph, earl of Chester, divorces Constance, countess of Brittany.

noris et Normanniæ. Eo quoque anno, post reditum regis in Angliam, solenniter divortiatum est matrimonium inter regem et uxorem suam, filiam comitis Gloverniæ, propter consanguinitatem in tertio gradu; et accepit rex de consilio regis Franciæ Isabellam filiam comitis de Engolismo. Ex qua genuit Henricum primogenitum suum, suum in regno successorem, Ricardumque filium [1] suum 2um, imperatorem Alemanniæ electum sed non coronatum, Isabellam etiam imperatricem, Alienoram comitissam de Penbruke, et alteram Johannam filiam suam.[1] Et statim Johannes rex postmodum accepit tributum per totam Angliam; videlicet de qualibet hida, id est carucata terræ, tres solidos; et rediit in Normanniam. Quo in tempore Ranulphus 3 comes Cestriæ, exemplo forsan regis ductus, reliquit uxorem suam Constantiam comitissam Britanniæ, matrem præfati Arthuri, quam dudum de consilio regis Henrici duxerat, et copulavit sibi Constantiam filiam Radhulphi Fougers. Qua de causa, ut putatur, meruit sine prole decedere.

Cap. XX. *De morte Hugonis Lincolniensis episcopi; de homagio regis Scotiæ facto Johanni regi Angliæ; de Eustachio abbate de Flay; de morte Arthuri comitis Britanniæ, et perditione Normanniæ et aliarum terrarum transmarinarum.*

Death of St. Hugh, bishop of Lincoln.

Post hæc, anno 3° hujus regis Johannis, obiit Sanctus Hugo Lincolniensis episcopus . . . et apud Lincolniam est sepultus. Ad cujus funerationem concurrunt [2] legatus papæ, archiepiscopi tres, scilicet Cantuariensis, Dublinensis et Ravennatensis,[3] episcopi 13, reges 2, Angliæ videlicet et Scotiæ, qui tunc ibidem advenerat ut regi Angliæ homagium et fidelitatem juraret. Nam advocaverat eum ad hoc rex Angliæ Johannes. Unde iidem reges convenerunt ad colloquium extra civitatem Lincolniensem, super montem arduum, et ibi in conspectu omnis populi ipse rex Scotiæ Willielmus devenit homo legius regis Johannis, . . . et juravit ei fidelitatem super crucem Huberti Cantuariensis archiepiscopi de vita et

R. Higden, col. 2416.

Homage done by William of Scotland to king John. f. 50.

R. Hoveden, p. 811.

[1] *filium . . . suam*] ducem Cornubiæ et tres filias, R. H.

[2] *concurrunt*] occurrerunt, R. H.

[3] *Ravennatensis*] Raguensis, R. H.

R. Higden, col. 2416. membris et terreno honore suo, contra omnes homines, et de pace servanda sibi et regno suo. Eodemque die exequiarum Sancti Hugonis episcopi sanata est mulier per 7 annos cœca. Et quidam bursarum incisor in incidendo incurrit manus contractionem, donec per orationem cleri et populi liberaretur. Hic Sanctus Hugo fuit natione Burgundinus,[1] apud Witham juxta Saresbiriam prior Carthusiensis ordinis effectus, deinde Lincolniensis episcopus[2] est præfectus. Qui, dum apud Lincolniam incathedraretur,[3] et equus seu vacca ratione installationis per archiepiscopum Cantuariensem[4] peteretur, dixit se malle episcopatui cedere quam quicquam tali de causa dare. Ad manum ejus solebant volatilia cibum quærere. Hoc quoque anno[5] venit in Angliam Eustatius abbas de Flay prædicare verbum Dei, et fecit multa miracula; inter quæ benedixit fontem de Wy juxta Cantuariam, de quo potantes receperunt sanitatem.[6] Nam et mulier dæmonica ibidem bibens evomuit duos nigros bufones, qui cito conversi sunt in canes, deinde in grandes asinos, et ascendentes in aera fœda post se vestigia reliquerunt. Et fecit Eustatius sua prædicatione ut multi usuras dimitterent, mercata per diem Dominicum non tenerent, ut lumen indeficiens ante corpus Domini in ecclesiis haberent, ut proceres discum eleemosynarum in mensa foverent.[7] Ipsi tandem Eustachio aliqui prælatorum invidentes dixerunt; "Non licet tibi falcem ponere in messem alienam." Quibus ille dixit; "Messis quidem multa sed operarii pauci." Et sic discessit in Normanniam. Ipsoque anno, mense Decembri, in provincia Eboracensi, apparuerunt quinque lunæ in cœlo; una[8] in oriente, alia[9] in occidente, 3a in Austro, 4a in Aquilone, 5a in medio cœli circuiens sexies illas 4 lunas quasi per unam horam et tandem evanuit. Interim Johannes rex præscriptum Arthurum, Galfridi senioris fratris sui filium, nimium verebatur, ne quando collecto exercitu Angliam et Normanniam, cum reliquis terris ad quas jus hereditarium ut prædicitur habuerat, invaderet quoquomodo. Unde, quærens occasionem, ipsum Arthurum occidere

A.D. 1199–1216.

Account of St. Hugh.

Preaching and miracles of Eustace, abbat of Flay.

Matt. ix. 37.

Appearance of five moons.

Murder of prince Arthur by king John.

[1] *Burgundinus*] transmarinus, R. H.

[2] *Lincolniensis episcopus*] Lincolniensi episcopatui, R. H.

[3] *incathedraretur*] installaretur, R. H.

[4] *archiepiscopum Cantuariensem*] archidiaconum loci, R. H.

[5] *Hoc .. anno*] Eo tempore, R.H.

[6] *sanitatem*] sospitatem, R. H.

[7] *foverent*] haberent, R. H.

[8] *una*] prima, R. H.

[9] *alia*] secunda, R. H.

A.D. 1199 -1216.

conabatur, ut non solum Angliam et Normanniam cum reliquis terris retineret, sed etiam ut Andegavia, Cenomannia, Turonia, et reliquæ terræ quas idem Arthurus possederat, ad eum hereditarie tanquam heredi proximo volverentur. Unde post hæc, circa festum Sancti Petri ad Vincula, apud castrum de Mirabelle, cepit et occidit præfatum Arthurum nepotem suum, et sororem ejus Alienoram apud Brystolliam perpetuo carceri mancipavit; quæ et infra breve etiam obiebat. Audita autem hujusmodi morte Arthuri, rex Franciæ ipsum Johannem regem Angliæ ad curiam suam fecerat summoneri; quem ut proditorem pro morte præfati Arthuri punire acrius disponebat. Sed Johanne rege ad vocationem regis Franciæ venire contemnente, ipse rex Franciæ occasione escaetæ per mortem Arthuri, et conventionis initæ inter ipsum et Johannem regem quod homines ipsius pacem infringentis ab ejus fidelitate absolverentur, propterque feloniam homicidii ipsius Arthuri, Normanniam, Britanniam, Pictaviam, Andegaviam, Cenomanniam, omnia pæne quæ ipsi Johannes rex et Arthurus in transmarinis partibus habuerant præter Gasconiam, occupavit. Nec post hoc tempus ipsæ terræ ad manus regum Anglorum pertinuerunt. Rex autem Johannes audiens regem Francorum terras ipsas hujusmodi hostili justitia invasisse, parliamentum Londoniis celebravit, illicque prælatos et clerum de decima spiritualium habenda ad lucrandas ipsas terras transmarinas requirebat. Ipsis tamen postulatum concedere nolentibus, rex clero irritatus a relucratione ipsarum terrarum desistebat. Ob quarum terrarum recuperationem ipso[1] rex Johannes, primus omnium regum Angliæ, quinque portubus maris Anglicani libertates quasdam et consuetudines, quibus adhuc clamant congaudere, feoffavit. Unde et ipsi se in perpetuum præfato Johanni et heredibus suis obligaverunt quod ipso tempore in

Imprisonment of princess Eleanor.

The king of France summons John to answer for the death of Arthur, and seizes Normandy and other provinces.

The clergy refuse a subsidy to king John.

Liberties granted by John to the Cinque Ports.

R. Higden, col. 2424.

[1] Abridged from Higden.

Normannia, et postea cum rex seu heredes sui propter guerrarum dispendia eorum adjutorio indigerent, ad quodcumque rationabile mandatum, exhiberent regi et heredibus suis 80 naves defensales, suis propriis custibus et expensis sustentandas per 40 dies, et postea salaria sicut naves cæteræ de rege et heredibus suis percipere deberent. Deinde, infra breve dedit rex Johannes filiam suam notham Lewelino principi Walliæ in uxorem; et cum ea dedit castellum et totum territorium de Ellesmura in confinio Walliæ.

A.D. 1199 –1216.

R. Higden, col. 2417.

John gives his natural daughter in marriage to Llewellyn, prince of Wales.

Cap. XXI. *De interdicto generali in Anglia et Wallia, et ejus causa; et de sepultura mortuorum nostrorum tempore interdicti.*

Ibidem, col. 2415.

f. 50 *b.*

Disputed election to the see of Canterbury.

Defuncto Huberto Cantuariensi archiepiscopo, anno hujus regis Johannis 6, cum idem rex conventui Cantuariensi licentiam eligendi archiepiscopum concessisset, rex ipsum conventum exorabat ut episcopum Norwicensem in archiepiscopum sui gratia eligere deberent. Celebrata ergo electione, alii dictum Norwicensem episcopun atque alii suppriorem ipsius monasterii in archiepiscopum elegerunt. Ob distantiam[1] ideo monachorum in electione discordantium, ab utraque parte ad sedem apostolicam fuerat appellatum. Monachis quidem ex parte episcopi Norwicensis ad curiam Romanam tendentibus, rex 300 marcas ad causæ episcopi promotionem ministravit, et juramentum ab eis acceperat quod ipse episcopus Norwicensis in archiepiscopum Cantuariensem consecraretur. Causa autem episcopi et supprioris electorum in curia ventilata, Innocentius papa 3us utriusque electionem cassavit, et magistrum Stephanum de Langtona, clericum utique discretum et valde litteratum, in curia commorantem Viterbii, in archiepiscopum Cantuariensem consecravit, et monachos a sacramento regi præstito penitus absolvebat. Cog-

Consecration by Innocent III. of Stephen Langton as archbishop.

[1] *distantiam*] the reading of the MS., probably for *dissensionem*.

A.D. 1199 -1216.

Indignation of John, who expels the monks from their monastery.

nitus vero ipsas electiones sic esse cassatas, præcipue episcopum Norwicensem repulsam sustinuisse Stephanumque in archiepiscopum Cantuariensem consecratum, rex ultra modum iratus priorem et totum conventum Cantuariensem a monasterio proprio expellebat et in terras alienas relegabat. Confiscabatque bona eorum, et monasterium et maneria eorum prædonibus tradebat custodienda. Et postea præcipiebat ut litteræ a sede apostolica missæ in terra sua nullum placitum seu executionem sortirentur. Hiis quidem in audientia papæ publicatis, papa amicabiliter regi Johanni scribebat ut Stephanum ad suam sedem reciperet, prioremque et conventum Cantuariensem ad monasterium proprium regredi pateretur. Et cum rex præceptis apostolicis parere contempsisset, demum papa Innocentius episcopis Londoniensi, Eliensi, Wigorniensi (et Herfordensi,) per suas litteras injungebat, quod si rex ipsum Stephanum archiepiscopum ad suam sedem recipere et monachos in suum monasterium permittere reintrare neglexisset, generalem interdicti sententiam in totam Angliam et Walliam promulgarent. Hac legatione ab episcopis recepta, ipsi omnes regem adierunt, et ut secundum papæ mandatum Stephanum archiepiscopum reciperet, priorem et conventum suum monasterium reintrare promitteret, et bona sua eis restitueret, cum lacrimis et gemitibus eum obnixius exorabant, et bullam suæ legationis eidem ostentarunt. Sed tamen neque minis neque precibus præceptis apostolicis ipsum flectere[1] valebant. Unde dominica in Annunciatione Dominica, anno Domini 1208, generalem interdicti sententiam totius Angliæ et Walliæ proclamabant. Ita quidem ut ostia ecclesiarum clauderentur, missarum solennia intermitterentur, et sepulturæ infra cimiteria prohiberentur. Interdictum autem hujusmodi novum et inauditum in Anglia fuit ante hæc

The kingdom placed under general interdict.

[1] After *flectere* non inserted in MS.

tempora. Quod incepit ut præfertur anno Domini 1208 et regni hujus regis Johannis 10, et duravit usque in annum Domini 1214, qui erat annus 16us regni ipsius Johannis, fere 7 annis. Nos autem et alii exempti et privilegiati omni illo tempore clausis januis, exclusisque excommunicatis et interdictis, divina officia consuevimus celebrare; nec tamen mortui nostri in cimiterio nostro vel claustro seu aliis locis consuetis fuerunt tumulati. Sed tamen dominus Askillus[1] abbas de Hoveday,[2] 7 monachi nostri, novitius unus, conversi 16, sacerdos quidam, necnon et aliqui probiores nostri familiares, in pomerio nostro ad dextram[3] versus austrum, extra fossatum cameræ domini abbatis, juxta murum terrenum quod ambit orientalem et meridianam partem monasterii nostri, 'sunt sepulti.' Nam reliqui familiares nostri et famuli ac alii compatriotæ nostri extra terminos monasterii, ex opposito loci ubi capella in bosco situatur, ultra fossatum supra quod est pons qui ducit ad Northgrangiam versus boream, in loco tunc vasto modo nemoroso, parvo et quadrangulato, prope pontem a sinistris transeuntibus ad Northgrangiam, [terræ traditi fuerunt].[4] Ubi in angulo prope dictum pontem crucem quandam ligneam[5] vidi stantem, a diu ibidem erectam, sed tamen cornibus carentem, in signum ipsius sepulturæ. Ubi homines veterani noctanter transeuntes, aliquoties lumen quoddam insolitum, miraculose ut credebant, se conspicere indubitanter asserebant.

A.D. 1199 -1216.

Effect of the interdict on the convent of Meaux.

Burial of their dead.

---

[1] *Askillus*] read Asketillus.

[2] *Hoveday*] Hovedoe in Norway. It will be remembered that abbot Philip had presided over this house before his election to Meaux.

[3] *dextram*] dextrum, MS.

[4] Supplied from Eg. MS.

[5] *crucem . . . ligneam*] crucis cujusdam ligneæ in MS.

CAP. XXII. *De pace inter regem et Stephanum archiepiscopum Cantuariensem tractata; de rebellione Hiberniæ; et de vexatione monasteriorum ordinis Cisterciensis pro exactione pecuniæ ab eis extortæ.*

A.D. 1199 –1216. Confiscation of church property.

Continuo, cum ipsum interdictum fuisset promulgatum, rex iratus possessiones et redditus episcoporum, religiosorum ac aliorum ecclesiasticorum, per universam Angliam confiscavit, et per singula monasteria, collegia, et universum clerum, custodes deputavit, qui episcopis, clericis et religiosis, solummodo unde vivere possent consignarent, et residuum proventuum bursæ regiæ reservarent. f. 51. Unde omnes episcopi Angliæ communi consensu omnes qui in possessiones et bona sanctæ ecclesiæ manus violentas modo hujusmodi immiserunt vinculo excommunicationis innodabant.

The four bishops, the pope's commissioners, leave the kingdom.

Et cum adhuc rex suæ malitiæ finem imponere noluisset, ipsi 4 episcopi mare ad Stephanum suum metropolitanum transierunt, eique gesta ipsa retulerunt. Unde et ipse ea apud summum pontificem sua relatione deponebat. Et cum rex cognovisset ipsos episcopos maria transfretasse, nuntios dignos post eos destinavit, ut Cantuariam redirent, de pace et concordia tractaturi.

Terms of arrangement discussed.

Qui, audito hujusmodi nuntio, per consilium et voluntatem dicti Stephani archiepiscopi Cantuariensis remearunt. Et rex, tractatui nolens interesse, episcopos quosdam, comites, barones et alios magnates, transmisit Cantuariam, cum 4 episcopis supradictis suo nomine tractaturos. Ubi inter eos taliter fuerat concordatum, quod rex Stephanum archiepiscopum, priorem et monachos Cantuarienses, ad suam ecclesiam recipere debuisset, et quod ab ipso die et deinceps bona sanctæ ecclesiæ absque consensu eorum quorum bona sunt non confiscaret; quod, de bonis ecclesiæ, omnibus de quibus ipsa bona injuriose auferebat plenam restitutionem exhi-

A.D. 1199–1216.

beret; et quod sanctam ecclesiam suis libertatibus et omnibus rebus suis gaudere permitteret, adeo plene sicut in tempore Sancti Edwardi confessoris solita fuerat eas frequentare. Quæ concordiæ forma scriptis indentatis redigebatur; unaque pars penes 4 episcopos et alia penes ipsos nuntios regios remanebat. Cumque rex ipsam concordiæ formam cognovisset, ad omnia libentius consentivit, præter quod restitutionem bonorum nulla occasione facere voluisset. Unde ipsis 4 episcopis remandavit ut clausulam de restitutione bonorum de forma concordiæ retrahere deberent. Sed ipsis jurantibus quod nec unum iota de ipsa forma commutarent, rex per ipsos 4 episcopos dicto Stephano archiepiscopo mandavit, ut Cantuariam ad ei colloquendum accedere dignaretur; et per suas litteras patentes salvum conductum, adventum et regressum, ei concedebat, et super hoc fidejussores adhibebat. Unde Stephanus archiepiscopus ad Cantuariam accedebat. Et ejus adventu cognito, rex ad Chylham adveniens propius Cantuariam tendere nolebat, sed thesaurarium suum Wyntoniensem episcopum ad archiepiscopum destinavit, rogans ut clausulam de restitutione proventuum perceptorum de bonis ecclesiæ ab ipsa indentura eradere dignaretur. Sed tamen ipse archiepiscopus, jurans quod nihil de hiis quæ præfati 4 episcopi ordinaverant commutaret, absque mora ad curiam Romanam est reversus. In ipso quoque anno Hibernici contra regem insurrexerunt, et Anglicis in Hibernia occisiones et damna plurima acrius inferebant. Quo cognito, rex collecto exercitu in bello campestri Hibernicos devicit, et dominium terræ sicut prius habuerat conquisivit. Sed tamen, ante suum transitum in Hiberniam, levari fecerat de Angligenis 20,000 marcas, rogavitque per Angliam abbates et monachos nostri ordinis Cisterciensis ut certam summam pecuniæ eidem providerent. Illis autem respondentibus quod absque consensu abbatis Cisterciensis, capitalis abbatis ordinis, ipsam summam

Refusal of the king to restore the church goods.

He invites Langton to an interview.

Return of Langton to Rome.

Defeat of the Irish by king John.

Levy of subsidy. Resistance of the Cistercian monasteries, and increased exaction from them.

A.D. 1199 -1216. eidem regi exhibere non auderent, rex ultra modum commotus, post reditum suum in Angliam, monasteria ordinis nostri ita acerrime angustabat ut monachi et conversi in eis commorantes quo se refoverent diversorium in eis vix haberent. Nam de quolibet monasterio ordinis nostri in Anglia tantam pecuniam exaggerabat quod summa illius 30,000 marcas excedebat.

Ruin of many houses. Ita quod personæ nonnullæ nostri ordinis monasteria sua totaliter reliquerunt et in domibus alienæ religionis receptæ fuerunt, ad tempus commoraturæ, et quamplures societatibus adunatis maria transierunt.

A thousand marks paid by Meaux abbey. Ad quam summam nos mille marcas ex integro solvebamus. Unde præscriptus Alexander abbas noster ab officio suo ut præfertur cedere deliberavit. De hiis vero quæ istud monasterium nostrum de Melsa [subiit] circa exactionem ipsarum mille marcarum, et cessione abbatis nostri Alexandri, præscribitur paulo ante. = cf. pp. 326-329.

Cap. XXIII. *De libertatibus monasterio nostro concessis per regem Johannem.*

Confirmation of lands by king John. Hic autem rex Johannes, dum adhuc paci ecclesiæ aliquantulum congauderet, acceptis a nobis 35 marcis, anno regni sui 6, confirmavit nobis totam Waghnam cum ecclesia ejusdem villæ, cum omnibus aliis pertinentiis suis, tam terras ibidem de feodo comitis Albemarliæ quam terras quas recuperavimus de Galfrido Eboracensi archiepiscopo, per licentiam suam regiam in curia Christianitatis, ut præfertur: ac, præter alia nobis prius concessa et confirmata, grangias nostras de Saltaghe, Tharlesthorpia, Mytona, Mora, Oktona, Wharroma, Blaunchemarle, Skyrena, Erghoma et Hayholmo, piscariam et vaccariam super Hullo cum adjacente marisco de Suttona, omnes etiam terras et

tenementa quas tunc habuimus in Eboraco, Beverlaco, in Burgho, Hedona, Arnallia, Aldburgho, Dudyngtona, Beforth, Dryngbow, Setona, Northdaltona, Wartria, Haraldesthorpia, Waggethorpia, in Mollescroft, in villa Sancti Botulphi et in Knottyngle, nobis confirmabat. Ipsa tamen tenementa in Aldburgho et Waggethorpia a monasterio nostro ut præfertur sunt alienata. Quæ omnia præscripta, pariter et nos, voluit libera esse et quieta de omnimodis misericordiis, forisfacturis et tallagiis, et sectis comitatuum, et thethynges, et wapentak, assisarum, placitorum, et auxiliis vicecomitum et servientum eorum, et de omni terreno servitio et exactione sæculari; et quod haberemus omnes libertates et quietantias quæ a regibus Angliæ nobis vel aliquibus aliis de ordine nostro Cisterciensi concedebantur. Et ne aliquis oves nostras capere vel vexare præsumeret, nec nos per illas namiaret, quamdiu alia habuerimus averia per quæ possemus justitiari, et ne aliquis nos, res aut possessiones nostras, gravare, turbare vel invadere, præsumeret, sub forisfactura xi. librarum argenti prohibebat.[1] De aliis quippe gestis mirabilibus ejusdem regis Johannis tempore Hugonis abbatis nostri 5 postea referetur. Circa nonum annum hujus regis Johannis canes et mastivi per forestas omnes Angliæ occiduntur. Apud Suthwalliam etiam, in terra Morgani, apparuit in somnis magistro Mauritio miles quidam, cum quo alternis versibus nunc incipiendo nunc finiendo colludere cœpit.[2] Qui et dixit, "Magister Maurici, volo ut finias "hunc versum, 'Destruet hoc regnum Rex regum.'" Cum ille; "Immo finias tu qui versum fere consummasti." At miles, "Quia senex es et hebes[3] ut video sic finies: 'Destruet "'hoc regnum Rex regum duplice plaga.'" Ipse quidem

A.D. 1199 -1216.

f. 51 b.

R. Higden, col. 2417.

Master Morris of South Wales.

sheep-sellers before time of did it (see op. page)

[1] The charter of John referred to, is entered in the chartulary of the monastery, Lansdowne MS. 424, f. 67.

[2] *colludere cœpit*] colludebat, R. H.

[3] *hebes*] ebes, MS.

A.D. 1199 -1216. Johannes rex regnavit tempore hujus abbatis nostri Alexandri 4 per annos 11, et ultra vixit et rexit tempore Hugonis abbatis nostri 5 per annos aliquot. De cujus gestis tempore ipsius Hugonis abbatis 5 postea referetur.

APPENDIX.

[1] XVII. *De captione urbis Constantinopolis; de dominio Thartarorum; de tempestuosa aeris[2] commotione; de hæreticis Albigensibus; de Sancto Dominico; de inceptione ordinis fratrum Prædicatorum; et de morte regis Ricardi.* A.D. 1199–1216.

Ipso siquidem Innocentio papa 3 universalem ecclesiam gubernante, Franci et Veneti ceperunt urbem Constantinopolim, anno Domini 1201; in qua constituerunt imperatorem Baldewinum Flandriæ comitem. Cujus urbis captionem, etiam post plures dies, plerique vicini accolæ vix credere potuerunt, tum propter civitatis fortitudinem, tum etiam propter antiquam quam habebant prophetiam, qua dictum fuit illam urbem capi non posse nisi per angelum; sed, hostibus per murum ubi erat angelus depictus intrantibus, indigenæ per æquivocationem angeli se deceptos cognoverunt. Quo anno Thartarorum dominatus incepit. Hii nempe sub montibus Indiæ, in regione dicta Thartara, constituti, dominum suum regem Indiæ David nomine, filium Johannis Presbyteri, occidentes, ad depopulationem aliarum terrarum processerunt. Tertio deinde anno, tantæ pluviæ cum tonitruis et fulminibus et tempestatibus factæ sunt, quantas nulla hominum meminit antiquitas. Lapides enim ad quantitatem ovorum quadranguli, mixti cum pluvia, de cœlo cadentes, arbores, vineas et segetes, destruxerunt, et multos homines occiderunt. Corvique et quamplures aves per aeram volantes visi sunt carbones vivos in rostro portare et domos incendere. Nam idem Papa cum uno legato xii. abbates Cisterciensis ordinis in terram Albigensium ad prædicandam fidem hæreticis transmittit;[3] quibus de Hispania Didacus Oxomensis[4] episcopus, et frater Dominicus adjunguntur. Qui Dominicus primus ordinem fratrum Prædicatorum incepit; quibus caritatem, humilitatem et voluntariam paupertatem, injunxit, et illud qua potuit districtione prohibuit ne quis unquam in ipso ordine possessiones induceret temporales; maledic-

Taking of Constantinople.

The Tartars.

Tempests.

Foundation of the order of Friars Preachers.

[1] Printed from MS. E. See above, page 332.

[2] *aeris*] aieris, MS.; in this and other instances.

[3] *transmittit*] transmittuntur in both MSS.

[4] *Didacus Oxomensis*] Didanus Exoniensis in both MSS.

A.D. 1199 -1216. Death of king Richard I.

tionem Dei omnipotentis et suam terribiliter imprecans ei qui ipsum Prædicatorum ordinem terrenarum divitiarum pulvere præsumeret maculare. Anno itaque Domini 1199, decimo et ultimo Ricardi regis primi, de quo præscriptum est, Wydomarus vicecomes Lemovicensis in Britannia minore, homo regis Ricardi, invento immenso thesauro auri et argenti in fundo suo, misit magnam thesauri ipsius partem præfato regi Ricardo domino suo. Sed ille exennium recusavit, dicens totum deberi sibi de jure capitalis dominationis suæ. Quod tamen concedere idem vicecomes recusabat. Quapropter rex Ricardus, collecto [exercitu], obsedit castrum vicecomitis quod Caluz Cheverel vocabatur, putans ibi thesaurum inesse absconditum. Cui ministri castri pacifice exeuntes obtulerunt castrum cum contentis, salvis eisdem vita, armis et membris. Renuit rex, imponens illis ut redeuntes viriliter se defenderent, minans eos hostiliter capiendos et morte durissima puniendos. Unde

f. 38. mœsti redeuntes malitiæ regis resistere contendebant. Cum ergo, die quadam, rex ipse et dux Brabantiæ inermes et minus caute castrum circuirent, ut ejus infirmiora explorarent, balistarius quidam, Bertrandus Gordonus, telum `venenatum´ e castro dirigens, regem in brachio vulneravit. Rex ergo ad suum tentorium regressus præcepit ut castrum omnino caperetur, et omnes obsessi suspenderentur, excepto solo vulneratore suo. Tantum ergo laboravit exercitus ut castrum infra triduum caperetur et castellani occidebantur, regio percussore reservato. Et cum rex, extracto teli ligno sed manente ferro, ex veneno nervorumque et venarum incisione 9 post hoc die esset moriturus, advocari fecit suum percussorem, sic inquiens, "Quid "unquam tibi male feci, quod me ad mortem vulnerasti?" Et ille, "Patrem meum et duos fratres meos occidisti, et me "modo occidere voluisti; placet ergo mihi quamcunque pœ-"nam subire dummodo tu occumbas." Tunc rex, perdonata ei morte sua, jussit dari ei centum solidos sterlingorum et ipsum liberum abire. Sed dux Brabantiæ et domestici regis ipsum Bertrannum discedentem comprehenderunt et usque ad regis mortem reservarunt. Quem post regis mortem vivum excoriatum suspenderunt.

XVIII. *De rege Johanne, et terris perditis in partibus transmarinis; de generali interdicto; et libertatibus monasterio nostro per ipsum regem Johannem concessis; de iterata conquisitione Hiberniæ, et aliis incidentiis.*

Usurpation of the

Mortuo dicto rege Ricardo, Johannes frater suus junior usurpavit coronam regni, et accepit homagium Willielmi regis

Scociæ; et occidit Arthurum filium Galfridi fratris sui senioris, comitis Britanniæ, qui post dictum Ricardum regnum jure hereditario sortitus fuisset; et sororem dicti Arthuri Alienoram apud Brystolliam perpetuo carceri mancipavit, quæ infra breve ibidem obiit. Unde rex Franciæ ipsum Johannem ad curiam suam vocavit, super morte præfati Arthuri responsurum. Sed, rege Johanne ad vocationem regis Franciæ venire contemnente, rex Franciæ Normanniam, Britanniam, Pictaviam, Andegaviam, Cenomanniam, Turoniam, et omnes terras quas præfati Johannes et Arthurus in partibus transmarinis habuerant, præter Gasconiam, occupavit. Nec post illud tempus terræ ipsæ ad possessionem regum Angliæ redierunt. Postea, quia rex Johannes Stephanum de Langtona Cantuariensem archiepiscopum ad sedem suam admittere noluit, et quia priorem et conventum Cantuarienses a proprio monasterio expulit, eorum bona diripuit, et nonnulla alia damna ecclesiæ Dei intulit, Innocentius papa totam Angliam et Walliam generaliter interdixit, ita ut ostia ecclesiarum clauderentur, missarum solennia intermitterentur, et sepulturæ infra cimiteria prohiberentur: et duravit hujusmodi interdictum a festo Annuntiationis Dominicæ, anno Domini 1208,[1] usque in annum Domini 1214, fere 7 annis. Nos tamen in monasterio nostro, et alii exempti et privilegiati, toto illo tempore, clausis januis, exclusisque excommunicatis et interdictis, divina officia consuevimus celebrare; nec tamen mortui nostri in cimiterio nostro vel claustro seu aliis locis consuetis fuerunt tumulati. Sed tamen dominus Asketillus abbas de Hoveday,[2] vii. monachi nostri, novicius unus, conversi xvi., sacerdos quidam, necnon et alii probiores nostri familiares, in pomerio nostro ad dextram versus austrum, juxta murum terrenum quod ambit orientalem et meridianam partem monasterii nostri, fuerunt tumulati. Nam reliqui familiares nostri et famuli ac alii vicini nostri extra terminos monasterii, ex opposito loci ubi capella in bosco situatur, in loco tunc vasto modo nemoroso, prono et quadrangulato, ultra fossatum et prope pontem, a sinistris transeuntibus ad Northgrangiam, terræ traditi fuerunt, ubi crux lignea erecta erat in signum sepulturæ. Post quod interdictum publicatum, rex iratus continuo possessiones et redditus episcoporum et religiosorum et aliorum ecclesiasticorum per universam Angliam confiscavit, et per singula monasteria, collegia et universa clericorum loca, custodes deputavit, qui episcopis, clericis et religiosis, solummodo unde vivere possent consignarent, et residuum proventuum bursæ regiæ reservarent,

A.D. 1199–1216.

throne by John.

Occupation of the French provinces by the king of France.

Interdiction of the whole of England and Wales.

Divine service in the convent.

The cemetery closed.

Places of burial.

f. 38 b.

Confiscation of ecclesiastical property by John.

[1] *et duravit* repeated in MS.

[2] *Hoveday*] Hovedoe, in Norway.

A.D. 1199 -1216.

His hostility to the Cistercians.

quousque singuli pro suis monasteriis et locis finem cum rege fecissent. Unde nos pro fine mille marcas, ut prædictum est, regi ex integro solvebamus. Nam monasteriis ordinis nostri rex maxime infestus fuit, et tanta gravamina ingerebat ut personæ nonnullæ nostri ordinis monasteria sua totaliter reliquerunt, et quamplures societatibus adunatis maria transierunt.

His confirmation of the lands of Meaux abbey.

Hic autem rex Johannes, dum adhuc paci ecclesiæ aliquantulum congauderet, anno regni sui vj°., pro xxxv. marcis confirmavit nobis totam Waghnam cum ecclesia ejusdem villæ, cum omnibus aliis pertinentiis suis, tam terras ibidem de feodo comitis Albemarliæ, tam terras quas recuperavimus de G[alfrido] Eboracensi archiepiscopo, ut præfertur. Ac, præter alia nobis prius concessa et confirmata, grangias nostras de Saltaghe, Tharlesthorpia, Mytona, Mora, Oktona, Wharroma, Blaunchmarle, Skyrena, Erghoma, et Hayholmo, piscariam et vaccariam super Hullo, cum adjacente marisco de Suttona; omnes etiam terras et tenementa quæ tunc habuimus in Eboraco, Beverlaco, Burgho, Hedona, Arnallia, Aldburgho, Dodyngtona, Beforth, Drynghowe, Setona, Daltona, Wartre, Haraldesthorpia, Woggethorpia, Mollescroft, in villa Sancti Botulphi et in Knottyngle, nobis confirmabat. Quæ omnia, pariter et nos, voluit libera esse et quieta de omnimodis misericordiis, forisfacturis et tallagiis, et sectis comitatuum et threthynges, et wapintagiorum, assisarum, placitorum, et auxiliis vicecomitum et servientium eorum, et de omni terreno servitio et exactione sæculari; et quod habeamus omnes libertates et quietantias quæ a regibus Angliæ nobis vel aliquibus aliis de ordine nostro Cisterciensi concedebantur; et ne quis oves nostras capere vel vexare præsumeret, nec nos per illas namiaret, quamdiu alia habuerimus animalia per quæ possimus justitiari; et ne aliquis nos, res aut possessiones nostras, gravare, turbare vel invadiare, præsumeret, sub forisfactura undecim librarum argenti prohibebat.

Reconquest of Ireland.

Hic autem rex Johannes Hibernicos sibi rebellantes collecto exercitu in bello campestri devicit, et dominium Hiberniæ sicut prius habuerat conquisivit, durante adhuc interdicto.

Appearance of five moons.

Hujus regis anno 3, mense Decembri, in provincia Eboracensi, apparuerunt quinque lunæ in cœlo, una in oriente, alia in occidente, tertia in austro, quarta in aquilone, et quinta in medio cœli circuiens sexies illas quatuor lunas quasi per unam horam, et tandem evanuit. Sanctus Hugo Lincolniensis episcopus, natione Burgundus, perantea prior apud Wytham, Carthusiensis ordinis, juxta Saresbiriam, defunctus est.

HUGO ABBAS QUINTUS.

I. *De ordinatione Hugonis abbatis 5; de dispersione conventus; de terris et tenementis venditis pro solutione mille marcarum;*[1] *de terris et tenementis*[2] *acquisitis in Waghna et Benyngholmo; de Ryhyllekerre,*[3] *et de factura de Monkdyke.* f. 39.

A.D. 1210 –1220. Election of abbat Hugh.

ANNO Domini 1210, advocato patre abbate, cui[4] ut prædictum est abbas Alexander sigillum suum transmiserat,[5] dominus[6] Hugo, qui per quinque annos et[7] amplius prioris officio functus est, in die Sancti Nicholai eligitur in abbatem. De præscriptis autem mille marcis, de quibus tempore Alexandri abbatis dictum[8] est, ante octavas Sancti Hillarii fuerat satisfactum. Unde domus nostræ in Eboraco datæ sunt domino regi, in partem solutionis ipsarum mille marcarum. [9]Et unum mesuagium et una bovata terræ in Brunby, duo tofta, 2 bovatæ terræ in Owtthorne, duo clausa, septem bovatæ, 3 selliones terræ in Estheitfeld, Westheitfeld, Gousle, 'similiter vendita sunt ad solutionem dictarum mille marcarum.'[9] Iterum itaque dispergitur conventus; et nón, sicuti mos est, per monasteria ordinis

Sale of lands for payment of the king's fine. Eboracum. Brunby.

Dispersion of the convent.

[1] *terris ..... marcarum*] venditione tenementorum in Eboraco et Brunby, P.

[2] *et tenementis*] wanting in P.

[3] *de Ryhyllekerre*] wanting in P.

[4] After *cui* insert quondam, P.

[5] After *transmiserat* insert communi consilio, P.

[6] *dominus*] wanting in P.

[7] After *et* insert eo, P.

[8] *dictum*] præscriptum, P.

[9] *Et unum ..... marcarum*] Et bovata terræ quam habuimus in Brunby vendita fuit inperpetuum, reservatis nobis homagio, una libra piperis, et uno denario, annuatim, P. The passage is written over an erasure in E.

A.D. 1210 -1220.

nostri, quia pæne nulla domus ordinis nostri intra regnum Angliæ sibi sufficiebat; sed abbas Sanctæ Mariæ Eboracensis, Robertus secundus, quibusdam de nostris sicut et de aliis domibus ordinis,[1] et Helias prior de Brydlyngtona similiter quibusdam de nostris succurrebant. Aliqui vero in regnum Scociæ ad domos ordinis nostri mittebantur. Et quidam, quod nunquam antea factum fuerat in ordine nostro, per vicos et castella, ubicunque sibi commodius reperire potuerunt, monachi et conversi nostri, deni vel quindeni, vel certe bini aut terni, remanserunt. Qui tamen fere omnes ante festum Omnium Sanctorum proximum fuerunt revocati. Et, medio tempore, Petrus filius Ricardi Pety de Waghna dedit nobis unum toftum, sex acras terræ et unam acram prati, in Waghna; quæ pater suus dudum de nobis acceperat in escambium pro certis terris in Kayngham.[2] [3] Ipso autem tempore dominus Walterus de Falconberge, Baldewinus de Rowtona, Richerus de Arnallia, Amandus Pincerna et alii libere tenentes de Arnallia, Rowetona et Benyngholmo, præter moniales de Swyna, concesserunt nobis licentiam ut faceremus unum fossatum, ad latitudinem xx. pedum, per medium terrarum suarum, ubi melius videbamus expedire, inter Arnalliam et Benyngholmum, per quam aquam quæ descendit de Lambwath sine impedimento usque ad Melsam perduceremus; et idem fossatum pro libitu nostro mundaremus,[4] et omnem terram[5] ejus poneremus ex utraque parte, et ejus piscationem liberam et quietam haberemus; et, si naves in ea haberemus, ex utraque parte ejus incedere[6] pos-

Grants of land. Waghna.

Monkdyk. Liberty granted to form a dyke.

[1] *ordinis*] wanting in P.

[2] *Kayngham*] le Pethyland apud Saltagh, P.

[3] Before *Ipso* insert, Amandus quoque Pincerna dedit nobis, cum corpore suo, unam bovatam et 10 acras terræ, totum Tyrnyngholmum, et tria tofta in Est Benyngholmo; erased, P. The passage occurs in the text near the end of the chapter, p. 355.

[4] After *mundaremus* insert et emendaremus, P.

[5] *et . . . terram*] terramque, P. The *que* erased in E.

[6] *incedere*] incidere in E.

semus, ad ipsas naves trahendas, et alia nostra negotia A.D. 1210–1220.
facienda: ita quod non[1] liceret ipsis prædictam aquam per aliquam fossatam ab ipso fossato nostro excludere vel avertere, vel alio quolibet modo impedire quominus libere et sine impedimento haberemus eandem aquam ad nostram voluntatem. Et nos insuper faceremus unum pontem ultra prædictum fossatum, ad carectas et animalia, in loco convenienti inter Arnalliam et Benyngholmum; salvis tantum ipsi domino Waltero de Falconberge, et Baldewino de Rowtona et heredi suo,[2] usu suo ex utraque parte ejusdem fossati et navigatione in eodem.[3] Postea autem [concesserunt nobis] totum quod habuerunt ex australi parte ejusdem fossati, ab orientali parte, videlicet, bosci nostri de Estwod a prædicto magno fossato[4] usque oppositum anguli[5] ejusdem bosci versus austrum,[6] et a prædicto angulo bosci[7] versus orientem usque ad Mapelstubb, in orientali parte spineti de Lumbercottes, ubi descendebat duplex fossatum in mariscum, et a dicto Mapelstubb et duplici fossato in directum versus aquilonem usque ad illum locum ubi fossatum de Wythdyk, quod dividit Melsam et Arnalliam, descendit in prædictum fossatum de Monkdyk; salva tamen dicto domino Waltero et heredibus suis communa herbagii in eodem loco. Locus autem ipsa
parcella est de Ryhyllekerre.[8] Ipso denique domino Arnallia.
Waltero nobis insuper donante unam fossatam in
Arnallia, quam fecit per medium mariscum, a turbaria f. 39 *b*.
de Melsa usque ad terram arabilem de Arnallia.
Amandus etiam Pincerna præscriptus dedit nobis cum Benyngholmus.
corpore suo unam bovatam et x. acras terræ, totum Tyrnyngholmum, et tria tofta in Est Benyngholmo.

---

[1] *ita . . . non*] nec, P.

[2] *heredi suo*] heredibus suis, P.

[3] *eodem*] eadem in MS.

[4] After *fossato* insert vocata Monkdyk, P.

[5] *oppositum anguli*] ad australe angulum, P.

[6] *versus austrum*] wanting in P.

[7] *a . . . bosci*] inde, P.

[8] *Locus . . . Ryhyllekerre*] wanting in P.

A.D. 1210 -1220.

[1] Post cujus obitum, Laurentius de Rowetona desponsavit Agnetem uxorem ejus; qui tres particulas prati de ipsa terra nobis injuste auferebant.[1] Sed tamen, saniori ducti[2] consilio, ipsas particulas prati nobis restituerunt.[3] De qua iterum terra tempore Ricardi abbatis 7 postea referetur.

II. *De divisione aquæ quæ descendit de Lambwath per Monkdyk et aliam fossatam; de Fayrholmo et Belaghe;*[4] *de pastura in Westkerre de Suttona, et de placito*[5] *cum domino Saiero de Suttona.*

Abstraction of the body of Amandus Pincerna by the nuns of Swyne.

Cum autem præfatus Amandus Pincerna jam defunctus extitisset et nobis corpus suum jampridem contulisset, moniales de Swyna corpus ipsius Amandi emortuum per violentiam ablatum ad domum suam deportaverunt[6] et ibidem sepelierunt, fretæ auxilio et consilio domini Sayeri de Suttona.

Other trespasses by them.

Moniales etiam ipsæ, in marisco quod est inter Waghnam et Swynam fodientes turbas nostras, in nostrum præjudicium, plurimum nobis molestæ fuerunt. Facta est igitur inter nos longa concertatio.

Composition with them.

Tandem, arbitris inter partes electis, judicatum fuit quod corpus dicti Amandi apud Swynam remaneret, et nos daremus dictis monialibus xx. marcas, ut aqua ipsa quæ descendit de Lambwath ad commoditatem utriusque domus æqualiter divideretur. Quod et factum est.[7]

Watercourse.

Nam, antequam ipsum fossatum nostrum le Monkdyk fieret, ipsa aqua,

---

[1] *Post cujus . . . auferebant*] Aliquantæ ipsarum terrarum Agneti uxori suæ, ad totam vitam suam, ad dotem suam fuerunt devolutæ. Quam quidem Agnetem Laurentius de Rowtona postea desponsaret. At ipse Laurentius cum uxore sua de portione quæ nobis remanebat, tres quasi particulas auferebat, P.

[2] *ducti*] ductus, P.

[3] *restituerunt*] restituit perpetuo possidendas, P.

[4] *de . . . Belagh*] wanting in P.

[5] *placito*] litigio, P.

[6] *deportaverunt*] asportaverunt, P.

[7] *Quod . . . est*] wanting in P.

quæ currit de Lambwath inter Est Benyngholmum et West Benyngholmum, per grangiam ipsarum monialium de Fayrholmo totaliter[1] descendebat[2] ad mariscum de Waghna, et per Forthdyk in aquam de Hullo. Nosque juri quod aliquando habuimus in grangia de Belaghe et Akenberghe et in ipsa Fayrholme, quæ recto nomine Scithelholme antea vocabatur, et in ipso fossato quod extenditur de Fayrholmo usque ad Benyngholmum et quod extenditur de Fayrholmo usque ad marram de Swina, dictis monialibus renuntiavimus et[3] quietum clamavimus imperpetuum. Per præfatum autem Saierum de Suttona, qui partem ipsarum monialium contra nos in omnibus adjuvabat, facti sunt termini in prædicto marisco inter Waghnam et Suttonam per fossata, sicut in tempore Ricardi abbatis 7 postea referetur.[4] Et,[5] præter hæc mala et alia quæ dictus Sayerus[6] nobis fecerat, ipsam partem marisci de Suttona, quam pater suus nobis prius[7] dederat, nobis abstulit violenter.[8] Super quo, interveniente nostra appellatione, dominus Papa misit[9] litteras suas abbatibus Jorevallensi et Sanctæ Agathæ, ac decano Richemundiæ,[10] quatinus super injuriis per dictum Sayerum[11] nobis irrogatis, quæ sequuntur[12] inferius, convocatis partibus, causam audirent et, appellatione

A.D. 1210 -1220.

Belagh. Fayrholme.

Suttona. Injuries received from Saierus de Suttona.

Sutton marsh. Papal commission.

---

1 *totaliter*] wanting in P.

2 *descendebat*] descendit, P.

3 *dictis . . . et*] pure et absolute renuntiavimus, et ea domui de Swyna, P.

4 After *referetur* insert, Unum vero dictorum trium toftorum et tertia pars illius bovatæ terræ in Benyngholmo, tempore Roberti abbatis 11, postea fuerunt alienatæ, ut patebit inferius, P.

5 After *Et* insert, cum hoc tempore præscriptus Sayerus de Suttona hereditatem patris sui fuisset assecutus, P.

6 *hæc . . . Sayerus*] alia mala quæ, P.

7 *prius*] wanting in P.

8 *abstulit violenter*] auferens, ejus emolumentum nos pacifice gaudere non sinebat, P.

9 *interveniente . . . misit*] per nos ad dominum papam fuerat appellatum. Quapropter, P.

10 After *Richemundiæ* insert dirigebat, P.

11 *per . . . Sayerum*] wanting in P.

12 *sequuntur*] secuntur, in this and other instances, in both MSS.

A.D. 1210 –1220. remota, fine debito terminarent. Quarum auctoritate præfati judices dictum Sayerum et ejus complices pluries citari fecerunt,[1] nobis responsuros[2] super retentione testamenti Amandi patris sui[3] de prædicta portione in Westmarisco de Suttona, quam nobis in ultima voluntate sua concedebat, et super ablatione xxii. quarteriorum frumenti, et extortione centum solidorum, et aliis nonnullis rebus de domibus nostris violenta armatorum manu per ipsum Sayerum asportatis, et spoliatione duarum berchariarum, et asportatione corporis

A compromise. Amandi Pincernæ supradicti.[4] Post quas vero crebras citationes coram præfatis judicibus, de consensu partium, lis super præmissis habita tandem sub hac pacis forma conquievit; ita quod nos omnes querelas præ-

f. 40. nominatas præfato Sayero remittebamus: unde idem[5] Saierus nobis dedit sufficientem pasturam xl. vaccis cum sequela sua in dicto marisco de Suttona; et insuper concessit nobis et confirmavit omnes donationes quas antecessores sui monasterio nostro fecerunt; videlicet, de pastura sufficiente aliis xl. vaccis cum sequela sua in prædicto marisco, et de terris et omnibus aliis rebus, secundum tenorem chartarum antecessorum suorum quas habemus. De charta tamen patris sui super prædicta pastura de Westmarisco nullam confirmationem nobis exhibebat. Conventum insuper fuerat in hac parte, quod nec prædictus Sayerus nec heredes ejus, nec aliquis de hominibus eorum, vel aliquis ex parte eorum, nec etiam nos aut aliquis ex parte nostra, turbas foderent in prædicto marisco, aut aliquo alio[6] modo prædictam pasturam deteriorarent, et ab omnibus aliis fossionem turbarum in ipso marisco pro posse

---

[1] After *fecerunt* insert, ut coram psis comparerent, P.
[2] *responsuros*] responsuri, P.
[3] *sui*] præfati Sayeri, P.
[4] *supradicti*] qui, ut prædicitur, corpus suum in monasterio nostro legaverat sepeliendum, P.
[5] *unde idem*] idemque, P.
[6] *alio*] quolibet, P.

facerent amoveri.[1] Qui quidem Sayerus genuit Amandum:[2] cui, de 25 libratis terræ quas ei promiserat ad uxorem suam dotandam, dedit xii. libratas et dimidiam terræ in Suttona, cum capitali mesuagio suo in Suttona, incluso fossato sub gardino suo, et cum eodem fossato et una acra terræ cum diversis culturis in Suttona.[3] Quæ omnia pro septem bovatis et dimidia terræ fuerant computata, et quæ idem Amandus, apud nos factus novicius, monasterio nostro dedit, ut[4] in tempore Michaelis abbatis 8 postea referetur.

A.D. 1210 -1220. Grant from Amandus, son of Sayerus.

III. *De terris et tenementis acquisitis seu alienatis in Grymestona, Hyldolnestona, Owstwyk, Prestona, Hedona, Halsam, Frysmersk, Owtthorne et Dymeltona.*

Radulphus de Grymestona dedit nobis servitium trium solidorum de una bovata terræ in Grymestona, quam Walterus Jordan[5] tenuit, et prædictos tres solidos nobis solvere affidavit. At etiam Thomas filius prædicti Radulphi quinque selliones terræ, et Robertus Pincerna unam bovatam terræ quam habuit de prædicto Radulpho, ibidem nobis dederunt.[6] Quæ quidem bovata ad feodi firmam pro 9 solidis annuis postea dimittebatur, tempore Ricardi abbatis 7. Præscriptos autem tres solidos[7] de memorata priori[8] bovata[9] non percipimus; sed causa ignoratur. Ipse quoque Amandus Pincerna dedit nobis unam bovatam

Grymestona. Grants from Ralph de Grymestone and others.

Hidelstona.

[1] After *amoveri* insert, Per prædictum ergo Sayerum facti sunt certi termini in prædicto marisco, inter Waghnam et Suttonam, per fossata; sicut in tempore Ricardi abbatis 7 postea referetur, P.

[2] After *Amandum* insert filium suum, P.

[3] After *Suttona* insert, cum suis pertinentiis sibi et heredibus suis imperpetuum possidendis, P.

[4] *dedit, ut*] wanting in P.

[5] After *Jordan* insert nobis, P.

[6] *dederunt*] erogabant, P.

[7] After *solidos* insert de feodi firma, P.

[8] *priori*] wanting in P.

[9] After *bovata* insert in præsenti, P.

A.D. 1210 –1220. Owstwyk. terræ cum duobus toftis in Hildonestona, et tenementa quædam in Owstwyk, quæ sub specie totius tenementi sui ibidem[1] expressit.[2] Sed dominium tamen totius feodi sui in eadem penes heredes suos noscitur remanere. Sed ad quorum manus ipsa bovata terræ et duo tofta in Hildoiestona devenerunt penitus ignoratur, præcipue cum nihil unquam in eadem villa præter chartas tantum meminerimus[3] nos habuisse. Gilbertus etiam le Aungell duas bovatas terræ et duo tofta in Owstwyk nobis dedit.[4] Willelmusque de Kyllynge dedit nobis unum toftum in Prestona; sed ad cujus manus ipsum toftum devenerat penitus[5] ignoratur. Walterus quoque le Heere,[6] clericus comitis Albemarliæ, dedit nobis, ad pitanciam annuatim conventui in festo Sanctæ Mariæ Magdalenæ faciendam, certam terram et domum in Hedona; salvis comiti Albemarliæ quatuor denariis, et uni alteri septem denariis annuis, quadrante minus. Quam quidem terram et domum idem abbas Hugo Ricardo clerico de Aldburghe ad feodi firmam retradebat; reddendo inde nobis in die Sanctæ Margaretæ, ad prædictam pitanciam faciendam, duos solidos et tres denarios annuatim, et reliquos redditus persolvendo. Lucas etiam de Hedona mercator alteram portionem terræ in Hedona nobis contulit.[7] Sed et Willelmus Passemere[8] nobis cum corpore suo unum mesuagium de feodo nostro, quod dudum, ut præfertur, habuimus ex dono comitis Albemarliæ in Hedona, ad annuam pitanciam conventui in vigilia Paschæ faciendam, nobis reddidit,[9] reddendo domino comiti duos denarios annuatim. Hoc quoque tempore,

Margin notes: Prestona. Hedona. Annual pittance. Annual pittance. f. 40 b.

[1] *ibidem*] in Owstwyk, P.
[2] *expressit*] exprimebat, P.
[3] *tantum meminerimus*] de eadem terra et tenementis recolitur, P.
[4] *dedit*] concedebat, [ut] tempore Michaelis abbatis 8 postea referetur, P.
[5] *ad . . . penitus*] qualiter ipsum toftum a nobis deveniebat iterum, P.
[6] *Heere*] Herre, P.
[7] *contulit*] conferebat, P.
[8] *Passemer*] Pasmer, P.
[9] *reddidit*] erogabat, P.

Stephanus de Halsam dedit nobis capitale mesuagium suum, decem tofta et decem bovatas terræ, in Esthalsam; quæ postea per prædictum abbatem Hugonem[1] præscripto Lucæ de Hedona et heredibus suis, reservatis nobis decem solidis annuis, fuerunt alienata. Qui quidem Lucas, pro se et heredibus suis, fide juravit interposita quod ipsam firmam annuam x. solidorum fideliter terminis solverent assignatis, et quod prænominatam terram aliis viris religiosis ad tenendum nunquam assignarent, nec etiam alicui sæculari ipsam terram darent, venderent, seu aliquo modo alienarent, quominus nos præscriptam firmam et cætera quæ ad nos de jure pertinent de eadem terra libere habere valeremus. Ita tamen quod quicunque omnes prædictas x. bovatas, sive aliquam illarum partem, tenuerit, quantum ad illam partem quam tenet de prædicta terra pertinet nobis ex debito solveret annuatim; alioquin nobis ipsam partem terræ de qua firmam non receperimus in manu nostra liceret retinere. Ipse tamen Lucas eadem tenementa cuidam Waltero de Hedona vendidit,[2] sicut in sequentibus tempore Michaelis abbatis 8 apparebit. Johannes filius Petri de Melsa dedit nobis, ad luminare privatarum missarum, homagium et servitium Odonis filii Thetardi et heredum suorum de duabus bovatis terræ in Frismarisco.[3] Sed tamen quantum servitium dicti Odonis extitit, vel si unquam ejus servitium et homagium habebamus, penitus ignoratur. Ipse quoque abbas Hugo, ut prædicitur,[4] vendidit cuidam Willelmo Blundo de Hedona duo tofta et duas bovatas terræ, et unum hominem cum tota sequela sua alteram bovatarum illarum tenentem, in Owtthorne; reddendo nobis xii. denarios annuatim.

A.D. 1210-1220.

Halsam.

Frismersk.

Grant for light for private masses.

Owtthorne.

---

[1] *Hugonem*] wanting in P.

[2] *vendidit*] vendebat, P.

[3] After *Frismarisco* insert, et nos 6 solidos archiepiscopo Eboracensi, et cuidam alteri 3 solidos, annuatim reddere teneremur, P.

[4] *ut prædicitur*] omitted in P.

A.D. 1210 -1220. Quem redditum, pariter cum redditu xiiii. solidorum in Tunstallia, dedit abbas Ricardus 10 in escambium pro annuo redditu xvi. solidorum exeuntium de terris et tenementis nostris in Mollescroft, sicut in tempore suo etiam referetur. Et magister Galfridus[1] Gybwyn, nobilis quidam vir de australibus partibus Angliæ, dedit nobis ad fabricam ecclesiæ nostræ viginti bovatas terræ in Dymeltona,[2] quam habuit de comite Albemarliæ, in escambium cujusdam terræ quam idem Galfridus[3] habuerat ex dono nobilis mulieris Aliciæ de Romely, amicæ prædicti comitis, videlicet Willelmi filii Willelmi de Fortibus. Et comes prædictus confirmavit nobis prædictam[4] terram, cum hominibus eam excolentibus et tota sequela eorum, [5]solutam ab omni servitio, exactione et consuetudine, excepto forinseco servitio.[5] De quibus quidem nativis[6] tempore Roberti abbatis 16 postea referetur, ubi scribitur de Waghna.[7]

Dymeltona. Grant from Geoffrey Gybwyn for the fabric of the church.

IIII. *De terris et tenementis acquisitis in Rowth, et factura grangiæ nostræ ibidem.*[8]

Rowth. Purchase of land from Herbert de St. Quintin.

Herbertus de Sancto Quintino, acceptis a nobis xx. marcis, vendidit[9] nobis tres bovatas terræ in Rowth; reddendo sibi et heredibus suis de una bovata earum xii. denarios[10] et forinsecum servitium, et pro reliquis duabus quinque solidos annuatim. De quibus tamen quinque solidis nos forinsecum servitium facere teneremur, et residuum ipsorum 5 solidorum sibi et heredibus suis solveremus ; et, si forte aliquo anno prædicti

[1] *Galfridus*] Gaufridus, P.
[2] *Dymeltona*] Dymyltona, P.
[3] *Galfridus*] Gaufridus, P.
[4] *prædictam*] ipsam, P.
[5] *solutam . . . servitio*] wanting in P.
[6] *quidem nativis*] wanting in P.
[7] *ubi . . . Waghna*] wanting in P.
[8] *et . . . ibidem*] wanting in P.
[9] *vendidit*] vendebat, P.
[10] After *denarios* insert annuatim, P.

5 solidi non suffecerint ad forinsecum servitium persolvendum, de 5 solidis anni futuri sumeretur, donec plenarie solveretur. Ipse autem Herbertus medius fuit inter nos et Alanum de Scrutevylla, dominum de Rowth, de toto servitio quod de præfatis tribus bovatis terræ debebatur. Cujus filius Willelmus de Sancto Quintino dictas tres bovatas terræ nobis confirmavit,[1] ita plane quod nos, ab ipso tempore in futurum, faceremus heredibus dicti Alani de Scrutevylla servitia pro ipsa terra quæ patri suo et heredibus suis facere debuimus et consueveramus; et ipse de homagio, relevio et omni servitio, exactione, consuetudine, et re ad terram pertinente, præter prædictum liberum forinsecum servitium, nos pro prædicta terra acquietaret. De quo iterum servitio a nobis exacto tempore domini Adæ abbatis 14 postea referetur. Duoque fratres etiam sacerdotes, Philippus et Robertus, qui habebant dimidiam carucatam terræ in Rowth, eam nobis contulerunt. Ipsa autem terra ad eos devenerat tali modo. Thomas quidam rector ecclesiæ de Ruda habuit ipsas 4 bovatas terræ. Qui, dum rector ecclesiæ erat, dictos Philippum et Robertum genuit[2] ex muliere quadam nomine Aldeana. Et postea[3] reliquit ecclesiam et desponsavit dictam mulierem; ex qua genuit duas filias, Aliciam et Agnetem. Defuncto autem dicto Thoma, patre eorum, cum ipsæ[4] Alicia et Agnes infra minorem ætatem fuissent constitutæ, dictus[5] Philippus capellanus[6] frater earum cepit præfatas 4 bovatas, ad custodiendum eas ad opus sororum suarum, et post pauca nos de ipsis 4 bovatis terræ feoffavit. Mortua præfata Alicia sine herede de corpore suo procreato, ipsæ 4 bovatæ terræ ad dictam Agnetem sororem suam

A.D. 1210–1220.

f. 41.

Acquisition of half a carucate of land in Rowth.

---

[1] *confirmavit*] confirmabat, P.

[2] After *genuit* insert postea sacerdotes, P.

[3] *Et postea*] Qui dictus Thomas, P.

[4] *ipsæ*] ipsa in MS.

[5] After *dictus* insert dominus, P.

[6] *capellanus*] wanting in P.

A.D. 1210–1220.

descendissent;[1] sed ipsa Agnes et heredes ejus dictas 4 bovatas,[2] et insuper Alanus de Scrutevylla et Willelmus filius ejus easdem,[3] pro forinseco servitio tantum, nobis imperpetuum confirmaverunt.[4] Præfatus autem Thomas quondam persona emit alias 2 bovatas terræ de Willelmo de Scrutevylla seniore, quas ipse Thomas[5] tenuit in tota vita sua. Et cum obiret, et Philippus filius ejus præfatus adhuc in transmarinis partibus moraretur, præfatus Willelmus de Scrutevylla, ante adventum dicti Philippi, præfatas duas bovatas in manus suas recepit. Post cujus mortem, Cecilia uxor sua duas filias suas cum dictis 2 bovatis terræ maritavit; quarum unam cum una filia sua dederat Stephano de Pokthorpia in maritagium;[6] quam bovatam Petrus[7] filius Willelmi de Ruda retinet in præsenti. Alteram vero bovatam præfata Cecilia dedit[8] cum altera filia sua in maritagium Henrico de Hotona. Cujus heres per successionem Jacobus de Hotona extat hiis diebus. Sed cum prædictus Philippus, de transmarinis[9] rediens, et cum[10] præscripta Agnes soror sua ipsas duas bovatas terræ sic ablatas[11] nequiverat[12] recuperare,[13] prædicti Philippus et Agnes,[14] cum sæpedictis 4 bovatis terræ, totum jus et clamium quæ in præfatis duabus bovatis terræ habere poterant[15] nostro monasterio contulerunt,[16] ut si quando eas pos-

---

[1] *descendissent*] descendisse debuerunt, P.

[2] *Agnes . . . . bovatas*] Agnete et heredibus ejus nobis confirmationes dictarum 4 bovatarum [concedentibus ?] ipsas adhuc pacifice possidemus, P.

[3] *easdem*] ipsas 4 bovatas, P.

[4] *confirmaverunt*] confirmabant, P.

[5] After *Thomas* insert persona, P.

[6] After *maritagium* insert, cujus filiæ filiam Ricardus de Gundby seu Petrus heres ejus postea duxerat in uxorem, P.

[7] After *Petrus* insert de Ruda, P.

[8] *dedit*] dederat, P.

[9] *transmarinis*] transmare, P.

[10] *cum*] wanting in P.

[11] *ablatas*] alienatas, P.

[12] *nequiverat*] nequiverunt, P.

[13] *recuperare*] obtinere, P.

[14] *prædicti . . . Agnes*] wanting in P.

[15] *poterant*] potuerunt, P.

[16] *contulerunt*] conferebant, P.

semus recuperare nobis et successoribus nostris imperpetuum teneremus. Sed tamen usque in præsens eas nequivimus obtinere.[1] Præfatus etiam Philippus dedit nobis totum jus quod habebat in duabus bovatis terræ quas prior de Brydlyngtona tenebat ibidem; de quibus 2 bovatis terræ tempore Michaelis abbatis[2] postea referetur. Præfatus itaque Philippus dedit[3] Willelmo servienti de Beverlaco duas acras turbariæ in marisco de Ruda, et cuidam Willelmo clerico de Anlofby 4 perticatas turbariæ,[4] quas[5] ipsi postea nobis imperpetuum concedebant.[6] At tunc grangiam ibidem feceramus.[7] Post aliquot autem deinde annos, idem Philippus apud nos factus novicius expiravit.

A.D. 1210 –1220.

Rowth marsh.

V. *De Hayholmo; et de*[8] *terris et tenementis in Rystona, Caldona, Estheytfeld, Westheytfeld et Gowsle.*

Præscriptus autem Herbertus de Sancto Quintino concessit nobis ut faceremus unum fossatum xx. pedum in latitudine pro divisa in marisco quod est inter Burtonam et[9] Hayholmum, videlicet ab Arnhow usque in Hullum, et ut terram jaceremus ex utraque parte fossati; ita tamen quod nos aquam intra dictum fossatum liberam ad nostrum proprium usum haberemus, tam ad piscandum quam ad portandum ea quæ necessaria sunt nobis, et ad cætera aisiamenta nostra. Et Henricus de Scurres dedit nobis cum corpore suo unam bovatam terræ in Rystona, cum quadam pastura[10] eidem pertinente, reddendo Waltero de Scurres et heredibus

Hayholmus. Formation of a boundary dyke.

f. 41 *b*. Rystona.

---

[1] *usque . . . obtinere*] a nobis alienæ remanent, ut est certum, P.

[2] After *abbatis* insert 8, P.

[3] *dedit*] dederat, P.

[4] After *turbariæ* insert, in latitudine et longitudine, P.

[5] *quas*] quæ in both MSS.

[6] *concedebant*] erogabant, P.

[7] *At . . . feceramus*] wanting in P.

[8] *de*] wanting in P.

[9] After *et* insert manerium nostrum de, P.

[10] *pastura*] mansura, P.

A.D. 1210 -1220. suis quædam calcaria, pretio 4 denariorum tantum. De qua mansura tempore Michaelis abbatis 8 postea Coldona. referetur. Robertus etiam Cokerellus de Coldona dedit nobis 4 bovatas terræ cum tribus toftis in Coldona, exceptis viii. acris terræ de prædictis iiij. bovatis, quas sibi reservavit ad faciendum forinsecum servitium quod eædem 4 bovatæ facere consueverunt. Præterea dedit nobis pasturam sufficientem viii. bobus ubique, cum averiis suis, in dominica pastura sua ejusdem villæ. Grant of land with burial. Deditque nobis, cum corpore suo apud nos sepeliendo, unam culturam in dicta villa [1] cum prato adjacente, et alias duas bovatas terræ cum uno tofto in eadem villa. Cujus filius Robertus, cum hereditatem patris sui fuisset assecutus, confirmavit nobis omnes prædictas donationes, et [2] promisit nobis, ac tactis sacrosanctis evangeliis voluntate spontanea juravit, quod nemini aliquam partem de [3] patrimonio suo daret, venderet seu invadiaret, sine consilio nostro et voluntate, nec alicujus consilio acquiesceret quod esset contra nostram libertatem et voluntatem. Nec tamen aliquas plures terras in dicta villa valuimus obtinere, sed nec adeptas Loss of land. diu [4] retinebamus. Nam præscriptas 4 bovatas cum pastura 8 bobus Ricardus abbas 7us Matheo fratri et heredi dicti Roberti ad feodi firmam pro dimidia marca annua retradebat. Sed et illa dimidia marca ex processu temporis est neglecta. Reliquæ vero duæ Estheitfeld. bovatæ et cultura ad quos devenerint ignoratur. Idemque abbas Hugo concessit ad feodi firmam Willelmo filio Galfridi de Wythornwyk unam bovatam et dimidiam terræ et unum clausum, totum videlicet quod habuimus in Estheytfeld de Willelmo Tele et Balde- Westheitfeld. wino Tyrrell; et duas bovatas cum 3 sellionibus quæ

[1] *dicta villa*] territorio dictæ villæ, P.

[2] After *et* insert, infra quindenam post seisinam inde factam de patri monio suo in Coldona, P.

[3] After *de* insert dicto, P.

[4] *adeptas diu*] illas ut decebat, P.

p. 355-6 375

habuimus de Thoma de Areyns in Westheytfeld, ut ipse Willelmus filius Galfridi ipsa omnia tenementa de nobis per forinsecum servitium et annuum redditum sex denariorum annuorum[1] teneret.[2] Concessitque ad feodi firmam Thomæ filio Walteri de Frismarisco 4 alias bovatas terræ, quas habuimus in Westheitfeld ex donatione Willelmi de Areyns, ut ipse redderet nobis xii. denarios annuatim. Cujus 'heredibus' etiam[3] et dictæ aliæ 2 bovatæ terræ in Westheitfeld[4] et dicta[5] tenementa in Estheitfeld devenerunt. Postea quidem Thomas filius dicti Thomæ filii Walteri, pro quadam summa pecuniæ quam ei dederamus ad acquietandum eum de debito Judæorum, remisit[6] nobis præfatas 4 bovatas et quæcunque tenebat de nobis in[7] Westheitfeld et in Erghoma. Postea tamen advenit quidam Johannes filius Walteri filii Galfridi de Byltona; ipsa tenementa petiit[8]; qui jure hereditario, ut asseruit, ipsa tenementa in Westheytfeld et Erghoma, et alia tenementa in Estheitfeld, Gowsle et Mertona, sortiri debuisset. Cui, cum ipsa omnia terras et tenementa in manibus nostris per tempus aliquod detinuissemus, sub certis conditionibus ea ómnia ut jus suum reddebamus; sicut in tempore Michaelis abbatis 8 postea referetur. Tradidit etiam idem abbas ad feodi firmam Stephano de Gowsle quoddam clausum in Gowsle,[9] ut ipse illud teneret de nobis per servitium annuum 4 denariorum. Pro quo idem Stephanus nobis confirmavit[10] 4 bovatas terræ cum pertinentiis, quas de Petro de Tuschet habebamus; et se nobis insuper obligavit quod nunquam pro re aliqua prædictam eleemosynam destringeret, sed se et heredes suos caperet ad

A.D. 1210–1220.

Release from Jews.

Gowsle.

---

[1] *annuorum*] annuatim reddendorum, P.

[2] *teneret*] detineret, P.

[3] *cujus . . . etiam*] Cui, H.

[4] *terræ in Westheitfeld*] præscriptæ ibidem, P.

[5] *dicta*] alia terræ et, P.

[6] *remisit*] remittebat, P.

[7] After *in* insert dicta villa de, P.

[8] *ipsa . . . petiit*] wanting in P.

[9] *Gowsle*] Gowsyll, P.

[10] *confirmavit*] confirmabat, P.

A.D. 1210 –1220. f. 42. aliud tenementum quod Willelmus filius Petri de Aldburghe tenebat de eo in eadem villa. Qui, secundum confirmationem quam nobis prius faciebat, prædictas 4 bovatas cum pertinentiis de omnibus servitiis acquietare debebat. Quæ tamen 4 bovatæ postea fuerunt alienatæ; sicut in tempore Michaelis abbatis 8 postea referetur.

VI. *De inceptione grangiæ de Wathsand; de escambio terrarum de Erghoma; et de terris acquisitis ibidem, et in Beforth,*[1] *Drynghowe et Walkyngtona.*[2]

Wathsand. Annual pittance.

Robertus filius Ricardi de Wathsand dedit nobis, ad pitanciam conventui nostro faciendam, xii. denarios, de se et heredibus suis ad festum Sancti Martini nobis annuatim persolvendos, donec ipse vel heredes sui providerent[3] nobis in aliqua certa re unde reciperemus redditum ipsorum xii. denariorum. Nec multo quidem post, idem Robertus dedit nobis unum clausum in Wathsand, 33 perticatarum in longitudine, et latitudine a certa terra del Holenge[4] usque ad aquam de marra de Hornse, in occidentali parte ejusdem marræ, in loco qui Northgreen dicebatur, scilicet juxta divisam inter Wathsand et Setonam, et cum fossatis quæ circueunt prædictum clausum, et quicquid intra prædicta fossata continetur. Cui clauso prædictus Robertus dedit nobis tres acras terræ contiguas, in ipso loco de Northgreen, super marram de Wathsand, in ejus parte occidentali, ut de loco utroque liberum introitum et exitum ad carectas, homines et animalia, et ad omnia alia necessaria nostra facienda, in toto territorio de Wathsand, et cum communi pastura, quantum pertinet ad unum

---

[1] After *Beforth* insert et in, P.
[2] *et Walkyngtona*] wanting in P.
[3] *providerent*] providissent, P.
[4] *Holenge*] Holhenge, P.

toftum et unum clausum ibidem. Atque [1] Johannes de Lasceles dedit nobis unum clausum in Setona, super marram de Wathsand, et piscationem unius sagenæ in tota marra de Wathsand et de Hornse. Quod quidem clausum oneratum fuerat de duobus denariis annuis, quos Willelmus filius Petri [2] de Setona nobis imperpetuum remittebat.[1] b [3] Idem vero Hugo abbas dedit domino Nicholao de Stutevylla et heredibus suis unam carucatam terræ cum sex toftis in Erghoma, et servitium Rumphari de Erghoma et heredum suorum de duabus bovatis terræ in eadem; tenenda de nobis sine homagio et releviis, quieta a servitiis quibuscunque, præter forinsecum servitium quantum pertinet ad tres bovatas terræ et tertiam partem unius bovatæ, et faciendum nobis servitium quod ad illas 2 bovatas terræ, quas dictus Rumpharus tenuit, pertinebat. Dedimusque ei insuper xl. marcas in perpetuum escambium pro toto capitali dominio suo de decem carucatis terræ, quas Thomas filius Thomæ de Ettona tenebat de eo in villis de Skyrena, Hotona et Crauncewyk. De quibus x. carucatis terræ ubi de Skyrena scribitur postea referetur. Ipse autem dominus Nicholaus dedit præfata tenementa in Erghoma Johanni de Melsa et heredibus suis de nobis tenenda. Qui Johannes duos filios habuit, Stephanum et Petrum. Præfatus vero Stephanus [4] prædicta tenementa dedit [5] Petro fratri suo, de quo et ea postea acquirebamus; sicut in tempore Ricardi abbatis 7 postea referetur. a Et Radulphus filius

A.D. 1210 –1220. Setona. Right of fishing in Wathsand mere.

Erghoma.

Grant of lands in

[1] *Johannes ..... remittebat*] in loco ipso juxta divisam de Setona grangia nostra de Wathsand est incepta, et aliæ terræ infra dominium de Wathsand ei addebantur, de quibus postea referetur; et aliæ terræ ibidem conducebantur, P. The passage in the text is written over an erasure in E.

[2] *Willelmus filius Petri*] Written simply *Petrus filius* in the MS.; but see the deed referred to in Lansdowne MS. 424, f. 131 *b*.

[3] The letter *b* placed in the MS. as in the text, and the letter *a* placed against the beginning of a subsequent passage, would seem to be designed to indicate an intended transposition of sentences.

[4] After *Stephanus* insert, accepta a patre suo, P.

[5] *dedit*] dederat, P.

A.D. 1210 –1220. Erghom from Ralph de Skyrlington.

Gilberti de Skyrlyngtona et Emelina mater sua, uxor dicti Radulphi,[1] totum dominium suum quod habebant in dicta villa de Erghoma, duas videlicet bovatas terræ de dominico suo, nobis contulerunt.[2] At ipse Radulphus solus xii. denarios annuos, de duobus solidis annuis exeuntibus de duabus bovatis terræ quas dictus Rumpharus de Erghoma tenuit, ut præfertur, quos ipse Radulphus percipere solebat, et dominium duarum aliarum bovatarum terræ ibidem quas Agnes soror sua de ipso tenuit, et annuum redditum unius libræ piperis pro dictis duabus bovatis terræ, nobis concedebat. Qua tamen Agnete sine herede corporis sui mortua, quatuor filiæ dicti Radulphi, videlicet Marjoria, Beatrix, Cecilia et Alicia, tenuerunt dictas duas bovatas terræ de nobis per servitium militare. Processu vero temporis, filii et heredes istarum sororum reddiderunt nobis totam prædictam terram, ut patebit inferius. Iste quidem Radulphus de Skyrlyngtona prius desponsaverat quandam mulierem vocatam Ernburghe, de qua genuit prædictas 4 filias. Quæ et Agnes soror sua senior habuerunt totum dominium villæ de Erghoma, et dederunt tertiam partem de Erghoma Henrico le Clerk dimidio fratri eorum. Walterusque de Wylesthorpe desponsavit prædictam Agnetem, et genuit ex ea Walterum; qui genuit Henricum le Nayre; qui dedit priori de Brydlyngtona totum quod habuit in villis de Wylesthorpia et de Erghoma. Petrus filius Roberti Talonis dedit nobis homagium et servitium Willelmi filii Roberti, filii Aliciæ, filiæ Galfridi le[3] Breton, et heredum suorum, de dimidia carucata terræ in Beforth, et de una bovata terræ in Walkyngtona, Petro filio Thomæ de Greynesby ipsam donationem nobis confirmante. Et Thomas Carpentarius frater Willelmi prædicti, filii Roberti, dedit nobis unum toftum et croftum, 8 acras et dimi-

Children of Ralph de Skyrlington.

f. 42 b.

Beforth.

Walkyngtona.

---

[1] *Radulphi*] an error for *Gilberti*.

[2] *contulerunt*] concedebant, P.

[3] *le*] wanting in P.

diam rodefallam, et 6 perticatas terræ, in Beforthe, de supradicta dimidia carucata terræ. Ricardusque ad marram de Beforth et Willelmus filius ejus dederunt nobis unam acram et unum sellionem terræ ibidem. Willelmus quoque de Kyllyng et Walterus Jordan dederunt nobis, ad luminare privatarum missarum, homagium et servitium quatuor solidorum de una bovata terræ in Dryngghowe.

A.D. 1210–1220.

Dryng-howe.

VII. *De terris et tenementis*[1] *de Mytona, Cotyngham,*[2] *Newtona, Mollescroft, Mydeltona, Boltona,*[3] *Wartre, Blaunchemarle*[4] *et North Daltona.*

Per idem tempus dedimus Eustachio Vescy quindecim marcas, quatinus confirmaret nobis terras nostras de Mytona, et constitueret terminos inter nos et homines suos de Swanneslond, qui oves nostras multoties[5] in pastura nostra de Mytona ceperant, debito aut causa qualicunque. Quod et factum est.[6] Interea autem quia molendinum nostrum super Hullum in territorio de Cotyngham deperierat et ad nihil utile redactum fuit, ipsumque et fossatum sine magnis expensis non poterant mundari et emendari, ea Nicholao de Stutevylla reddebamus. At ille, pro escambio dicti molendini et fossati, pasturam ad xxiii. vaccas et unum taurum in pasturis de Cotyngham nobis reconcessit.[7] Deditque nobis unum clausum super ripam de Hullo, ab ipsa ripa usque ad sedem dicti molendini,[8] et etiam pasturam ad vi. vaccas cum sequelis earum unius anni, loco unius marcæ, ad annuam pitanciam conventui

Mytona.

Cotyngham. Decay of the mill.

Yearly pittance.

[1] *et tenementis*] wanting in P.

[2] After *Cotyngham* insert Walkyngtona, P.

[3] *Boltona*] Boveltona, P.

[4] *Blaunchemarle*] wanting in P.

[5] *multoties*] multotiens, MS.

[6] *Quod . . . est*] wanting in P.

[7] *reconcessit*] concedebat, P.

[8] After *molendini* insert, quod pro præfata pastura commutabamus, P.

A.D. 1210 –1220. Newtona. faciendam.[1] Johannesque de Mathom [2] dedit nobis medietatem capitalis mesuagii sui in Newtona, juxta Gerthomiam, et dimidiam carucatam terræ in eadem; et insuper [2] remisit nobis homagium et annuam firmam Mollescroft. 40 denariorum de 2 bovatis terræ in Mollescroft, quos Radulphus Savage, de quo præscriptum est, et heredes sui, qui medii fuerunt inter nos et ipsum Johannem, dicto Johanni pro ipsa terra solvere [3] consueverunt, Mydeltona. et quos [4] dicto Radulpho reddere solebamus. Sed et miles quidam, Simon de Tuschett, apud nos decedens, xxiiii. acras terræ et pasturam cc. ovibus in Mydeltona, et Rogerus filius Serlonis unum toftum et Boltona. croftum ibidem, nobis contulerunt.[5] Interim vero Willelmus filius et heres Hugonis de Boveltona graviter nos implacitavit super terris quas a patre suo in Wartre. Boveltona et Wartre emebamus. Nec tamen quietem super hoc valuimus adipisci, donec in curia regis unum toftum et duas bovatas terræ quas habuimus in Boveltona, pro recognitione juris nostri de præfatis terris nostris in Wartre, eidem Willelmo redderemus. Unde f. 43. ipse præfatas terras in Boveltona ex nostra concessione [6] possidebat, et nobis ipsas terras de Wartre confirmabat. Et Willelmus de Boscehalle dedit nobis totum servitium Adæ filii Yvonis Gryse de duabus bovatis terræ, et quarta parte unius bovatæ et ij. toftis, in Wartre, et annuum redditum unius denarii de eisdem tenementis percipiendum. Nosque præfatas terras et tofta eidem Adæ confirmavimus, reddendo nobis 2 solidos annuatim. Postea autem compertum

---

[1] After *faciendam* insert, Et Petrus filius Roberti Talonis dedit nobis homagium et servitium Willelmi filii Roberti filii Aliciæ filiæ Galfridi Bretonis de Beforth et heredum suorum, de una bovata terræ in Walkyngtona, P.

[2] *dedit . . . insuper*] an interlineation in P.

[3] *solvere*] facere, P.

[4] *quos*] written *quæ* in MS.

[5] After *contulerunt* insert, Quæ postea per Ricardum abbatem 12 ad feodi firmam dimittebantur, P.

[6] *ex . . . concessione*] wanting in P.

A.D. 1210 –1220.

Conveyance of a bondman.

fuit præfatum Adam nativum Ricardi Trussebuth[1] extitisse. Quem tamen ipse Ricardus cum omni sequela sua et catallis nobis relaxabat. Quapropter ipsæ terræ [2]ad manus nostras fuerunt devolutæ. De quibus terris et aliis bovatis quas ibidem tunc habebamus, dedimus[2] præfato Ricardo Trussebuth[3] 48 acras terræ in diversis locis campi Wartriæ,[4] in escambium pro aliis 48 acris terræ ibidem nobis imperpetuum possidendis. [5]Ita quod de dictis 2 bovatis et quarta parte unius bovatæ terræ, et de aliis quinque bovatis terræ quas habuimus de Hugone de Boveltona, propter diversa escambia terrarum grangiæ nostræ de Blaunchemarle adjacentium, quatuor solæ bovatæ terræ dicuntur in tenuris tenentium nostrorum de Wartre remanere. Reliquæ autem terræ nostræ ibidem dictæ grangiæ nostræ adjacentes eidem grangiæ noscuntur pertinere.[5] Dehinc Robertus clericus, filius Willelmi Monetarii de Eboraco, qui apud nos factus est monachus, dedit nobis dimidiam carucatam terræ in North Daltona, quam habebat ex hereditate patris sui. Pro qua terra dictus Robertus solebat reddere Willelmo de Multhorpia octo solidos et sex denarios annuatim. Duo tamen fratres cognati prædicti Roberti, qui ei multas molestias et gravamina sæpe fecerunt, calumniati sunt prædictam terram super nos in assisis. Tandem fecimus pacem cum eis, data una bovata uni eorum in vita sua,[6] qui dicebatur Robertus, qui fuit capellanus. Alteri vero, qui vocabatur Willelmus medicus, dedimus aliam bovatam, in feodo et hereditate tenendam.[7] Sed ipse, quia cruce signatus erat, acceptis 12 marcis, reddidit nobis prædictam bovatam.

Blanchemarle.

Daltona.

A crusader.

[1] *Trussebuth*] Trusbuth, P.

[2] *ad manus . . . dedimus*] in manibus nostris remanere sperantur. Unde nos, P.

[3] *Trussebuth*] wanting in P.

[4] *campi Wartriæ*] de Wartre, dederamus, P.

[5] *Ita quod . . . pertinere*] wanting in P.

[6] After *sua* insert illi scilicet, P.

[7] *tenendam*] wanting in P.

A.D. 1210 –1220.

Præfatus tamen Willelmus de Multhorpia, ipsas 4 bovatas terræ nobis confirmans, eosdem 8 solidos et 6 denarios annuos nobis relaxabat; unum toftum et unam acram terræ nobis insuper erogando. Et de Waltero filio Ricardi de Daltona tres bovatas terræ ibidem habemus. Walterusque et Alanus Cryspyn dederunt nobis [1] tantam terram quanta pertinebat ad duas bovatas, in certis locis campi de Daltona; et insuper octo acras terræ ibidem nobis contulerunt.[1] Et Robertus de Cave 8 acras terræ ibidem nobis similiter concedebat. Interea autem concessimus domino Odelino de Albeney unum sellionem de præscriptis 4 bovatis terræ, de feodo dicti Willelmi de Multhorpia, in perpetuum escambium pro relaxatione onerum quæ de reliquis terris ipsarum 4 bovatarum exigebantur; videlicet pro exoneratione duarum carucarum per annum. Quod servitium præfatus Odelinus de dictis terris percipere solebat pro usu aquæ de North Daltona; ita quod si aliquando dictas terras possidere desisteremus, præfatum sellionem nobis iterum reciperemus.

VIII. *De terris et tenementis in Skyrena, et*[2] *acquisitione capitalis dominii ejusdem*[3] *in escambium pro terris et tenementis in Erghoma; et de feodo nostro in Hotona Crauncewyk.*[4]

Skyrena. Debts to Jews.

Hujus autem abbatis Hugonis[5] tempore, Thomas filius Thomæ de Ettona, cum multo esset debito erga Judæos obligatus, sexaginta marcas a nobis accepit, 'et'[6] terram quandam quam habuit in Skyrena usque

---

[1] *tantam . . . contulerunt*] 2 bovatas et 8 acras terræ ibidem, P.

[2] *terris . . . Skyrena et*] wanting in P.

[3] *ejusdem*] de Skyrena, P.

[4] *et . . . . Crauncewyk*] wanting in P.

[5] *Abbatis Hugonis*] wanting in P.

[6] *et*] omitted in P.

ad 15 annos nobis locavit. Anno vero sequente, cum omnes, qui erga Judæos qualicunque debito obligati erant, Regi de ipso debito[1] satisfacere compellerentur, prædictus Thomas, pro ccxl. marcis per xii. annos reddendis, quolibet scilicet anno xx. marcis, finem pacificum cum Rege composuit. Reversusque domum, prædictam terram usque ad 20 annos nobis locavit, deditque nobis imperpetuum septem bovatas, lx. acras, culturas, clausa, holmos, et pasturas, [2]cum piscatione aquæ de Skyrena et aliis libertatibus ejusdem villæ;[2] ac nobis se fidei interpositione obligavit quod nunquam a se vel a liberis tenentibus suis in Skyrna aliquis homo super nos in ipsas terras ad terminum vel imperpetuum introduceretur vel introduci permitteretur, sine consilio nostro et consensu. Ipse autem Thomas de Ettona junior[3] dedit Roberto de Colloma et Matildi uxori suæ, sorori ipsius Thomæ, dimidiam acram terræ, cum aliis culturis et acris terræ et 2 toftis, ibidem. At ipsi Robertus et Matildis ipsas terras, cum aliis terris quas Thomas de Ettona senior dedit eis in maritagium, ac etiam omnia quæ habuerunt in Skyrena, nobis, pro una libra piperis Thomæ de Ettona juniori annuatim reddenda, imperpetuum erogabant. Et quia ipsæ terræ ipsis et heredibus suis de corporibus suis[4] procreatis erant collatæ, a liberis[5] suis nobis confirmationes impetrarunt. At ipse Thomas junior easdem terras nobis confirmabat et libram piperis annuam relaxabat. Ipse etiam Thomas junior dedit nobis servitium unius carucatæ terræ, quam Odardus frater suus[6] tenebat. Cujus carucatæ idem Odardus dedit nobis, cum corpore suo, unum tof-

A.D. 1210 –1220.

Grant of land from Thomas de Etton.

f. 43 b.

f. 36 b

[1] *de . . . . . debito*] edicto regio vocati, P.

[2] *cum . . . villæ*] a transposition of the words in P.

[3] After *junior* insert, filius Thomæ de Ettona, P.

[4] *corporibus suis*] corpore suo, P.

[5] *liberis*] prolibus, P.

[6] After *suus* insert de nobis, P.

A.D. 1210 -1220.

tum, 2 bovatas, et 30 acras terræ. Idem autem Odardus genuit Robertum, qui genuit Willelmum; qui, pro quadam summa pecuniæ quam ei ad terminum vitæ annuatim concesseramus, residuas sex bovatas terræ cum toftis et croftis nobis imperpetuum concedebat. Interim vero dominus[1] Nicholaus de Stutevylla, capitalis dominus de Skyrena, de quo dictus Thomas de Ettona[2] totum dominium ejusdem immediate tenebat,[3] consensu et voluntate filiorum suorum, dedit[4] nobis homagium et servitium dicti Thomæ de Ettona, junioris,[5] et heredum suorum, de dimidio feodo unius militis, hoc est de decem carucatis terræ quas tenuerat de eo, quarum octo sunt in Skyrna et duæ in Hotona et Craunceewyk, in liberam, puram et perpetuam, eleemosynam. Nos ergo pro hac donatione dedimus eidem Nicholao et heredibus suis unam carucatam terræ cum sex toftis de dominico, et servitium duarum bovatarum terræ, in Erghoma, unde in superioribus satis dictum est, tenenda imperpetuum de monasterio nostro; et insuper 40 marcas eidem donabamus. Dedit etiam nobis idem Nicholaus de Stutevilla homagium et servitium Roberti de Hothom de duabus bovatis terræ in Craunceewyk; ita quod ipsi Thomas et Robertus et heredes eorum de omnibus servitiis, homagiis, releviis, et aliis consuetudinibus, nobis de cætero essent intendentes. Unde et ipse Thomas fidei interpositione se obligavit, quod nullum tenementum, quod ipse vel heredes sui de nobis tenerent, alicui homini aliquando venderent vel invadiarent, nec aliquem ex liberis hominibus suis de Skyrena, Hotona et Craunceewyk, vendere vel invadiare permitterent, nisi nobis tantum dominis suis. Sed et quie-

Homage and service.

Hotona. Craunceewyk.

Skyrena.

[1] *dominus*] wanting in P.

[2] *dictus . . . Ettona*] wanting in P.

[3] *tenebat*] tenebatur, P.

[4] *dedit*] dederat, P.

[5] After *junioris* insert, domini de Skyrena, P.

tanciam [1] omnis debiti quod pro ipsis terris sibi debebamus nobis fecit, Judæis præfatas terras iterum in vadimonium [2] non recepturis. Sed ut [3] versutia Judæorum omnino devitaretur, per nos et ipsum Thomam ad chirographos [4] Judæorum Eboraci fuerat prosecutum, ut obligatoria in archa Eboracensi reposita nobis traderentur. At ipsi chirographarii, archam domini Regis apud Eboracum perscrutantes, nec aliquam chartam in ipsa reperientes unde terra de Skyrena distringi posset, cum ipsis Judæis et aliis testibus Christianis, nos quietos omnino de debito Thomæ de Ettona clamaverunt. Pro prædicto autem scrutinio dedimus vicecomiti Eboracensi decem libras, propter consensum suum et auxilium, et prædicto Thomæ unum palefridum.[5] Liberi vero homines ejusdem feodi [6] in Hotona et Crauncewyk dederunt nobis, a certa terra usque ad divisam de Rotse,[7] decem perticatas terræ in latitudine, in campo de Hotona, a via scilicet quæ ducit de Hotona ad morum, usque ad ductum aquæ quæ [8] est divisa inter Hotonam et Skyrenam.[9]

A.D. 1210 -1220.

Bonds to Jews.

Interesting

Hotona.

IX. *De Fraystyngthorpia, Newbyggynge, Staxtona, Colloma, Wharroma, et redditibus* [10] *in Lyntona et Cravenna; et cessione abbatis Hugonis quinti.*[11]

f. 44.

Quidam Gregorius de Flaynburghe dedit nobis, ad annuam pitanciam conventui faciendam, annuum redditum xii. denariorum de uno clauso in Fraystyngthorpia.

Fraystyngthorpia. Yearly pittance.

---

[1] *quietanciam*] quitanciam, the usual spelling of both MSS.

[2] After *vadimonium* insert ultra, P.

[3] *ut*] quia, P.

[4] *chirographos*] cirographos, the usual spelling in both MSS.

[5] *Pro . . . palefridum*] wanting in this place, and, from the word *dedimus*, inserted at the end of the chapter, P.

[6] After *feodi* insert quod est, P.

[7] *Rotse*] Rottse, P.

[8] *quæ*] the reading of both MSS.

[9] *Pro prædicto . . . . Skyrenam*] This passage has been written over an erasure in E.

[10] *redditibus*] annuo redditu, P.

[11] *Cravenna . . . quinti*] escambio pro dicto redditu, P.

A.D. 1210 -1220. Pittances to the four Cistercian monasteries. Qui videlicet Gregorius dedit quatuor domibus ordinis nostri, videlicet monasterio de Fontibus, monasterio nostro de Melsa, monasteriisque de Ryevalle et de Bellalanda, unum toftum cum ædificiis in eadem villa, quem tenuit de domo Sancti Egidii Beverlaci; ita videlicet ut unaquæque dictarum 4 domorum æquali portione perciperet annuatim proventus inde venientes, ad annuam pitanciam conventibus ipsorum monasteriorum faciendam; reddendo inde annuatim domui Sancti Egidii tres denarios pro omni servitio. Ipse autem toftus cum ædificiis idem clausum est[1] de quo idem Gregorius xii. denarios annuos monasterio nostro prius contulit;[2] unde de ipso tofto præfatos xii. denarios annuos, ratione primæ concessionis, et alios xii. denarios pro portione nostra[3] firmæ cum monasteriis supradictis, percipimus in præsenti. Newbygynge. Johannesque filius Johannis Crassi de Beverlaco dedit nobis annuum redditum quatuor solidorum, percipiendum de quinque bovatis et dimidia terræ in Newebygynge juxta Fynelay.[4] Staxtona. In illo vero tempore, clericus quidam Ivo nomine, vicarius ecclesiæ minoris Wharromæ, dedit nobis dimidiam carucatam terræ in Staxtona; quæ tempore Roberti abbatis undecimi postea fuit alienata. Colloma. Robertus itaque filius Nicholai de Colloma dedit nobis duas bovatas terræ in Colloma; et Elena filia sua duas solidatas redditus de præfatis duabus bovatis terræ exeuntes nobis relaxabat, quæ tempore Michaelis abbatis 8 postea fuerunt alienatæ. Wharroma. Iterum vero renovata fuit compositio dudum facta inter nos et Willelmum de Barkethorpia. Et ad præscriptam compositionem hæc augmentabantur,[5] videlicet, quod rustici ejusdem Willelmi, qui pro tempore in Wharroma[6] per ipsum manserint ex occidentali parte ductus aquæ,

[1] *est*] esse speratur, P.

[2] *contulit*] conferebat, P.

[3] *pro . . . nostra*] et æquam portionem, P.

[4] *Fynelay*] Scardburgh, P.

[5] *augmentabantur*] addita fuerunt in augmentum, P.

[6] *Wharroma*] eadem villa, P.

cum ipso communem pasturam haberent ad 4 boves et 4 equos tantum, præterquam in Thornlund, ubi nullus nobiscum communicare deberet,[1] præter præfatum Willelmum et heredes ejus; liceretque nobis in propria terra nostra bercharias ædificare, et terram 24 pedum includere circa eas, lapidicina, fossata et muros facere; haberemusque pontem ubi habere consuevimus[2] ultra ductum aquæ, super terram ipsius Willelmi, singulis annis tempore fœni et messionis,[3] ad usus nostros; ita quod idem Willelmus, heredes et homines ejus, eodem modo ponte prædicto, temporibus quibus nos, uterentur. Postea tamen, præfatus Willelmus quicquid clamavit in præfata pastura de Thornlund[4] nobis relaxabat. De qua iterum tempore Adæ abbatis 14 referetur. Tempore vero isto comes Baldewinus, anno Domini 1222, obiens,[5] dedit nobis cum corpore suo centum solidatas annui redditus imperpetuum de terris suis in Lyntona, in Cravenna, et in capitulo nostro tumulatur.[6] Qui redditus anno sequente fuerat escambitus pro redditu duarum marcarum de molendino de Cirbyry, 'pro' x. acris terræ in Lyntona, et annuo redditu xx. solidorum de molendino de le North, annuo redditu duarum marcarum de molendino de Tacheforth et alio annuo[7] redditu xx. solidorum[8] cum Willelmo Marchallo comite de Penbruke. Quæ Falco Marchallus nobis abstulit ab initio guerræ, cum Mareschallus junior Lyntonam cum pertinentiis ei dedisset: sed tamen postea fuerant restituta.[9]

A.D. 1210 –1220.

Grant from earl Baldwin. Cravenna. Lyntona.

f. 266 after

[1] After *deberet* insert, ut prædictum est, P.

[2] *consuevimus*] consueveramus, P.

[3] After *messionis* the word pontem has been unnecessarily repeated by an interlineation.

[4] After *Thornlund* insert, super qua prius mota fuit controversia per breve novæ disseisinæ, et compositiones contractæ, P.

[5] After *obiens* insert, et in capitulo nostro tumulatus, P.

[6] *et . . . tumulatur*] wanting in P.

[7] *annuo*] wanting in P.

[8] After *solidorum* de hyda interlineated in P.

[9] After *restituta* insert, Sed jus totum quod in præfatis molendino, redditibus et terris, habuimus, tempore Willelmi abbatis 9 postea vendideramus, P.

A.D. 1210–1220. Cessio abbatis.

Post hæc, cernens præfatus abbas Hugo quod insufficiens erat ad crebras monasterii nostri ruinas relevandas, eo quod domus nostra debitis esset gravibus onerata, cedere deliberavit. Cessit ergo anno administrationis suæ decimo, [1] et vixit post cessionem suam annis fere duobus, et obiit anno Domini mccxxii.,[2] et sepultus est infra capitulum nostrum in ingressu. Ejus[3] tempore consummatum est[4] dormitorium conversorum et claustrum monachorum. Et monachus quidam 'S.'[5] de nostra congregatione electus est in abbatem Fornasiensem, 'et postea in episcopum Sodorensem in Mannia.'[5]

A.D. 1222. f. 44 b. Dormitory of converts and monks' cloisters. Nicholas abbat of Furness.

X. *De generali concilio Lateranensi; et de statuto in eodem[6] contra Cistercienses; et de privilegiis concessis ordini nostro, post ipsum concilium generale.*

Hujus quoque abbatis tempore, anno abbatiatus sui 5, anno Domini 1215, et pontificatus domini Innocentii papæ 3 anno 17, congregatis prælatis ad numerum 1290, statutum fuit Lateranense concilium generale, in quo illud statutum præcipue fuerat promulgatum, quod Cistercienses et alii religiosi, quibus prius a Romanis pontificibus fuerat indultum, ut de terris ante ipsa tempora acquisitis quas propriis manibus aut sumptibus excolebant nemini decimas solverent aliquando, de terris quibuscunque ab ipso tempore imposterum acquirendis, etiam si eas propriis manibus aut sumptibus colerent, decimas persolverent rectoribus

Statute of the Lateran Council, requiring religious houses to pay tithes of lands in their own occupation.

[1] The arrangement of the rest of the passage, to the end of the chapter, is varied in P.

[2] *mccxxii.*] 1212, P.

[3] *Ejus*] Hujus, P.

[4] *consummatum est*] consummatumque fuit, P.

[5] '*et . . . Mannia*'] wanting in P. The initial letter S. interlined in MS. E. is clearly an error for N. The abbat of Furness, who became bishop of Sodor and Man, was Nicholas de Meaux. He resigned his see in the year 1217.

[6] After *eodem* insert de decimis, P.

in quorum parochiis ipsæ terræ fuerint,[1] ne occasione privilegiorum ordinis ecclesiæ ulterius gravarentur, nisi cum eisdem ecclesiis aliter ducerent componendum. Ante quod quidem concilium generale, cum per alios summos pontifices nobis et ordini nostro fuisset indultum, et ab ipso Innocentio Papa 3 postea confirmatum, ut de hujusmodi[2] laboribus quos propriis manibus aut sumptibus coleremus nemini decimas solvere teneremur, quidam tamen nihilominus a nobis et ab aliis personis ordinis, contra dictæ apostolicæ sedis indulgentias, decimas exigere et extorquere præsumpserunt,[3] et, prava et sinistra interpretatione apostolicorum privilegiorum capitulum pervertentes, asserebant de novalibus debere intelligi ubi noscitur de laboribus esse scriptum. Sed, quoniam manifestum fuit omnibus qui recte sapiunt interpretationem hujusmodi perversam esse et intellectui sano contrariam, ne ullus contra nos materiam acciperet malignandi, idem papa Innocentius 3 Eboracensi archiepiscopo et Dunelmensi episcopo, et aliis ecclesiarum prælatis, per apostolica scripta præcipiendo censuit remandare, quatinus omnibus parochianis suis auctoritate apostolica curarent prohibere ne a nobis de novalibus, vel de aliis terris quas propriis manibus aut sumptibus colebamus, seu de nutrimentis animalium, decimas præsumerent exigere seu quomodolibet extorquere; illud præcipue declarando quod, si de novalibus tantum intelligi voluisset ubi ponitur de laboribus, de novalibus posuisset, sicut in privilegiis quorundam apposuit aliorum; et ut contemptores, monachos vel canonicos, clericos vel laicos, qui contra ipsa privilegia super decimarum exactione nos gravarent, laicos excommunicationis sententia percellerent, et monachos, canonicos sive clericos, contradictione, dilatione et appellatione, cessantibus, ab officio

A.D. 1210 –1220.

Exemption from tithe granted to Meaux abbey by Innocent III.

privilegia

[1] After *fuerint* insert situatæ, P.

[2] *hujusmodi*] wanting in P.

[3] *præsumpserunt*] præsumebant, P.

A.D. 1210 –1220.

suspenderent, et tam excommunicationis et[1] suspensionis sententias usque ad condignam[2] satisfactionem inviolabiliter facerent observari. Et ad hæc præcipiebat ut, si qui parochianorum suorum in nos manus injecerint violentas, eos, candelis accensis, excommunicatos publice nuntiarent, et tanquam excommunicatos facerent ab omnibus arctius evitari, donec nobis congrue satisfacerent, et cum litteris diœcesani episcopi, rei veritatem continentibus, apostolico se conspectui repræsentarent. Post ipsum autem Lateranense concilium, cum nobis et ordini nostro indultum fuisset, non obstante dicto statuto,[3] ut de novalibus quæ propriis manibus aut sumptibus coluerimus, sive de hortis[4] et virgultis et piscationibus nostris, et de nostrorum animalium nutrimentis, nullus a nobis decimas exigere et extorquere præsumeret, quidam iterum perverso intellectu confutabant,[5] dicentes quod hæc non possent nec deberent intelligi nisi de hiis quæ fuerunt ante dictum[6] generale concilium acquisita, atque, hac accepta occasione, personas ordinis super hiis multiplici exactione fatigabant. Quapropter, Honorius papa 3, archiepiscopis Cantuariensi et Eboracensi ac eorum suffraganeis per apostolica scripta mandavit, præcipiendo, quatinus abbates et fratres ordinis nostri a præstatione decimarum, tam de possessionibus habitis ante dictum concilium generale quam de novalibus, sive ante sive post dictum concilium acquisitis, quæ propriis manibus aut sumptibus excoluerimus,[7] necnon de hortis[4] et virgultis, pratis, pasturis, nemoribus, molendinis, salinis et piscationibus nostris, et de nostrorum animalium nutrimentis, singuli eorum omnino servarent immunes, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione

Attempts to limit the privilege to lands acquired previous to the Lateran Council.

f. 45.

Injunction of pope Honorius III.

---

[1] *et*] quam, P.
[2] *condignam*] dignam, P.
[3] *non . . . statuto*] wanting in P.
[4] *hortis*] ortis in both MSS.
[5] *confutabant(?)*] confuto in both MSS.
[6] *dictum*] wanting in P.
[7] *excoluerimus*] coluerint, P.

postposita compescendo. Post hæc tamen, non obstantibus indulgentiis supradictis,[1] nonnulli ecclesiarum prælati et clerici Eboracensis diœceseos, dicentes dictam indulgentiam Honorii[2] ad acquisita post concessionem ipsius aliquatenus non extendi, nos et monasterium nostrum iterum super hoc multiplici molestatione fatigabant. Quapropter, Innocentius papa 4, credens præfatam indulgentiam ad acquisita postmodum extendendam, ut nullus nos super hoc hujusmodi occasione fatigaret · auctoritate apostolica inhibebat. Atque per hoc de omnimoda quarumcunque decimarum solutione, præterquam de terris cultis post dictum generale concilium acquisitis, non obstante dicto generali concilio Lateranensi, per prædicta apostolica privilegia liberi sumus penitus et immunes. Deinde Bonefacius papa 8[3] dicto[4] ordini nostro sua auctoritate apostolica indulgebat, ut de terris nostris cultis et incultis ad ordinem nostrum spectantibus, quas aliis tunc concessimus vel imposterum concederemus excolendas, de quibus tamen aliquis decimas seu primitias non percepit, nullus a nobis seu cultoribus terrarum ipsarum aut quibuscunque aliis decimas seu primitias exigere vel extorquere præsumeret. Sed, quia plerisque personis ordinis venit in dubium qualiter illa verba in dicto privilegio, "de quibus aliquis "decimas seu primitias non percepit," secundum verum intellectum debeant effectui debito mancipari, nec declaratum fuit sive decimæ seu primitiæ aliquo tempore elapso seu post præscriptionem perceptæ non fuerunt, idem privilegium in plerisque domibus ordinis nostri nullum effectum · in ejus prosecutione est sortitum. Aliqui tamen secundum tenorem dicti privilegii in placitando sententias definitivas[5] pro se assequi meruerunt.

A.D. 1210–1220. Further attempts to limit the indulgence; and grant of immunity from Innocent IV.

Additional grant of exemption by Boniface VIII.

Disputed interpretation.

[1] *supradictis*] sæpedictis, P.

[2] *Honorii*] Horosii, P.

[3] After 8 insert, ad instantiam cujusdam cardinalis qui ordinis nostri professor extitit, P.

[4] *dicto*] toto, P.

[5] *definitivas*] diffinitivas, MS.

[1] CAP. XI. *De Innocentio tertio papa; de sancto Francisco, et inceptione ordinis fratrum Minorum, et aliis accidentibus.* f. 56 b.

A.D. 1210 -1220. Acts and writings of Innocent III.

Quantum autem hic Innocentius papa 3 fuerat gloriosus opera ejus testimonium perhibent veritati. Fecit enim inter cætera hospitale Sancti Spiritus. [2] Et, quia fuerat valde litteratus, composuit librum "de miseria conditionis humanæ," "Speculum Missæ," sermones, et alia multa gloriosa; decretalesque et constitutiones quam plurimas compilavit. Deditque universis ecclesiis in Roma unam libram argenti pro singulis calicibus earum non habentium calices argenteos. Damnavitque libellum abbatis Joachim, quem contra magistrum Petrum Lombardum auctorem Sententiarum ediderat. Damnavitque Almericum Carnotensem episcopum cum sua doctrina hæretica. Qui Almericus Parisius . . . . . est combustus. Qui, præter alias suas hæreses, dixerat quod in caritate constitutis nullum peccatum deberet imputari.[3] Unde sub tali specie pietatis ejus sequaces turpitudinem omnem committebant. Anno interim Domini 1206 ordinem fratrum Minorum incepit Sanctus Franciscus, prope civitatem Assisinam, apud Sanctam Mariam de Portiuncula. Hic Franciscus Assisii ortus et negotiator effectus, Johannes etiam primo nominatus, fere usque ad 20m annum ætatis suæ tempus suum vane vivendo consumsit. Quem Dominus infirmitatis flagello corripuit et in virum alterum subito transformavit; ita quod jam spiritu prophetico pollere cœpit. Unde in exordio suæ conversionis quibusdam suis sodalibus dixit, "Noveritis," inquit, "quia adhuc sanctus "per totum mundum adorabor." Inde paupertatem cœperat venerari, et Franciscus postea vocabatur. Multi quoque nobiles et ignobiles clerici et laici, spreta sæculari pompa, ejus vestigiis adhæserunt; quos . . . docuit

Mart. Polon. sub ann. R. Higden, col. 2412. Trivet, p. 195. R. Higden, col. 2413.

Heresy of Almeric, bishop of Chartres. N. Trivet, p. 194.

Foundation of order of Friars Minors. St. Francis.

R. Higden, col. 2421.

[1] The remainder of the narrative under abbat Hugh is printed in its unabridged form from the Phillipps MS. The text of the Egerton MS. is subjoined as an Appendix.

[2] This sentence is partly in the words of Higden, and partly of Trivet.

[3] *imputari*] imputabatur, N. T.

evangelicam perfectionem implere, paupertatem apprehendere et . . sanctæ simplicitatis viam incedere. Scripsit præterea evangelicam regulam sibi et suis fratribus habitis et habendis, quam dominus papa Innocentius 3 prædictus confirmavit. Cœpit extunc ferventius verbi Dei semina spargere, civitates et castella fervore mirabili circuire, mirabilis undique coruscare; et fratres suos ideo "Minores" vocavit ut majores fieri non præsumerent. Mortuo Henrico imperatore 5, principes Alemanniæ discordabant; nam una pars elegit Othonem et alia Philippum. Fuerat enim dictus Innocentius papa 3us Philippo adversarius propter fratrem suum imperatorem Henricum, qui contra Christianam religionem in regno Siliciæ[1] archiepiscopos et episcopos trucidaverat, et contra Romanam ecclesiam semper tyrannidem exercebat; propter quod ipsum et omnes fautores suos excommunicavit. Philippus vero dux Sueviæ erat et magnam partem Sueviæ pro se habebat. Papa tamen Octoni duci Saxoniæ viriliter adhæsit, et ipsum in regem Alemanniæ fecerat coronari. Tandem Philippo dolose occiso Otho prævalebat. Qui, accepta corona, statim pugnam habuit cum Romanis propter non exhibitum honorem; et inde contra papæ voluntatem abstulit regnum Apuliæ a Frederico rege Siliciæ;[2] qua de causa a domino papa excommunicatus est. Inde, 4° anno imperii sui, principes Alemanniæ Fredericum erexerunt in imperatorem, qui victoriose triumphavit de Octone. Mortuo quippe Innocentio papa 3, qui 18 annis jam sedebat, Honorius 3 ei succedebat, qui primo sui anno ordinem fratrum Prædicatorum confirmavit. Cujus tempore Christiani ceperunt Damiatam. Sed Sarraceni, fortuito casu contingente, eam postea recuperaverunt. Eo etiam tempore claruit Sancta Elizabeth filia regis Hungariæ, quæ fuit uxor Lamgravii ducis Thuringiæ, quæ inter

A.D. 1210–1220.

Affairs of Germany.

Succession of pope Honorius III.

Taking of Damietta.

St. Elizabeth of Hungary.

---

[1] *Siliciæ*] altered in the MS. from Siciliæ. Read Siciliæ.

[2] *Siliciæ*] So in MS.; read Siciliæ.

cætera innumerabilia plures mortuos suscitavit, et cœcum natum illuminavit. De cujus etiam corpore oleum fluere perhibetur.

CAP. XII. *De Galfrido Eboracensi archiepiscopo; et de duobus legatis missis a papa in Angliam ad regem Johannem.*

A.D. 1189 -1212. Geoffrey, archbishop of York, natural son of Henry II.

T. Stubbs col. 1724.

Tricesimus secundus Eboracensis ecclesiæ suscepit regimen Galfridus archiepiscopus filius regis Henrici 2, sed bastardus, vir quidem magnæ abstinentiæ et summæ puritatis, qui, prius ad episcopatum Lincolniensis ecclesiæ electus et de voluntate patris sui consecrandus[1] archiepiscopus, episcopatum reliquit. Hic, anno Domini 1189, eodem videlicet anno quo pater suus Henricus rex obiit, ... electus ad archiepiscopatum ecclesiæ Eboracensis, curiam Romanam adiit, et anno 2°[2] consecratus Angliam reversus est. Cujus pontificatus anno 16, qui fuit annus Domini 1206 et annus[3] regis Johannis fratris sui . . . . . . [8], idem rex Johannes exegit et cepit 13^m^ partem omnium catallorum per totam Angliam, tam religiosorum quam sæcularium, per juramentum, usque ad dimidium baconem. Et quia dictus Galfridus archiepiscopus frater regis huic exactioni negavit assensum, ab Anglia recessit. Cujus possessiones in manum regis sunt seisitæ. Interea, sæva deprædatione bonorum ecclesiasticorum per regem et ministros ejus facta, plures Anglorum episcopi exilia petierunt. Eodem anno Innocentius papa 3 totam ecclesiam Anglicanam et Wallensem interdicto subjecit, 9 kalendas Aprilis, quia rex Johannes magistrum Stephanum de Langtona presbyterum cardinalem recipere noluit in archiepiscopum Cantuariensem, . . . ut præfertur. Hoc autem interdictum per sexennium, menses 3 et dies 17, durans, solutum est anno 7°[4] die[5] Julii. Secundo autem anno hujus interdicti, qui fuit[6] annus Domini 1209, concessum est ecclesiis conventualibus semel in ebdomada missam celebrare. Denique, cum præfatus archiepiscopus

Exaction of a subsidy by king John.

General interdict.

f. 57.

[1] *consecrandus*] non consecratus, S.

[2] 2°] Domini 1191, S.

[3] *annus*] regni vero, S.

[4] 7°] originally written *nonas*, MS.

[5] *die*] quinto nonas, S.

[6] *qui fuit*] videlicet, S.

Galfridus in partibus transmarinis per quinquennium exulasset, anno archiepiscopatus sui 21, qui fuit annus Dominicæ incarnationis[1] 1212 et regni præfati regis Johannis 13, in partibus transmarinis defunctus est. Quo defuncto, sedes archiepiscopatus Eboracensis 4 annis vacavit. Hic quidem fuit Galfridus archiepiscopus de quo Alexander abbas noster 4us duas carucatas terræ in Waghna, ut præfertur, recuperavit. Post quem, in archiepiscopatum successit Walterus Gray; de quo in sequentibus referetur.[2] Cognita quidem apud apostolicum nequitia seu crudelitate regis Johannis, adhuc sub interdicto durantis, ipse Innocentius papa 3us, intimo dolore contactus, legatos duos Pandulphum et Durandum in Angliam destinavit, ut Johannem ipsum regem inducerent de cessando a persecutione quam ecclesiæ sanctæ et religiosis introduxit, siquando errata contra archiepiscopum, priorem et conventum, Cantuariensem et totum clerum Angliæ perpetrata corrigeret, et eis bona sua injuste sublata restitueret ut deberet. Quorum monitionibus si rex fortasse obtemperare neglexisset, dicti legati ipsum regem etiam nominatim excommunicationis vinculo innodarent. Qui ergo Angliam venientes regem apud Northamptoniam adierunt, et super præmissis, videlicet de receptione Stephani Cantuariensis archiepiscopi in sedem suam, prioris et conventus Cantuariensis in monasterium suum, et restitutione bonorum ecclesiasticorum quorumcunque, eum constantius requirebant. Quibus rex sua contumacia solita respondebat, quod priorem et monachos in suum monasterium libere sineret reintrare, sed Stephanum archiepiscopum ad suam gratiam admittere noluit, nisi ipse Stephanus archiepiscopatum Cantuariensem in manus regias re-

A.D. 1212.

Walter Gray, archbishop of York.

Pandulph and Durand, the pope's legates.

Their interview with the king at Northampton.

Annales Waverlien, p. 268. Annales de Burton, p. 209. Brute Chronicle. Royal MS. 20 A iii. f. 191.

Cf Preface lxxix

Excom. Can this be correct

[1] *qui . . . . incarnationis*] scilicet anno Domini, S.

[2] The substance of the ensuing narrative of John's struggle with the court of Rome is found in the "Annales de Waverleia," and the "Annales de Burton;" but the authority with which the greatest resemblance is found, both in matter and expression, is the "Brute Chronicle," known only in French and English.

A.D. 1212. signaret, et ipse rex rogatu domini apostolici quendam ei episcopatum casu fortuito exhiberet. Alioquin, si ipse Stephanus terram suæ ditioni subjectam reintraret, ipsum Stephanum suspendio vitam suam juraverat terminare. Cui Pandulphus, "Sancta," inquit, "ecclesia "archiepiscopum aliquem absque causa rationabili non "est solita degradare, sed solet et debet reges et prin-"cipes Deo et ecclesiæ rebelles per censuras debitas "castigare." Cui inquit rex, "Mihi ergo minaris?" "Nequaquam," inquit Pandulphus, "Sed quia malitiam "cordis tui nobis patefacere decrevisti, nos quæ nobis "incumbunt tibi patefacere non differemus."

CAP. XIII. *De pronuntiato excommunicato rege per legatos; et de Willelmo rege Scotiæ.*

Excommunication of John by Pandulph. "Recognoscas," inquit Pandulphus regi, "quod sanc-"tus pater dominus Papa, propter multimoda peccata "tua, transgressiones et gravamina quæ Deo, ecclesiæ "sanctæ et clero, sæpius intulisti, in te excommuni-"cationis sententiam fulminavit. Et quia in tua "malitia adhuc absque satisfactione aliqua perseveras, "sententiam illam de cætero locum et effectum tenere "decernimus. Omnesque, cujuscunque conditionis sive "dignitatis, qui tibi de cætero communicaverint ex-"communicamus; comites quoque et barones, milites, "clericos, laicos, Francigenas et Angligenas, ab homa-"giis, fidelitatibus et servitiis, quæ tibi debent pure "absolvimus in præsenti." Et ibidem vero incontinenti legati ipsi certis episcopis in Anglia, Scotia et Wallia, hæc ipsa pronuntiare dederant in præceptis. Ad hæc etiam legatus addebat: "Per totam," inquit, "Christianitatem episcopis omnibus qui sunt ultra "mare nostra mandata dirigemus, quatinus ipsi omnes "et singulos debeant excommunicare qui tibi auxilium, "consilium seu favorem, in aliquo tuo negotio exhi-

"bebunt, et quatinus omnes a peccatis absolvant qui "guerram contra te voluerint inchoare. Et nos," inquit, "absolvimus omnes et singulos qui guerram "contra te aliquo modo quo sciverint et poterint, quasi "contra inimicum Dei et ecclesiæ hostem, in suorum "remissionem peccatorum voluerint iterare." Tunc rex ait, "Quid mihi ultra facere potuistis?" Ad hæc legatus, "Nos," inquit, "ultra dicimus, in verbo Dei, "quod nec tu nec heres quem habere poteris post "hunc diem debeat coronari." Hiis[1] ergo auditis rex dicebat, "Si vero ante adventum vestrum in Angliam "cognovissem vos mihi nova hujusmodi relaturos fuisse, "vos per unum annum integrum fecissem equitare." Suspensionem vero in patibulo 'non' nisi æquivocatione equitationis ausus fuerat propalare. Tunc quoque præcepit rex quosdam in carcere vinctos produci in medium, quos coram præfatis legatis variis pœnis jusserat trucidari, ut per hoc legati metu saltem mortis sententiam in regem illatam deberent revocare. Eductos quidem captivos coram se alios jussit suspendi, alios oculos erui; inter quos unus clericus erat qui falsarius monetæ regiæ dicebatur, quem rex primo distrahi et postea suspendi præcipiebat. Quam regis sententiam in clericum Pandulphus advertens, librum et cereum ad regem excommunicandum absque mora aliqua postulavit. Sed et ipse Pandulphus cereum anxius exquirebat. Cujus festinationem rex perpendens, clericum manu tulit et Pandulpho liberum restituebat. Accepto quoque clerico, legati ipsi ad suum hospitium regressi, cum se cernerent regem ipsum a nefando proposito non posse revocare, Romam ad sanctum apostolicum redierunt. Hoc tamen anno, ipse papa Innocentius 3us concessit missas in ecclesiis conventualibus celebrari, ob eucharistiam propter ægrotos conservandam, et parvulos baptizari instituebat. Interim qui-

A.D. 1212.

Crusade! Indulgence

John tries to intimidate Pandulph.

Pandulph liberates a clerk from execution.

The legates return to Rome.

Administrations to the sick, and baptism of infants, per-

Mitigation

[1] *Hiis*] repeated in MS.

A.D. 1211. mitted by the pope. War with William, king of Scotland. f. 57 b.

dem Willelmus rex Scotiæ fecerat filiam suam comiti Boloniæ desponsari. Quapropter rex Johannes accedens Berwicum, ante adventum legatorum, contra dictum Willelmum regem Scotiæ castellum adhuc remanens construxit, exercitum congregavit, patriam combussit et Willelmum regem Scotiæ ut potuit debellavit, pro eo quod præter illius assensum filiam suam nuptui tradidisset. Sed pax tandem inter eos fuerat reformata; quod ipse Willelmus rex Scotiæ concessit domino suo regi Johanni quod ipse maritaret filium suum Alexandrum ubicunque vellet ad fidem suam, ita tamen quod non disparagaretur. Idemque rex Willelmus et Alexander filius suus Henrico filio regis ipsius Johannis, tanquam legio domino suo, juraverunt quod ei contra omnes mortales fidem et fidelitatem tenerent, et juvarent eum pro viribus suis ad tenendum eum in regno suo, salva fide qua prædicto Johanni tenebantur. Hæc autem facta sunt anno ipsius regis 13°.

R. Higden, col. 2420.

William concedes to John the marriage of his son. Oath of fealty.

CAP. XIV. *De submissione regis domino papæ; et annuo redditu vel tributo mille marcarum concesso domino papæ, pro regis transgressionibus.*

A.D. 1213. War threatened by the king of France, at the pope's instigation.

Cumque sanctus apostolicus pro certo cognovisset ipsum Johannem regem per censuras ecclesiasticas ad justitiam faciendam flecti nequivisse, ipse apostolicus papa Innocentius regem Franciæ et alios reges vicinos ut in eum insurgerent, in virtute obedientiæ et peccatorum suorum remissione, hortabatur. Unde, rege Francorum Philippo se et gentem suam ad domini papæ mandatum exequendum præparante, et jam fines Normanniæ, quæ adhuc ipsi Johanni regi remanserant, cum suo exercitu occupante, ipse rex Johannes timens sibi regni perditionem et malam mortem imminere, quamvis exercitum copiosum ad se et regnum suum defendendum congregasset, malens tranquilla calliditate

John's submission to the pope.

quam militari tumultu regis Francorum apparatus in irritum revocare, certos nuntios ad apostolicum transmittebat, significans se velle humiliari et ad satisfactionem secundum discretionem apostolicam properare. Apostolico ergo adhuc præfatum Pandulphum in Angliam remittente, idem rex Johannes pro se et heredibus suis, eodem legato mediante, beato Petro apostolo, dominoque papæ Innocentio 3 ejusque catholicis successoribus, Angliam et Hiberniam, pro satisfactione excessuum suorum, in perpetuum offerebat; tactisque sacrosanctis evangeliis, juravit quod terras illas, sicut patrimonium Sancti Petri, de eodem papa ejusque catholicis successoribus ipse et heredes sui tanquam feodarii in perpetuum retinerent; et, in signum perpetuæ subjectionis, de redditibus regiis ipsarum terrarum, exceptis denariis Sancti Petri, 1000 marcas ecclesiæ Romanæ persolverent[1] annuatim, propter regnum videlicet Angliæ 700 marcas, propter Hiberniam 300 marcas; salvis sibi et heredibus suis libertatibus et regaliis quæ coronæ regiæ deberent pertinere. Ita quod, si ipse vel aliquis heredum suorum ab hac conditione vel solutione deficeret, cederet a jure regni. Rex ergo Johannes de capite suo coronam evulsit et, coram legato genibus provolutus, audientibus cunctis, hæc quoque dixit, "Resigno hic coronam et regnum "Angliæ in manus domini papæ Innocentii, atque in "suam gratiam et ordinationem me submitto." Tunc quidem legatus recepit coronam et eam penes se tribus diebus continuis retinebat, quasi pro regni Angliæ et Hiberniæ seisina retinenda. Quam tunc præscriptam oblationem et suam pactionem rex charta sua, bulla aurea, ut dicitur, sigillata, roboravit; quæ prædicto legato tradita domino papæ est transmissa. Hiis ita peractis, rex Johannes de manu legati coronam reaccepit, et Stephanum archiepiscopum Cantuariensem

A.D. 1213.

His surrender of his kingdom into the pope's hands.

Annual tribute.

Form of resignation to the pope's legate.

Deed of resignation, with golden seal.

Recal of Langton.

---

[1] *persolverent*] persolveret in MS.

A.D. 1213. cum suis coexulibus ad propria revocavit; quibus et restitutionem bonorum suorum repromisit. Tunc rex, legatus, episcopi et magnates, concilium apud Wyntoniam indixerunt, ubi adventum Stephani archiepiscopi devotius expectarent. Quo tandem illuc accedente, rex ei occurrens cancellatis manibus ad pedes archiepiscopi procidebat, veniamque de transgressis cum lacrimis postulavit. Quem statim archiepiscopus elevans et deosculatus fores ecclesiae Sancti Swythuni Wyntoniensis introduxit, et a sententia excommunicationis absolutum in die Sancti Gregorii Deo et sanctae ecclesiae restituebat, archiepiscopo missarum solennia celebrante. Post missam vero rex universis spoliatis terras suas et redditus absque mora restituebat. Sed tamen adhuc ipsum generale interdictum non fuit relaxatum, pro eo saltem quod ipse papa Innocentius ipsi Pandulpho legato in mandatis dederat quod generale ipsum interdictum relaxationem minime sortiretur, nisi praemissa bonorum ecclesiasticorum prius raptorum restitutione, et rex Johannes homagium papae Innocentio per aliquem certum legatum in Angliam transmissum prius exhiberet. Post hoc Pandulphus legatus ab Anglia recessit, et versus Romam tendens regem Franciae de Normannia redire coegit. Tunc vero rex de Anglia in Pictaviam, terram suam, adhuc sententia interdicti perdurante, transfretavit.

His reception at Winchester.

Sentence of excommunication remitted.

Continuance of the interdict.

CAP. XV. *De restitutione bonorum archiepiscopo Cantuariensi et clero; de homagio regis domino papae facto; de Barengaria uxore regis Ricardi; de relaxatione interdicti; de regis malefactis; et quodam Sancto Petro de Pontefracto.*

Post quorum recessum, archiepiscopus Stephanus, congregato apud Radyngiam praelatorum concilio, ad tractandum quid seu quantum a rege Johanne expe-

Compensation agreed to for church

Brute Chronicle, f. 193.

terent, ad restitutionem bonorum quæ de prælatis ecclesiæ deprædarat, cum cæteris prælatis taliter concordavit, ut rex archiepiscopo ipsi 3000 marcas, priori et conventui 1000 marcas, et cæteris omnibus ad dividendum inter eos secundum archiepiscopi dispositionem 15,000 marcas, in satisfactionem redonaret. Quas summas rex, cautione congrua mediante, saltem annis succedentibus solvere teneretur; alioquin regni interdictum minime solveretur. Regresso igitur ut præfertur Pandulpho legato, Nicholaus episcopus Tusculanus legatus alius Angliam advenit, ad recipiendum homagium regis Johannis, quo ipse, heredes et successores sui, regna Angliæ et Hiberniæ de Deo et Sancto Petro atque apostolico Innocentio ejusque successoribus, reddendo eis mille marcas ut prædictum est, perpetuo detinerent. Cuique Nicholao legato a papa præcipiebatur, ut ipse in sedibus et monasteriis vacantibus tales personas eligi faceret quæ ecclesiæ et regno utiles et regi forent fideles. Quos, cum fuissent electi, rex ad congruas sedes benignius suscipiens eorum electiones pro se permittebat. Nam antea donationes archiepiscopatuum, episcopatuum, abbatiarum et prioratuum, qui tenebantur de rege in capite, fuerunt in voluntaria collatione ejusdem regis. Postea tamen, ante adventum dicti legati, clerus pro fine facto cum rege liberam obtinuit electionem. Accepto ergo homagio per regem Johannem a Pictaviis regressum facto, legatus regi litteras apostolicas ostendebat, ut ipse rex Barengariæ reginæ, relictæ regis Ricardi fratris sui, dotem suam de tertia parte reddituum Angliæ, quam dotem dictæ Barengariæ post mortem præfati Ricardi regis detinebat, absque mora aliqua redderet ut deberet. Quibus auditis rex nimium anxiabatur, præcipue pro satisfactione præfatæ dotis eidem Barengariæ, et quia interdictum secundum mandatum apostolicum nullo modo resolvi deberet quousque dictæ Barengariæ de sua dote foret satisfactum. Post hæc etiam, revocatus est a domino

A.D. 1214. goods confiscated.

f. 58.

Nicholas, bishop of Tusculum, legate to receive homage from John.

Appointment by the legate to vacant sees and monasteries.

Vacancies

cf Magna Cha

Brute Chronicle, f. 193 *b*.

King John required to restore her dowry to queen Berengaria.

A.D. 1214.

Recal of the legate Nicholas.

Tractability of John.

papa præfatus Nicholaus legatus ab officio suæ legationis, eo quod minus strenue ut dicebatur aliqua gessit in Anglia. Unde rex, cognito quod is jam subtractus fuisset super quem ejus animus non parum affidebat, mitior et circa ecclesias et prælatos tractabilior videbatur; mox enim eis super damnis et injuriis satisfecit, aliis pecuniam, aliis honores, 'dignitates' et libertates, aliis maneria, in recompensationem largiendo. Nuntiosque ultra mare ad dictam Barengariam transmittebat, gratiam et relaxationem ab ipsa super requestu cupiens impetrare: sed ab ipsa gratiam non

Death of queen Berengaria.

assequebatur. Infra breve tamen et ipsa Barengaria est defuncta, et rex Johannes ab Barengariæ vexatione

Council of London, and removal of interdict.

quietus remanebat. Deinde archiepiscopus Cantuariensis cum clero Londoniis concilium celebrarunt, et secundum mandatum apostolicum, 2° die Julii, anno Domini 1214, qui erat annus ipsius regis Johannis 16, transactis ab interdicti promulgatione annis 6, mensibus

Demand by the barons of confirmation of charter of liberties by Henry I.

3 et diebus 16. Anno vero sequente orta est discordia magna inter regem et proceres, pro eo quod suos Angligenas legibus a Sancto Edwardo confessore institutis et usque ad hæc tempora usitatis, quas et ipse rex infringebat, non sinerat congaudere; qui et nullam legem præter sui cordis libitum exercere curabat; exigebatque rex a suis scutagium. Unde prolata est charta quædam libertatum ab Henrico primo Anglis concessa, quam in posterum conservandam sibi confirmari a rege proceres jam dicti postulabant. Sed rex

Appeal on both sides to the pope.

inducias petiit respondendi, pro rei novitate. Interimque misit rex ad summum pontificem quod, contra fidelitatem pristinam, proceres jam parati erant insurgere contra eum. Miserunt et ipsi, pro parte sua, de injustis exactionibus et ejus tyrannide conquerentes.

Acts of tyranny charged against the king.

Plurimos quippe absque judicio procerum exheredavit. Uxorem fratris sui Galfridi jam mortui pro libidinis libitu frequentavit. Uxores et filias nobilium defloravit: fœminæ nulli saltem pepercit quam suæ libidinis

R. Higden, col. 2424. ardore maculare præoptabat. Sanctum quendam virum, nomine Petrum de Pontefracto, distrahi fecit et suspendi, pro eo quod prædixerat ei multa infortunia propter crudelitates et fornicationes suas affutura, et etiam quia prædixit ei quod 14 annis regnaret, cum tamen 18 pœne annis jam ante regnaverat; ignorans in hoc quod 14 annis tantum ante libere regnaret, sed tribus annis non libere, quia sub tributo papali. Isti Petro bis apud Eboracum et semel apud Pontefractum apparuit Christus in forma pueri, inter manus sacerdotis, insufflans in eum, et ter dicens, "Pax, Pax, Pax!" Docuitque eum multa quæ postmodum enarravit pontificibus et populis male viventibus. Raptus est etiam aliquando in mentis excessu per tres dies et noctes, ubi vidit gaudia beatorum et pœnas reproborum. A.D. 1214. Peter of Pomfret.

Cap. XVI. *De discordia inter regem Johannem et proceres; de Lodowico filio regis Franciæ vocato ad regimen Angliæ; et de morte regis Johannis.*

Ob hujusmodi igitur regis malefacta, proceres quidam contra regem insurrexerunt, et civitates quasdam et villas regias acceperunt. Quibus cognitis, rex ipse, archiepiscopus et alii proceres regi faventes, adunati seditionem procerum sedare decreverunt. Ubi rex proceribus et aliis suis Angligenis chartam de plurimis libertatibus qualem exigere volebant concedebat. Unde rex et cuncti sui proceres ad concordiam fuerant revocati. Quæ concordia inita diutius non duravit; cum idem rex articulis in dicta concessione quam fecerat contentis contravenit. Unde maxima pars magnatum Angliæ adunati iterum contra dictum Johannem regem insurgere minime differebant. Sed guerram resumentes, maneria regia deprædantes incendebant, ipsumque regem Johannem a regno et regimine expellere satagebant. Rex econtra undique bellatores alienigenas in sui auxilium conducebat, ita ut, infra breve temporis intervallum, rex cum suis alienigenis conductivis et econtra barones regni regno Angliæ finalem exitum

A.D. 1215. Insurrection of the barons.

Magna Charta granted by John.

Renewal of the insurrection.

A.D. 1216. Siege of Rochester. Prince Louis of France invited over by the barons. f. 58 b.

minarentur. Castrum quoque Rowcestriæ, ubi jampridem proceres conspiraverant contra regem, rex manu militari oppugnatum capiebat. Proceres vero tunc apud Londonias commorantes, sicut apud Rowcestriam decreverant peragendum, Philippo regi Franciæ nuntios destinarunt, [petentes] Lodowicum filium suum primogenitum ad regni regimen, in regem Angliæ coronandum, ut manu robusta veniens regem ipsum Johannem a regno et regimine propelleret, ulterius minime reversurum. Cumque rex Franciæ Philippus rogatum Anglorum perpendisset, firmato pacto cum nuntiis quod Lodowicus filius suus cum eis in Angliam coronandus adveniret, continuo nuntii in præsentia regis Philippi Lodowico filio suo sua homagia perfecerunt et sui homines legii tunc temporis devenerunt. Barones vero reliqui adventum Lodowici et nuntiorum Londoniis expectabant. Sed Johannes rex interim villas et castella quæ sibi adhærebant conservanda custodibus alienigenis contradebat. Lodowicus vero circa Ascensionem Domini cum exercitu Francigenarum copioso in Angliam applicabat, et castellum Rowcestriæ per dies aliquot obsessum die Lunæ in Pentecoste manu valida expugnavit. Die Jovis inde sequente Londonias properavit. Ubi barones, ejus adventum expectantes, eum cum alacritate et lætitia acceptantes, et Londonienses, eis sua homagia persolvebant. Sed et rex Scotiæ ei fidelitatem exhibebat. Postea, feria 4 post festum Trinitatis, cepit castellum de Reygate, et die sequenti castellum de Guldeforda, et sic indies castella plurima intercepit. Deinde Wintoniam cepit, Dovoriam et Windesoriam obsedit, et alienigenas quoscunque fautores regis Johannis apprehensos suffocavit. Ipsoque tempore, dominus papa Gualonem legatum in Angliam destinavit, ad partem regis contra barones tuendam; qui Lodowicum cum suis fautoribus excommunicavit. Lodowicus tamen et barones in tantum prævaluerunt quod rex quo se verteret ignorabat. Talionem tamen

Arrival of prince Louis.

Fortresses taken by him.

Excommunication of Louis by Gualo, the pope's legate.

suis hostibus reddere peroptans, furore repletus, orientales Angliæ partes adiit, ibique terras hostium suorum direptioni dedit, domosque et maneria combussit, ita quod non meminerit ætas aliqua tantillo tempore talem combustionem in partibus illis fuisse perpetratam. Et cum ulterius progrederetur, versus partes tendens boreales, in itinerando, apud monasterium de Swyneshede juxta Sanctum Botulphum 3 diebus commoratus, infirmitate quadam gravi correptus est. Sed inde progrediens, 4 diebus commorans apud Newark, obiit morbo discenterico die Sancti Kalixti papæ, anno Domini 1217, et regni sui 18. Sed tamen apud Croxtonam monasterium ordinis Præmonstratensium[1] exenteratus est, et apud Wygorniam in medio chori monachorum sepultus. Tradit tamen vulgata fama quod apud monasterium de Swynesheved, monasterium Cisterciense, intoxicatus obierit. Juraverat enim, ut asseritur, ibidem prandens, quod panem tunc obulum valentem faceret infra annum si viveret 12 denarios valere. Quod audiens unus de conversis fratribus loci illius venenum confecit [et] regi porrexit. Sed et ipse, sumpto prius catholico viatico, simul cum rege interiit. Iste Johannes rex genuit ex regina Isabella uxore sua Henricum suum primogenitum, et Ricardum comitem Cornubiæ, postea electum in imperatorem, Isabellam quæ nupsit Frederico imperatori, Alienoram quæ primo nupsit Willielmo Mareschallo, comiti de Penbruke, et secundo Symoni de Monteforti comiti Leycestriæ, qui ex ea sex liberos procreavit, et tertiam filiam Johannam, 1° Lewelino principi Walliæ et 2° regi Scotiæ matrimonio copulatam. Qui Johannes rex, ut prædicitur, cum regnasset post mortem fratris sui Ricardi annis 17, mensibus 6 et diebus 23, post coronationem vere suam annis 17, mensibus 5 et diebus 2, defunctus est, et Wygorniæ sepelitur. Ipsius vero regis Johannis tempore articuli magnæ chartæ prævisi fuerunt et præordinati, qui

A.D. 1216.

John ravages the lands of his opponents in the eastern counties.

His sickness and death.

R. Higden, col. 2425.

Report of his having been poisoned.

His children.

Magna Charta.

[1] *Præmonstratensium*] Primonstratensium, MS.

A.D. 1216. tempore regis Henrici filii sui ad finalem exitum per statuti renovationem devenerunt, ut suo tempore referetur.

CAP. XVII. *De coronatione regis Henrici 3; de bello apud Lincolniam, et recessu Lodowici.*

Coronation of Henry III.

Henricus 3us, mortuo patre suo rege Johanne prædicto, puer 9 annorum, mox in festo apostolorum Symonis et Judæ apud Gloverniam in regem coronatur, faventibus ei legato Gwalone, Wyntoniensi episcopo, comitibus de Penbruk, de Cestria, de Strogoyl, de Ferrers, et aliis quibusdam magnatibus terræ, qui jam patri suo adhuc viventi adhærebant. Imposuit autem ei coronam, ex jussu legati, Wyntoniensis episcopus, Stephano Cantuariensi archiepiscopo in Romana curia existente. Deinde Gualo legatus concilium episcoporum undecim, prælatorum, magnatum et baronum, Angliæ et Walliæ, fecerat celebrari; ubi, consilio et admonitione legati, cuncti majores concilio interessentes fidelitatem novo regi Henrico juraverunt; et continuo legatus totam Walliam interdixit, pro eo quod baronibus regi Henrico rebellantibus adhærebant, baronesque ipsos et omnes alios qui consilium seu juvamen rebellandi contra[1] novum regem Henricum ministrarent, excommunicationi involvebat. Lodowicus tamen, Philippi regis Franciæ filius, castella de Derham et Hereforth[2] circa festum Sanctæ Luciæ cepit. Baronesque ei adhærentes et sui Francigenæ tanta gravamina Angligenis inferebant ut reliqui magnates et vulgus terræ, eorum maleficiis provocati, Lodowicum cum suis ab Anglia propellere conarentur. Magna tamen pars Francigenarum et baronum Lodowicensium, Lincolniam

A council assembled by Gualo the legate.

He excommunicates the king's opponents.

f. 59.

The party of Louis defeated at Lincoln.

[1] *contra*] repeated in MS.

[2] *Derhamet Hereforth*] The reading of the MS. for Berkhampstead and Hertford.

accedentes, eam ad opus Lodowici acceperunt. Quibus Ranulphus comes Cestriæ, Willielmus le Marchallus, Willielmus de la Bruere et alii magnates, ad Lincolniam occurrebant, et bello hinc inde peracto comes de Perthes occidebatur, Saierus de Sancto Quintino comes Wincestriæ, Humfridus de Bohoun, Robertus filius Walteri, et baronum alii qui regi rebellarunt, capti fuerunt, ad regem Henricum ducti, et carceri fuerant mancipati. Sicque barones regii victoria super Francigenis sunt potiti. Hiis sinistris nuntiis Lodowico relatis, ipse cum reliquis suis Londonias se recepit et portas civitatis arctius observabat. Et, dum ibidem moraretur, magnates quidam ex parte regis Henrici Londoniensibus alloquebantur. Confirmationem omnium suarum libertatum quibus gaudere solebant eis obtulerunt; si tamen civitas regi Henrico redderetur. Ipso vero tempore, unus magnatum Franciæ, Eustacius Moyne nominatus, cum aliis magnatibus Franciæ, navali exercitu in Angliam applicare disponebant, Lodowico contra regem Henricum subventuri. Quibus Hubertus de Burgho et gentes 5 portuum maris, 8 navibus tantum contenti, in mari occurrebant, et, decapitato Eustachio, acceptis 15 majoribus e magnatibus, reliquos omnes aut captos aut occisos devicerunt, et eorum naves in maris profundum submerserunt. Cumque Lodowicus cognovisset ipsum infortunium Francigenis accidisse, sibi de sua confusione nimium metuebat. Sed tandem, mediantibus legato et Cantuariensi archiepiscopo et aliis probis, de pace inter regem Henricum et ipsum Lodowicum fuerat prælocutum. Atque inter eos ita fuerat concordatum; quod capti partis utriusque ad libertatem solverentur, et Lodowicus, acceptis pro expensis suis 1000 libris, possessas resignaret munitiones, Anglia exiret, ulterius non reversus jus in ea aliquod vendicando. Sicque, absolutione a legato pro se et sibi faventibus perobtenta, Franciam remeavit. De hiis autem qui Lodowico adhæserant laici non sunt

A.D. 1217.

Louis shuts himself up in London.

Defeat of Eustace the Monk, at sea.

Agreement between Louis and the king's party.

Louis returns to France.

A.D. 1218. exheredati, sed clerici pro quantitate culpæ aut sunt beneficiis privati aut ad curiam Romanam pro absolutione transmissi. Anno quoque sequenti, ad parliamentum Londoniis tentum, libertates omnes quas rex prius concesserat et suis chartis patentibus confirmabat fuerant renovatæ. Quare de unaquaque carucata terræ Angliæ duo solidi regi concedebantur. Post præfatam vero concordiam Ranulphus comes Cestriæ profectus est Ierosolimam, et capta est Damiata a Christianis. Hoc anno convenerunt primo abbates nigri apud Oxoniam, ad tractandum de ordine. Rex Henricus incepit novum opus apud Westmonasterium; et Ranulphus comes Cestriæ rediens de Terra Sancta ædificavit castra de Charteley et Boestona et abbatiam de Dewlacrese Cisterciencis ordinis, ad quorum sumptus castrorum cepit tallagium per totam Angliam. De gestis autem memorabilibus ejusdem regis Henrici temporibus abbatum subsequentium postea referetur.

Renewal of liberties.

A subsidy.

Ranulph, earl of Chester.

APPENDIX.

[1] XI. *De Innocentio papa 3; de Honorio 3 papa; de submissione Johannis regis, et relaxatione interdicti in Anglia.*

Præfatus Innocentius papa 3 fecit hospitale Sancti Spiritus Romæ; composuit librum "De miseria conditionis humanæ," "Speculum missæ," sermones et alia gloriosa; damnavitque libellum abbatis Joachim, quem contra magistrum Petrum Lombardum auctorem "Sententiarum" ediderat; damnavitque Almericum Carnotensem episcopum cum doctrina sua hæretica, unde et dictus Almericus Parisius est combustus: qui, præter alias suas hæreses, dixerat quod in caritate constitutis nullum peccatum deberet imputari; unde, sub tali specie pietatis, ejus sequaces turpitudinem omnem committebant. Mortuo præfato Innocentio papa 3, qui 18 annos jam sedebat, Honorius 3 ei successit; qui primo sui anno ordinem fratrum Prædicatorum confirmavit. Cujus tempore Christiani ceperunt Damiatam. Sed Sarraceni fortuito casu eam postea recuperaverunt. Sancta Elizabeth claruit, quæ plures mortuos suscitavit et cœcum natum illuminavit; de cujus etiam corpore oleum fluere perhibetur. Galfridus Eboracensis archiepiscopus, frater regis Johannis, exul in transmarinis partibus defunctus est. Quo defuncto, sedes archiepiscopatus Eboracensis 4 annis vacavit; et postea Walterus Gray, de quo in sequentibus dicetur, ei succedebat. Interim, cum rex Johannes cepisset 13 partem catallorum per totam Angliam tam religiosorum quam sæcularium, per juramentum, usque ad dimidium baconem, et propter sævam deprædationem bonorum ecclesiasticorum per regem et ministros ejus factam, et propter repulsam Stephani de Langtona a sede archiepiscopali Cantuariensi et alia regis maleficia, Innocentius papa tertius totam ecclesiam Anglicanam et Wallensem interdicto subjecisset, durante adhuc interdicto

A.D. 1199 –1216. Acts and writings of pope Innocent III.

Honorius III.

Succession to the see of York. f. 45 *b*.

Tyranny of king John, and interdict of the kingdom.

[1] Printed from the Egerton MS. See above, p. 384.

A.D. 1199 -1216.

Excommunication of king John.

et regis crudelitate, idem papa Innocentius duos legatos cardinales in Angliam misit. Qui, post longam cum rege concertationem, et pronunciatam excommunicationem in regis personam et cum eo communicantes 'et ei auxilium ferentes,' et absolutionem baronum, militum, clericorum, laicorum, Francigenarum et Angligenarum, ab homagiis, fidelitatibus et servitiis, quæ ei debuerant, et omnium absolutionem qui contra eum bellum vellent inchoare in remissione peccatorum suorum, et decretum quod nec ipse nec heres quem habere poterat post eum deberet coronari, et rex Franciæ jam præmissa valida manu exsequeretur, dictus Johannes rex, pro se et heredibus suis, mediantibus legatis, beato Petro apostolo dominoque papæ Innocentio 3, ejusque catholicis successoribus, Angliam et Hiberniam in satisfactionem excessuum suorum offerebat, tactisque sacrosanctis evangeliis juravit, quod terras illas sicut patrimonium Sancti Petri de eodem papa ejusque catholicis successoribus ipse et heredes sui tanquam feodarii imperpetuum retinerent; et, in signum perpetuæ subjectionis, de redditibus regiis ipsarum terrarum, exceptis denariis Sancti Petri, mille marcas ecclesiæ Romanæ persolveret annuatim, propter regnum videlicet Angliæ dcc. marcas, et propter Hiberniam ccc. marcas; ita quod, si ipse vel aliquis heredum suorum ab hac conditione vel solutione deficeret, cederet a jure regni. Rex ergo Johannes de capite suo coronam evulsit, et coram legatis genibus provolutus, audientibus cunctis, hoc quoque dixit, "Resigno hic coronam et regnum Angliæ in manus "domini papæ Innocentii, atque in suam gratiam et ordina-"tionem me submitto." Tunc quidem legatus recepit coronam et eam penes se tribus diebus continuis retinebat, quasi pro regni Angliæ et Hiberniæ seisina retinenda. Et interim rex præscriptas oblationem et pactionem charta sua aureis litteris scripta roboravit, quæ domino Papæ continuo est transmissa. Hiis ita peractis, rex Johannes de manu legati coronam reaccepit, Stephanum archiepiscopum cum suis coexulibus ad propria revocavit, atque, ad pedes archiepiscopi Stephani procidens veniamque petens, restitutionem bonorum singulis repromisit. Unde in concilio prælatorum concordatum fuit, ut rex archiepiscopo 'Stephano' 3,000 marcas, priori et conventui Cantuariensi 1,000 marcas, et cæteris omnibus ad dividendas inter eos 15,000 marcas, in satisfactionem redonaret. Post hæc, mediante altero legato, dictus rex fecit homagium domino papæ Innocentio tertio; atque tunc interdictum, quod per annos sex, menses tres et dies[1] xvii., duravit, solutum est,

Surrender of the kingdom to the pope.

Re-delivery of the crown to king John.

Removal of the interdict.

[1] *dies*] diebus, MS.

septimo die Julii anno Domini 1208. In secundo tamen anno hujusmodi interdicti, concessum est ecclesiis conventualibus semel in hebdomada missam celebrare, ob eucharistiam propter ægros conservandam, et parvulos baptizari. Anno Domini 1206, Sanctus Franciscus incepit ordinem fratrum Minorum prope civitatem Assisam,[1] apud Sanctam Mariam de Portiuncula.

A.D. 1199 –1216.

Order of Friars Minors.

XII. *De discordia inter regem et proceres; de Lodowico filio regis Franciæ vocato ad regimen Angliæ; de morte regis Johannis et coronatione Henrici filii sui, et recessu Lodowici.*

Post hæc, orta est discordia inter regem et proceres, eo quod idem rex infringeret leges Sancti Edwardi Confessoris, uxorem fratris sui Galfridi jam mortui frequentavit, uxores et filias nobilium defloravit, fœminæ nulli saltem pepercit quin eam libidinis ardore vellet maculare. Sanctum quendam virum, nomine Petrum de Pontefracto, distrahi fecit et suspendi, eo quod prædixerat ei multa infortunia propter crudelitates et fornicationes suas affutura. Isti Petro bis apud Eboracum et semel apud Pontemfractum apparuit Christus, in forma pueri inter manus sacerdotis, insufflans in eum et ter dicens, "Pax, pax, pax!" docuitque eum multa quæ postmodum enarravit pontificibus et populis male viventibus. Raptus est etiam aliquando in mentis excessu per 3 dies et noctes, et vidit interim gaudia beatorum et pœnas reproborum. Propter autem dissensiones[2] inter regem et proceres, misit rex ad summum pontificem, conquerens quod contra fidelitatem proceres jam parati erant insurgere contra eum. Miseruntque et proceres pro parte sua, de injustis exactionibus et regis tyrannide conquerentes; et interim contra regem insurrexerunt, et civitates quasdam et villas regias occupaverunt, maneria regia deprædantes incenderunt, ipsumque regem Johannem a regno et regimine expellere omnino conabantur. Unde Philippo regi Franciæ nuntios destinarunt, Lodowicum filium suum primogenitum petentes in regem Angliæ coronandum. Quem, cum manu valida Londonias venientes, proceres admiserunt, et ei homagia et fidelitates exhibuerunt. Sed et rex Scociæ ei fidelitatem fecit. Inde castra plurima cepit, alia obsedit, et contra regem in tantum prævaluit quod rex vix quo se verteret

Excesses of king John.

f. 46.

Vision seen by Peter of Pomfret.

Rising of the barons.

Invitation of prince Louis of France.

[1] *Assisam*] the reading of the MS.

[2] *dissensiones*] dissenciones the constant form of spelling in both MSS.

A.D. 1199 -1216.

Retaliation of king John.

His death.

ignoravit. Talionem tamen rex Johannes suis hostibus reddere peroptans, furore repletus, orientales Angliæ partes adiit, ibique terras hostium suorum direptioni dedit, domosque et maneria combussit; ita quod non meminit ætas aliqua tantillo tempore talem combustionem in partibus illis fuisse perpetratam. Et, versus boream tendens, in itinerando apud monasterium de Swynesheved juxta Sanctum Botulphum infirmitate gravi correptus, sed inde progrediens, apud Newerk morbo dissenterico obiit. Tradit tamen vulgata fama quod apud dictum monasterium de Swynesheved intoxicatus obierit. Juraverat enim, ut dicitur, ibidem prandens, quod panem tunc obolum[1] valentem faceret infra annum, si viveret, xii. denarios valere. Quod audiens, unus de conversis fratribus loci illius venenum confecit et regi porrexit. Sed et ipse, sumpto prius catholico viatico, simul cum rege interiit. Interim vero, dominus papa unum legatum in Angliam destinavit, ad partem regis Johannis contra barones tuendam. Qui Lodowicum cum suis fautoribus excommunicavit; et post mortem dicti Johannis, Henricum filium suum, puerum ix. annorum, in regem fecerat coronari; et totam Walliam interdixit, eo quod baronibus regi Henrico rebellantibus adhærebant. Magnatesque regis Henrici barones Lodowici apud Lincolniam devicerunt. Navalisque exercitus, de Francia veniens in auxilium Lodowici, per gentes Quinque Portuum captus est, et eorum naves submersæ fuerunt. Unde dictus Lodowicus, apud Londonias commoratus, sibi de confusione metuebat. Sed tandem, mediante legato et aliis, de pace inter regem Henricum et ipsum Lodowicum fuerat prælocutum. Unde inter eos ita fuerat concordatum, quod capti partis utriusque ad libertatem solverentur, et Lodowicus, acceptis pro expensis suis mille libris, possessas resignaret munitiones et Anglia exiret, ulterius non reversurus jus in ea aliquod vendicando. Sicque, absolutione a legato pro se et sibi faventibus præobtenta, Franciam remeavit.

Excommunication of prince Louis.

French naval force defeated.

Withdrawal of prince Louis.

---

[1] *obolum*] obulum, here and elsewhere the spelling of both MSS.

GALFRIDUS ABBAS SEXTUS.

I. *De Galfrido abbate sexto; de gutteris inter Waghnam et Suttonam; de annuo redditu in Grovallia; de iterata coronatione regis Henrici; et translatione Sancti Thomæ martyris.*[1] f. 46 b.

CEDENTE, ut prædictum est, ab officio Hugone abbate quinto, anno Domini 1220, ordinatus est abbas monachus quidam de Sautereya, Galfridus[2] nomine, qui eodem anno, in itinere versus capitulum generale, obiit in quadam abbatia ordinis nostri[3] vocata Bulencurt,[4] et sepultus est ibidem, nondum completo anno ordinationis suæ. Ipse tamen abbas, ante decessum[5] suum, obligabat monasterium nostrum ad sustentationem illarum partium quæ pertinebant ad dominos Johannem de Melsa et Willelmum de Sancto Lucio in gutteris super Hullo, juxta piscariam nostram, per quas aqua fossatæ quæ est divisa inter Waghnam et Suttonam descendit in Hullum; et insuper licentiam dictis Johanni et Willelmo dedit[6] quod in eodem fossato retia sua possent trahere ad piscandum. De quo iterum fossato, tempore Ricardi abbatis 7, postea referetur. Cujus abbatis[7] tempore, Gamellus de Grovallia

A.D. 1220–1221. Ordination and death of abbat Geoffrey.

Waghna. Suttona. Maintenance of drains.

Grovallia.

---

[1] After *martyris* insert, Cantuariensis archiepiscopi, P.

[2] *Galfridus*] Gaufridus, P.

[3] *ordinis nostri*] ejusdem ordinis, P.

[4] *Bulencurt*] Boulencourt, in Champagne.

[5] *decessum*] recessum, P.

[6] *dedit*] impertivit, P.

[7] *abbatis*] wanting in P.

A.D. 1220 -1221. dedit nobis, cum corpore suo, annuum redditum trium solidorum et sex denariorum de quodam tenemento in Grovallia. Tempore quoque hujus abbatis,[1] in die Pentecostes, præscriptus rex Henricus 3, anno regni sui 4, a Stephano Cantuariensi archiepiscopo,[2] stemmate regali et diademate Sancti Edwardi regis insignitus est, quia coronatio ejus prima, propter regni perturbationem, minus solenniter quam decuit vel debuit, per alium et in alio loco quam mos regni exigebat, facta fuerat. Procedente vero inde parvo intervallo, idem Stephanus archiepiscopus, præsente rege et proceribus regni, transtulit Sanctum Thomam martyrem, Cantuariensem archiepiscopum, 50 anno post passionem suam. Durante vero solennitate ipsius translationis, idem[3] Stephanus archiepiscopus exhibuit cuique petenti fœnum et præbendam a Londoniis usque Cantuariam per viam itineranti; fecitque per totum diem translationis vinum jugiter in canalibus per varia urbis loca distillare. Unde et expensas quas idem Stephanus in hac solennitate exhibuit, quartus ei successor Bonefacius vix persolvit.[4] Die Sancti Lucæ evangelistæ, irruit ventus a septentrione, quatiens domos,[5] nemora, turres ecclesiarum; visique sunt dracones ignei et spiritus maligni in aere[6] volitare.

Second coronation of Henry III.

Translation of St. Thomas.

R. Higden col. 2430.

Great storm.

---

[1] After *abbatis* insert, Gaufridi 6, anno Domini 1220, 10 die Maii, P.

[2] After *archiepiscopo* insert, præsente legato, præstito sacramento quod ecclesiam Dei tueretur, pacemque populi foveret, P.

[3] *idem*] ipse, P.

[4] After *persolvit* insert, Alexander rex Scociæ duxit in uxorem Johannam regis hujus Henrici sororem, P.

[5] After *domos* insert pomeria, P.

[6] *aere*] aiere, E.; turbine, P.

RICARDUS ABBAS SEPTIMUS.

I. *De creatione Ricardi abbatis 7; de duabus carucatis terræ in Waghna, et annuo redditu centum solidorum*[1] *pro eisdem.*[2] f. 47.

ANNO Domini 1221, mortuo præscripto Galfrido[3] [4]abbate 6, electus est in abbatem Ricardus de Otringham, cellerarius monasterii nostri;[4] qui fere omnes controversias motas de terris ante sua tempora acquisitis pacificavit et ad finem debitum usque perduxit. Fuit enim vir pacificus et omnia placita abhorrens, cupiens in tranquillitate et pace deducere dies suos. Fuit etiam sagax et providus, licet mediocriter literatus. Qui pluria a prædecessoribus suis incepta, tam in monasterio quam in grangiis, fine debito consummavit. Quem tamen Walterus Gray, archiepiscopus Eboracensis, super omnibus terris nostris in Waghna[5] implacitavit, quasi omnes terræ nostræ ibidem,[6] ultra xxii. bovatas terræ quas abbas noster Alexander de Galfrido archiepiscopo, ut præfertur, recuperavit, essent suæ, vel saltem de feodo suo. Unde justitiarii regis specialiter fuerant

A.D. 1221 -1235. Election of abbat Richard of Ottringham.

Waghna. Suit with the archbishop of York respecting lands in Waghen.

[1] After *solidorum* insert dato, P.

[2] After *eisdem* insert, et de tenementis in Benyngholmo, P.

[3] *Galfrido*] Gaufrido, P.

[4] *abbate . . . . nostri*] ordinatus fuit abbas monasterii nostri monachus quidam qui fuit cellerarius, Ricardus de Otringham, P.

[5] *super . . . Waghna*] successor Gaufridi, omnibus diebus quibus præerat, super terris quas tenebamus in Waghna, P.

[6] *ibidem*] de Waghna, P.

A.D. 1221 –1235.

assignati ad inquirendum si dictus abbas noster Ricardus aliquid occupaverat magis, in villa et territorio de Waghna, de feodo archiepiscopi Eboracensis, quam duas carucatas terræ, cum passagio de Hullo et pertinentiis suis. Unde inquisitum est, ad instantiam dictorum archiepiscopi et abbatis, per sacramentum proborum hominum de vicineto de Waghna. Qui recognoverunt quod archiepiscopus ipse et prædecessores sui nihil unquam magis habuerunt in Waghna quam duas carucatas terræ, cum passagio aquæ de Hullo, cum pertinentiis suis; quæ duæ carucatæ apud antiquos faciebant xxii. bovatas terræ, tempore quo dictæ terræ domui nostræ fuerunt collatæ; et quod prædictæ 2 carucatæ terræ minus habent quam xxii. bovatas, per 4 acras et tres stangas; et quod archiepiscopus Eboracensis nullum aliud feodum, ultra xxii. bovatas terræ prædictas et passagium de Hullo cum pertinentiis, in villa prædicta unquam habuit vel habere deberet. De qua iterum recognitione, tempore Willelmi abbatis 18, postea referetur. Nec sic quidem contentabatur Walterus archiepiscopus, sed de prædictis 2 carucatis terræ nos in causam trahebat. Unde litteras papales ad Willelmum episcopum Cestriæ et alios suos collegas hac causa impetravit. Ipse autem Willelmus episcopus fuerat sodalis ipsius archiepiscopi Walteri in curia et domo regis Johannis multo tempore. Cumque prædictus archiepiscopus, quamvis dictus Willelmus episcopus in quantum poterat ei favorem adhiberet, in curia christianitatis nihil proficere posset, reliquit eam et traxit nos in curiam regis. Ubi cum causa, languescente nostro abbate, per annum ageretur,[1] post multas tribulationes et expensas, abbas ipse, simplicitate ductus, juris ignarus et metu litis perterritus, conventu nostro[2] omnino reclamante et ad sedem apostolicam appellante, quandam compositionem damnosam iniit

Unfavourable composition agreed to by the abbat.

---

[1] *ageretur*] agitaretur, P. | [2] *nostro*] wanting in P.

cum archiepiscopo supradicto. Concordatum[1] ergo fuit inter archiepiscopum et abbatem nostrum[2] in curia regis,[3] quod archiepiscopus ipse præfatam terram nobis per chartam suam et chartam capituli Eboracensis confirmaret,[4] et nos præfato archiepiscopo et successoribus ejus centum solidos annuatim pro eadem terra[5] solvere deberemus, et quicquid juris in ecclesia de Waghna habuimus præfato archiepiscopo hac causa quietumclamaremus. Quod et factum est, et per chirographum[6] in curia regis confirmatum.[7] Sed, conventu adhuc[8] suam appellationem prosequente, litteræ papales episcopo Lincolniensi et abbati de Faversham sunt directæ, sed per prædictam concordiam fuerant adnullatæ.[9] A.D. 1221 -1235.

II. *De divisis inter Waghnam, Suttonam, et Braunceholmum; de Forthdyk; et stagno pro molendino juxta piscariam;*[10] *de divisione de Lumbercotekerre; et de admensuratione pasturæ de Waghna.* f. 47 b.

Interea vero, cum dominis[11] Saiero de Suttona, Johanne de Melsa, et Willelmo de Sancto Lucio, et Waghna. Suttona.

---

[1] *Concordatum*] Conventum, P.

[2] *nostrum*] wanting in P.

[3] After *regis* insert, et per chirographum super hoc confectum confirmatum est, P.

[4] *confirmaret*] confirmare deberet, P.

[5] *pro . . terra*] wanting in P.

[6] *chirographum*] cirographum in both MSS.

[7] After *confirmatum* insert, Unde et finis in curia regis est levata, P.

[8] *Sed . . adhuc*] Conventu, itaque, P.

[9] *per . . . . adnullatæ*] qualiter contentio illa fuerat sedata penitus ignoratur. Hoc autem scitur, quod virtute illius compositionis, per finem sic in curia domini regis roboratæ, pro ipsis terris centum solidos solvimus annuatim, et ecclesia ipsa de Waghna ad cancellarium ecclesiæ Eboracensis in præsenti noscitur pertinere. Post mortem vero Agnetis, quondam uxoris Amandi Pincernæ et postea Laurentii de Rowtona, quidam Galfridus Bargott, Amandus de Ruda et alii de Benyngholmo, intruserunt se in domos et terras quas in Benyngholmo habebamus. Sed postea, quidam saniori usi consilio ipsas domos et terras nobis restituebant. De quibus iterum terris tempore Roberti abbatis 11 postea referetur. P.

[10] After *piscariam* insert et, P.

[11] *dominis*] domino, P.

A.D. 1221 –1235.

Agreement for formation of Forthdyke.

aliis tenentibus suis in Suttona, et per abbatem nostrum ac Petrum de Waghna, per diversas tamen chartas[1] fuerat concordatum, ut haberetur unum fossatum, xvi. pedum in latitudine et sex pedum in profunditate, pro certa divisa inter Waghnam et Suttonam, a firma terra super Hullo juxta piscariam; quod extenditur deinde usque ad divisam de Waghna, de Suttona et de Braunceholmo. Ad quam quidem piscariam super Hullo communi custu[2] sustententur[3] duæ gutteræ, per quas aqua dicti fossati descendere possit in Hullum, et alia apertura versus Hullum non fieret in hac parte. Fieretque et sustentaretur prædictum fossatum, 'vocatum Forthdyk,'[4] communi custu, et terra ejus ex utraque parte ejiceretur; ut partes utræque usum navicularum suarum in eo, sine aliquo impedimento et absque omni diminutione et deterioratione passagii de Hullo apud Waghnam, exercerent. Ultra quod fossatum forent duo pontes; unus apud Forthcrosse, sufficiens carectis et transeuntibus, communi custu partium faciendus et reparandus; et nos alium pontem[5] ad usus nostros, juxta piscariam nostram versus meridiem, per quem animalia nostra transire possent a dicta piscaria usque ad Westkerre de Suttona, ibidem depascenda, haberemus. Qui pontes ita in altum erigerentur ut naviculæ sine rostris subtus eos transire possent.[6] Nos tamen concessimus præfato Saiero et liberis hominibus suis ut facerent et sustentarent, suis custibus et expensis, unum exterius fossatum per pasturam nostram de Westkerre,[7] in latitudine x. pedum, a parte australi dicti fossati, incipiendo de prope dictum pontem de Forthcrosse a parte ejus occidentali, ad distantiam xx. perticatarum terræ, ubi cursus aquæ dicti Forthdyk divi-

Provision for two bridges.

Dyke in Westkerr.

[1] After *chartas* insert taliter, P.

[2] *custu*] custo, here and elsewhere, in both MSS.

[3] *sustententur*] sustentarentur, P.

[4] *vocatum Forthdyk*] wanting in P.

[5] *pontem*] pontes, MS. Eg.

[6] After *possent* insert, Ipsum autem fossatum dehinc et in posterum Forthdyk nuncupatur, P.

[7] *de Westkerre*] wanting in P.

dere se debet partim in exterius fossatum, et sic ipsa duo fossata separatim descendant[1] in Hullum. Ubi ad stagnum nostrum de Forthdyk clausa habeatur, quæ toties[2] aperiatur quoties[2] cursum aquarum, de mariscis de Suttona et Waghna desuper venientium, per receptionem aut retentionem aquæ contigerit impediri. Ultra quod exterius fossatum habeamus usum pontium, ad averia nostra in pasturam ducenda et reducenda, et cariagia nostra facienda, salvo cursu ipsius aquæ; et ipso fossato utamur ad libitum nostrum ad alia nostra aisiamenta perfruenda. Inter quæ quidem fossata, præfatus Saierus de Suttona totam illam particulam terræ quæ inter ipsa duo fossata consistit monasterio nostro concessit,[3] ut de ipsa particula terræ et prædictis duobus fossatis unum stagnum faceremus, ad latitudinem 40 pedum ad minus, cum lateribus ipsius stagni, ad usus molendinorum nostrorum ibidem et ad alios usus nostros, prout melius viderimus expedire; salvo dicto Saiero et heredibus suis transitu tantum navicularum suarum sine rostris, ad cariagia sua facienda. Unam denique clusam haberemus juxta Hullum, ad recipiendam aquam de Hullo, et alteram ad superius caput stagni ipsius ad aquam de Hullo retinendam, ne in mariscos, turbarias vel prata, de Waghna vel de Suttona ad nocumentum excederet.[4] Et quoties clusa nostra ad caput superius stagni memorati aperta fuerit ad recipiendam aquam desuper venientem ad usus nostros, vel ipsa clusa superior clausa fuerit ad retinendam aquam quæ de fluctu de Hullo per ipsum stagnum ascenderit, toties dictus Sayerus, heredes et homines sui, per fossatum exterius supradictum, sicut ad præ-

A.D. 1221 –1235.

A mill-pool.

A flood-gate.

---

[1] *descendant*] descendere debeant, P.

[2] *toties . . . quoties*] totiens . . . quotiens, the constant form of spelling in both MSS.

[3] *concessit*] erogabat, P.

[4] *excederet*] excedat, P.

A.D. 1221 -1235. dictum pontem de Forth extenditur, cariagiis suis perfruantur; ita plane quod quicquid terræ inter prædictum stagnum et ipsum fossatum exterius fuerit, inter le Westkerre de Suttona et prædictum stagnum, secundum longitudinem ipsius stagni in Hullo, nobis ad sustentationem stagni nostri et aisiamentum, et ad communem viam nostram et hominum nostrorum et omnium qui prædicta molendina sequi voluerint, et ipsius Saieri, heredum et liberorum hominum suorum, imperpetuum perseveret. Ubi[1] Michael abbas[2] 8[3] molendinum postea[4] construxit, sicut postea referetur. De quibus iterum fossatis et eorum gutteris, tempore Rogeri abbatis 13, alibi referetur. A cujus fossati de Forthdyk capite orientali versus aquilonem habetur[5] aliud fossatum, xvi. pedum in latitudine et sex pedum in profunditate, quod extenditur[6] versus Fayrholmum, pro certa divisa inter mariscum de Waghna et mariscum Saieri sæpedicti, qui jacet inter Braunceholmum et Fayrholmum; et a capite aquilonali ipsius fossati extenderetur aliud fossatum, xvi. pedum latitudinis et vi. pedum profunditatis, usque prope ledam[7] de Swyna versus orientem. Ita quod remaneret de firma terra spatium sex pedum, inter prædictam ledam[7] de Swina et fossatum supradictum. Postea autem Galfridus de Fryboys et Alanus Surdenalle, cum[8] Beatricem et Hawisiam filias Amandi Pincernæ de Benyngholmo desponsassent, communiam in marisco orientali de Melsa et Waghna ut jus suum vendicarunt.[9] A quibus, cum universum clamium totius marisci[10] inter Estwod Monkdyk usque ad divisam de

f. 48.

Other dykes.

Waghna.

Common in the east marsh of Meaux and Waghen.

[1] After *Ubi* insert tamen dominus, P.

[2] After *abbas* insert noster, P.

[3] After 8 insert, successor ipsius abbatis Ricardi, P.

[4] *postea*] novum, P.

[5] *habetur*] haberetur, P.

[6] *extenditur*] extenderetur, P.

[7] *ledam*] ladam, P.

[8] *cum*] wanting in P.

[9] *vendicarunt*] vendicabant, P.

[10] After *marisci* insert comprehensi, P.

A.D. 1221 –1235.

Braunceholme[1] nobis imperpetuum relaxassent, et eorum uxores, post eorum decessum, eandem relaxationem nobis confirmassent, moniales[2] de Swina et Anketinus de West Benyngholmo[3] communam in dicto marisco, et præcipue in illa ejus particula quæ vocatur Lumbercotekerre, ut jus suum[4] ad dictum Westbenyngholmum pertinens,[5] vendicabant. Cum quibus tamen taliter fuerat concordatum, ut nos haberemus unum fossatum ex occidentali parte ipsius marisci, juxta terram arabilem de Waghna, a grangia nostra de Waghna usque ad supradictum Estwod, et in nostro arbitrio consisteret quantum de illo marisco ex ipsa parte inter præfatam terram arabilem et ipsum fossatum nostrum includere vellemus. Et præfatæ[6] moniales[7] aliud fossatum haberent ex orientali parte ejusdem marisci, juxta terram arabilem de West Benyngholmo, et tantum marisci ex sua parte includerent quantum nos ex nostra; ita tamen quod utrumque fossatum [esset] ejusdem longitudinis et latitudinis, et æque a certa terra arabili distaret. Et quicquid inter hæc duo fossata continetur sit commune tam propriis animalibus nostris, et hominum de Waghna, et omnium hominum tenentium de nobis in Holdernesse, quam propriis animalibus dictarum monialium et hominum tenentium de eis in Holdernesse. Ita[8] neutra pars aliena animalia ad hanc pasturam reciperet, prece vel pretio, sacramento fidei interposito,

Dispute with the nuns of Swyne respecting common in the same marsh.

Agreement.

---

[1] *usque ad . . . Braunceholme*] terram arabilem de Westbenyngholmo et usque ad fossatum quod est divisa inter Braunceholmum et Waghnam, et sic ex australi parte dicti marisci in latitudine a præfata divisa in Braunceholmo et Waghna usque ad certam terram de Waghna per Forthdyk, et deinde per occidentalem partem dicti marisci a fossato de Forthdyk usque ad dicta Estwode et Monkdyk versus aquilonem, totum eundem orientalem mariscum de Waghna sic circueundo, P.

[2] *Moniales*] Priorissa et conventus, P.

[3] After *Benyngholmo* insert, ubi nunc est grangia dictæ priorissæ, P.

[4] *suum*] wanting in P.

[5] *pertinens*] spectans, P.

[6] After *præfatæ* insert priorissa et, P.

[7] After *moniales* insert de Swyna, P.

[8] After *Ita* insert quod, P.

A.D. 1221 –1235. sub pœna dimidiæ marcæ parti læsæ persolvendæ. In qua quidem pacis compositione sopitæ fuerunt omnes querelæ tunc qualitercunque motæ, tam de fossato facto pro divisa inter mariscum de Waghna et mariscum de Braunceholmo, quam de aliis rebus universis. Hoc ipso quidem anno[1] facta est admensuratio pasturæ de Waghna, ita quod ibidem communi consilio et assensu partium assignata fuerunt unicuique bovatæ terræ xv. capita, videlicet tam boum quam equorum, xx. oves et duo porci, vel loco eorum octo oves; et qui bovem vel equum non haberet loco bovis vel equi haberet octo oves.

Pasture of Waghen.

III. *De terris et tenementis in Suttona, Benyngholmo,*[2] *Estmertona, Newtona,*[3] *Grymestona, et Owtwyk.*[4]

Suttona. Alms at the gate.

Dominus Petrus de Falconberge dedit nobis, ad eleemosynam portæ sustentandam, et specialiter ad vestitum unius pauperis annuatim, totam pasturam in salinis[5] de Suttona, quanta ad unam bovatam et dimidiam terræ noscitur pertinere, reddendo inde cuidam Willelmo filio Amandi 2 denarios annuatim. Qui redditus, tempore Rogeri abbatis 13, postea fuerat relaxatus. De ipso autem vestitu unius pauperis tempore Hugonis abbatis 15 postea referetur. Et Johannes filius Reyneri de Suttona, capellanus, unum sellionem terræ in Magnusdayle apud Suttonam, Amandusque filius Alani de Suttona sex perticatas et dimidiam terræ in latitudine in le Gayre apud Suttonam, et Henricus de Hullo totam terram quæ vocabatur[6] Bludetres, et annuum redditum 4 denariorum de tenemento Simonis Wolf in Suttona, nobis

Various grants in Sutton. f. 48 b.

[1] After *anno* insert, ad requisitionem nostram, P.
[2] *Benyngholmo*] wanting in P.
[3] After *Newtona* insert et, P.
[4] *et Owtwyk*] wanting in P.
[5] *salinis*] saltz, P.
[6] *vocabatur*] vocatur, P.

contulerunt.[1] Quæ omnia Stephanus filius Radulphi A.D. 1221 –1235.
filii Reyneri de Suttona, et præcipue donationem Henrici de Hullo, nobis imperpetuum confirmavit.[2] Avicia quoque uxor dicti Simonis,[3] pro quinque marcis, vendidit nobis quinque acras terræ arabilis, cum prato ad eas pertinente, in Suttona; pro quibus nobis sex denarios per annum solvere consuevit. Quæ et dictus[4] Stephanus nobis [5] confirmavit, [6] addens nobis unam perticatam terræ, et annuum redditum unius denarii apud grangiam de Waghna persolvendum. Post mortem vero Benyngholmus.
Agnetis quondam uxoris Amandi Pincernæ, quidam Galfridus Bargott, Amandus de Ruda et alii de Benyngholmo, intruserunt se in domos et terras nostras ibidem. Sed postea, saniori usi consilio, ipsas domos et terras nobis restituerunt. De quibus iterum, tempore Roberti abbatis 11, postea referetur.[6] Et Simon Mertona.
filius Henrici de Mertona dedit nobis unum toftum et 4 selliones terræ in Estmertona; quæ concessimus ad feodi firmam cuidam Ricardo de Rysa et heredibus suis de uxore sua procreatis; reddendo nobis duos solidos pro omni servitio annuatim. Et cum quidam Walterus de Wythornwyk acquisisset ipsas terras ac alias [7] quæ [8] de nobis tenebantur, dominus Michael abbas 8 [9] easdem terras [10] in manus nostras fecerat seisiri, ut [11] postea referetur. Eo tempore, Willelmus Newtona.
Pasmere dedit nobis duo clausa [12] in Newtona juxta

---

[1] *contulerunt*] imperpetuum erogabant, P.

[2] After *confirmavit* insert, addens nobis unam perticatam terræ, et redditum unius denarii annuatim apud grangiam de Waghna persolvendum, P.

[3] After *Simonis* insert Wolf, P.

[4] *Quæ et dictus*] Quas 5 acras, cum prato et aliis pertinentiis, præfatus, P.

[5] After *nobis* insert iterum, P.

[6] *addens nobis . . . . . referetur*] wanting in this place in P., and inserted above. See p. 409, note 8.

[7] *ac alias*] cum aliis terris quas idem Walterus acquirebat, P.

[8] After *quæ* insert in aliis locis, P.

[9] 8] successor hujus abbatis, P.

[10] *easdem terras*] wanting in P.

[11] *ut*] sicut in loco suo, P.

[12] After *clausa* insert cum pertinentiis, P.

A.D. 1221 -1235. Aldburghe, vocata Byrigburgh[1] Newtona, quæ dedimus Willelmo de Scrutevylla et heredibus suis, loco annui redditus 4 solidorum, cum alio annuo redditu 12 denariorum in Rowth; reddendo nobis unum denarium ad Pentecosten annuatim.[2] Idem autem Ricardus abbas concessit ad feodi firmam cuidam Eustachio Salsario de Grymestona unam[3] bovatam terræ[4] in Grymestona,[5] reddendo nobis 9 solidos annuatim.[6] [7] Hugo quoque de Rysom dedit nobis, ad vinum missarum in ecclesia nostra celebrandarum, quatuor bovatas terræ in Owstwyk. Et Petrus siquidem Poyz dedit nobis duas bovatas terræ ibidem: reddendo heredibus Amandi Pincernæ unam libram cimini annuatim. Quæ itaque sex bovatæ[8] quondam fuerunt prædicti Amandi, et postea de eo per liberum forinsecum servitium tenebantur. Ipse ergo abbas Ricardus dedit ad feodi firmam Raynero filio prædicti Petri Poyz unam acram terræ in Bryndcroft ibidem; reddendo nobis homagium

Grymestona.

Owstwyk.

Mass wine.

---

[1] *Byrigburgh*] Rengburgh, P.

[2] *annuatim*] wanting in P.

[3] *unam*] ipsam, P.

[4] After *terræ* insert quam, P.

[5] After *Grymestona* insert habebamus, P.

[6] After *annuatim* insert, Sed si ipsa bovata terræ ad manus nostras redierat, vel in tenura aliorum adhuc existat, impræsentiarum penitus ignoratur. Nam hoc etiam habetur pro certo, quod miles quidam, dominus Gerardus de Grymestona, hereditarie quodammodo aliqua tenementa ibidem de nobis tenere videbatur, et 7 solidos se sciverit nobis debere solvere annuatim; sed pro quibus terrarum portionibus ignorare se penitus fatebatur. At ubi in dicta villa de Grymestona tres solidos pro una bovata tenta de nobis in feodo, et 5 selliones terræ et præscriptam bovatam terræ vel 9 solidos pro eadem ut præfertur habere deberemus, nihil de hiis omnibus percipimus, nisi de dicto domino Gerardo dictos 7 solidos annuatim. Et cum ipse dominus Gerardus aliqua ibidem tenementa, ut dicitur, sine scripto tamen, de nobis teneret, pro eo quod scripti evidentiam non habebat, ipsos 7 solidos per tempus aliquod nobis solvere differebat. Postea quidem, arreragiis condonatis, dominus Willielmus abbas 18 ipsa tenementa ibidem, sub spem unius bovatæ terræ, præfato domino Gerardo pro ipsis 7 solidis annuis ad totam vitam suam dimittebat, P.

[7] The commencement of Chapter IV. in the Phillipps MS., the title being similar to that of Chapter IV. in the Egerton MS.

[8] After *bovatæ* insert terræ, P.

et servitium, et unam libram cimini annuatim; ita ut nos[1] residuum dictarum[2] sex bovatarum liberum teneremus, per[3] forinsecum servitium tantum. De quarum quidem terrarum confirmatione tempore Willelmi abbatis 9 postea referetur. Præterea Alanus Jordanus dedit nobis, ad luminare privatarum missarum, unam bovatam cum tofto ibidem,[4] quæ[5] Willelmo filio suo et heredibus de corpore suo procreatis, ad feodi firmam, pro dimidia marca annua, tradebamus.

A.D. 1221 –1235.

Light for private masses.

IV.[6] *De terris et tenementis in*[7] *Otringham, Redemarra, Rowth,*[8] *Rystona,*[9] *Arnallia, Wythornwyk et Bewyk.*[10]

Alanus filius Stephani de Otringham, frater senior dicti domini Ricardi[11] abbatis 7, dedit nobis[12] cum corpore suo unam bovatam terræ, cum uno tofto, uno clauso, et tribus acris et dimidia terræ, in Otringham; reddendo inde Johanni de Lasceles et heredibus suis sex denarios annuatim: quem redditum 6 denariorum[13] heres quidam ipsius Johannis, tempore Rogeri abbatis 13, relaxavit.[14] [15]Anketinus filius Jordani de

Otringham.

Redemarra.

[1] *ut nos*] saltem ut per prædictam acram terræ totum, P.

[2] *dictarum*] wanting in P.

[3] *per*] præter, P.

[4] After *ibidem* insert, ita ut filius ipsius, Willelmus nomine, teneret prædicta bovatam terræ et toftum in feodo et hereditarie; reddendo nobis dimidiam marcam annuatim, P.

[5] After *quæ* insert, ergo bovata et toftum eidem, P.

[6] See the preceding page, note 7, respecting the division of chapters in P.

[7] After *in* insert Owstwyk, P.

[8] After *Rowth* insert et bosco ejus, P.

[9] After *Rystona* insert et in, P.

[10] *Wythornwyk et Bewyk*] wanting in P.

[11] After *Ricardi* insert de Otringham, P.

[12] *dedit nobis*] nobis pariter offerebat. The arrangement of the sentence altered from P.

[13] *quem . . . denariorum*] quam terram cum omnibus terris quas de feodo suo in Otringham retinemus, P.

[14] *relaxavit*] in puram et perpetuam eleemosynam nobis confirmabat, P.

[15] Before *Anketinus* insert, Quorum Alani et domini Ricardi abbatis Radulphus frater junior unum clau-

A.D. 1221 –1235.

Redemarra dedit nobis unum toftum continentem unam acram terræ, et duas alias acras terræ, in campo de Redemarra. Quæ idem abbas Ricardus Johanni fratri suo et filio dicti Jordani ad feodi firmam dedit,[1] ut[2] tres solidos annuos[3] apud grangiam nostram de Tharlesthorpia nobis solvere teneretur.[4] Ad cujus firmæ solutionem tam eandem terram quam terram aliam quam de dono dicti Jordani habuit obligabat: ita plane quod, si ad aliquem terminum defecerit, alios tres solidos fabricæ ecclesiæ nostræ nomine pœnæ daret,[5] et utramque terram ad solutionem tam pœnæ quam firmæ ad libitum distringere valeremus. Interea, Willelmus de Scrutevylla dominus de Rowth[6] super bosco nostro de Ruda nos implacitavit. Quapropter nos dominum Willelmum de Fortibus comitem Albemarliæ, qui nobis dictum boscum warantizare debuit,[7] ad nostrum warantum vocabamus. Unde recognitio magnæ assisæ Eboraci[8] facta est. Ibique[9] fuerat testimonio curiæ[10] concordatum, quod prædictus Willelmus de Scrutevylla remisit dicto comiti nobisque et successoribus nostris totum jus et clamium quod in præfato bosco[11] clamavit se habere. Pro qua remissione et concordia idem comes dedit præfato Willelmo de Scrutevylla xviii. marcas argenti. Tunc vero Willelmus [filius] Petri de Ruda dedit nobis unum clausum, et ad opus 'fabricæ' ecclesiæ nostræ annuum redditum octo denariorum de uno alio clauso, et decem

f. 49.

Rowth.

Suit with William Scruteville respecting the wood at Rowth.

---

sum dimidii stagni terræ, cum una domo in eo sita, nostro monasterio etiam erogabat. Quod clausum Ricardus abbas 10 Thomæ ad Prata de Otringham, heredi ipsorum fratrum, ad feodi firmam retradebat, P.

[1] *dedit*] retradebat, P.

[2] *ut*] pro quibus terris idem Johannes, P.

[3] *annuos*] annuatim, P.

[4] *teneretur*] promittebat, P.

[5] *daret*] erogaret, P.

[6] *Rowth*] Ruda, P.

[7] *debuit*] debebat, P.

[8] *Eboraci*] inter dictum Willelmum de Scrutevylla et præfatum dominum comitem in curia domini regis apud Eboracum, P.

[9] *Ibique*] Ubi ita, P.

[10] *curiæ*] finis, P.

[11] After *bosco* insert, 50 videlicet acris bosci, P.

acras terræ et prati in Rowth.[1] Et mulier quædam, A.D. 1221 Beatrix de Ruda, duos selliones ibidem monasterio -1235. nostro contulit.[2] Stephanus Nard de Rystona, pro xl. Rystona. solidis quos ei dedimus,[3] octo acras terræ et v. rodefallas, et Simon clericus de Rystona duas culturas latitudinis sex perticatarum, monasterio nostro concedebant.[4] Do- Arnallia. minusque Petrus filius domini Walteri de Falconberga, cum annuam firmam nostram quinque solidorum de molendino suo de Cattyngwyk, prout dominus Petrus avus suus nobis concesserat, percipere nequiremus, concessit[5] nobis ipsum annuum redditum 5 solidorum, ad emendum vinum ad missas nostras, de camera sua ad Mass wine. festum Purificationis[6] Beatæ Mariæ annuatim percipiendum, quousque certam rem provideret ad ipsam solutionem plene perficiendam.[7] Unde, infra breve, idem dominus Petrus dedit nobis, ad vinum emendum ad sacramentum ecclesiæ nostræ, in satisfactionem ipsorum 5 solidorum annuorum, duo clausa in Arnallia, quorum alterum in curtem grangiæ nostræ ibidem includere valeremus. [8] Hugo filius Walteri de Wythorn- Withornwyk. wyk dedit etiam nobis, ad luminare privatarum mis- Light for private sarum, annuum redditum duorum solidorum de una masses. dimidia bovata terræ in Wythornwyk. Sed redditus ipse quo devenerit ignoratur. Et quidam Hugo de Bewyk. Arcy dedit nobis totam terram quam habuit in territorio de Bewyk. Sed quanta ipsa terra fuerat vel si unquam eam possederamus penitus ignoratur.

---

[1] *Rowth*] Ruda, P.
[2] *contulit*] conferebat, P.
[3] *dedimus*] dederamus, P.
[4] *concedebant*] imperpetuum erogabant, P.
[5] *concessit*] concedebat, P.
[6] *festum Purificationis*] Purificationem, P.
[7] *perficiendam*] percipiendam in E.
[8] Here commences Chapter V. in the Phillipps MS.

V. *De terris et tenementis in*[1] *Coldona, Hornseburtona et Westheytfeld.*

A.D. 1221 –1235. Coldona. Idem[2] autem Ricardus abbas concessit ad feodi firmam Matheo Cokerello ipsas quatuor bovatas terræ, cum tribus toftis, et pasturam 8 bobus 'in Coldona,' quas[3] habuimus ex dono[4] patris sui; ut ipse[5] pro dictis terris dimidiam marcam nobis redderet annuatim. Qui ergo Matheus nobis fide media promisit[6] et voluntate spontanea juravit quod nemini aliquam partem ipsius terræ[7] daret, venderet seu invadiaret, sine consensu nostro et voluntate; et, si secus faceret, liceret nobis ipsam terram de se et ab illo cui illam venderet, sine aliqua alicujus contradictione, ad proprios usus revocare. Loss of lands in Coldon. Verumtamen[8] prædictus Matheus, contra præfatam obligationem suam, vendidit diversis personis[9] parcellas ipsarum terrarum.[10] Per quam alienationem ipsa firma annua dimidiæ marcæ omnino deperiit. Et ad quorum manus reliquæ duæ bovatæ terræ, cum tofto et cultura, cum prato adjacente, quæ ibidem habuimus,[11] devenerant, penitus ignoramus. Hornseburtona. Walterusque de Spyneto[12] dedit nobis homagium et servitium Girardi filii Petri de Owstyby de Hornseburtona et heredum suorum, de duabus bovatis terræ et uno clauso cum pertinentiis in Hornseburtona, et annuum redditum duorum solidorum de dictis tenementis.[13] Qui quidem Girardus eadem duas bovatas

---

[1] *De terris et tenementis in*] De acquisitione terrarum, tenementorum et reddituum in Wythornwyk, Bewyk, P.

[2] *Idem*] Ipse, P.

[3] *in . . . quas*] exceptis 8 acris terræ, quæ omnia exceptis ipsis 8 acris, P.

[4] After *dono* insert Roberti, P.

[5] After *ipse* insert Matheus, P.

[6] *promisit*] promittebat, P.

[7] After *terræ* insert, quam de nobis tenebat, P.

[8] *Verumtamen*] Verumptamen, both MSS.

[9] *personis*] wanting in P.

[10] *terrarum*] 4 bovatarum et 3 toftorum, P.

[11] *habuimus*] habueramus, P.

[12] *Spyneto*] Spineto, P.

[13] After *tenementis* insert perpetuo percipiendorum, P.

terræ et clausum nobis remittebat, ut ad proprios usus ea imperpetuum teneremus. Amfridus quoque filius Willelmi le Noble de Syglestorne dedit nobis, ad sustentationem eleemosynæ portæ, scilicet ad alec[1] emendum et pauperibus distribuendum, unum clausum; et, ad annuam pitanciam conventui faciendam, unam bovatam terræ cum uno tofto in eadem villa; reddendo præfato Waltero de Spineto et heredibus suis duos solidos annuatim; quem redditum idem Walterus nobis imperpetuum condonavit. Sed et magister Rogerus de Richemond, canonicus ecclesiæ Beverlacensis, dedit nobis aliam bovatam terræ et aliud clausum, quæ emit de præfatis Amfrido et Waltero de Spineto. At ipse Walterus dedit nobis duo clausa ibidem,[2] et totum theloneum suum, et bordtollam ad mare, sine ullo retenemento, quod ad antecessores suos et se pertinebat ad mare de Hornsebek; ita plane quod totum prædictum theloneum et bordtolla essent ad hospitium nostrum, exceptis propriis navibus nostris, quarum theloneum ad opus conventus nostri assignavit. Tholoneum quidem est de omnibus merchandiis, et bordtolla est de qualibet nave ad litus applicante quatuor denarii. Sed tamen proventus hujusmodi ibidem non habemus, præsertim cum omnes hujusmodi proventus ex boreali parte rivuli ibidem, vocati le Bek, ad dominium et libertatem villæ de Hornse, et ex australi parte dicti rivuli apud[3] litus de Burtona, ad dominum de Holdernesse[4] noscantur pertinere. Dedit idem Walterus nobis Willelmum Whytmay, nativum suum, cum tota sequela sua. Idem[5] autem abbas Ricardus concessit ad[6] feodi firmam cuidam Vincencio filio Ricardi de Mapeltona[7] medietatem unius clausi quod habuimus de dicto

A.D. 1221 -1235.

f. 49 b.

Alms at the gate, and yearly pittance.

Grant of locks, with toll and boardtoll.

Provision for the hospitium.

Right to tolls.

Grant of a bondman.

---

[1] *alec*] allec in MS.
[2] *ibidem*] in eadem villa, P.
[3] *apud*] ad, P.
[4] *ad . . . Holdernesse*] wanting in P.
[5] *Idem*] Qui, P.
[6] After *ad* insert perpetuam, P.
[7] *Mapeltona*] Mappletona, P.

A.D. 1221 -1235.

Westheitfeld.

Grant of land from Sir William Rowth.

Waltero de Spineto, pro xxx. denariis nobis annuatim reddendis. Interea Willelmus de Ruda, miles, qui quinque bovatas terræ de[1] Willelmo de Areyns et tres bovatas de Thoma filio suo in Westheytfeld acquirebat,[2] dedit præfatas quinque bovatas Simoni filio suo secundo, reddendo sibi et heredibus suis unam libram ceræ annuam;[3] et reliquas tres bovatas Rainero et Roberto aliis filiis suis concedebat, reddendo dicto Thomæ de Areyns[4] dimidiam libram ceræ annuatim.[5] Postea, cum ipse[6] Willelmus de Ruda, miles,[7] eleemosynam aliquam conferre monasterio nostro decrevisset, et reliquam hereditatem suam a Willelmo filio suo seniore dividere[8] noluisset, cum præfatis Rainero et Roberto filiis suis pactum iniit,[9] ut eum de præfatis tribus bovatis terræ[10] refeoffarent, et eorum uterque pro tota vita sua viginti solidos perciperet annuatim. Quas quidem tres bovatas[11] cum tribus toftis ad eas pertinentibus sic reacceptas[12] idem Willelmus senior monasterio nostro conferebat; reddendo dicto Thomæ de Areyns[13] dimidiam libram ceræ annuatim; Willelmo de Ruda juniore et[14] Raynero ac Roberto, fratribus suis prædictis, nobis confirmantibus ipsam donationem. Sed tamen nos[15] præfatis Rainero et Roberto in xl. solidis annuis[16] ad totam vitam suam fuimus

---

[1] After *de* insert domino, P.

[2] After *acquirebat* insert, sperans Willelmum filium suum primogenitum, si supervixerit, hereditatem suam sortiri debere, P.

[3] *reddendo . . . . annuam*] The arrangement of words is different in P.

[4] *Areyns*] Arreyns, P.

[5] After *annuatim* insert, præfato Willelmo de Ruda juniore prædictas donationes confirmante, P.

[6] After *ipse* insert dominus, P.

[7] *miles*] senior, P.

[8] *a . . . dividere*] wanting in P.

[9] *pactum iniit*] concordabat, P.

[10] After *terræ* insert quas eis prius dederat, P.

[11] *Quas . . bovatas*] Quibus ergo 3 bovatis sic reacceptis, idem Willelmus senior ipsas 3 bovatas terræ, P.

[12] *sic reacceptas*] wanting in P.

[13] *Areyns*] Arreyns, P.

[14] *de . . juniori et*] filio suo, et præscriptis, P.

[15] After *nos* insert, in acquisitione ipsarum trium bovatarum terræ, P.

[16] After *annuis* insert, utrique videlicet 20 solidis, P.

onerati.[1] Quos xl. solidos annuos dicti Raynerus et Robertus post decennium nobis remiserunt.[1] Præscriptæ autem quinque bovatæ terræ, quas dictus Willelmus de Ruda senior dedit Simoni filio suo 2°, ut præfertur, pro eo quod ipse Simon sine herede de corpore suo procreato decedebat, ad Willelmum fratrem suum præscriptum, primogenitum dicti Willelmi primi, tanquam ad[2] heredem proximum descendebant. Quas ipse Willelmus junior cum se ipso nobis postea contulit; sicut in tempore Michaelis abbatis 8 referetur. A.D. 1221 –1235.

VI. *De terris et tenementis*[3] *in Setona, Erghoma, Dodyngtona, Beforth et Mora.*

Arnaldus filius Willelmi de Areyns,[4] de quo præfertur, remisit nobis per finem tres bovatas terræ, quas Willelmus pater suus dedit[5] nobis in Setona. Alanusque filius Willelmi de Setona dedit nobis, ad eleemosynam portæ sustentandam, annuum redditum quatuor denariorum de uno tofto in eadem. Atque dictus Ricardus abbas 7us dedit [ad] feodi firmam Agneti filiæ dicti Alani unum toftum et unam acram terræ, ut ipsa redderet nobis xii. denarios annuatim. Quæ toftum et acram terræ Willelmus filius suus nobis postea relaxabat. Petrusque filius Johannis de Melsa reddidit nobis totam carucatam terræ cum sex toftis, et servitium 2 bovatarum terræ, in Erghoma, quæ domino Nicholao de Stutevylla in escambium pro toto capitali dominio suo in Skyrena prius dederamus, ut præfertur. Et Walterus filius Galfridi de Aseby

Setona. f. 50. Maintenance of alms at the gate. Erghoma. Dodyngtona.

[1] *quos . . . remiserunt*] Sed cum ipsos 40 solidos, scilicet, per 10 annos et amplius percepissent, ipsos 40 solidos nobis imperpetuum remittebant, P.

[2] After *ad* insert fratrem, P.

[3] *terris et tenementis*] acquisitione terrarum et tenementorum, P.

[4] *Areyns*] Arreyns, P.

[5] *dedit*] dederat, P.

A.D. 1221 -1235.

dedit nobis unam bovatam terræ cum uno tofto in Dodyngtona, quæ Robertus de Dodyngtona nobis confirmavit. Idemque abbas Ricardus 7us dedit Fulconi de Orry aliquantas parcellas terræ nostræ ibidem,[1] in perpetuum escambium pro tota terra quam præfatus Fulco habuit inter terram nostram et divisam quæ extenditur ab ecclesia de Dodyngtona usque ad campum de Mora. Alanus filius Thomæ Carpentarii de Beforth dedit nobis 5 acras terræ in Beforth, de dimidia carucata quæ fuit Aliciæ de Beforth avitæ patris sui. Deditque Willelmo patri Alexandri de Grymestona capitale mesuagium suum, quod divisum fuit in tria tofta, et Radulpho de Gowsle militi duas bovatas terræ cum uno tofto, quæ fuerunt de præfata dimidia carucata terræ[2] quæ de nobis tenebatur.[3] Quo tempore, idem Ricardus abbas noster 7us dedit Leciæ filiæ præscripti Philippi capellani de Ruda unam culturam in Beforth. Quæ etiam Lecia dedit monialibus de Kyllynge dictam terram, quibus et eam confirmavit.[4] Quæ vero terra extenditur a divisa quæ dividit campos de Kyllynge et de Mora, juxta terram dictarum monialium quam de nobis habent, in perpetuum escambium, ex concessione hujus abbatis,[5] pro terris quas nobis dederunt in campo[6] de Mora,[7] usque ad fossatum inter mariscum et terram arabilem. Quod fossatum tam ipsæ moniales quam nos communi custu,[8] quamdiu durat terra dictarum monialium, x. pedum latitudinis debemus sustentare. Ultra quod fossatum

Beforth. Mora. Repair of dyke.

[1] *ibidem*] in eadem, P.

[2] After *terræ* insert, Idem autem Radulphus genuit Johannem et Petrum, qui obierunt sine herede corporis sui, et Radulphum, qui dedit totum quod habuit in Beforth 2 sororibus suis, Emetinæ et N., uxoribus Johannis de Cotes et Ricardi de Cotes, fratrum.

[3] *quæ . . tenebatur*] wanting in P.

[4] *confirmavit*] confirmavimus, P.

[5] *ex . . abbatis*] wanting in P.

[6] *campo*] territorio, P.

[7] After *Mora* insert, quas et ipsæ habuerunt ex dono Ernaldi de Mondegon, P.

[8] After *custu* insert, usque ad certum locum factum, P.

seu divisam neque ipsæ neque nos communam debemus exercere; excepto quod habebimus liberum transitum per divisam de Kyllynge ad pasturam nostram in campo de Dodyngtona, juxta terram dictarum monialium, ad averia nostra et alia necessaria, quoties opus habemus; sicut et ipsæ moniales liberum transitum habent, quoties necesse habent, per eandem divisam inter terram nostram versus occidentem; ita plane quod si unius partis averia segeti vel herbæ alterius partis damnum fecerit, per visum vicinorum amicabiliter debeat emendari. A.D. 1221 -1235.

VII. *De decimis de Mytona; de terris et tenementis*[1] *in Cotyngham, Braythayte, Beverlaco, Grovallia, Northburtona, Mydeltona et Northdaltona.*

Mytona. Suit with the priory of Gisburn respecting the removal of the chapel of Myton.

Interea prior et conventus de Gysburne,[2] rectores ecclesiæ Hesellensis,[3] traxerunt nos in causam super quibusdam decimis et rebus aliis ac evulsione capellæ de Mytona, quæ in solo nostro fuerat situata, ad ecclesiam suam de Hesellia spectantis. Unde super hoc litteræ papales priori Dunelmiæ et aliis[4] fuerunt directæ. Sed, lite pendente inconcussa, cum prædictus prior Dunelmiæ in dicta causa aliquantulum processisset, a cognitione causarum se eximi obtinebat. Unde ipsam causam non curavit fine debito terminare. Sed tamen, post septennium, ipsi canonici de Gysburne[5] graviorem querelam contra nos coram domino papa deposuerunt; quod nos capellam de Mytona, pro qua ipsi tenebantur loci diœcesano in synodalibus respondere, ad dictam ecclesiam suam de Hesellia spectantem, in eorum et ejusdem ecclesiæ præjudicium temeritate f. 50 b.

---

[1] *et tenementis*] tenementis et redditibus acquisitis, P.

[2] *Gysburne*] Gysburgh, P.

[3] *rectores . . Hesellensis*] wanting in P.

[4] *aliis*] suis complicibus, P.

[5] *Gysburne*] Gysburgh, P.

A.D. 1221 –1235. propria destruxissemus. Unde iterum dicto priori Dunelmiæ et complicibus suis, non obstante exemptione præmissa, litteræ a sede apostolica directæ fuerunt, ut in eodem negotio sine moræ dispendio juxta priorum continentiam litterarum [1] procedere deberent. Unde,[2] partibus in præsentia dictorum legatorum constitutis, cum ipsi canonici de G[ysburne] peterent a nobis restitutionem dictæ capellæ, cum omnibus decimis, obventionibus et oblationibus, provenientibus de feodo domini Johannis de Melsa in dicta villa de Mytona, jure parochiali ad dictam [3] ecclesiam de Hesellia pertinentibus, et etiam restitutionem quatuor acrarum prati, et quartæ partis unius dimidiæ acræ prati, et dimidiæ bovatæ terræ de feodo dicti Johannis de Melsa [4] in Mytona, controversia inter partes amicabiliter sub hac forma pacis tandem est sopita; ut nos quieti essemus imperpetuum de hiis omnibus,[5] [6] pro quinque solidis tantum annuatim ecclesiæ de Hesellia persolvendis. Canonici ergo ipsi de G[ysburne] renuntiaverunt impetratis et omnibus [5] quæ in editione prædicta continentur; salvis rebus omnibus aliis infra parochiam ecclesiæ de Hesellia eodem tempore dictæ ecclesiæ de jure competentibus; et salvis privilegiis nostris tunc temporis acquisitis. Quo tempore, Eustachius filius Roberti de Stutevylla dedit nobis unum clausum super ripam de Hullo, in territorio de Cotyngham, ex opposito de Graylake, cum ædificiis in eo sitis, et pasturam sufficientem ad xxiiij. vaccas et unum taurum, sine sequelis, loco trium marcarum ad annuam pitanciam faciendam pro anima patris sui apud nos tumulati. [7] Johannes de Rysome dedit nobis cum corpore suo unam carucatam et xx. acras terræ, cum omnibus hominibus in eisdem

Composition.

Cotyngham.

Yearly pittance.

Braythayte.

[1] After *litterarum* insert ratione prævia, P.

[2] *Unde*] Quarum ergo literarum auctoritate, P.

[3] *dictam*] suam, P.

[4] *de Melsa*] wanting in P.

[5] *omnibus*] omnia, E.

[6] Before *pro* insert, quæ in editione præmissa exprimuntur, P.

[7] Before *Johannes* insert Et, P.

terris, in Braythayte; quæ terræ tempore Roberti abbatis 11 postea sunt alienatæ, ut in suo tempore referetur. Et Ricardus de Swyna burgensis Beverlacensis legavit nobis, et insuper charta sua confirmavit, unum tenementum et annuum redditum xiii. solidorum in Beverlaco. Pro quo quidem tenemento Simon filius præfati Ricardi dedit[1] unam placeam terræ ædificatam in Flemyngate in Beverlaco. Petrusque frater Johannis Crassi de Beverlaco dedit nobis annuum redditum xx. solidorum de duobus tenementis in eadem villa. Qui autem redditus xx. solidorum ad xii. solidos tantum, temporibus abbatum Willelmi 9 et Ricardi 10, postea redigebantur. Johannes[2] de Thorne vendidit nobis unum toftum in Grovallia; et Alanus filius Margaretæ de Drypule dedit nobis cum corpore suo aliud toftum in eadem villa. Walterus[3] Burgeys dedit nobis dimidiam carucatam terræ et annuum servitium xviij. denariorum cum toftis et croftis in Northburtona; ita ut pro dictis terris diversis dominis ipsius terræ viij. solidos annuatim redderemus. Quæ terræ[4] postea ad feodi firmam tempore Michaelis abbatis 8 dimittebantur. Hic autem Ricardus abbas 7us terram quam habuimus in Mydeltona cuidam ad feodi firmam pro x. solidis annuis tradidit. Sed quia tempore procedente redditus ille annuus x. solidorum omnino cessavit, terra illa per[5] Willelmum abbatem 18 postea fuit recuperata. Dictusque abbas Ricardus concessit Roberto filio Willelmi clerici de Northdaltona et heredibus suis unum toftum cum ædificiis in Northdaltona, pro homagio suo, et duobus solidis nobis annuatim reddendis. Quod quidem toftum nobis postea fuerat restitutum. Sed et Ricardus de Barvylla sex acras terræ ibidem nobis imperpetuum concedebat.

A.D. 1221–1235.

Beverlacum.

Grovallia.

Northburtona.

Mydeltona.

Daltona.

---

[1] After *dedit* insert nobis, P.
[2] *Johannes*] Johannesque, P.
[3] After *Walterus* insert etiam, P.
[4] *terræ*] omnia, P.
[5] After *per* insert dominum, P.

VIII. *De decimis de Blaunchemarle; et terris acquisitis in Hogate, Skyrena, Hotona et*[1] *Craunceswyk; et de terris de Oktona.*

A.D. 1221 -1235. f. 51. Blaunchemarle. Agreement with the canons of Wartre respecting tithes.

Dum hæc agerentur, orta est quædam discordia inter nos et canonicos de Wartre super decimis grangiæ nostræ de Blaunchemarle et Wartre. Sed per[2] amicabilem compositionem conquievit; ita videlicet quod, quando coluerimus terras nostras in parochia de Wartre,[3] liceat[4] nobis dare messoribus, qui pro blado segetes nostras metent,[5] garbas suas pro quibus metunt, antequam ecclesia de Wartre suam decimam sortiatur; ita quod de ipsis garbis messorum per canonicos prædictos nihil exigatur;[6] et de residuis garbis nos plenam decimam persolvamus,[7] salvis travis Sancti Johannis Beverlacensis de ipsis decimis per manus nostras more solito persolvendis. Et, si nos bladum nostrum ibidem per denarios aut aliter sine præstatione bladi metere faceremus, decimam rectam ex integro solveremus. Plenis decimis de ipsis terris per firmarios nostros ex integro persolvendis, si eas ad firmarios colendas tradiderimus in eventu. Unde ipsi canonici unam culturam juxta eandem grangiam, tres acras continentem, nobis liberam tradiderunt. Sopitis sub hac forma pacis omnibus querelis[8] tunc motis; et omnibus aliis de cætero movendis, per abbatem de Bellalanda et priorem de Kyrkham, qui pro tempore fuerint, arbitros, sine appellatione et dilatione sopiendis. Quo tempore, Galfridus de Mandavilla dedit nobis unam culturam et unum toftum, cum pastura sufficiente ccc. ovibus, in Hogate. Et Willelmus filius Rogeri de Hogate xii.

Hogate.

[1] *et*] wanting in P.
[2] *Sed per*] wanting in P.
[3] *parochia de Wartre*] ipsa parochia, P.
[4] *liceat*] liceret, P.
[5] *metent*] meterent, P.
[6] *exigatur*] exigeretur, P.
[7] *persolvamus*] persolveremus, P.
[8] *omnibus querelis*] repeated in MS.

acras terræ, cum libero introitu et exitu per territorium A.D. 1221 de Hogate, et usum aquæ de Hogate ad averia nostra -1235. de Blaunchemarle, quoties indigerent, nobis contulit.[1] Sed et duos selliones et 2 perticatas terræ ibidem similiter possidemus. Et Thomas de Ettona Skyrena. junior, de quo præfertur, manerium suum de Skyrena cum suis pertinentiis, totum videlicet quod habuit ibidem, et homagia et servitia de tribus carucatis et quinque bovatis et clausis diversis, cum annuis redditibus denariorum, duarum librarum cimini et unius libræ piperis, et totum servitium liberorum tenentium de eodem feodo in eadem villa, et omnes homines in eadem villa non libere tenentes, cum tota sequela et catallis eorundem, et advocationem ecclesiæ de Hotona Hotona. cum capella de Skyrena, et totum quod habuit in villis Craunce-wyk. de Hotona et Craunceywk, cum servitio xv. bovatarum terræ in eisdem, quæ omnia tenebat de nobis in capite, nobis in puram[2] eleemosynam conferebat. Procedente vero tempore, aliquantæ terræ liberorum tenentium in dictis villis ad manus nostras sunt devolutæ, sicut postea referetur. Robertus autem filius Odardi fratris Skyrena. dicti Thomæ dedit nobis ipsa duo tofta quæ dictus Thomas patruus suus ei conferebat. Willelmus etiam filius Thomæ de Ettona senioris, de prædictis duabus carucatis terræ[3] quas a patre suo acceperat, duas bovatas et duas acras terræ nobis imperpetuum erogabat. Residuum vero dictarum[4] duarum carucatarum terræ et octo toftorum Johanni filio et heredi suo dereliquit; quæ postea acquirebamus, sicut in tempore suo referetur. Mortuo vero Johanni de Harpham seniore, de Oktona. quo prædictum est, cum Johannes filius ejus de dono seu promisso patris sui nobis satisfacere non posset, pro eo quod omnia quæ ad eum pertinebant fisco ad-

---

[1] *contulerit*] contulerunt in E.; conferebant, P.

[2] *puram*] perpetuam, P.

[3] After *terræ*, in Skyrena interlineated in P.

[4] *dictarum*] illarum, P.

A.D. 1221 –1235. debantur, post longam controversiam inde habitam, carucatam illam 'in Oktona,'[1] pro qua octo solidos annuatim reddere tenebamur, in puram et perpetuam nobis concessit eleemosynam. Et de ipsa et de reliquis 2 carucatis terræ chartam suam qualem voluimus nobis dedit: ita tamen quod quoties damnum aliquod incurreremus pro defectu warantiæ sui vel heredum suorum, toties ipse et heredes sui, sine contradictione, operi ecclesiæ Sancti Johannis Beverlacensis dimidiam marcam nomine pœnæ exhiberent, et insuper nobis pro damno ad arbitrium capituli Beverlacensis satisfacere tenerentur; et etiam, ad residuam suppletionem, præfatus Johannes decem marcas nobis persolvebat. Interea, Johannes filius Johannis de Oktona in curia domini regis nos sollicitabat, pro eo quod nos pasturam D. ovibus in Oktona, ultra pasturam ad terram nostram ibidem pertinentem,[2] conati sumus exercere.[3] Asserebat autem dictus Johannes ipsam pasturam D. ovium nobis collatam eandem esse pasturam quæ terram nostram ibidem secundum consuetudinem loci contingebat. Unde, pacificata eadem simultate, præfato Johanni eandem pasturam ad D. oves in curia domini[4] regis relaxabamus; salva tamen nobis pastura pertinente ad xxx. bovatas terræ quas ibidem[5] possidemus. At ipse præfatus Johannes tres carucatas, quas de feodo Godefridi de Harpham ibidem tenemus, nobis confirmabat, et ipsas sex bovatas terræ quas de ipso tenebamus, pro quibus reddere forinsecum servitium solebamus, simul et ipsum servitium, in puram eleemosynam, quietas ab omni servitio nobis relaxabat; et communem pasturam in eadem villa, quantum pertinet ad prædictas terras, videlicet xxx.[6] bovatas terræ quas ibidem tenemus, nobis concedebat.

Suit respecting pasture in Ockton.

f. 51 b.

---

[1] *in Oktona*] wanting in P.

[2] *pertinentem*] contingentem, P.

[3] *conati . . exercere*] vendicabamus, P.

[4] *domini*] ipsius, P.

[5] *ibidem*] in eadem villa, P.

[6] *terras . . . xxx.*] 6 bovatas, et alteras 24, P.

IX. *De garbis*[1] *domus Sancti Petri Eboracensis ; de gestis aliis memorabilibus Ricardi abbatis septimi et ejus morte ; et de privilegiis suo tempore concessis.*[2]

Quo tempore, prior et fratres hospitalis Sancti Petri Eboracensis abbates de Fontibus, de Bellalanda, de Kyrkestallia,[3] et etiam abbatem nostrum de Melsa, coram judicibus a domino papa delegatis, super garbis et rebus aliis in quibus annuatim ut dicebant ipsi hospitali tenebantur, traxerunt in causam. Unde dicti abbates citati,[4] legitime deliberatorii obtentis induciis, quasdam exceptiones proponebant[5] coram eis; super quibus dicti judices dubitantes dixerunt sedem apostolicam fore consulendam. Sed pars eadem, non exspectato responso, quasdam ad eosdem judices obtinuit litteras;[6] ut, quia in regno Angliæ tunc erat turbatio, donec reformata pax esset negotio supersedere deberent; si vero postea vellent litigare partes, ad ecclesiam Romanam transmitterent, ut hujusmodi quæstio concordia vel judicio sopiretur. Cum vero prædicti prior et fratres dilationem omnino recusarent,[7] domino papæ[8] supplicarunt ut transmitti ad se prædictum negotium mandaretur. Quapropter, dominus papa prioribus de Kyrkham, de Novo Burgo et Sancti Andreæ Eboracensis, litteras iterum destinavit, quatinus utramque partem ad suam citarent præsentiam, peremptorium eis terminum præfigentes, quo cum rationibus suis per se vel procura-

A.D. 1221 -1235. Suit with the hospital of St. Peter of York.

---

[1] After *garbis* insert et travis, P.

[2] *et de . . concessis*] wanting in P.

[3] *Kyrkestallia*] Kyrkestede, de Jorevalle, P.

[4] *dicti . . . citati*] pars ipsorum abbatum citata, P.

[5] *proponebant*] proponebat, P.

[6] After *litteras* insert continentes, P.

[7] *dilationem . . recusarent*] causam illam, quæ tam longam dilationem noscebatur suscepisse, prosequerentur, P.

[8] After *papæ* insert humiliter, P.

A.D. 1221 -1235. tores idoneos comparerent, concordiam vel judicium recepturæ. Cum ergo partes prædictæ[1] in præsentia dictorum priorum constitutæ[2] fuissent, communi consensu et assensu pars utraque, ab omni controversia super garbis prænominatis [cessans] imperpetuum, penitus et sponte sub hac forma concordabant; quod dicti abbates et conventus sui[3] de omnibus terris acquisitis a tempore concilii Lateranensis vel imposterum acquirendis, de quibus prædictum hospitale præfatum redditum garbarum percipere consuevit, de singulis carucis dicto hospitali de cætero garbas, secundum quantitatem terrarum et consuetudinem Eboracensis siriæ, sine fraude et dolo persolverent annuatim, ut, per hanc solutionem, quoad quæstionem dictarum[4] garbarum, liberi essent ab omni vexatione, petitione et querela, dicti hospitalis. Unde[5] de terris ante dictum concilium acquisitis garbæ nobis remanent non solutæ; et de terris postea acquisitis garbas solvimus pro rata portionis.[6] Interim vero, dictus Ricardus abbas noster 7 incepit aliquantulum perpendere versutias conversorum nostrorum, et, ipsorum protervium temperare satagens, ipsos officiis servientium deputavit,[7] et eos custodiis porcorum, animalium,[8] et operibus carucariis tradens,[9] et alia hujusmodi opera[10] subire coegit. Alios vero eorum latomos, alios carpentarios, alios vitrifices, atque alios plumbarios et cætera hujusmodi ordinabat, a custodia locorum et grangiarum ipsos

Agreement between the parties.

Employment of the converts in agricultural offices and handicrafts.

f. 52.

[1] After *prædictæ* insert, citarentur, et abbates ipsi ad curiam Romanam ire tædiosum esse arbitrarentur, P.

[2] *constitutæ*] constituti in both MSS.

[3] *sui*] wanting in P.

[4] *dictarum*] dictum in MS.

[5] *Unde*] Virtute cujus compositionis, P.

[6] After *portionis* insert, Unde de terris grangiarum nostrarum solvimus dicto hospitali per loca videlicet, de frumento 5 travas et 8 garbas, de ordeo 2 travas et 8 garbas, et de avena 6 travas et 8 garbas, P.

[7] *deputavit*] deputare, P.

[8] *et . . . animalium*] unde eos officia, ut in custodia pecorum, P.

[9] *tradens*] wanting in P.

[10] *opera*] wanting in P.

penitus absolvendo.[1] Infirmatorium vero monachorum ipse incepit, sed, propter opus ecclesiæ, quod tunc in manibus erat, modicum in ipso expedivit. Fossata quoque pro necessariis transvehendis ad abbatiam in multis locis fieri fecit, et in monasterio fontes et aquæ ductus primus incepit. Nullus vero prædecessorum suorum tantam quantam ipse tempore suo obtinuit tranquillitatem et pacem, quamvis semper debitis gravibus fuisset[2] præpeditus. Igitur, anno 14 administrationis suæ, anno videlicet Domini 1235, et conversionis suæ 35, vitæ finem fecit, et sepultus est in capitulo, ad pedes domini Hugonis quinti, prædecessoris sui.[3]

A.D. 1220 –1235. Commencement of the monks' infirmary. Formation of canals and conduits.

Death of abbot Richard.

CAP. X. *De privilegiis monasterio nostro concessis; de Honorio papa 3, et canonizatione Sanctorum Dominici, Francisci et Elizabethæ; et adventu fratrum Mendicantium in Angliam.*

Mortuo, ut præfertur, Innocentio papa 3, Honorius papa 3, natione Romanus, in ejus cathedram substitutus, ista privilegia præter alia prius nobis concessa specialiter indulgebat; inhibendo ne legati sedis apostolicæ procurationes pecuniarias a monasterio nostro exigere vel extorquere præsumerent, sed cum ad domum nostram accesserint sine usu carnium cibis regularibus sint contenti. Sed tamen ista privilegia ad cassationem reducuntur, præcipue cum singulis annis nuntio cameræ domini papæ in Anglia, sicut et cætera monasteria istius diœceseos cujuscunque sint ordinis, 7 solidos persolvamus, præter alia extraordinaria onera, expensas cardinalium et aliorum legatorum ad regnum Angliæ venientium, cum acciderit. Abstinentiaque ab

A.D. 1217 –1227. Privileges granted to Meaux by Honorius III.

---

[1] *absolvendo*] absolvens, P.

[2] *fuisset*] esset, P.

[3] The remainder of the chapter, and of the narrative under abbot Richard, as given in the Egerton MS., is subjoined as an Appendix. The continuation of the history in the text is printed from the Phillipps MS.

A.D. 1217 –1227. esu carnium sic frustratur; cum inter nos ipsos consuetudo inolevit quod nos, more sæcularium, ab esu carnium minime sequestramus, illis saltem diebus quibus ipsi earundem comestione licite perfruuntur, Adventu Domini et Septuagesima dumtaxat exceptis. Et ne auctoritate litterarum apostolicarum de causis compelleremur cognoscere litigantium, vel ultra duas dietas a propriis monasteriis trahi possemus in causam, nobis et universis abbatibus et fratribus nostri ordinis per regnum Angliæ constitutis concedebat; nisi forte impetratæ a sede apostolica litteræ plenam de indulgentiis hujusmodi fecerint mentionem. Atque præfato concilio Lateranensi inhibebat ut nullus a nobis de novalibus a tempore prædicti concilii excultis, vel inposterum propriis manibus aut sumptibus excolendis, vel de terris nostris ante præfatum concilium acquisitis, quas ante dictum concilium aliis concessimus excolendas, quæ post dictum concilium ad manus nostras sic concessæ redierunt, decimas exigere vel aliqualiter præsumeret extorquere. Prælatis insuper universis injungendo, quatenus privilegia et indulgentias nobis a sede apostolica prius concessas inviolabiliter observarent et ab aliis facerent observari.

Acts of Honorius III.

Hic autem papa Honorius 3 Petrum Antissiodorensem comitem in imperatorem Constantinopolitanum coronavit, Fredericumque 2 in imperatorem Alemannicum sublimavit. Hic autem Fredericus ab infantia per ecclesiam tanquam per matrem educatus, sed ad imperii fastigium Octone damnato promotus, ecclesiam Dei non fovit tanquam matrem, sed tanquam novercam quantum potuit laniavit. Propter quod ipse Honorius papa ipsum sibi rebellem et ecclesiæ Romanæ adversarium comperiens anathematizavit, et omnes barones a fidelitate ejus absolvit.

R. Higden, col. 2416.

Pope Gregory IX.

Deinde, cum Honorius sedisset annis 10 et mensibus 8, obiit; cui Gregorius 9 papa succedebat. Hic Reatæ beatum Dominicum, inventorem et magistrum ordinis Prædicatorum, Bononiæ sepultum et miraculis innumeris coruscantem, canonizavit anno

Domini 1233, a confirmatione ordinis 18, et a morte ejus anno 11. Et anno Domini 1238, personaliter veniens ad urbem Assisii, beatum Franciscum catalogo Sanctorum ascripsit, Sanctamque Elizabetham filiam regis Ungariæ, relictam Lanegravii, canonizavit; et sententiam quam Honorius 3 prædecessor suus contra Fredericum fulminaverat roboravit. Anno Domini 1230 obiit Willelmus Alvernensis, egregie litteratus, qui primo fuit cancellarius deinde Parisiensis episcopus. Hic multa insignia litteraturæ suæ opera reliquit, videlicet "de sacramentis," "Cur Deus homo," "de fide," "de legibus," "de universo corporali et spirituali." Et 3° anno deinde sequente frater Jordanus, totius ordinis Prædicatorum magister, et vita et doctrina laudabilis, ultra mare, ubi ad prædicandum Sarracenis ierat, in portu maris obiit. Ante vero hæc tempora, anno Domini 1224, obtinuerunt primo fratres Prædicatores loca habitandi in Anglia; et 3° anno sequente Minores venerunt primum in Angliam, biennio post obitum Francisci; et post hæc Carmelitæ quasi 30 annis; et ultimo Augustinenses.

A.D. 1227–1238.

R. Higden, col. 2431.

William of Auvergne, bishop of Paris.

Friar Jordanus, master of the order of Preachers.

Introduction of the orders of Preachers and Minors into England.

The Carmelites and Augustinians.

CAP. XI. *De expulsione alienigenarum ab Anglia; de obsidione castelli de Radynge; de comitatu Cestriæ;*[1] *de desponsatione Henrici 3 regis, et de filiis per dictum Henricum regem procreatis.*

Rege Henrico tertio in regni gubernaculo 'ut debuit' stabilito, communi consilio providebatur ut alienigenæ, Franci et alii, a finibus Angliæ propellerentur, et rex castella et munitiones, quæ Johannes rex pater suus alienigenis tradidit conservanda, in manus regias reacceptaret. Sed tamen unus alienigena, Franco de Breut,[2] cui Johannes rex castellum de Radynge concedebat, dictum castellum, quod optime instauraverat, manu valida contra potestatem regiam detinebat. Unde rex Henricus 3 cum exercitu grandi dictum

A.D. 1216–1234.

Falke de Breauté holds Reading castle against the king.

[1] *Cestriæ*] Cestre in MS.

[2] *Franco de Breut*] Read, Falkasius de Breauté.

A.D. 1216 –1234. castrum a festo Pentecostes usque ad Assumptionem Beatæ Mariæ obsidebat. Quo tandem accepto et invaso, omnes alienigenas in eo repertos, 80 videlicet et amplius, suspendi præcipiebat. Postea idem Franco, apud Gloverniam in una ecclesiarum repertus, regnum Angliæ abjurans, cum dedecore ad solum suum genitale[1] remeavit. Interim, in concilio episcoporum apud Oxoniam comprehensus est quidam habens in corpore vulnera Dominicæ crucifixionis, dicens se esse Jesum; qui judicio ecclesiæ tradebatur puniendus. Unde et crucifixus est apud Abbirbury.[2] Ipso anno Johannes filius David comitis de Scotia duxit in uxorem filiam Lewlini principis Walliæ, tanquam pro finali concordia inter ipsum Leulinum et avunculum suum Ranulphum comitem Cestriæ. Post breve dictus Ranulphus comes Cestriæ, Lincolniæ et Huntingtoniæ, obiit apud Walyngforth, et sepultus est apud Cestriam, in capitulo monachorum, cum progenitoribus suis, anno Domini 1232, et regni hujus Henrici regis 3 15. Cui successit in hereditatem Johannes Scoticus, filius sororis suæ. Iste nempe Ranulphus sine liberis decedens quatuor habuit sorores. Quarum 1ª Matilda nupsit David comiti, qui præfectus[3] est rex Scotiæ; de quibus processit iste Johannes; 2ª Mabilia nupsit comiti de Arundella; 3ª Agnes nupsit comiti de Derbeye, Willelmo de Ferrariis; et 4ª Hawisia nupsit Roberto Quincy comiti Wyntoniensi. Infra 4 vero annos post mortem prædicti Ranulphi, obiit et dictus Johannes Scoticus comes Cestriæ . . . . sine liberis, ... et sepultus est apud Cestriam. Verum, quia terra sua regali gaudebat prærogativa, comitatus ille ad manus regias devenit, datis aliis terris heredibus . . . suis in recompensationem; ne tam præclara dominatio inter colos fœminarum dividi contingeret. Iste nempe Johannes Scoticus 4 habuit sorores; scilicet Magaretam, quæ nubens Alano de Galeway genuit Dervergoyl puellam, de qua nupta Johanni Balliol processit Johannes Balliol rex Scotiæ. Altera soror Isabella nupsit Roberto de Bruyz; 3ª soror Matildis obiit sine liberis; et 4ª soror Alda nupsit Henrico de Hastynge. Septimo anno regis hujus Henrici 3, Johannes rex Ierosolimorum venit in Angliam pro succursu Terræ Sanctæ. Magnates Angliæ concesserunt regi

Marginal notes: f. 64 b. — He is expelled the kingdom. — Crucifixion of an impostor, calling himself Jesus. — Marriage of John, son of David of Scotland, with the daughter of Llewellyn, prince of Wales. — Death of Ranulph, earl of Chester. — Marriages and descents of his sisters. — Death of John Scot, earl of Chester. — Marriages of his sisters. — John, king of Jerusalem, in England.

Right margin: R. Higden, col. 2431. — Ibidem. — Ibid. col. 2430.

[1] *genitale*] geniale, MS.
[2] *Abbirbury*] read Adderbury.
[3] *præfectus*] post factus, R. H.

Henrico wardas heredum et terrarum suarum; quod fuit initium multorum malorum in Anglia. Et cito post hoc rex Henricus cepit 15 denarios[1] per totam Angliam. Anno hujus regis 13, celebrante episcopo Londoniensi in ecclesia Sancti Pauli, facta est tanta nubium densitas et solis obscuritas, cum tonitruo et fulgore ac fœtore intolerabili, ut populus exiret, relicto ibidem episcopo cum suo ministro. Hoc anno Henricus rex concessit Angligenis multas libertates, sed accepit ab eis 15 partem bonorum suorum, ut recuperaret terras[2] transmarinas quas rex Franciæ occupaverat a tempore regis Johannis patris sui. Unde cum manu valida transnavigans parum profecit. Willelmus de Brewes inculpatus pro uxore Lewlini principis Walliæ incarceratur et suspenditur; unde magna discordia inter regem et Lewlinum orta est. Anno 17 regis hujus Fredericus imperator duxit in uxorem sororem regis Henrici. Quo anno Judæi adducti sunt coram rege apud Westmonasterium, pro eo quod puerum quendam apud Norwicum absconderant, et post circumcisionem pueri eum crucifixisse proposuerant. Anno Domini 1235, et regis hujus 18, idem rex Henricus accepit in uxorem filiam comitis Provinciæ Alienoram, Sancto Edmundo tunc Cantuariensi archiepiscopo matrimonium celebrante. Cujus Alienoræ sororem Blancam Lodowicus rex Franciæ desponsavit. De prædicta autem Alienora genuit rex Henricus Edwardum suum primogenitum, postea regem, et Edmundum postea comitem Leycestriæ, Margaretam reginam Scotiæ, Beatricem comitissam Britanniæ, et Katerinam virginem in religionem obeuntem.

A.D. 1216 -1234. Grant of wardship of heirs of the nobility to the king. Subsidy. Effect of a storm in St. Paul's church, London. Grant of liberties; and levy of subsidy for recovery of foreign possessions. Execution of William de Braose. Frederic the emperor marries the king's sister. Circumcision of a boy at Norwich by Jews. The king's children by Eleanor of Provence.

CAP. XII. *De Sancto Edmundo Cantuariensi archiepiscopo.*

R. Higden, col. 2430.

Anno Domini 1228 et regis hujus 11 obiit Stephanus Cantuariensis archiepiscopus, qui Bibliam apud Parisius quotavit, librum Regum exposuit, vitam regis Ricardi dictavit, multaque alia industriæ suæ opera posteris reliquit. Cui successit . . ecclesiæ Lincolniensis decanus. Sed, ipso infra quin-

A.D. 1228 -1247. Writings of Stephen Langton, archbishop.

[1] 15 *denarios*] quintamdecimam, R. H.

[2] *terras*] partes, R. H.

Account of St. Edmund archbishop of Canterbury.

quennium mortuo, Sanctus Edmundus de Abyngdona, tunc Sarisburiensis thesaurarius, sedem Cantuariensem occupavit. Hic itaque Edmundus, apud Abyngdonam juxta Oxoniam oriundus, parentes habuit religiosos, patrem cognomento Edwardum Divitem, qui tamen consensu conjugis apud Evesham vitam duxit regularem, et matrem Mabiliam,[1] quæ cilicio[2] et lorica jugiter usa in carne contra carnem militavit. Natus igitur Edmundus . . . . die quo in lucem prodiit a mane usque ad vesperam jacuit quasi exanimis, ita quod astantes eum sepulturæ demandassent nisi consilium matris obstitisset. Vocatus est autem Edmundus . . . eo quod die Sancti Edmundi martyris natus esset, et quia mater ex eo gravida ad tumbam Sancti Edmundi peregrina [exoraret cum] vitalis spiritus primitias in eo deprehendit . . . . . Hic ab[3] omni contagione infantili mundus[3] incorruptionem senilem . . . . præelegit; in cujus signum beatæ Virgini se devovit. Ad matris consilium cilicio usus per 6as ferias in pane et aqua jejunavit. Diebus dominicis et festivis, antequam comederet, psalterium ex integro dicere consuevit. [4] Ob nimium dolorem capitis in litteris proficere pæne desperavit. Sed tamen consilio matris laica et inordinata tonsura sua abrasa et clericali attonsa, doloris incommodo caruit.[4] Dum etiam in prato quodam Oxoniæ vicino spatiandi causa seorsum iret, apparuit ei puer speciosus sic inquiens, "Salve "dilecte mi! Miror quod me non agnoscis, . . cum ad latus "tuum in scolis et alibi jugiter assistam. Quod ergo videris "in facie mea scriptum, hoc fronti tuæ singulis noctibus imprime." Erat autem scriptum "Jesus Nazarenus Rex Judæorum." Extunc didicit Dominicæ passionis memoriam jugiter recolere. Quam dum semel ob futuram lectionem prætermitteret, irrumpente aurora, antiquus hostis ne se signare posset utramque sibi manum alligavit. Sed ipso in spiritu orante decidit hostis ab eo inter parietem et lectum. Quem dum per aspersionem sanguinis Christi adjurasset ut sibi diceret per quid plus arceri posset, respondit, "Per id quod "modo nominasti." Alia vice, dum hanc orationem "O beata "et intemerata" dicere omisisset, beatus Johannes evangelista, in somnis apparens, comminatus est eum ferula percutere. Atque quia, teste scriptura, "qui modica contemnit paulatim decidet," ipse de venialibus per confessionem quotidie se purgavit . . . . At, quamvis in sacris non fuisset promotus, factus tamen

Margin notes: R. Higden, col. 2432. — f. 65. — Eccli. xix. 1.

[1] *Mabiliam*] Matildam, R. H.

[2] *cilicio*] silicio in MS.

[3] *mundus*] transposed, according to R. H.

[4] *Ob . . . caruit*] abridged from R. H.

magister in artibus quotidie missam audire, horas dicere, antequam legeret consuevit; quod et scolaribus suis profuit, dum eos missas audire sic edocuit. Pecuniam a scolaribus acceptam in fenestra posuit, dicens, pulverem[1] pulveri cinerem[2] cineri debere poni, quæ sæpe a sociis joco, vel a furibus clanculo, asportabatur.[3] Tandem, cum arithmeticam[4] cursim legeret, apparuit ei in somnis mater sua, dudum mortua, inquirens et sciscitans quæ essent illæ figuræ quibus intendebat. Quo respondente talia et talia, illa depinxit in manu sua dextera 3 circulos, Patrem et Filium et Spiritum Sanctum continentes. "Hiis," inquit, "fili, de cætero intende figuris." Raro in ecclesia sedit, sed aut stans aut genua flectens exoravit. In 3 specialiter enituit; nam erat prædicator egregius, disputator acerrimus et lector pius. In fallaciarum animadversione fuit circumspectus, in solvendis temporibus[5] oculatus, in legendo ædificativus. Præ nimia abstinentia pilis capitis et barbæ decidentibus labia ejus fissa videbantur; grossis utens cibariis cum[6] feria 2ª et 4ª, et in Septuagesima a carnibus abstinebat. Pridie qua[7] celebravit, et in ipso celebrationis die, carnes non gustavit. Unde nonnunquam mensis integer pertransiit quo carnes non comedit. Raro comedit bis in die. Electuaria et medicinalia non curabat. In genibus ex frequenti geniculatione calles habebat. Per singulos dies 3 dixit horarum paria, de die, de Domina, de Spiritu Sancto, cum officio defunctorum. Post primum somnum de nocte surgens synaxum[8] dicebat . . . . Nullum beneficium curatum præter unicum tenere voluit. Largas expensas fecit, ne avarus diceretur. Ventilationibus causarum interesse noluit. Curiales sæculares ad mensam admisit, ut eas Deo lucriferret. Officinas suas nusquam visitavit. Compotum de ministris non audivit. Plus semper expendidit quam habuit. A famulis suis carnis munditiam adeo exegit ut, ex pacto scripto, quandocunque ad lubrica laberentur accepta mercede recederent. Decimas, oblationes et peccatorum redemptiones, in pios dumtaxat usus expendebat . . . . Comestionis, dormitionis, equitationis tempora, quibus studio nequivit insistere, deperdita judicavit. Quoties Bibliam suam aperuit osculo honoravit. Commissa sibi crucis legatione procurationes concessas non sumpsit. Propriis stipendiis contra morem militavit. Prædicans apud Oxoniam, Wygorniam, Gloverniam, imbres super populum

A.D. 1228 –1247.

[1] *pulverem*] pulvis, R. H.
[2] *cinerem*] cinis, R. H.
[3] *asportabatur*] absportabatur, MS.
[4] *arithmeticam*] arismeticam, MS.
[5] *temporibus*] quæstionibus, R.H.
[6] *cum*] omni, R. H.
[7] *qua*] quam in MS.
[8] *synaxum*] sinaxum, MS.

A.D. 1228 -1247. irruentes precibus avertit. Contigit eo in studio dormitante candelam super Bibliam cadere et ardere, sed, eo evigilante et suspirante, nullam ustionem apparere . . . . Ejus cilicia[1] inveterata igni tradita comburi non poterant, nec in ciliciis ejus ac cæteris vestibus vix unquam vermis reperiri potuit. Missis aliquando de Cantuaria ad Sarisburiam nuntiis pro dicto Edmundo ipsius loci thesaurario in archiepiscopum promovendo, ait ad eos decanus, "Bene veneritis et male veneritis. Bene "quidem quod nostræ ecclesiæ honorem facitis; sed male quia "thesaurum nostrum cum thesaurario aufertis." Calciamenta propria sibi detrahere non erubuit. Cuicunque obvio[2] confiteri volenti etiam de equo descendens audientiam præbuit, nulla aeris[3] intemperie aut hospitii propinquitate retardatus. Instar olivæ, quæ sibi retinet corticis amaritudinem et cæteris fundit liquoris dulcedinem, sic ipse sibimet erat durus, cæteris compatiens et benignus. Pectus suum frequenter tutudit, genua terræ collisit, ita ut clerici sub eo in cellariis pausantes vix dormire possent. Sexum fœmineum ob honorem beatæ Virginis semper honoravit; nec tamen per hoc maculam incurrit. Immo cum a quodam familiari suo ex hoc reprehenderetur quod cum quadam pulcra matrona tam frequenter loqueretur, respondisse fertur, "Vidistine quam speciosa fuit illa? Sæpius mihi fateor "assedit, nunquam tamen plus de illa quam de muro temptatus "extiti. Quin etiam si omnia quæ in hoc peccati genere com-"misi in fronte meo depingerentur, non erubescerem." Munerum acceptores detestabatur, dicens Gallice, "Inter *prendre* "et *pendre* unica duntaxat distat iotha." Instigante tandem diabolo, rex Henricus una cum capitulo Cantuariensi contra ipsum rebellavit, sub quo turbine multa dissimulavit. Persecu-
f. 65 b. tores suos ad oscula et alias familiaritates admisit. Et cum amici sui dicerent hanc nimiam mansuetudinem exemplum aliis præbere consimiliter insurgendi, respondit, "Inundationes maris "quasi lac sugere debemus, et cum præcursore Domini come-"dere mel silvestre in deserto mundi. Soli quippe Deo ser-"vanda est potentia vindicandi. De alienis defectubus nolo "mihi dispendium propagare." Convocato prælatorum cœtu, inquirit quomodo ecclesiam jam ancillatam relevare possit. Decernitur regem cum cæteris rebellibus admonendum fore, et si non corrigerentur severitatem ecclesiasticæ censuræ non dormire. Paret vir sanctus: regem alloquitur; et rex petit deliberationem super hiis haberi. Expectat ille sed nil profuit. Qua de causa, soli regi deferendo, in cæteros rebelles sententia fulminatur. At cum nec hiis compungerentur transgressores, cedendum magis censuit malitiis quam inservire litigiis. Con-

---

[1] *cilicia*] silicia, MS.
[2] *obvio*] sibi, R. H.
[3] *aeris*] aieris, MS.

sideravit nempe quod si totam severitatem expanderet, forsan legatus papæ qui tunc aderat in irritum duceret, regemque ad deteriora provocaret. Si vero archiepiscopus præsens existens eorum errata non corrigeret, videretur ea per quandam dissimulationis tolerantiam approbare. Propterea præelegit corpore se ad tempora absentare, ut ipso facto cordis ostenderet amaritudinem et ipsorum detestaretur malitiam. Ab Anglia ergo discedens Pontiniaci in Burgundia commoratur. Ibidemque, sub octavo præsulatus sui anno, ingravescente ejus ultimo morbo, secessit a Pontiniaco usque Moysy, promittens illis quod die Sancti Edmundi reverteretur. Allata sibi eucharistia, dixit, "Tu es Domine quem amavi, in quem "credidi, quem prædicavi, præter quem aliud non quæsivi:" ei sic sumpto viatico dixit, "Homines dicunt quod ludus[1] vadit "in ventrem, sed ego dico quod vadit in mentem." Inde, lavans vulnera imaginis crucifixi et deosculans, dixit, "Hauri-
Isai. xii. 3. "etis aquas in gaudio de fonte salvationis." Sicque obiit, sub anno Domini 1240, et sepultus est apud Pontiniacum; ac postmodum 7° inde anno translatus est, favente papa Innocentio 4°. Qui etiam Edmundus cum gloriosissimus miraculis etiam mortuus indies effulsisset, et fama sanctitatis ejus undique excrevisset, plures peregrinationem ad ejus feretrum devoverunt. Inter quos cum mulieres pariter convenirent, et eas infra septa[2] monasterii Pontiniacensis ad Sanctum accedere non permitteretur, monachi devotioni mulierum confaventes et antiquas ordinum observantias adhuc servare cupientes, atque forsan suo lucro inhiantes, brachium Sancti ut dicitur e feretro abstulerunt, et illud ad portas monasterii detulerunt, ut mulieres saltem a totali suæ devotionis proposito minime fraudarentur, et ipsi quæstum non parvum ex mulierum oblationibus consequerentur. Qua divisione brachii a cæteris membris Deus et Sanctus, ut creditur, indignati, publica populo miracula ulterius patefacere dedignabantur.

A.D. 1228 –1247.

Pilgrimage of women to his shrine at Pontigny.

[1] *ludus*] Incorrectly printed *lupus* in Twysden. In the original life the proverb is quoted in English, "Men seyn, gomen gaz in wombe."

[2] *septa*] cepta, the constant form of spelling in both MSS.

APPENDIX.

A.D. 1217 –1227. Procurations to legates.

[1] In cujus tempore, Honorius papa 3[us], præter alia privilegia nobis prius concessa, specialiter indulgebat inhibendo ne legati sedis apostolicæ procurationes pecuniarias a monasterio nostro exigere vel extorquere præsumerent; sed, cum ad domum nostram accesserint, sine usu carnium cibis regularibus sint contenti;

Attending suits.

et ne actione litterarum apostolicarum de causis compelleremur cognoscere litigantium, vel ultra duas dietas a propriis monasteriis trahi possemus in causam, nobis et universis abbatibus et fratribus nostri ordinis per regnum Angliæ constitutis concedebat; nisi forte impetratæ a sede apostolica litteræ plenam de indulgentiis hujusmodi fecerint mentionem.

Tithes of lands lately taken into occupation.

Atque, non obstante præfato concilio Lateranensi, inhibebat ut nullus a nobis de novalibus a tempore prædicti concilii excultis vel imposterum propriis manibus aut sumptibus excolendis, vel de terris nostris ante præfatum concilium acquisitis, quas ante dictum concilium aliis concessimus excolendas, quæ post dictum concilium ad manus nostras sic concessæ redierunt, decimas exigere vel aliqualiter præsumeret extorquere. Prælatis insuper universis injungendo, quatinus privilegia et indulgentias nobis a sede apostolica prius concessas inviolabiliter observarent, et ab aliis facerent observari.

X. *De Honorio papa tertio; de rege Henrico; et aliis incidentiis.*

A.D. 1227 –1247. Friars Preachers and Minors.

Hic autem Honorius papa 3 Sanctos Dominicum, Franciscum et Elizabetham, canonizavit; et obiit: cui Gregorius papa 9 successit. Anno Domini 1224, obtinuerunt primo fratres Prædicatores loca habitandi in Anglia, et 3° anno sequente Minores venerunt primum in Angliam; et post hæc Carmelitæ quasi 30 annis, et ultimo Augustinenses.

William of Auvergne.

Hujus itaque abbatis tempore, floruit Willelmus Alvernensis egregie litteratus, qui primo fuit cancellarius, deinde Parisiensis episcopus; qui libros composuit, "de sacramentis;" "cur Deus homo;" "de fide;" "de legibus;" "de universo corporali et spirituali."

Expulsion of foreigners from

Rex Henricus omnes alienigenas de castellis et munitionibus Angliæ expulit, quosdam occidit, et reliquos ad propria coegit remeare.

---

[1] Continuation of Chapter IX. of Egerton MS. See above, page 433, note 3.

Comitatum Cestriæ, qui[1] regali gaudebat prærogativa, in manus regias cepit, datis aliis terris fœminis heredibus dicti comitatus, in recompensationem, ne tam præclara dominatio inter colos fœminarum divideretur. Johannes rex Ierosolymorum venit in Angliam pro succursu Sanctæ Terræ. Magnates Angliæ concesserunt regi Henrico wardas heredum et terrarum suarum, quod fuit initium multorum malorum in Anglia. Postea, rex concessit Angligenis multas libertates, sed accepit ab eis quintamdecimam partem bonorum suorum, ut recuperaret terras transmarinas quas rex Franciæ occupaverat a tempore regis Johannis patris sui. Unde, cum manu valida transnavigans, parum profecit. Interim, in concilio episcoporum apud Oxoniam, comprehensus est quidam habens in corpore vulnera[2] Dominicæ crucifixionis, dicens se esse Jesum; qui judicio ecclesiæ tradebatur puniendus; unde et crucifixus est apud Abbyrbury.[3] Celebranteque Londoniensi episcopo in ecclesia Sancti Pauli, ibidem facta est tanta nubium densitas et solis obscuritas cum tonitruo et fulgore ac fœtore intolerabili, ut populus exiret, relicto ibidem episcopo cum suo ministro. Judæique puerum unum apud Norwicum absconderant, et post circumcisionem pueri eum crucifixisse proposuerunt. Anno Domini .1228 'obiit' Stephanus Cantuariensis archiepiscopus, qui Bibliam apud Parisius quotavit, librum Regum exposuit, vitam regis Ricardi dictavit, multaque alia industriæ suæ opera posteris reliquit. Cui successit decanus ecclesiæ Lincolniensis; quo infra breve mortuo Sanctus Edmundus de Abyndona, thesaurarius Saresburiensis, sedem Cantuariensem post eum occupavit. Natus autem ipse Edmundus, die quo in lucem prodiit, a mane usque ad vesperam jacuit quasi exanimis, ita ut adstantes eum sepulturæ demandassent, nisi consilium matris obstitisset. Hic itaque circa ultimum tempus vitæ suæ exul factus, ab Anglia discedens, Pontiniaci in Burgundia commoratur; ibidemque sub octavo præsulatus sui anno obiit, sub anno Domini 1240, et sepultus est ibidem. Postmodum septimo inde anno translatus est, favente papa Innocentio quarto.

A.D. 1228 –1247.

English fortresses.

Grant to the king of wardship of heirs.

Exaction of a subsidy of a fifteenth.

Crucifixion for blasphemy.

f. 52 b.

Sudden storm in London.

Literary works of Stephen, archbishop of Canterbury.

St. Edmund, archbishop of Canterbury.

---

[1] *qui*] quæ, MS.

[2] The letters *v* and *u* occurring together are here and elsewhere in the MS. expressed by a *w*.

[3] *Abbyrbury*] Read Adderbury.

END OF VOL. I.

LONDON:
Printed by GEORGE E. EYRE and WILLIAM SPOTTISWOODE,
Printers to the Queen's most Excellent Majesty.
For Her Majesty's Stationery Office.
[12702.—1000.—3/66.]

LIST OF WORKS

PUBLISHED

By the late Record and State Paper Commissioners, or under the Direction of the Right Honourable the Master of the Rolls, which may be purchased of Messrs. Longman and Co., London; Messrs. Parker and Co., Oxford and London; Messrs. Macmillan and Co., Cambridge and London; Messrs. A. and C. Black, Edinburgh; and Mr. A. Thom, Dublin.

PUBLIC RECORDS AND STATE PAPERS.

ROTULORUM ORIGINALIUM IN CURIÂ SCACCARII ABBREVIATIO. Henry III.—Edward III. *Edited by* HENRY PLAYFORD, Esq. 2 vols. folio (1805—1810). *Price* 25*s*. boards, or 12*s*. 6*d*. each.

CALENDARIUM INQUISITIONUM POST MORTEM SIVE ESCAETARUM. Henry III.—Richard III. *Edited by* JOHN CALEY and JOHN BAYLEY, Esqrs. Vols. 2, 3, and 4, folio (1806—1808; 1821—1828), boards: vols. 2 and 3, *price* 21*s*. each; vol. 4, *price* 24*s*.

LIBRORUM MANUSCRIPTORUM BIBLIOTHECÆ HARLEIANÆ CATALOGUS. Vol. 4. *Edited by* the Rev. T. HARTWELL HORNE. Folio (1812), boards. *Price* 18*s*.

ABBREVIATIO PLACITORUM, Richard I.—Edward II. *Edited by* the Right Hon. GEORGE ROSE and W. ILLINGWORTH, Esq. 1 vol. folio (1811), boards. *Price* 18*s*.

LIBRI CENSUALIS vocati DOMESDAY-BOOK, INDICES. *Edited by* Sir HENRY ELLIS. Folio (1816), boards (Domesday-Book, vol. 3). *Price* 21*s*.

LIBRI CENSUALIS vocati DOMESDAY-BOOK, ADDITAMENTA EX CODIC. ANTIQUISS. *Edited by* Sir HENRY ELLIS. Folio (1816), boards (Domesday-Book, vol. 4). *Price* 21*s*.

STATUTES OF THE REALM. *Edited by* Sir T. E. TOMLINS, JOHN RAITHBY, JOHN CALEY, and WM. ELLIOTT, Esqrs. Vols. 4 (in 2 parts), 7, 8, 9, 10, and 11, including 2 vols. of Indices, large folio (1819—1828). *Price* 31*s*. 6*d*. each; except the Alphabetical and Chronological Indices, *price* 30*s*. each.

VALOR ECCLESIASTICUS, temp. Henry VIII., Auctoritate Regia institutus. *Edited by* JOHN CALEY, Esq., and the Rev. JOSEPH HUNTER. Vols. 3 to 6, folio (1810, &c.), boards. *Price* 25*s*. each.

*** The Introduction is also published in 8vo., cloth. *Price* 2*s*. 6*d*.

ROTULI SCOTIÆ IN TURRI LONDINENSI ET IN DOMO CAPITULARI WESTMONASTERIENSI ASSERVATI. 19 Edward I.—Henry VIII. *Edited by* DAVID MACPHERSON, JOHN CALEY, and W. ILLINGWORTH, Esqrs., and the Rev. T. HARTWELL HORNE. 2 vols. folio (1814—1819), boards. *Price* 42*s*.

"FŒDERA, CONVENTIONES, LITTERÆ," &c.; or, Rymer's Fœdera, New Edition, 1066—1377. Vol. 2, Part 2, and Vol. 3, Parts 1 and 2, folio (1821—1830). *Edited by* JOHN CALEY and FRED. HOLBROOKE, Esqrs. *Price* 21*s*. each Part.

DUCATUS LANCASTRIÆ CALENDARIUM INQUISITIONUM POST MORTEM, &c. Part 3, Calendar to the Pleadings, &c., Henry VII.—Ph. and Mary; and Calendar to the Pleadings, 1—13 Elizabeth. Part 4, Calendar to the Pleadings to end of Elizabeth. (1827—1834.) *Edited by* R. J. HARPER, JOHN CALEY, and WM. MINCHIN, Esqrs. Folio, boards, Part 3 (or Vol. 2), *price* 31*s*. 6*d*.; and Part 4 (or Vol. 3), *price* 21*s*.

CALENDARS OF THE PROCEEDINGS IN CHANCERY, IN THE REIGN OF QUEEN ELIZABETH; to which are prefixed, Examples of earlier Proceedings in that Court from Richard II. to Elizabeth, from the Originals in the Tower. *Edited by* JOHN BAYLEY, Esq. Vols. 2 and 3 (1830—1832), folio, boards, *price* 21*s*. each.

PARLIAMENTARY WRITS AND WRITS OF MILITARY SUMMONS, together with the Records and Muniments relating to the Suit and Service due and performed to the King's High Court of Parliament and the Councils of the Realm. Edward I., II. *Edited by* Sir FRANCIS PALGRAVE. (1830—1834.) Folio, boards, Vol. 2, Division 1, Edward II., *price* 21*s*.; Vol. 2, Division 2, *price* 21*s*.; Vol. 2, Division 3, *price* 42*s*.

ROTULI LITTERARUM CLAUSARUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 2 vols. folio (1833—1844). The first volume, 1204—1224. The second volume, 1224—1227. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. *Price* 81*s*., cloth; or separately, Vol. 1, *price* 63*s*.; Vol. 2, *price* 18*s*.

PROCEEDINGS AND ORDINANCES OF THE PRIVY COUNCIL OF ENGLAND. 10 Richard II.—33 Henry VIII. *Edited by* Sir N. HARRIS NICOLAS. 7 vols. royal 8vo. (1834—1837), cloth. *Price* 98*s.*; or separately, 14*s.* each.

ROTULI LITTERARUM PATENTIUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 1201—1216. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. folio (1835), cloth. *Price* 31*s.* 6*d.*

*** The Introduction is also published in 8vo., cloth. *Price* 9*s.*

ROTULI CURIÆ REGIS. Rolls and Records of the Court held before the King's Justiciars or Justices. 6 Richard I.—1 John. *Edited by* Sir FRANCIS PALGRAVE. 2 vols. royal 8vo. (1835), cloth. *Price* 28*s.*

ROTULI NORMANNIÆ IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 1200—1205; also, 1417 to 1418. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. royal 8vo. (1835), cloth. *Price* 12*s.* 6*d.*

ROTULI DE OBLATIS ET FINIBUS IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI, tempore Regis Johannis. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. royal 8vo. (1835), cloth. *Price* 18*s.*

EXCERPTA E ROTULIS FINIUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATIS. Henry III., 1216—1272. *Edited by* CHARLES ROBERTS, Esq. 2 vols. royal 8vo. (1835, 1836), cloth, *price* 32*s.*; or separately, Vol. 1, *price* 14*s.*; Vol. 2, *price* 18*s.*

FINES, SIVE PEDES FINIUM; SIVE FINALES CONCORDIÆ IN CURIÂ DOMINI REGIS. 7 Richard I.—16 John (1195—1214). *Edited by* the Rev. JOSEPH HUNTER. In Counties. 2 vols. royal 8vo. (1835—1844), cloth, *price* 11*s.*; or separately, Vol. 1, *price* 8*s.* 6*d.*; Vol. 2, *price* 2*s.* 6*d.*

ANCIENT KALENDARS AND INVENTORIES OF THE TREASURY OF HIS MAJESTY'S EXCHEQUER; together with Documents illustrating the History of that Repository. *Edited by* Sir FRANCIS PALGRAVE. 3 vols. royal 8vo. (1836), cloth. *Price* 42*s.*

DOCUMENTS AND RECORDS illustrating the History of Scotland, and the Transactions between the Crowns of Scotland and England; preserved in the Treasury of Her Majesty's Exchequer. *Edited by* Sir FRANCIS PALGRAVE. 1 vol. royal 8vo. (1837), cloth. *Price* 18*s.*

ROTULI CHARTARUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 1199—1216. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. folio (1837), cloth. *Price* 30*s.*

REPORT OF THE PROCEEDINGS OF THE RECORD COMMISSIONERS, 1831 to 1837. 1 vol. folio, boards. *Price* 8*s.*

REGISTRUM vulgariter nuncupatum "The Record of Caernarvon," e codice MS. Harleiano, 696, descriptum. *Edited by* Sir HENRY ELLIS. 1 vol. folio (1838), cloth. *Price* 31*s*. 6*d*.

ANCIENT LAWS AND INSTITUTES OF ENGLAND; comprising Laws enacted under the Anglo-Saxon Kings, from Æthelbirht to Cnut, with an English Translation of the Saxon; the Laws called Edward the Confessor's; the Laws of William the Conqueror, and those ascribed to Henry the First; also, Monumenta Ecclesiastica Anglicana, from the 7th to the 10th century; and the Ancient Latin Version of the Anglo-Saxon Laws; with a compendious Glossary, &c. *Edited by* BENJAMIN THORPE, Esq. 1 vol. folio (1840), cloth. *Price* 40*s*. Or, 2 vols. royal 8vo. cloth. *Price* 30*s*.

ANCIENT LAWS AND INSTITUTES OF WALES; comprising Laws supposed to be enacted by Howel the Good; modified by subsequent Regulations under the Native Princes, prior to the Conquest by Edward the First; and anomalous Laws, consisting principally of Institutions which, by the Statute of Ruddlan, were admitted to continue in force. With an English Translation of the Welsh Text. To which are added, a few Latin Transcripts, containing Digests of the Welsh Laws, principally of the Dimetian Code. With Indices and Glossary. *Edited by* ANEURIN OWEN, Esq. 1 vol. folio (1841), cloth. *Price* 44*s*. Or, 2 vols. royal 8vo. cloth. *Price* 36*s*.

ROTULI DE LIBERATE AC DE MISIS ET PRÆSTITIS, Regnante Johanne. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. *Price* 6*s*.

THE GREAT ROLLS OF THE PIPE FOR THE SECOND, THIRD, AND FOURTH YEARS OF THE REIGN OF KING HENRY THE SECOND, 1155—1158. *Edited by* the Rev. JOSEPH HUNTER. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. *Price* 4*s*. 6*d*.

THE GREAT ROLL OF THE PIPE FOR THE FIRST YEAR OF THE REIGN OF KING RICHARD THE FIRST, 1189—1190. *Edited by* the Rev. JOSEPH HUNTER. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. *Price* 6*s*.

DOCUMENTS ILLUSTRATIVE OF ENGLISH HISTORY in the 13th and 14th centuries, selected from the Records in the Exchequer. *Edited by* HENRY COLE, Esq. 1 vol. fcp. folio (1844), cloth. *Price* 45*s*. 6*d*.

MODUS TENENDI PARLIAMENTUM. An Ancient Treatise on the Mode of holding the Parliament in England. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. 8vo. (1846), cloth. *Price* 2*s*. 6*d*.

MONUMENTA HISTORICA BRITANNICA, or, Materials for the History of Britain from the earliest period. Vol. 1, extending to the Norman Conquest. Prepared, and illustrated with Notes, by the late HENRY PETRIE, Esq., F.S.A., Keeper of the Records in the Tower of London, assisted by the Rev. JOHN SHARPE, Rector of Castle Eaton, Wilts. Finally completed for publication, and with an Introduction, by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq., Assistant Keeper of Records. (Printed by command of Her Majesty.) Folio (1848). *Price* 42*s*.

REGISTRUM MAGNI SIGILLI REGUM SCOTORUM in Archivis Publicis asservatum. 1306—1424. *Edited by* THOMAS THOMSON, Esq. Folio (1814). *Price* 15*s*.

THE ACTS OF THE PARLIAMENTS OF SCOTLAND. 11 vols. folio (1814—1844). Vol. I. *Edited by* THOMAS THOMSON and COSMO INNES, Esqrs. *Price* 42*s*. Also, Vols. 4, 7, 8, 9, 10, 11; *price* 10*s*. 6*d*. each.

THE ACTS OF THE LORDS AUDITORS OF CAUSES AND COMPLAINTS. 1466—1494. *Edited by* THOMAS THOMSON, Esq. Folio (1839). *Price* 10*s*. 6*d*.

THE ACTS OF THE LORDS OF COUNCIL IN CIVIL CAUSES. 1478—1495. *Edited by* THOMAS THOMSON, Esq. Folio (1839). *Price* 10*s*. 6*d*.

ISSUE ROLL OF THOMAS DE BRANTINGHAM, Bishop of Exeter, Lord High Treasurer of England, containing Payments out of His Majesty's Revenue, 44 Edward III., 1370. *Edited by* FREDERICK DEVON, Esq. 1 vol. 4to. (1835), cloth. *Price* 35*s*. Or, royal 8vo. cloth. *Price* 25*s*.

ISSUES OF THE EXCHEQUER, containing similar matter to the above; James I.; extracted from the Pell Records. *Edited by* FREDERICK DEVON, Esq. 1 vol. 4to. (1836), cloth. *Price* 30*s*. Or, royal 8vo. cloth. *Price* 21*s*.

ISSUES OF THE EXCHEQUER, containing similar matter to the above; Henry III.—Henry VI.; extracted from the Pell Records. *Edited by* FREDERICK DEVON, Esq. 1 vol. 4to. (1837), cloth. *Price* 40*s*. Or, royal 8vo. cloth. *Price* 30*s*.

NOTES OF MATERIALS FOR THE HISTORY OF PUBLIC DEPARTMENTS. *By* F. S. THOMAS, Esq., Secretary of the Public Record Office. Demy folio (1846), cloth. *Price* 10*s*.

HANDBOOK TO THE PUBLIC RECORDS. *By* F. S. THOMAS, Esq. Royal 8vo. (1853), cloth. *Price* 12*s*.

STATE PAPERS, DURING THE REIGN OF HENRY THE EIGHTH. 11 vols. 4to., cloth, (1830—1852), with Indices of Persons and Places. *Price* 5*l.* 15*s.* 6*d.*; or separately, *price* 10*s.* 6*d.* each.

Vol. I.—Domestic Correspondence.
Vols. II. & III.—Correspondence relating to Ireland.
Vols. IV. & V.—Correspondence relating to Scotland.
Vols. VI. to XI.—Correspondence between England and Foreign Courts.

HISTORICAL NOTES RELATIVE TO THE HISTORY OF ENGLAND; from the Accession of Henry VIII. to the Death of Queen Anne (1509—1714). Designed as a Book of instant Reference for ascertaining the Dates of Events mentioned in History and Manuscripts. The Name of every Person and Event mentioned in History within the above period is placed in Alphabetical and Chronological Order, and the Authority whence taken is given in each case, whether from Printed History or from Manuscripts. *By* F. S. THOMAS, Esq. 3 vols. 8vo. (1856), cloth. *Price* 40*s.*

CALENDARIUM GENEALOGICUM; for the Reigns of Henry III. and Edward I. *Edited by* CHARLES ROBERTS, Esq., Secretary of the Public Record Office. 2 vols. imperial 8vo. (1865), cloth. *Price* 15*s.* each.

CALENDARS OF STATE PAPERS.

[IMPERIAL 8vo. *Price* 15s. each Volume or Part.]

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGNS OF EDWARD VI., MARY, and ELIZABETH, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* ROBERT LEMON, Esq., F.S.A. 1856–1865.

Vol. I.—1547–1580.
Vol. II.—1581–1590.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF JAMES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. 1857–1859.

Vol. I.—1603–1610.
Vol. II.—1611–1618.
Vol. III.—1619–1623.
Vol. IV.—1623–1625, with Addenda.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* JOHN BRUCE, Esq., F.S.A. 1858–1865.

Vol. I.—1625–1626.
Vol. II.—1627–1628.
Vol. III.—1628–1629.
Vol. IV.—1629–1631.
Vol. V.—1631–1633.
Vol. VI.—1633–1634.
Vol. VII.—1634–1635.
Vol. VIII.—1635.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES II., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. 1860–1866.

Vol. I.—1660–1661.
Vol. II.—1661–1662.
Vol. III.—1663–1664.
Vol. IV.—1664–1665.
Vol. V.—1665–1666.
Vol. VI.—1666–1667.
Vol. VII.—1667.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to SCOTLAND, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARKHAM JOHN THORPE, Esq., of St. Edmund Hall, Oxford. 1858.

Vol. I., the Scottish Series, of the Reigns of Henry VIII., Edward VI., Mary, and Elizabeth, 1509–1589.

Vol. II., the Scottish Series, of the Reign of Elizabeth, 1589–1603; an Appendix to the Scottish Series, 1543–1592; and the State Papers relating to Mary Queen of Scots during her Detention in England, 1568–1587.

Calendar of State Papers relating to **Ireland**, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* **Hans Claude Hamilton**, Esq., F.S.A. 1860.

Vol. I.—1509–1573.

Calendar of State Papers, Colonial Series, preserved in Her Majesty's Public Record Office, and elsewhere. *Edited by* **W. Noël Sainsbury**, Esq. 1860–1862.

Vol. I.—America and West Indies, 1574–1660.
Vol. II.—East Indies, China, and Japan, 1513–1616.

Calendar of Letters and Papers, Foreign and Domestic, of the Reign of Henry VIII., preserved in Her Majesty's Public Record Office, the British Museum, &c. *Edited by* **J. S. Brewer**, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. 1862–1864.

Vol. I.—1509–1514.
Vol. II. (in Two Parts)—1515–1518.

Calendar of State Papers, Foreign Series, of the Reign of Edward VI., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* **W. B. Turnbull**, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law, and Correspondant du Comité Impérial des Travaux Historiques et des Sociétés Savantes de France. 1861.

Calendar of State Papers, Foreign Series, of the Reign of Mary, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* **W. B. Turnbull**, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law, and Correspondant du Comité Impérial des Travaux Historiques et des Sociétés Savantes de France. 1861.

Calendar of State Papers, Foreign Series, of the Reign of Elizabeth, preserved in Her Majesty's Public Record Office, &c. *Edited by* the Rev. **Joseph Stevenson**, M.A., of University College, Durham. 1863–1865.

Vol. I.—1558–1559.
Vol. II.—1559–1560.
Vol. III.—1560–1561.

Calendar of Letters, Despatches, and State Papers relating to the Negotiations between England and Spain, preserved in the Archives at Simancas, and elsewhere. *Edited by* **G. A. Bergenroth**. 1862.

Vol. I.—Hen. VII.—1485–1509.

Calendar of State Papers and Manuscripts, relating to **English Affairs**, preserved in the Archives of Venice, &c. *Edited by* **Rawdon Brown**, Esq. 1864.

Vol. I.—1202–1509.

In the Press.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to IRELAND, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* HANS CLAUDE HAMILTON, Esq., F.S.A. Vol. II.—1574–1585.

CALENDAR OF LETTERS AND PAPERS, FOREIGN AND DOMESTIC, OF THE REIGN OF HENRY VIII., preserved in Her Majesty's Public Record Office, the British Museum, &c. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. Vol. III.—1519–1523.

CALENDAR OF STATE PAPERS AND MANUSCRIPTS, relating to ENGLISH AFFAIRS, preserved in the Archives of Venice, &c. *Edited by* RAWDON BROWN, Esq. Vol. II.—Henry VIII.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* JOHN BRUCE, Esq., F.S.A. Vol. IX.—1635–1636.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH. *Edited by* the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham. Vol. IV.—1561–1562.

CALENDAR OF LETTERS, DESPATCHES, AND STATE PAPERS relating to the Negotiations between England and Spain, preserved in the Archives at Simancas, and elsewhere. *Edited by* G. A. BERGENROTH. Vol. II.—Henry VIII.

In Progress.

CALENDAR OF STATE PAPERS, COLONIAL SERIES, preserved in Her Majesty's Public Record Office, and elsewhere. *Edited by* W. NOËL SAINSBURY, Esq. Vol. III.—East Indies, China, and Japan.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH (continued), preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. 1591, &c.

THE CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN AND IRELAND DURING THE MIDDLE AGES.

[ROYAL 8vo. *Price* 10*s*. each Volume or Part.]

1. THE CHRONICLE OF ENGLAND, by JOHN CAPGRAVE. *Edited by* the Rev. F. C. HINGESTON, M.A., of Exeter College, Oxford. 1858.
2. CHRONICON MONASTERII DE ABINGDON. Vols. I. and II. *Edited by* the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham, and Vicar of Leighton Buzzard. 1858.
3. LIVES OF EDWARD THE CONFESSOR. I.—La Estoire de Seint Aedward le Rei. II.—Vita Beati Edvardi Regis et Confessoris. III.—Vita Æduuardi Regis qui apud Westmonasterium requiescit. *Edited by* HENRY RICHARDS LUARD, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge. 1858.
4. MONUMENTA FRANCISCANA; scilicet, I.—Thomas de Eccleston de Adventu Fratrum Minorum in Angliam. II.—Adæ de Marisco Epistolæ. III.—Registrum Fratrum Minorum Londoniæ. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. 1858.
5. FASCICULI ZIZANIORUM MAGISTRI JOHANNIS WYCLIF CUM TRITICO. Ascribed to THOMAS NETTER, of WALDEN, Provincial of the Carmelite Order in England, and Confessor to King Henry the Fifth. *Edited by* the Rev. W. W. SHIRLEY, M.A., Tutor and late Fellow of Wadham College, Oxford. 1858.
6. THE BUIK OF THE CRONICLIS OF SCOTLAND; or, A Metrical Version of the History of Hector Boece; by WILLIAM STEWART. Vols. I., II., and III. *Edited by* W. B. TURNBULL, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law. 1858.
7. JOHANNIS CAPGRAVE LIBER DE ILLUSTRIBUS HENRICIS. *Edited by* the Rev. F. C. HINGESTON, M.A., of Exeter College, Oxford. 1858.
8. HISTORIA MONASTERII S. AUGUSTINI CANTUARIENSIS, by THOMAS OF ELMHAM, formerly Monk and Treasurer of that Foundation. *Edited by* CHARLES HARDWICK, M.A., Fellow of St. Catharine's Hall, and Christian Advocate in the University of Cambridge. 1858.

9. Eulogium (Historiarum sive Temporis): Chronicon ab Orbe condito usque ad Annum Domini 1366; a Monacho quodam Malmesbiriensi exaratum. Vols. I., II., and III. *Edited by* F. S. Haydon, Esq., B.A. 1858–1863.

10. Memorials of Henry the Seventh: Bernardi Andreæ Tholosatis Vita Regis Henrici Septimi; necnon alia quædam ad eundem Regem spectantia. *Edited by* James Gairdner, Esq. 1858.

11. Memorials of Henry the Fifth. I.—Vita Henrici Quinti, Roberto Redmanno auctore. II.—Versus Rhythmici in laudem Regis Henrici Quinti. III.—Elmhami Liber Metricus de Henrico V. *Edited by* C. A. Cole, Esq. 1858.

12. Munimenta Gildhallæ Londoniensis; Liber Albus, Liber Custumarum, et Liber Horn, in archivis Gildhallæ asservati. Vol. I., Liber Albus. Vol. II. (in Two Parts), Liber Custumarum. Vol. III., Translation of the Anglo-Norman Passages in Liber Albus, Glossaries, Appendices, and Index. *Edited by* Henry Thomas Riley, Esq., M.A., Barrister-at-Law. 1859–1860.

13. Chronica Johannis de Oxenedes. *Edited by* Sir Henry Ellis, K.H. 1859.

14. A Collection of Political Poems and Songs relating to English History, from the Accession of Edward III. to the Reign of Henry VIII. Vols. I. and II. *Edited by* Thomas Wright, Esq., M.A. 1859–1861.

15. The "Opus Tertium," "Opus Minus," &c., of Roger Bacon. *Edited by* J. S. Brewer, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. 1859.

16. Bartholomæi de Cotton, Monachi Norwicensis, Historia Anglicana. 449–1298. *Edited by* Henry Richards Luard, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge. 1859.

17. Brut y Tywysogion; or, The Chronicle of the Princes of Wales. *Edited by* the Rev. J. Williams ab Ithel. 1860.

18. A Collection of Royal and Historical Letters during the Reign of Henry IV. *Edited by* the Rev. F. C. Hingeston, M.A., of Exeter College, Oxford. 1860.

19. The Repressor of over much Blaming of the Clergy. By Reginald Pecock, sometime Bishop of Chichester. Vols. I. and II. *Edited by* Churchill Babington, B.D., Fellow of St. John's College, Cambridge. 1860.

20. Annales Cambriæ. *Edited by* the Rev. J. Williams ab Ithel. 1860.

21. The Works of Giraldus Cambrensis. Vols. I., II., and III. *Edited by* J. S. Brewer, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. 1861–1863.

22. Letters and Papers illustrative of the Wars of the English in France during the Reign of Henry the Sixth, King of England. Vol. I., and Vol. II. (in Two Parts). *Edited by* the Rev. Joseph Stevenson, M.A., of University College, Durham, and Vicar of Leighton Buzzard. 1861–1864.

23. The Anglo-Saxon Chronicle, according to the several Original Authorities. Vol. I., Original Texts. Vol. II., Translation. *Edited and translated by* Benjamin Thorpe, Esq., Member of the Royal Academy of Sciences at Munich, and of the Society of Netherlandish Literature at Leyden. 1861.

24. Letters and Papers illustrative of the Reigns of Richard III. and Henry VII. Vols. I. and II. *Edited by* James Gairdner, Esq. 1861–1863.

25. Letters of Bishop Grosseteste, illustrative of the Social Condition of his Time. *Edited by* Henry Richards Luard, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge. 1861.

26. Descriptive Catalogue of Manuscripts relating to the History of Great Britain and Ireland. Vol. I. (in Two Parts); Anterior to the Norman Invasion. Vol. II.; 1066–1200. *By* Thomas Duffus Hardy, Esq., Deputy Keeper of the Public Records. 1862–1865.

27. Royal and other Historical Letters illustrative of the Reign of Henry III. From the Originals in the Public Record Office. Vol. I., 1216–1235. Vol. II., 1236–1272. *Selected and edited by* the Rev. W. W. Shirley, D.D., Regius Professor in Ecclesiastical History, and Canon of Christ Church, Oxford. 1862–1866.

28. Chronica Monasterii S. Albani.—1. Thomæ Walsingham Historia Anglicana; Vol. I., 1272–1381: Vol. II., 1381–1422. 2. Willelmi Rishanger Chronica et Annales, 1259–1307. 3. Johannis de Trokelowe et Henrici de Blaneforde Chronica et Annales, 1259–1296; 1307–1324; 1392–1406. *Edited by* Henry Thomas Riley, Esq., M.A., of Corpus Christi College, Cambridge, and of the Inner Temple, Barrister-at-Law. 1863–1866.

29. Chronicon Abbatiæ Eveshamensis, Auctoribus Dominico Priore Eveshamiæ et Thoma de Marleberge Abbate, a Fundatione ad Annum 1213, una cum Continuatione ad Annum 1418. *Edited by* the Rev. W. D. Macray, M.A., Bodleian Library, Oxford. 1863.

30. Ricardi de Cirencestria Speculum Historiale de Gestis Regum Angliæ. Vol. I., 447–871. *Edited by* John E. B. Mayor, M.A., Fellow and Assistant Tutor of St. John's College, Cambridge. 1863.

31. Year Books of the Reign of Edward the First. Years 30–31, and 32–33. *Edited and translated by* Alfred John Horwood, Esq., of the Middle Temple, Barrister-at-Law. 1863–1864.

32. Narratives of the Expulsion of the English from Normandy, 1449-1450.—Robertus Blondelli de Reductione Normanniæ: Le Recouvrement de Normendie, par Berry, Herault du Roy: Conferences between the Ambassadors of France and England. *Edited, from MSS. in the Imperial Library at Paris, by* the Rev. Joseph Stevenson, M.A., of University College, Durham. 1863.

33. Historia et Cartularium Monasterii S. Petri Gloucestriæ. Vols. I. and II. *Edited by* W. H. Hart, Esq., F.S.A.; Membre correspondant de la Société des Antiquaires de Normandie. 1863–1865.

34. Alexandri Neckam de Naturis Rerum libri duo; with Neckam's Poem, De Laudibus Divinæ Sapientiæ. *Edited by* Thomas Wright, Esq., M.A. 1863.

35. Leechdoms, Wortcunning, and Starcraft of Early England; being a Collection of Documents illustrating the History of Science in this Country before the Norman Conquest. Vols. I. and II. *Collected and edited by* the Rev. T. Oswald Cockayne, M.A., of St. John's College, Cambridge. 1864–1865.

36. Annales Monastici. Vol. I.:—Annales de Margan, 1066–1232; Annales de Theokesberia, 1066–1263; Annales de Burton, 1004–1263. Vol. II.:—Annales Monasterii de Wintonia, 519–1277; Annales Monasterii de Waverleia, 1–1291. *Edited by* Henry Richards Luard, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, and Registrary of the University, Cambridge. 1864–1865.

37. Magna Vita S. Hugonis Episcopi Lincolniensis. From Manuscripts in the Bodleian Library, Oxford, and the Imperial Library, Paris. *Edited by* the Rev. James F. Dimock, M.A., Rector of Barnburgh, Yorkshire. 1864.

38. Chronicles and Memorials of the Reign of Richard the First. Vol. I.:—Itinerarium Peregrinorum et Gesta Regis Ricardi. Vol. II.:—Epistolæ Cantuarienses; the Letters of the Prior and Convent of Christ Church, Canterbury; 1187 to 1199. *Edited by* William Stubbs, M.A., Vicar of Navestock, Essex, and Lambeth Librari[illegible] 1864–1865.

39. Recueil des Croniques et anchiennes Istories de la Grant Bretaigne a present nomme Engleterre, par Jehan de Waurin. From Albina to 688. *Edited by* William Hardy, Esq., F.S.A. 1864.

40. A Collection of the Chronicles and ancient Histories of Great Britain, now called England, by John de Wavrin. From Albina to 688. (Translation of the preceding.) *Edited and translated by* William Hardy, Esq., F.S.A. 1864.

41. Polychronicon Ranulphi Higden, with Trevisa's Translation. Vol. I. *Edited by* Churchill Babington, B.D., Senior Fellow of St. John's College, Cambridge. 1865.

42. Le Livere de Reis de Brittanie e Le Livere de Reis de Engletere. *Edited by* John Glover, M.A., Vicar of Brading, Isle of Wight, formerly Librarian of Trinity College, Cambridge. 1865.

43. Chronica Monasterii de Melsa, ab Anno 1150 usque ad Annum 1400. Vol. I. *Edited by* Edward Augustus Bond, Esq., Assistant Keeper of the Department of Manuscripts, and Egerton Librarian, British Museum. 1866.

In the Press.

The Wars of the Danes in Ireland: written in the Irish language. *Edited by* the Rev. J. H. Todd, D.D., Senior Fellow of Trinity College, Dublin.

A Collection of Sagas and other Historical Documents relating to the Settlements and Descents of the Northmen on the British Isles. *Edited by* George W. Dasent, Esq., D.C.L. Oxon.

Official Correspondence of Thomas Bekynton, Secretary to Henry VI., with other Letters and Documents. *Edited by* the Rev. George Williams, B.D., Senior Fellow of King's College, Cambridge.

Original Documents illustrative of Academical and Clerical Life and Studies at Oxford between the Reigns of Henry III. and Henry VII. *Edited by* the Rev. Henry Anstey, M.A.

Roll of the Privy Council of Ireland, 16 Richard II. *Edited by* the Rev. James Graves, A.B., Treasurer of St. Canice, Ireland.

Ricardi de Cirencestria Speculum Historiale de Gestis Regum Angliæ. Vol. II., 872-1066. *Edited by* John E. B. Mayor, M.A., Fellow and Assistant Tutor of St. John's College, and Librarian of the University, Cambridge.

THE WORKS OF GIRALDUS CAMBRENSIS. Vol. IV. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London.

MATTHÆI PARISIENSIS HISTORIA ANGLORUM, SIVE, UT VULGO DICITUR, HISTORIA MINOR. *Edited by* Sir FREDERICK MADDEN, K.H., Keeper of the Department of Manuscripts, British Museum.

CHRONICON RADULPHI ABBATIS COGGESHALENSIS MAJUS; and, CHRONICON TERRÆ SANCTÆ ET DE CAPTIS A SALADINO HIEROSOLYMIS. *Edited by* the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham.

YEAR BOOKS OF THE REIGN OF EDWARD THE FIRST. 20th, 21st, and 22nd Years. *Edited and translated by* ALFRED JOHN HORWOOD, Esq., of the Middle Temple, Barrister-at-Law.

RECUEIL DES CRONIQUES ET ANCHIENNES ISTORIES DE LA GRANT BRETAIGNE A PRESENT NOMME ENGLETERRE, par JEHAN DE WAURIN (continued). *Edited by* WILLIAM HARDY, Esq., F.S.A.

POLYCHRONICON RANULPHI HIGDEN, with Trevisa's Translation. Vol. II. *Edited by* CHURCHILL BABINGTON, B.D., Senior Fellow of St. John's College, Cambridge.

ITER BRITANNIARUM: THE PORTION OF THE ANTONINE ITINERARY OF THE ROMAN EMPIRE RELATING TO GREAT BRITAIN. *Edited by* WILLIAM HENRY BLACK, Esq., F.S.A.

ANNALES MONASTICI. Vol. III. *Edited by* HENRY RICHARDS LUARD, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, and Registrary of the University, Cambridge.

HISTORIA ET CARTULARIUM MONASTERII S. PETRI GLOUCESTRIÆ. Vol. III. *Edited by* W. H. HART, Esq., F.S.A.; Membre correspondant de la Société des Antiquaires de Normandie.

LIBER DE HYDA: A CHRONICLE AND CHARTULARY OF HYDE ABBEY, WINCHESTER. *Edited, from a Manuscript in the Library of the Earl of Macclesfield, by* EDWARD EDWARDS, Esq.

CHRONICLE ATTRIBUTED TO BENEDICT, ABBOT OF PETERBOROUGH. *Edited by* WILLIAM STUBBS, M.A., Vicar of Navestock, Essex, and Lambeth Librarian.

LEECHDOMS, WORTCUNNING, AND STARCRAFT OF EARLY ENGLAND; being a Collection of Documents illustrating the History of Science in this Country before the Norman Conquest. Vol. III. *Collected and edited by* the Rev. T. OSWALD COCKAYNE, M.A., of St. John's College, Cambridge.

Chronicon Scotorum: a Chronicle of Irish Affairs, from the Earliest Times to 1135. *Edited and translated by* W. Maunsell Hennessy, Esq., M.R.I.A.

Chronique de Pierre de Langtoft. *Edited by* Thomas Wright, Esq., M.A.

Chronica Monasterii de Melsa, ab Anno 1150 usque ad Annum 1400. Vol. II. *Edited by* Edward Augustus Bond, Esq., Assistant Keeper of the Department of Manuscripts, and Egerton Librarian, British Museum.

Chronica Monasterii S. Albani.—4. Gesta Abbatum Monasterii S. Albani, a Matthæo Paris, Thoma Walsingham, et quodam Auctore Anonymo conscripta. *Edited by* Henry Thomas Riley, Esq., M.A., of Corpus Christi College, Cambridge, and of the Inner Temple, Barrister-at-Law.

In Progress.

Documents relating to England and Scotland, from the Northern Registers. *Edited by* the Rev. James Raine, M.A., of Durham University.

Willelmi Malmesbiriensis de Gestis Pontificum Anglorum, Libri V. *Edited, from William of Malmesbury's Autograph MS., by* N. E. S. A. Hamilton, Esq., of the Department of Manuscripts, British Museum.

Chronicle of Robert of Brunne. *Edited by* Frederick James Furnivall, Esq., M.A., of Trinity Hall, Cambridge, Barrister-at-Law.

Descriptive Catalogue of Manuscripts relating to the History of Great Britain and Ireland. Vol. III.; 1201, &c. *By* Thomas Duffus Hardy, Esq., Deputy Keeper of the Public Records.

March 1866.